Prof. Dr. M. Es'ad COŞAN

HADİS DERSLERİ 17

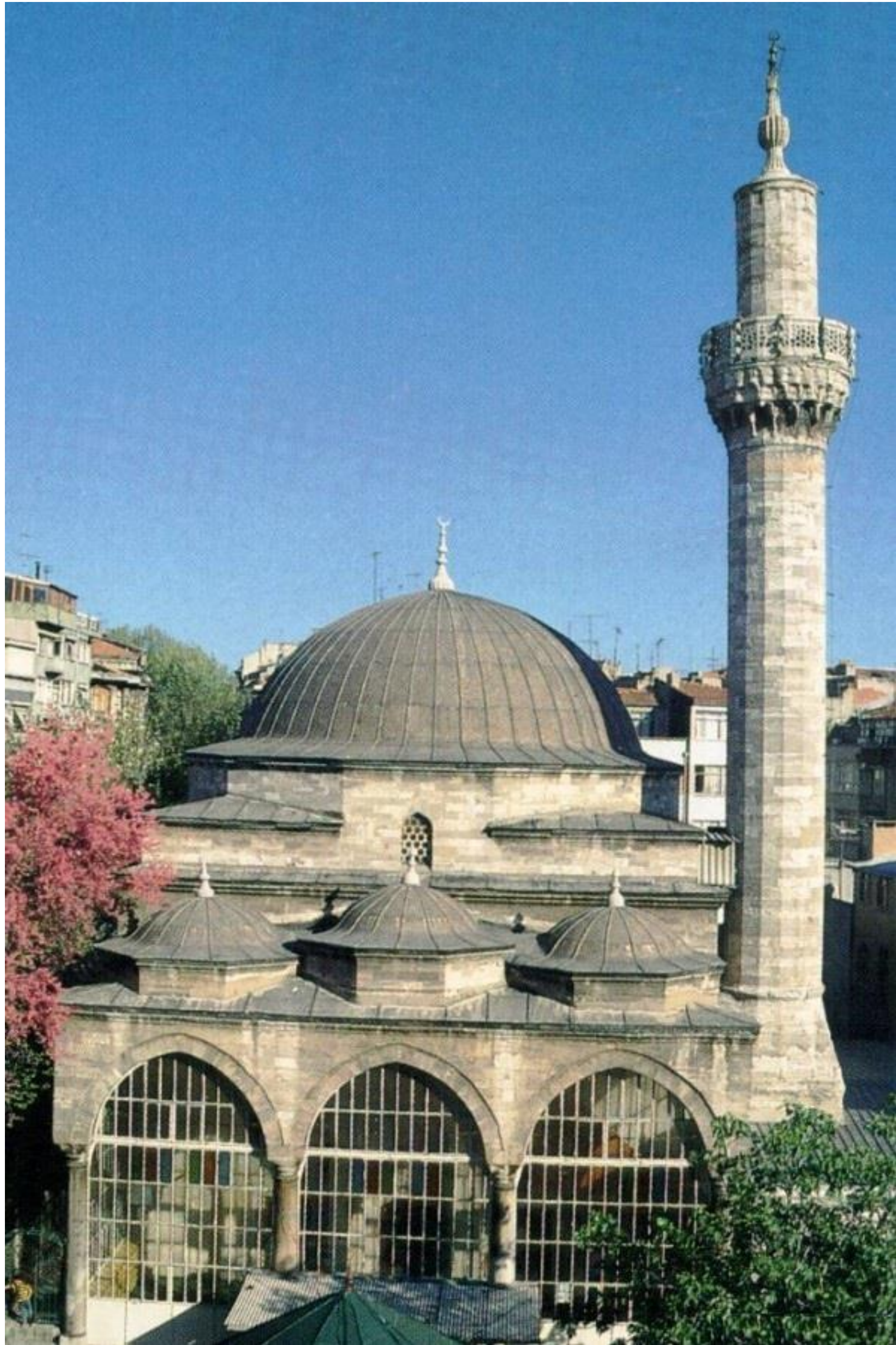

Hazırlayan:

Dr. Metin ERKAYA

بسم الله الرحمن الرحيم

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

Gümüşhâneli Hazretleri, tasavvufî bir camiada bir hadis koleksiyonunu, yâni *Râmûzü'l-Ehàdîs*'i ders kitabı olarak ortaya koymuştur. Bu, tasavvuf tarihinde çok mühim ve önemli bir hadisedir. Sonra da, "Bizim şu hadis koleksiyonumuzu dikkatle okursanız, kısa zamanda muhakkik bir alim olursunuz!" buyurmuştur.

Râmûzü'l-Ehâdis, her hadis metninin ilk kelimesi esas alınarak alfabetik olarak sıralanmış hadislerden oluşmaktadır. Her hadis metninin sonunda, hadisin alındığı kaynak, râvi ve bazen de hadisin sıhhati hakkında bilgi verilmiştir.

Gümüşhâneli Hazretleri'nin, az sözle çok mânâ veren, ezberlenmesi kolay, vecîz ve alimlerce muteber 7101 hadisi bir araya getirmesiyle oluşan bu eser, iki bölümden oluşmaktadır: İlk bölüm genel konularda 6400 hadis-i şerif ihtiva etmektedir. İkinci bölüm ise, Peygamber Efendimiz'in evsaf ve şemâilini anlatan 701 hadisten oluşmaktadır. Müellif bu eseri, 125'i aşkın kaynağa müracaat ederek hazırlamıştır.

Müslümanın şeriatin çizgisinden kaymaması için emniyet, hadis-i şeriftedir. Hadis-i şerife sarılmayan kimse, şeriatın çizgisinde devam edemez, ayağı kayar. Çünkü şeriatın çizgisi kıl kadar incedir, kılıç kadar keskindir. Ona ancak hadis-i şerife sarılarak, hadis-i şerif yolunda yürüyerek, takvâ yolunu yol edinerek, ihlâs ile hareket ederek ulaşılabilir.

Onun için, Gümüşhaneli Hazretleri tarafından başlatılan *Ramûz el-Ehâdîs* dersleri, bu dergâhın mürşidleri tarafından devam ettirilmiştir. İskenderpaşa Camii'nde Mehmed Zâhid Kotku (Rh.A) Hazretleri bu dersleri 1977 yılına kadar sürdürmüş; 1977'den itibaren ise, Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocamız ders yapmıştır. Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin vefatından sonra, Ankara'da da düzenli olarak hadis dersleri başlatmışlardır. 28 Şubat dönemi dolayısıyla yurtdışına çıkana kadar bu dersleri devam ettirmişlerdir. Yurt dışına çıkmadan önceki son hadis dersi, 4 Mayıs 1997 Pazar günü İskenderpaşa Camii'de yapılmıştır.

Hadis Dersleri, bu derslerin yazıya aktarılması ve yayına hazırlanmasıyla oluşmuştur. Elinizdeki 17. ciltte 12 Ocak 1992 – 07 Mart 1993 tarihleri arasındaki 20 adet ders yer almaktadır.

Hocaefendi'nin konulara yaklaşımı, açıklamaları, değerlendirmeleri ve tavsiyeleri okuyucunun istifadesine sunulmuştur. Konuşma üslûbunu da muhafaza ederek hazırladığımız bu eserin, okuyucuya pek çok şeyler kazandıracağını ümid ediyoruz.

Konuşmaların yazıya aktarılmasında emeği geçen ve kaset temininde yardımcı olan kardeşlerimize; teknik konularda yardım eden Abdüllatif, Ahmed Enis ve Lütfullah Erkaya'ya teşekkür ediyor ve eserin hayırlara vesile olmasını diliyoruz.

Dr. Metin ERKAYA
Sincan, Temmuz 2010

KISALTMALAR

SAS	: *Salla'llàhu aleyhi ve sellem.*
AS	: *Aleyhi's-selâm.*
RA	: *Radıya'llàhu anh/ anhâ/anhümâ.*
Rh.A	: *Rahmetu'llàhi aleyh.*
KS	: *Kaddesa'llàhu sirrahû.*
RE.	: *Râmûzü'l-Ehàdîs*
ME.	: *Muhtâru'l-Ehàdîs*
RS.	: *Riyàzu's-Sàlihîn*
a.g.e.	: Adı geçen eser.
v.	: Vefatı.
vs.	: ve sâire
s.	: sayfa
(خ)	: Buhàrî, *Sahîh*
(م)	: Müslim, *Sahîh*
(د)	: Ebû Dâvud, *Sünen*
(ت)	: Tirmizî, *Sünen*
(ن)	: Neseî, *Sünen*
(ه)	: İbn-i Mâce, *Sünen*
(حم)	: Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*
(عب)	: Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*
(ط)	: Tayâlisî, *Müsned*
(ش)	: İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*
(ع)	: Ebû Ya'lâ, *Müsned*
(طب)	: Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*
(طس)	: Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*
(قط)	: Dâra Kutnî, *Sünen*
(حل)	: Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*

(ق) : Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*

(هب) : Beyhakî, *Şuabü'l-İman*

(عق) : Ukaylî, *Duafâ*

(عد) : İbn-i Adiyy, *Kâmil fi'd-Duafâ*

(خط) : Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*

(كر) : İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*

(حب) : İbn-i Hibbân, *Sahîh*

(ك) : Hâkim, *Müstedrek*

(ض) : Ziyâ el-Makdisî, *el-Ehâdîsü'l-Muhtare*

(در) : Dârimî, *Sünen*

(خز) : İbn-i Huzeyme, *Sahîh*

(بر) : İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstiâb*

(غ) : Begavî, *Şerhü's-Sünneh*

(طح) : Tahâvî, *Şerhü Maâni'l-Âsâr*

PROF. DR. MAHMUD ES’AD COŞAN

(14 Nisan 1938 - 4 Şubat 2001)

14 Nisan 1938 (13 Safer 1357) tarihinde, Çanakkale’nin Ayvacık ilçesinin Ahmetçe köyünde doğdu. Babası Halil Necâti Efendi, annesi Şâdiye Hanım’dır. Anne ve baba tarafından soyu, Buhàra’dan Çanakkale’ye göç etmiş seyyidlere dayanır.

Küçük yaşta iken ailesi İstanbul’a taşındı. 1950’de İstanbul Vezneciler İlkokulu’nu, 1956’da Vefa Lisesi’ni bitirdi. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arap-Fars Filolojisi Bölümü’ne girdi. Arap Dili ve Edebiyatı, İran Dili ve Edebiyatı, Ortaçağ Tarihi ile Türk-İslâm Sanatı sertifikalarını alarak, 1960 yılında Edebiyat Fakültesi’nden mezun oldu.

Aynı yıl, Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi’nde açılan asistanlık imtihanını kazanarak, Klasik-Dinî Türkçe Metinler Kürsüsü’ne asistan olarak girdi. Fakülte yayın komisyonunda iki yıl sekreterlik yaptı. 1965 yılında, XV. Yüzyıl şairlerinden olan *Hatiboğlu Muhammed ve Eserleri* konusunda doktora tezi vererek ilâhiyat doktoru ünvanını aldı. 1967-1968 yıllarında Ankara Yükseliş Mühendislik ve Mimarlık Özel Yüksek Okulu’nda *Türkçe ve Hümaniter Bilgiler* derslerini verdi.

Askerlik görevine Tuzla Piyade Okulunda başladı (15 Ekim 1971). Ağrı Patnos’ta yedeksubay olarak tamamladı (31 Aralık 1972).

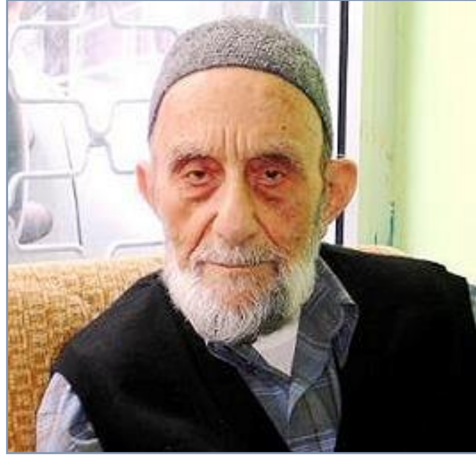
1973 yılında, *Hacı Bektâş-ı Velî, Makàlât* adlı doçentlik tezi ile doçent ünvanını aldı ve Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Türk-İslâm Edebiyatı Kürsüsü’ne öğretim üyesi olarak tayin edildi. 1977-1980 yıllarında Sakarya Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi’nde Türk Dili ve Edebiyatı dersleri verdi. Yurtdışında çeşitli üniversitelerde misafir öğretim üyeliklerinde bulundu.

1982 yılında, *İbrâhim-i Müteferrika ve Risâle-i İslâmiyye* isimli

takdim teziyle ilâhiyat profesörü oldu. Sosyal ve kültürel faaliyetlere daha fazla zaman ayırabilmek düşüncesiyle, 1987 yılında emekliliğini isteyerek üniversiteden ayrıldı.

İlk dînî eğitimini ailesinde gördü. Dedesi Molla Mehmed Efendi, İstanbul'da medreselerde ilim tahsil etmiş ve Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hazretleri'ne intisab etmiş bir kimseydi. Çanakkale Savaşında şehid olmuştur.

Babası Halil Necâti Efendi, küçük yaşta köyünde hafızlığını tamamladı. Genç-liğinde Gümüşhaneli dergâ-hına mensub Çırpılarlı Hacı Ali Efendi'nin medresesine devam etti. İlk tasavvuf dersini de ondan aldı. Med-reseler kapandıktan sonra tekrar köyüne döndü. Şadiye Hanım'la evlendi (1928).

Şâdiye Hanım da aynı sülâleden zikir ehli, bilgili bir hanımdı. Bu evlilikten beşi erkek, ikisi kız, yedi çocukları oldu. Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocaefendi, ailenin dördüncü çocuğudur.

Halil Necâti Efendi, çocuklarını okutmak amacıyla 1942 yılında İstanbul'a taşındı. Bir süre ticaretle meşgul oldu. O sırada, Şehzâdebaşı Damat İbrâhim Paşa Camii'nde Serezli Hasîb Efendi'nin sohbetlerine devam etti. Onun vefatından sonra, Kazanlı Abdül'aziz Efendi'ye intisab etti. Onun Ümmügülsüm Camii'ndeki sohbetlerine katıldı. Abdül'aziz Efendi'nin tavsiyesi ile girdiği müezzinlik imtihanını kazanarak, Fatih Müftülüğü'nde göreve başladı. Abdül'aziz Efendi'nin vefatından sonra (1952), irşad görevini sürdüren Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin sohbetlerine devam etti. Onun yakın dostlarından oldu.

Bu münasebetle, Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocaefendi, küçük yaşta hocaefendilerin meclislerinde bulundu, onların maddî ve manevî ilgilerine mazhar oldu.

Edebiyat Fakültesi'nden mezun olduktan sonra, 1960 yazında Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin kızı Muhterem Hanım'la evlendi. Aynı yılın sonbaharında, Ankara İlâhiyat Fakültesi'ndeki asistanlık görevi dolayısıyla Ankara'ya taşındılar.

İlâhiyat Fakültesi'ndeki öğretim üyeliği yıllarında, Hocaefendi'nin kapısı herkese açıktı. Öğrencilerin çok sevdiği ve saygı gösterdiği bir kimseydi. Talebe gelir, kapıyı çalar, derdini anlatır, cevabını alır, müsterih bir çehre ile ayrılırdı. Olaylı ve kavgalı zamanlarda öğrencilerin arasına girer, onları akl-ı selime davet eder, kavgaları önlemeye çalışırdı.

1960'lı yıllarda fakültede resmî ders olarak Kur'an-ı Kerim dersi yoktu. Öğrenciler kendi gayretleriyle, Arapça'dan, Farsça'dan faydalanarak Kur'an-ı Kerim öğrenmeğe çalışıyordu. Bunu gören Hocaefendi, müsait zamanlarında hasbî olarak, isteyenlere Kur'an-ı Kerim ve Osmanlıca dersleri veriyordu.

Öğrencilerini bilimsel araştırmalara, master ve doktora yapmaya teşvik ederdi. Öğretim üyeleri arasında saygınlığı vardı. Sahasında söz sahibi idi. Özellikle Türk-İslâm Edebiyatı'nda, ilk müracaat edilen kimseydi. Kendisinden önce profesör olmuş hocalar bile, ağır bir parça, çetin bir şiir oldu mu;

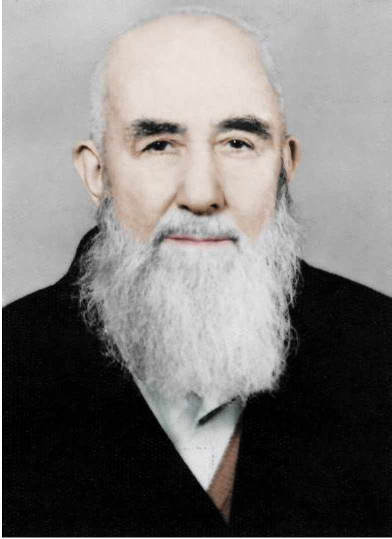
"—Es'ad Bey, şuna beraber bakabilir miyiz?" diye kendisine gelirlerdi. Herkese yardımcı olmaya çalışırdı.

İlk yıllar Kurtuluş'ta oturuyorlardı. Daha sonra Kalaba'ya taşındılar (1963). Evlerinin yakınında cami yoktu. Bir mescid açılması için önderlik etti. Daha sonra onun gayretleriyle bir dernek kurulup, cami yeri alındı. Üstte Kur'an Kur'an Kursu, altta cami olmak üzere cami inşaatının yapılmasına gayret etti. Buralarda zaman zaman hadis ve tefsir sohbetleri yaptı.

Komşuluk ilişkileri çok mükemmeldi. Bütün yorgunluklarına ve yoğunluklarına rağmen, komşularına da vakit ayırırdı. Karşılıklı ziyaretleşmeler olurdu. Ziyaretlerde tebessümü eksik etmezdi.

Ziyaret sırasında, kütüphaneden uygun bir kitap alır, orada bulunanlardan birisine bir yer açtırırdı. Sonra oradan bir miktar okuyarak sohbet ederdi.

Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri, hemen her yıl Ankara'ya gelir, evlerinde bir süre misafir kalırdı. Ankara'nın çeşitli semtlerinde, çevre ilçelerde sohbetler, ziyaretler olurdu. Bazen de M. Es'ad Hocaefendi'yi de yanına alır, Anadolu'nun muhtelif şehirlerine beraber seyahat ederlerdi.

1977 Yılında, Mehmed Zâhid Kotku Efendi'nin bizzat elinden tutarak kürsüye oturtması ile İskenderpaşa Camii'nde *Râmûzü'l-Ehàdîs* derslerine başladı. Hafta sonlarında İstanbul'a gidiyor, pazar günü hadis dersini yapıp Ankara'ya dönüyordu.

Mehmed Zâhid Efendi'nin hastalığında, ameliyatında hep yakın hizmetinde bulundu. Son demlerinde de yanıbaşındaydı. Onun arzusu üzerine, 13 Kasım 1980 (5 Muharrem 1401) günü vefatından sonra, cemaatin eğitimiyle ve her türlü meselesiyle ilgilenme, tebliğ ve irşad görevini üstlendi.

Tasavvufî nisbeti; hocası Mehmed Zâhid Efendi vasıtasıyla Nakşibendî Tarikatı'nın, Hàlidiyye kolunun, Gümüşhâneviyye şubesidir. Ayrıca Kàdiriyye, Sühreverdiyye, Kübreviyye, Çeştiyye, Mevleviyye, Halvetiyye ve Bayrâmiyye tarikatlarından da irşada me'zundur.

Onun döneminde hadis derslerine ilgi daha da arttı. Cemaat yer bulamadığı için camiye ilâveler yapıldı, ders dinlenilecek yerler beş-altı kat genişletildi. Caminin yanındaki eski binalar alınarak camiye katıldı. Ayrıca Ankara, İzmir, Bursa, Sapanca, İzmit ve Eskişehir'de mutad hadis dersleri başlatıldı.

Mehmed Zahid Kotku Efendi'nin emri üzerine kurduğu "Hakyol

Vakfı"nın çalışmalarıyla bizzat ilgilendi, muhtelif yerlerde şubeler açtırdı. Eğitim ve yardımlaşma faaliyetini yaygınlaştırmak için çalışmalar yaptı. Sanat ve kültürle ilgili çalışmalar yapmak üzere "İlim, Kültür ve Sanat Vakfı"nı, sağlık hizmetleri için "Sağlık Vakfı"nı kurdurdu. Hanımların eğitimiyle ilgili olarak "Hanım Dernekleri"nin; çevre ile ilgili çalışmalar yapmak üzere "İlim, Ahlâk, Kültür ve Çevre Dernekleri"nin kurulmasını ve yaygınlaştırılmasını teşvik etti. Bu çalışmalarla toplumun güzel amaçlar için bir araya gelmesini, organize olmasını sağlamaya çalıştı.

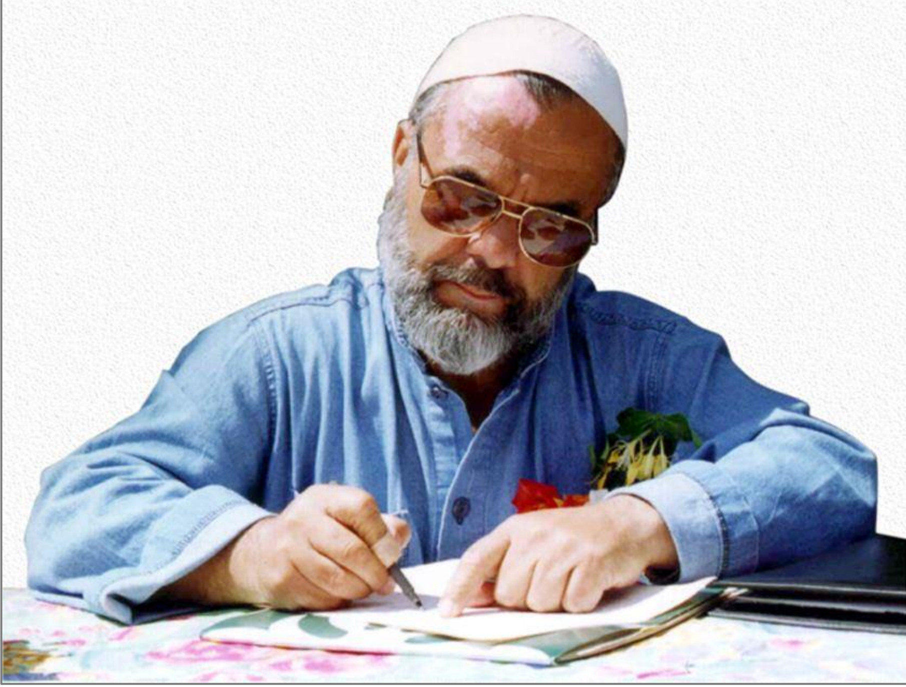
Vakıflara ait, harabe haline gelmiş birtakım ecdad yadigârı eserlerin tamir ve tecdidiyle ilgilendi. Onların gayesine uygun olarak tekrar faaliyete geçmesini temin etti. (Ahmed Kâmil Tekkesi, Selâmi Mustafa Efendi Tekkesi, Şeyh Murad Efendi Dergâhı, Şadiye Hatun Şifâ Külliyesi...)

Eğitimin yaygınlaştırılması için basın ve yayın çalışmalarıyla ilgilendi. 1983 Eylülünde İslâm dergisi, 1985 Nisanında *Kadın ve Aile* ve *İlim ve Sanat* dergisi yayınlanmaya başladı. Daha sonra, Gülçocuk dergisi çıkartıldı. Sağlık ve bilimle ilgili konularda ise *Panzehir* dergisi yayınlandı. Vefa Yayıncılık adına yayınlanan bu dergilerle yakından ilgilendi ve makaleler yazdı.

Bu dergiler ilgilendikleri sahalarda kamuoyuna önderlik ettiler. Yayınladıkları yazılarla, araştırma dosyalarıyla ve İslâm dünyasından haberlerle halkımızın bilgilenmesine ve bilinçlenmesine katkıda bulundular. İyimser, ümit verici, yol gösterici yazılarla pek çok hayırlı gelişmelere sebep oldular. Haklarında sempozyumlar, doktora tezleri yapıldı. Bir ara İslâm dergisinin tirajı yüz bini aştı. *İslâm* ve *Kadın ve Aile* dergileri, 1998 Haziranına kadar aksamadan yayınlarını sürdürdüler.

Kitap yayıncılığı için Sehâ Neşriyat'ı kurdu; çeşitli dinî, edebî, tarihî, kültürel eserler neşredildi. Yayıncılığın geliştirilmesi, haftalık ve günlük yayınlara geçilebilmesi için çalışmalar başlattı. Onun gayretleriyle bir matbaa tesis edildi (Ahsen), dizgi tesisleri kuruldu (Dehâ).

Sesli ve görüntülü yayıncılık alanında hizmet etmek, millî ve mânevî değerlerimize uygun yayınlar yapmak üzere, *Ak-Radyo*

(AKRA) adı altında bir müessesenin kurulmasına öncülük etti (1992). Halen İstanbul'dan radyo yayınları yapılmakta; bu yayınlar uydu vasıtasıyla Türkiye'nin her yerinden, Orta Asya'dan ve Avrupa'dan dinlenebilmektedir.

Onun teşviki ile Ak-Televizyon adı altında Marmara Bölgesine yönelik bölgesel televizyon yayını başlatıldı (1997). Basın-yayın alanında *Sağduyu* isimli günlük bir gazete yayınlandı (3 Mayıs 1998 - 11 Temmuz 1999).

Kaliteli bir eğitimi temin etmek amacıyla, özel eğitim kurumlarının kurulmasını teşvik etti. Çeşitli illerde ilkokul öncesi, ilkokul ve orta öğrenime yönelik eğitim tesisleri, okullar ve dersaneler kurdurdu. (Asfa)

Halka güvenilir bir sağlık hizmeti verilmesi için poliklinikler ve hastaneler açılmasını teşvik etti. Başta İstanbul olmak üzere bir çok ilde sağlık kuruluşları hizmete açıldı. (Hayrunnisâ Hastanesi, Esmâ Hatun Hastanesi, Afiyet Hastanesi…)

Yurtdışındaki müslümanlarla diyaloğu sağlamak, ziyaretleri kolaylaştırmak amacıyla İskenderpaşa Turizm (İSPA) adı altında bir seyahat acentası kurulmasına öncülük etti. Bu şirket vasıtasıyla hac ve umre programları, çeşitli yurt içi ve yurt dışı geziler; aile ve eğitim toplantıları düzenlendi.

İlmî seviyesi yüksek hocalar yetiştirmek amacıyla İstanbul'da, Ankara'da, Konya'da ve Bursa'da hadis ve fıkıh enstitüleri açtırdı. Buralarda ilâhiyat fakültelerinde okuyan veya mezun olan kimselere, özel hocalardan Arapça, hadis, tefsir ve fıkıh dersleri verdirilmesini temin etti.

Sohbet ve vaazlarına yurt içinde ve yurt dışında büyük ilgi gösterilmesi ve çeşitli yerlere davet edilmesi, onun çok seyahat etmesine neden oldu. Avrupa'da, Kuzey Amerika'da, Afrika'da, Orta Asya'da ve Avustralya'da pek çok ziyaretler, vaazlar, sohbetler yaptı; eğitim programlarına katıldı.

Her yıl hac ve umre dolayısıyla değişik ülkelerden gelen müslümanlarla görüştü, diyalog kurdu. Hakkı ve hayrı, iyiyi ve güzeli tebliğ etme yönünde şumüllü ve verimli çalışmalar yapmaktan bir an bile geri kalmadı. Çevresini de daima bu tür

çalışmalara teşvik etti.

1997 Mayıs'ından itibaren hizmetlerini yurtdışında sürdürdü. 1998 yılında Avustralya'nın Brisbane şehrine yerleşti. Tebliğ ve irşad çalışmalarını Avustralya'nın her tarafına yaygınlaştırdı. Pek çok yerde camiler, kültür merkezleri açıldı. Brisban'daki camide, her gün sabah ve yatsı namazlarından sonra, hadis sohbeti yapıyordu.

Radyo sohbetleri yine devam etti. Cuma günleri Ak-Radyo'da yapmakta olduğu hadis sohbetlerine ilâve olarak, salı günleri tefsir sohbetleri yapmaya başladı (29 Eylül 1998). Fâtiha Sûresi'nden başladı. Her sohbette birkaç ayet-i kerime okuyup, izah ediyordu. Vefat etmeden önce yaptıkları son tefsir sohbetinde, Bakara Sûresi 224. ayetine kadar gelmişlerdi.

4 Şubat 2001 (10 Zilkade 1421) Pazar günü, bir cami açılışı yapmak için Grifit şehrine giderlerken, Avustralya yerel saatiyle 12'de (Türkiye saatiyle 04'te) Sydney civarında, Dubbo kasabası yakınlarında geçirdikleri elim bir trafik kazası sonucu, yanında bulunan damadı Prof. Dr. Ali Yücel Uyarel'le birlikte ahirete irtihal eylediler. Ani ölümleri ailesi, yakınları, sevenleri ve bütün müslümanlar tarafından derin bir üzüntüyle karşılandı.

Mübarek naaşları, Sydney'de Auburn Gelibolu Camii'nde kılınan cenaze namazından sonra Türkiye'ye getirildi (8 Şubat Perşembe). 9 Şubat Cuma günü, Fatih Camii'nde yüzbinlerin iştirak ettiği muhteşem bir cenaze namazından sonra, tekbirlerle, salevatlarla, dualarla, gözyaşlarıyla, Ebû Eyyûb el-Ensàrî Hazretleri'nin kabri civarında, Eyüp Mezarlığında toprağa verildi.

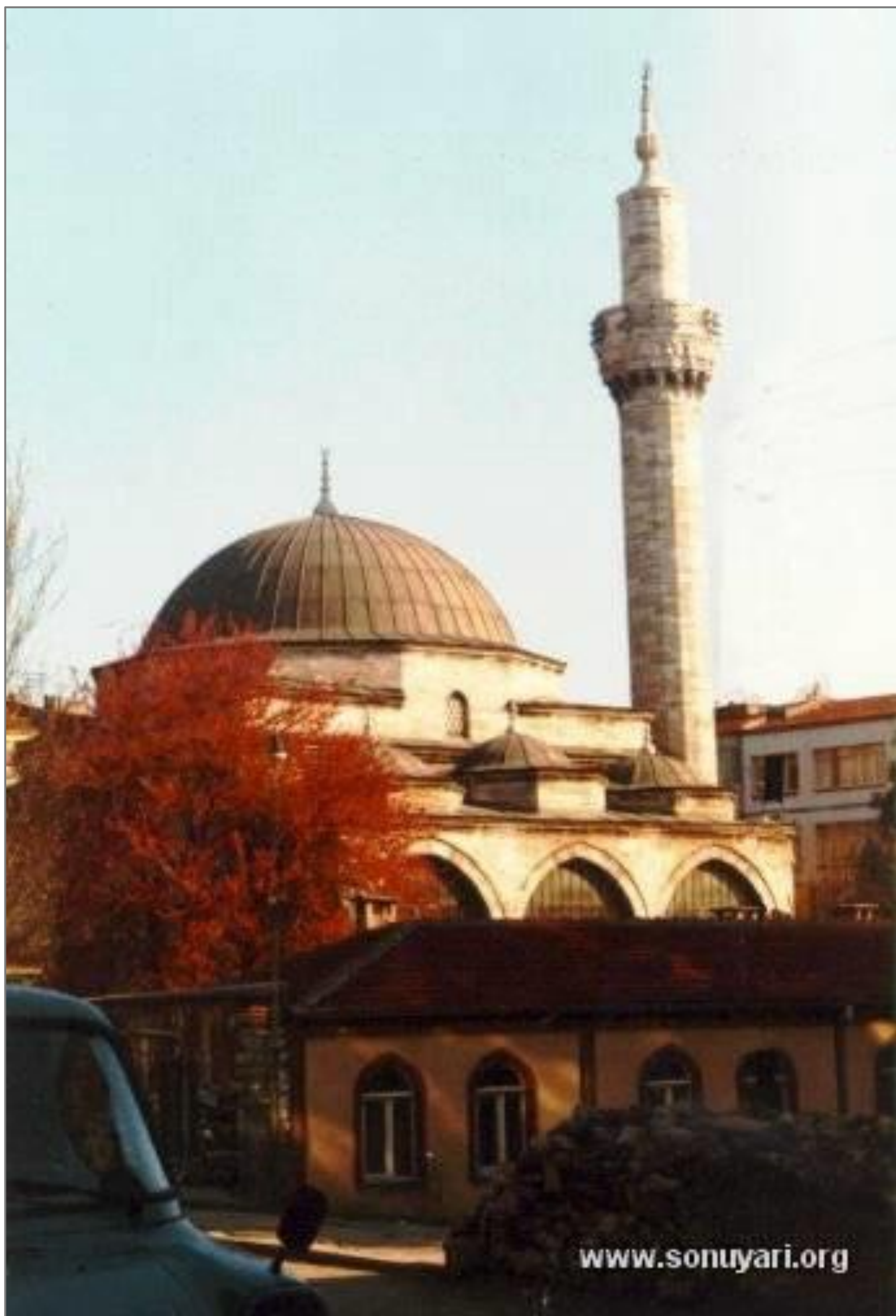
Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Rh.A, doğu dillerinden Arapça ve Farsça'yı, batı dillerinden Almanca ve İngilizce'yi bilmekteydi. Yurt içinde ve yurt dışında çok yönlü sosyal faaliyetlerini, tebliğ ve irşad çalışmalarını vefat edinceye kadar devam ettirdi.

Rûhu şâd, mekânı cennetî a'lâ olsun...

Yayınlanmış Eserleri:

01. Matbaacı İbrâhîm-i Müteferrika ve Risâle-i İslâmiye (1982)
02. Hacı Bektâş-ı Velî, Makàlât
03. Gayemiz (1987)

04. İslâm Çağrısı (1990)
05. Yeni Ufuklar (1992)
06. Çocuklarla Başbaşa
07. Başarının Prensipleri
08. Türk Dili ve Kültürü
09. İslâm'da Nefis Terbiyesi ve Tasavvufa Giriş (1992)
10. Avustralya Sohbetleri-1 (1992)
11. Avustralya Sohbetleri-2 (1994)
12. Avustralya Sohbetleri-3 (1995)
13. Avustralya Sohbetleri-4 (1996)
14. Yeni Dönemde Yeni Görevler (1993)
15. Haccın Fazîletleri ve İncelikleri (1994)
16. Zaferin Yolu ve Şartları (1994)
17. İslâm, Sevgi ve Tasavvuf (1994)
18. Sosyal Çalışmalarda Organizasyon ve Başarı (1994)
19. Güncel Meseleler-1 (1994)
20. Güncel Meseleler-2 (1995)
21. Hazret-i Ali Efendimiz'den Vecîzeler (1995)
22. Hacı Bektâş-ı Velî (1995)
23. Yunus Emre ve Tasavvuf (1995)
24. Başarı Yolunda Sevginin Gücü (1995)
25. İslâmî Çalışma ve Hizmetlerde Metod (1995)
26. Sosyal Hizmetlerde Hanımlar (1995)
27. Ramazan ve Takvâ Eğitimi (1996)
28. Tebliğ ve İrşad Çalışmaları (1996)
29. İslâm, Tasavvuf ve Hayat (1996)
30. Haydi Hizmete! (1997)
31. İslâm'da Eğitimin İncelikleri (1997)
32. Tasavvuf Yolu Nedir? (1997)
33. İmanın ve İslâm'ın Korunması-1 (1997)
34. İmanın ve İslâm'ın Korunması-2 (1998)
35. Allah'ın Gazabı ve Rızası (1997)
36. Mi'rac Gecesi (1998)
37. Doğru İnanç ve Güzel Kulluk (1998)
38. Ramazan ve Güzel Ameller (1998)

www.sonuyari.org

01. HARAMLARIN HELÂL SAYILMASI

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh… Alâ külli hâlin ve fî külli hîn… Hamden kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultànih… Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ hayra halkıhî seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ ve üsvetine'l-haseneti muhammedini'l-mustafâ… Ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn…
Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا اسْتَأْذَنَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ ، أَنْ يَغْرِزَ خَشَبَةً فِي جِدَارِهِ ، فَلَا يَمْنَعْهُ

(د. ت. ه. عن أبي هريرة)

RE. 29/5 (*İze'ste'zene ehadüküm ehâhu, en yağrize haşebeten fî cidârihî, felâ yemna'hu.*)
Sadaka rasûlü'llàh, ve nataka habîbu'llàh…

Aziz ve muhterem kardeşlerim!
Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı üzerinize olsun... Rabbimiz dünya ve ahiret saadetine cümlenizi, cümlemizi nâil eylesin... Cennet ve cemaliyle müşerref eylesin…
Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek hadîs-i şerîflerini okuyacağız, öğreneceğiz, feyz alacağız; emir alacağız, inşaallah onları tutacağız.
Bu hadislerin okunmasına ve izahına geçmeden önce başta Peygamber SAS Efendimiz'in rûh-u pâkine hediye olsun diye, sonra onun mübarek âline, pâk ashâbına, cümle etbâına; Peygamber

Efendimiz'in vârisleri, ümmetin eminleri, halifeleri, mürşitleri, sâdat ve meşâyih-i turuk-u aliyyemiz ve meşâyıh-i vâsilînimizin ve halifelerinin, müridlerinin ruhlarına; Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyy-i Mürtezâ'dan müteselsilen (*rıdvânu'llàhi aleyhim ecmaîn*) Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar turuk-u aliyyemizden güzerân eylemiş olan büyüklerimizin ruhlarına;

Bu beldeleri fethedip bize emanet, yâdigâr, hediye ve miras bırakmış olan Fatih Sultan Mehmed Hân'ın ve mübarek ordusunun mensuplarının, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye;

İçinde oturup ibadet ettiğimiz şu mescidi bina eden, II. Beyazıd'ın has, itimatlı veziri İskender Paşa'nın ruhuna ve bu camiyi asırlar boyu yaşatmış, ayakta tutmuş, tamir etmiş, genişletmiş, büyütmüş, hizmette devam etmesini sağlamış olan ashâb u hayrâtın ve hasenâtın ruhlarına;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerifleri dinlemeye gelmiş olan siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin, yakınlarının, müslüman geçmişlerinin ruhlarına;

Bu hadîs-i şerîfleri bize kadar nakil ve rivayet etmiş olan râvilerin, alimlerin ruhlarına ve sâir mü'minîn ü mü'minât ve müslimîn ü müslimât kardeşlerimizin de dereceleri üzere ruhlarına hediye olsun diye; Rabbimiz onlara da rahmetiyle muamele etsin, bizlere de dünya ve ahiretin hayırlarını ihsan eylesin diye bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyup ruhlarına gönderelim, bağışlayalım!

………………………………..

a. Kapıda İzin İstenmesi

Bu okuduğum hadis-i şerifler *Râmûzü'l-Ehàdîs*'in 29. sayfasındadır. Ben sanıyorum ki 4. hadis-i şerife kadar okumuştuk. Ama 4. hadis-i şerifi de okumadıysak, önce 4'ten başlayalım!

Pek çok kaynaklarda Ebû Mûsa el-Eş'arî ve Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan ve daha başka rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf.

Diyor ki Peygamber SAS Efendimiz:[1]

---

[1] Buhàrî, *Sahîh*, c.XIX, s.265, no:5776; Müslim, *Sahîh*, c.XI, s.103, no:4006; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.395, no:4509; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.403, no:19627; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.193; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I,

إِذَا اسْتَأْذَنَ أَحَدُكُمْ ثَلاثًا ، فَلَمْ يُؤْذَنْ لَهُ ، فَلْيَرْجِعْ (مالك ، حم. ق. د. عن أبي موسى وأبي سعيد معًا ؛ طب. ض. عن جندب البجلي)

RE. 29/4 (*İze'ste'zene ehadüküm selâsen, felem yü'zen lehû, felyerci'*)

(*İze'ste'zene ehadüküm selâsen*) "Sizden birisi üç defa izin istediği halde, (*felem yü'zen lehû*) kendisine izin verilmezse, (*felyerci'*) işi uzatmasın, zorlamasın; kapıdan geriye dönsün!"

Bir mü'minin riayet etmesi gereken çok güzel edepler, çok medenî davranışlar var. Peygamber Efendimiz'in zamanının insanlarının hatırından geçmeyecek çok yüksek edepleri Efendimiz onlara öğretti. Her birisini son derece zarif, kâmil, başkasını düşünen, başkasının hatırını soran, gönlünü alan, faziletli kimseler haline getirdi.

Kapı çalmanın da bir âdâbı vardır: Kapı üç defa çalınır, beklenilir; kapı açılırsa, izin verilirse, girilir. Kapı açılmazsa bir daha zorlanmaz, dönülür. Bu arada içeride namaz kılıyor olabilir, o vaktin namazını kılacak kadar arayı bekletmek uygun olur.

"—Üç defa çalacağım ama tak tak tak… Tak tak tak… Tak tak tak… Hadi Allah'a ısmarladık!"

Böyle değil. Belki içeride namaz kılıyorsa, birazcık bekleme fırsatı tanıyıp ondan sonra dönmek… Dört rekât bir namazı bitirme vakti kadar aralıklı olarak üç defa tıklatırsın; kapı açılmazsa dönersin. Adamın kapısını sabahtan akşama vuracak değilsin ya! Edep, üç defa vurmak ve dönmektir.

Bazen de kapı açılır ama kişi der ki:

"—Kusura bakma, müsait değil!"

Olabilir. Bazen bizim kapımıza geliyorlar:

---

s.218, no:1447; *Müsnedü'l-Hamîdî*, c.II, s.321, no:734; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IV, s.115, no:1360; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.339, no:17442; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.168, no:1687; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.90, no:12820; Cündeb ibn-i Süfyan RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.105, no:25204; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.293, no:1309.

"—*Selamün aleyküm* Hocam!"

"—*Aleyküm selâm* ama içerisi dolu. Hanımlar var oraya alamam, burası meşgul, şurası şöyle… Müsait değil!"

Veyahut izah etmeye de lüzum yok; müsait olmayabilir, nâmüsait birtakım durumlar olabilir. İnsanın hastası olur, kendisi rahatsız olur vs… İzin olmadığı zaman zorlamamak lazım!

Bir insan ziyaret için gitmişse, gittiği yerde kapı açılmazsa, dönerse, iki misli ziyaret sevabı alır! Sevabı kat kat olur! Çünkü ziyaret edeceği kimseyi bulsaydı sevinecekti, konuşacaktı, işini bitirecekti; mahrum kaldığının mükâfatı olarak, Allah sevabı iki kat verir.

İzin verilmezse dönülür, ona da hiç kızmamak lazım!

"—Bir sefer senin kapına gelmiştim, sen bana izin vermedin… Bizim mahalleden geçersin, ben de sana gösteririm..."

Böyle şeye lüzum yok. Mazeret bulacaksın, hoş göreceksin; "Elbette vardır bir sebebi…" diyeceksin. Hüsn-ü zanla düşünüp ona göre gönlünde hiçbir iğbirar, kırgınlık, dargınlık olmayacak.

Edep böyle! İzin verilirse gir.

Âyet-i kerîmede de bu edepten bahsediliyor:

وَإِن قِيلَ لَكُمُ ارْجِعُوا فَارْجِعُوا ، هُوَ أَزْكَىٰ لَكُمْ (النور:٢٨)

(*Ve in kîle lekümü'rcuù ferciù, hüve ezkâ leküm*) "Size 'Geri dönün, müsait değilim, girmeyin!' denilirse o zaman dönün! Bu daha temizdir, sizin için daha uygundur!" (Nûr, 24/28)

Kapıya doğrudan doğruya durmak da doğru değil; ya arkasını dönecek, ya yanını dönecek; direkt kapının içine bakmayacak. Kapı açıldığı zaman karşısındaki birden görünmesin diye… Kadın olabilir, mahrem olmayan kimse olabilir, veyahut içerde nâhoş bir şeyi gözüne ilişiverir… Onun için yan durmak lazım!

Hz. Osman RA'ın halifeliği zamanında birisi Hz. Osman'ın meclisine, yanına geliyor:

"—*Es-selâmü aleyküm yâ emire'l-mü'minîn!*" diye içeriye giriyor.

Hz. Osman RA şöyle bir bakıyor:

"—*Aleyküm selâm* ama, ben senin gözünde zina emareleri

görüyorum, gözünde zina izleri var; ne oldu?"

Şahıs beyninden vurulmuşa dönüyor. Sarsılıyor, o kadar şaşırıyor ve diyor ki:

"—Yâ emire'l-mü'minîn! Yoksa peygamberlik kesilmedi mi? Peygamberlik devam mı ediyor?"

Yâni, "Peygamber Efendimiz vefat etti. Hz. Ebû Bekir halife oldu, vefat etti. Hz. Ömer halife oldu, şimdi sen halife oldun; yoksa peygamberlik devam mı ediyor? Benim gözümde zina izi olduğunu nereden bildin?"

Heyecandan hemen o anda hatırına gelmiş bir soru.

Böyle olağanüstü görüşler, sezişler, haller mü'min kullarda olur; buna keramet denilir. İlla peygamber olmak şartı yoktur, Allah nasib ederse bazı kullar bazı şeyleri görür, gönülden geçenleri bilir, keramet sahibi olmuş bir kimse olabilir.

"—Evet, istemeyerek oldu: Yolda giderken açık bir kapıdan bir baktım, içeride de bir kadın varmış. Ona gözüm takıldı." diyor.

Hani demek ki insan gözüne sahip olmalı, her tarafa bakmamalı; öyle baktığı zaman gözüne bir şey takılıyor, takıldığı zaman da göz zinası gibi bir günah omuzuna yükleniveriyor. Onun için insanın gözüne sahip olması lâzım.

Okudum ki; insan bir açık pencereden, açık kapıdan içeriye bakarsa sanki izinsiz o eve girmiş gibi günah olur. İzinsiz, hırsızlama, sessiz girmiş gibi günah olur.

Onun için kardeşlerimiz mümkün olduğu kadar gözüne sahip olmaya dikkat etsin. Bir kapıya da üç defa vurduktan sonra dönsün. Ama bu üç defa vurmanız aralıklı olsun, bekleme miktarı biraz uzunca olsun. Çünkü içeride namaza durmuş olabilir.

İnsan "Allahu ekber!" diye tam namaza duruyor, "Zır zır zır…" telefon çalıyor. Sekiz-dokuz defa çalıyor, çabuk da kesilmiyor. İnsan namazını nasıl kıldığını bilemiyor.

Kapı çalınıyor, namazda olduğu için açamıyor.

Siz birisine telefon ettiğiniz zaman da telefon kaldırılmıyorsa, arkasından hemen bir defa telefon etmeyin. Biraz bekleyin, namaz kılıyorduysa, o vakit geçinceye kadar biraz aralıklı telefon edin, belki ikinci sefer kaldıracak.

Bunların hepsi detaydır, teferruattır, bir nezaket kaidesi, âdâb-

ı muâşeret kaidesidir. Ama Efendimiz her şeyi öğretmiş.

Çölün bedevîsine, ümmîsine, söz bilmeyen, laf anlamayan insanına kapı nasıl vurulacak onu dahi öğretmiş de İslâm'ın gelmesinden sonra kız çocuklarını diri diri toprağa gömen kavim, en medenî, yüksek, şerefli, en sevaplı insanlar olmuş, evliyâların en yüksek mertebesinden daha yüksek mertebeye yükselmişler. Öğretenin bereketinden, izzetinden, kıymetinden, yüceliğinden öğrenenlerin de şerefi ne kadar yüksek oluyor!

b. Komşunun Kirişine İzin Verilmesi

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş, kaynakları sıhhatli. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[2]

إِذَا اسْتَأْذَنَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ ، أَنْ يَغْرِزَ خَشَبَةً فِي جِدَارِهِ ، فَلَا يَمْنَعْهُ

(د. ت. ه. عن أبي هريرة)

RE. 29/5 (*İze'ste'zene ehadüküm ehâhu, en yağrize haşebeten fî cidârihî, felâ yemna'hu.*)

(*İze'ste'zene ehadüküm ehâhu*) "Sizden bir kardeşiniz, (*en yağrize haşebeten fî cidârihî*) kirişinin ucunu duvarınıza koymak için müsaade isterse; 'Evimin avlusunda gölgeleneceğim, şu kirişimin ucunu duvarınıza yerleştirebilir miyim?' diye izin isterse; (*felâ yemna'hu*) ona mâni olmayın, o müsaadeyi verin!"

Kıyamet kopmaz ya! Senin duvarın gene duracak; orada biraz oyuk açacak, o kirişi oraya koyacak. O gölgeyi yapacak, işini görecek. Mü'min kardeşindir. Allah mü'minler arasında çok yakın, çok samimi kardeşlik kurmuştur. İnsanın kardeşi için sevgi ile

---

[2] Buhàrî, *Sahîh*, c.VIII, s.347, no:2283; Müslim, *Sahîh*, c.VIII, s.322, no:3019; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.201, no:1273; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.40, no:3150; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VII, s.136, no:2326; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.240, no:7276; Mâlik, *Muvatta' (Rivayet-i Muhammed),* c.III, s.224, no:803; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.68, no:11155; Ebû Avâne, *Müsned*, c.III, s.417, no:5540; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.122, no:6249; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.V, s.435; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.286, no:6808; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.VIII, s.190, no:1520; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.34, no:1115; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.401, no:2014; Ebû Hüreyre RA'dan.

ikramda bulunması, fedakârlıkta bulunması lâzım!

c. Camiye Gitmek İçin Hanımınıza İzin Verin!

Abdullah ibn-i Ömer'den, Hz. Ömer'in oğlu Abdullah RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[3]

إِذَا اسْتَأْذَنَتْ أَحَدَكُمْ امْرَأَتُهُ إلى الْمَسْجِدِ فَلاَ يَمْنَعْهَا

(حم. خ. م. ق. ن. عن ابن عمر)

RE. 29/6 (*İze'ste'zenet ehadeküm imreetühû ile'l-mescidi, felâ yemna'hâ.*)

(*İze'ste'zenet ehadeküm imreetühû ile'l-mescidi*). "Hanımı sizden birisinden mescide gitmek için müsaade isterse, (*felâ yemna'hâ*) ona mâni olmasın, bıraksın; kadın, mescide gidebilsin."

"—Sen benim karımsın, eşimsin, hatunumsun, benim emrimdesin, Allah bana o salâhiyeti vermiş, seni sokağa bırakmıyorum, bir yere çıkmayacaksın, perdeyi kapatacaksın, kimseyle görüşmeyeceksin…"

Biraz dur bakalım! Peygamber Efendimiz'in tavsiyesi, emri nasıl?

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"—Hanım mescide gitmek isterse, mâni olmasın!"

Peygamber Efendimiz'in mescidine kadınlar gelirdi, arka saflarda dururlardı. En ön saflarda olgun yaşlılar, arka saflarda çocuklar, gençler; en gerideki yerde de kadınlar namaza dururlardı. Hatta çoluk çocuğunu alıp gelirlerdi. Kadınlardan çocuğu olup da onu kucağına alıp gelmiş olanlar olurdu.

---

[3] Müslim, Sahîh, c.II, s.439, no:666; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.9, no:4556; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.591, no:2213; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.90, no:1677; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.128, no:442; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.132, no:5149; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.394, no:1438; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IX, s.306, no:5426; *Müsnedü'l-Hâmidî*, c.II, s.277, no:612; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.401, no:2014; Abdürrezzak, *Musannef*, c.III, s.151, no:5122; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.lı, s.78; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.413, no:45170; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.294, no:1311.

Bir sabah namazında Peygamber Efendimiz çok kısa sûrelerle namazı kıldırmış.

“—*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llàh... Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llàh...*” selâm vermiş.

Namazı çabuk bitirmiş. Daha önceleri uzunca okuduğu için, sebebini sormuşlar:

“—Yâ Rasûlallah! Bu sabah, namazı çok çabuk bitirdiniz.”

Demiş ki:

“—Arkada bir kadının çocuğu ağlıyordu; onun için çabuk kıldırdım, çabuk selâm verdim.”

Bu hadîs-i şerîf neyi gösteriyor?

Peygamber SAS Efendimiz’in zamanında kadınların camiye geldiğini ve gelmesini Efendimiz’in istediğini gösteriyor.

Neden?

Çünkü o da Kur’an öğrenecek, o da hadis dinleyecek, dinini öğrenecek, iyi müslüman olacak. Çocuğunu müslüman yetiştirecek. O da efendisinin İslâmca yaşamasına yardımcı olacak, haksız isteklerde bulunmayacak... Birçok hikmetleri var.

Süleymaniye Camii koskocaman cami; geçen cuma günü nasip oldu, orada cuma namazını kıldım. Baktım, kadınlar kısmı yok…

Acaba bu camiyi yaptıkları zaman kadınlar nerede namaz kılıyorlardı? Beyler o zaman:

"—Siz gelmeyin, evde kılın!" mı diyorlardı?

Hep erkeklere mi mahsustu, bilmiyorum.

Kadınların abdest alma yeri neresiydi?

O da yok! Uydurma bir şeyler var da; muntazam gördüğümüz, girişi-çıkışı kadınlara mahsus, ayrı, gönlümüzde istediğimiz bir şey yok.

Peygamber Efendimiz'in mescidinde bu faaliyetler olduğuna göre, tabii esas olarak ölçüyü Peygamberimiz'e göre alıp çalışmamız lazım!

Biz de el-hamdü lillâh, hanımların İslâm'ı öğrenmesi için elimizden gelen gayreti gösteriyoruz, teşkilatlanmayı yapıyoruz. Yetişmeleri için gerekli hocaların, onları yetiştirmesine destek oluyoruz.

d. Taş Kullanırken Tek Kullanılması

Ebû Hüreyre RA'dan bir hadîs-i şerîf.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[4]

إِذَا اسْتَجْمَرَ أَحَدُكُمْ فَلْيُوتِرْ ، فَإِنَّ اللّٰهَ تَعَالَى وِتْرٌ ، يُحِبُّ الْوِتْرَ ؛ أَمَا تَرَى السموات سبعا ، والأرضين سبعا ، والأيام سبعا ، والطواف ، والجمار (طس. حب. ك. عن أبى هريرة)

RE. 29/7 (*İze'stecmere ehadüküm felyûtir, feinna'llàhe teàlâ vitrin yuhibbu'l vitre; emâ tera's-semâvâti seb'an, ve'l-aradîne seb'an, ve'l-eyyâme seb'an, ve't-tavâfe, ve'l-cimâr*.)

(*İze'stecmere ehadüküm felyûtir*) "Sizden birinize taş kullanmak gerektiği zaman taşı tek olarak kullansın, bu işi tek yapsın! (*Feinna'llàhe teàlâ vitrin yuhibbu'l-vitre*) Çünkü Allah-u Teàlâ Hazretleri tektir, teki sever."

(*Emâ tera's-semâvâti seb'an*) "Görmüyor musun ki semavât yedi tanedir, gökler yedi tanedir; (*ve'l-aradîne seb'an*) yerler yedi kattır, yedi tanedir; (*ve'l-eyyâme seb'an*) haftanın günleri yedi tanedir, (*ve't-tavâfe*) Kâbe'nin etrafında tavaf yedi tanedir, (*ve'l-cimâr*) taş atmak yedi tanedir."

Mina'da şeytan taşlamada da "Bi'smi'llâhi allàhu ekber!" diye, haccın menâsiki îfâ edilirken yedişer tane taş atılır. Bizim halkımız o taşlamaları "*Küçük Şeytan, Orta Şeytan, Büyük Şeytan*" diye tarif ediyorlar. Araplar; (*el-cemretü'l-ûlâ, ve'l-cemretü'l-vustà, ve'l-cemretü'l-akabe*) diye söylüyor. Bunların tek sayı olduğunu söylüyor.

İsticmar denilen şey, taş kullanmak; taşın temizlik için kullanılması. Peygamber SAS Efendimiz mü'minin her şeyini tarif etmiştir. Yüznumaraya girmesi çıkması nasıl olacak, onun da âdâbı var. Her şeyin bir âdâbı, usulü var. Camiye nasıl girilecek çıkılacak,

---

[4] Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.261, no:561; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.131, no:6002; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.104, no:509; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.42, no:77; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.195, no:1041; Ebû Hüreyre RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.358, no:26444; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.296, no:1316.

nasıl dualar okunacak; âdâbı var. Gerdeğe nasıl girilecek, âdâbı var. Hepsinin âdâbı var…

İslâm dini temizliğe son derece riayet eylemiş. Diş temizliğine, koltuk altı, kasık, küçük abdestten sonra, büyük abdestten sonra temizliğe, haftalık temizliğe, boy abdest almaya, günlük elini ayağını abdest almak suretiyle beş defa yıkamaya, kalp temizliğine, mânevî temizliğe, niyet temizliğine… Her şeye çok büyük önem vermiş.

İnsan kampa çıkar, kıra gider, yolda olur, başına gelebilir. Küçük abdestini yapacak, nasıl yapacak, nasıl kurtulacak, elbisesini nasıl kirletmeyecek? Büyük abdestini yapacak, nasıl kurtulacak, nasıl temizlenecek, iç çamaşırlarını nasıl kirletmeyecek? Bunların hepsi düşünülmüş, tavsiyeler yapılmış

Müslümanlar bu hususta temizliğe o kadar riayet etmişler ki Peygamber Efendimiz'e âyet-i kerîme iniyor. O, Peygamber Efendimizi sevenler, Medine-i Münevvere'ye davet eden o ensar, ashâb-ı kirâmın mübarekleri Kuba'da mescid yapmışlar. Efendimiz'e "Gel, burada bizim mescidimizde namaz kıl." diyorlar, davet ediyorlar. Âyet-i kerîme iniyor, Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki;

"—Onların mescidi takvâ üzerine bina edilmiştir, Allah korkusu üzerine, edep üzerine bina edilmiştir, mübarek mesciddir, orada namazı kıl!"

فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُطَّهِّرِينَ (التوبة:١٠٨)

(*Fîhi ricâlün yuhibbûne en yetetahherû*) "O takvâ üzerine kurulmuş olan mescidde ihlâslı ve temizlenmeyi çok seven insanlar var. (*Va'llàhu yuhibbu'l-muttahhirîn*) Allah öyle tertemiz olmak isteyenleri, çok temizlenenleri sever." (Tevbe, 9/108)

Sormuşlar ki;

"—Yâ mübarekler! Siz bu mescidi yapmışsınız, Allah 'Takvâ üzerine kurulmuş mescid' diye sizi ayetle methediyor, mescidiniz mübarek olsun. Allah'ın methine mazhar olmuş bir mescid. Allah sizi 'Orada aşırı temizlenmeyi seven insanlar vardır.' diye bir de temizliğinizden dolayı methediyor, siz ne yaparsınız, sizin

temizliğiniz nedir?”

Onların da cevabı:

“—Biz küçük abdestin, büyük abdestin herhangi bir kalıntısının kalmamasına, temizliğine çok riayet ederiz.” olmuş.

Tabii normal bir şey. İnsan yemek yedi mi, su içti mi belli zamanda yüz numaraya gitme ihtiyacı oluyor. Medenî bir ülkede bunun şartları sağlanıyor; tertemiz yüznumaralar, fayans döşeli, pırıl pırıl usullerle üstüne sıçratmadan, güzel bir tarzda yapılıyor.

Bir milletin medenîliği yüznumaralarından belli olur, deniliyor. Bir şehre gidiyorsunuz, bir millete gidiyorsunuz; onun yüznumarasına girdiğiniz zaman, ona verilen önemden, oradaki temizlikten onun medeniyet seviyesini anlarsınız, belli olur, deniliyor.

O bakımdan bizim dedelerimiz temizliğe çok riayet etmiş, bize de o alışkanlık —el-hamdü lillâh— gelmiş. Allah onlardan razı olsun, her türlü temizliğe o kadar riayet ederlermiş ki, büyüklerimizden duyduğumuz, mesela kimisinin namaz için ayrı şalvarı varmış, namaz şalvarını giyermiş. Hani tarlada, şurada burada gezdiğinden kirlenmiş olmasın diye ayrı temiz bir namaz şalvarı bulundururlarmış.

Her yerde, her şehirde, her kasabada, her köyde bakıyorsunuz umumî hamamlar var. İçeri girip yıkanmak, derhal temiz hale gelmek mümkün. Padişahın, paşanın birisi cami yaptırmış, külliye yaptırmış; hemen yanına bir hamam koymuş, burada da yıkansınlar diye.

“—İsteyen burada yıkansın, isteyen şurada abdest alsın, sonra gelsin namazı kılsın…” diye her türlü tedbiri almışlar.

Şakır şakır sular akıyor, insanlar temizleniyor, pırıl pırıl, tertemiz. Müslüman günde beş defa yıkanıyor, haftada en aşağı bir defa boy abdesti alıyor…

“—Zaten şimdi yapıyoruz, bunun ne önemi var?”

Ama eskiden yapılmıyordu ve başka milletlere bakıyoruz, onlar yapmıyorlardı. Avrupalılar vaftiz suyunun tılsımı bozulmasın diye hiç yıkanmıyorlarmış, senede bir kere siliniyorlarmış, diye kitaplar yazıyor. *Versay Sarayı*’nda yüznumara yoktur, diye yazıyor! Yüznumara kısmı yok!

Bu adamlar ne yaparlardı? Düşün bakalım; bu sarayda bu kadar adam vardı, yüznumarasız bir yerde bu adamlar ne yapıyordu? Buyur, notunu ver bakalım!

Burada da büyük abdestten sonra temizlenmek için taş kullanmak, en imkânsız şartlar altında bile gene temizliğe riayet etmek gerektiği ve bunları üç defa yapmak gerektiği anlatılıyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin tek olduğunu bildiriyor, hatırlatıyor, tek adetli iş yapmayı tavsiye ediyor.

Hatta İmâm-ı Rabbânî Efendimiz "Çiçek toplayın!" demiş de müridleri çiçek getirmişler. Bir tanesi çift getirmiş. Bakmış, sayısı çift.

"—Evladım, sen 'Allah tektir, teki sever.' hadisini duymadın mı?" Çiçek toplamada bile sünnete uygunluğu sağlıyor, onu emrediyor. "Niye tek getirmedin, bir tane daha eksik getirseydin tek olurdu. Bir tane daha fazla getirseydin tek olurdu, hadîs-i şerife uygun olurdu." Demiş.

Bizim büyüklerimiz hadise böyle sarılmışlar. Hadîs-i şeriflere, sünnet-i seniyyeye böyle sarılmışlar, Efendimiz'in yolunda böyle yürümüşler. Allah bize de sünnet-i seniyyeye sarılıp onu ihya etmek sevaplarını ihsan etsin.

Sünnete sarılıp onu ihya etmenin sevabı nedir?

Yüz şehid sevabı kazanmaktır. Ümmetin bozulduğu zamanda Efendimiz'in sünnetini ihya etmenin sevabı, yüz şehid sevabına denktir. Bir tane şehid sevabı olsa insana o bile yeter. Çünkü şehid, cennete hesapsız gidiyor. Yüz şehid sevabı almak, sünnet-i seniyyeye uygun yaşayan insana verilen mükâfatın çok büyük olduğunu gösteriyor.

O halde ne yapacağız?

İşimizi her hususta Efendimiz'in sünnet-i seniyyesine uygun, temiz, ilmî, dinimizin istediği gibi, Efendimiz'in tavsiye ettiği gibi yapmaya dikkat edeceğiz. Çiçek toplarken dahi, yedi tane, beş tane, üç tane olmasına dikkat edeceğiz.

e. Ümmetin Haramı Helâl Sayması

Deylemî, Huzeyfe RA'dan rivayet etmiş.

Konu değişiyor. Hadisler, baştaki kelimelerin alfabetik sıralanmasına göre sayfalara yazıldığı için karşımıza alfabetik sırada başka bir konu geliveriyor.

Peygamber SAS Efendimiz bu hadîs-i şerîfinde buyurdu ki:[5]

إِذَا اسْتَحَلَّتْ هٰذِهِ الأُمَّةُ الْخَمْرَ بِالنَّبِيذِ ، وَالرِّبَا بِالْبَيْعِ ، وَالسُّحْتَ بِالْهَدِيَّةِ ، وَأتَّجَرُوا بِالزَّكَاةِ ؛ فَعِنْدَ ذٰلِكَ هَلاَكُهُمْ ، لِيَزْدَادُوا إِثْمًا

(الديلمي عن حذيفة)

RE. 29/8 (*İze'stahhallet hâzihi'l-ümmetü'l-hamra bi'n-nebîzi, ve'r-ribâ bi'l-bey'î, ve's-suhte bi'l-hediyyeti, ve etcerû bi'z-zekâti; feinde zâlike helâkühüm, li-yezdâdû ismen.*)

(*İze'stahhallet hâzihi'l-ümmetü'l-hamra*) "Bu ümmet içkiyi helâl gördüğü zaman..."

Nebiz, hurmadan yapılan şıra demek.

Şıra helâl; çünkü hurmayı sıkıyorsun, sulandırıyorsun, şerbet yapıyorsun, içiyorsun! Bunda kafayı tutmak ve insanı sarhoş etmek durumu olmadığı için helâl. Tatlı bir şerbet oluyor, onu içiyorsun. Baktın, üzüm salkımları biraz taneli, sıkıyorsun, getiriyorsun, hemen sunuyorsun, üzüm suyu normal, içilir. Hurmayı karıştırıyorsun, sulandırıyorsun, içilir.

(*Bi'n-nebîz*) derken, burada bî harf-i cerri var. Buna bâ-ı mukâbele derler. (*İze'stahhallet hâzihi'l-ümmetü'l-hamra bi'n-nebîzi*) "Nebizi bırakıp içkiyi helâl saydığı zaman..." Onu bırakıyor, bunu alıyor.

"—Yahu mübarek! Helâl yol var, helâl yoldan şu ihtiyacını gider, haramı bırak. Buyur meşrubatın her çeşidi var; limonata, mandalina suyu, portakal suyu, elma suyu, havuç suyu, ayran, temir, temr-i hindi, nar suyu, boza... Çeşit çeşit güzel meşrubatlar var. Bu kadar helâlleri bırakıp da harama niye giriyorsun?"

İmanının zayıflığından, Allah korkusu olmadığından, takvâsı

---

[5] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.334, no:1331; Huzeyfe ibn-i Yemân RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.226, no:38497; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.298, no:1319.

olmadığından yapıyor!

"Ümmet, helâl olan hurma şerbetini bırakır da haram olan içkiyi helâl sayıp içerse; (*ve'r-ribâ bi'l-bey'i*) alışveriş mukabilinde, alışverişi bırakıp onun yerine ribayı helâl edinirse, faizi helâl edinirse..."

وَأَحَلَّ اللهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبٰوا (البقرة:٢٧٥)

(*Ve ehalle'llàhü'l-bey'a ve harrame'r-ribâ*) "Allah alışverişi, ticareti meşrû kılmıştır, teşvik etmiştir, sevaptır, kâr konulabilir; ama faizi haram kılmıştır." (Bakara, 2/275)

Kur'ân-ı Kerîm böyle buyuruyor. Bir diyeceğin, itirazın var mı?

Allah alışverişi helâl kılmıştır, faiz almayı, vermeyi haram kılmıştır. Âşikâr, açık bir yasaklama: Faiz, riba haram; kesin!

Faizi helâl görüp, faiz alıp faiz verenlere ne diyor Allah-u Teàlâ Hazretleri:

فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللّٰهِ وَرَسُولِهِ (البقرة:٢٧٩)

(*Fe'zenû bi-harbin mina'llâhi ve rasûlihî*) "Allah'la, Rasûlüllah'la harp ilan etmiş, harp ilan etmenin kapısını açmış olur!" (Bakara, 2/279) diyor.

Harp ilanı oluyor. Faizi helâl sayıyorsan Allah'la savaş ilanı!

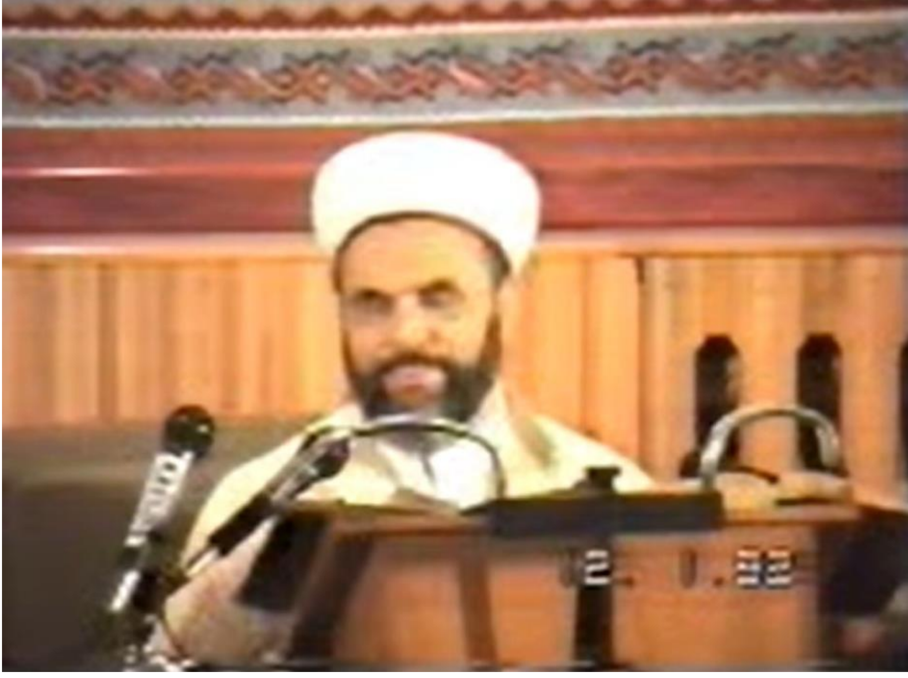
"—Ben seninle savaşacağım yâ Rabbi!"

Hâşâ, sümme hâşâ, kimsenin gücü yetmez ama hareketin mânası bu. Alışveriş yerine faizi helâl saydı mı, hurma şerbeti yerine içkiyi helâl saydı mı, yedi mi, içti mi...

Üçüncüsü ne?

(*Ve's-suhte bi'l-hediyyeti*) "Hediye yerine rüşveti, haram malı yedi mi..."

Hediyeleşmek helâl ama memuriyetin hediyesi olmaz, vazifede hediye almak olmaz. Rüşvet haram. "O da bir çeşit hediyedir." filan derse olmaz. O başka, o başka! Rüşveti aldığı zaman, hediye gibi kabul ettiği zaman haramı tercih etmiş oluyor.

(*Ve't-tecerû bi'z-zekâti*) "Zekât ile ticaret yaptığı zaman…"

Ticaret yapıyormuş, kazanıyormuş gibi zekâtı kendisine geçim kaynağı yaptığı zaman; zengin olduğu halde zekâta muhtaç ve müstahak olmadan zekâtı toplayıp fakire vermeden kendisi yuttuğu zaman, onunla geçimini sağladığı zaman...

Bunların hepsi birer içtimaî hastalık alâmetidir. Allah'ın gazabına uğrama sebebidir.

(*Feinde zâlike helâkühüm li-yezdâdû ismen*) "Bunlar yapılırsa, günahları aşikâre arttırdıkları için o kavmin helâki başlarına yazılır, helâki başlarına gelir; o kavim helâk olur."

Müslüman bir kavimdi, niye düşmana yenildi? Müslüman bir kavimdi, niye zillete uğradı, niye istilaya uğradı, niye düşmana mağlup düştü? Az bir müslüman çok düşmanı yenebiliyordu, niye yenemediler?.. Bu sebeplerle!

Sen misin Allah'ın haramından korkmayıp haramını yiyen, helâlini bırakıp haram yola kayan? O zaman Allah'ın yardımı kesilir, cezasını, belasını bulur, başına helâki gelir.

Müslüman, Allah'ın haram kıldığı şeyde "Neden, niçin, ne münasebet…" demeyecek.

"—Bu haram mı?"

"—Kesin haram…"

Bırakacak!

Alışveriş helâl. Buyur bir dükkâncık aç!

Dükkânın yoksa eline bir sepet al; bir şey al, bir şey sat. Alışveriş serbest… Ticaret serbest ama faiz yeme! Ticaret serbest ama zekâtı yeme!

Zekât ticareti; kendisi fakir olmadığı halde zekât toplayıp onu yemek, rüşvet almak, faiz yemek, içki içmek... Bunların hepsi büyük günahlardır. Peygamber Efendimiz bazı hadîs-i şerîflerinde büyük günahları saymıştır. Bunlar büyük günahlardır.

Maalesef müslüman topluluklar bugün İslâm'ı, İslâm'ın mânasını unutmuştur. Maalesef çoğu içki içiyor. Korka korka içiyor, utana utana, saklaya saklaya, kaça kaça içiyor ama içiyor, maalesef içiyor. Bu takvâsı kalmamıştır.

Maalesef pek çok kimse faizi yiyor. Müesseseleşmiş, usul haline gelmiş. Emekli, yaşlı kadın:

"—Başka çarem yok; kocamdan aldığım parayı bankaya koydum, onun faizini alıp yiyorum…" diyor.

Elinde tesbih, başında başörtü; sevap kazanacağım diye uğraş babam uğraş! Yediğin haram, ibadetlerin makbul değil!

"—Ne yapayım? Başka çarem yok!.."

Çare olmaz olur mu? Allah bir şeyi yasaklamışsa öbür tarafta çaresini mutlaka göstermiştir. Zinayı yasaklamıştır, evlilik serbest. Davullu, şanlı şerefli, ziyafetli, dualı, hatimli düğününü yap, evlen… Herkes bilsin ki:

"—Tamam, bu kimseyle bu kimse evlendi."

Evlilik helâl, Peygamber Efendimiz de evlenmiş. Bir mahzuru yok.

İçki haram ama sayılamayacak kadar çok meşrubat helâl. Niye onları bırakıyorsun da bu harama geçiyorsun?

Faiz haram ama alışveriş helâl. Paranı faize vereceğine işleteceksin. İslâm, aktif çalıştırmayı istiyor. Bedavadan, oturduğu yerden kazanmayı istemiyor.

O bakımdan bir şeyi yasaklamışsa alternatifini göstermiştir.

Alternatifi daha güzeldir. Alternatifi cemiyet için faydalıdır, alternatifi insanın sıhhati için faydalıdır. İslâm; ruh için, beden için, aile, cemiyet, dünya, ahiret için güzel olan tarafı göstermiştir.

İçkiyi haram kılmıştır, çok iyi etmiştir. El-hamdü lillah ki haram kılmış. Zinayı haram kılmıştır çok iyi etmiştir. El-hamdü lillah ki dinimiz bunu açıkça beyan ediyor. Daha başka nesi yasaksa yasağı güzeldir; nesi helâlse helâli güzeldir, emri güzeldir, lütfu güzeldir. Her şeyi güzeldir. Anlayana İslâm'ın her şeyi güzeldir! Anlayan anlıyor.

"—Hocam, biz müslümanız da sevdiğimizden bize güzel geliyor…"

"—Hayır, sadece böyle değil. İslâm'ı bîtaraf olarak inceleyen, müslüman olmayan alimler de İslâm'ı seviyor, beğeniyor ve müslüman oluyor."

"—Ben anadan babadan, dededen, soydan, soptan sülaleden müslümanım da İslâm'ı seviyorum, İslâm içinde büyümüşüm de İslâm'ı seviyorum, hıristiyan olarak büyüyen de Hıristiyanlığı sever. Budist olarak büyüyen de Budizm'i sever…"

O, aklı başına gelinceye kadar öyle gider, taklit devri çocukluk devrine kadar. Ondan sonra bir budist, İslâm'ı öğreniyor müslüman oluyor.

Muhammed İkbal'in ecdadı budistmiş, hinduymuş; müslüman olmuş. Ondan sonraki evlatlardan Muhammed İkbal gibi bir büyük şair gelmiş. Bizim daha evvelki, Orta Asya'daki dedeler; başka dinlerden İslâm'a gelmişler, müslüman olmuşlar. O eski, onu bırakalım…

Zamanımızda; adam hıristiyan papaz; İslâm'ı inceliyor, müslüman oluyor. Adam Fransız İlimler Akademisi'nde profesör, hıristiyan doğmuş, hristiyan yaşamış; İslâm'ı incelemiş, müslüman oluyor. Adam sosyalist, komünist, filozof, gazeteci, yazar; İslâm'ı inceliyor, komünizmi de bırakıyor, sosyalizmi de, kapitalizmi de bırakıyor; inceledikten sonra her şeyi bırakıyor, müslüman oluyor. Tanıdığımız çok kimseler var; ismen sıraladığımız, kitaplarımızda, dergilerimizde yazdığımız çok kimseler var. İnceleyip sonunda müslüman oluyor.

Demek ki sadece benim platonik sevgimden, anadan-babadan

müslüman olmamdan kaynaklanmıyor. İslâm'ın kendisi güzel de oradan kaynaklanıyor. İslâm güzel olduğu için beğeniliyor, İslâm güzel olduğu için insan müslüman oluyor. İnceledikten, araştırdıktan sonra müslüman oluyor.

El-hamdü lillah bizim kuvvetli olduğumuz taraf burası. Bizim bu kadar derbederliğimize, bu kadar perişanlığımıza, fakirliğimize rağmen İslâm'ın yeryüzünden silinmemesinin sebebi, prensiplerinin güzel olmasından!

Yoksa Osmanlı Devleti'ni devirdiler; müslümanlar zayıftı, silip götürürlerdi. Emperyalistler, misyonerler harıl harıl çalıştı: Afrika'yı istila, ahâlisini hıristiyan ettiler; şimdi müslüman oluyorlar. Sene başında okula geldiği zaman, öğretmen:

"—212 John burada mı?" diye soruyor.

Kalkıyor:

"—Benim adım şimdi John değil, ben müslüman oldum; ismim şu…" diyor. Sil baştan, isim değişiyor.

Neden?

İslâm'ın güzelliğinden dolayı! Güzel olduğunu anlıyor, doğru yola geliyor.

Allah bizi bu güzel dinden ayırmasın. Helâllerden ayırmasın, şeytana kandırtmasın, nefse mağlup etmesin. Haramları, günahları sevdirtmesin.

Allah; haramları, günahları yasak kılmış, şeytan da onları göze güzel gösterir. Allar, pullar, süsler insanın önüne diker. İnsanın içi gider. Meyhanede şişeleri görünce kapıda yutkunur durur.

Görmüyor musun şehri? Gece, karanlık bastığı zaman Beyoğlu semtine bak, şehrin zengin muhitlerine bak, caddelerinde yürü ışıklı reklamlara bak; çoğu, insanın nefsini günaha çekmek için çeşitli reklamlar, resimler, ışıklar... "Gel buraya, gel bana, yap şu günahı…" diye hep günaha davet.

Allah kulları imtihan ediyor:

"—Bak böyle zevkler var, hadi bakalım gidecek misin?"

"—Gitmem yâ Rabbi! Başımı kesseler senin yolundan ayrılmam, günaha bulaşmam!"

Tamam, o zaman onun derecesi artıyor. Ötekisi de sabredemiyor, tahammül edemiyor, nefsine yeniliyor, mağlup oluyor; o da cezasını çekiyor. Bak o zaman kavimler helâke uğruyor.

Yoksa Osmanlı neden yıkılacak?

Buyur, hadîs-i şerîfi oku, anla:

"—Allah'ın emirleri tutulmazsa, Allah'ın dinine hizmet ana fikir olmaktan çıkarsa, toplum genel olarak haramlara yapışırsa, helâller terk edilirse, o zaman bir millete helâk gelir!"

Osmanlı yıkılır mıydı yoksa? Koca Osmanlı Devlet-i Aliyye'si yıkılmazdı ama Yeniçeriler içki içmişler, şairler şiirlerinde boyuna içkiyi methetmişler:

Bağdatlı Ruhi

Sâkî getür ol bâdeyi kim dâfi-i gamdur
Saykal ur o mir'âta ki pür-jeng ü elemdür

[Sâkî kederi def eden o şarabı getir; elem pasıyla dolmuş o aynaya perdah vur, parlat!]

Hristiyan muğbeçeye, meyhaneci çırağına methiyeler yazmışlar.

"—Sen misin öyle yapan? Buyur bakalım!" diye ceza gelmiş.

Diyebiliriz ki, Osmanlı'yı divan şiiri yıkmıştır!

Neden? Çünkü şiir cemiyetin rûhiyâtının aksettiği bir perde... Şiirde ne varsa cemiyetin içindeki insanlarda o var.

Sen misin içkiyi metheden, sen misin oğlancılığı metheden? Sen misin günahı metheden, sen misin şunu, bunu yapan?

Şaire bakıyorsun; âşık olmuş, şiir yazmış.

"—Kime âşık oldun?"

Bir delikanlıya âşık olmuş!

Vay edepsiz vay, vay alçak vay! Biz bile sinirleniyoruz. Allah'ın gazabı tecelli ediyor. Onun arkasından bir darbe geliyor.

Allah bizim ayağımızı kaydırmasın… Günahlara bulaştırmasın… Sevaplı, hayırlı, helâl yolda yaşayıp, helâlle geçinip, helâl işler yapıp. Huzuruna yüzü ak, alnı açık varmaya muvaffak eylesin… Yardımcımız olsun, tevfîkini refîk eylesin…

f. Ümmet Beş Şeyi Helâl Sayınca Helâk Olur

Enes RA'dan bir hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:[6]

إِذَا اسْتَحَلَّتْ أُمَّتِي خَمْسًا ، فَعَلَيْهِمُ الدِّمَارُ: إِذَا ظَهَرَ فِيهِمُ التَّلاعُنُ ، وَلَبِسُوا الْحَرِيرَ ، واتخذوا القَيْنَاتَ ، وشَرِبُوا الْخُمُورَ ، وَا كْتَفَى الرِّجَالُ بالرِّجالِ ، والنِّساءُ بالنِّساءِ (طس. هب. عن أنس)

RE. 29/9 (*İze'stehallet ümmetî hamsen fealeyhimü'd-dimâr: İzâ zahara fîhimü'ttelâunu, ve lebisü'l-harîre, ve't-tahazu'l-kaynâte, ve şeribu'l-humûre, ve'ktefe'r-ricâlü bi'r-ricâli, ve'n-nisâu bi'n-nisâu*)

(*İze'stehallet ümmetî hamsen fealeyhimü'd-dimâr*) "Benim ümmetim, Ümmet-i Muhammed beş şeyi helâl saydığı zaman, helâl kabul ettiği, helâl gördüğü, yapmaktan aldırmadığı, boş verdiği zaman, beş şeyi haram olduğu halde helâl gördüğü zaman onlara helâk vardır, başlarına helâk gelir, helâk olurlar!"

Dimâr, helâk demek.

Bu beş şey ne imiş:

1. (*İzâ zahara fîhimü'ttelâunu*) "Aralarında birbirleriyle lânetleşme zahir olduğu zaman…"

"—Allah seni kahretsin… Allah senin belânı versin… Gözün kör olsun emi, gözün çıksın emi..."

Millet boyuna birbirine lânet ediyor. Aralarında lânetleşme çoğaldığı zaman helâk olurlar.

Ümmet birbirine dua edecek, mü'minin mü'mine duası makbul… Hem de en hızlı, en süratli makbul olan şey; mü'minin mü'mine güzel duası… Ne beddua ediyorsun, ne lânet ediyorsun! Mü'min mü'mine lânet etmeyecek. Lânet etti mi, onun lâneti ona, onun laneti ona tutuyor; birbirlerini mahvediyorlar.

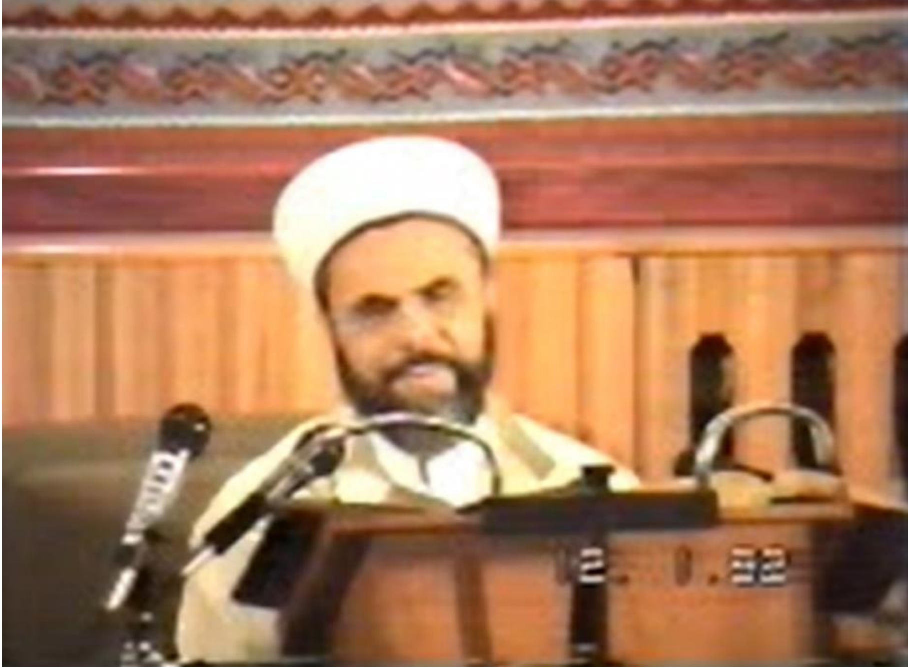
"—Karşılıklı lanetleşme ortaya çıktığı zaman..."

Bir de bir hadîs-i şerîfte geçmişti, Peygamber Efendimiz;

"—Âhir zamanda birtakım insanlar türeyecek, birbirleriyle selâmlaşması lânetleşme olacak!" diyor.

---

[6] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.377, no:5469; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XIV, s.226, no:38498; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.297, no:1318.

Hakikaten de bakıyorsun; mahallede bir delikanlı öteki delikanlıyla karşılaştığı zaman bir ağır söz söylüyor, hani selamlaşıyor. Öyle selâmlaşıyor. Lânetle, ulanla başlıyor, bilmem neyle bitiriyor.

Neymiş? Birbirleriyle muhabbetleri varmış.

Bu işin fıkrası da var:

Hani birisi ötekisine hayvan ismi söyleyerek hakaret etmiş:

“—Bre bilmem ne oğlu bilmem ne, ne haber…” diye konuşunca o da kızmış.

Hâkimin huzuruna çıkmışlar. Hâkim;

“—Sen buna hakaret etmişsin, hayvan ismi söylemişsin.”

“—Evet, söyledim ama ben bunun çocukluk arkadaşıyım. Aramızda çok samimiyet var, ondan söyledim.” demiş.

Artık ‘merkep oğlu merkep’ mi dedi ne dediyse bir şey demiş. Merkep deyince değil de ötekisini, şeddelisini söyleyince güzel olmuyor.

“—Samimiyet var, biz her zaman böyle söyleşiriz; şimdi niye

beni yaka paça sizin huzurunuza getirdi bilmiyorum hâkim bey, bu benim samimi okul arkadaşımdır, mahalle arkadaşımdır...”

Hâkim, davacının avukatına dönmüş, demiş ki;

“—Bak dava edilen şahsın avukatı böyle müdafaa ediyor, ne dersin?”

O avukat da:

“—Doğru söyledi bilmem ne oğlu bilmem ne.” demiş.

O avukat da ötekisinin mahalle arkadaşıymış. O da ona evet o merkep oğlu merkep doğru söyledi diye konuşmuş.

Bu işin şakası ama demek ki insanlar birbirlerine küfürle, hayvan ismiyle selamlaşma durumuna gelecekler, diye Efendimiz evvelden bildiriyor. 1400 yıl önceden; “Bir zaman gelecek, öyle insanlar türeyecekler ki birbirleriyle selâmlaşması lânetleşme olacak!”

“—Allah seni kahretsin, ne haber ya, çoktandır görmedim kör olasıca...”

“—Dur ne oluyorsun?”

Birbirleriyle böyle konuşuyorlar. Halbuki İslâm’ın bir edebi, erkânı, güzelliği var. Ona uygun konuşması gerekir.

Demek bu da olabilir. Netice itibariyle bir kavmin fertleri arasında birbirleriyle lanetleme olduğu zaman!..

2. (*Ve lebisü’l-harîre*) “Erkekler ipek giymeye başladığı zaman.”

İpek ve altın, erkeklere haram. Giymemesi lazım. Dinimiz, Peygamber Efendimiz yasaklamış.

Şimdi ipek giyiliyor. Neden?

Harama yasağa aldırmıyor, Allah’tan korkmuyor. O zaman Allah da ona cezasını verir. Allah da ona yardım etmez. Zaten insanın ayakta kalması, sıhhatli durması, bir anlık ömrünü sürdürmesi her an Allah’ın lütfuyla oluyor. Kalbin çarpmasa ölürsün, Allah’ın lütfu gelmese ölürsün, felç olursun, adım atamazsın. Güneş doğmasa mahvolursun, oksijen kalmasa mahvolursun…

“—Ozon tabakası azaldı. Şu kadar kanser artacak…” diyorlar.

Bilmediğimiz bin bir türlü koruması, ihsanı ve ikramı var. Hep onun sayesinde ayaktayız. Sen Allah’la harp et, Allah’ın bütün haramlarını icra et, ondan sonra da Allah sana cezayı verince ah

etmeye hakkın olmuyor.

Demek ki, haram olan ipeği giydikleri zaman, birbirleriyle lânetleştikleri zaman…

3. (*Ve'ttahazu'l-kaynâte*) "Ve şarkıcı kadınlar edindikleri zaman…"

Kaynât, şarkıcı kadınlar demek. Şarkıcı kadınlar ediniyorlar, kadın çıkıyor, şarkı söylüyor. Onlar da dinliyorlar; eğleniyorlar, içiyorlar, ne yapıyorlarsa...

4. (*Ve şeribu'l-humûre*) "İçkileri içtikleri zaman…"

5. (*Ve'ktefe'r-ricâlü bi'r-ricâli, ve'n-nisâu bi'n-nisâi*) "Erkekler erkeklerle, kadınlar da kadınlarla yetindikleri zaman…"

Peygamber Efendimiz kibar söylüyor. Bu ne demek?

Homoseksüellik demek. Erkeklerin erkeklerle iktifa etmesi, lûtîlik demek. Amel-i kavmi Lût, Lût kavminin o kötü işi demek.

Kadının kadınla iktifa etmesi, *lezbiyenlik* demek. O da bir sapıklık, ötekisi de bir sapıklık. Demek ki bunlar olduğu zaman o kavim helâk olur, helâk başlarına gelir.

Bir daha sayalım:

"Aralarında lanetleşme zâhir olduğu zaman, ipeklileri giydikleri zaman, şarkıcı kadınlar edindikleri zaman, içkileri içtikleri zaman, erkekler erkeklerle kadınlar kadınlarla iktifa ettikleri, yetindikleri, zevklendikleri zaman o kavim helâk olur."

Muhterem kardeşlerim!

Biz hocayız, hadis karşımıza konuyu getirdiği zaman söylememiz icap ediyor. Tabi ben de söylemeye utanıyorum ama gene söylüyoruz. Neden?

Çünkü bunları halkın bilmesi için Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfinde anlatmış. Söylenecek! Peygamber Efendimiz'in sahabesi Peygamber Efendimiz'den sonra bazen gelip sorarlardı.

Mesela; yüzü kızarıyor, boynu bükük Hz. Âişe Anamız'a geliyor, diyor ki:

"—Ey Mü'minlerin Annesi! Sana bir konuyu soracağım, utanıyorum; ama öğrenmem de lazım. Bu husustaki dinin emri nedir?" diye soru soruyor.

Hz. Âişe Validemiz de:

"—Rasûlüllah Efendimiz şöyle buyurmuştu, bizim özel

hayatımızda durum şuydu…” diye cevap veriyor.

Muhterem kardeşlerim!

Allah insanları, daha başka varlıkları; bildiğimiz bilmediğimiz çiçekleri, meyveleri çift çift yaratmış. İnsanları da erkekli-dişili, beyefendili, hanımefendili yaratmış ve neslin devamını bunların evlenmelerine bağlamış. Tabiata uygun olan bu istikamet, bu güzel, meşru yol teşvik edilmiş ve sevap!

Evlenmek sevap, çoluk çocuk yetiştirmek sevap, kadının çocuğunu emzirmesi sevap… Cihad gibi sevap! Bunların hepsi güzel ve evlenen bir insanın ibadetindeki kazancı fazlalaşıyor, sevapları çoğalıyor vs. Allah bu iki cins arasında bir muhabbet, bir meyil meydana getirmiş. İyi yuva kursunlar, birbirlerine sadık olsunlar diye kanun-u ilâhî böyle tecelli etmiş. Bu nizam böyle kurulmuş. Bunu yozlaştırdı mı, çığırından çıkarttı mı, hem tabiate hem ahlâka aykırı oluyor, hem cemiyeti mahvediyor, hem de toplumların Allah tarafından da kahra uğramasına, helâk edilmesine sebep oluyor.

Onun için insanın, ihtiyaçlarını Allah’ın emrettiği yollardan, meşru yollardan karşılaması lazım. Haram yollardan sakınması lazım. Bu hadiste de onu misalleriyle görmüş olduk.

g. Sultanın Öfkelenmesi

Peygamber SAS’in bu kısa hadîs-i şerîfi Taberânî’de ve mezhep imamı Ahmed ibn-i Hanbel’in *Müsned*’inde kaydedilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[7]

إِذَا اسْتَشَاطَ السُّلْطَانُ تَسَلَّطَ الشَّيْطَانُ (حم. طب. عن عطية السعدي)

[7] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.226, no:18013; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XVII, s.167, no:444; Şeybânî, *el-Âhâd ve’l-Mesânî*, c.II, s.455, no:1266; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.II, s.297, no:1399; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.327, no:1297; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.IV, s.351, no:6999; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIV, s.220; Atıyye es-Sa’dî RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VI, s.15, no:14633; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.II, s.299, no:1321.

RE. 29/10 (*İze'şteşâta's-sultànü, tesallata'ş-şeytànu.*)

İsteşâta, kızmak demekmiş. *Şayt*, alevlenmek, patlamak, kızıvermek, ateşlenmek mânasına geliyor.

(*Telehhebe ve taharraka gadaban*) "Kızdığı için birden ateşlenmek, öfkesi patlamak" mânasına geliyor.

(*İze'şteşâta's-sultànü*) "Sultan, yönetim elinde bulunan kimse öfkeden patladı mı, alevlendi mi, kızdı mı; (*tesallata'ş-şeytànu*) şeytan ona hâkim olur. Şeytan dizginleri ele alır; şeytanın emrine, avucuna, şeytanın tuzağına düşer."

Onun için emirin, sultanın, hükümdarın, valinin, komutanın sakin olması lazım. Sakin olmayıp ateşlenip öfkelendi mi, şeytanın tuzağına düşer, avucuna girer. Dizginler şeytanın eline geçer, direksiyon onun eline verilmiş olur. Şeytan da onu helâk edecek bir tarafa sürükler; öldürtür, astırtır, kestirtir. Ahirette başı belaya girer.

Çünkü bir müslümanı haksız yere öldürmenin cezası cehennemde ebedî yanmaktır. Onun için yönetimi elinde bulunduran, ağzından hüküm, kanun çıkan insanların, elinde iktidar ve salâhiyet olan insanların vebali, belâları, cezaları, günahları çok fazladır, çok yüksektir. Onların durumları çok zordur. Allah yardım ederse, Allah'tan korkar, titrerler de ihtiyatlı, dikkatli, halim selim, merhametli davranırlarsa paçayı kurtarırlar. Yoksa dünyaları ahiretleri mahvolur. Emirlik, komutanlık, başkanlık, yöneticilik… istenilecek bir şey değil!

Hz. Ömer RA:

"—Yâ Ömer! Keşke anan seni doğurmasaydı, keşke çayırlarda ot olsaydın da bu vazife başına gelmeseydi!" diye korkmuş.

Cennetlik, Aşere-i Mübeşşere'den olan Hz. Ömer korkmuştur.

Şu anda saltanat gibi, sefa gibi görünüyor;

"—Vay arabasına bak, vay etrafındaki memurlara bak, nasıl selâm duruyorlar, ne güzel durum..."

Güzel değil, veballi bir durum!

Hz. Ömer; Dicle'nin kenarında bir kuzuyu bir kurt kapsa Ömer mes'ul, diye titremiş. Gece uyku uyumamış, çarşıda pazarda nöbet tutmuş.

Bir gece Medine-i Münevvere'nin sokaklarında gezerken bakmış

ki bir kervan yoldan gelmiş. Yorgun.Develeri çöktürmüşler. Adamlar da bitkin; sıcaktan yorulmuşlar, yatmışlar, uyumuşlar. Bakmış ki mallar meydanda, adamlar uykuda!

Oradan geçerken bu durumu görmüş. Yürüyüp gitse belki bir hırsız oradan bir çuvalı götürse, tırtıklasa uyanmayacaklar. Adamlar çok derin uykuda; kendilerinden geçmişler, horul horul uyuyorlar. Sabah namazı vaktine kadar orada beklemiş. Bunların mallarına bir zarar gelmesin, diye Koca Halife Hz. Ömer elinde kamçı, sabaha kadar orada nöbet tutmuş. Sabah vakti olunca kamçısıyla işaret ederek, vurarak:

"—Hadi bakalım, namaz vakti, artık kalkın!" diyerek uyandırmış.

Merhamete, sorumluluk duygusuna, zahmete bak!

Hz. Ömer gibi idarecilere can kurban, ne mutlu! Ama öyle olmadığı zaman, hükmü yanlış verdiği zaman vebali çok fazla.

Şimdi milletvekillerinde kanun yapma salâhiyeti var: Parmaklar kalkıyor, iniyor; sayılar sayılıyor...

"—Hadi şu kanun çıksın, hadi bu kanun insin...

Hepsi beşer kanunu, çok veballi! Yanlış bir kanun çıktığı zaman ve o kanundan dolayı haklar yenildiği, insanlar mağdur olduğu zaman ayıkla pirincin taşını! Ayıklayamazlar. Bu vebalden kurtulamazlar. 55-57 milyon insanın vebali omzunda!

Milletvekilliği, devlet başkanlığı akıllı insan işi değil! Akıllı insan oraya hiç yanaşmaz, bir kenara çekilir, kendi özel işiyle meşgul olur; var mı bundan rahatı!

Yöneticiler çok cesur, çok büyük cesaret gösteren insanlar. Allah akıl fikir versin. Yanıltmasın, şaşırtmasın, yanlış iş yaptırtmasın. Çünkü yaparlarsa, mazlumun ahını alırlarsa dünyada da ahirette de belalarını bulurlar. Alma mazlumun ahını, çıkar aheste aheste. Burunlarından fitil fitil gelir.

O bakımdan bizden de dua etmek isteniyor. Başınızdaki adamlara beddua etmeyin, dua edin. Allah ıslah etsin, deyin.

Sonra? Hakkı tavsiye edeceksin, doğruyu yapması için aktif olacaksın!

Bir arkadaş sabahleyin bana şikâyet ediyor. Bir yere gidiyoruz:

"—Bu milletin reaksiyon kabiliyeti kalmadı. Her türlü haksızlık

gözünün önünde cereyan ediyor; gık demiyor, reaksiyon göstermiyor.”

Bu yanlış! Sana da vebal gelir. Sen de emr-i mâruf nehy-i münkerini yapmadığın, nasihatini etmediğin, arzunu söylemediğin zaman, sen de vebal altında kalırsın.

Sen de mektup yazacaksın. Elinden gelen mektupsa mektup, gidip söylemekse söylemek... Gideceksin tebliğ edeceksin:

“—Seninle hukukumuz, arkadaşlığımız var. Şunu yapıyorsun, bu yanlıştır, yaparsan vebaldir. Benim görevim söylemek...”

Engellemeye gücün yeterse engelleyeceksin. Protesto etmen gerekiyorsa, “Yanlıştır!” diyeceksin. Çünkü milletin nabzını ellerinde tutuyor, ona göre karar veriyorlar. Sen sustuğun zaman;

“—Millet bu işe razı.” diyorlar.

Eski, başörtü düşmanı Millî Eğitim bakanlarından bir tanesi, karar çıkartmış:

“—İmam Hatip okullarında kızlar başlarını açacak...”

Sana ne kızların başından! Niye açsın! İmam-Hatip’te de açmasın, öbür tarafta da açmasın; açınca ne olacak? Sana ne, saçını görüp de zevklenecek misin? Ne istiyorsun?

Utanmıyor musun! Başını örtüyor işte, ne diye açtırmak istiyorsun! Sen şu eteğini açanları kapattırsana, öteki edepsizleri ıslah etmeye çalışsana!..

Onlara gık demiyor. Boyanmış donanmış gelip orada icra-ı sanat edenlere bir şey demiyor, başını örtenlere bir şey diyor...

İmam-Hatip’te de başlarını açacaksa, niye İmam-Hatib’e gelmiş? Dindar, bari buna ses çıkartma!

Sonra da ne demiş?

“—Ben, ‘Başlarını açacaklar!’ diye hüküm çıktıktan sonra telefonun başında oturdum, bu millet münevverdir. Hiç reaksiyon gelmedi. Millet beni tasvip ediyor!” demiş.

Bak sen susunca, “Millet tasvip ediyor.” dedi gördün mü?

Ama sen telefon etseydin, söyleseydin, gitseydin:

“—Millette çok büyük reaksiyon var. Kimsenin başörtüsüne karıştırmayalım. Zaten insan hakları, hürriyetler de bunu gerektiriyor...” filan diye geri adım atacaklardı.

Onun için bir haksızlığın karşısında hakkı söylemediğin zaman sen de mes’ulsün; o zaman idareci de sorumlu, sen de sorumlusun!

Onun için devletin, milletin işlerinde müteyakkız olacaksınız.

Gidiyorsunuz, bakıyorsunuz; bütün vakıf malları yağmalanmış, istilaya uğramış, cami yıkık... Caminin içinde kubbesi yıkılmış. Adam caminin avlusuna gecekondu yapmış. Cami olduğu belli; kitabesi var, avlusu var, mihrabı duruyor… Orta yere gecekondu yapmış. Orayı gecekonduyu yapan alçak her akşam da içiyormuş.

"—Olmaz! Bu camidir, vakıftır. Sen bunu mülküne nasıl geçirdin? Burayı nasıl istila ettin?"

Muhterem kardeşlerim!

Etraftaki insanlar da mes'ul olur, siz de mes'ulsünüz. Hepimiz mes'ulüz. Allah bizi affetsin… Haksızlığın karşısında, usulsüzlüğün karşısında durmazsak hepimiz vebal altında kalırız. Susarsak da vebal oluyor. Üzerine basa basa söylemek istiyorum.

h. Doğudan Kızıl Bir Rüzgâr Esmesi

Deylemî'nin Enes RA'dan rivayeti. Efendimiz bu hadîs-i şerîfte

buyuruyor ki:[8]

إذا استغنى النساءُ بالنساء ، والرجالُ بالرجال ، فبشرِهم بريحٍ حمراءَ ؛
تخرج من قِبَلِ المشرق ، فيَمْسَخُ بعضَهم ويَخْسِفُ ببعضٍ: ذَٰلِكَ بِمَا
عَصَواْ وَّكَانُواْ يَعْتَدُونَ (الديلمى عن أنس)

RE. 29/11 (*İze'stağnâ'n-nisâu bi'n-nisâi, ve'r-ricâlü bi'r-ricâli, febeşşirhum bi-rîhin hamrâe; tahrucu min kıbeli'l-meşrikı, feyümsihu ba'duhüm ve yuhsefü bi-ba'din: Zâlike bimâ asev ve kânû ya'tedûn.*) (Mâide, 5/78)

(*İze'stağnâ'n-nisâu bi'n-nisâi, ve'r-ricâlü bi'r-ricâli*) Kadınlar kadınlarla müstağni olunca, erkekler erkeklerle müstağni, işini görüyor, arzusunu tatmin ediyor olunca, (*febeşşirhum bi-rîhin hamrâe*) onlara kırmızı bir rüzgâr belası musallat olacağını bildir."

Kırmızı bir rüzgâr… (*Tahrucu min kıbeli'l-maşrik*) "Başlarına şarktan çıkan bir kırmızı rüzgâr gelecek. (*Feyümsihu ba'duhüm*) Bazılarının suretlerini hayvan suretine döndürecek, (*ve yuhsefü bi-ba'din*) bazılarını da yerin dibine batırtacak. Böyle bir rüzgârı beklesinler. Suretleri hınzır, maymun suretine döndürecek ve onları yerin dibine geçirecek bir rüzgârın onlara geleceğini ihtar et, haber ver!"

Bu büyük bir günahtır. Çünkü tabiati tebdil ve tağyirdir, ahlâksızlığın en kötü örneklerinden birisidir. Onun için Peygamber Efendimiz böyle şiddetli bir ceza olduğunu bildiriyor.

Maalesef zamanımızda haftalık, günlük dergilerde dikkatle takip ediyoruz. Bazen bizim dergilerimizde cevabını yazıyoruz, milleti buna teşvik var. Müstehcen, pornografik yayınlarda, halkımızın, gençliğimizin ahlâkı bozulsun, aile dejenere olsun diye, bu hususta âdeta reklam var, teşvik var.

Amerika bu işi denedi: Seks konusunda serbestliği karar olarak aldılar. Şimdi ondan dönüyorlar. Çünkü Amerikan reisicumhuru

---

[8] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.326, no:1296; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XIV, s.226, no:38499; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.301, no:1326.

diyor ki:

"—Amerika'nın helâki yakındır, istikbal karanlık görünüyor; çünkü gençliğin %3'ü ciddi çalışıyor, gerisi tefessüh etmiş, ahlâken dejenere olmuş." diyor.

Sen dejenere ettin! Hürriyet diye sen dejenere ettin. Şimdi direksiyonu döndürmeye çalışıyorsun ama adam bir kere dejenere olduktan sonra yola getirmek zor. İçkiye alıştıktan, alkolik olduktan sonra bıraktırmak zor. Afyona alıştıktan sonra "Afyondan öleceksin yahu!" desen bile bıraktırmak zor. Hapse tıksan, hastaneye kapatsan kurtarması zor. En iyisi kötülüğe bulaştırmamak!

İşte İslâm bunu yapıyor, İslâm bunun için güzel.

"—İslâm demokrasi dinidir, hürriyet dinidir..."

İslâm öyle değil; İslâm bazen demokrasi ve hürriyet dinidir bazen de cebir dini, baskı dinidir.

"—Yapmayacaksın bunu!" der.

Oh olsun, iyi ki öyle diyor; öyle demezse olmaz.

Hırsıza, hürriyet olur mu, edepsize hürriyet olur mu? Onlara hürriyet yok, yaptırtmaz.

Puta tapmaya hürriyet olur mu? Olmaz.

Ağacı kendin yonttun, geçip karşısına tapıyorsun. Olmaz böyle şey! İslâm kabul etmiyor. İslâm; Ehl-i Kitab'a müsaade ediyor da putpereste, müşrike kendi toplumu içinde müsaade etmiyor. Öyle demokratik filan değildir.

İslâm İslâm'dır. Ne demokrasiye ne başka bir şeye benzer. Onların hepsinden ileridir, hepsinden yüksektir.

Demokrasinin zaafları vardır. İslâm o zaaflardan müberrâdır. Onun için İslâm'ı sevip, anlayıp, kıymetini bilip, ona sımsıkı sarılmamız lazım!

i. Cennet Ehlinin Birbirlerini Ziyaret Etmeleri

Peygamber SAS Efendimiz müjde veriyor, istikbale ait olacak bir şeyi bize bildiriyor. Diyor ki:[9]

---

[9] Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.49; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXI, s.170, no:2499; Beyhakî, *el-Ba's*, c.I, s.413, no:388; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

إذا اسْتَقَرَّ أهْلُ الجَنَّةِ في الجَنَّةِ ، اشْتاقَ الإخْوانُ بعْضُهُمْ إلى بَعْضٍ ، فَيَسيرُ سَرِيرُ ذا إلى سَرِيرِ ذا وسرير ذا إلى سَرِيرِ ذا ، حَتَّى يَلْتَقِيا ؛ فَيَتَّكِي ذا وَيَتَّكِي ذا ، فَيَتَحَدَّثانِ ما كانَ بَيْنَهُما في دَارِ الدُّنْيا ، فَيَقُولُ: يا أَخِي تَذْكُرُ يَوْمَ كَذَا في دَارِ الدُّنْيا في مَجْلِسِ كذا ، فَدَعَوْنا الله عزَّ وَجَلَّ فَغَفَرَ لَنا (أبو الشيخ حل. ق. خط. كر. عن أنس)

RE. 29/12 (*İze'stekarra ehlü'l-cenneti fi'l-cenneti, iştâka'l-ehavânu ba'duhüm ilâ ba'dın, feyesîru serîru zâ izâ serîri zâ, ve serîru zâ ilâ serîru zâ, hattâ yeltekıyâ feyettekî zâ ve yetteki zâ feyuhaddisâni mâ kâne beynehümâ fî dâri'd-dünyâ, feyekùlu: Yâ ahî, tezkürü yevme künnâ fî dari'd-dünyâ, fî meclisi kezâ, fedeavna'llâhe fegafera lenâ.*)

(*İze'stekarra ehlü'l-cenneti fi'l-cenneti*) "Cennet ehli cennete yerleşince..."

Mahşer oldu, hesap oldu, herkesin hesabı görüldü; ehl-i cennet ayrıldı, sıratı geçtiler, mübarekler cennete geldiler, köşklerine yerleştiler, cennette herkes yerli yerine yerleşti… Bir köşk mü olacak, sıkışık mı olacak?

Hayır! Cennete en son girecek insanın sahip olduğu mülkler bu yeryüzü ve bu semavât kadar… Bir kişiye verilecek olan, bu yedi kat sema gibi. Çok muazzam mülkler verilecek. En son mertebedeki, en son cennete giren insan bile; bana verilen şey en büyük mükâfat, bana verilenden daha büyüğü başkasına verilmemiştir, sanacak. O kadar büyük mülkler verilecek. Herkes mülküne, cennette gitti…

Sonra cennet ehli ne oldu?

(*İştâka'l-ehavânu ba'duhüm ilâ ba'dın*) "İki kardeş birbirlerini özlerler, iştiyak duyarlar."

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.467, no:39285; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.303, no:1330.

Şimdi sen cennete girdin; Allah'ın lütfuyla, izniyle, öbür arkadaşın da cennete girdi.

"—Yahu bizim Ahmet'i çok özledim." diyorsun, sen arkadaşını özlüyorsun, iştiyak duyuyorsun. "Görüşsem…" diye içinde bir arzu beliriyor.

(*Feyesîru serîru zâ izâ serîri zâ ve serîru zâ ilâ serîru zâ*) "Bunun cennetteki tahtı, seriri ötekisine doğru kaymaya, gitmeye başlar, ötekisinin cennetteki tahtı, seriri bu tarafa doğru kaymaya başlar." İkisi de birbirlerine doğru geliyorlar.

Neden? Müştâk oldular, birbirlerini görmek istediler. Gönüllerinde arzu belirdi mi, arzuları yerine geldiğinden tahtlar birbirlerine doğru gitmeye başladı. Birbirlerine doğru tahtlar uçuyor. Nasıl taht bunlar? Kimisi inciyle süslü, kimisi altınla, kimisi zebercedle, kimisi yakutla, cennet taşlarıyla… Kıymetli taşlarla süslü harika serirler… Allah cümlemizi öyle yerlere oturtsun…

İkisi birbirlerine doğru uçarak gelirler. O bu tarafa doğru gelir, o bu tarafa doğru gelir; yaklaşıyorlar. Uzayda yaklaştıkları gibi, gözüme öyle geliyor. (*Hattâ yeltekıyâ*) "Nihayet birbirlerine kavuşurlar."

İkisi el-hamdü lillâh karşı karşıya geldi. (*Feyettakî zâ ve yettaki zâ*) "Mücevherle süslü tahtlarında karşılıklı; o yaslanıyor, bu yaslanıyor. (*Feyuhaddisâni mâ kâne beynehümâ fî dâri'd-dünyâ*) Dünyada aralarında geçenleri, hatıraları konuşmaya başlarlar."

Ne derler? (*Feyekùlü: Yâ ahî tezkürü yevme künnâ fî dari'd-dünyâ fî meclisi kezâ.*) "Birisi ötekisine der ki; 'Ey kardeşim! Biz dünya hayatındayken, dünya evinde, dünya yurdundayken hatırlıyor musun bir toplantıdaydık...'"

Diyelim ki İskenderpaşa'da kubbenin altında Es'ad Hoca hadis okuyordu da biz de dinliyorduk. (*Fedeavna'llàhe fegafera lenâ*) "Görüyor musun bak, biz orada Allah'a dua ettik de Allah bizi mağfiret edip cennete soktu!" derler. Allah bize de bu konuşmaları yaptırtsın… Allah hepinizden razı olsun…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

12. 01. 1992 -İskenderpaşa Camii

02. ÇARE İSLÂM'A TABİ OLMAK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh… Alâ külli hâlin ve fî külli hîn… Hamden kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultànih… Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ hayri halkıhî seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ ve üsvetine'l-haseneti muhammedini'l-mustafâ… Ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا اسْتَهَلَّ الصَّبِىُّ ، صُلِّىَ عَلَيْهِ وَوُرِّثَ (ت. ن. ه. ع. حب. ك. ق. ض. عن جابر)

RE. 29/13 (*İze'stehelle's-sabiyyu sulliye aleyhi ve vürrise*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun… Allah-u Teàlâ Hazretleri dünya ve ahiret saadetine cümlenizi, cümlemizi nâil eylesin…

Peygamberimiz Efendimiz, rehberimiz, başımızın tâcı, gönlümüzün süruru, gözümüzün nuru Muhammed-i Mustafa (*aleyhi efdalü'l-salevâtu ve ekmelü't-tahiyyati ve't-teslimât*) hazretlerinin mübarek nasihatlerinden, hadîs-i şeriflerinden bir miktar okuyup taallüm edeceğiz, tefeyyüz eyleyeceğiz.

Bu hadisi şeriflerin okunmasına başlamadan önce, evvelâ Peygamber SAS Efendimiz'in ruh-i pâkine hediye olsun diye ve onun mübarek âlinin, ashâbının, etbâının, ahbâbının ruhlarına

hediye olsun diye ve hassaten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri, Peygamber Efendimiz'in vârisleri, Ümmet-i Muhammed'in manevi halifeleri, ulemâ-i muhakkıkîn, meşâyih-i vâsılîn sâdât-ı turuk-ı aliyyemizin ruhlarına; Ebû Bekir es-Sıddîk ve Aliyyü'l-Murtazâ'dan hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar güzerân eylemiş olan sâdât-ı meşâyihimize, halifelerine ve mürîdan kardeşlerimizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize nakil ve rivayet eyleyen alimlerin, râvîlerin ruhlarına hediye olsun diye; eseri yazmış olan hocamız Gümüşhaneli Ahmed Ziyaüddin Efendi Hazretleri'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu caminin banisi İskender Paşa'nın ve bu camiyi tecdid, tamir ve tevsî eylemiş, yardım etmiş olanların kendilerine ve geçmişlerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeyi fethedip bize miras ve yadigâr bırakmış olan Fatih Sultan Muhammed Han (*aleyhi'r-rahmeti ve'l-gufran*) Hazretleri'nin ve mübarek ordusu mensuplarının ruhlarına hediye olsun diye; sair alimlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin; İstanbul'ın medâr-ı iftihârı Yûşâ AS'ın, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nin ve sair sahabe-i güzin (*rıdvanu'llàhi aleyhim ecmaîn*) hazeratının ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerifleri dinlemek üzere şu camiye toplanmış bulunan siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olsun, ruhları şâd olsun, kabirleri pür nur olsun, makamları âlâ, dereceleri yüksek olsun diye;

Biz yaşayan Müslümanlar da Allah-u Teàlâ Hazretleri rızasına uygun, Kur'an-ı Kerim yolunda yaşayalım, Peygamberimiz Efendimiz'in sünnet-i seniyyesine sarılalım, o sünnet-i seniyye-i nebeviyyeyi ihya eyleyip her birimiz yüzlerce şehid sevabı kazanalım diye, Allah dünya ve âhiretimizi mâmur eylesin diye 1 *Fâtiha*, 3 *İhlâs-ı Şerîf* okuyalım, öyle başlayalım!

…………………

a. Çocuk Doğumdan Sonra Ölürse…

Mukaddimede metnini okuduğum hadis-i şerif, *Râmûzü'l-Ehàdîs*'in 29. sayfasında, 13. hadis-i şeriftir.

Bu hadîs-i şerîf pek çok kaynakta rivayet edilmiş; Tirmizî'de, Neseî'de İbn-i Mâce'de ve diğer kaynaklarda var. Câbir RA'dan ve İbn-i Abbas RA'dan rivayet edilmiş.

Doğan bir çocuk ölürse, ne olacak?

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[10]

إِذَا اسْتَهَلَّ الصَّبِىُّ ، صُلِّىَ عَلَيْهِ ، وَوُرِّثَ (ت. ن. ه. ع. حب. ك. ق. ض. عن جابر)

RE. 29/13 (*İze'stehelle's-sabiyyu, sulliye aleyhi, ve vürrise*)

"Doğumdan sonra ölen bir çocuk; doğduğu zaman ağlamak, nefes almak, kıpırdanmak gibi hayat emaresi göstermişse, bu ölen bebeğin yıkanması, isim konulması, üstüne cenaze namazı kılınması icap eder ve mirasta hakkı neyse o hak onun üzerine isabet eder. O çocuğa şer'an mirasçı kim olacaksa, mirasçısı kimse, onun üzerine miras tahakkuk eder. O çocuk mirasta hesaba katılır."

Demek ki sağ doğduğu zaman, namazı da kılınıyor, mirasa da iştirak ediyor. Peygamber Efendimiz:

"—Eğer ölü doğmuş olsa, anne karnında ölmüş olup da doğmuş olursa, o zaman bu durum tahakkuk etmiyor da sağ doğduğu zaman, sağlık emaresi belirdiği zaman tahakkuk ediyor." diye böyle buyurmuş.

b. Adam Hanımıyla Birlikte Gece Namazı Kılarsa...

Ebû Dâvud, Neseî, İbn-i Mâce ve İbn-i Abdilberr, İbn-i Hibban, Beyhakî... birçok kaynaklarda var. Ebû Hüreyre RA'dan ve Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf.

---

[10] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.461, no:1497; Hàkim, Müstedrek, c.I, s.517, no:1345; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.8, no:6574; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.485, no:3126; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.392, no:6032; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XI, s.382, no:32124; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.326, no:1294; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.131; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.I, s.509, no:2673; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.77, no:6358; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.II, s.308, no:1339.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[11]

إِذَا اسْتَيْقَظَ الرَّجُلُ مِنَ اللَّيْلِ ، وأَيْقَظَ أَهْلَهُ ، فَقَامَا وَصَلَّيَا رَكْعَتَيْنِ ،
كُتِبَا مِنَ الذَّاكِرِينَ اللهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ (د . ن . ه . حب . ك.
عن أبي هريرة وأبي سعيد معًا)

RE. 30/1 (*İze'steykaza'r-racülü mine'l-leyli, ve eykaza ehlehû,*

[11] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.243, no:1239; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.232, no:1325; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.360, no:1112; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.413, no:1310; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.501, no:4420; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.126, no:3083; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.423, no:8281; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.271, no:6675; Abdürrezzak, *Musannef*, c.III, s.48, no:4738; Ebû Nuaym, Ahbâr-ı Isfahan, c.VI, s.360, no:40384; Ebû Hüreyre RA'dan ve Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.784, no:21400; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.316, no:1353.

fekàmâ, ve salleyâ rek'ateyni, kütibâ mine'z-zâkirîna'llàhe kesîran ve'z-zâkirât.) *Sadaka rasûlü'llah.*

Peygamber Efendimiz gece namazından bir konu açmış oldu.

Mâlum, beş vakit namazdan ayrı, Peygamber Efendimiz'in kendisinin kıldığı ve bize tavsiye ettiği başka namazlar da var. Beş vakit namaz farz, müslüman bunları kılacak. Bunlardan ayrı kılınan, kılındığı zaman çok sevap verileceği belirtilmiş olan namazlardan birisi de gece namazıdır. Geceleyin uykuyu bölüp, kalkıp, abdest alıp namaz kılmak.

Peygamber SAS başka bir hadîs-i şerîfinde buyuruyor ki:[12]

رَكْعَتَانِ مِنَ اللَّيْلِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا.

(*Rek'atâni mine'l-leyli hayrun mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ*) "Geceleyin kılınan iki rekât namaz dünyadan da, dünyanın içindeki her şeyden de daha kıymetlidir."

Yâni, "İnsan geceleyin fedakârlık yapıp uykuyu bölüp kalkar, abdest alır da iki rekât namaz kılarsa; bu namazı kılmak o kimse için dünyadan da, dünyanın içindeki tüm varlıkların, zenginliklerin hepsinden de daha hayırlı olur."

Geceleyin dualar makbuldür. Çünkü Allah-u Teàlâ Hazretleri kullarına seslenir:

"—Yok mu benden bir şey isteyen? Haydi, istesin, istediğini vereceğim!" dediği zamandır.

"—Yâ Rabbi! Benim bir muradım var, ben istiyorum; beni affeyle, beni mağfiret eyle, benim şu muradımı hâsıl eyle, şu dileğim var, bu dileğimi bana ver…" diyen kazanır.

Onun için, gece namazı önemli bir namazdır. Evet, farz değildir ama, bu da hangi müslüman âşık-ı sâdıkmış, hangisi gayretliymiş, hangisi Cenâb-ı Hakk'ın yolunda fedakârlık yapabilecekmiş; onu gösteren işaret. Onun için geceleyin uykumuzu bölüp kalkmaya, böyle bir namaz kılmaya kendimizi zorlayıp alıştırmamız lazım.

---

[12] Lafız farkıyla: Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.455, no:5404; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.785, no:21405; *Camiü'l-Ehadis*, c.XIII, s.145, no:12782.

Peygamber Efendimiz SAS kış mevsimi hakkında diyor ki:[13]

اَلشِّتَاءُ رَبِيعُ الْمُؤْمِنِ ؛ قَصُرَ نَهَارُهُ فَصَامَهُ ، وَطَالَ لَيْلُهُ فَقَامَهُ

(العسكري في الأمثال ، هب. ق. عن أبي سعيد)

RE. 215/15 (*Eş-şitâü rebîu'l-mü'min; kasura nehâruhû fesàmehû, ve tàle leylühû fekàmehû.*)

(*Eş-şitâü rebîu'l-mü'min*) "Kış mevsimi mü'minin baharıdır. (*Kasura nehâruhû fesàmehû*) Gündüzleri kısadır, rahatça oruç

---

[13] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.416, no:3940; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.297, no:8239; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.375, no:3672; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kısmen: Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.75, no:11734; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.324, no:1061; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.325; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.115, no:141; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.576, no:35209: *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.519, no:1533; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.432, no:13464.

tutar; (*ve tàle leylühû fekàmehû*) geceleri de uzundur, kalkar ibadet eder.” diyor.

“—Kış mevsimi ne kadar güzel bir mevsimdir...”

“—Allah Allah! Soğuk var, öksürük, hastalık var, kar var... Kış mevsimi niye güzel?”

“—Kış, ne kadar güzel bir mevsimdir. Geceleri uzundur, insan kalkar, namaz kılar; gündüzleri kısadır, oruç tuttuğu zaman çok zorlanmaz. Kolayca oruç tutar, çok oruç tutar, çok sevap kazanır. Şu kış mevsimi ne güzel mevsimdir.”

Peygamber Efendimiz’in mevsimlere bile bakış tarzı ahiret sevabı noktasından. Yoksa zamane insanı:

“—Keyfimiz kaçıyor, plaja gidemiyoruz. Meyveler az, sebzeler donuyor, portakalların suyu kaçıyor. Bu mevsim çabucak gitse de o güzel bahar gelse; bülbüller ötse, güller açsa, yaz gelse karpuzları, üzümleri yesek…” filan der.

Zamane insanı, ehl-i dünya, midesine göre düşünüyor ama Peygamber SAS hazretleri ahirete göre düşünüyor:

“—Kış ne güzel mevsimdir; geceleri uzundur kolay kalkılır...”

Yazın gece namazına kalkmak zordur. Zaten gece geç, sabah erken oluyor. Ama kışın kolaydır, alışabiliriz, kalkılabilir. Hele insan erken yattı mı, gece bitmiyor ki! Yatsı namazını kıl, yatsıdan sonra pek oyalanma, yat!

“—Allah Allah! Gece bitmiyor. Gece meğer ne kadar uzunmuş. Sübhanallah. Sabah gelmiyor...”

Kış ne güzel bir mevsim ki gecesini ihyâ etme, sevap kazanma imkânı var.

Muhterem kardeşlerim!

Bunu deneyin. Çünkü mânevî pazar geceleyin kurulur.

Çarşamba pazarı çarşamba günü kurulur, semtin pazarı 9’da açılır, saat 5-6’ya kadar devam eder… Mâneviyat pazarı da geceleyin kurulur. Gece yarısı, gecenin sülüsânı geçti mi o zaman göğün kapıları açılır, yerlere rahmetler saçılır. Allah-u Teàlâ Hazretleri kullarına seslenir; uyuyanlar duymaz, uyanıklar istifade eder, ibadet edenler kazanır, mânevî dereceler kazanır, ahirette yüzü güler.

Bu dünyanın menfaate, paraya pula, maddiyata dayalı

hesapları başkadır; İslâm'ın hesabı başkadır. Mesela İslâm'da en yüksek derece Allah yolunda cihad edip şehid olmaktır. Adamın canı gidiyor, en yüksek mertebe o oluyor.

Neden? Mühim olan âhirettir, dünya hayatı önemli değildir de onun için!

Ama bu zamanın insanlarına, dünya ehline, Amerikalılar'a, Ruslar'a, İngilizler'e, Fransızlar'a, Almanlar'a sorsan bir nefes daha fazla yaşamak için yapmadıkları şey kalmaz. Var güçleriyle tam yaşamak, hayattan kâm almak, uzun yaşamak isterler:

وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ أَلْفَ سَنَةٍ (البقرة:٩٦)

(*Ve mine'llezîne eşrekû yeveddü ehadühüm lev yuammeru elfe seneh*) [Müşriklerden her biri de arzu eder ki, bin sene yaşasın.] (Bakara, 2/96) buyruluyor.

"—Keşke bin yıl yaşasak" diye onun gayreti içindedirler.

Dünya ehli, mâneviyatsız insanın zihniyeti ölüme, para vermeye, hayra, fedakârlığa yanaşmaz.

Bu da Peygamber Efendimiz'in yolunda yürüyenlerin zihniyeti. Biz Allah yolunda canımızı, malımızı veririz. Kardeşimizle bölüşürüz, din kardeşimize yardım elini uzatırız, imdadına yetişiriz… Bizim işimiz fedakârlık üzerine kurulmuştur.

Onların işi nalıncı keseri gibi kendisine menfaat celb etme üzerine kurulmuştur. Dünyayı sömürmüşlerdir, soyup soğana çevirmişlerdir. Birçok insanı sırf para kazanayım diye birbirlerine çatıştırırlar. "O devletle bu devlet arasında bir savaş çıkartalım da bizim fabrikalar çalışsın, silahlar satılsın. Yoksa ne yapacağız? Aç kalacağız, Havai'de keyif süremeyiz, Bermuda'da kumar oynayamayız, plajda yüzemeyiz…" diye ödleri patlar.

Harp çıkartırlar. İki milleti birbirine kırdırırlar; "Oh, paralar bize çok çok geliyor. Şu kadar tank, bu kadar füze sattık, bu kadar para kazandık…" diye sevinirler. Öbür taraftaki insanlar ölürse ölsün!

Ama müslüman öyle yapmaz. Müslüman bütün insanlara, hatta bütün hayvanlara faydalı olmaya çalışır. Tasavvufta, bu mânevî terbiye içinde yetişmek olgunlaşmak için senelerce insanların

dışındaki öteki mahlûkata da şefkat gösterip onları da tedavi etmek, yardım etmek, beslemek vs. suretinde hayrı dokunma çalışmaları yaptırılmıştır. Onun için bizim dinimiz başkadır. Müslüman çok daha güzeldir. Mukayese edilmeyecek kadar güzeldir.

Bir müslüman bütün geceyi horul horul uyumaz. Müslümanın genel yaşayış tarzı içinde, gece erken yatmak prensibi vardır. Sahâbe-i kirâm yatsı namazından sonra lafı uzatıp pek konuşmazlardı. Ayakkabısını alan camiden hemen çıkar; başı önünde, kimseyle uzun boylu konuşmadan bir an önce evine giderdi.

Neden? Gecenin mânevî pazarına hazır olacak. Mânevî pazara hazır olmak için eve gidecek, yatacak. Bilir ki yatsıdan sonraki sohbet uzar gider, ondan sonra gece namazına kalkamaz; sabah namazına camiye gelemez, hatta sabah namazını evinde bile vaktinde kılamaz!

"—Şu televizyon filmi bitsin. Dur bakalım şunu da seyredelim. Hadi gel biraz sohbet edelim, hadi gel biraz oyun eğlence…" filan derken…

Gecenin değerlendirilişi, mü'minle mü'min olmayan insan arasında çok farklıdır. Mü'min olmayan, imanı zayıf olan insan geceleyin sahur vaktine kadar uyumaz. Çünkü balo vardır, eğlence, dans, diskotek, toplantı vardır. Ondan sonra da kumar vardır. Kumar masasında da sigara dumanları arasında gözleri acıyarak kumarı oynarlar. Yüten yüter, yütülen yütülür, paralar toplanılır, gelir gider vs... İçkiler içilmiştir. Sabahleyin leş gibi yatarlar. Bütün gece uyanık durdukları için, herkes işe gittiği sırada onlar baygın haldedir. Bu kâfirin ya da kâfire benzeyen zavallı gafillerin yaşayış tarzı!

"—Müslümanın yaşayış tarzı nasıl alacak?"

Eve çabuk gelecek, akşam namazında evde olacak. Ekseriyetle oruçlu olurlar. Evin ailenin prensibi akşamleyin herkesin evde olması. Delikanlı da, baba da, ötekisi de gelecek. Akşam namazından sonra sofrada aile toplanacak. Yatsıyı kılacaklar. Yatsıdan sonra oyalanmayıp yatacaklar. Teheccüd namazına kalkacaklar, teheccüd namazından sonra camiye cemaate gelecekler. Çünkü yatsı namazıyla sabah namazını cemaatle

kılmayı başaran bir insanın bütün günü ibadetle geçmiş gibi sevaplı olur. Sevabı o kadar çok olur. Onun için sabah namazını, yatsı namazını kaçırmamak lazım.

Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuşlar:[14]

آيةٌ بَيْنَنا وَبَيْنَ الْمُنَافِقِينَ ، شُهُودُ الْعِشَاءِ والصُّبْحِ ، لاَ يَسْتَطِيعُونَهُمَا

(ض. هب. عن سعيد بين المسيب)

RE. 5/6 (*Âyetün beynenâ ve beyne'l-münâfikîn, şühûdü'l-işâi ve's-subh*) "Bizimle münafıkların arasını ayırıcı bir alâmet, yatsı ve sabah vakti cemaatte hazır bulunmaktır. (*Lâ yestatîûnehümâ*) Münafıklar bu yatsı ve sabah namazlarına gelmeye güç yetiremezler, gelemezler!" buyuruyor.

"—Yatsı namazına, sabah namazına münâfıklar gelemez, gelmeye güç yetiremezler!" diyor.

Neden?

Ya yorgundur, ya yemekten sonra rehavet çökmüştür, ya da yataktadır da sabah namazına kalkmak zor gelmiştir.

Müslüman öyle olmayacak. Müslümanın yaşam tarzı böyle!

Adam evli ise ne yapacak?

Karı koca birbirine yardım edecek. Hanım kalkmışsa beyi kaldıracak.

"—Kalkmadığı zaman yüzüne su bile serpsin!" diye hadîs-i şerîfte tavsiye var. Birkaç damla su...

"—Ya, yapma kalkıyorum…" filan der, kalkar.

Eğer adam kalkmışsa tatlılıkla, güzel sözle hanımını kaldıracak. Kalkmazsa biraz su serpebilir. Kova boşalt, demiyoruz. Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfte su serpmekten bahsetmiş.

---

[14] İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.130, no:292; Saîd ibn-i Müseyyeb Rh.A'ten.

İmam Şâfiî, *Müsnedü'ş-Şâfiî*, c.I, s.52, no:214; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.59, no:4732; Abdurrahman ibn-i Harmele Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.296, no:844; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.54, no:62 ve c.XI, s.161, no:10475.

Tatlılıkla tabii, ibadete zorla, döverek söverek de kaldırılmaz. Yumuşaklıkla çağrılır.

Birçok muteber hadis kitabında yer alan bu hadîs-i şerîfe gelelim:[15]

إذا اسْتَيْقَظَ الرَّجُلُ مِنَ اللَّيْلِ ، وأَيْقَظَ أَهْلَهُ ، فَقَامَا وَصَلَّيَا رَكْعَتَيْنِ ،

كُتِبَا مِنَ الذَّاكِرِينَ اللهَ كَثِيراً وَالذَّاكِرَاتِ (د . ن . ه . حب . ك.

[15] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.243, no:1239; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.232, no:1325; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.360, no:1112; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.413, no:1310; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.501, no:4420; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.126, no:3083; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.423, no:8281; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.271, no:6675; Abdürrezzak, *Musannef*, c.III, s.48, no:4738; Ebû Nuaym, Ahbâr-ı Isfahan, c.VI, s.360, no:40384; Ebû Hüreyre RA'dan ve Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.784, no:21400; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.316, no:1353.

(عن أبي هريرة وأبي سعيد معًا)

RE. 30/1 (*İze'steykaza'r-racülü mine'l-leyli, ve eykaza ehlehû, fekàmâ, ve salleyâ rek'ateyni, kütibâ mine'z-zâkirîna'llàhe kesîran ve'z-zâkirât.*)

(*İze'steykaza'r-racülü mine'l-leyli*) "Gecenin bir bölümünde adam uyanırsa, (*ve eykaza ehlehû*) ailesini de uyandırırsa..."

Ehil; hanımı mânasına da, ailesi efradı, ailesindeki öteki şahıslar mânasına da gelir. Delikanlı oğlunu da, hanım kızını da kaldırır. Bu benim ehl-i beytim, ailemin mensupları, demek.

Ehli, hanımı mânasına da gelir. Burada daha çok hanımı mânası anlaşılıyor.

(*Fekàmâ*) "İkisi de yataktan kalkarlarsa..." Şeytana aldanmadılar, Şeytanı da nefsi de yendiler. Nefis uyumak istiyor ama kalktılar. (*Ve salleyâ rek'ateyni*) "İki rekât namaz kıldılar. (*Kütibâ mine'z-zâkirîna'llàhe kesîran ve'z-zâkirât*) Allah'ı çok zikreden kadınlar ve çok zikreden erkekler zümresine yazılırlar, kaydolunurlar, kayıtları o mübarek deftere geçer."

Allah-u Teàlâ Hazretleri, (*İnne'l-müslimîne ve'l-müslimât...*) diye başlayan bir ayet-i kerîmesinde hangi kullarını çok sevdiğini, hangi kullarına çok büyük mükâfatlar vereceğini bildiriyor. En sonunda da kimlerin Allah'ın sevdiği insanlar olduğunu sıralıyor:

وَالذَّاكِرِينَ اللهَ كَثِيراً وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْراً عَظِيماً

(الأحزاب:٣٥)

(*Ve'z-zâkirîna'llàhe kesîran ve'z-zâkirât*) "Allah'ı çok zikreden o erkekler ve Allah'ı çok zikreden o hanımlar var ya; (*eadda'llàhu lehüm mağfireten ve ecran azîmâ*) işte Allah, onlar için bir mağfiret ve büyük bir mükâfat hazırlamıştır." (Ahzâb, 33/35)

Yâni, "Allah bu sayılan zümrelere mağfiretini nasip edecek, affedecek. Mağfiret eyleyecek ve ecr-i azîm ikram edecek. Büyük sevaplar bahşedecek." diye ayet-i kerîme bildiriyor.

Bu hadis-i şerifte de, "İnsan geceleyin kalkıp da iki rekât namaz bile kılsa, Allah'ı çok zikredenler zümresine yazılır." diyor.

Dikkat edilirse, aslında iki rekât çok değildir. Ama geceleyin kalkmak; uykuyu, nefsi yenmek, şeytanı alt etmek önemli bir iş. Kalkıp abdest alıp, sonra iki rekât namaz bile kılmış olsalar, o Allah'ı çok zikreden erkekler, çok zikreden kadınlar sınıfına dâhil olurlar. O grup içinde o mükâfatlara nâil olurlar, diye bildiriliyor.

Demek ki, burada ailemizi de kendimiz gibi dindar, ibadetkâr yetiştirmeye işaret de var.

"—Kendim kalktım, hanım uyusun…" veya "Bey uyusun…"

Olmaz!

"—Ben bu sevabı alıyorum, o da alsın." diye acımak lazım.

Ona da:

"—Uyuma, hadi bakalım. Kalk beraber kılalım." diye seslenmek lazım.

Peygamber Efendimiz'in aile içinde latifeciliği vardır. Peygamber Efendimiz ailevî yaşayışı içinde tatlı, yumuşak ve latifeci bir ev reisiydi. Sert, kaşları çatık, sert kanun koyucu, "Böyle olacak!" tarzında değildi.

Hadisleri okudukça Mehmed Zâhid Kotku Hocamız'ın Rh.A hallerine bakıyorum, hatırlıyorum, gözümün önüne geliyor, Allah şefaatlerine erdirsin... Okudukça hep Peygamber Efendimiz'in hallerini hal edinmiş olduğunu anlıyorum.

Şemâil-i Şerîfe'de, "Peygamber Efendimiz'in âdet-i seniyyesi nasıldı? Ahlâk-ı hamîdesi nasıldı?" diye okuyoruz. Meselâ Peygamber Efendimiz, minbere çıktığı zaman çok celalli konuşurmuş. Bir ordunun başkomutanı "Düşman geliyor!" der gibi bir edayla konuşurmuş. Hakikaten de Mehmed Zâhid Kotku Hocamız minbere çıktı mı, başımızı kaldırıp yüzüne bakmaya korkardık, öyle celallenirdi. Aşağıda gül gibi yumuşak, yukarda demir gibi, çelik gibi sert…

Neden? Peygamber Efendimiz öyle yaparmış da ondan!

Evde latifeciydi. Rahmetli valide hanıma latife yapardı. Valide hanım da sabahtan akşama misafirleri ağırlayarak, Hocaefendi'ye hizmet ederek yoruluyordu. Fedakârca, kendisini feda edercesine hizmet ederdi. O da tatlı sözlerle onun gönlünü hoş ederdi. Çok latif halleri ile bize örnek olurlardı.

Tabi insan eşini kaldırırken bu latifliği hatırında tutacak, işi

kavgaya dökmeyecek; yumuşak, tatlı ve muhabbetli olmasına dikkat edecek.

Bundan sonra saatlerimizi kurarız, inşallah gece namazlarını biz de kaçırmayız. Allah bizi de kendisini çok zikreden sevgili kulları zümresine dâhil eylesin…

Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddin Hocamız, şerhinde aşağıya bir not düşmüş, diyor ki:

"—Bu hadisleri şerh eden alimler ve başka alimler buyurmuşlardır ki Kur'an okumak da, şer'î ilimle meşgul olmak da zikirdir."

Demek ki Kur'an'a çalışırsanız Allah'ı zikretmiş oluyorsunuz. İlm-i şer'iyyi; şeriatin fıkhından, hadisinden, tefsirinden, itikadından vs. okuduğu ilimler de zikir cümlesinden sayılıyor, o hesaba dâhil oluyor.

Kardeşlerimize Bunu da hatırlatalım ki, ilme gayret etsinler, Kur'an'ı öğrenmeye gayret etsinler. Kur'an'ı, ilmi, dinî ilimleri öğrenmeye hevesli olsunlar diye bunu da söylüyoruz.

Bizim eski arkadaşlarımızdan bakanlık yapmış bir şahsın ayağında bir hastalık olmuş; ayağı şiş, tehlikeli… Damarları iltihaplanmış filan. Ciddi bir hastalık; hem ağrı veriyor hem de sonra ayağı tehlikeye düşürebilir. Kangren olabilir, kesilme durumu olabilir, büyük zararlar açabilir.

Seyahatler dolayısıyla Londra'ya gitmişler. Londra'da bizim yine bir genel müdür arkadaşımız da yanında, bakan da orada… Bunlar namazlı niyazlı insanlar. Bu hastalığı iyi bilen, bunu iyi tedavi eden meşhur bir İngiliz doktora gitmişler, göstermişler. İngiliz Profesör muayene etmiş, demiş ki:

"—Beyefendi, geceleyin akşamdan sabaha bütün bir uyku uyumayacaksın. Uykunu arada böleceksin. 7-8 saat uyumak yok, arada kalkacaksın; uykuyu böleceksin. Sonra elini, ayağını, yüzünü soğuk suyla masaj yapacaksın. —Bunu İngiliz söylüyor— Biraz da hareket yapacaksın; eğileceksin, kalkacaksın..."

Bizim genel müdür dostumuz diyor ki:

"—Adam müslüman değil ki! Ne yapsın, böyle anlatıyor. Kısaca 'Teheccüd namazı kılacaksın.' dese aynı şey."

Hem uykuyu bölmek var, hem suyla masaj var, hem hareket var, eğilme kalkma var hem de sevap var. Ötekisi sadece bir külfet,

bizim dinimizin emri sadece külfet değil, aynı zamanda sevap ve nimet!

Muhterem kardeşlerim!

Onun için, bu bir güzel misal olduğundan tekrar da olsa söylüyorum. Bizim dinimizin emirlerinin hepsi bu mahiyettedir. Doktor tavsiyesi, sonunda bizim dinimizin emrine gelir; iktisadî tavsiye, siyasî tavsiye, ahlâkî tavsiye sonunda buraya gelir...

Amerikalılar Amerikan terbiyesine sahip. Çocuklar blue-jean pantolon giyerler, bacaklarını masaya çapraz dayarlar, babalarının yanında sigara içerler, içki içerler...

"—Amerikan terbiyesi çocuklara ne güzel hürriyet veriyor. Kimse kimseyi ezmiyor, herkes yaşıyor…" filan diyorlardı ama Amerikan devlet başkanı söylemiş, ben okumadım da bir arkadaştan duydum. Şimdi diyorlar ki:

"—Bizim çocuklarımız adam olmuyor, sorumluluk altına girmiyor, hizmet almıyor, akılları fikirleri zevkte, eğlencede, kötü yolda; %3 doğru düzgün adam çıkıyor!" demiş.

Amerikan terbiyesinin, nasıl fiyaskoyla neticelendiğini gördün mü?!..

Ama İslâm ahlâkıyla yetişmiş olan aile efradı, çocukların hepsi hayırlı evlat, faydalı insan oluyor. Hepsi sorumluluk duygusuna sahip, başkalarına hayrı hasenâtı dokunan iyi insan oluyor.

Onun için ekonomik meselelerde, ahlâkî, terbiyevî, sıhhî meselelerde de hepsinde İslâm'ın emirleri kurtarıcıdır. Ya onu tatbik edersin, ya da tatbik etmediğin zaman Amerikan terbiyesi gibi, komünizm gibi fiyaskoyla neticelenir. Veyahut sıhhî bakımdan berbat olur; ciğerler parçalanır, karaciğerler içkiden siroz olur, afyondan, esrarkeşlikten vs. nesilleri helâk olur veya diğer terbiyesizlikten frengi hastalığı, AIDS hastalığı yayılır, böyle cezalar zuhur eder.

Onun için her türlü derdin devası İslâm'dadır!

Neden? Kısacası şu sebepten:

Kâinatı Allah-u Teàlâ Hazretleri yaratmıştır. Kulları Allah-u Teàlâ Hazretleri yaratmıştır. Onlara neyin yarayacağını, neyin yaramayacağını en iyi o bilir. Onun tavsiyesi; bu hayatı en güzel sürmek için en doğru yolu göstermesi demektir. Onun için mü'min;

Allah yolunda, Kur'ân-ı Kerîm yolunda, Peygamber Efendimiz'in sünneti seniyyesi yolunda yürüyecek ki her bakımdan sağlam olsun. Bedenen sağlam olsun, ruhen, ahlâken sağlam, toplum olarak sağlam olsun, mutlu olsun, aile bakımından, her bakımdan sağlam olsun, bahtiyar olsun. Dünyası, ahireti mâmur olsun.

Bunun için çare ne? Her bakımdan İslâm'a tâbi olmak.

Bu güzel sonucu herkes kabul eder.

c. Su Kabına Sokmadan Önce Elini Yıkamak

Bu da pek çok hadîs-i şerîf kaynak kitaplarında sahih, hasen hadis diye bildirilmiştir. Abdest almakla ilgili bu hadîs-i şerîf Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[16]

إِذَا اسْتَيْقَظَ أَحَدُكُمْ مِنْ نَوْمِهِ، فَلاَ يُدْخِلْ يَدَهُ فِي الإِنَاءِ حَتَّى يَغْسِلَهَا ثَلاثًا، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ لاَ يَدْرِي أَيْنَ بَاتَتْ يَدُهُ (مالك، والشافعي حم. ق. عن أبي هريرة)

RE.30/2 (*İze'steykaza ehadüküm min nevmihî, felâ yudhilu yedehû fi'l-inâi, hattâ yağsilehâ selâsen; feinne ehadeküm lâ yedri, eyne bâtet yeduhû.*)

Biz şimdi nasıl abdest alıyoruz?

El-hamdü lillâh evimizde musluklar var, şaldır şaldır sular

---

16 Tirmizî, *Sünen*, c.I, s.44, no:24; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.145, no:95; Neseî, *Sünen*, c.I, s.279, no:161; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.476, no:387; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.253, no:7432; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.46, no:209; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.63, no:9130; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.50, no:4; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I,s.97, no:153; Tahàvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.I, s.22, no:64; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.344, no:1061; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.75, no:146; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.221, no:730; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.372, no:7637; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.119, no:1908; Ukaylî, *Duafâ*, c.IV, s.400, no:1004; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.327, no:1298; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.512, no:1110; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.194; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad, c.*XI, s.300, no:6084; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.295, no:26073; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.314, no:1351.

akıyor. Oradan alıyoruz. Kimisinin durumu müsaitse bir de ısıtıcı koyuyor; hava soğuk bile olsa, musluğu açtığı zaman sıcacık su geliyor. Oh ılık ılık, sıcacık suyla abdestini alıyor, camiye geliyor.

Arabistan'da böyle miydi? Peygamber Efendimiz'in zamanında insanlar bu kadar rahat mıydı?

Nerede?.. Su kuyudan çekilecek…

İpleri çekmekten elleri şişerdi. Hz. Ali Efendimiz'le Fatımâtü'z-Zehrâ Validemiz RA, Peygamber Efendimiz'e gelmişler de ellerini göstermişler:

"—Mübarek babamız, elimize bak! Kuyudan su çekmekten, el değirmeninin kolunu tutup çevirmekten ellerimiz kabarcık oldu, yara oldu…" diye ellerini göstermişler.

Su çekmek kolay değildi.

Bizim ev halkına:

"—Bizim köye gidelim!" diyorum.

Diyorlar ki:

"—Orada ne yapacaksın, su yok!"

Halbuki bahçede su var ama evin içinde olmayınca su yok sayılıyor. Eskiden herkesin bahçesinde su olsa, herkes bayram ederdi. Bir kuyusu olsa bayram ederdi.

Su yok.

"—Musluk var mı?"

Musluk da yok.

"—Pekiyi, ne olacak?"

Ya kaptan dökecek, ya kepçeyle vs. alacak veya elini kaba daldıracak.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

"—Sizden biriniz uykusundan uyandığı zaman, elini su kabının içine daldırmasın."

Gece namazı, sabah namazı için veya bir başka zaman uykusundan uyandı. Uyku, gaflet halidir, insan ne yaptığını bilmez. (*Hattâ yağsilehâ selâsen*) "Uykudan uyandığı zaman, üç defa elini yıkamadan elini su kabına daldırmasın."

Elini kaba daldırmayacak, üç defa eline suyu dökecek, üç defa yıkayacak. Eli üç defa yıkadığı zaman temiz olacak. Sonra o temiz elini kaba daldırıp abdesti alabilir. Suyu ağzına, burnuna elini

kepçe gibi kullanarak alabilir. Musluk yok, akma ihtimali yok. İlk başta bir elini üç defa yıkamakta zorluk çekecek, sonra eli temiz olduğu için artık kaba daldırıp o kaptan abdesti alabilir.

Efendimiz, “Üç defa yıkamadan almasın!” diye buyurmuş. Sonra sebebini izah etmiş: (*Feinne ehadeküm lâ yedri eyne bâtet yedehû*) “Sizler uyku uyuduğu zaman, elinin nerede gecelediğini bilmez ki...”

Ağzına mı soktu, burnuna mı soktu, toprağa mı bulaştı, temiz yerde mi kirli yerde mi, aşağıda mı yukarıda mı bilmez. Onun için elini üç defa yıkasın. Abdest alacaksa da elini yıkanmamış olarak kaba sokmasın, diye bir tavsiye!

Bazen siz de bu duruma düşebilirsiniz.

“—Biz Yirminci Yüzyıl’dayız, medeniyet artık yayıldı, musluk var, çeşme var...” dersiniz ama pattadak dağ başında kalırsınız; otobüs bir yerde durur, araba bir yerde bozulur; böyle gerekebilir.

Bunlar hayatın cilveleridir. Hiç ummadığın yerde birtakım şeylerle karşılaşabilirsin. Onun için, sen de bir kabın içinden dökülmesi mümkün olmayan bir yerden su kullanma durumun olursa, elini ilk önce zorlanarak temizleyeceksin. Elini üç defa yıkadıktan sonra elini sokarsan o kabın içindeki suya, varile, kovaya, başka bir şeye zarar etmez. Üç defa yıkandıktan sonra onu pisletmez, pis su saydırtmaz.

d. Uykudan Uyanınca Edilecek Dua

Ebû Hüreyre RA’dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[17]

إِذَا اسْتَيْقَظَ أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلِ: الْحَمْدُ للهِ الَّذِي رَدَّ عَلَيَّ رُوحِي ، وَعَافَانِي

فِي جَسَدِي ، وَأَذِنَ لِي بِذِكْرِهِ (ابن السني عن أبي هريرة)

RE. 30/3 (*İze’steykaza ehadüküm fe’l-yekùl: El-hamdü*

[17] İbnü’s-Sinnî, *Amelü’l-Yevm ve’l-Leyleh*, c.I, s.13, no:9; Ebû Hüreyre RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.VII, s.789, no:21418; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.II, s.311, no:1344.

li'llâhi'llezî redde aleyye rûhî, ve âfânî fî cesedi, ve ezine lî bi-zikrihî.)

(*İze'steykaza ehadüküm fe'l-yekùl*) "Sizden biriniz gece veya sabah uykudan uyandığı zaman şöyle desin:

(*El-hamdü li'llâhi'llezî redde aleyye rûhî*) "Benim ruhumu bana geri bahşeden Allah'a hamdolsun." Çünkü ruhu öbür âlemlere, rüya âlemine gitti, aklı başından gitti; uyandığı zaman geldi.

"—Benim ruhumu tekrar bana iade eden Allah'a hamd olsun."

Uykudayken hiçbir şeyden haberi yok; yangın olur, böcek gelir, akrep gelir, bir şey görmez anlamaz...Ama uyandığı zaman tekrar ruhu yerine oturmuş, aklı başına gelmiş oluyor. Bu da bir nimet!

Çünkü Allah ya ruhunu, aklını iade etmezse, ya uykusundan hiç uyanamazsa, devamlı bitkisel hayat…Veya ölürse, akıl başına gelmezse… Aklının başına gelmesi, tekrar normal hayatî faaliyetl İnsan nimeti görmeli. O nimete şükretmeli:

(*El-hamdü li'llâhi'llezî redde aleyye rûhî*) "Ruhumu bana geri veren, iade eden Allah'a hamd olsun! (*Ve âfânî fî cesedî*) Ve vücudumu da afiyetli kılan Allah'a hamd olsun…"

Çünkü uyudum; hasta değilim, felçli değilim, aklım kaymış-kaçmış durumda değilim… Ruhumu iade etti; vücudumu da bedenimi de afiyetli olarak kaldırmış olan Allah'a hamd olsun.

(*Ve ezine lî bi-zikrihî*) "Kendisine zikretme için bana izin vermiş olan Allah'a hamd olsun..."

"Benim ruhunu bana tekrar geri iade eden, vücudumu afiyetli kılan ve kendisini zikretmeye bana müsaade buyuran o Allah'a hamd ü senâ olsun." diye kalkacak, uykudan kalktığı zaman.

Tabii ibadet için kalkış oluyor. Demek ki gece namazına kalkış zamanında böyle okunacak. Sabaha da kalkmış olsa gene sabah namazı da zikirdir. O zikri için müsaade olmuş olur.

Muhterem kardeşlerim!

Her zaman söylüyordum, işte delil karşımıza çıktı. Diyordum ki:

"—Sabahleyin camiye gidemediysen, akşamdan işlediğin bir cezadandır." diyordum.

Sabah namazı gelemedin. Neden?

"—Akşam ne sohbet ettin sen, gıybet mi, dedikodu mu yaptın, abdestsiz mi yattın… Ne oldu? Gece senin bir kusurun var ki sabah

namazına gelemedin!" diyordum.

Bu duada Peygamber Efendimiz'in sözünde delil var. Ne diyor?

"—O Allah'a hamd olsun ki zikrine bana müsaade etti. Bana zikrini yapmama izin veren Allah'a hamd olsun..." diyor.

Muhterem kardeşlerim!

Demek ki zikir de izinle oluyor, ibadet de izinle oluyor. Allah dilemezse adam müslüman olamaz, ibadet edemez, namaz kılamaz, hayır yapamaz. Hepsine müsaade Allah'tan çıkıyor, Allah izin veriyor.

"—Niye birisine müsaade çıkıyor da ötekisine çıkmıyor?"

Mânevî birtakım kanunları bize gösteren bazı hadîs-i şerifler var. Maddî kanunlar var, fizik kanunları var, bir de mâneviyatın kanunları var.

"—Sen bir günah işledin mi, bir suç işledin mi, bir edepsizlik yaptın mı, Allah'ın tevfîki refîk olmuyor. Allah hidayetini, tevfîkini çekti mi, kendi başına kalıyorsun. O zaman hayır yapmaya muvaffak olamıyorsun. Kabahat, kusur gene sende!"

Demek ki zikir bir şerefmiş, Allah herkese vermiyor; camiye gelebilmek çok büyük bir şerefmiş, Allah herkese vermiyor. Sevaplı bir iş yapmak çok kazançlı bir şey, bu kazancı Allah herkese nasip etmiyor. Kâfirler ağlasın! Ağlasınlar, saçlarını başlarını yolsunlar ki Allah onlara bunları nasib etmiyor! Sevgili kullarına nasip ediyor, sevmediği kullarına nasib etmiyor.

Adam "Camiye gelmiyorum." diye böbürlenmesin, ağlasın!

Neden?

Huzûr-u Rabbi'l-İzzet'e kabul müsaadesi çıkmıyor da ondan! Allah'ın huzuruna girmeye izin verilmiyor, kapıdan kovulmuş. "Niye benim halim böyle!" diye saçını başını yolsun, başını duvardan duvara vursun! Namaz kılamayan bir insanın böyle olması, ibadet yapamayan bir insanın çok ağlaması lazım:

"—Nedir benim bu halim ki Allah bunu bana nasib etmiyor?" demesi lazım.

Ortada bir nasipsizlik var! Çare ne?

Çare de gene Allah'tan, başka bir yerden değil! Eczaneden alınacak bir ilaç yok. Çare gene Allah'tan!

Ne yapacak?

Çare tevbe etmek, pişman olmak, gözyaşı dökmek:

"—Affet yâ Rabbi! Ben pişman oldum. Bilerek yaptığıma da bilmeyerek yaptığıma da pişmanım, beni bağışla yâ Rabbi!" demekten başka çare yok.

Ama Allah daha çok sevsin diye insan önce bir hayır yapar; bir sadaka verir, fukarâya vs. bir hayır hasenât yapar. Sonra belki bir nursuzluk, gusülsüzlük, belki bir şey vardır diye "Yâ Rabbi! Benim bilmediğim kirlerim paslarım, günahlarım varsa aksın…" diye güzelce bir gusül abdesti, boy abdesti alır. Sonra bir fukarâya vs. hayır hasenât, sadaka verir. Sonra da seccadesini yayar, namaz kılar, elini açar, Allah'a hamd ü senâ eder.

Fatiha bize bir edep öğretiyor. Doğrudan doğruya (*İhdina's-sırâta'l-müstakîm*) "Yâ Rabbi! Bizi doğru yola çek, doğru yola götür." diye başlamıyoruz. Bize edep öğretiyor. (*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn*) "Hamd olsun alemlerin Rabbine, Allah'a!" diye başlıyoruz. "O Rahman'dır, Rahim'dir." diye düşünüyoruz, onu güzel sıfatlarıyla övüyoruz; sonra istiyoruz.

Onun için, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ni övsün, senâ eylesin. Hamd eylesin, nimetlerini itiraf eylesin:

"—Yâ Rabbi! Sen bana çok nimetler ihsan ettin, ben sana layık kulluk edemedim. Kabahatliyim, bütün suçlar benim. Kabul ediyorum, hatamı anlamış bulunuyorum. Affet yâ Rabbi, çok pişman oldum, bundan sonra bir daha yapmayacağım, iyi kulun olacağım yâ Rabbi!.." diye, cân u gönülden söz versin. O zaman hatası kalkar.

Haram lokma yerken nasib olmaz. Hatta ben size kesin olarak şunu söylüyorum, muhterem kardeşlerim: Helâl lokma yiyen bir insan, haram iş yaptı mı o zaman ayağı kaymaya başlar. Akşam gıybet ediyorsun, gıybet haram; sabah ayağın kayar. Lokman helaldi, ama sözün haramdı!

Lokmanın haramı haram da, sözün haramı haram değil mi?

O da haram!

Hem sözünü doğru söz söyleyeceksin, hem gözünü günahtan koruyacaksın, hem kalbini yanlış kanaatten, fikirden koruyacaksın. Kalbi fâsid, kalbi yanlış düşüncede, yanlış fikirde; o zaman da ayağı kayar. Edepsizce bir düşünceye kapılır, kafasına şeytan bir fikir sokar, kâfirle konuştuğu zaman kâfir ona ters bir söz söyler,

"—Doğru olabilir mi acaba?" diye küfrün bir pisliğinden yine bulaştırır.

Sonra kalbi bozuksa, lisanı bozuksa, lokması bozuksa doğru bir insanın ayağı bir haramdan dolayı kayar.

Muhterem kardeşlerim!

Onun için haram lokmayı keseceğiz, haramları bırakacağız; sonra yalvaracağız. Yalvardın mı affetmek yine Allah'ın şânından:

"—Ümit kesmeyin tevbe edin, ben sizin tevbenizi kabul ederim, teveccüh ederim. İsteyin, istediğinizi veririm!" diye Kur'ân-ı Kerîm'de kendisi vaad ediyor.

Vaadi haktır, vaadinden hulfü, dönmesi yoktur. Allah'ın vaadi vaaddir, mutlaka yapacak. Onun için zikir de, namaz-niyaz da Allah'ın izniyle olduğundan, bu işleri yapamayanlarda bir sakatlık, bir kusur var ki, Allah ceza olarak ibadetini yaptırtmıyor.

O zaman, yapabilen insanlar da şükretsinler, "El-hamdü lillâh,

çok şükür yâ Rabbi!” desinler ki, Allah bu nimeti onlara nasib etmiş.

Yâ Rabbi! Çok şükür ki bizi camide topladın. Kahvehane, bar pavyon, tiyatro, sinema değil; elhamdülillah bizi camide topladın, abdesti aldırttın, namazı kıldırttın, Peygamber Efendimiz'in hadislerini dinlettiriyorsun…

“—Yâ Rabbi! Sen bu hadislerdeki müjdeleri bize vermek istemesen bunları dinlettirir miydin?” demek lazım. “Dinlettiriyorsun; demek ki bizim o mükâfatlara ermemizi istiyorsun. Yâ Rabbi! Çok şükür sana.” dememiz lazım. İşin aslı bu!

Ötekisine dinlettirmiyor da niçin sana dinlettiriyor?

Demek ki bu da bir nimet, o nimeti sana nasib etmiş!

Pazar günü gezmemişsin, başka yere gitmemişsin; ayağın seni buraya getirmiş. Burada Allah'ın bu mükâfatlı müjdelerini duyuyorsun. “Gece kalkayım…” diye kafana yerleştiriyorsun. Kalkınca, Allah'a hamd edeyim diye hafızana yer ediyor.

Allah sana öğretiyor! Peygamber Efendimiz 1400 yıl önce yaşamış ama Allah öğretiyor; “Kulum, gece namazına kalk!” diye davet geliyor. Kalktığın zaman da böyle ol, abdestini de şöyle al…

Her şeyi öğretiyor daha ne istiyorsun?..

El-hamdü lillah daha ne isteriz!?

Ne isteriz? Duyduğumuzu yapmak, ilmimizle âmil olmak isteriz.

Duymak yetmiyor; insan duyduğunu uygularsa…

“—Duydum, sevapları kazandım.”

“—Dur! Daha olmadı, daha kazanmadın. Gece kalkarsan sevabı kazanacaksın. Bu işleri yaparsan sevabı kazanacaksın!”

Yapmazsan?

اَلْعِلْمُ بِلاَ عَمَلٍ وَبَالٌ .

(*El-ilmü bilâ amelin vebâlün*) “Amelsiz ilim ahirette vebaldir.”

Uygulaması olmayan kuru bilgi, insana yüktür, vebaldir, sorumluluktur! Ahirette onun hesabı olacak. Allah:

“—Duydun da niye yapmadın kulum?” diyecek.

“—Bilmiyor muydun? İskenderpaşa'da duymadın mı? Es'ad

Hoca söylemedi mi?” diyecek.

İnkâr mı edeceksin? Bilip yapmadığı zaman sorumluluğu olur. O bakımdan, Allah CC Hazretleri’ne hamd ü senâlar olsun. Şükrederiz, hamd ederiz ki bizi bu meclislere getirtti; bu sözleri, hadisleri bana okutturdu, bana da öğretti, size de dinlettirdi, size de öğretti.

“—Yâ Rabbi, bu nimetine hamd ederiz. Bu bilgimizi uygulama nimetini de ihsan etmeni niyaz ederiz.” diye dua etmemiz lazım!

e. Uykudan Uyanan İnsanın Hamd Etmesi

Bu da Câbir RA’ın rivayet ettiği bir hadîs-i şerîf.
Efendimiz SAS buyuruyor ki:[18]

إِذَا اسْتَيْقَظَ الإِنْسَانُ مِنْ مَنَامِهِ ابْتَدَرَهُ مَلَكٌ وَشَيْطَانٌ ، فَيَقُولُ الْمَلَكُ: افْتَحْ بِخَيْرٍ وَيَقُولُ الشَّيْطَانُ: افْتَحْ بِشَرٍّ ! فَإِنْ قَالَ: الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي أَحْيَا نَفْسِي بَعْدَ مَوْتِهَا ، الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي يُمْسِكُ السَّمَاءَ ، أَنْ تَقَعَ عَلَى الأَرْضِ ، وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي يُمْسِكُ الَّتِي قَضَى عَلَيْهَا الْمَوْتَ ، وَيُرْسِلُ الأُخْرٰى إِلٰى أَجَلٍ مُسَمًّى ، طَرَدَ الْمَلَكُ الشَّيْطَانَ ، وَظَلَّ يَكْلَؤُهُ (أبو الشيخ فى الثواب عن جابر)

RE. 30/4 (*İze’ysteykaza’l-insânu min menâmihî, ibtederehû melekün ve şeytânun, feyekûlü’l-melek: İftah bi-hayr; ve yekùlü’ş-şeytanü: İftah bi-şer! Fein kàle: El-hamdü li’llâhi’llezî ahyâ nefsî ba’de mevtihâ, el-hamdü li’llâhi’llezî yumsiku semâe en takaa ale’l-ard. ve’lhamdü li’llâhi’llezi yumsikü’lleti kadà aleyhe’l-mevt, ve*

[18] Taberânî, *Dua*, c.I, s.110, no:286; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.VI, s.213, no:10689; Câbir ibn-i Abdullah RA’dan.
Kenzü’l-Ummâl, c.XV, s.353, no:41347; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.II, s.315, no:1352.

yürsilü'l-uhrâ ilâ eceli'n-müsemmâ, tarade'l-melekü'ş-şeytâne, ve zalle yekleûhu.)

Menâm da *nevm* gibidir. Masdar-ı mîm'i uyumak demek.

(*İze'ysteykaza'l-insânu min menâmihî*) "Sizden biriniz uykudan uyandığı zaman hemen, kadın olsun erkek olsun; (*ibtederehû melekün ve şeytànun*) yanına bir melek ve şeytan gelir."

Yarışırcasına alelacele, hemen kapmak için ikisi birden gelir. Uyanan insanın başının ucuna bir melek, bir şeytan gelir. (*Feyekùlü'l-melek: İftah bi-hayr*) Uyanan kimseye melek der ki; 'Hayırla başla, faaliyetlerini hayırla aç.'"

Uyuyordun, faaliyetler kapalıydı. Şimdi faaliyetleri açılıyor; kalkacaksın, konuşacaksın, işler yapacaksın; hayırla başla!

(*Ve yekùlü'ş-şeytanü: İftah bi-şer*!) Şeytan da der ki: "Yok yok, hayırla açma; şerle aç!"

Hani adama;

"—Bugün solundan mı kalktın be adam! Her şeyin ters!" filan diyoruz.

Demek ki başına melek geliyor; "Hayırla başla!" diyor, şeytan geliyor; "Şerle başla!" diyor. Şeytan şeytanlığını yapıp onu şeytanî yola çekmeye çalışıyor. Melek de ikaz ediyor.

"—Ben bunu duymuyorum hocam."

"—Duymuyorsun ama duyan söylüyor, daha ne istiyorsun?"

Peygamber Efendimiz söylüyor. Allah sana da duyursun. Belki duyursa, gösterse korkarsın. Kıllı, kuyruklu, boynuzlu şeytan karşına gelmiş, insanın aklı başından gider! Belki sadece haberinin verilmesi daha iyi. Meleği görse sevinir de…

(*Fein kàle*) "Uyanan kişi şu sözleri söylerse… (*Tarade'l-melekü'ş-şeytàn*) "Kul şu duaları okursa, melek şeytanı tart eder, onu defeder. 'Hadi git bakalım, sana burada iş yok!' der. Onu uzaklaştırır, tard eder. (*Ve dalle yekleehû*) Onu korumaya başlar."

Kişi meleğin himayesine girdi; melek, şeytanı defetti. Artık uykusundan uyanan o kimsenin hâli nasıl güzel!

Neden? Melek muhafızı oldu. Melek onu hıfz etmeye başladı, himayesi altına aldı.

Bunu demezse… Kalktı:

"—Hey hanım, bre neredesin? Nerede benim terliklerim? Sırtım terlemiş; şunu getir, bunu götür. Çocuklar, gene benim gözlüğümü

nereye kodunuz? Allah kahretsin…”

Bazı insanlar bir sürü berbat sözler söylüyor. Yatağından kalkıyor, sağa sola saldırmaya, kalp kırmaya başlıyor. Demek ki onun hâli harap. Şeytan buna kancayı taktı. Hani –affedersiniz- böyle burnuna halkayı takıyorlar da def de çalıp; “Kaynana nasıl utanır, bilmem nasıl yapar…” diye bazı insanlar bazı hayvanları böyle oynatıyor. Allah korusun şeytan da insana mânevî bakımdan halkayı takar; def çalıp oynatır. Onun için bu duayı ezberleyelim, öğrenelim.

Uyanan insanın ne demesi lazımmış?

Üç tane hamd ediyor. Birisi:

الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي أَحْيَا نَفْسِي بَعْدَ مَوْتِهَا

(*El-hamdü li'llâhi'llezî ahyâ nefsî ba'de mevtihâ*)

İkincisi:

الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي يُمْسِكُ السَّمَاءَ ، أَنْ تَقَعَ عَلَى الأَرْضِ

(*El-hamdü li'llâhi'llezî yumsiku semâe en takaa ale'l-ard*)

Üçüncüsü:

الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي يُمْسِكُ الَّتِي قَضَى عَلَيْهَا الْمَوْتَ ، وَيُرْسِلُ الأُخْرٰى إِلٰى أَجَلٍ مُسَمًّى ،

(*El-hamdü li'llâhi'llezi yumsikü'lleti kadà aleyhe'l-mevt, ve yürsilü'l-uhrâ ilâ eceli'n-müsemmâ*)

Mânâlarını söylemeye çalışayım:

الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي أَحْيَا نَفْسِي بَعْدَ مَوْتِهَا

1. (*El-hamdü li'llâhi'llezî ahyâ nefsî ba'de mevtihâ*) “Ölüm gibi bir haldeyken, uykuda hiçbir şeyden habersiz ölmüş gibiyken o ölümünden sonra canımı, nefsimi tekrar dirilten Allah'a, hamd

olsun.”

Uyku ölüme benzer, ölüme yakındır. Her ne kadar uykuda kalp atıyor, hayatî faaliyetler hafif bir tarzda devam ediyorsa da bir çeşit ölüm gibidir. Kişi uykuda hiçbir şeyi fark etmiyor. Her türlü hücuma karşı müdafaasız durumda oluyor.

“—Benim nefsimi, canımı ölümümden sonra tekrar dirilten Allah’a hamd olsun.”

Uyanmak, ölümden kalkmak gibi olduğundan hamdlerin biri bu.

El-hamdü lillah ki uyanabildim, ya uyanamazsam?

Bazen oluyormuş; anestezi uzmanları ameliyatta hastayı bayıltıyorlarmış, ayıltamıyorlarmış. Bayıltmasına bayılttı, ayıltmasına gelince ayıltamıyor. Adam gitti gidiyor. Öyle de olabilir. Böyle olanlar da belki vardır. İnsan gazeteleri okusa misalini bulabilir.

الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي يُمْسِكُ السَّمَاءَ ، أَنْ تَقَعَ عَلَى الأَرْضِ

2. (*El-hamdü li’llâhi’llezî yumsiku semâe en takaa ale’l-ard*)

Bunun mânası ne: “Semayı yere düşmekten muhafaza edip tutan Allah’a hamd olsun.”

Bu bir âyet-i kerîmenin kelimeleridir.

Sema başımıza yıkılsa ne oluruz? Yıldızlar sapır sapır gelse, dünyaya çarpsa, kafamıza dökülse ne olur? Kıyamet kopar!

Bir yıldız gelse, yıldız gelmese de göktaşları gelse, göktaşı bombardımanına uğrasak… İrili ufaklı meteorlar geliyor; Beyazıt Meydanı’na bir tane, Fatih’e bir tane… İnsanlar mahvolur. Semanın yere düşmemesi, semanın sema olarak, yerin yer olarak kalması!

Sema yere nasıl düşer?

Meteor düşmesi, yıldız düşmesi filan dedim ama bir de astronomi bilginleri diyorlar ki; “Gökyüzünde sönmüş yıldızlar var. Bütün bu atomik faaliyetleri vs. yapmış, sönmüş; çok yoğun bir kitle haline gelmiş [kara delik]. Kitlesi yoğun olduğu için yoğun kitle, yakınından geçen başka hafif kitleleri kendisine çekiyor, kendisine katıyor.

Astronomi bilginleri; gökyüzünde etrafından geçen yıldızları,

gökcisimlerini yutan kara noktalar tespit etmiş. Gökyüzünü teleskopla tararken bakıyorlar ki kara nokta! Çünkü ışıksız, çünkü orada bir patlama ve atom hareketi, radyasyon falan yok. Işıksız, sönmüş bir yıldız ama adamakıllı yoğunlaşmış, tabiri caizse gülle gibi olmuş. Tabi gülleden çok daha ağır.

Bu gülle gibi olan gök cismi, yakınından bir yıldız geçerken yörüngesini kendisine yaklaştırıyor. Mıknatısın küçük demir parçalarını çektiği gibi kendi içine katıyor, onu yutuyor. Böylece gökcisimlerini yutan kara noktalar oluşuyor.

Dünya da böyle bir duruma gelse; dünyanın ayı etrafında, ilk önce kendisine küt diye çeker. İşte o zaman sema insanın başına göçmüş olur. Ay dolunayken; "Aman mehtap ne güzel…" derken yaklaşsa yaklaşsa, küt diye çarpsa dünyanın hâli ne olur?

Ne olacağı ortada!

Allah'ın CC kudretinin bir eseri de bu âyet-i kerîmede bize işaret ediliyor ki sema, sema olarak duruyor. Ay dünyanın uydusu ama dünyaya düşmüyor. Neden?

Öyle muhteşem kanunlar var ki Allah ona bir dönme vermiş: Dünyanın bir cazibe kanunu var, dönmenin de bir merkezkaç kuvveti var. İkisi arasını dengelemiş; ay belli bir mesafede duruyor. Ne fizik kanunları, ne şahane nizam var ki ay dünyanın uydusu olduğu halde, dünyadan küçük olduğu, dünyanın yakınında olduğu halde düşmüyor.

Neden? Çevirdiğin şeyi, sapanı veya bir taşı bıraktığın zaman dışa gider. Döndü mü dışa gitme kuvveti meydana geliyor da onun için!

Bu âyet-i kerimede işte bu nizama işaret ediliyor. Allah celle celâlüh göğü başımıza geçirmiyor. Ayı, kameri, yıldızları dünyaya sapır sapır indirmiyor, çarptırmıyor. Kâinâtın nizamı devam ediyor. Kıyamet kopmuyor, hayat devam ediyor.

Allah hem benim ruhumu uykudan sonra uyanıklık âlemine gönderiyor, ona hamd olsun; hem de dünya nizamı devam ediyor, dünya yıkılmıyor, ona hamd olsun, demiş oluyor.

الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي يُمْسِكُ الَّتِي قَضَى عَلَيْهَا الْمَوْتَ، وَيُرْسِلُ

الأُخْرٰى إِلٰى أَجَلٍ مُسَمًّى ،

3. (*El-hamdü li'llâhi'llezi yumsikü'lleti kadà aleyhe'l-mevt, ve yürsilü'l-uhrâ ilâ eceli'n-müsemmâ*) "Hamd olsun o Allah'a ki, üzerine ölüm hüküm olunanı tutar, diğerlerini belirli bir müddete kadar bırakır."

İnsan bu üç hamdi söylerken, Allah'a şükredilecek noktayı hatırına getirmiş oluyor:

"Allah benim canımı tekrar bana bağışladı. Aklım başımda hayata döndürdü. Gökyüzünü başıma geçirmedi, kıyamet kopmadı, dünya hayatı devam ediyor. Kulların bazısı eceli geldiği zaman uykudan uyanamıyorlar, vefat edip gidiyorlar; beni hayata gönderdi, ölenlerden etmedi, daha yaşıyorum. Bu hayatıma hamd olsun." demiş oluyor.

İşte böyle hamd ile başlayan bir kimsenin başına gelmiş olan melek, öbür tarafına gelmiş olan şeytanı tard eder:

"—Hadi bakalım oradan, yallah."

Şeytan ondan gider, sonra melek ona hâkim olur. O günü hayırlı bir gün olarak geçer.

Demek ki bizim dedelerin de, "Mübarek, bugün sen sol tarafından mı kalktın, nedir bu!" filan dediklerinin dinimizde hadîs-i şerîflerde mesnedi olduğu anlaşılıyor.

Allah bize güne böyle hayırlı başlamayı, günü hayırlı sürdürmeyi, hayırlı bitirmeyi nasib etsin… Ömrümüzü faydalı ömür eylesin... Salih amelleri işlemekle verimli geçirmeyi nasib eylesin... Huzuruna yüzü ak, alnı açık, sevdiği, razı olduğu kul olarak varmayı nasib ve müyesser eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

19. 01. 1992 – İskenderpaşa Camii

03. HASTAYA VERİLEN SEVAPLAR

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn… Ve senedi'l-àşıkîn, ve imâmi'l müttakîn, muhammedini'l-mustafe'l-mahmûdi'l-muhtâri'l-emîn… Ve âlâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا اشْتَكَى الْمُؤْمِنُ ، أَخْلَصَهُ مِنَ الذُّنوبِ ، كَمَا يُخْلِصُ الْكِيرُ خُبْثَ الْحَدِيدِ (خد. حب. طس. عن عائشة)

RE. 31/1 (*İze'şteke'l-mü'minü, ahlesahû zâlike mine'z-zünûbi, kemâ yuhlisu'l-kîru hubse'l-hadîd.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Çok aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı, mükâfatları; dünyada, ahirette üzerinize olsun… Rabbimiz iki cihan saadetine cümlenizi sevdiklerinizle beraber nâil eylesin… Korktuklarınızdan iki cihanda emin eylesin...

Peygamber SAS Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinden bir demet okuyup taallüm eylemek, tefeyyüz etmek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına başlamadan, geçmeden önce; başta Peygamber SAS Hazretleri'nin rûh-i pâkine hediye olsun diye, ve onun mübârek âlinin, ashâbının, etbâının, ahbâbının; hassaten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri, Peygamber

Efendimiz'in halifeleri, varisleri, ümmetin kendisine emanet edildiği büyükleri olan, sâdât u meşâyih-i turuk-i aliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu diyarları mallarını, canlarını feda ederek, Allah yolunda cihad eyleyip fethetmiş olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye, beldemizin medâr-ı iftihârı, başımızın tâcı Yûşâ AS'in, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nin ve sair sahâbe-i kirâmın ve cümle sâlihlerin ruhlarına;

Hassaten okuduğumuz kitabı yazmış ve bizim istifademize bırakmış olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyaüddin Efendi hazretlerinin ruhu için; kendisinden feyz aldığımız hocamız Mehmed Zâhid-i Bursevî Hazretleri'nin ruhu için;

İçinde ibâdet ettiğimiz şu camiyi bina eden İskenderpaşa Hazretleri'nin ve bu camiyi zaman zaman tamir eylemiş, genişletmiş, hizmette tutmuş olan hayrât u hasenat sahiplerinin ruhları için;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz kıymetli kardeşlerimizin ahirete göçen bütün sevdiklerinin, yakınlarının ruhları için bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyup öyle başlayalım! Onların ruhu şâd olsun... Allah bizi dünya ve ahiretin hayırlarına nâil eylesin…

………………….

a. Hastalık Günahları Temizler

Mukaddimede metnini okuduğum hadis-i şerif, *Râmûzu'l-Ehâdîs*'in 31. sayfasının 1. hadîs-i şerifidir. Bu ve bundan sonraki birkaç hadîs-i şerîf hastalıkla ilgili. Mânasını okuyalım, verelim, izahına geçelim.

Hz. Âişe-i Sıddîka Validemiz'den rivayet edilmiş, Buhârî'nin *el-Edebü'l-müfred* kitabında ve diğer hadis kaynaklarında mevcut bulunan bir hadîs-i şerif.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[19]

---

[19] Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.175, no:497; Tüaberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.254. no:4123; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.198, no:2936; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.300, no:1406; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.432, no:1487;

إِذَا اشْتَكَى الْمُؤْمِنُ، أَخْلَصَهُ مِنَ الذُّنوبِ، كَمَا يُخْلِصُ الْكِيرُ خُبْثَ الْحَدِيدِ (خد. حب. طس. عن عائشة)

RE. 31/1 (*İze'şteke'l-mü'minü, ahlesahû zâlike mine'z-zünûbi, kemâ yuhlisu'l-kîru hubse'l-hadîd.*)

(*İze'şteke'l-mü'minü*) "Mü'min bir hastalıktan iştika ettiği zaman, yani bir hastalığa dûçar olup hasta duruma düştüğü zaman…"

İştekâ, şikâyet kökünden geliyor ama bizim anladığımız mânada olan şikâyet değil… Bazı kibar doktorlar, hasta geldiği zaman, "Şikâyetiniz nedir?" diye sorarlar. Biz şikâyeti; "memnun olunmayan bir durumu, bir yüksek makama, itiraz yoluyla söylemek" mânasını alıyoruz ama burada Allah'a, Allah'ın hükmüne kimse itiraz edecek değil. Buradaki şikâyet; "vücudun hoş olmayan rahatsızlık durumu" demek. Yoksa insan; "Allah bana hastalık verdi." diye bir başka yere itiraz edecek değil. Burada iştikâ'nın, şikâyetin Türkçe'deki mânası yok, buradaki mânası "rahatsızlanmak" demek.

"Bir mü'min şikâyetlendiği, yani rahatsızlandığı, hasta olduğu zaman…" Kalbinde, karnında, boynunda, başında, elinde, ayağında, vücudunda bir hastalık oldu. O zaman ne olur?

(*Ahlesahû zâlike mine'z-zünûb*) "Bu hastalığı, onu günahlardan pâk eder, sâfîleştirir, saf hâle getirir." Bu neye benzer? (*Kemâ yuhlisü'l-kîru hubse'l-hadîd*) "Körüğün, ocağa konulmuş olan demirin pasını, karışık maddelerini giderdiği gibi…"

Demiri ocağa koyuyorlar, körükleye körükleye ocakta eritiyorlar. Ondan sonra demir, yabancı maddelerden arınıyor, kirinden pasından kurtuluyor ve sâfî hâle geliyor. Ocaktan yeni çıkmış demir, çelik, çekiç balyoz pırıl pırıl olur, sonradan küflenir. Yani ocakta temizleniyor. İnsanın da vücudunda ateş var, hastalık var ama, o hastalık onu demirin pasının temizlendiği gibi temizler.

Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.31, no:3804; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.IV, s.504, no:902; Ramhurmuzî, *Emsâl*, c.I, s.103, no:97; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.303, no:6662; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.332, no:1380.

Bir cevher topraktan çıkarılıyor, getiriliyor, maden atölyesinde potanın içine konuluyor, eritiliyor. Ondan sonra sâfî cevher haline geliyor; fazlalıkları, yabancı maddeler dibine çöküyor, ayrılıyor, atılıyor, üstüne çıkıyor; o madeni saf olarak karşımızda buluyoruz. Hastalık da böyledir.

b. Hastaya Verilen Mükâfatlar

Öteki hadîs-i şerîfi okuyalım:

Ataâ ibn-i Yesar Hazretleri'nden mürsel olarak rivayet edilmiş. Hastalıkla ilgili ikinci bir hadîs-i şerîf:[20]

إِذَا اشْتَكَى الْعَبْدُ الْمُؤْمِنُ، قَالَ اللهُ لِكَاتِبَيْهِ: اكْتُبَا لِعَبْدِي هَذَا مِثْلَ مَا كَانَ يَعْمَلُ فِي صِحَّتِهِ، مَا كَانَ فِي حَبْسِي؛ فَإِنْ قَبَضَهُ اللهُ قَبَضَهُ إِلَى خَيْرٍ، وَإِنْ هُوَ عَافَاهُ أَبْدَلَهُ بِلَحْمٍ خَيْرٍ مِنْ لَحْمِهِ، وَبِدَمٍ خَيْرٍ مِنْ دَمِهِ (هناد عن عطاء بن يسار مرسلا)

RE. 31/2 (*İze'şteke'l-abdü'l-mü'minü, kàle'llâhu li-kâtibeyhi: Üktübe'l-abdî hâzâ misle mâ kâne ya'melü fî sıhhatihî, mâ kâne fî habsî; fein kabdatühû kabdatühû ilâ hayrin, ve in hüve âfâhü, übeddilhü bi-lahmin hayrin min lahmihî, ve bi-demin hayrün min demihî.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

(*İze'şteke'l-abdü'l-mü'minü*) "Mü'min kul şikâyetlendiği zaman." Ne demekti şikâyetlenmek? Hastalandığı zaman hasta olduğu zaman, bir derde müptela olduğu zaman. (*Kàle'llâhu li-kâtibeyhi*) "Allah bu kulun iki kâtibine buyurur ki…"

"—Kulun iki kâtibi kim?"

"—Ben fakir adamım ne kâtibim var ne hizmetçim."

Yok, öyle değil. Herkesin omuzlarında iki tane melek var:

---

[20] *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.310, no:6702; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.332, no:1378.

كِرَامًا كَاتِبِينَ. يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ (الانفطار:١١-١٢)

(*Kirâmen kâtibîne ya'lemûne mâ tef'alûn*) [Şunu iyi bilin ki, üzerinizde şerefli yazıcılar vardır. Onlar yapmakta olduklarınızı bilir.] (İnfitar, 82/11-12)

Bu melekler insanın işlediği amelleri, söylediği sözleri, hayır ve şer olarak yaptıklarını, işlediklerini, yazdıklarını tesbit ediyorlar, kayda zapta geçiriyorlar. Devamlı bir zabıt tutuluyor. Sağdaki melek hayırları zabt ediyor, soldaki melek yapılan kötülükleri, günahları zabt ediyor.

Sağdaki melek, soldakinin âmiridir. Sağdakinin rütbesi daha yüksektir. Soldakine bazen:

"—Dur, yazma, biraz bekle!" diyebilir.

Sağdaki meleğin soldakine hakkı vardır; Allah ona salâhiyet vermiştir:

"—Dur, yazma! Belki kul tevbe eder, günahı hemen deftere geçirme, zabta geçirme!" diye, ona bazen emir verme salâhiyeti olduğunu hadîs-i şerîfler bildiriyor.

Demek ki, bizim iki omuzumuzda iki tane mânevi kâtibimiz var. Mânevî oldukları için, melek oldukları için ağırlığını duymuyoruz ama iki tane zabıt kâtibi var.

Allah-u Teàlâ Hazretleri, bu iki meleğe buyurur ki:

(*Uktübâ*) "Ey meleklerim, yazın! Ey zabıt katipleri olan meleklerim, yazın! (*Li-abdi hâzâ*) "Şu benim kulum için yazın! (*Misle mâ kâne ya'melü fî sıhhatihî mâ kâne fî habsihî*.) "Sıhhatinde yapmakta olduğu a'mâl-i sâlihayı; hastalığı dolayısıyla o işleri yapmama sıkıntısı, hapsi içinde olduğu zaman zarfında, o sevapları yine yazın!"

"—Bu adamcağız hasta olmadığı zaman ne yapardı?"

"—Beş vakit namaz için camiye giderdi, namazını kılardı."

"—Tamam, şimdi evinde hasta, gidemiyor ama beş vakit camiye gider gibi yazın bakalım!"

"—Daha ne yapardı?"

"—Her gün bir cüz Kur'ân-ı Kerîm okurdu, şimdi okuyamıyor."

"—Bir cüz Kur'an okumuş gibi yazın." der.

"—Cuma günleri kabir ziyareti yapıyordu; şimdi aynı güzel işi

yapamıyor ama olsun, yazın." der.

"—Hayır hasenât yapardı, yardıma koşardı, ziyaret ederdi, küçüklere sevgi gösterirdi, büyüklere saygı gösterirdi."

Hepsini yazın. Yapamıyor ama şu anda benim hapsimde. Hastalık onu eve hapsetmiş, bir yere gidemiyor, yapamıyor ama 'Ey meleklerim! Ey zabıt melekleri, kâtipleri! Gidiyormuşçasına yazın.' yazın." der.

(*Fein kabadtühû, kabadtühû ilâ hayrin*) "Eğer ben onun ruhunu alırsam, kabzedersem, onu hayırlı bir âleme almış olurum."

Hastayken ruhunu kabzederse, bu dünyadan daha hayırlı bir yere onu alıp götürür, cennete sokar.

"Ruhunu kabzedersem hayırlı bir yere götürürüm. (*Ve in hüve âfâhü*) Eğer hastalığından muafiyet, afiyet kesbederse, (*übeddilhü bi-lahmin hayrin min lahmihî*) onu hastalıktan önceki etinden, vücudundan daha hayırlı bir ete, vücuda döndürürüm. (*Ve min demin hayrin min demihî*) Kanını hastalığından önceki kandan daha sıhhatli bir kana döndürürüm."

"Kanını, etini daha hayırlı bir hâle getiririm. Hastalıktan sonra evvelkinden daha güzel bir halde gönderirim. Eğer canını alacaksam, ruhunu kabzedeceksem onu daha hayırlı bir tarafa gönderirim." diye bu hadîs-i şerîfte müjde vardır.

Demek ki, bir kul hastalanırsa, Allah-u Teàlâ Hazretleri böyle buyuruyor.

Peygamber SAS birden ölmeyi sevmezmiş.

"—Füc'eten öldü." diyorlar:

"—Sabahleyin buradaydı, işine gidiyordu, köşeye kadar yürüdüğünü görmüştüm; köşeyi dönünce öbür tarafta yığılıverdi, ölmüş. Füc'eten, aniden, ölüverdi."

Aniden ölmeyi sevmezmiş Efendimiz. Biraz rahatsızlansın, yatağa yatsın, birkaç gün başında toplansınlar; biraz inilti, biraz ateş olsun; böyle severmiş. Neden?

Ani olunca tevbe edemez, hazırlık yapamaz, kendisini toparlayamaz. Hastalık bir işaret olur, ikaz işareti olur; insanın tevbe etmesine sebep olur, vasiyet etmesine vesile olur, zaman bulmuş olur. Demek ki biz dünya gözüyle meseleleri başka türlü görüyoruz ama âhiret sevabı, faydası ve menfaati noktasından

hastalıkta bayağı büyük menfaatler varmış.

c. Hastaya Yapamadığı Amellerin Sevabının Verilmesi

Üçüncü hadîs-i şerîf:

إِذَا اشْتَكى العَبْدُ المُسْلِمُ ، قَالَ الله تَعَالى لِلَّذين يكْتُبُونَ: اُكْتُبُوا لَهُ أَفْضَلَ مَا كَانَ يعمَلُ ، إِذَا كَانَ طَلْقًا حَتَّى أُطْلِقَهُ (حل. عن ابن عمر)

RE. 31/3 (*İze'şteke'l-abdü'l-müslimü, kàle'llàhu teàlâ li'llezîne yektübûne: Üktübû lehû efdale mimmâ kâne ya'melü, izâ kâne talkan hattâ utlikahû.*)

(*İze'şteke'l-abdü'l-müslimü*) "Müslüman kul hastalandığı zaman, (*kàle'llàhu teàlâ li'llezîne yektübûne*) Allah-u Teâlâ zabtedenlere, yazanlara buyurur: (*Üktübû lehû efdale mimmâ kâne ya'melü*) Bu kulum için hasta değilken, hür iken, serbest iken, hastalık onun elini ayağını bağlamamış durumda olduğu zamanda yapmış olduğu şeyleri; (*izâ kâne talkan hattâ utlikahû*) hastalıktan kurtarıp tekrar şifaya kavuşturuncaya kadar, yapamadığı halde yapıyor gibi yazın!"

Bu üç hadîs-i şerif de hastalıkla ilgili. Birinci hadîs-i şerîften anladık ki günahları affolunuyor. İkinci hadîs-i şerîften anlıyoruz ki Allah, yapamadığı ibadetlerini yapmış gibi sevap veriyor. Ölürse cennete gideceğini, hayırlı bir yere gideceğini müjdeliyor; kalırsa kanının, etinin, tazeleneceğini dinçleşeceğini bildiriyor. Üçüncü hadîs-i şerîf de yine aynı mânada; sıhhatliyken yapmış olduğu şeyleri hastayken yapamadığı halde "Yapmış gibi yazın!" buyuruyor.

Muhterem kardeşlerim!

Bu dünya hayatı nedir? Bu dünya hayatı karışıktır. Nasıl karışıktır?

Lezzetlerle elemler birbirine karışıktır. Lezzet, keyif, tatlı, güzel, hoş şeyler; elem, sıkıntı ve üzüntüler bu dünyada karmakarışıktır, iç içedir, yan yanadır. Lezzetin arkasından elem gelir, elemin arkasından sevinç gelir. Bir gün öyle, bir gün öyle…

Bu dünya hayatında Allah'ın iyi kulları da kötü kulları da bazen sevinçli olurlar bazen üzüntülü olurlar; bazen sıhhatli olurlar bazen hastalıklı olurlar; bazen keyifli olurlar, bazen dertli olurlar. Normal… Dünya hayatının icabı, hayat bu.

Dünya hayatı karışıktır. Elemler lezzetler birbiriyle karışıktır. Neden? Bunların hepsi imtihandır. Bunların her birisi dünyada imtihan olan kulların, imtihan sorularıdır.

Allah bir insana sıhhat vermişse o sıhhatin kıymetini bilmeli, şükrünü edâ etmeli; sıhhatliyken yapması gerekli olan ibadet u taati, hayrât u hasenâtı yapmalıdır. Namazını kılmalı, camiye gitmeli; sabah namazına kalkmalı, abdestini almalı, soğuktan korkmamalı, hayra koşmalı, çalışmalı, çabalamalı, sıhhatinin kıymetini bilmeli. Bu bir imtihan…

Hastalanırsa sabretmeyi bilmeli. Çünkü sabır da sevaptır, hastalık da mükâfatlıdır. O da imtihandır.

"—Allah beni niçin hasta etti?"

Canım sana ne? Allah sana hesap mı verecek? Hasta etti işte, var mı bir diyeceğin?

"—Hoca bana niye imtihan sorusu olarak bu soruyu verdi? Bu soruyu vermeseydi de başkasını verseydi."

Nerede o bolluk?

"—Hoca talebenin istediği soruyu soracak!"

Öyle şey olur mu? Hoca ne isterse sorar; notunu da ona göre verir. Bazen öyle imtihan eder, bazen başka türlü imtihan eder.

Bu bir imtihan dünyası olduğundan, Allah'ın iyi kulları hatta daha çok sıkıntıdadır. En çok peygamberler sıkıntıdadır; sonra evliyâullah sıkıntıdadır, sàlih kimseler sıkıntıdadır. Ondan sonra mü'minler derecelerine göre sıkıntıdadır; ama en çok en yükseklere gelir. Seviyesi en aşağılara en aşağısı gelir.

Kâfirler dünya hayatında bir elleri yağda, bir elleri balda keyif sürerler. Yaşayabilirler; köşkleri altınlı, gümüşlü olur, paraları pulları olur. Haram helâl meselesi yok onlar için, zaten hepsi zehir zıkkım; öyle yaşarlar. Arabalarda, köşklerde, deniz kenarlarında Miami'de, Akdeniz kıyılarında, Rivyera sahillerinde, kumarhanelerde, dağ başlarında, eğlence yerlerinde; dünya onların cennetidir.

Böyle şeyler olur, kıymeti yok! Onlar zaten ezelden berbat, onların işleri bitmiş. Çünkü mü'min değiller, mahvolmuş durumdalar.

Mü'mine de üzüntüler, sıkıntılar gelir.

Peygamber Efendimiz'in ne kadar sıkıntı çektiğini biliyorsunuz. Taif'e gittiği zaman nasıl ayakları yaralanmış, nasıl Uhud'da dişi kırılmış, nasıl harplere girmiş, nasıl sıkıntılar çekmiş, nasıl evinde aylarca ocak tütmemiş, yemek pişmemiş; mutfak yok, yemek yok, buzdolabı yok. Bizde çıktı şimdi mutfaklar, buzdolapları, kilerler, ambarlar bizde; orada hiçbir şey yok.

Peygamber SAS Efendimiz'in hanımlarına verdiği hücre-i seccâd-ı tâhirât; Peygamber Efendimiz'in hanımlarının hücreleri, odaları bir somya ebadında. Bizim misafir salonları, bizim apartman daireleri, bizim mutfaklarımız, bizim yemeklerimiz, bizim çarşılarımız, bizim pazarlarımız bizler çok büyük nimetler!

Peygamber Efendimiz çok sıkıntı çekti. Allah'ın sevdiği kulları çok sıkıntılar çektiler. Olur bunlar, mühim değil. Eski

peygamberler de sıkıntılar çektiler. Allah sıkıntıya meşakkate sabredene çok büyük mükâfat veriyor, öyle dengeliyor.

Nimet geldiği zaman nimetin kadrini bilen, hayrını yapan, eline geçenleri fukaraya infak eden, hayrını eksiksiz yapan kimselere de, şükrünü edâ eden kimselere de yine mükâfat veriyor. Sen eline para geldiği zaman sımsıkı tutarsan, şükrünü edâ etmezsen, o zaman değiştiriyor. Neden?

Şükrünü edâ etmedin, kıymetini bilmedin, fırsatı kaçırdın. Bakıyorsun zengin bir adamın çocuğu fakir düşmüş; paşazâde ama basit bir memur olmuş. Padişahın şehzâdesi, çocuğu bakıyorsun Fransa'da kâtip. Bakıyorsun şeyhülislâmın oğlu, ayakkabı tamircisi. Düşmez kalkmaz bir Allah! Buradan, bu diyardan sürmüşler çıkarmışlar, çocukları, torunları Fransa'ya gitmiş. Fransa'da parkın üstündeki oturma bankında ölmüş. Yanına not bırakmış:

"—Ölümümden kimse mes'ul değildir, açlıktan ölüyorum, kimseden şikâyetim yok." diyor.

Padişah torunu! Hayat değişmiş, şartlar değişmiş; öyle olmuş olabilir.

Onun için, bizim içinde bulunduğumuz hallerin hepsi imtihandır. Halimiz, evimiz, paramız, işimiz, sıhhatimiz, hastalığımız; hepsi birer imtihandır. Bu imtihanın cevabını güzel veren kul derece alır, yükselir, sevap kazanır. Cevabını veremeyen, cevabını ters veren, güzel hareket edemeyen kul da cezasını çeker, mükâfatını kaybeder veya günaha girer.

Hastalık gelince kadrini kıymetini bilmiyor; hastalığın bir sevap kazanmak vesilesi olduğunu bilmiyor; ağzını açıyor, gözünü yumuyor, herkese şikâyet ediyor. Herkese ah ediyor, vah ediyor; ondan sonra Allah'a gönül koyuyor:

"—Niye bana bu hastalığı verdin?" diyor.

Verir verir. Sabret!

Sabretmiyor. Tabi mükâfatı kaçırıyor.

"—Allah'ın iyi kulları hiç sıkıntı çekmeyecekler, Allah'ın kötü kulları da hep ceza çekecekler mahvolacaklar." diye bir kaide yok.

Bu dünya hayatında öyle bir kaide yok. Allah'ın azılı düşmanı Firavun'un sarayı vardı. Koca Firavun, Nemrut; bunların hepsinin sarayları vardı. Karun'un hazineleri vardı; hazinelerinin anahtarını, bir grup insan zor taşırdı. Hazineleri koyduğu odanın anahtarını, bir grup insan zor taşıyordu. Kıymeti yok, yani mânevî kıymeti yok. Ahirette kıymeti yok. Allah düşmanı ama o kadar zengin. Filanca Allah'ın dostu da filanca kulübede yaşamış; öyle mütevazı yaşamış, öyle ölmüş gitmiş.

Bu Allah'ın dostunun kıymeti nerede, o Firavun'un değersizliği nerede? Milyar tane Firavun'u bir kefeye koysan bunun ayağının zerresi, tozu olamaz. Bu burada kulübede yaşıyor, ötekisi sarayda yaşıyor.

Muhterem kardeşlerim!

Dünya hayatı böyledir. Bunu size ikaz ve ihtar olarak söylüyorum:

"—Allah'ın iyi kulları baklava börek yiyecek; kötü kulları da zıkkım yiyecek." diye bir şey yok.

Tersine de olabilir; Allah'ın sevgili kulları çok rahat da olabilir

Kötü bir kadın kürkler içinde, arabalar içinde, köşkler içinde yaşayabilir; namuslu bir kadın da bir sur kovuğunda, bir kuru ekmeği yerken canını verebilir.

O halde ne yapacağız?

Biz Allah'a güzel kulluk etmeye çalışacağız. İmtihan olduğunu bileceğiz. Hayatımızın hiçbir gününde, hiçbir anında, hiçbir yerde, hiçbir karşılaştığımız olayın karşısında imtihan şuurunu kaybedip de yanlış iş yapmayacağız, ters cevap vermeyeceğiz. Edepsizliğe düşmeyeceğiz. Ağzımı açıp gözümüzü yumup ileri geri konuşmayacağız; terbiyemizi, edebimizi takınacağız. Kulluğumuzu güzel yapıp, sevap kazanmaya bakacağız. Çünkü bunların hepsi imtihandır.

Öyle insan oluyor ki fakir oluyor, çırak oluyor, elinde maydanoz satıyor, domates satıyor; sonra bakıyorsun milyarder olmuş. Öyle insan da oluyor ki etrafında üç tane, beş tane, on tane hizmetçi dolaşırken, sonra bakıyorsun burada hamal oluyor.

Ne yapalım? İmtihan.

İyilik halinde, iyi günlerinizde Allah'ı unutmayın ki kötü günlerinizde Allah sizin duanızı kabul etsin. İyi halinde Allah'ı hiç anmıyor, camiye hiç gelmiyor, hiç dua etmiyor, fakirlere yardım etmiyor; ama bir amansız hastalığa düşüyor, o zaman hoca arıyor. Hoca, hoca dolaşıyor; hangi hocanın nefesi kuvvetliyse;

"—Aman ona gideyim. O okusun, üflesin de hastalığım geçsin." diye düşünüyor.

Sen sıhhatli halindeyken zengin halindeyken dertsiz halindeyken o Rabbü'l-âlemîn'e elini açıp, kulluğunu bilip de dua ettin mi? "Çok şükür!" dedin mi? Demedin.

Tamam, o zaman sen çok zor bir şey alırsın, çünkü sen şimdi onun cezasına uğramışsın. Kim okusa senin işin düzelmeyecek; o cezayı çekeceksin. Allah-u Teàlâ Hazretlerini üzüntü, sıkıntı, şiddet hastalık ve mahrumiyet hâli olmadan da unutmayın ki, Allah da dara düştüğünüz zaman sizin duanıza icabet etsin, muradınızı versin ve sizi sıkıntıdan kurtarsın.

Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîflerde böyle buyuruyor. Hastalıktan da çok mükâfat olduğunu bilin. Hastalıktan şikâyet etmeyin. Hastalara da müjde verin. Yanlarına gittiğiniz zaman;

"—Bak müslüman bir hastaya çok mükâfatlar varmış; Allah, yapamadığı ibadetleri yapmış gibi sevap veriyormuş; üzülme, sabret. İtiraz edip feryad u figân edip de sevabı kaçırmayın, sevabı iptal etmeyin!" deyin.

Hastanın uykusu ibadet, iniltisi tesbih, duası makbuldür. Ameli yapıyormuş gibi yazılmaktadır. Hastalıktan kalktığı zaman da anasından doğduğu günkü gibi günahlardan pâk oluyor. Daha ne ister?

İnsanlar hastalıktaki mükâfatları bilselerdi, değil sıhhatli olmayı, hasta olmayı isterlerdi. Tabi hasta olmayı istemek yok;

"—Yâ Rabbi! Beni hasta et de bu mükâfatları alayım."

Şaşkın adam! Allah her şeye kàdir!

"—Yâ Rabbi! Hem bana sıhhat ver hem de onlara vereceğin mükâfat gibi mükâfat ver." de.

Allah ona da kàdir. "İllâ hasta olup da mükâfat alacak." diye bir şey yok, şart yok.

"—Yâ Rabbi! Hem sıhhat ver, hem mükâfat ver." de.

Hani birisi bir arkadaşını ziyarete gitmiş. Ev sahibi demiş ki:

"—Çay mı istersin, kahve mi?"

Birisinden birisiyle kurtulacak. Ötekisi de şakacı:

"—Sen şimdi kahve getir de çayı yemekten sonra, meyveyi yedikten sonra içeriz." diyor.

Hepsini birden istemiş. Tabi âlemlerin Rabbi, Rabbimiz bizim yaratanımız, her şeyimiz ondan, onun için istemek iyi.

"—Olur mu? Biraz terbiyesizlik olmaz mı? Her şeyi çok istersek yüzsüzlük olmaz mı?"

Hayır! Zaten her şeyimiz O'ndan. Onun için isterseniz daha iyi olur. Allah-u Teàlâ Hazretleri istenmesini seviyor, dua edilmesini seviyor, dua eden kulunu seviyor. Bak her zaman söylüyorum, bilmeyenler de duysun:[21]

مَنْ لَمْ يَدْعُ اللهَ ، غَضِبَ اللهُ عَلَيْهِ (حم. ش. عن أبي هريرة)

(*Men lem yed'u'llàhe, gadıba'llàhu aleyhi*) "Kim Allah'a dua etmezse, Allah ona gazab eder."

---

[21] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.278, no:3817; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.2, s.443, no:9717; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.6, s.22, no:29169; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.394; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafà*, c.VII, s.295; Ebû Hüreyre RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.68, no:3160; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.404, no:23844.

“—Gel bakalım buraya! Sen Allah’a dua eder misin?”

“—Yok! Hiç o taraklarda bezim yok benim. Öyle bir şey bilmem. Hiç dua etmem.”

Allah; kendisine dua etmeyene gazap eder. Dua eden kulu sever.

“—Yâ Rabbi! Şunu istiyorum, bunu istiyorum.”

Allah verir Allah, severek verir.

“—Küçük şeyler istemek ayıp olmaz mı?”

Onun da bir hadîs-i şerîfini okuduk; hoşuma gitti her yerde onu da söylüyorum:

“—Ayakkabının bağcığı kopsa bile Allah’tan iste.” diyor.

İnsan hadîs-i şerîfi okumazsa böyle bir şey hiç aklına gelmez.

“—Ayakkabının bağcığı kopsa bile Allah’tan iste.” diyor.

“—Yâ Rabbi! Tam bağlıyordum, ayakkabımın bağcığı koptu; bir bağcık gönder.”

Demek ki Allah seviyor; küçük büyük her türlü istek ve dua ile kendisinin bilinmesini seviyor, zikredilmesini seviyor, kendisine dönülmesini seviyor, kendisinin anılmasını seviyor. “Allah Allah!” diye anılması. “Yâ Rabbi!” dediğin zaman, dua ederken hep onu hatırlama halindesin.

وَلاَ تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللّٰهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ (الحشر:١٩)

(*Ve lâ tekûnû ke’llezîne nesu’llàhe feensâhüm enfüsehüm*) [Allah’ı unutup da, Allah’ın da kendilerini kendilerine unutturduğu kimseler gibi olmayın!] (Haşr, 59/19)

Allah unutulmayı sevmiyor, dua edilmemeyi sevmiyor, dua etmeyeni sevmiyor. Dua edeni seviyor, isteyeni seviyor.

Dünya zenginlerinden fazla istediğin zaman yavaş yavaş rengi değişmeye başlar, sonra kızar:

“—Benden başka adam yok mu? Git biraz da ondan iste!” der, kovalar sonunda.

Allah öyle değil! Allah CC, ekremü’l-ekremîn’dir, istedikçe verir. İstemek de, dua da ibadet... İslâm’ın güzelliğine bakın ki istemek de ibadet…

Sükût da ibadet; benim hayret ettiğim şeylerdendir. Bakın siz de hayret edeceksiniz; sükût etmek ibadettir. Neden?

Allah rızası için “Gevezelik olmasın.” diye boş konuşmamak için susuyor; sükut da ibadettir.

Dua da ibadettir. Allah Allah! Ne güzel! Hem Allah’tan bir şey istiyor hem de namaz kılıyormuş gibi, oruç tutuyormuş gibi ibadet sevabı alıyor; bunlar güzel şeyler. İslâm’ın güzelliğidir bunlar. Onun için Allah’tan isteyin! Kendinizi istemeye alıştırın, aranızdaki samimiyeti ilerletin, uzak durmayın, geri durmayın, kulluktan gàfil olmayın, ibadetten uzak durmayın, cahil kalmayın!

d. Hastaya İstediğini Yedirin!

Dördüncü hadîs-i şerîf:

İbn-i Mâce Abdullah ibn-i Abbas RA’dan rivayet eylemiş. Peygamber SAS Efendimiz’in bir tavsiyesi var:[22]

---

[22] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.368, no:1429; Ukaylî, *Duafâ*, c.IV, s.93, no:828; Temmâmü’r-Râzî, *Fevâid*, c.II, s.99, no:600; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.324, no:1286; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.X, s.15, no:28141; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.II, s.334, no:1383.

إذا اشْتَهَى مَرِيضُ أَحَدِكُمْ شَيْئًا ، فَلْيُطْعِمْهُ

(ه. عن ابن عباس)

RE. 31/4 (*İze'ştehâ marîdu ehadiküm şey'en, felyut'amhü*)

(*İze'ştehâ marîdu ehadiküm şey'en*) "Sizden birinizin hastasının canı bir şey çeker de isterse, (*felyut'amhü*) ona onu yedirin."

"—Ah! Canım şimdi bir pelte istedi."

Hemen pişirin, götürün.

"—Ah! Şimdi bir paça olsaydı, ne iyi olurdu."

Hemen Aksaray pazarına gidin, paçayı bulun, kaynatın, hemen yedirin.

"—Ah! Canım Hacı Baba baklavası istedi."

Hemen alın.

Demek ki hastanın gönlünün yapılmasını istiyor, gönlü hoş olsun istiyor; Efendimiz'in tavsiyesi böyle. Tabii sormak da olabilir. Ziyaret edersin;

"—Nasılsın, iyi misin, canım kardeşim? Allah şifa versin, sevabın çok olsun. Canının çektiği, istediği bir şey var mı?" diye sorarsın.

Hz. Osman-ı Zinnureyn halifeyken İbn-i Mes'ud RA rahatsızlanmış, onu ziyarete gitmiş, soruyor:

"—Ne istersin?"

"—Rabbimin rahmetini" diyor.

"—Ne istersin?" diyor; yani "Yiyecek, içecek, tatlı, hurma filan bir şey ister misin?" diye soruyor.

Ve mâ teşhehî? "Canın ne çekiyor, neye iştihâ duyuyorsun, neyi istiyorsun?"

"Rabbimin rahmetini" diyor. Demek ki onun iştihası o tarafa; Allah'ın rahmetini kazanmak istiyor. O da nükteli bir cevap.

e. Lâ ilâhe illa'llàh Diyen Öldürülmez

Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan. Mübareğin tam adı anıldı, arkasından naklettiği hadis-i şerif geldi. Bu bizim İmâm-ı Âzam

Efendimiz'in de dayanağı olan sahabe; neredeyse bizim Hanefî mezhebimizin baş tâcı gibi olmuş oluyor.

İbn-i Mes'ud RA'ın rivâyet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[23]

إِذَا أَشْرَعَ أَحَدُكُمَ الرُّمْحَ إِلَى الرَّجُلِ ، فَكَانَ سِنَانُهُ عِنْدَ ثُغْرَةِ نَحْرِهِ ، فَقَالَ: لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ ، فَلْيَرْفَعْ عَنْهُ الرُّمْحَ (طس. حل. كر. عن ابن مسعود وضعف)

RE. 31/5 (*İzâ eşraa ehadüküme'r-rumha ile'r-racüli, fekâne sinânühû inde sugreti nahrihî, fekàle: Lâ ilâhe illa'llàh. felyerfa' anhü'r-rumha.*)

(*İzâ eşraa ehadüküme'r-rumha ile'r-racüli*) "Sizden biriniz mızrağını bir adama yöneltmişse, ona hamle etmişse, (*fekâne sinânühû inde sugreti nahrihî*) ve tam mızrağının ucundaki sivri kısmı ona batıracakken, (*fekàle: Lâ ilâhe illa'llàh. felyerfa' anhü'r-rumha*) o kimse *Lâ ilâhe illa'llàh* derse, mızrağı ondan çeksin kaldırsın, batırmasın, öldürmesin."

"Ölecek artık, adamı kıstırmış, mızrak da tam boğazına dayalı, hart diye batırsa canı gidecek, o noktaya getirmiş. Savaşıyorlardı; bu Müslüman, ötekisi müslüman değil... Çarpışırlarken sıkıştırdı, tam o anda o adam, boğazına mızrağın sivri ucu dayanmış olan kimse; *Lâ ilâhe illa'llah* derse, mızrağı ondan çeksin, kaldırsın batırmasın, öldürmesin!"

Neden?

Lâ ilâhe illa'llàh dedi, müslüman oldu.

Müslümanın müslümanı öldürmesi yoktur. Müslüman müslümanı öldürürse ebediyyen cehenneme gider:

---

[23] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.153, no:10292; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.29, no:69; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.173, no:50; *Müsnedü'l-Hàris*, c.I, s.5, no:2; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIV, s.205; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.209; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا (النساء:٩٣)

(*Ve men yaktül mü'minen müteammiden fecezâühü cehennemü hàliden fîhâ.*) "Kim bir mü'mini kasden öldürürse, cezâsı içinde temelli kalacağı cehennemdir." (Nisâ, 4/93)

Ebedî olarak cehennemde yanar.

Müslümanı öldürmek olmaz. *Lâ ilâhe illallah* dedi, müslüman oldu; öldüremezsin! Hemen mızrağını çekeceksin, öldürmeyeceksin.

Sahabe-i kirâmdan birisi, mücadele ettiği kâfiri devirmiş; tam öldüreceği sırada, o kimse *Lâ ilâhe illa'llàh* demiş, müslüman olduğunu söylemiş ama o devam etmiş, öldürmüş. O hırsla freni tutmamış, öldürmüş.

Bu bilgi, bu haber Peygamber Efendimiz'e gelince şöyle diyor:

"—Senin ahirette *Lâ ilâhe illa'llàh* diyen, o öldürdüğün insanla hâlin nice olacak? Senin halin ahirette *Lâ ilâhe illa'llàh* diyen o insanla ne olacak? Senin halin ahirette o *Lâ ilâhe illa'llàh* diyen insanla ne olacak?"

Adamcağız ezilmiş, perişan olmuş, ama elden çıktı bir kere, yaptı. Yapmaması lazımdı, çünkü müslüman olmuştu.

"—Yâ Rasûlallah! O korkudan müslüman oldu." diyor.

Efendimiz:

"—Kalbini yarsaydın ya, kalbini yarıp da niyetini oradan mı anladın? Nereden biliyorsun korkudan olduğunu? Ya samimiyse!" buyuruyor.

Samimiyetini ölçmek; korkudan mı söylediğini, iyi niyetli mi kötü niyetli mi olduğunu anlamak Allah'a ait. *Lâ ilâhe illa'llàh* dedi mi bırak; tamam, müslüman oldu. Bırakması gerekiyordu.

Esas olan insanları öldürmek değildir, esas olan cezayı vermek değildir, esas olan insanları kazanmaktır. Onun için *Lâ ilâhe illa'llàh* derse savaş bile olmaz.

İslâm ordusu kâfir ordusunun karşısına çıkar; ilk önce bir haberci gönderir:

"— *Lâ ilâhe illa'llàh* deyin, kardeşimiz olun. Savaş yapmayacağız."

“—Hayır! Olmayacağız.”

“—Olmayacaksanız o zaman müslümanların hâkimiyetini kabul edin, tâbi olun, vergi verin; o zaman sizi yine öldürmeyeceğiz.”

“—Vergi de vermiyoruz!”

Bütün sulh şartlarını, imkânları reddediyor; o zaman savaş olur. Müslüman öyle savaşır. Sana doğrudan doğruya hücum etmiyor, soruyor, İslâm’a davet ediyor. “Allah’ın varlığını, birliğini kabul edin.” diyor. Etmeyince savaşıyor. Esas olan insanları kazanmaktır.

Peygamber SAS Hazretleri; hakkında öldürmek kararı alınmışken bir gece Mekke-i Mükerreme’den çıktı, hicret etti. Sonra Allah nasib etti; muzaffer bir lider olarak, komutan olarak Mekke-i Mükerreme’yi fethetti. Muzaffer bir komutan olarak Mekke’ye girdi.

Hakkında öldürülme kararı verilmiş bir insandı. Geceleyin kapısının önünde bekleyen bekçilerin yüzlerine toprak saçarak, mânevî bakımdan Allah onları kör gibi etti, görmediler. Bekleyip duruyorlardı. O eve hücum edecekler, Peygamber Efendimiz’i öldürecekler. Yüzlerine toprak saçarak gözleri görmez bir duruma gelince, onların aralarından geçti gitti, hicret eyledi. Allah göstermedi. Öldürmeye karar vermişlerdi artık, kılıçları almışlardı; o gece baskında onu öldürme kararı almışlardı. O öldürme kararı veren insanların başına Allah onu galip olarak tekrar döndürdü.

Peygamber Efendimiz dedi ki:

“—Kâbe’ye sığınanlar öldürülmeyecek. Filancanın evine sığınanlar affedilecek öldürülmeyecek. Silah çekmeyenler, müslümanların ordusuyla mücadele etmeyenler affolunacak, öldürülmeyecek.”

Koca Mekke’yi fethetti; yanında hırsından tir tir titreyen sahabe-i kirâm vardı. O eski müşriklerden kendilerine çölde işkence eden, nice nice azaplar yapan kimseleri yakalayıp da kıtır kıtır kesmeyi cân u gönülden hırsla isteyen, intikam ateşiyle yanıp tutuşan kimseler vardı. Peygamber Efendimiz onlara müsaade etmedi.

Neden? Gaye adam öldürmek değil; gaye insanları adam etmektir, İslâm’a kazanmaktır.

Onun için, biz de bu zihniyetle hareket edelim, biz de insanları kazanmaya çalışalım! Suçlamak, suçluluğunu isbat etmek, yok etmek, mahvetmek, itmek, dinden imandan çıkarmak, raydan çıkarmak esas değil. Yavaş yavaş kazanmak ve İslâm'a çekmek esas...

Evimizde de öyle. Bazı annelere bakıyorum; çocuklarına bangır bangır bağırıyorlar, azarlıyorlar, tokatlıyorlar, dövüyorlar. Yol o değil! Yol; sevdirmek, mükâfatlandırmak, ısındırmak ve kazanmak yolu. Peygamber Efendimiz diyor ki:[24]

يَسِّرُوا وَلاَ تُعَسِّرُوا ، بَشِّرُوا وَلاَ تُنَفِّرُوا (ق. حم. ن. عن أنس)

(*Yessirû ve lâ tuassirû*) "Kolaylaştırın, zorlaştırmayın! (*Beşşirû ve lâ tüneffirû*) Müjdeleyin, sevdirin; nefret ettirmeyin, kaçırtmayın!"

Müslüman; kolaylaştırıcı, müjdeleyici, yumuşak, kalp kazanıcı, iyilik yapıcı bir insan olacak. Öyle olacağız muhterem kardeşlerim!

f. Üzülünce Söylenecek Dua

Beşinci hadîs-i şerîf.

Bu da Hz. Âişe-i Sıddîka Validemiz'den rivayet edilmiş:[25]

إِذَا أَصَابَ أَحَدَكُمْ هَمٌّ أَوْ كَرْبٌ ، فَلْيَقُلْ: اَللهُ ، اَللهُ رَبِّي لاَ أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا ؛ اللهُ ، اللهُ رَبِّي لاَ أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا (حب. عن عائشة)

---

[24] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.122, no:67; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.365, no:625; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.443, no:5890; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.IX, s.152, no:3262; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s.462, no:4195; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.399, no:19588; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.338, no:695; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.177; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.215, no:6558; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.250, no:7319; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.33, no:10951; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.37, no:5360; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.129, no:26792.

[25] Taberânî, *Mu'cemül-Evsat*, c.V, s.271, no:5290; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.198, no:17133; Hz. Aişe RA'dan.

RE. 31/5 (*İzâ esâbe ehadüküm gammün ev kerbün, felyekul: Allah, allahu rabbî, lâ üşrikü bihî şey'en; Allah, Allahu rabbî lâ üşrikü bihî şey'en.*)

(*İzâ esâbe ehadüküm gammün ev kerbün, felyekul*) "Sizden birinize gam ve keder isabet ederse; gamlanırsanız, üzülürseniz, kederlenirseniz, dertlenirseniz, şöyle deyin... Dertlenen bir kimse şöyle desin: (*Allàh, allàhu rabbî lâ üşrikü bihî şey'â... Allàh, allahu rabbî lâ üşrikü bihî şey'â...*)"

İki defa tekrarlamış. Ne demek?

"Allah" diyecek; "Allah benim Rabbimdir, ona hiçbir şeyi ortak koşmam, şerîki benzeri yoktur, onun varlığını birliğini ikrar ederim."

Böyle deyince, Allah'ın varlığını birliğini kabul ettiğinden dolayı derdi, gamı, kederi sıyrılır gider. O dertten kurtulmasına sebep olur.

Kolay: (*Allàh, allàhu rabbî lâ üşrikü bihî şey'â... Allàh, allahu rabbî lâ üşrikü bihî şey'â...*)

İki defa tekrar edilmiş.

Aşağıda bir hadîs-i şerîf var; o da aynı şekilde...

Bu da bir başka kaynaktan, Neseî'den rivayet edilmiş:[26]

إِذَا أَصَابَ أَحَدَكُمْ هَمٌّ أَوْ حُزْنٌ فَلْيَقُلْ سَبْعَ مَرَّاتٍ : اَللهُ ، اَللهُ رَبِّي لاَ أُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً (ن. عن عمر بن عبد العزيز)

RE. 31/6 (*İzâ esâbe ehadüküm hemmün ev hüznün, felyekul seb'a merrâtin*: *Allàh, allàhu rabbî lâ üşrikü bihî şey'â...*)

"Sizden birinize üzüntü ve hüzün gelirse, yedi defa (*Allàh, allàhu rabbî lâ üşrikü bihî şey'â*) desin."

"Allah benim Rabbimdir, ben ona hiçbir şeyi ortak koşmam!"

Yedi defa bunu söylerse, derdi gamı gider.

---

26 Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.167, no:10486; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.V, s.34, no:2136-2; Ömer ibn-i Abdül'aziz Rh.A'ten.

g. Musibet Gelince Allah’a Sığınılması

Aşağıda, onun altında bir hadîs-i şerîf daha var; o da bu mânayı takviye ediyor.

Tirmizî’de Ebû Dâvud’da, Neseî’de ve diğer kaynaklarda olan bir hadîs-i şerîf ki, Ömer ibn-i Ebû Seleme, annesi Ümm-ü Seleme’den, o da Ebû Seleme’den rivayet etmiş.

Efendimiz SAS Hazretleri diyor ki:[27]

إِذَا أَصَابَ أَحَدُكُمْ مُصِيبَةٌ ، فَلْيَقُلْ: إِنَّا للهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ. اَللَّهُمَّ عِنْدَكَ أَحْتَسِبُ مُصِيبَتِي ، فَآجِرْنِي فِيهَا ، وَأَبْدِلْنِي بِهَا خَيْراً مِنْهَا

(د. ك عن أم سلمة ؛ ت. ه. عن أبي سلمة)

RE. 31/8 (*İzâ esâbe ehadüküm musîbetun, felyekul: İnnâ li’llâhi ve innâ ileyhi râciûn. Allàhümme indeke ahtesibu musîbetî, feecirnî fîhâ, ve ebdilnî bihâ hayran minhâ.*)

“Sizden birinize bir musibet isabet ederse, bir musibet gelip çatarsa:

إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ (البقرة:١٥٦)

(*İnnâ li’llâhi ve innâ ileyhi râciûn*) [Biz Allah’ın kullarıyız ve biz ona döneceğiz.] (Bakara, 2/156) desin ve arkasından şu duayı eklesin:

(*Allàhümme indeke ahtesibü musîbetî, feecirnî fîhâ, ve ebdilnî bihâ hayran minhâ.*) “Yâ Rabbi! Bu musibetlerin sabrının sevabını senden bekliyorum. Bu musibeti gönderen sensin. Bu imtihan, biliyorum. Bu musibetin karşısında sabrettiğim için mükâfatı

---

[27] Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.417, no:3433; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.V, s.80, no:1587; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.313, no:26711; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.VI, s.264, no:10909; İbn-i Sa’d, *Tabakàt*, c.VIII, s.89; Şeybânî, *el-Âhâd ve’l-Mesânî*, c.I, s.242, no:308; Ebû Seleme RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.III, s.296, no:6631; *Câmiü’l-Ehàdis*, c.II, s.338, no:1387.

senden bekliyorum. Her musibete sabretmenin bir mükâfatı var, ben o mükâfatı biliyorum, bildiğim için sabrediyorum, sevabı senden bekliyorum. Beni bu musibetten kurtar, uzak eyle… Bu musibeti benden def et ve beni bundan daha hayırlı bir duruma kavuştur. Durumumu iyi bir duruma döndür, beni daha iyi bir duruma kavuştur.”

Birisine bir musibet gelirse ne diyecek? Diyecek ki:

(*İnnâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciun, Allàhümme indeke ahtesibü musîbeti feecirnî fîhâ, ve ebdilnî bihâ hayran minhâ.*)

İnsanın böyle güzel duaları mümkün olduğunca ezberlemesi uygun olur. Defterine yazmalı, ders ille sırada otururken olmaz, ille üniversitede olmaz bu da bir ders. Üniversitede bunlardan güzel şeyler mi anlatılıyor. Peygamber Efendimiz'in üniversitesi burası da. Onun için defterle kalemle gelmek iyidir.

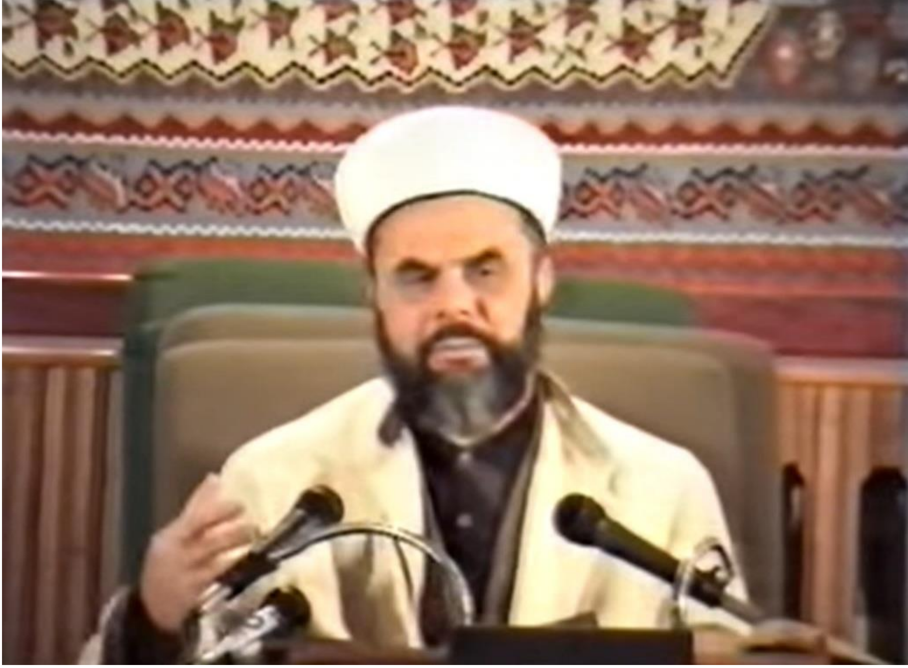
Sizden önceki ihvanımızdan, ağabeyimiz durumunda olan insanlar Abdülaziz [Bekkine] Hocaefendi'nin derslerini böyle muntazam not tutarak kitap haline getirdiler, bastılar.

“Hocaefendi âhirete irtihal etmişti.” Ondan sonra bizim hocamız Mehmed Zahid Efendi Hazretleri makama geçti. 30 seneye yakın o hizmet gördü. Ondan sonra bu zâtın kitabı neşredildi. Yani vefat ettikten sonra tercemesi neşredilmiş oldu. Ve ona sevap gelmiş oldu. Görüyor musunuz güzel not tutunca insan ne güzel istifadeler alıyor.

Bu kitabı neşreden mürid de, şeyhinin sevap kazanmasına sebep olduğundan okundukça sevap kazanılıyor, şeyhi de ondan memnun olur. Şeyhi de durduğu yerden sevap kazanıyor, kabrinden. Çünkü kitabı okunuyor. Kitabı okundukça o da sevap kazanıyor. Sebep olan da kazanıyor, okuyan da kazanıyor, bir sürü hayırlar meydana geliyor.

Onun için böyle şeyleri yazmalı. İnsanın yanında defteri, kalemi olmalı. Hatta birisinin sohbetinde, bir yerde bir şey gördüğü zaman onu yazmalı.

Mesela benim hoşuma gitmişti; bir otomobilin farlarını ayar atölyesine gittim. Atölyeye de baktım pırıl pırıl, tertemiz, gayet tertipli. Adamların giyimi, işçilerin giyimi de gayet güzel. Belli ki adamda prensip var, duvara da bir yazı yazmış, çok hoşuma gitti. Diyor ki;

“—Sadece bileğiyle çalışan işçidir.”

Pazusu kuvvetli maşaallah, 80 kilo, 100 kilo kaldırır, demiri böyle büker filan, çat diye kırar, iyi tamam. Sadece bileğinin kuvvetiyle çalışan işçidir.

“—Hem bileği hem kafasıyla çalışan ustadır.”

Kaba kuvvet değil, kaba kuvvetin yanında bir de aklını kullanmak girince, ustalık o zaman oluyor. Güzel, o tarif de hoşuma gitti. Üçüncü bir satır diyor ki:

“—Hem bileğini, hem kafasını, hem de gönlünü kullanan sanatkârdır.”

Sanatkâr gönlünü de kullanıyor. Kalbini de katıyor işin içine. Kafa ve kalp ikisi girdi mi bir işin içerisine en güzeli o…

Kafa aklı temsil, bilgiyi temsil ediyor. Gönül de vicdanı, güzel ahlâkı temsil ediyor. Yani güzel ahlâklı bir akıllı insan çok hayırlar sağlar ama akıllı olup kötü olursa, Allah saklasın…

Demek ki bir insanın aklı olur da kalbi olmazsa, kalbi fesat olursa o zaman felaket… Ama aklı ve gönlü beraber olursa, çok güzel…

“Yalnız bileği ile çalışan işçidir. Hem bileği ile hem kalbiyle çalışan ustadır. Hem bileği, hem kafası, hem kalbiyle çalışan sanatkârdır.”

İşçi, usta, sanatkâr… En yükseği sanatkâr; ne güzel bir şey.

Hemen ben de not ettim.

Buna benzer güzel şeyleri her yerde insan görebilir. Çünkü mü’min ibret alabilen bir kuldur, gözüyle baktığı zaman ibret alır.

Yunus Emre ne kadar güzel meselâ:

Sordum sarı çiçeğe
Neden benzin sarıdır.

Sarı çiçeğe ben hiç sordum mu, sen hiç sordun mu? O sarı çiçeği almış, sormuş.

“—Ey sarı çiçek! Söyle bakalım senin benzin niye sarardı?”

“—Allah’tan korkuyorum. Ölüm yakın da ondan sarardı.”

Öyle demiş çiçek ona.

Demiş falan değil ama baktığı yere sevgiyle ibretle bakıyor.

“—Dertli dolap niçin inlersin?” diyor.

Beygiri dolaba koşmuşlar. Kuyunun etrafında gıcır gıcır, gıcır gıcır dönüyor, çarkı döndürüyor. Kuyudan su çekiyor. Bostan dolabı dönüyor. Bostan sulanıyor. Ama o dönerken de gıcır gıcır ses çıkarıyor.

Yolap nibsı inilersin?
Derdim vardır inilerim.

diyor. Derdi falan olduğu yok. Nihayetinde o insanların yaptığı bir alet.

Ney çalıyor, Mevlânâ diyor ki:

“—Bak, ney ne kadar üzgün, feryad ediyor. Ayrılıklardan hasretlerden bahsediyor.”

Nereden ayrılmış?

Asıl vatanından ayılmış.

Vatan-ı aslîsi, kamışlıklaydı; oradan ayrılmış. Oraya kavuşmayı istiyor.

“—Senin vatanın yok mu? Senin özlediğin yer yok mu? Sen asıl

vatanın olan ahireti özlemiyor musun? Sen Yaradan'ını özlemiyor musun?" diye sözü oraya döndürüyor.

Maksat başka.

İşte o bakımdan aziz ve muhterem kardeşlerim. Müslüman ibret almasını bilen insandır. Gözüyle bakar ibret alır. Kulağıyla duyar ibret alır. Her olaydan kendisine çıkması gerek dersi çıkartır.

"—Bak filanca insan, ah dinde durmadı. Şöyle oldu böyle oldu. Filanca insan anasına babasına âsî geldi. Bak çocuğu ona nasıl belâ oldu. Filanca insan bak haramdan para kazandı. Sonra nasıl Allah onu burnundan fitil fitil getirdi…"

Değil mi? İnsan böyle etrafına bakıp ibretleri alabilmeli; iyi müslüman.

h. Mükâtep Kölenin Cezası

Diğer hadîs-i şerîfe geçelim.

İbn-i Abbas RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[28]

إِذَا أَصَابَ الْمُكَاتَبُ حَدًّا ، أَوْ وَرَّثَ مِيرَاثاً ، فَإِنَّهُ يُورَثُ عَلَى قَدْرِ مَا عَتَقَ ، وَيُقَامُ عَلَيْهِ بِقَدْرِ مَا عَتَقَ مِنْهُ (د. ت. ك. عن ابن عباس)

RE. 31/9 (*İzâ esâbe'l-mükâtebü hadden ev verrese mîrâsen feinnehû yûresü alâ kadri mâ ateka, ve yukàmü aleyhi bi-kadri mâ ateka minhü.*)

O devirde mâlum savaş esirlerini alırlardı, öldürmeyip hizmette kullanırlardı, hayatını bağışlarlardı. Köleler vardı. Sonra bu köleler Müslüman da olabiliyorlardı. Sonra sahibi ile anlaşıp "Ben sana borcumu, diyetimi ödeyebilirim. Ben hür olayım, ondan sonra paramı ödeyeyim, hürriyetime kavuşayım." diyenler de olabilirdi.

---

[28] Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.50, no:1180; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s.171, no:3968; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.238, no:2866; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.121; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.325, no:21441; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.196, no:5021; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.341, no:1360; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.329, no:29660; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.340, no:1391.

Bu şekilde anlaşmalı köleye mükâteb denir. Mükateb köleye bir ceza geldiğinde ne kadar hürse o kadar ceza alır; yani cezanın tamamını almaz. Çünkü fıkıhta hür olan insana ceza başkadır, köle olan insana ceza başka türlüdür.

Bir hadd-i şer'î'ye, şer'î bir cezaya mâruz ise ona o cezadan ne kadar tatbik edecek? Tam hür değil, tam köle de değil.

"Hürriyetinin miktarı kadar ceza tatbik edilir. Eğer kendisine bir miras gelmişse, bir mirasa vâris olmuşsa mirastan da hakkını hürriyeti nisbetinde alır." diye bildiriyor.

Memleketimizde artık kölelik kalmadığından, bu eskiye ait tarihî bir mâlumat oldu.

i. Sabahleyin A'zâların Dile Yalvarması

Bu da sahih bir hadîs-i şerîf, Tirmizî'de rivayet edilmiş:[29]

إِذَا أَصْبَحَ ابْنُ آدَمَ ، فَإِنَّ الأَعْضَاءَ كُلَّهَا تُكَفِّرُ اللِّسَانَ ، فَتَقُولُ: اتَّقِ اللهَ فِينَا ، فَإِنَّمَا نَحْنُ بِكَ ؛ فَإِنِ اسْتَقَمْتَ اسْتَقَمْنَا ، وَإِنِ اعْوَجَجْتَ اعْوَجَجْنَا (ط. ت . ع . خز. هب. ض. وعبد بن حميد ، وابن السنى عن أبى سعيد ؛ وقال ت. اصح)

RE. 31/10 (*İzâ asbeha'bnü âdeme, feinne'l-a'dàe küllehâ tükeffiru'l-lisâne, fetekùlü: İttekı'llàhe fînâ, feinnemâ nahnü bike; feini'stekamte istekamnâ, ve ini'vececte a'vececnâ.*)

(*İzâ asbeha'bnü âdeme*) "Sabah oldu mu, Âdemoğlu sabaha çıktı mı, (*feinne'l-a'dàe küllehâ tükeffiru'l-lisâne, fetekùlü*) âzâların hepsi dile gelir: (*İttekı'llàhe fînâ*) Ey lisan! Bizim için bizim nâmımıza Allah'tan kork."

Dil; konuşma vasıtası olan ağzımızdaki dilimiz. Âzâların hepsi

---

29 Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.428, no:2331; İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.I, s.3, no:1; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.309; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.548, no:7834; *Câmiü'l-Ehàdis*, c.II, s.345, no:1400.

lisân-ı hâl ile derler ki: (*İttekı'llàhe fînâ, feinnemâ nahnü bike*) "Bizim için Allah'tan kork! Çünkü biz sana bağlıyız; (*feini'stekamte istekamnâ*) sen dürüst olursan biz de dürüst oluruz; (*ve ini'vececte a'vececnâ*) sen kıvrılırsan biz de kıvrılırız."

Bu dil insanı ya cennete sokar, ya cehenneme düşürür. *Lâ ilâhe illa'llah* derse cennete sokar; yalan söylettirirse günah işlettirirse, günaha batırır, yanlış söz verir, yanlış iş yaparsa cehenneme düşürür.

Lisan çok önemli. Peygamber SAS Efendimiz bir başka hadîs-i şerifinde buyuruyor ki: [30]

أَكْثَرُ مَا يُدْخِلُ النَّاسَ النَّارَ الْأَجْوفَانِ: اَلْفَمُ ، وَالْفَرْجُ (حم. خ.
في الأدب ، ت. ه. ك. حب. هب. عن أبي هريرة)

(*Ekseru mâ yüdhilü'n-nâse'n-nâre el-ecvefân*) "Ekseriyetle insanları iki boşluk cehenneme sokar." buyuruyor Peygamber Efendimiz: (*El-femü*) "İki dudağı arası, yâni dili..." Bu dili iyi kullanamamakla lisanın afetleri, felâketleri başlarına çöküyor; oradan cehenneme düşüyorlar.

(*Ve'l-fercü*) "Bir de iki bacağı arası…" İki bacağı arası sözünden maksat da tenasül cihazı; onun da esiri oluyorlar, onun peşinden koşuyorlar, oradan günaha girip cehenneme düşüyorlar.

Burada da buyuruluyor ki:

"Sabahleyin bütün âzâlar gelirler, dile yalvarırlar: Aman doğru

---

[30] Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.363, no:2004; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.442, no:9694; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.224, no:476; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.108, no:289, 294; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.360, no:7919; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.324, no:2474; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.235, no:4914; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.137, no:1050; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IX, s.470, no:3787; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *el-Vera'*, c.I, s.93, no:135; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.379, no:1073; Ramhürmüzî, *Emsâlü'l-Hadîs*, c.I, s.159, no:132; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.VIII, s.470; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.60, no:2340; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.311; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.141, no:44071; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.V, s.357, no:4283; RE. 80/3.

ol! Bizim için Allah'tan kork, bize acı, merhamet et. Dikkat et de biz de senin yüzünden yanmayalım. Sen doğru olursan, biz de doğru oluruz; sen eğrilir kıvrılırsan, biz de eğrilir kıvrılırız.” diye bildiriliyor.

Muhterem kardeşlerim!

Lisan çok önemlidir. Bize Allah'ın büyük bir nimetidir. Konuşmak büyük bir meziyettir. Bu konuşma kabiliyeti başka mahlûklarda yok; sadece insana verilmiş. Çok kompleks bir sistemdir. İnsanın konuşabilmesi için çok kıymetli meziyetleri vardır. Beyni vardır, beyinde konuşma merkezi vardır. Bu sesleri çıkarabilmek, bu mânayı anlayabilmek, muazzam bir şeydir, çok büyük bir kabiliyettir.

Fakat bu kabiliyetin güzel kullanılması, hak yolda kullanılması lazım. Dil ile doğruyu söylemek lazım, hakkı söylemek lazım, hakkı nasihat etmek lazım, zikrullahla meşgul olmak lazım. Bunu böyle söylemeyip yalan söylerse, kalp kırmakta, yalanda, dolanda, aldatmada, küfürde kullanırsa o zaman insanı mahveder. Dil söylüyor, insan mahvoluyor.

Bir halk türküsü var, o aklıma geldi:

Göz gördü, gönül sevdi a benim yüzü mâhım;
Kurbanın olam, var mı bunda benim günahım?

Bak yalancıya, nasıl kıvırtıyor:

“—Yüzü ay gibi olan sevdiğim! Göz gördü, gönül de sevdi. Kurbanının olam var mı benim bunda günahım?”

Var tabi... “Var mı?” diye sorarak kabahati üzerinden atmaya çalışıyor. “Göz gördü, gönül sevdi. Benim kabahatim yok.” diyor, sıyrılmaya çalışıyor.

Dur bakalım! Nereye gidiyorsun? Gel bakalım! Kabahatin var elbette.

İşte insanın dili de böyle:

“—Ne yapalım? Dil söyledi. Al bunu buradan kopar, at ateşin içine. Pişsin, kebap olsun.”

Hayır! Bu kötü bir şey yaptığı zaman bütün vücut yanıyor, bunun yüzünden cehenneme gidiyor. Onun için sabahları bütün

âzâlar geliyorlar, buna yalvarıyorlar:

“—Aman! Gözünü seveyim. Etme, eyleme, bizi ateşlerde yakma!” demiş oluyorlar.

Tabii bu bir sembolik hadîs-i şerîftir. Peygamber Efendimiz bize bir şeyi ifade etmek istiyor.

Demek istiyor ki:

“—Tek bir uzuv ama çok önemli; bunun yüzünden cehenneme girersin, bunun yüzünden cezaya uğrarsın, bunun yüzünden hapse girersin, bunun yüzünden hayatını kaybedersin, bunun yüzünden gözünün ortasına bir yumruk yersin, gözün morarır, kafan patlar; hep bundan...”

Onun için buna dikkat etmek lazım. Dilimizi Allah’ın zikrinde, hayrı söylemekte, hayırlı işlerde, hakkı tebliğde, dini yaymakta kullanalım.

j. Sabah ve Akşam Okunacak Dua

Son iki hadîs-i şerîf var, onları okuyacağım.

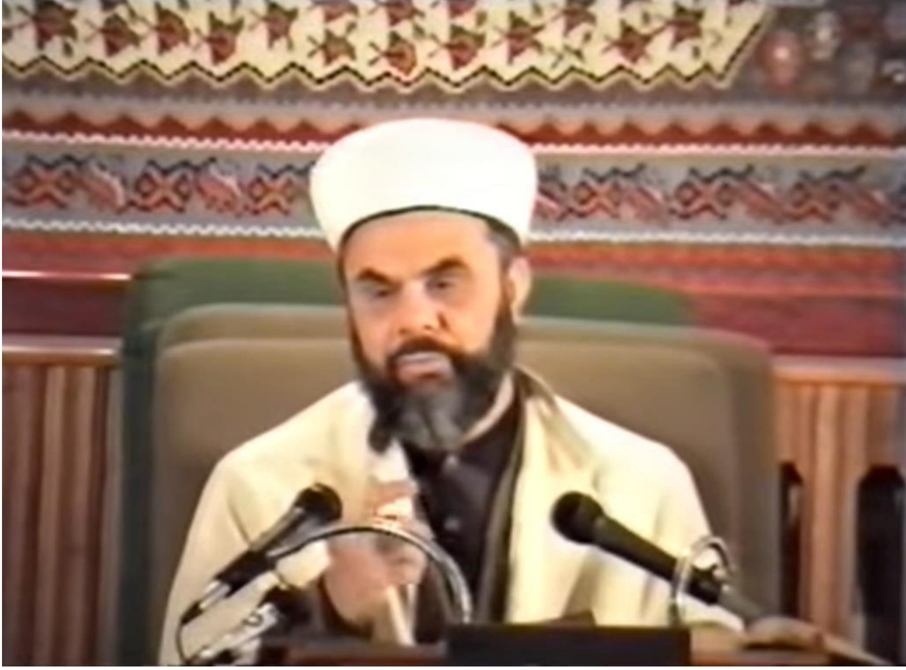
Ebû Hüreyre RA’dan. İmam Tirmizî Hazretleri’nin kitabında olan bir hadîs-i şerîf:[31]

إِذَا أَصْبَحَ أَحَدُكُمْ ، فَلْيَقُلْ: اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا ، وَبِكَ أَمْسَيْنَا ، وَبِكَ نَحْيَا ، وَبِكَ نَمُوتُ ، وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ؛ وَإِذَا أَمْسَى ، فَلْيَقُلْ: اللَّهُمَّ بِكَ أَمْسَيْنَا ، وَبِكَ أَصْبَحْنَا ، وَبِكَ نَحْيَا ، وَبِكَ نَمُوتُ ، وَإِلَيْكَ النُّشُورُ

(د. ت. حسن عن أبى هريرة)

---

31 Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.251, no:3313; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.263, no:4406; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.332, no:3858; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.VI, s.5, no:9836; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.354, no:8634; Buhàrî, *Edebü’l-Müfred*, c.I, s.411, no:1199; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.X, s.244, no:29903; İbn-i Asâkir, *Mu’cem*, c.I, s.450, no:928; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.446, no:1820; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.X, s.152, no:16993; Ebû Hüreyre RA’dan.

RE.31/11 (*İzâ asbaha ehadüküm, felyekul: Allàhümme bike asbahnâ, ve bike emseynâ, ve bike nahyâ, ve bike nemût, ve ileyke'l-masîr; ve izâ emsâ, felyekul: Allàhümme bike emseynâ, ve bike asbahnâ, ve bike nahyâ, ve bike nemûtü, ve ileyke'n-nüşûr*.)

(*İzâ asbaha ehadüküm, felyekul*) "Biriniz sabaha çıktığı zaman sabaha ulaştığı zaman şu duayı yapsın:"

(*Allàhümme bike asbahnâ*) "Yâ Rabbi, senin sayende sabaha çıkıyoruz, (*ve bike emseynâ*) senin sayende akşama eriyoruz." Sen kudret veriyorsun, hayat veriyorsun, imkân veriyorsun da ondan oluyor. (*Ve bike nahyâ*) "Senin emrinle yaşıyoruz, (*ve bike nemût*) senin emrinle hayatımız sona eriyor, ölüyoruz." Hayatımız, vefatımız, sabaha çıkmamız, akşama ermemiz hep senden yâ Rabbi! (*Ve ileyke'l-masîr*) Sana dönüp geleceğiz. Yâ rabbi, dönüşümüz sana… Varacağımız yer senin huzurun, sana geleceğiz yâ Rabbi!"

(*Ve izâ emsâ, felyekul*) "Akşama eriştiği zaman da şöyle desin:

(*Allàhümme bike emseynâ, ve bike asbahnâ, ve bike nahyâ, ve bike nemûtü, ve ileyke'n-nüşûr*) Yâ Rabbi! Seninle akşamladık,

seninle sabaha ereceğiz; seninle hayattayız, seninle öleceğiz. Sen bizi öldükten sonra dirilteceksin.”

Peygamber Efendimiz bu duada neyi anlatmış oluyor? Bunu söyleyen kul, neyi ifade etmiş oluyor?

Her şeyin Allah’tan olduğunu; kendisinin de Allah’ın kulu olup Allah’ın kaderinin hudutları içinde her şeyinin, tüm faaliyetlerinin ona bağlı olduğunu düşünüyor:

“—Uyanması ondan, uyanamaması ondan; yaşaması ondan, ölmesi ondan; sabaha çıkabilmesi ondan, sabaha erişememesi ondan; akşama ulaşabilmesi ondan, ulaşamaması ondan; yaşaması ondan, yaşamaması ondan…”

Biz Allah’ın huzuruna varacağız; öleceğiz ama tekrar dirileceğiz. Demek ki insanın sabah akşam bu şuurda olması iyi olacak.

Her şeyin Allah’tan olduğunu bilen insan Allah ehli olur, Allah’a itaatli kul olur, Allah’ın rızasını kazanmaya yönelik iş yapar.

Gelelim sayfanın sonuncu hadîs-i şerîfine, bunu, bu sonuncu hadîs-i şerîfi çoluk çocuğunuza da, hanımınıza da herkese de anlatın! Bu sonuncu hadîs-i şerîf, şeytanla ilgili.

Ebû Mûsâ el-Eş’arî Hazretleri’nden rivayet edilmiş, Teberânî’de ve *Müstedrek*’te var.

Bakın Peygamber SAS Efendimiz ne buyuruyor:[32]

إِذَا أَصْبَحَ إِبْلِيسُ ، بَعَثَ جُنُودَهُ ، فَيَقُولُ : مَنْ أَضَلَّ الْيَوْمَ مُسْلِمًا ، أَلْبَسْتُهُ التَّاجَ ، فَيَجِيئُونَ فَيَقُولُ: هٰذَا لَمْ أَزَلْ بِهِ ، حَتَّى طَلَّقَ امْرَأَتَهُ ؛ فَيَقُولُ فَيُوشِكُ أَنْ يَتَزَوَّجَ ، وَيَجِيئُ هٰذَا ؛ فَيَقُولُ: لَمْ أَزَلْ بِهِ الْيَوْمَ ، حَتَّى عَقَّ وَالِدَيْهِ ؛ فَيَقُولُ فَيُوشِكُ أَنْ يَبَرَّ وَيَجِيئُ هٰذَا ؛ فَيَقُولُ: لَمْ أَزَلْ بِهِ حَتَّى أَشْرَكَ ، فَيَقُولُ: أَنْتَ

[32] Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.390, no:8027; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.I, s.310, no:446; Ebû Mûsâ el-Eş’arî RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.I, s.257, no:1289; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.II, s.343, no:1396.

أَنْتَ ، وَيُلْبِسَهُ التَّاجُ (طب. ك. عن أبى موسى)

RE. 31/12 (*İzâ asbaha iblîsü aleyhillâne bease cünûdehû, feyekùlü: Men edalle müslimen, elbestühü't-tâce, feyecîûne feyekùlü: Hâzâ lem ezel bihî hattâ talleka'mreetehû; feyekùlü: Feyûşikü en yetezevvece ve yecîüu hâzâ;*

Feyekùlü: Lem ezel bihi'l-yevme hattâ akka vâlideyhi, feyekùlü: Feyûşikü en yeberre, ve yecîü hâzâ;

Feyekùlü: Lem ezel bihî, hattâ eşreke; feyekùlü: Ente, ente ve yülbisühü't-tâc.)

(*İzâ asbaha iblîsü aleyhilla'ne*) "Şeytanların reisi, sabaha çıktığı zaman, (*bease cünûdehû*) ordusunu kaldırır, etrafa gönderir, sevk eder."

"—Sen şuraya gideceksin, sen şuraya gideceksin." diyerek hepsine vazife paylaşımı yapıyor. Bir şeytanlık yapsınlar diye, hepsini bir tarafa, bir belâya gönderecek.

(*Feyekùlü*) Fakat dermiş ki: (*Men edalle müslimen elbestümü't-tâc*) "Kim bir müslümanı saptırırsa, akşamleyin onun başına bir taç geçireceğim; şeytanlık tâcı!.. Mükâfat, yani o şeytan şampiyon olacak."

(*Feyecîûne feyekùlûne*) "Sonra dönüp gelirler."

Sabah İblis'in yanından gittiler, dağıldılar. Her birisi şeytanlık yapacağı mahalleye, şeytanlık yapacağı adamın başına gitti; akşama kadar şeytanlık faaliyetleri yaptılar. Geldiler; reisleri olan İblis'e tekmil veriyorlar, ne yaptıklarını söylüyorlar.

(*Hâzâ lem ezel bihî hattâ talleka'mreeteh*) "Ben filanca kula gittim, başına musallat oldum, tebelleş oldum, hiç yanından ayrılmadım, kışkırttım, körükledim; nihayet karısını boşattırdım, yuvayı yıktım, ikisi boşandılar." (*Feyekùlü: Feyûşikü en yetezevvec*) "İyi ama yine evlenebilir." der.

Pek beğenmiyor. İyi bir şeytanlık yapmışsın, yuva yıkmışsın ama yeniden evlenebilir, barışıp evlenebilir diyor.

"—Evlenebilir." sözünde iki mâna var. Bir insanın bekâr kalması şeytanın daha çok işine *geliyor*. Bir kimse evlendiği zaman

şeytan; “Bu adam elimden kaçıyor.” diye ağlarmış, inlermiş.

Neden?

“—Harama sapmayacak, günah işlemeyecek, doğru düzgün bir insan olacak.” diye ağlarmış. “Ayırdım.” diyor ama yine evlenebilir; ya boşadığı ile evlenir, ara düzelmiş olur ya da bir başkasıyla evlenir, yine namusunu korur. Çok mühim görmüyor. Ola ki gene evlenir; olmadı.

(*Yecîü hâzâ feyekùlü lem ezel bihi'l-yevme hattâ akka vâlideyni*) “Filanca insana tebelleş oldum, musallat oldum; onu azdırdım, kızdırdım, şaşırttım, ayağını kaydırttım, anasına babasına isyan ettirdim, dik başlılık yaptırdım.”

Bu da fena! Bir evlat anasının babasının bedduasını aldı mı iflah olmaz, mahvolur, imanla göçemez.

Peygamber Efendimiz bir keresinde minbere çıkarken her basamakta bir kere, “Âmîn…” dedi.

Dediler ki:

“—Yâ Rasûlallah! Minbere çıkarken eskiden her basamakta “Âmîn” demiyordun, bu sefer niye dedin?”

“—Cebrail geldi, beddua etti, ben de onlara ‘Âmîn’ dedim.” buyurdu:

“—’Anasına babasına yetiştiği halde cenneti kazanamayan evlâda yazıklar olsun! Burnu yerde sürtsün.’ dedi. Ben de ‘Âmin’ dedim.

“—İnsanın anası babası sağ mı? Elini öpsün, ayağını öpsün, ne yapsın etsin, hayır duasını alsın; cenneti kazansın!” demek.

Şeytan musallat olmuş, akşama kadar kızdırmış, anasına babasına dik başlılık ettirmiş, âsi etmiş. Bakalım şeytan ona ne diyor:

(*Feyûşiku en yeberre*) “Yine pişman olur, elini öper, iyilik yapar, itaat eder, evlatlık yapar, gönlünü alabilir.”

Bunu da çok sağlam görmedi, iyi değil; bir şeytanlık yapmış ama yine düzelebilir. Onu da geçiyor.

(*Ve yecîü hâzâ feyekùlü lem ezel bihî hattâ eşreke*) “Bir şeytan da geliyor, diyor ki: ‘Ben de birisinin yakasına yapıştım, kalbine vesveseyi verdim, şaşırttım, kışkırttım, saptırdım. Nihayet Müslümanlıktan çıktı, müşrik oldu. İmandan çıktı, ayağı kaydı

gitti.'"

(*Feyekùlü: Ente ente…*) "O zaman şeytan der ki: Aradığım sensin sen!" (*Feelbesehümü't-tâc*) "Ve o şeytanlık, şampiyonluk tâcını ona giydirir."

Muhterem kardeşlerim!

Şeytanın beğendiği küçük şeytan hangisi?

İnsanı imandan çıkarıp küfre düşüren. Çünkü bir insan küfre düştü mü, dünyası ahireti mahvoluyor. Ebedî olarak cehennemde yanacak kimse oluyor. Şeytan en çok bundan memnun oluyor; müşrik olduğu zaman, imandan kaydığı zaman memnun oluyor.

Muhterem kardeşlerim!

Onun için kendinize çok dikkat edin, yakınlarınıza çok dikkat edin! Vebali, mes'uliyeti omzunuzda olan evlatlarınıza çok dikkat edin! İmandan ayakları kaymasın, şirke küfre düşmesinler; en mühim şey bu!

Allah'a bağlılığında, Müslümanlığında bir sapıtma, bir gevşeme, bir raydan çıkma olmasın… En mühim şey bu! Ondan sonra annenize babanıza itaatli olun, karı koca iseniz birbirinize karşı müşfik olun, yuvayı bozmayın, hayırlı işlere koşturun… İbadet ve taatte devam eyleyin...

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi imandan ayırmasın, küfre düşürmesin… Sevmediği işler yaptırmasın, sevdiği yolda daim eylesin… Huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak varmayı nasib ve müyesser eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

09. 02. 1992 – İskenderpaşa Camii

04. YEMEKLE İLGİLİ TAVSİYELER

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn… Ve senedi'l-àşıkîne ve imâmü'l-müttakîn… Muhammedini'l-mustafe'l-mahmûdu'l-muhtâru'l-emîn... Ve âlâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…
Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا ، فَلاَ يَأْكُلْ مِنْ أَعْلَى الصَّحْفَةِ ، وَلَكِنْ لِيَأْكُلْ مِنْ أَسْفَلِهَا ، فَإِنَّ الْبَرَكَةَ تَنْزِلُ مِنْ أَعْلاَهَا (د . ت . ن. ه. عن ابن عباس)

RE. 35/1 (*İzâ ekele ehadüküm taàmen, felâ ye'kül min a'le's-safhati, ve lâkin liye'kül min esfelihâ, feinne'l-berekete tenzilü min a'lâhâ.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!
Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, dünya ve ahiretin hayırları cümlenizin üzerine olsun… Allah-u Teàlâ Hazretleri iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin...
Peygamber SAS Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinden bir demet okuyup izah edeceğiz. Rabbimiz cümlemizi rızasına vâsıl eylesin...
Şükran borcu olduğumuz çok kişiler var, başta Peygamber Efendimiz olmak üzere, mübarek âl'inin, ashâbının, etbâının,

cümle sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin, evliyâullahın, alimlerin, hadis râvilerinin, okuduğumuz eseri yazan Gümüşhaneli Hocamız'ın, kendisinden feyz aldığımız Muhammed Zâhid-i Bursevî Hocamız'ın;

Bu beldeleri fethedip bize emanet, yâdigâr ve hediye bırakmış olan mübarek ordunun, başta Fatih Sultan Muhammed Hân cennet-mekân olmak üzere cümle şehidlerin ve gazilerin; beldemizin medâr-ı iftihârı Yûşâ AS'ın, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nin ve sâir sahâbe-i kiramın;

Uzaktan yakından buralara hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz kardeşlerimizin, ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına, bizden sevgi, saygı nişânesi olarak bir hediye-i Kur'âniyye olsun diye bir Fâtiha, 11 İhlâs-ı Şerîf okuyup hediye edelim! Allah himmetlerini, şefaatlerini nasib eylesin… Bizi de sevdiği kullarından eylesin, iki cihan saadetine erdirsin…

……………………………

a. Tabağın Kenarından Yeyin!

Mukaddimede Arapça metnini okuduğum hadis-i şerif, *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabının 35. sayfasındaki 1. hadis-i şeriftir.

İbn-i Abbas RA; Peygamberimiz'in amcası Hz. Abbas'ın oğlu, Abdullah ibn-i Abbas RA rivayet etmiş. Ebû Dâvud'da, Tirmizî'de ve diğer kaynaklarda kayıtlı bir hadîs-i şerîf.

Peygamberimiz buyuruyor ki:[33]

إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا ، فَلاَ يَأْكُلْ مِنْ أَعْلَى الصَّحْفَةِ ، وَلَكِنْ لِيَأْكُلْ مِنْ أَسْفَلِهَا ، فَإِنَّ الْبَرَكَةَ تَنْزِلُ مِنْ أَعْلاَهَا (د . ت . ن. ه. عن ابن عباس)

[33] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.226, no:3280; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.250, no:40809; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.387, no:1474.

RE. 35/1 (*İzâ ekele ehadüküm taàmen, felâ ye'kül min a'le's-safhati, ve lâkin liye'kül min esfelihâ, feinne'l-berekete tenzilü min a'lâhâ.*)

(*İzâ ekele ehadüküm taàmen*) "Sizden biriniz bir yemek yediği zaman, (*felâ ye'kül min a'le's-safhati*) tabağın yukarısından almasın! Yemeğin yığılmış kısmından, ortasından, en yukarısından almasın; (*ve lâkin liye'kül min esfelihâ*) en aşağısından, kendisine en yakın kenarından alsın! (*Feinne'l-berekete tenzilü min a'lâhâ.*) Çünkü bereket ortasından, yukarısından aşağısına doğru iner gelir."

O bakımdan herkesin önünden alması gerektiğini ifade etmiş oluyor. Bereketin herkes tarafından eşit miktarda alınması, kimsenin açıkgözlülük etmemesi, herkesin istifade etmesi edebini hatırlatmış oluyor.

Yemek yeme şekilleri, usulleri değişti. Eskiden sofranın etrafında toparlanılır, ortaya bir sahan veya tabak gelirdi; sinide, sofrada yemek beraberce yenirdi. Herkes kendi önünden alacak, besmeleyle başlayacak… Böyle olurdu.

Günümüzde herkes, yemeği kendi tabağına ayrıca koyup yiyor. Bunlar Batı'dan gelmiş olan yeni alışkanlıklardır.

b. Et Yedikten Sonra Ellerin Yıkanması

Abdullah ibn-i Ömer RA'dan, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[34]

إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا ، فَلْيَغْسِلْ يَدَهُ مِنْ وَضَرِ اللَّحْمِ

(عد. عن ابن عمر)

RE. 35/2 (*İzâ ekele ehadüküm taàmen, fe'lyağsil yedehû min vadari'l-lahm.*) "Sizden biriniz yemek yediği zaman, etin elinde kalan yağından, bulaşığından dolayı elini yıkasın!"

Bazı yemekler pek tesir etmez ama et yağlı olduğu için, yağ da

---

[34] İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.95; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl,* c.XV, s.244, no:40770; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.389, no:1478.

kolay çıkmadığından elin yıkanması gerekir. Hatta bazı mezheplerde çok daha kuvvetli bir şekilde emir telakki edilmiş: Yıkayacak, o kirleri elinde bırakmayacak!

Mâlum; yemeğe oturmadan evvel de, yemekten kalktıktan sonra da eller yıkanıyor. Bunlar İslâm'ın, ta o zamanlardan da temizliğe, nezafete ne kadar dikkat ettiğini gösteren misallerdir.

Biz el yıkamayı hazır görüyoruz ama, dinimiz eskilerde olmayan pek çok yeni güzel âdâb getirmiş, koymuş. Büyüklerimiz onları hazmetmiş olduğundan, biz; büyüklerimizden örf ve töre olarak almışız. Allah onlardan razı olsun ki bizi İslâm ahlâkı ve âdâbı üzere yetiştirmişler.

c. Sağ Elinizle Yeyin, Sağ Elinizle İçin!

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim, Ebû Dâvud ve diğer kaynaklarda İbn-i Ömer ve Ebû Hüreyre RA Hazretleri'nden rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[35]

إذا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَأْكُلْ بِيَمِينِهِ ، وَإِذَا شَرِبَ فَلْيَشْرَبْ بِيَمِينِهِ ، وَلْيَأْخُذْ بِيَمِينِهِ ، وَلْيُعْطِ بِيَمِينِهِ ؛ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ بِشِمَالِهِ ، وَيَشْرَبُ بِشِمَالِهِ ، وَيَأْخُذُ بِشِمَالِهِ ، وَيُعْطِي بِشِمَالِهِ (حم. م.“ د. عن ابن عمر ؛ ”ن. عن أبي هريرة)

---

[35] Müslim, *Sahîh*, c.X, s.295, no:3764; Tirmizî, *Sünen*, c.VI, s.458, no:1722; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.8, no:4537; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.132, no:2030; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.172, no:6748; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.76, no:5838; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.30, no:5226; Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.147, no:8177; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IX, s.433, no:5584; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.301, no:1190; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usül*, c.I, s.78; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.172, no:6745; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.325, no:8289; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.305, no:5899; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.384, no:7783; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.261, no:4273; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

RE. 35/3 (*İzâ ekele ehadüküm felye'kül bi-yemînihî, ve izâ şeribe felyeşreb bi-yemînihî, feinne'ş-şeytàne ye'külü bi-şimâlihî, ve yeşrebü bi-şimâlihî.*)

(*İzâ ekele ehadüküm felye'kül bi-yemînihî*) "Sizden biriniz yemek yediği zaman, sağ eliyle yesin; (*ve izâ şeribe felyeşreb bi-yemînihî*) veyahut su, meşrubat içtiği zaman sağ eliyle içsin!"

Dikkat ediyorum, hadîs-i şerîflere rağmen çok kimse buna riayet etmiyor. Müslüman, mütedeyyin, hacı arkadaşımız, sevdiğimiz kardeşimiz, komşumuz; bir de bakıyorsun solak da değil ama sol eliyle yiyor. Ben de onlara şaka olsun diye "10 dolar ceza!" diyorum. O zaman yanlış yediğini anlıyor veya çocuğu yanlış yemişse ikaz ediyor.

Efendimiz sol elle yemeyi çok şiddetle yasaklamış:

"—Sağ elinle ye!" diye birisine emretmiş.

O da:

"—Yiyemiyorum." diyerek bir itiraz yolu tutmuş.

Halbuki Rasûlüllah'a itiraz edilir mi? İnsanın aklı bu işe nasıl yatar?

"—Yiyemiyorum." deyince, Peygamber Efendimiz:

"—Yiyemez ol!" demiş.

Çok fena azar ve beddua. Eli tutulmuş, bir şey yiyemez olmuş.

Bizde sağ elle yemek çok önemli!

"Sizden biriniz yemek yediği zaman sağ eliyle yesin. Bir şey içtiği zaman sağ eliyle içsin. (*feinne'ş-şeytàne ye'külü bi-şimâlihî, ve yeşrebü bi-şimâlihî*) Çünkü şeytan soluyla yer, soluyla içer!"

Demek ki şeytan öyle yapıyormuş! Biz şeytanı görmüyoruz. Bazen rüyada görüyoruz ama genelde görmüyoruz. Şeytanın hâli böyleymiş.

Avrupalılar da tam şeytanın yolunda gidiyorlar: Sofraya bıçak sağ tarafa konulacak, çatal sol tarafa konulacak, sol elle yiyecek… İnsanın alışkın olduğu —sol elini kullanmak zorunda olanlar ayrı— normal olarak yüzde doksanı belki sağ elini kullanır.

"—Niye sen bunu solla yaptırıyorsun?"

Şeytanlığından! Şeytanın yolunda gitmiş oluyor. O halde sağ el ile yemeğe daha çok dikkat etmemiz lazım.

Bu hadislere rağmen bu işi bilmeyen ve yapmayan kardeşlerimiz var. Ya önem vermiyor, ya Batı terbiyesinde yetişti,

ya daha bu hadîs-i şerîfleri hiç duymamış olduğu için yapıyor. Her ne olursa olsun, sağ elimizle yiyeceğiz. Yerlerini değiştiririz: Bıçağı sol tarafa, çatalı sağ tarafa alırız. Netice itibariyle Rasûlüllah'ın tavsiyesini tutarız.

d. Şeytan Sol Eliyle Yer

Ebû Hüreyre RA'dan, İbn-i Asâkir, İbnü'n-Neccâr gibi kaynaklarda var.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[36]

إذا أَكَلَ أَحَدُكُمْ ، فَلْيَأْكُلْ بِيَمِينِهِ ، وَلْيَشْرَبْ بِيَمِينِهِ ، وَلْيَأْخُذْ بِيَمِينِهِ ، وَلْيُعْطِ بِيَمِينِهِ ؛ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ بِشِمَالِهِ ، وَيَشْرَبُ بِشِمَالِهِ ، وَيَأْخُذُ بِشِمَالِهِ ، وَيُعْطِي بِشِمَالِهِ (الحسن بن سفيان ، وابن النجار ، كر. عن أبي هريرة)

RE. 35/4 (*İzâ ekele ehadüküm, felye'kül bi-yemînihî, velyeşreb bi-yemînihî, velye'huz bi-yemînihî, velyu'ti bi-yemînihî; feinne'ş-şeytane ye'külü bi-şimâlihî, ve yeşrebu bi-şimâlihî, ve yu'tî bi-şimâlihî, ve ye'huzü bi-şimâlihî.*)

(*İzâ ekele ehadüküm*) "Sizden biriniz yemek yediğiniz zaman, (*felye'kül bi-yemînihî*) sağıyla yesin, (*velyeşreb bi-yemînihî*) içtiği zaman sağıyla içsin, (*velye'huz bi-yemînihî*) aldığı zaman sağıyla alsın, (*velyu'ti bi-yemînihî*) verince sağıyla versin; (*feinne'ş-şeytane ye'külü bi-şimâlihî*) çünkü şeytan soluyla yer, (*ve yeşrebu bi-şimâlihî*) soluyla içer, (*ve yu'tî bi-şimâlihî*) soluyla verir, (*ve ye'huzü bi-şimâlihî*) soluyla alır."

O şeytana mahsus bir davranış. O halde mü'minler de sağıyla yapacaklar.

e. Yere Düşen Lokmanın Alınması

---

[36] *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.243, no:40766; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.394, no:1485.

Beşinci hadîs-i şerîf. Câbir RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[37]

إذا أكَلَ أحدُكُمْ طَعامًا فَسقطَتْ لُقْمَتُهُ فلْيُمِطْ مَا رَابَهُ مِنْهَا ثُم لِيَطْعَمْهَا ولاَ يَدَعْهَا لِلشَّيْطانِ (ت عن جابر)

RE. 35/5 (*İzâ ekele ehadüküm taàmen, fesekatat lukmatuhû, felyümit mâ râbehû minhâ, sümme liyetma'hâ, ve lâ yeda'hâ li'ş-şeytàn*)

"Sizden biriniz yemek yerken lokması düşerse onun üzerindeki gördüğü şeyi izale etsin, gidersin. Yere düştü, toprak yapıştı, kum yapıştı; onu izale etsin; onu şeytana terk etmesin, bırakmasın!"

"—Düştü, ben artık bunu yemem demesin. Üzerindekini silkelesin, yesin!" buyuruyor. Bırakırsa, şeytana bırakmış oluyor. Şeytan yiyecek, şeytan istifade edecek.

Yere, sofraya düşmüş lokma yenir mi? Umumiyetle kibarlık yaparak yemiyorlar! Demek ki tevazu gösterecek ve yiyecek.

Ama olağan dışı özel bir şey olur, düştüğü yer hakikaten pis bir yer olur; o zaman başka bir şey düşünülebilir. Ufak tefek sebeplerden lokma ziyan edilmeyecek ve üstünde bir şey varsa bile silkelenip alınacak.

Bir arkadaşla geçen gün bir yerdeydik, yemek yiyeceğiz. Masaya getirirken yere pat diye bir şey düştü. Ben

"—Düşeni al, bana ver!" diyecektim ki, ona kalmadan hemen yerden aldı, hop ağzına attı.

Mâşâallah, demek hadîs-i şerifi biliyormuş. Siz de böyle tevazu ile bu hadîs-i şerife uygun olarak hareket edin!

f. Melekler Oruçlu İçin Dua Eder

---

[37] Tirmizî, *Sünen*, c.VI, s.462, no:1724; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.394, no:15274; Beyhekî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.81, no:5855; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.57, no:5253; Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.171, no:8286; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.171, no:2247; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.240, no:40747; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.387, no:1473.

Abdullah ibn-i Mübârek'ten riveyet edilmiş. Abdurrezzak da *Musannef*'inde yazmış. Ümm-ü Umâre RA'dan rivayet edilmiş.

Peygamberimiz SAS diyor ki:[38]

إذا أُكِلَ عند الصائم صلَّتْ عليه الملائكةُ (ابن المبارك فى الزهد ، وعبد الرزاق عن أم عمارة)

RE. 35/6 (*İzâ ükıle inde's-sâim, sallet aleyhi'l-melâiketü*)

Birisi oruca niyetlenmiş, oruç tutuyor; bu oruç tutanın yanında yemek yeniliyor…

Ramazan dışında olduğu anlaşılıyor. Ramazan'da herkes oruç tutar, kimse aşikâre yemek yemez. Müslüman Ramazan dışında da oruç tutar. Bir insan Şevval ayında 6 gün oruç tutarsa…

Ramazan'da 30 gün -30 veya 29 da olsa 1 ay-, Şevval'de 6 gün; bütün sene oruç tutmuş gibi sevap alacak, diye hadîs-i şerîflerde tavsiye edilmiş. Onun için Şevval orucu var, sitte-i Şevvâl diyorlar.

Pazartesi, Perşembe oruçları var, sevap. Arabî ayların 13-14-15'i var. Peygamber Efendimiz, mehtaplı gecelerin gündüzlerini hep oruçlu geçirmiş. Hocalarımız, "Bunlar sünnettir, bu oruçları tutun." diye bize hep tavsiye ettiler. Onun için dervişlerin de âdeti durumundadır.

Demek ki sitte-i Şevvâl, eyyâm-ı biyz oruçları, pazartesi perşembe oruçları, aşr-ı Zilhicce oruçları ve Muharrem oruçları gibi oruçları da tutacağız.

Oruç insanı inceltiyor, ruhen hassaslaştırıyor, sevap kazandırıyor. Nefsini ıslaha vesile oluyor, kalbini nurlandırıyor, kuvvetlendiriyor. O bakımdan çok güzel bir ibadet. İnsan kendisine

---

[38] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.365, no:27106; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.136, no:869; İbnü'l-Ca'd, Müsned, c.I, s.136, no:872; Tayâlisî, *Müsned*, c.ı, s.232, no:1666; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.453, no:1568; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.86, no:9708; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.500, no:1424; Ümm-ü Umâre RA'dan.

Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.501, no:1426; Abdürrezzak, *Musannef*, c.IV, s.312, no:7909; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.457, no:23641; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.395 no:1489.

hâkim olmayı da öğreniyor, böylece bir irade terbiyesi eğitimi olmuş oluyor.

Peygamberimiz orucu özellikle gençlere çok tavsiye etmiş; çünkü genç dinçtir, güçlüdür, kuvvetlidir. Bir oruç tutmakla zayıf düşmez ama böylece iradesine hâkim olmayı, nefsini yenmeyi öğrenir. Genç yaşta eğitim kazanınca artık şeytanın oyununa kolay kolay gelmez, kışkırtmasına uymaz. Hatalı işler yapmaz. İradesi çelik gibi olur. Gençlere çok tavsiye edilmiş.

Oruç tuttuğu zaman insanın nefsanî duyguları, şehavât-ı nefsaniyesi de zayıflar, istekleri söner. O bakımdan da nefsine hâkim olmak kolay olur. Delikanlı günahlara dalmaz, haramlara sapmaz. Bakışmakmış, flörtmüş vs. gibi çirkin şeylerden de paçayı, yakayı kurtarmış olur. O sebepten onlara da çok tavsiye edilmiş.

Mazereti olanlar farz olan oruçları bile tutmayabiliyorlar. İhtiyarsa yerine fidye veriyor, hastaysa sonra ödüyor ama tutabilirse yaşlılar için de güzel bir ibadet.

Kalp hastası bir tanıdığımız var:

"—Pazartesi-perşembe oruçlarını tuttuğum zamanlar hap almaya lüzum kalmıyor." diyor. Kendisini devamlı hap alarak idare ediyor ama, "*Pazartesi-perşembe* oruçlarını tuttum mu hiç hap almama lüzum kalmıyor, dengem devam ediyor, çok rahat ediyorum. Bir de *eyyâm-ı biyz* oruçlarını tuttum mu, çok daha güzel oluyor." diyor.

İnsan hiçbir şey kaybetmiyor, daha hafif, daha dinç oluyor.

Demek ki müslüman bu sabır ibadetini, nefsine hâkim olma, iştahı varken yemeyip böylece kendisini tutabilme ibadetini, gençlikte yapmaya başlamalı. Böylece nefsine hâkim olmayı öğrenmeli.

Çünkü insana kötülükleri yaptırtan ekseriyetle nefsidir, nefsinin zayıflığıdır, emmâreliğidir. Müslümanların onu yenmeyi, oradan gelen arzulara dur demeyi öğrenmesi lazım. İlk yapacağımız iş bu!

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا. وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا (الشمس:٩-١٠)

(*Kad efleha men zekkâhâ. Ve kad hàbe men dessâhâ.*) [Nefsini

zapt u rabt altına alan, kötülüklerden arındıran kurtuluşa ermiştir. Onu kötülüklere gömen de ziyan etmiştir.] (Şems, 91/9-10)

Felâh bulmanın iki cihan saadetine ermenin yolu bu.

Koca Kânûnî Sultan Süleyman, padişah olmuş; şiirleri var, divanı var, ne güzel söylüyor:

Nefs hazzın ey Muhibbî vermegil hayvân-sıfât
Zabt-ı nefs et ârif ol âlemde insanlık budur

Nefsinin istediği her şeyi verme!

İmam Gazzâlî de öyle diyor:

“—Zengin bile olsanız çocuğunuza bazen kuru ekmek yedirin, bazen vermeyin; biraz alışsın…”

Her istediğini alıyoruz: Çikolata, lolipop, şeker, dondurma, macun, kâğıt helva, keten helva, koz helva… Her şeyi yaptırmaya alışınca çocuğun nefsi şımarıyor, büyüyünce de söz dinlemiyor. “Kalk!” diyorsun kalkmıyor, “Otur!” diyorsun oturmuyor, “Namaz kıl!” diyorsun kılmıyor... Neden?

Küçükten eğitimi eksik oldu. Zapt-ı nefs et. Nefsini zapt etmeyi öğrenecek, ârif olmanın yolu o.

Bir insan Ramazan’ın dışında oruçlu olabilir. Bu oruç tutan insanın yanında birileri yemek yedi. O da bakacak yutkunacak. “Ben oruçluyum, yiyemiyorum…” diyecek canı çekecek. Ama o sabrettiğinden dolayı sevap kazanır; melekler kendisine salât ederler, dua ederler.

Meleklerin insanlara salâtı: Allah’tan onların affını, mağfiretini istemek. Melekler;

“—Yâ Rabbi, bu kulunu affeyle, mağfiret eyle, muradına erdir, iki cihanda aziz eyle…” diye dua ediyor.

Meleklerin duaları da Allah indinde kıymetlidir, geçerlidir. O kimsenin büyük ecirlere, mükâfatlara ereceğine alamettir.

Oruçlunun yanında yemek yenilince oruçlu yemiyor, sofraya oturamıyor, o güzel yemeklerden mahrum kalıyor ama buna mukabil mânevî ikramlara, meleklerin duasıyla nice nice sevaplara nâil oluyor.

g. Yemek Yerken Ayakkabılarınızı Çıkartın!

Enes RA'dan rivayet edilmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[39]

إِذَا أَكَلْتُمُ الطَّعَامَ فَاخْلَعُوا نِعَالَكُمْ، فَإِنَّهُ أَرْوَحُ لأَقْدَامِكُمْ
(طس. ع. ك. عن أنس)

RE.35/7 (*İzâ ekeltümü't-taàme fa'hleù niàleküm, feinnehû ervâhu li-akdâmiküm.*)

(*İzâ ekeltümü't-taàme fa'hleù niàleküm*) "Sizden biriniz yemek yediği zaman ayakkabılarını çıkartsın. (*Feinnehû ervâhu li-akdâmiküm*) Çünkü bu ayaklarınız için daha rahattır, ferahlıktır, çıkartmak daha rahat ettirir." buyurmuş.

Hadis alimleri sıhhati konusunda münakaşa etmişler ama anlaşılıyor ki yemeğe oturduğu zaman, bazı insanlara pabucu çıkartmak zor olacak; bağcıklarını çözecek, tekrar giyecek, çıkartacak diye ayakkabılarıyla oturmuşlar, ayakları uzatmışlar veya nasıl yaptılarsa... Peygamberimiz onlara ayakkabıların çıkartılmasını tavsiye etmiş oluyor.

Bu devirde bize taalluk eden tarafı nedir? Biz ayakkabıyla yemek yemeyecek miyiz? Seyahat yaparken otobüslerde sandviç alıyoruz, yol üstünde bir kenara oturuyoruz vs.

Sanıyorum bu, sofrada oturma bahis konusu olduğu zamandır. Ayaklar daha rahat eder, rahat oturulur. Sofraya da toz, toprak, kum vs. gelmemiş olur, iyi olur. Askerlikte de bir hayli zor oluyordu. Yapanlar bilirler, postalların bağcıkları uzun oluyor. Onun için bazıları hemen götürüp, yan tarafa bir fermuar diktiriyorlardı, o da yasaktı. Komutan onu görünce iptal ettiriyordu.

Çıkartmak zor olabiliyor ama, mümkünse çıkartılması hadîs-i şerîfe uygun olacak.

---

[39] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.295, no:3202; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.132, no:7129; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.148, no:2080; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.20, no:7912; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.199, no:4188; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.274, no:1067; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.235, no:40726; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.396, no:1491.

h. Yemekten ve İçmekten Sonra Okunacak Bir Dua

Enes RA'dan rivayet edilmiş.
Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:[40]

إِذَا أَكَلْتَ طَعَامًا ، أَوْ شَرِبْتَ شَرَابًا ، فَقُلْ: بِسْمِ اللهِ الَّذِي لاَ يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الأَرْضِ وَلاَ فِي السَّمَاءِ ؛ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ، إِلاَّ لَمْ يُصِبْكَ مِنْهُ دَاءٌ ، وَلَوْ كَانَ فِيهِ سَمٌّ (الديلمى عن أنس)

RE. 35/8 (*İzâ ekelte taàmen, ev şeribte şerâben, fekul: Bi'smi'llâhi'llezî lâ yedurru mea'smihî şey'ün fi'l-ardı ve lâ fi's-semâi; yâ hayyu yâ kayyum; illâ lem yusibke minhü dâün, ve lev kâne fîhi semmün.*)

(*İzâ ekelte taàmen, ev şeribte şerâben*) "Yemek yediğiniz zaman veyahut bir başka meşrubat içtiğin zaman..."

Arapça'daki şarap kelimesi bizim Türkçe'deki şarap mânasına gelmez. Türkçe'deki şarap; üzüm sıkılarak elde edilen alkollü, haram içki demektir. Arapça'da öyle değil. Meşrubat mânasına gelir.

Bir meşrubat içtiğin zaman; ister su olsun, ister hurma suyu, ister elma suyu, ister ayran, ister limonata, ister daha başka bir hoşaf olsun; mesela pestil ezmesi olsun... Bunların hepsinin adı nedir? Arapça'da şarap.

Kur'ân-ı Kerîm'de de cennete öyle sarhoşluk vermeyen güzel meşrubatların içileceği müjdeleniyor:

وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا (الإنسان:٢١)

Ve sekàhüm rabbühüm şerâben tahûrâ) [Rableri onlara tertemiz

---

[40] Deylemî. *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.282, no:1106; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.249, no:40799; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.395, no:1490.

içecekler içirir.] (İnsan, 76/21)

"Bir yemek yediğin zaman ve bir meşrubat içtiğin zaman, (*fekul*) de ki: (*Bi'smi'llâhi'llezî lâ yedurru mea'smihî şey'ün fi'l-ardı ve lâ fi's-semâi*) "Allah'ın adıyla, Allah'ın hıfz u himayesiyle, korumasıyla. O Allah ki onun ismi anıldığı zaman gökte ve yerde hiçbir şey insana zarar vermez. Adı anıldığı zaman gökteki ve yerdeki hiçbir şeyin zarar veremediği o Allah'ın adını anarak içiyorum. (*Yâ hayyu yâ kayyum*) Ey hayat sıfatıyla muttasıf olan Rabbim, Hayy Rabbim, ey varlığı bizzat kendisinden olup başka bir şeyin varlığına bağlı ve onun sayesinde, onun desteğiyle olmayan, bizzat kendisi varlığının sebebi olan, Kayyûm olan Rabbim." diye bunu söyleyerek yesin, içsin.

Gözünüzü açın, dikkat edin, Peygamberimiz: (*İllâ lem yusibke minhü dâün, ve lev kâne fîhi semmün*) "Yediğin, içtiğin şeyde zehir bile olsa, içtiğin şeyden sana bir rahatsızlık, hastalık gelmez, bir rahatsızlık olmaz!" buyurmuş. O halde bu duayı öğrenelim.

Bunun İslâm tarihinde bir de tatbikatı vardır:

Hz. Ömer RA halife, emîrü'l-mü'minîn, devletin başkanı iken Bizans'tan elçi gelmiş. Bizans imparatorundan haber, nâme, mektup ve hediyeler getirmiş. Hediyelerin arasında da küçücük bir şey varmış. Hz. Ömer sormuş:

"—Bu nedir?" demiş.

Bizans elçisi:

"—Bu çok şiddetli bir zehirdir. Devlet başkanları bazen güç durumlarda kalabilirler. Mesela asker isyan eder, öldürmeye kalkarlar, perişanlık olmasın filan diye yüzüğün taşına veya yanındaki bir yere sakladığı bu zehri ağzına atar, o anda ölür; kurtulur. Başkasının kendisine işkence etmesine, o acıyı çekmesine lüzum kalmaz; anında hemen öldürür. Onun için bizim hükümdarlar bu zehiri yanlarında bulundururlar. Çünkü âsilerin eline düşerlerse kulaklarını mı kesecek, burnunu mu kesecek, ne işkence yapacak, ne kadar zaman sonra ölecek belli olmaz. Çok sıkıntı çekebilir. Onun için bir tedbir. Hediyelerimiz şunlar... Bir de ihtiyaten siz de devlet başkanısınız, size de gerekebilir, lazım olur; bunu yanınıza bırakıyoruz." diye söylemiş.

Hz. Ömer gülmüş. İslâm'da intihar yok; Allah'a tevekkül var, Allah yeter. Verilen zehir çok şiddetli. Bu duayı okumuş.

(*Bi'smi'llâhi'llezî lâ yedurru mea'smihî şey'ün fi'l-ardı ve lâ fi's-semâi; yâ hayyu yâ kayyum.*)

Elçinin gözü önünde o getirilen zehri ağzına atmış.

"—Hemen şimdi düşecek, ölecek…" diye elçinin gözleri fal taşı gibi açılmış ama hiçbir şey olmamış. Kitaplarda naklediliyor, bir tarihî hadise. Bu hadîs-i şerîfin tatbikatı olarak geçmiş.

Hz. Ömer bu hadîs-i şerîfi biliyor, demek; duyunca onu uygulamış.

El-hamdü lillah, o zehri ağzına atmış olmasına, yemesine rağmen bir şey olmamış. Elçi de hayretler içinde kalmış. Ne kadar büyük bir tesir etmiştir! İslâm'ın hak din olduğunu anlamasına vesile olmuştur.

Bu hadise de hatırımızda kalacak şekilde bu sözü, bu duayı hiç unutmayalım. Besmele ile başlayalım, bilmediğimiz yiyecekleri de yesek bilmediğimiz zararlarından Allah korur.

i. İki Müslüman Musafaha Ederse…

Ebû Dâvud, İbn-i Abdilberr, Beyhakî ve diğer İbn-i Ebi'd-Dünyâ gibi kaynaklardan el-Berâ ibn-i Âzib RA'dan rivayet etmişler.

Buyurmuş ki Peygamber SAS Efendimiz:[41]

إِذَا الْتَقَى الْمُسْلِمَانِ فَتَصَافَحَا ، وَحَمِدَا اللهَ وَاسْتَغْفَرَا ، غُفِرَ لَهُمَا

(د. عن البراءِ)

RE. 35/9 (*İze'l-teka'l-müslimâni fetesâfahâ, ve hamida'llâhe ve'stağferâ, gafera'llâhü lehümâ.*)

(*İze'l-teka'l-müslimâni fetesâfahâ*) "İki müslüman karşılaşınca, birbirlerine karşı karşıya gelip kavuşunca, musafaha ettikleri zaman..."

"Rastlaşınca..." diyelim. Kavuşmak; uzaktan gelmek, mânasını hatırlatıyor.

Musafaha: Elleri başparmaklar yukarıya gelecek şekilde tutarak tokalaşmak. Gayrimüslimler, birbirlerinin elini, parmaklarını aşağı doğru tutuyorlar, tokalaşıyorlar. Müslümanlar birbirlerinin başparmaklarını havaya doğru tutuyor. İstikamet olarak elin duruşu da zaten bu şekilde değil midir?

Müslümanın musafahası, başkalarının tokalaşmasından farklı... Bizim musafahamız böyle! Bu sünnet, Peygamberimiz'in hadîs-i şerîflerinde bize tavsiye ettiği bir şey.

Müslüman müslümanla karşılaştığı zaman selâm verir. Önce bir dille selamlaşır, güzel temenni söylenmiş oluyor:

"—Allah'ın selâmı senin üzerine olsun!" diyor.

Bu da öyle bir söz ki, başka hiçbir selâmlaşmaya benzemez: Ne "Günaydın"a, ne "Tünaydın"a, ne "Mersi"ye, "Thank you"ya...

"—*Es-selâmü aleyküm*!" demek, "Hem dünyada hem ahirette, Allah'ın selâmeti üzerinde olsun, dünyada da sâlim ol, ahirette de selâmette ol. İki cihanda saadete er!" demek.

Müslümanın selâmı ahirete kadar uzanan derin manası olan güzel bir temenni. Günümüzde bunu bırakıyorlar, başka

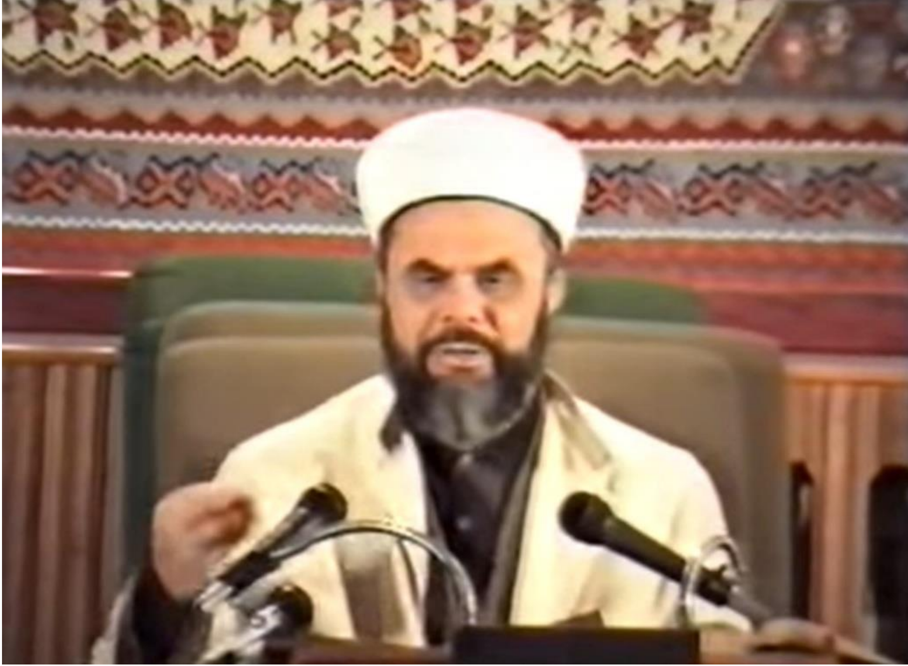
---

[41] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.436, no:4535; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.99, no:13347; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.474, no:8956; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.III, s.234, no:1673; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.325, no:1288; Dûlâbî, el-Künâ ve'l-Esmâ, c.II, s.478, no:863; Berâ ibn-i Âzib RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.130, no:25343; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.399, no:1497.

selâmlaşmalarla selâmlaşıyorlar; yetmez:
“—Günaydın, selam, merhaba…”
Merhaba da yetmez! Ne diyecek?
“—*Es-selâmü aleykü*m!” diyecek, selâmı temenni edecek.
Mesela Güney Almanya’da, Bavyera’da birbirlerine nasıl selam verirler?
“—*Grüs Gott!*” derler.
Grüs Gott ne demek? “Tanrı’nın selâmı üzerinize olsun.” demek. Biliyorsunuz *Gott*, Tanrı; *Grüs*, selâmlamak demek.
“—Tanrı’nın selâmı üzerinize olsun.”
Adeta dinî bir selâm veriyorlar. Birbirleriyle bizim “*Es-selâmü aleyküm*!” dememize benzeyen bir şekilde selamlaşıyorlar. Hatta onlara onların kitaplarında öğrendiğimiz gibi, *Good morning* veya *Goten morgen* desen, o yine *Grüs Gott* diyor.
“—Öyle deme, ben bu selamı kabul ediyorum.” demek istiyor.

Bunları niye söyledim?
Onlar çok titizdir, Kuzey Almanya’da halk başka türlüdür ama Güney Almanya’da dindardır. İlle selâm verirler, dediler.
(*Grüs Gott*) deyince “Tanrının selâmı üzerinize olsun!” demiş gibi oluyor. İşte Batılı bir ülke! Türkiye’de yıllar boyu herkes Batılıları örnek alıyordu. Bakın onlar (*Grüs Gott*)’larından vazgeçmemiş ama bizde “*Es-selâmü aleyküm!*” aleyhine bir kampanya başlamış. Sen ona “*Es-selâmü aleyküm!*” diyorsun; “Günaydın” diyor. “*Es-selâmü aleyküm!*”ünü kabul etmiyor; Günaydın, diyor.
Veyahut “*Es-selâmü aleyküm!*” dediğin zaman, başını eğip, kaşlarını çatıp öyle bir ters bakıyor ki...
“—Ben sana ‘Cennetlik ol!’ dedim, sen kabul etmiyorsun!”
Sen cehenneme git o zaman, cehenneme kadar yolun var. Madem kabul etmiyorsun; ne diye kızıyorsun?
Ben sana güzel niyetle bir şey söylüyorum. Hem an’anevî hem de dinî kıymeti var, hem mânası da sana daha faydalı. Ben senin dünya ve âhiret selametini istiyorum, sen “Günaydın.” diyorsun. Gün aydın, evet ama insan kör olursa günü aydın olmuyor. Başına bir bela gelirse günü aydın olmuyor.Ölürse günün aydınlığı ona fayda getirmiyor ama selametin, selamın ona her zaman faydası var.

O bakımdan müslüman, müslümanla karşılaşınca selamlaşır. Bir de musafahası var. Daha ileri bir samimiyet: Birbirlerinin ellerini tutarlar bir musafaha ederler. Bu da günahların dökülmesine sebep olur.

Peygamberimiz; “Bir insan, bir insana *Es-selâmü aleyküm* dese *aşrun*, 10 hasene kazanır. *Es-selâmü aleyküm ve rahmetullah* dese *işrûne*, 20 hasene alır. *Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû* dese, 30 hasene alır.” diye bildirmiş. Bu işin sevabı var.

Abdullah ibn-i Ömer RA bir arkadaşına:

“—Kalk pazara gidelim!” demiş.

Meselâ, şimdi biz size desek ki:

“—Yürüyün, haydi Çarşamba pazarına gidelim!”

“—Hocam kabak, patlıcan, sebze bir şey; alınacaksa biz alalım. Senin çarşıda pazarda ne işin var? Orası kalabalık, izdihamlı bir yer.”

Abdullah ibn-i Ömer, “Kalk pazara gidelim!” deyince karşı taraf da şaşırmış, demiş ki:

“—Ey Ömer’in oğlu! Ben senin huyunu, halini bilirim. Sen çarşıyı pazarı sevmezsin. Orada yanlış tartılır, yanlış yere yemin edilir, hileli işler yapılır, hileli mallar satılabilir, birtakım günahlı şeyler olabilir. Şeytanın çok dolaştığı bir yer olduğu için sen aslında çarşıyı pazarı sevmezsin. Ama niye ‘Gidelim...’ istiyorsun?”

O da mâsum mâsum:

“—Orada kalabalık çoktur, selâm veririz, sevap kazanırız.” demiş.

Çarşıya niçin gidiyor?

Ara sokaklarda kalabalık yok, çarşıda kalabalık var: Selam verip sevap kazanmak için gidiyor. “*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llah… Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llah!*” diyecek, sevap kazanacak.

Büyüklerimiz selâmı basit mânaya almamış. Bir sevap kazanma vesilesi olduğunu, ibadet olduğunu bilmişler; bu işe önem vermişler. Çarşıda daha çok insan var, daha çok selâm veririz, diye oraya gidiyor. Alışveriş yapacak değil ama sevap kazanmak için gidiyor.

Biz bunu unutmuşuz. Adama;

“—*Es-selâmü aleyküm!*” diyorum, “Günaydın!” diyor.

“—Seni softa seni, seni kara sakallı seni; bana ‘Es-selâmu aleyküm!’ diyorsun da pis Arab’ın selâmıyla selâm veriyorsun…” gibi düşünüyor. “Biraz medeniyet öğren!” gibilerden “Günaydın” diyor. “Günaydın” medeniyet; ötekisi gericilik!

Çok yanlış bir zihniyet, cahilce bir şey!

Hadîs-i şerîfin devamına gelelim:

“—İki müslüman karşılaştıkları, rastlaştıkları zaman musafaha ederlerse, (*ve hamida’llâhe ve’stağferahû*) Allah’a hamd ederlerse ve Allah’tan mağfiret isterlerse…”

Demek ki musafaha edecekler, “*El-hamdü li’llâh*” diyecekler, “*Estağfiru’llah el-azîm*” filan diyecekler. Neden?

O vakit Allah’ın sevdiği bir vakit de ondan! İki müslüman karşılaşmış; dargın değil, kırgın, kızgın, üzgün, küs değil. Allah seviyor demek ki karşılaşmışlar. Fırsat bu fırsattır, hemen hamd edeceksin. Allah’tan afv u mağfiret isteyeceksin:

“—*El-hamdü li’llâh… Estağfiru’llah…*”

Hâl hatır sorulunca zaten *El-hamdü li'llâh* deniliyor ama *Estağfiru'llah* denmesini ise herhalde bu şimdi hadîs-i şerîften öğrendiniz. Bunu da unutmayın!

Karşılaşacak, musafaha yapacak, hamd edecek, *Estağfiru'llah* diyecek, Allah'tan mağfiret isteyecek. Ne olur? (*Gafara'llàhu lehümâ*) "Allah onu da onu da bağışlar, ikisini de mağfiret eder."

Biz ne istiyoruz? Allah'ın bizi sevmesini istiyoruz. Allah'ın lütfuna ermek istiyoruz. Çok kusurluyuz, günahkârız, pür-hatayız, pür-günahız, günahımız çok, affımızı istiyoruz, affedilmemizi istiyoruz.

Kolay işte. Anlaşılan biz de herhalde —Çarşamba pazarı mı, Perşembe pazarı mı olur— bir yerlere gideceğiz. *Es-selâmü aleyküm*' diyeceğiz. Arkadaşlarla musafaha yapıp, elhemdülillah *Estağfiru'llah* deyip affımıza çalışacağız.

Hatırınızda olsun, mânevî mükâfatlardan gafil kalmayalım, istifade etmeye gayret edelim!

j. İki Müslümanın Çarpışması

Buharî'de, Müslim'de geçen Ebû Bekre ve Ebû Musa (*radıya'llàhu anhüm ecmaîn*)'den rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[42]

إِذَا الْتَقَى الْمُسْلِمَانِ بِسَيْفَيْهِمَا ، فَقَتَلَ أَحَدُهُمَا صَاحِبَهُ ، فَالْقَاتِلُ وَالْمَقْتُولُ فِي النَّارِ ؛ قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ ، هٰذَا الْقَاتِلُ فَمَا بَالُ الْمَقْتُولِ ؟ قَالَ: إِنَّهُ كَانَ حَرِيصاً عَلَى قَتْلِ صَاحِبِهِ (حم. ق. د. ن. عن أبي بكرة ؛ ه. عن أبي

[42] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.54, no:30; Müslim, *Sahîh*, c.XIV, s.63, no:5140; Neseî, *Sünen*, c.XII, s.495, no:4052; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.316, no:3586; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.190, no:16569; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.260, no:8574; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.III, s.74, no:1564; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.319, no:5981; Ebû Bekre RE'den.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.459, no:3954; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

موسى)

RE. 35/10 (*İze'lteka'l-müslimâni bi-seyfihimâ. fekatele ehadühümâ sàhibehû, fe'l-kàtilü ve'l-maktûlü fi'n-nâr. Kîle: Yâ rasûla'llàh! Hâze'l-kâtilü, femâ bâlü'l-maktûl. Kâle: İnnehû kâne harîsan alâ katli sàhibihî.*)

(*İze'lteka'l-müslimâni bi-seyfihimâ*) "İki müslüman kılcıyla karşı karşıya gelirse…" Her ikisinin elinde de kılıç, birbirlerinin karşısında kılıçları çekmiş, gelmişler.

Ben bir kere Süleymaniye kütüphanesinden akşam 5'te yorgun argın çıktım, elimde ağır çantam, Şehzadebaşı'na doğru geliyorum. Orada bir kalabalık var. Bir de dikkat ettim ki adamın birisinin başı sarılı, kanamış. İri bir adam, elinde de koca bir karpuz bıçağı, kocaman kasap bıçağı, karşısında da bir başkası!.. Bir de baktım o koca kasap bıçağıyla o adamın üstüne yürüyor...

Biz çok yufka yürekli yaratılmışız. O manzarayı gördüm, benim dizlerimin bağı çözüldü. Neredeyse derman kalmadı yığılacağım. Ortada bir şey yok; iki horoz karşı karşıya, daha kan filan bir şey yok, ama ben onun elinde bıçağı görünce "Eyvah! Bu taraftakini kesecek…" filan diye bir de baktım ki dermanım kesilmiş, dermanım kalmamış. Kolay bir şey değil ki!.. İki insan karşı karşıya geliyor, kılıçla birbirini kesecek; ne kadar korkunç bir şey!..

"İki müslüman kılıçlarıyla karşı karşıya çarpıştılar. Birisi arkadaşını öldürdü."

Neden "arkadaş" diyor? Müslüman olduğu için "arkadaş" diyor. Müslümanlar birbirlerinin arkadaşıdır, kardeşidir. Muhabbet olması lazım, sohbetdaşı olması lazım ama maalesef ikisi de kılıçları çekti. Birisi ötekisini öldürdü.

(*Fe'l-kàtilü ve'l-maktûlü fi'n-nâr*) "Öldüren de cehennemdedir, öldürülen de cehennemdedir!"

Şimdi belanın büyüklüğünü, belânın ne kadar büyük olduğunu bir düşünün! Öldürülen öldürüldü, kanları yerlere aktı, hayatından oldu ama Peygamberimiz; "O da cehennemde!" diyor.

Tabi siz şaşırdınız, herkes şaşırır, normal!

(*Kîle: Yâ rasûla'llàh! Hâze'l-kâtilü, femâ bâlü'l-maktûl.*)

"Dendi ki; Ey Rasûlallah, anladık, bu öldürdü; katil. Bu,

cehenneme girecek, normal… (*Femâ bâlü'l-maktûl*) Pekiyi bu öldürülen niye cehenneme giriyor, bunun suçu ne?"

Peygamberimiz'in cevabına bakın! İslâm'da önemli olan nedir?

Kalptir, amellerin değeri kalpteki niyete göredir, ameller kalpteki niyete göre değer kazanır. Birisi öldürdü, ötekisi öldü ama Peygamberimiz buyuruyor ki:

(*İnnehû kâne harîsan alâ katli sàhibihî*) "O da kardeşini öldürmeye hırslı idi, onun da arzusu oydu."

Fırsatı bulsaydı bu onu öldürecekti ama ötekisi biraz baskın çıktı, daha silahşor çıktı, darbeyi vurdu, bunu öldürdü. Ama bu usta olsaydı, bu onu öldürecekti, niyeti öldürmekti. Öldürüldü ama niyeti yine öldürmekti, çünkü silahını çekti, karşısına geçti. İşte ondan dolayı o da cehenneme gidiyor. Hem ölüyor hem de cehenneme gidiyor; yazık oldu. Öldürene de ölene de yazık oldu, ikisi de cehenneme gidecekler!

Neden? Müslümanın müslümana kanı, malı, ırzı, canı her şeyi haramdır; onlara tecavüz edemez. Müslüman müslümanın kanını dökemez; haram, yasak. Malını telef edemez, şerefine haysiyetine dokunamaz, aleyhinde gıybet yapamaz, dedikodu yapamaz, laf götüremez, kusurunu söyleyemez…

Gıybet ne demek?

Mevcut kusurunu söylemek!

Söylemeyecek, dilini tutacak. Allah ağza yukarıda aşağıda iki tane kapak vermiş, kapanıyor; isterseniz konuşmaz. Allah göze de kapak vermiş, ne güzel! Bazı şeyleri görmemek, harama bakmamak için kapatacaksın, o zaman gözlerin haramı görmeyecek. Ağzına da kapak vermiş, söylenmeyecek lafı dışarı çıkartmayacaksın. Kapatacaksın, konuşmayacaksın!

Koca bir dil, neredeyse dizine değecek, sallanıyor! Aleyhte konuş babam konuş! Günah, haram; hepsi haram!

Müslümanlar bu güzel ahlâka sahip olmadığı için… Hatta değil müslümanlar; güya mutasavvıflar, dervişler, güya ihvan olan kimseler ne gıybetten vazgeçiyor, ne suizandan, ne dedikodudan, ne de birbirinin aleyhinde ayaklarının altına muz kabuğu koymaktan vazgeçiyor, ne sabırdan nasibi var… Sonra gel müslümanların haline bak!

Türkiye için de öyle, cami için de öyle, beynelmilel saha da

öyle… Hepsi birbirine düşman.

Suriye Irak'la küs, Suudi Arabistan Yemen'le harp etme derecesine gelmiş, Tunus Cezayir'le, Libya falancayla, İran Pakistan'la şöyle...

Bundan kim faydalanıyor?

Ölenin de öldürenin de kârı yok, ikisi bir kere silahla karşı karşıya geldiler mi belalarını buluyorlar! Zaten o da ölüyor o da!

Ne yapacak?

"Arkadaş bak ben silahı attım, ben seni öldürmek niyetinde değilim. Vuracaksan sen vur. Ben seni öldüremem, sen benim kardeşimsin!.." diyecek.

Hintliler İngilizler'i nasıl yenmişler?

Hindistan İngilizler'in dominyonuydu, sömürgesiydi. İngiliz valiler geliyorlardı, idare ediyorlardı. Gandi Hintliler'i harekete geçirdi; İngilizler'i yendi.

Ne yapmışlar?

Hintliler'in silahları yok, İngiliz askerleri silahlı!

Onların üstüne kalabalık gidiyormuş, "Beni de öldür, beni de öldür…" diyormuş.

İngiliz askeri silahını atıyormuş, elini yüzüne kapatarak hüngür hüngür ağlayıp feryat edip kaçıyormuş.

Olmuyor işte! Demek ki o onun aleyhinde olunca kavga olur. Sen ona kızarsan, laf söylersen; o sana kızar, laf söylerse kavga olur.

Bir kütüphane müdürü vardı. Çok bilgili bir kimseydi, Allah rahmet eylesin. …

Ben kütüphaneye çalışmaya giderdim, sabahtan akşama kadar konuşurdu. Çalışamazdım ama güzel şeyler de söylerdi.

"—Sussa da ders çalışsam, işimi görsem…" derdim.

Evlendiği zaman hanımına;

"Bak hanım, ben sinirlendiğim zaman, haksız bile olsam bana gık deme! Sinirim geçtikten sonra, bir-iki gün sonra, "Sen şu bakımdan haksızsın…" de. Ama o zaman öyle bir şey söyleme. Ben de sen haksız olsan sinirlendiğin zaman bir şey demeyeyim; sinir, kavga gürültü geçtikten, o dalga şeytanın körüklemesi geçtikten sonra, sakin sakin konuşalım." demiş.

Hakikaten insan sonunda pişman oluyor: "Kardeşim pişman

oldum, ağzımdan bu söz çıkıverdi, hataymış, yanlışmış…” diyor ama iş işten geçiyor.

Onun için Alman ordusunda bir kaide varmış. Bir asker, öteki askeri komutanına 24 saat geçmeden —belki daha uzun bir zaman geçmeden— şikâyet edemezmiş, yasakmış.

Neden 24 saat geçecek?

Biraz kendilerine hâkim olsunlar, biraz kendilerini muhasebe etsinler. “O bana geldi vurdu ama ben de ona şöyle yaptım…” diye bir düşünsünler. Sonunda davasından vazgeçecek! İnsan ilk başta kızıyor, Hindistan cadısı gibi küplere biniyor ama, ondan sonra aklı başına geliyor. Kendisinin hatasını kendisi anlayabiliyor.

Anlaşmak güzel! O kütüphane müdürünün karısına dediği gibi, birisi fazla sinirlendiği zaman üstüne varmayıverin; mütebessim olarak “Tamam.” deyin.

Hatta oruçlunun terbiyesi nedir? Peygamberimiz ne buyuruyor?

Birisi geldiği, onunla mücadele ettiği, küfür ağır söz vs. söyleyeceği zaman, o da küfür edebilir, o da sözünün karşılığını, ağzının payını verebilir ama vermeyecek; “Ben oruçluyum.” diyecek.

Demek ki kavga nasıl sönüyormuş?

Bir taraf geri adım atarsa sönüyor. İki taraf da ileri adım atarsa, o zaman burun buruna geliyorlar. İki boynuzlu keçi gibi kavga, toslaşma başlıyor. En sonunda ikisi de suya düşüp boğuldular, cezalarını buldular şeklinde oluyor.

Allah bizi İslâm ahlâkına döndürsün, tasavvufî âdâba sahip eylesin…

Şunu aklımıza çok iyi yerleştirelim ki hiçbirimiz bildiklerimizi tam uygulamıyoruz! Biliyoruz ama bildiğimizi hayatımıza uygulamıyoruz. Başkasına anlatmaya, nasihate gelince konuşuruz, nasihat kolay ama tutmak zor! Ne evde, ne çarşıda ne de dükkânda uygulamıyoruz.

Bir alışverişe girdim: Müşteri pür-hiddet, pür-şiddet konuştu. Ben de dikkatle seyrediyorum, tezgâhtar gayet sakin:

“—Hanımefendi, mesele öyle değil, böyledir.” dedi. Ama o kadar sakin bir tonla konuştu ki… Ötekisi küplere binmiş, neredeyse camlar, tabaklar devrilecek dükkânın içi allak bullak olacak; o

gayet sakin dinledi.

“—Öyle değildir hanımefendi şöyledir, isterseniz şöyle de yapabiliriz…”

Kavgayı söndürdü bitti. Ondan sonra o arkadaşı tebrik ettim. “Aferin sana, aşk olsun; şu sakinliğin ve cevap verişteki vakarın, sükûnetin çok hoşuma gitti…” filan dedim.

k. İki Müslümanın Görüşmesi

Hz. Ömer RA’dan rivayet edilmiş olan bir hadîs-i şerîf. Peygamberimiz SAS buyuruyor ki:[43]

إِذَا الْتَقَى الْمُسْلِمَانِ ، فَسَلَّمَ أَحَدُهُمَا عَلٰى صَاحِبِهِ ، كَانَ أَحَبُّهُمَا إِلَى اللهِ أَحْسَنَهُمَا بِشْراً بِصَاحِبِهِ ، فَإِذَا تَصَافَحَا أَنْزَلَ اللهُ عَلَيْهِمَا مِائَةَ رَحْمَةٍ ، لِلْبَادِىءِ تَسْعُونَ ، وَلِلْمُصَافِحِ عَشَرَةٌ (الحكيم ، وأبو الشيخ عن عمر)

RE. 35/11 (*İze’lteka’l-müslimâni feselleme ehadühümâ alâ sâhibihî, kâne ehabbehümâ ila’llâhi ahsenehümâ bişren bi-sâhibihî, feizâ tesâfahâ, enzele’llâhu aleyhimâ miete rahmetin, li’lbâdii tis’ûne, ve li’l-müsâfihi aşeratün.*)

(*İze’lteka’l-müslimâni feselleme ehadühümâ alâ sâhibihî*) “İki müslüman birbirine rastlaşıp karşılaşıp birisi öteki arkadaşına selamı verince, (*kâne ehabbehümâ ila’llâhi ahsenehümâ bişren bi-sâhibihî*) Allah’a daha sevgili olanı arkadaşına en güleç yüzle bakanıdır.”

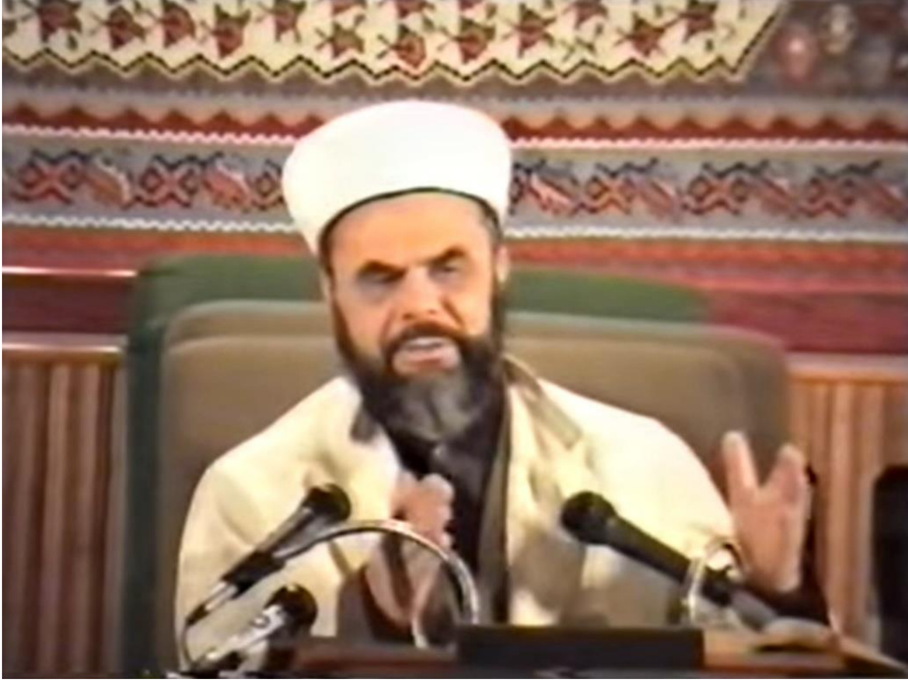
İkisi karşılaştılar: Bir tanesi buzdolabı gibi soğuk, kaşlar çatık. Ötekisi mütebessim, yüzünde güller açıyor; birisi zemheri kış, ötekisi çiçekler açmış, ilkbahar…

“—Allah hangisini seviyor?”

---

[43] Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.325, no:1287; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.VIII, s.76, no:12767; Cürcânî, *Târih-i Cürcan*, c.I, s.402, no:682; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.75, no:308; Hz. Ömer RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IX, s.114, no:25245; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.II, s.400, no:1498.

Güleç yüzlüyü seviyor.

“—Hayır, ötekisi de soğuk değil, buzdolabı gibi değil; o da mütebessim, bu da mütebessim…”

Hangisinin tebessümü daha tatlıysa, Allah onu daha çok seviyor. Onun için lütfen aynanın karşısına geçin, nasıl tebessüm edince yüzünüz daha güzel oluyor ölçün, onu öğrenin. Daha çok sevap kazanmak için, bundan sonra arkadaşınıza o gülücüğünüzle gülün inşaallah.

Hani kızlar aynanın karşısına geçer; bakar bakar, saçını tarar.

Erkekler, delikanlılar aynanın karşısına geçer; bıyığını burar burar:

“—Şöyle güzelim, yandan daha güzelim, ortadan daha iyi…”

Görünüşte siz de tebessümünüzün daha güzel olmasına bakın.

Hadîs-i şerîfin devamı da çok önemli:

Musafaha ederken daha güzel tebessüm eden Allah’a daha sevgili oluyor. Gülüştüler, gülücüklerini birbirlerine karşı gösterdiler, tutuştular, musafaha ediyorlar.

(*Feizâ tesâfahâ, enzele'llàhu aleyhimâ miete rahmetin*) "Musafaha ettikleri zaman, Allah onların üzerine 100 birim rahmet indirir."

Rahmetin ölçüsü, tonu, tonajı ne kadardır bilmiyorum. Allah'ın rahmeti, zenginin ikramı zenginliğine göre olur. Yüz rahmet iniyor. Allah'ın rahmeti, Allah'ın büyüklüğüyle ölçülüdür!

"—Camimize yardım lazım." desek bir memur, çıkartır 1000 lira verir, 2000 lira verir; bir talebe madenî bir para verir. Ama bir ağa ise, zengin ise kesesini bir açar, içinden yüksek ne varsa bir şeyler çıkarır, onlardan verir.

Allah 100 rahmet indirir. Ne miktarda ise onu Allah bilir, herhalde çok kıymetli. Allah'ın bir rahmeti bile insana yeter de daha çok rahmet, 100 rahmet indirir.

Ortada iki kişi var, bunun taksimi nasıl olacak?

Muhterem kardeşlerim!

(*Li'lbâdii tis'ûne*) "Selâmı ilk verene, işin öncülüğünü yapana 90, (*ve li'l-müsâfihi aşeratün*) ondan sonra diğer musafaha edene 10 rahmet verilecek. İlk selâmı veren, ilk elini uzatana 90; mecburen, ona tâbi olarak bu işi yapana 10 rahmet.

Onun için işe ilk başlayan, öncülüğü yapan, başlatan daha çok sevabı alıyor. Tabi kötü yolda da ilk başlayan daha büyük suçu alır. Kavgayı ilk başlatanın cezası daha büyük olur.

Neden? O başlattı diye! Sevabı da ilk başlatan 100 birim rahmetin 90'ını alıyor, ötekisine 10'u kalıyor.

Hani Nasreddin Hoca'nın yanında ortaya yiyecek içecek, tatlı bir şey gelmiş:

"—Bunu kul taksimi mi yapalım, Allah taksimi mi?" demiş.

"—Allah taksimi." denilince, çoğunu kendine almış.

Allah'ın taksimi eşit olmuyor; birine 90, diğerine 10 oluyor. Ama sebebi var. Neden?

Eşit olmamasında bile bir güzellik var.

Neden? Sen de gayretli ol, biraz canlı ol; ölgün olma, fırsatı kaçırma. Gözünü aç, selâmı önce sen ver, elini önce sen uzat, sevabı sen kazan!

Bu neyi gösteriyor?

Rabbimiz bizim birbirimizi sevmek ve birbirimize iyilik yapmak

hususunda canlı ve atılgan olmamızı istiyor, mütereddit olmamızı değil. Önceden atlayacak, hani maç yapar gibi. Önceden işi başaran, topu yakalayan, voleyi bulan golü atıyor, puanı alıyor gibi oluyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri hayırlarda bizi gayretli eylesin… Yolunda daim, zikrinde kàim eylesin… Habîb-i Edîbi'ne has ümmet olmayı nasib eylesin… Hakîki İslâm ahlâkı ile mütahallık olmayı nasib eylesin… Cennetiyle, cemaliyle müşerref olmamıza sebep olacak güzel bir ömür geçirmeyi nasib etsin… Huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak varalım…

Habîb-i Edibine komşu olalım, Firdevs-i A'lâya dahil olalım… Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmına erelim… Cemalini bu gözlerimizle Rabbimiz bize görmeyi nasib eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

19.04.1992 – İskenderpaşa Camii

05. MÜSLÜMANLARIN KORUNMASI

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn.,, Kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn,,, Senedinâ ve mededinâ ve üsvetine'l-haseneti muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا انْتَاطَ غَزْوُكُمْ ، وَكَثُرَتِ الْعَزَائِمُ ، وَاسْتُحِلَّتِ الْغَنَائِمُ ، فَخَيْرُ جِهَادِكُمُ الرِّبَاطُ (طب. وابن منده ، خط. عن عتبة بن الندَّر)

RE. 36/5 (*İze'ntâta gazvüküm, ve kesüreti'l-azâimü, ve'stuhilleti'l-ganâimü, fehayrü cihâdikümü'r-ribât.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun… Rabbimiz Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri dünya ve ahiretin hayırlarına cümlenizi nail eylesin... İki cihanda afiyet, saadet ve selâmet üzere eylesin… Cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin, Habîb-i Edîbi'ne komşu eylesin…

Peygamber SAS Efendimiz'in mübârek hadîs-i şerîflerinden okuyup izah etmek üzere toplanıyoruz. Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izahına başlamadan önce; başta Peygamber salla'llâhu aleyhi ve sellem Efendimiz'in rûh-i pâkine hediye olsun

düşüncesiyle, sonra onun cümle mübârek âlinin, ashâbının, etbâının;

Bu hadîs-i şerîfleri nakil ve rivayet edenlerin ruhlarına hediye olsun diye, kitabı telif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyaüddin Efendimizin ve kendisinden feyz aldığımız Mehmed Zâhid-i Bursevî Hocamızın hassaten ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldemizin medâr-ı iftihârı Yûşâ AS'ın, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nin ve sair sahâbe-i kirâmın, evliyâullahın ruhlarına hediye olsun diye; şu camiyi bina etmiş ve bize yadigâr bırakmış olan İskenderpaşa'nın ve bu camiyi eski halinden daha geniş hale getirmek için çeşitli yardımlar yapmış olan siz kardeşlerimizin, kendilerinin ve geçmişlerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan yakından buralara gelmiş olan siz kardeşlerimizin dünya ve ahiret saadetine ermenize vesile olsun, iki cihanda bahtiyar olasınız diye ve sâir mü'minîn ü mü'minât, müslimîn ü müslimât kardeşlerimizin de ruhları şâd olsun, kabirleri nur dolsun, makamları daha âlâ, dereceleri yüksek olsun diye bir Fâtiha, on bir *İhlâs-ı Şerîf* okuyup ruhlarına hediye edelim, öyle başlayalım.

……………………

a. Ribatın Önemi

Mukaddime'de metnini okuduğumuz hadîs-i şerîf, Râmûzü'l-Ehàdîs kitabımızın 36. sayfasının 5. hadis-i şerifidir. Mısır'ın fethinde de bulunmuş Utbe ibn-i el-Münzir isimli bir sahabînin rivayet ettiği hadîs-i şerîftir.

Efendimiz SAS buyurmuş ki:

إِذَا انْتَاطَ غَزْوُكُمْ ، وَكَثُرَتِ الْعَزَائِمُ ، وَاسْتُحِلَّتِ الْغَنَائِمُ ، فَخَيْرُ جِهَادِكُمُ الرِّبَاطُ (طب. وابن منده ، خط. عن عتبة بن الندّر)

RE. 36/5 (*İze'ntâta gazvüküm, ve kesüreti'l-azâimü, ve'stuhilleti'l-ganâimü, fehayrü cihâdikümü'r-ribât.*)

(*İze'ntâta gazvüküm*) "Sizin gaza etmeniz uzak olduğu zaman, (*ve kesreti'l-azâimü*) ve kuvvetler çoğaldığı zaman; (*ve's-tuhilleti'l-*

ganâimü) ganimetler de helâl görüldüğü zaman; (*fehayrü cihâdikümü'r-ribât*) sizin cihadınızın en hayırlısı ribattır."

Öyle sözler söyledik ki, güya tercüme ettik ama hepsini izah etmek lazım. Çünkü çok kimse anlamamıştır. SAS Efendimiz; "Şöyle şöyle şöyle olursa, o zaman en iyi yapacağınız şey ribat etmektir." diyor.

Önce *ribat*'ın ne olduğunu anlatalım.

Ribat; tı harfiyle, rı-be-elif-tı *murâbata* veya *ribât*. Aslında "irtibatlı, karşılıklı irtibatlı olmak" demek. "İrtibat" kelimesi de zaten aynı kökten geliyor. "Düşmanla irtibatlı olunan yer."

"—Hudutlarda düşmanla irtibat kurulması muhtemel olan yerlerde, düşman gelirse karşılayayım." diye bekçilik yapmaya murâbata veya ribat derler.

Yani mücâhede ve cihad, muhasebe hisab, murâbata ribat… Bu siygada aynı mastarın iki şekli vardır. Mastardır bu. Kısaca söylemek gerekirse "Hudutlarda bekçilik yapmak, nöbet tutmak, beklemek" demek. Hatta böyle bekleme yerlerinin etrafının da sağlamlaştırılması lazım. Düşman birden hücum ettiği zaman sağlam olması lazım, tahkim edilmesi lazım. Hudutlarda bekleme yerlerini biraz güçlü kuvvetli, kale şeklinde yapmışlar. O hudut kalelerine de *ribat* derler.

Ama bu ribatlar geniş teşkilatlı oluyor; orada oturuyorlar, kalkıyorlar; odaları, avlusu var. "Düşman gelmesin." diye bekliyorlar, bekçilik oluyor. Gelirse çarpışırlar, sair zamanda artık vakitlerini Allah'ın rızasına uygun bir şekilde orada geçirirler. Bazen topluca zikir yaparlar, ibadet ederler, ilim öğrenirler, öğretirler.

İşte böyle hudutlarda bulunan kale ve nöbet merkezlerine ribat ismi de verilmiş. Ribat ismi böylece artık bir bakıma da medrese gibi bir mânaya gelmiş. Demek ki boş zamanları ilim öğrenmekle geçirdikleri için de mânası o mânaya doğru kaymış.

Mesela Medine-i Münevvere'de "şu isimli ribat" diyorlar, artık Medine'nin etrafında düşman kalmadı ama o ne demek?

"Bir takım mübarek insanların gelip Allah rızası için oturup kalktıkları, vakitlerini artık Allah'ın rızasına uygun işlerle geçirdikleri yer" mânasına geliyor. Medrese desek gündüzleri ilim olur, geceleri yatılır. Ribat, yurt gibi yani; o mânaya kullanılmış.

Medine'de *ribâtü'l-etrâk* isimli yerler vardı. Şimdi hepsi yıkıldı ya.

Demek ki hudut kalelerine ribat ismi veriliyormuş. Hudutlarda kalelerde beklemeye; murâbata mastarı, ona da ribat adı veriliyor. Bu bekleyen kimselere de murabıt adı verirler. Mücahit gibi murâbıt adı verirler. Hatta Kuzey Afrika da bir zamanlar İslâm âleminin bir hududuydu. Orada İspanyollarla, gayrimüslimlerle, cihadla meşgul olan "Murabıtlar Devleti" diye devlet kurulmuş.

Demek ki *ribat* da, *murabıtlık* da, *murabata* da cihadın bir çeşidi. Ama burada doğrudan doğruya düşmana hücum edip savaşmak yok da beklemek var. Ve bu bekleyiş de zamanın boş geçmemesi bâbında…

İslâm tarihi içinde ilimle, zikirle, ibadetle meşgul olma durumu olduğundan "ribat" deyince dervişler de akla gelmiş, mücahitler de akla gelmiş, "evli olmayan insanların oturduğu yurt" gibi bir mâna da hatıra gelmiş.

Ribat, Peygamber Efendimiz'in zamanında "hudut kalesi" demek. Bu hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz diyor ki:

(*İze'ntâta gazvüküm*) "Sizin savaşmanız uzak olduğu zaman."

Savaş mıntıkasına uzaktasınız, tam oraya kadar gidemezsiniz, şartlarınız müsait olmaz. İran'da oturuyorsunuz; hudut ilerlemiş Horasan'a, Horasan'dan ilerlemiş daha öteye... Savaş yeri uzaklarda kaldı. İstanbul'da okuyorsunuz; savaş Avusturya hududunda, uzakta…

(*Ve kesiretü'l-azâimü*) Azimetin çoğulu; yani "İşler, yapılacak şeyler, kuvvetler çoğaldığı zaman."

Gümüşhaneli Hocamız, hadisleri açıkladığı şerhinde şöyle buyurmuş: "Komutanların insanları çeşitli bölgelere sevk etmeleri, 'şuraya git buraya git' diye tevcih etmeleri ihtimalleri çoğaldığı zaman…"

"Kuvvetler çok, her birini bir tarafa gönderebiliyor; asker sıkıntısı yok." demek gibi bir mâna seziliyor. O zaman imkânlar çok, herkes bir tarafa gidebiliyor. Savaş bölgesi uzaklarda, kuvvetler de çok.

(*Ve'stuhilletü'l-ganâimü*) "Ganimetler de helâl görüldüğü zaman."

Ganimet zaten helaldir ama kime helaldir?

Savaş yapılır, savaş yapıldıktan sonra ganimetin beşte biri —buna humus denilir— Allah, Rasûlüllah ve hazine için ayrılır; gerisi gaziler, savaşa fiilen iştirak edenler arasında taksim olunur. Beşte dördü savaşanların hakkı oluyor. Bunların eşit olarak dağıtılması, ortaya yığılması lazım.

Peygamber Efendimiz; "Bir kimse taksimden evvel bir ayakkabı bağcığı bile alsa, cehennemden bir bağ almıştır." diyor. İslâmî savaşta, taksimden evvel özel olarak kendi cebine bir şey almak yoktur.

Şimdi bizimkiler Kıbrıs'a gitmişler, savaşmışlar; herkes ne bulduysa cebine doldurmuş. Eskiden olsaydı böyle olmayacaktı; toplanacaktı, eşit olarak taksim edilecekti. Artık herkes cebine ne bulduysa doldurmuş, tabi şimdi ölçüsü kaçmış oluyor.

Eğer bu taksim eşit olarak yapılmaz da bazı kimseler bulduğunu cebine koymayı helâl sayarsa —-burada bu kasdediliyor— yani taksimat doğru düzgün yapılmaz, ganimet helâl sayılırsa… Ganimet zaten helâl ama taksimden fazla olarak kendisinin olmayan ganimeti de cebine koymaya kalkarsa, ahlâk bozulursa o zaman işin tadı kaçıyor, bereketi kalmıyor.

b. İki Göze Cehennem Ateşi Değmeyecek

İşte durum böyle olduğu zaman, "Sizin cihadınızın en hayırlı şekli ribattır. Ribatlarda oturursunuz, murabıtlık yaparsınız; en hayırlı şekli odur." diye buyurmuş. İşin tadı kaçtığı zaman orada oturursunuz; hem ilim öğrenmek var; bir alim çıkıyor ötekilere ders anlatıyor, vakit boş geçmiyor hem zikir var. O bakımdan ribat "tekke" mânâsına da gelmiş. İçeride ilim öğrenildiği için medrese mânasına gelmiş, yatıldığı için yurt mânasına gelmiş, ilim öğretildiği, zikir yapıldığı için tekke mânasına gelmiş.

İşte o zaman orada oturur; böyle hayırlı şeylerle meşgul olursunuz. "O da çok sevaptır." diye Efendimiz buyuruyor. Yani "Şüpheli taraftan, mecburi olmayan taraftan vazgeçebilirsiniz; o zaman en hayırlı şekil ribatta oturmaktır." buyurmuş oluyor.

Peygamber SAS Efendimiz yine bu konuyla ilgili olarak

buyurmuş ki:[44]

عَيْنَانِ لاَ تَمَسُّهُمَا النَّارُ: عَيْنٌ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ، وَعَيْنٌ بَاتَتْ تَحْرُسُ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ (ت. عن ابن عباس)

(*Aynâni lâ temessühüme'n-nâr*) "İki göze cehennem ateşi değmeyecek, temas etmeyecek. İki gözün sahibi hiç cehenneme girmeyecek:

1. (*Aynün beket min haşyeti'llâh*) "Allah korkusundan ağlayan göze cehennem ateşi değmeyecek." Tenhada zikirle, muhasebeyle, murakabeyle, ibadetle meşgulken Allah korkusundan gözyaşı döküyor.

2. (*Ve aynün bâtet tahrusü fî sebîli'llâh*) "Bir de, Allah yolunda, İslâm ülkesini düşmandan korumak için hudutta nöbet tutan göze, hudutlarda bekçilik yapan askerin gözüne cehennem ateşi değmeyecek."

Neden?

Onun nöbeti sayesinde, o bekçiler sayesinde, arkadakiler rahat uyuyorlar; onun için sevabı çok oluyor.

Demek ki mümkünse bu gibi hizmetleri yapmak, çok sevaptır. Mümkünse cihad, olmazsa murabıtlık, ribat.

Bir de meseleyi bizim zamanımıza getirelim. Şimdi biz cihat

---

44 Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.175, no:1639; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.488, no:796; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.337, no:2427; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.211, no:320; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXVIII, s.446; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.307, no:4346; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.119; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.IV, s.231, no:2624; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.II, s.360, no:867; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.233; Ukaylî, *Duafâ*, c.IV, s.345, no:1952; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.92, no:2431; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.16, no:4235; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.422, no:1447; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.48, no:4125; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.285; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.268, no:5875; RE: 320/9; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.523, no:9489; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.335, no:14418.

etsek elhamdülillah cihat sahası çok. Bosna Hersek'e gitmemiz lazım, Karadağ'a gitmemiz lazım, Seylan'a gitmemiz lazım. Yeter ki çarpışacak insan olsun. Millet Pakistan'da biraz heveslendi, Afganistan'da bizlerden, her taraftan cihad yapmaya gidenler oldu. Ama şimdi biraz kanıksadılar gibi. Halbuki böyle olmaması lazım.

Müslümanın müslümana yardımı, onu desteksiz bırakmaması ve imdadına yetişmesi boynunun borcu, kardeşlik. Hiçbir şey yapamazsa protesto eder.

Ben diyorum ki Sırplar'a, Ermeniler'e, yaptıkları şeye karşı bir hafta yas haftası ilan edelim! Bunları dile getirelim. Çocuklar, kızlar, zavallılar işkence görüyor evler, camiler yıkılıyor; kanlar dökülüyor, mallar yağmalanıyor.

Hani nerede medeniyet, hani nerede insanlık?

Hepsinin boş olduğu anlaşılıyor. Müslümanların asırlık ihmalleri de birden düzelmiyor. Bir insan iyi günlerde iken kötü günlere hazırlanmazsa, kötülük veya tehlike gelip kapıya dayandığı zaman, iş işten geçmiş oluyor.

Bu devirde biz Ümmet-i Muhammed'in fertlerinin umumi bir hastalığı var: İş adamakıllı sıkışmayınca tedbir almıyoruz. Halbuki bir iş ilk başta kolayca halledilebilir, küçücük bir delik kolayca yamanabilir. Ama yırtılıp kocaman bir delik olunca artık yamanması mümkün olmuyor. Biz önde olan insanlar olarak diyoruz ki mektep açın, İslâm'a yardım edin, para bakımından cömert olun. İşte şöyle yapalım, böyle yapalım. Yapılacak işleri size anlatıyoruz veya başka memleketlerin hocaları kendi ahalilerine anlatıyorlar. Çocuklarınızı müslüman yetiştirin, halis muhlis insanlar olsunlar, aman küfre meyletmeyin, kâfirlere özenmeyin, eviniz şöyle olsun, işiniz böyle olsun; dinlemiyorlar.

Neden?

Ortada bir tehlike yok.

"—Bir şey yok canım."

Çocuklar komünist yetişiyorlar, tedbirler alınmıyor. Düşman durmuyor, uyumuyor, ilerliyor. Ondan sonra hücuma geçtikleri zaman silah yok, tedbir yok, plan yok, program yok; hatta birlik ve beraberlik yok. O zaman keklik gibi avlanıyorlar. Bıldırcın gibi kafaları koparılıyor, zavallılar mahvoluyor. Yine birlik beraberlik

olsalar buradan oraya destek verebilirler. O da yok!

Bosna'dan Hersek'ten İstanbul'a, Adapazarı'na, Bursa'ya gelmiş nice tanıdığımız insanlar vardır, hatta çok yakınlarımız vardır. Ne yapacaklardı?

Güzel günlerde tehlike ihtimallerine karşı tedbirleri düşünüp, hazırlık yapıp, kesenin ağzını açacak ve çalışmalar yapacaklardı. Yapmadılar, yapmayınca iş büyüdü. Şimdi haberleri görüyoruz; gece uykumuz kaçıyor. Haberleri dinliyoruz, bir şey yapamıyoruz. Birden olmaz ki! Yılların ihmalleri, sonra çok fena sonuç veriyor.

Muhterem kardeşlerim!

Onun için, biz bir şey söyledik mi dinleyin, sözümüze itimat edin!

Kimdir Ümmet-i Muhammed'in sahibi? Kim bakacak Ümmet-i Muhammed'in işlerine?

Herkes ticaretinde, memuriyetinde, kârında, kazancında; onun için bu işin erbabına itimad edip, "ver" dediği yerde vermek, "yap" dediği yerde yapmak lâzım.

Adam minarenin önüne bir minare daha koyuyor. Ya bu bir minareye de zaten çıkılmıyor ki. Ezan aşağıdan mikrofondan okunuyor, minare sembolik bir şey olmuş. "Ramazan'da kandiller yandığı zaman görülsün." diye bir minare yeter, ikincisine lüzum yok.

Ama eğitimin önemi var, insanı yetiştirmek çok önemli. Kâfire İslâm'ı tebliğ etmek çok önemli, onun kalbini kazanmak önemli. Peygamber Efendimiz müslüman olmayan insanlara bile zekâttan para ayırıp, gönlünü alacak paralar verip, onların kalplerini İslâm'a ısındırmıştır. Bunlar yapılmıyor.

"—Bu adamlar bize diş biliyorlar; bunların karşısında ne tedbir almamız lazım?" diye düşünülmüyor.

"—Düşman bir yerden saldıracak olsa nereden kaçarız, nereye sığınırız, nereye arkamızı veririz, nereden destek alırız?" diye düşünülmüyor.

Bosna-Hersek'in haritasına bakıyorum, her tarafı düşman tarafından çevrili, müslümanlar öbek öbek düşmanın arasında, etrafı çevrilmiş, bir yere kaçamaz, yardım alamaz, yiyecek bulamaz, haber çıkmaz. Şimdi hepsi kuzu gibi boğazlanıyor. Yazık!

Bir şey de yapamıyoruz, haber de alınmıyor. Halbuki denizden bir irtibat yerimiz olsa ne iyi olurdu…

Orta Asya'da birçok müslüman kardeşlerimiz var; arada bir irtibat yok. Araya Ermenisi girmiş, hıristiyan bilmem hangi milleti girmiş, falancası girmiş; irtibat sağlayamıyoruz. Onlar irtibatı koparma tedbirlerini almışlar, biz irtibatı sağlama tedbirini almamışız.

İslâm'a hizmette ilk merhale, para harcamaktır. Zekâtını verirsin; hem farz ödenmiş olur, hayrını hasenâtını yaparsın, sadaka verirsin hem hayır kazanmış olursun hem de rahat etmiş, rahat bir şekilde İslâmî hizmeti yapmış olursun. Bu yapılmayınca, bu sefer ikinci adımda can gidiyor. Hem mal gidiyor hem can gidiyor. Kıyamadığın mal da gidiyor, bu sefer can da gidiyor. Hem o Allah yoluna harcayamadığın paralar düşmanın eline yine geçiyor, hem de bu sefer canın gidiyor.

Başka bir yeri örnek almazsak, Afganistan'ı örnek alalım:

Afganistan bundan senelerce önce, 30 yıl önce, anayasası Kur'ân-ı Kerîm olan bir şeriat devletiydi.

"—Niye müslümanları koruyamadılar? Niye şimdiki kadar cihad etmediler?"

Önem vermediler de ondan. O zaman Kur'ân-ı Kerîm anayasası iken, şeriat ahkâmı onların kanunu iken çalışmadılar. İçlerinden çocukları tahsil için Moskova'ya gönderdiler.

"—O eski idareciler, kaçanlar nerede okudu?"

Ruslar orada çalışma yaptılar, komünist yetiştirdiler, adam kazandılar. Ondan sonra geldiler; hem harcayamadıkları paralar gitti, hem evleri yandı, yıkıldı, hem de nüfusun büyük bir kısmı kırıldı. Şimdi "Allah yolunda cihad yapacağız." diye iki yıldır uğraşıyorlar, yavaş yavaş sonuç alınıyor.

Suriye'de de böyleydi; çok müslüman idareciler, çok temiz ahali vardı. Suriye'de bu destek yapılmadı, yardım yapılmadı. Hatta orada bir ara müslümanlar bayağı hâkimdi; Halep, Humus, Şam'a kadar yanaşmışlardı. O zaman bizim idareciler onlara yardım etmediler. Orada "şeriatçi", "gerici" bir devletin olmasını istemediler.

"—Sen misin orada gerici, şeriatçi bir devlet olmasını istemeyen;

al sana bir düşman, komünist, PKK'cı devlet; gör bakalım müslümanlara yardım etmemeyi!" diye Allah bize ibret gösteriyor. Şimdi Suriye'den hayır yok, Irak'tan hayır yok.

"—Ne demek yani?"

Belâ geliyor. Çok sıkıntı içinde, belki şimdi hükümet de askerler de:

"—Ah o eski devir! Fırsat kaçmış." diyordur.

Ben şahsen fırsatın kaçtığını her yerde söylüyorum, ilan ediyorum. Irak da öyle… Irak da çok güzel bir ülkeydi, Ürdün çok güzel bir ülkeydi; ama fırsatlar kaçıyor.

Muhterem kardeşlerim!

Kolayca halledilebilecek problemi vaktinde çözmeyince, müslümanların başına büyük belâlar geliyor. O büyük belâların çözümü için de hem verilmeyen paralar zayi oluyor, hem de ceza olarak canlar gidiyor. İmanla çarpışıp da şehid olanlara ne mutlu! Onu yapamayanlar oradan da ceza görüyor, ahiretleri de gidiyor. Kaçsa bir türlü ceza, dursa bir türlü ceza oluyor.

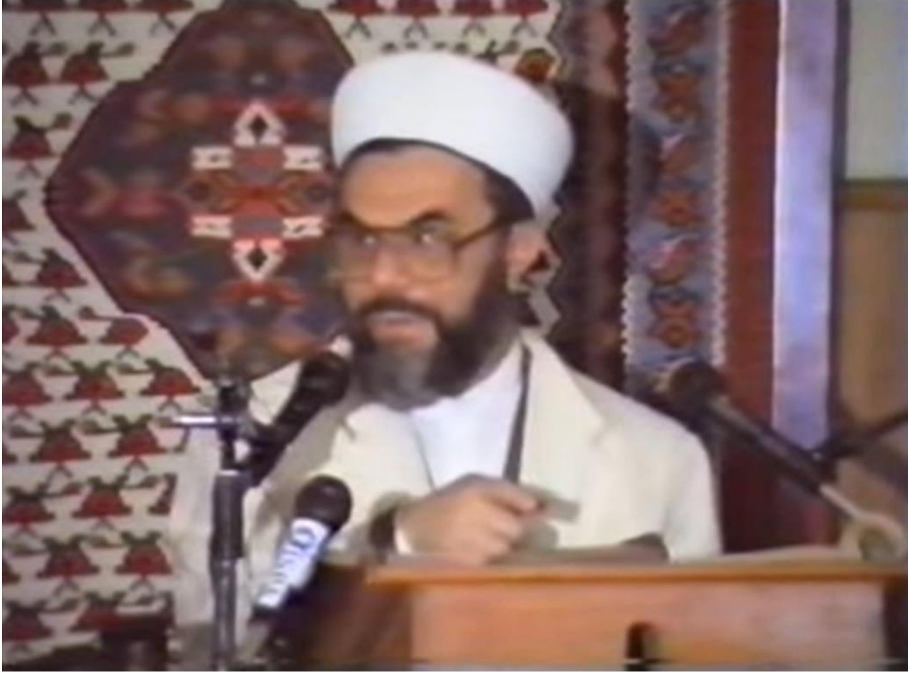
c. Mânevî Ribat

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Onun için sözü cihaddan ve ribattan açmışken ribatın bir de mânevîsi vardır. İslâm âlemini korumanın mânevîsi; "Mânevî kalelerden İslâm âlemine, dinine, imanına, irfanına hücum olmasın." diye nöbetçilik yapıp beklemek. Bu da önemli bir şey. Şimdi hududa gidip nöbet beklemeyiz ama, "İslâm'a hücum olmasın, kafirlere karşı cevap verilsin, karşı konulsun." diye terbiye sahasında, kültür sahasında, eğitim sahasında yapılacak çok şeyler var. Yine kesenin ağzını açacaksınız, mecbursunuz; o çalışmaları yapacaksınız.

Adamlar televizyonun ehemmiyetini bildikleri için dış ülkelerden yayın yapıyorlar. Türk ülkelerinde çanak antenlerle muzır yayınları halkımıza dinlettiriyorlar, ahlâkını bozuyorlar. Devlet de kontrol edemiyor, onun için bu halk bozulur. Bir insanın kafası bozuldu mu, o adamı sen çöpe at. Vücudunun gücü kuvveti hep zararlı olacak. Bak nasıl beş tane polis öldürüyor.

Şarkı türkü, şu sahnesi bu sahnesi değil; İslâm'ı anlatacak televizyon kurmamız lazım.

Gelip soracaksınız, destek olacaksınız. Kurmamız lazım. Bunu da yapmazsanız 10 sene sonra ah vah diyeceksiniz.

Benden önceki hocalarımızdan da misal verebilirim, kendi yazılarımızdan da misal verebilirim. Biz, olacak hadiseleri 10 sene, 20 sene, 30 sene, 50 sene önceden söylemişizdir, alimlerimiz söylemiştir:

"—Böyle nesil yetiştirmeyin, bu neslin sonu anarşi olur. Anarşist olurlar. Bunlar memlekete fayda getirmez." demiştir.

Anarşinin ne olduğunu kimsenin bilmediği zamanda alimlerimiz bunu yazmıştır. Neden?

Allah'ın verdiği nurla bakan insan hakkı söyler. Allah bir nur verdi mi hakkı bâtıldan ayırır, söyler. Ama o zaman dinlenmemiştir, ihmal edilmiştir. Şimdi artık kıyametler kopuyor. İşin vahameti, ciddiyeti iyice anlaşılmış durumda. Onun için sizi mânevî murâbıtlığa çağırıyorum.

Mânevî murâbıtlık, mânevî mücahidlik... Gözünüzü dört açacaksınız; Müslümanlığı korumak için, müslümanları korumak

için tedbir alacaksınız. Gıda yardımı mı, silah yardımı mı, beden yardımı mı, asker yardımı mı gerilla yardımı mı; yaparız. Bunların hepsini müslümanların birbirlerine yapması lazım.

Çünkü orada öldürülüyor. Gözümün önünden gitmeyen bir sahne; her yerde söylüyorum, gazete çekmiş:

Babası yanında, kızı yanında, ellerinde silah. Kızcağız güzeller güzeli… Düşünüyorum bir baba olarak; insanın yanında kızı, karşısında düşman… Kendisi ölürse bu kızı ne olacak? Veyahut kızıyla çarpışırken kurşunu bu kız yese o babanın yüreği ne olur? Veyahut geliyorlar, çocuklarını buraya bırakıyorlar, savaşmaya gidiyorlar. Ne kadar zor durumlar!

Onun için sulh zamanında fırsat eldeyken kesenin ağzını açarak yapılmayan şeyler sonradan cana geliyor.

Bir misal daha söyleyelim:

Kafkasya'da Rus birlikleri parasızlıktan aylarca maaş almamışlar, merkezle de irtibatları kopmuş. Komutanlar gelmişler, Azerbaycan yöneticilerine demişler ki:

"—Bize bir milyon dolar verin, size bu tankları, silahları devredelim."

Onlar o parayı vermemişler. Ondan sonra aynı teklifi Ermenistan'a götürmüşler. Demişler ki:

"—Bize bir milyon dolar verin, bu silahları size devredelim."

Onlar vermişler. Tankları, füzeleri, uzun menzilli topları almışlar; ondan sonra Karabağ'a saldırmışlar.

Dışardan yardım gelmedi. Nereden geldi?

Oradan satın aldılar ve böyle oldu. Para her kapıyı açıyorken sen o paradan sakınırsan, bu sefer Karabağ da elden gider, Bakü de gider; Allah saklasın. İşin hikâye olmadığı, çok vahim ve ciddi olduğu gözümüzün önünde cereyan eden hadiselerden bellidir.

Ben bir adım daha ileri, bir söz daha söyleyeceğim.

Benim sözlerim banda, videoya alınır, dinlenir, dosyalanır; biliyorum. Hepsini açıkça söylüyorum. Yarın öbür gün bu hainler, bu zalimler bizim de başımıza çorap örerler. Allah saklasın, istemeyiz.

"—Ya nasıl oldu? Bu memleketin başına bu hal gelir miydi?" diye hayret edersiniz.

Onun için kale gibi sapasağlam durmamız lazım. Kesenin ağzını açma zamanında keseyi açmamız lazım. Kazandığın paraları Allah yolunda harcamayacaksın da ne olacak?

Sen harcamazsan, Allah çatır çatır aldırır, başkasının eline verir. Onun için bizim memleketimizin fertlerinin hepsinin —bu işin erbabıyla gitsinler, konuşsunlar— tepeden tırnağa silahlı olması lazım.

Çünkü Yunanistan orada, ötekisi orada, berikisi burada, Ermenistan orada…

Abdülhamid Hân zamanında, Adana'dan rüşvet yoluyla şu kadar milyon para vererek arazi satın almak istemişler. Abdülhamid hemen oraları kendisine çiftlik yapmış, kendi parası ile arazisi haline getirmiş ki, başka kimse bir oyunla, rüşvetle filan alamasın.

Gözünüzü açın ki Adana ovasında, Ege ovalarında bile milletin gözü var. Ya sahip çıkarsınız, tedbir alırsınız; ya da seneler geçtikten sonra:

"—Ya bunu 10, 15, 20 sene önce söylemişlerdi." dersiniz.

Böyle bir durum olmasını istemiyorum. Nasıl alacaksa devlet de alsın. Vergi alacaksa alsın, ne yapacaksak yapalım; bu adamlardan daha üstün silahımız olması şarttır.

Allah'ın, Kur'ân-ı Kerîm'in emridir:

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ

عَدُوَّ اللّٰهِ وَعَدُوَّكُمْ (الأنفال: ٦٠)

(*Ve eiddû lehüm me'steta'tüm min kuvvetin ve min ribâti'l-hayli*) "Düşmanlara karşı gücünüz yettiği kadar kuvvet ve cihad için bağlanıp beslenen atlar hazırlayın! (*Türhibûne bihî adüvva'llàhu ve adüvveküm*) Onunla Allah'ın düşmanını, sizin düşmanınızı korkutursunuz." (Enfal, 8/60) âyet-i kerîmesi vardır.

Onları korkutacak kadar mükemmel silahlı olmalıyız. Tankın karşısında tek tük atan silahla iş olmaz. Silahlar öyle gelişmiş ki. Bu iptidaî silahlarla düşmanı göremiyorsun ki nişancılığınla

deviresin. Adam dağın arkasından kuruyor, üstüne bomba yağdırıyor; her taraf harabe…

Ortada düşman yok, kime atacaksın? Ne yapacağını bilemiyorsun. Bu memleketi, bu halkı korumak istiyorsak, mazlumların yanında yer almak istiyorsak, zulme uğramak istemiyorsak, silahlanmamız lazım!

Efendimiz dua edermiş; ne güzel!

"—Yâ Rabbi! Başkasına zulmetmekten de başkasının bana zulmetmesinden de sana sığınırım."

Ne kendim zulmedeyim ne de zulme uğrayayım. En güzeli bu. Biz onu istiyoruz. Biz her tarafa gül dağıtmak, hayır yapmak, iyilik yapmak isteriz.

Ben bu Sırplar'dan, Ermeniler'den korktum; çok gaddarlar!

Ben karıncayı ilaçlarken korkuyorum. Evde yemeklere sarıyor, karıncaya ilaç yapacağım. "Onun da canı var." diye onu dahi düşünüyorum. Karıncayı ezmemeye çalışıyoruz.

Milleti sokağa döküyor, öldürdükleri insanları kamyonlara yığıyor. Bu kadar zalim insanlar var.

Muhterem kardeşlerim!

İslâm olmadıktan sonra insanlarda insanlık yok. O bakımdan konu savaştan, cihaddan, mânevî bekçilikten açıldı. İslâm'ı korumak İstanbul'da da olur. İslâm'ın gelişmesi, öğretilmesi için gözünü dört açarsın.

Önceki Devlet Planlama Teşkilatı'nda beş yıllık kalkınma planları için raporlar hazırlıyorduk. Diyorlardı ki:

"—Bu kadar İmam-Hatipli fazla..."

Bu kadar değil on misli daha İmam-Hatipli, ilâhiyatlı, hoca, mü'min insan olsa yine azdır. Bizim dünyaya mü'min insanlar ihraç etmemiz lazım! Japonya araba ihraç ediyor, bizim mü'min insan ihraç etmemiz lazım!

Neden?

Afganistan'da, Avusturalya'da, Taylant'da, Orta Asya'da, İspanya'da, İngiltere'de, Amerika'da ihtiyaç var.

Şimdi bana müsaade edin, benim burayla alakam olmasın. Güney Afrika'dan, Amerika'dan, İngiltere'den, İsveç'ten beni istiyorlar, hoca istiyorlar.

Neden? İhtiyaç var da ondan. Dünyanın her yerinde iyi hocaya, iyi din adamına, alime ihtiyaç var; onun için. On misli fazla olsa yeri.

Bize din adamı yetiştiren müessese lazım. Bunlar bizim irfan ordumuz, dünyaya irfanı yaymak için Osmanlı'nın ordusundan mühim bu. Allah'ın rızasına uygun olan şey bu. Ama bunu bilmeyen;

"—Şu kadar cami var; bu kadar imama, müezzine ihtiyaç var. Bundan fazlası ne yapacak?" diye olduğu yerde ter ter tepiniyor.

Yahu burnunun ucunu göremiyorsun, sen adamakıllı miyop olmuşsun. Bak bugün Başbakanın[45] Orta Asya'daki konuşmalarını, biz on sene önce camide konuşsaydık; "Vay gerici vay!" derlerdi, bizi hapse tıkarlardı. Şimdi bak Allah gerçekleri nasıl gösteriyor! İlerici gazetelerde herkes hâlâ Nakşibendîler'e atıp tutuyor. Başbakan orada Nakşibendî tarikatimizin en büyüklerinden olan zâtların isimlerini dilinden düşürmüyor. Ahmed-i Yesevî hazretleri vs.

Ahmed-i Yesevî kim?

Bizim Abdülhâlık-ı Gucdüvânî Efendimiz'in halifesi, Nakşî. Hadi bakalım orada da kötüle!

Orada öyle, burada böyle… Buradakiler bilmiyorlar. Oraya giden gözüyle görüyor ki iş başka türlüymüş.

Biz Ay'dan gelmedik ki, biz de sizin gibi aynı tahsili gördük, elhamdü lillah hiçbir farkımız yok… Sadece belki görüşlerimizde, kalbimizde, niyetlerimizde farklar var. Biz bütün insanların iyiliğini istiyoruz, herkesin mutlu olmasını istiyoruz hatta muhaliflerimizin bile. Herkesin cennete girmesini istiyoruz. İstediğimiz bu. Sadece dünyasını değil ahiretini düşünüyoruz, onun için çalışıyoruz.

Onun için başbakan da olsa, reis-i cumhur da olsa bizi dinlemesi lazım! Ya dinlerler, ya da ne polis teşkilat,ı ne ordu teşkilatı bizi dinlemedikleri zaman meydana gelen muzırlıkları izale etmeye güç yetirebilir. Hiçbirisi güç yetiremez. Ya dinlerler ya da başlarının belasını bulurlar.

---

[45] Başbakan Süleyman Demirel, Özbekistan-Kırgızistan Gezisi (27 Nisan 1992 – 4 Mayıs 1992).

d. Önce Sağ Ayağı Giyinmek

İkinci hadîs-i şerîfe geçiyorum. Ahmed ibn-i Hanbel'de, Müslim'de ve diğer kaynaklarda var.

Efendimiz SAS, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edildiğine göre buyurmuş ki:[46]

---

[46] Buhàrî, *Sahîh*, c.XVIII, s.190, no:5407; Müslim, *Sahîh*, c.X, s.486, no:3913; Tirmizî, *Sünen*, c.VI, s.419, no:1701; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XI, s.185, no:3610; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.X, s.486, no:2606; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.283, no:7799; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.432, no:4060; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.178, no:6274; Ebû, Avâne, *Müsned*, c.V, s.265, no:8669; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.143, no:75; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.252, no:1287; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.226, no:25416; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.I, s.15, no:11; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.132; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.409, no:41604; Câmiü'l-Ehàdîs, c.II, s.411, no:1520.

إِذَا انْتَعَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِالْيُمْنَى، وَإِذَا خَلَعَ فَلْيَبْدَأْ بِالشِّمَالِ،

لِتَكُونِ الْيَمِينُ أَوَّلَهُمَا تُنْعَلُ، وَآخِرَهُمَا تُنْزَعُ (حم. م. د. ت. ه.

عن أبي هريرة)

RE. 36/6 (*İze'nteale ehadüküm felyebde' bi'l-yümnâ, ve izâ halea felyebde' bi'ş-şimâli, li-tekûni'l-yemînü evvelühümâ tün'al, ve âhiruhümâ tenza'.*)

(*İze'nteale ehadüküm felyebde' bi'l-yümnâ*) "Sizden biriniz ayakkabısını giyeceği zaman, sağ ayağıyla başlasın. (*Ve izâ halea felyebde' bi'ş-şimâli*) Çıkaracağı zaman önce sol ayağını çıkarsın!"

(*Li-tekûni'l-yemînü evvelühümâ tün'al*) "Giyişte sağ ayak ilk olsun; (*ve âhiruhümâ tenza'*) çıkarışta sol ayak ilk olsun, sağ ayak ikinci, yani sonuncu olsun." diye buyurmuş.

Hayırlı işlere sağ ile başlamak İslâm'ın bir töresidir. Aşağıdaki hadîs-i şerîfte de, ondan sonrakinde de göreceğiz. İnsanın yemeğe sağ eliyle başlaması lazım, ayakkabı giymeye sağ ayağıyla başlaması lazım. Elbise giyerken de önce sağ tarafından başlaması lazım. Bu sağa dikkat etmek önemli.

Önemli olduğunu nereden anlıyoruz?

Peygamber Efendimiz birisine:

"—Sağ elinle ye." demiş.

Adam:

"—Yiyemiyorum." demiş.

Rasûlüllah Efendimiz dedikten sonra insan "Yapamıyorum." der mi? Ölür, yine yapar. Peygamber Efendimiz:

"—Yiyemez ol." buyurmuş.

Tabi ondan sonra da yiyememiş. O bedduaya uğrayınca belâsını bulmuş. Efendimiz ısrar ettiğine göre bir bildiği vardır. "Yiyemiyorum." ne demek! Sağ elinle yemeye kendini alıştır; dikkat et, hafif ye, yavaş yavaş ye ama alıştır. Her şey alışmaya bağlı.

Bir camiye girerken, güzel yerlere girerken sağ ayağıyla gelecek ama tuvalete girerken sol ayakla girecek, çıkarken sağ ayakla çıkacak. Güzel işler sağ ile yapılıyor; bu bir terbiye. Onun için yolun sağından gidiyoruz.

İngilizler inatlarından soldan gidiyorlar, sol elle yiyorlar. O kadar şuurlular ki bize de moda olarak sokturmaya, yerleştirmeye çalışıyorlar. Sol elle ağzını bulamaz, burnuna bulaştırır insan. Sol elle yedirmeye çalışıyor. Bizimkiler bıçağı sağ eline alıyor; ondan sonra "Ağzını bulacak da lokmayı ağzına sokacak." diye uğraşıyor. Bak biz sağ elimizle yersek sevap kazanacağız. Peygamber Efendimiz'in tavsiyesine uyduğumuz için sünnet olacak.

Adamlar her şeyi inadına sola yapmışlar. Sokaklarda bile soldan gidiliyor, sağdan geliniyor. Avusturalya'ya, İngiltere'ye gittiğin zaman afallıyorsun, şaşırıyorsun. Onlar küfrünün ve karşıtlığının şuurunda; Allah'ın ehli olan mü'minler, mü'minliğinin ve Rasûlüllah'a bağlanmanın şuurunda değil. Bu devir böyle! Allah alim olmayı, bilmeyi ve bu durumdan kurtulmayı nasib etsin…

e. Meclise Girmenin Âdâbı

Bundan sonraki hadîs-i şerîf:

Birinci hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz SAS şöyle buyurmuşlar:[47]

إِذَا انْتَهَى أَحَدُكُمْ إِلَى الْمَجْلِسِ، فَإِنْ وُسِّعَ لَهُ فَلْيَجْلِسْ، وَإِلاَّ فَلْيَنْظُرْ إِلَى أَوْسَعِ مَكَانٍ يَرَاهُ، فَلْيَجْلِسْ فِيهِ (البغوي طب. هب. عن شيبة بن عثمان)

RE. 36/7 (*İze'ntehâ ehadüküm ile'l-meclisi, fein vüssia lehû felyeclis, ve illâ felyenzur ilâ evsai mekânin yerâhü, felyeclis fîh.*)

(*İze'ntehâ ehadüküm ile'l-meclisi*) "Sizden biriniz bir meclise, toplantıya, insanların toplandığı bir yere gittiği zaman, (*fein vüssia lehû felyeclis*) eğer kendisine bir yer açılır da 'buyur' derlerse açılan

---

[47] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.300, no:7197; Mâlik, *Muvatta' (Rivâyet-i Muhammed),* c.III, s.336, no:874; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.115, no:12919; Mus'ab ibn-i Şeybe babasından.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.138, no:25393; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.412, no:1522.

yere otursun. (*Ve illâ*) Eğer bir yer göstermezlerse; herkes olduğu gibi duruyor, kılını kıpırdatmıyor. (*Felyenzur ilâ evsai mekânin yerâhü, felyeclis fîh*) O zaman şöyle bakınsın, genişçe olan bir yer bulsun, oraya otursun."

"—İlla birisini sıkıştırmasına lüzum yok. Yer açarlarsa oturur, açmazlarsa meclisin münasip boş bir yerine gitsin, daha geniş olan bir yerine otursun." diye buyuruyor. Bu âdâbdır.

Bundan sonraki hadîs-i şerîf de aynı konuda, aynı şekilde başlıyor. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[48]

إِذَا انْتَهَى أَحَدُكُمْ إِلَى الْمَجْلِسِ فَلْيُسَلِّمْ ، فَإِنْ بَدَا لَهُ أَنْ يَجْلِسَ فَلْيَجْلِسْ ، ثُمَّ إِذَا قَامَ فَلْيُسَلِّمْ فَلَيْسَتِ الأُولَى بِأَحَقَّ مِنَ الآخِرَةِ

(حم. د. ت. حب. ك. عن أبي هريرة)

RE. 36/8 (*İze'ntehâ ehadüküm ile'l-meclisi felyüsellim, fein bedâ lehû en yeclise felyeclis, sümme izâ kàme felyüsellim feleyseti'l-ûlâ bi-ehakka mine'l-âhireh.*)

(*İze'ntehâ ehadüküm ile'l-meclisi*) "Sizden biriniz bir meclise varırsa, (*felyüsellim*) önce selâm versin, *Es-selâmü aleyküm* desin."

"—*Es-selâmü aleyküm ve rahmetullah*!" veya daha ziyade diyebilir. (*Fein bedâ lehû en yeclise felyeclis*) "Eğer kendisinin oturması durumu çıkıyorsa ortaya, tamam otursun."

Yer gösteriyorlar, oturması münasip olacak; o zaman otursun. Meclisten kalkma zamanı geldi. Meclis dediğimiz, toplantı yeri, toplanma, oturum. Türkçe'de Ankara'daki meclis akla geliyor; o

---

[48] Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.336, no:2630; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.430, no:4532; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.100, no:10201; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.230, no:7142; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.247, no:494; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.439, no:8501; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.III, s.364, no:1153; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.317, no:1252; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.342, no:986; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.448, no:8847; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XIV, s.60, no:7400; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.139, no:25394; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.413, no:1523.

değil.

(*İzâ kàme felyüsellim*) “Kalktığı zaman da *Es-selâmü aleyküm* desin.”

Bazısı bunu bilmiyor. Biz bunu Ankara’da gördük. Arkadaşlarımızla bir yere gidiyoruz; “*Es-selâmü aleyküm!*” diyorsun, tamam; “*Ve aleyküm selâm*” diyorlar. Ayrılırken “*Es-selâmü aleyküm!*” deyince, “Allah Allah! Bu ne demek?” diye şaşırıyorlar. Gelirken de selam vermek var, giderken de selam vermek var. Hatta Peygamber Efendimiz:

(*Feleyseti’l-ûlâ bi-ehakka mine’l-âhireh*) “Birincisi ikinciden daha gerçek değildir, ikisi de aynı derecede gerçektir. Birisi ötekisinden daha layık değildir, ikisi de aynı bakımdan layıktır, ikisi de lâzımdır.” buyuruyor.

“—Hem önceki selam hem de kalkarken selam vermek lazımdır.” diyor. Demek ki meclise giriş çıkışların âdâbı da bu iki hadîs-i şerîften anlaşılmış oldu.

f. Namazın Nasıl Kılınacağı

Bundan sonraki hadîs-i şerîf, onuncu hadîs-i şerîf:[49]

إِذَا أَنْتَ قُمْتَ فِى صَلاَتِكَ ، فَكَبِّرِ اللهَ ، ثُمَّ اقْرَأْ مَا تَيَسَّرَ عَلَيْكَ مِنَ الْقُرْآنِ ، ثُمَّ إِذَا أَنْتَ رَكَعْتَ فَأَثْبِتْ يَدَيْكَ عَلَى رُكْبَتَيْكَ حَتَّى يَطْمَئِنَّ كُلُّ عُضْوٍ مِنْكَ ، ثُمَّ إِذَا رَفَعْتَ رَأْسَكَ فَاعْتَدِلْ حَتَّى يَرْجِعَ كُلُّ عُضْوٍ مِنْكَ ، ثُمَّ إِذَا سَجَدْتَ فَاطْمَئِنَّ حَتَّى يَعْتَدِلُ كُلُّ عُضْوٍ مِنْكَ ، ثُمَّ إِذَا وَضَعْتَ ذَلِكَ فَأَثْبِتْ حَتَّى يَرْجِعَ كُلُّ عَظْمٍ إِلَى مَوْضِعِهِ ، ثُمَّ افْعَلْ مِثْلَ

---

[49] Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.V, s.39, no:4528; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.133; Rifâa ibn-i Râfi’ RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.427, no:19629; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.II, s.409, no:1517.

ذٰلِكَ ؛ فَإِذَا جَلَسْتَ فِي وَسَطِ الصَّلاَةِ فَاطْمَئِنَّ وَافْتَرِشْ فَخْذَكَ الْيُسْرَى ثُمَّ تَشَهَّدْ ، ثُمَّ إِذَا قُمْتَ فَمِثْلُ ذٰلِكَ حَتَّى تَفْرُغَ مِنْ صَلاَتِكَ (طب . عن رفاعة بن رافع)

RE. 36/9 (*İzâ ente kumte fî salâtike fekebbiri'llâh*…) İlâ âhiril hadis. Uzunca bir hadîs-i şerîf. Taberânî'den. Rıfaa RA rivayet etmiş. Cümle cümle okuyup tercemesini yapmaya çalışalım:

(*İzâ ente kumte fî salâtike*) "Sen namazda ayağa kalktığın zaman, (*fekebbiri'llâh*) namaz kılmaya Allahu ekber diyerek başla, tekbir getir, namaza öyle başla! (*Sümme akra' mâ teyessere aleyke mine'l-kur'ân*) Sonra ayakta iken Kur'ân-ı Kerîm'den kolayına gelen münasip bir miktar oku!"

Mâlum, "Fatiha'sız namaz olmaz." diye hadîs-i şerif de var. Fatiha da Kur'ân-ı Kerîm'den. Hem Fatiha okuyacak, hem de ona bir şeyler ilave edecek, başka şeyler okuyacak. İlave olduğu için "zamm-ı sûre" diyoruz. Zam, ilave demek. Yani Fatiha'ya bir miktar daha sûre ilave edip onu da okumak demek. Sûre de okunabilir, birkaç âyet de okunabilir.

Efendimiz emrediyor: Namaza *Allahu ekber* diyerek başla, ondan sonra Kur'ân-ı Kerîm'den bir miktar oku!"

(*Sümme izâ ente reka'te*) "Rükûya vardığın zaman, (*feesbit yedeyke alâ rukbeteyke*) rükûda iki elini iki dizinin üstüne koy, tesbit et, iki elini oraya yerleştir. (*Hattâ yetmainne küllü udvin minke*) Her âzan kıpırtıdan sükûnete erinceye kadar öyle dur."

Yani eğilme hareketin tamamen bitmiş olsun, eğilme hareketin tamamen sakin olarak orada bir dur. Devamlı bir hareket halinde değil. Eğildin; bir miktar duracaksın. Bütün âzaların hareketi bitmiş, sükuna ermiş, mutmain bir durumda…

(*Sümme izâ refa'te re'seke fa'tedil*) "Başını kaldırdığın zaman da tam dik dur." Kimisi yarım duruyor. Bunlardan ibret alın. Başını kaldırdığın zaman tam dik olarak dur. Kimisi rükudan sonra hafif bir kalkar gibi yapıyor hop secdeye; tasarruf yapıyor. Kestirmeden "Secdeye daha yakın." diye yukarı kalkmadan hafif bir kaldırır gibi yapıp hop aşağı gidiyor. Hayır!

Peygamber SAS Efendimiz ne diyor?

Kalktığın zaman tam doğrul. Kalkacak, tam dik olarak geometri tabirleriyle söylemek gerekirse doksan derece, rüku ettiyse doksan derece kalkacak; yere dik halde öyle duracak.

(*Hattâ yercia küllü udvin minke*) "Her âzan yine yerli yerine gelinceye kadar dik olarak, sakin olarak dur! (*Sümme izâ secedte fatmainnne hattâ ya'tedilü küllü azmin minke*) Secde ettiğin zaman da yine muntazam bir şekilde secde et ve secdeye vardığın zaman her kemiğin sükunete ersin. (*Sümme izâ vada'te zâlike*) Sonra secdeden kalktığın zaman… (*Fe'sbit hattâ yercia küllü azmin ilâ mevdıihî*) "Her kemiğin yerli yerine oturuncaya kadar dur."

Tabirleri aynen terceme ediyorum: "Her kemik yerine oturuncaya kadar orada dur."

(*Sümme ef'alü misle zâlike*) "Sonra aynen böyle yap! (*Feizâ celeste fî vasatı's-salâti fatmeinne, fe'fteriş fa'zeke'lyüsrâ*) "Namazın ortasında, iki rekâtı kıldıktan sonra dört rekâtlı bir namazda oturduğun zaman, yine sükuna ersin."

Tam otur. Sol uyluğunu yere yerleştir, yere doğru yere yay. O duruşu hatırlayın. Sol uyluğunu yere yay. (*Sümme teşehhed*) "Sonra *Ettahiyyatü*'yü oku!"

Sonunda *Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah* denildiği için "teşehhüd" deniliyor; adı o.

(*Sümme izâ kumte femislü zâlike*) "Kalktığın zaman da bu ilk rekâtta tarif ettiğin gibi öbür rekâtları da kıl! (*Hattâ tahruce min salâtike*) Namazını bitirinceye kadar böyle yap!"

Peygamber Efendimiz burada namazı tarif ediyor. İlave kelimelerle ne söylüyor; ona dikkat edeceğiz. Söylediği şu:

"—Namaz kılan sükûnet buluncaya kadar, sakin oluncaya kadar her hareketinde bekleyecek."

Bu konu, bu hadîs-i şerîfin sebeb-i vürûdu da olabilir. Başka bir sebeple de bu hadis vârid olmuş olabilir. Peygamber SAS Efendimiz bir bedevî gördü; çölden gelmiş, müslüman olmuş. Az çok bir şey öğrenmiş ama tam incelikleri öğrenememiş. Medine'nin ahalisi değil ki Efendimiz'in bütün nasihatlerini duymuş da işi tam anlamış olsun.

Namazı hızlı kılıyormuş:

"—*Semia'llahu li-men hamideh… Rabbenâ leke'l-hamd… Allahu ekber… Allahu ekber…*"

Hareketleri birbirine ekleyerek hızlı kılıyormuş. O bitirdiği zaman Peygamber Efendimiz yanına çağırmış demiş ki:

"—Ey filanca! Sen namaz kılmadın. Yeniden kıl!"

Halbuki kıldı. Selam verdi ya! "Kılmadın." diyor. "Sen namaz kılmadın. Yeniden kıl." Yine kılmış. "Kim bilir ne sebepten söyledi." diye düşündü. Yine hızlı kılmış. Yine hareketler birbirine bağlantılı, tam sükûnet yok; arada dinleme, durma yok. Birbirine bağlaya bağlaya, hızlı hızlı kılınca;

"—Ey filanca! Sen namaz kılmamış oldun, yine kıl." demiş ve ondan sonra böyle tarif etmiş:

"Ayakta durduğun zaman sükuna er. Rükûya vardığın zaman sükuna er. Rükûdan kalktığın zaman sükuna er. Yani sükûnete var, sakin ol, her âzan durgunlaşsın. Birbirine ekleyerek yapma, ağır ağır, itidalli itidalli kıl."

Buna tâdil-i erkân derler; "Namazın erkânının hakkını vererek,

adaletli bir şekilde yapmak.” demek.

Ötekisi ne oluyor? Namazın erkânının hakkını yemek oluyor.

Hızlı hızlı kılmak ne oluyor? Namazın rükûsunun, secdesinin, kıyamının, kàmesinin hakkını çalmak, yemek oluyor.

Tâdil-i erkân bazı imamlara, alimlere göre farzdır. Yani o da şarttır. Aksi takdirde namaz olmaz. Peygamber Efendimiz; “Yine kıl, namazın olmadı.” buyurdu ya; onun için bazı alimler demişler ki “İlle bu olacak, bu olmazsa namaz kabul olmaz.”

Muhterem kardeşlerim! Şimdi bunu öğrendik. Burada bu kadar kalabalık var. Siz kardeşlerime şu soruyu soracağım:

“—Bizim Ramazan’daki teravihler oldu mu, olmadı mı?”

Birçok camide olmadı. Allah affetsin. İmamlar namazları öyle bir hızlı kıldılar ki...

Hatta cemaat de öyle imam istiyor. Herkes jet imam arıyor, turbo jetini arıyor. Hızlı kıldırsın; birisi 17 dakikada kıldırıyor, ötekisi 13 dakikada kıldırıyor, berikisi 12 dakikada kıldırıyor. İş, hızlı kıldırma yarışına döndü. Ama bu İslâm’da yok. Efendimiz’in nasihati, tavsiyesi böyle değil.

Bu hadîs-i şerîfi o bakımdan söylüyorum. Gerçi bu hadîs-i şerîfi keşke Ramazan’dan önce bulsaydık, o zaman okusaydık. Camilerde biraz bu hızı frenleseydik. “Bu kadar hızlı olmuyor.” deseydik. Emin olun insan; sübhanallah’ları, subhâne rabbiye’l-azîm’eri, sübhâne rabbiye’l-âlâ’ları üç defa okuyamıyor. Bir defasını tamamlayabilirse ne âlâ. Onu bile tamamlayamıyor.

(*Ve leddâllîn, âmîn*) dedikten sonra hangi sûreyi okuduğunu anlamadan, *Allahu ekber* sedasını duyuyor. Allah Allah! Pekiyi Allahu ekber diyor; ama ne okudu belli değil, insan anlayamıyor. Böyle namaz olmaz. Bildiğiniz kimselere söyleyin!

Çünkü söylememek de vebal. Ben de çok yerde söyleyemedim. Kendimi suçlu hissediyorum.

Muhterem kardeşlerim!

Söylememek de vebal. Bakın Araplar böyle yapmıyorlar. Araplar’ın münevverleri, bu işleri okuyan, bilenler insanın yakasına yapışırlar.

Bizim Ankara’da böyle bir hatıramız var. Bir arkadaşın evine gittik. Rahmetli bizi yemeğe çağırmıştı. İhvanımızdan yaşlı bir

amca. Ondan sonra biz yakın bir camiye teravih namazı kılmaya gittik; ev sahibi de "madem sohbet edeceksiniz, filanca hoca arkadaş da gelse" diye o hocanın camisine gitti, onu çağıracak. Arabasına bindirecek; yatsıdan sonra çayı beraber içeceğiz. Tabi namazdan evvel hoca efendinin kulağına ağzını dayamış:

"—Hocaefendi, namazdan sonra bize gidelim, Es'ad hoca da geldi. Sohbet ederiz, çay içeriz." gibi bir şeyler söylemiş.

"—Vallahi söylediğime pişman oldum." diyor. "Hoca bunu duydu; bir namaz kıldırdı, rekâtları yetiştiremedik." diyor.

Namaz bitmiş, bir Arap çocuğu gelmiş, hocanın yakasına yapışmış:

"—Hoca efendi! Sen böyle namaz kılmayı nereden öğrendin? Allah celle celâlühû'mü emretti? Hz. Muhammed SAS'in sünnet-i seniyyesinde mi var? Söyle bakalım." diye epeyce terletmiş. diyor.

İhvanımız, ben de çok mahcup oldum. "'Keşke bizim evde çay var.' diye söylemeseydim." diyor.

Muhterem kardeşlerim!

Benim için acı bir hatıra oldu.

Bu hadîs-i şerîfin sayfasını kardeşlerimiz muhafaza etsinler. Tâdil-i erkâna riayetin, namazı hızlı kıldırmanın önemi hakkında Şaban ayında bir kampanyaya başlayalım. Ramazan'daki teravihleri bir frenleyelim. Namazlarımız namaz olsun. Allah kusurlarımızı affetsin…

g. Azabın Umûmî Gelişi

Sayfanın 10'uncu hadîs-i şerifi. Buhârî'de ve Ahmed ibn-i Hanbel'de var, Abdullah ibn-i Ömer RA rivayet etmiş.

Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:[50]

إِذَا أَنْزَلَ اللهُ بِقَوْمٍ عَذَابًا ، أَصَابَ الْعَذَابُ مَنْ كَانَ فِيهِمْ ، ثُمَّ بُعِثُوا

---

[50] Buhàrî, *Sahîh*, c.XXII, s.3, no:6575; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.110, no:5890; İbn-i Hibbân, *Sahih*, c.XVI, s.306; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdat*, c.VI, s.88, no:3123; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.421, no:7254; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.İİ, s.413, no:1524.

عَلٰى أَعْمَالِهِمْ (حم. خ. عن ابن عمر)

RE. 36/10 (*İzâ enzele'llàhu bi-kavmin azâben, esâbe'l-azâbu men kâne fîhim, sümme buisû alâ â'mâlihim.*)

(*İzâ enzele'llàhu bi-kavmin azâben*) "Allah bir kavme, bir millete, bir topluluğa bir azap, zelzele, yangın, sel felâketi, düşman istilası, salgın hastalık, ve saire semâvî arazî âfetler, felaketler, cezalar, belalar indirdiği zaman, (*esâbe'l-azâbu men kâne fîhim*) o kavmin içinde kim varsa hepsine birden bu azap topluca, toptan gelir."

"—İçlerinde iyiler yok mudur?"

Vardır ama onlar da gider bu arada. "Kurunun yanında yaş da yanar." dediği gibi dedelerimizin, onlar da gider.

(*Sümme buisû alâ â'mâlihim*) "Sonra ahirette ba's olunurken amellerine, niyetlerine, ruh yapılarına liyâkatlerine göre baas olunurlar. İyi insanlar, iyi amel sahipleri, iyi insanlar olarak ayrılırlar; kötüler kötü insan olarak ayrılırlar. Ama dünyada bir kavme belâ geldi mi müştereken gelir, toptan gelir.

Meselâ, Erzincan felâketi oldu; camideki insanlara da geldi. Sordular ki:

"—Bu camideki insanlar Allah'a inanan, mü'min kullar, iyi kullar. Bunlara niye geldi?"

Dışarıdakiler suçlu desek bunlara niye geldi? Veyahut şimdi mesela Bosna-Hersek'te, Karabağ'da nice mâsum insanlar sıkıntıya uğruyor. Düşman istilasında evleri bombalanıyor, malları yağmalanıyor, canları kanları heder ediliyor. Irzlarının ne halde olduğunu bilmiyoruz. Allah yardımcıları olsun. Zalimlere fırsat vermesin, mazlumları korusun…

Azap umûmi geliyor. Belki bunların içinde nice nice mübarek insanlar vardır. Ağzı dualı, başı örtülü nice nice has halis kullar var. Ama azap umumi geliyor.

Muhterem kardeşlerim!

O halde bu hadîs-i şerîfin çıkan sonucu şudur:

Bir toplulukta mü'minler, o topluluğu korumak için kötülüklerin karşısında aktif olacaktır. Mü'min; bir topluluğun, bir

kavmin âdetâ sigortasıdır. Aktif olacak, kötülüğü yaptırmayacak. Hayrı yapmak için gayretli olacak, önde olacak; “Neme lâzım?” demeyecek, kenarda durmayacak ki, o kavim azaba müstahak olmasın.

Köye gittik; köyde bir fabrika yanmış, zeytinyağı fabrikası… Sahibi hacının da, köylünün de milyarlarca lira zararı var. Köylünün yağı yanmış gitmiş, denize dökülmüş. Deniz bile yanmış. Büyük bir zarar…

Neden? Millet terbiyesizleşti. Zeytinleri tarladan topluyorlar, çuvallara dolduruyorlar. Eskiden kimse kimsenin çuvalına karışmazdı. Geceleyin açıkgözler geliyor; onun çuvalını, bunun çuvalını çalıp götürüyorlar. Toplanmış hazır zeytin. Bunları götürüyorlar, kendi malları diye fabrikaya veriyorlar.

Haram! Allah’ın sevmediği şey. Ondan sonra ezan okunur, camiye gelmezler. Televizyonun karşısında sabahlara kadar, müstehcen filmleri, sahneleri seyrederler, zekât vermezler.

Sonra ne oluyor? Belâ umumi geliyor. Hacı efendinin de fabrikası yanıyor, hoca efendinin de yağı yanıyor.

Neden? Ceza umumî gelir.

Allah-u Teàlâ Hazretleri cezayı umumi gönderiyor. İyisi kötüsü ahirette ayrılır.

“—Lût kavmine Allah belâyı indirip de onları yerin dibine batırdığı zaman —ki şimdi Lût gölünde hâlâ acı su var, hâlâ orası denizden 300 metre aşağıda, çukurda, içi acı su dolu; balık yetişmez bir yer— Lût kavminin içinde yetmiş bin, gece ibadeti yapan âbid insan vardı.” derler.

Ama ekseriyeti “lûtîlik” yapıyorlardı. Homoseksüellik belasına Allah onlara azabı indirdi. Tabii o meselede hangi insanın özel yaşantısı nasıldır? Allah ıslah etsin. O da ayrı bir yürek yarasıdır, iç acısıdır.

Allah CC, bizi azabına uğratmasın… Günahlara düşürmesin. Sevdiği kul olarak yaşatsın, iltifatına erdirsin… Rahmetine gark eylesin… Hem dünyada hem ahirette aziz ve bahtiyar eylesin...

Fâtiha-i şerife mea’l-besmele!

03. 05. 1992 – İskenderpaşa Camii

06. AZAP UMUMÎ GELİR

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden kesiran tayyiben mubareken fihi âlâ külli hâlin ve fi-külli hîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn… Seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إذا أَنْزَلَ اللهُ بِقَوْمٍ عَذَابًا ، أَصَابَ العَذَابُ مَنْ كَانَ فِيهِمْ ، ثُمَّ بُعِثُوا عَلَى أَعْمَالِهِمْ (حم. خ. عن ابن عمر)

RE. 36/10 (*İzâ enzele'llàhu bi-kavmin azâben, esâbe'l-azâbu men kâne fîhim, sümme buisû alâ â'mâlihim.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Çok aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selamı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı, dünyada ahirette üzerinize olsun... Allah iki cihanda cümlenizi aziz, mesut ve bahtiyar eylesin…

Peygamber SAS Efendimiz'e candan bağlıyız. Hadîs-i şerîfleri, emirleri, nasihatleri başımızın tâcıdır. Onları okumak üzere toplanmış bulunuyoruz.

Bunların okunmasına ve izahına başlamadan önce sevgi, saygı, minnettarlık ve şükran borcu duyduğumuz kimselere karşı dua vazifemizi de yapalım. Başta Peygamber SAS Efendimiz olmak üzere cümle enbiyânın, mürselînin, hâssaten Peygamber

Efendimiz'in âlinin, ashâbının etbâının, bunlardan İstanbul'da medfun bulunan Mihmandâr-ı Peygamberî Ebû Eyyûb el-Ensârî Efendimiz'in ve sâir sahabe-i kirâmın, Yuşa AS'ın, salihlerin, velîlerin, Peygamber Efendimiz'den bize kadar güzerân eylemiş turuk-u aliyyemizin silsilerinde isimleri yâd edilen sâdât ve meşâyihimizin, onların halifelerinin, müridlerinin, muhiblerinin ruhlarına;

Eserini okuduğumuz büyük hadis alimi Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddin Efendi Hazretleri'nin, bu hadîs-i şerîfleri bize kadar nakil ve rivayet etmiş olan râvîlerin, hadis alimlerinin, fakihlerin; kendisinden feyz aldığımız hocamız, başımızın tâcı Muhammed Zâhid-i Bursevî Hazretleri'nin;

Bu beldeyi canını, malını, her şeyini Allah yolunda feda etmek aşkıyla şevkiyle muhasara edip fethetmiş olan Fatih Sultan Muhammed cennet-mekân Hazretleri'nin ve mübarek ordusunun mensubu gazilerin, mücahidlerin, şehidlerin ruhlarına;

İçinde toplandığımız bu İskenderpaşa camiini ilk bina etmiş olan İskender Paşa Hazretlerinin ve sonra nice nice defalar tamir, tecdit ve tevsi etmiş olanların;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere bu camiye toplanmış bulunan siz kardeşlerimizin ahirete göçen bütün sevdiklerinin, yakınlarının, geçmişlerinin ruhları için bir Fatiha 11 İhlâs-ı Şerîf okuyup hediye edelim. Ruhları şâd, makamları a'lâ olsun. Rabbimiz bizi dünya ve ahiret hayırlarına erdirsin. Peygamber Efendimiz'in şefaatine, evliyâullahın himmetine mazhar eylesin…

……………………………………

a. Azabın Umûmî Gelişi

Mukaddimede metnini okuduğum ilk hadis-i şerif, Ramûzü'l-Ehâdîs'in 36. sayfasının 10'uncu hadîs-i şerifi. Buhârî'de ve Ahmed ibn-i Hanbel'de var, Abdullah ibn-i Ömer RA, Hz. Ömer'in oğlu Abdullah rivayet etmiş.

Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:[51]

إِذَا أَنْزَلَ اللهُ بِقَوْمٍ عَذَابًا ، أَصَابَ الْعَذَابُ مَنْ كَانَ فِيهِمْ ، ثُمَّ بُعِثُوا عَلٰى أَعْمَالِهِمْ (حم. خ. عن ابن عمر)

RE. 36/10 (*İzâ enzele'llàhu bi-kavmin azâben, esâbe'l-azâbu men kâne fîhim, sümme buisû alâ â'mâlihim.*)

(*İzâ enzele'llàhu bi-kavmin azâben*) "Allah bir kavme, bir millete, bir topluluğa bir azap, zelzele, yangın, sel felaketi, düşman istilası, salgın hastalık, ve saire semâvî arazî âfetler, felaketler, cezalar, belalar indirdiği zaman, (*esâbe'l-azâbu men kâne fîhim*) o kavmin içinde kim varsa hepsine birden bu azap umûmî isabet eder."

Küçük büyük, salih fâsık, mümin kâfir, hepsi bu azaba mâruz kalır umûmî olarak. (*Sümme buisû alâ â'mâlihim*) "Sonra amellerine, niyetlerine, ruh yapılarına liyâkatlerine göre baas olunurlar."

Yarın rûz-u mahşerde mü'min, kâfir, günahkâr, âbid ya da zahid olarak değerlendirirler. Ama burada azaba hepsi birden mâruz kalır.

Muhterem kardeşlerim!

Bir kavme Allah'ın azap indirmesi, esas itibariyle içinde fısk u fücûrun artmasındandır. Ayet-i kerimede buyruluyor ki:

وَإِذَا أَرَدْنَا أَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا (السراء: ١٦)

(*Ve izâ erednâ en nühlike karyeten emernâ mütrafîhâ fefesekû*

---

[51] Buhàrî, *Sahîh*, c.XXII, s.3, no:6575; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.110, no:5890; İbn-i Hibbân, *Sahih*, c.XVI, s.306; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdat*, c.VI, s.88, no:3123; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.421, no:7254; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.İİ, s.413, no:1524.

fîhâ fehakka aleyhe'l-kavlü fedemmernâhâ tedmîrâ.) [Bir ülkeyi helâk etmek istediğimizde, o ülkenin zenginlik sebebiyle şımarmış elebaşılarına iyilikleri emrederiz; buna rağmen onlar orada kötülük işlerler. Böylece o ülke, helâke müstahak olur; biz de orayı darmadağın ederiz. (İsrâ, 17/16)

Allah'ın emri çizgisinden saptıkları, çıktıları için ceza ve bela gelir. Ama içlerinde halis ve salih kimseler bulunabilir. Hüküm umumiyete, ekseriyete göredir. Ekseriyet bozuldu mu, ceza ve bela tahakkuk eder. İyiler ahirette ayrılır.

Buradan ben şu sonucu çıkarıyorum:

Bir beldenin ahâlisi olan mü'minler, oranın ekseriyetinin fasıkların eline geçmesine asla razı olmamalı, fırsat vermemeli, toplumu o şartları oluşturmaya bırakmamalı. Bir beldede sulh, salah, ibadet, taat ve takvâ hâkim olmalı; mü'minler günahların işlenmesine göz yummamalı, nemelazım dememeli.

Zaten bildiğiniz gibi bu bir vazifedir; mü'minlerin boynuna farzdır. Buna *emr-i mâruf, nehy-i münker* vazifesi derler. Mü'minin vazifesi; iyi olan, aklın ve şeriatin güzel gördüğü beğendiği şeyi emretmek. Yaptırmak için gücünü, imkânını, forsunu, mevkiini makamını, parasını pulunu her türlü imkânını kullanmak...

Nehy-i münker; aklın ve şeriatin uygun görmediği şeyi de yaptırmamak için aynı şeyleri ters istikamette kullanmaktır. İlim artsın diye ilmi desteklemeli, takvâ ehli insanlar çoğalsın diye gayret etmeli, fısk u fücûr artmasın diye uğraşmalı. Cemiyetin nabzını elinde tutmalı, ateş yükselince ilaç vermeli.

Neden? Çünkü bu tedaviyi yapmazsa hepsi birden helâk olurlar.

Bu neye benziyor?

Vücudun bir uzvu hastalandığında vücuda galip gelirse, sağlam uzuvlarla beraber vücut yok olur. Yani sadece kalbi rahatsızdır, adaleleri sağlamdır, midesi, beyni iyidir ama adam ölür.

Onun için Peygamber Efendimiz müslümanları bir vücuda benzetiyor. Müslümanlar bir vücut gibidir. Biz de ona benzetebiliriz.

Peygamber Efendimiz toplumu bir gemiye benzetiyor. Bu gemideki bir takım akılsız ve beyinsiz insanlar alt katta otursalar, üst kattan su almak zor geldiği için alt katı delip suyu kestirmeden

alalım deseler olur mu? Olmaz.

Neden olmaz? Gemi batar yahu, aşağıdan delinir mi! Gemi battı mı içindeki herkes helâk olur.

Mühim olan; toplum, cemiyet gemisini batırmamaktır. Batmaması için de müslümanın sosyal hizmetlere çok gayretli ve dikkatli olması gerekiyor. Müslümanın pasif olmaması, cemiyetten kaçmaması, içine kapalı, dağa çekilmiş, mağarada ibadet eden insan olmaması; aksine cemiyetin içine girip orada nizamı, ahlâkı, âdâbı, temizliği, güzelliği sağlayacak faaliyetlerde, yeni tabirle etkinliklerde bulunması gerekiyor. Bu kendisinin, çoluk çocuğunun, torunlarının, çevresinin menfaatine, dünya ve âhiretinin faydasınadır.

Müslümanların bu hakikati çok iyi değerlendirmesi lazım. El-hamdü lillâh bizim kardeşlerimiz şuurlu müslümanlardır. Bizim kardeşlerimiz öyle başkası gibi düşünmez. Belki Müslümanlığı sadece Ramazan'da oruç tutmak, ezan okunduğu zaman namaz kılmak, vakti geldiği zaman zekât vermek olan avamdan bazı insanlar vardır... Bu tarzda anlayanlar olabilir ama bizim kardeşlerimiz genellikle, umumiyetle münevver insanlar. Biliyorlar ki müslümanın yapması gereken vazifelerinin hepsi ibadettir.Namaz da, sosyal hizmetler de, ilimle, irfanla, terbiyeyle meşgul olmak da ibadettir. İnsanlara faydalı olacak işler yapmak da ibadettir.

Bunu bazen dairedeki müdürler veya ordudaki subaylar da biliyor; "vazife mukaddestir" diyor. Amennâ ve saddaknâ vazife mukaddestir. Ama o ters istikamette kullanıyor. .

"—Vazife mukaddestir namaza gitme, vazife mukaddestir İslâmî vazifeleri yapma…"

Öyle değil.

Vazife Allah rızası için yapılıyorsa, faydası müslümanlara yönelecek bir işse o zaman faydalıdır. Ama bir vazife Allah'ın bir farzını iptal etmez.

"—Efendim benim vazifem var..."

Var ama namazı kılacaksın.

"—Efendim ben çok mühim bir görevdeyim..."

Olsun. Zekâtını vereceksin, orucunu tutacaksın...

Ben görevdeyim diye, müslümanlara hizmet etmek sevap, faydalı diye farzları çiğneyemeyiz.

Cuma namazına gelmiyor, beş vakit namazı kılmıyor;

"—Kalbim temiz, sosyal hizmet yapıyorum." diyor.

Sosyal hizmet yaptığın için sevap alırsın, farzları dinlemediğin için, kafan yamuk olduğundan ve niyetin bozuk olduğundan da cezanı çekersin, belki belânı da bulursun. Bir şeyi yapacaksan, her bakımdan doğru düzgün yap. Farzları birbirlerine rakip çıkartma. Allah'ın bir sevabını öteki sevabının karşısına rekabet kastıyla, 'Ya o, ya o…' diye tercih şeklinde çıkartma"

"—Söyle bakalım anneni mi babanı mı daha çok seviyorsun?"

İkisini de seviyorum. Birisini harcamak mı lazım.

"—Evlilik ayıp değil mi hocam?"

Hayır ayıp değil, gayet normal…

O evlenmesin, bu evlenmesin ne olur?

Bir nesil sonra insan nesli yeryüzünden kaybolur. Yeryüzünde insan kalmaz, otlar kalır. Her tarafı ot basar. Bu dünyanın ziyneti

insanlardır. İnsan eşref-i mahlûkâttır. Onun çoğalması lazım. O zaman evlilik lazım.

Su içince seni birisi ayıplıyor mu!

"—A şuna bak bir bardak su almış lıkır lıkır içiyor."

Ne var bunda? Su içmik hayatın normal bir faaliyeti.

Yemek yiyince seni kimse ayıplıyor mu, uyuyunca kızıyorlar mı sana?

Uyumak lazım diye uyunuyor. O halde evlenmek de lazım.

Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki;

"—Evlenin, çoğalın; ben sizin çokluğunuzla iftihar edeceğim."

İyi insanlar çok olunca, Peygamber Efendimiz memnun oluyor. Keşke evlensen de 10 tane, 15 tane, bir düzine çocuğun olsa. Hepsi de mütedeyyin olsa, bir güzel hizmette olsa, sana sevap kazandırsa…

En güzel yol İslâm'dır. En sağlam din İslâm'dır. Çünkü hayatı reddetmiyor, hayatın akışına ters gitmiyor. Hayatı, yeri göğü yaratan Rabbü'l-àlemîn, yerin göğün akışına uygun emirleri bize emretmiş. (*El-hamdü li'llâhi alâ ni'meti'l-islâm*) "İslâm nimetine hamd olsun..."

Başka hiçbir yerde yok.

Bizim kardeşlerimiz[in] biri Amerika'ya gitmiş.

"—Domuz eti haram, sığır eti helâl…" meselesi konuşulurken;

"—Öyle bir şey yok, yanlış biliyorsunuz, eksik biliyorsunuz. Tezkiye yapılmayınca, usülünce kesilmeyince sığır eti de, koyun eti de haram olur." demiş.

"—Biz sanıyorduk ki sadece domuz eti haram. Tezkiye ne demek." diye sormuşlar.

"Tezkiye; hayvanı usülünce kesmek, kanını akıtmak." demiş.

Amerikalılar şaşırmışlar:

"—Allah Allah dininiz böyle mi diyor."

"—Evet böyle diyor ya."

"—En son bizim bulduğumuza göre hayvan kesilip de kanı akıtılmazsa, kan damarlarda bozulmaya başlıyor, etin kalitesi bozuluyor. Et zehirli et olmaya başlıyor. Dininiz ne güzelmiş." demişler, hayran olmuşlar.

Bunu bizim dinimiz evvelden beri söylüyor. Kan akacak, kurbanın kafasını birden uçurmayacaksın. Baltayla kelle kesilmiyor. Nasıl kesiliyor?

Damarları kesiliyor, hayvan kıpırdadıkça kanı tamamen boşalıyor, et ondan sonra sağlam bir et oluyor. Çünkü kan en çabuk bozulan maddedir. Belki sütle yarışırlar.

"—Süt mü daha çabuk bozulur, kan mı daha çabuk bozulur?"

İkisi de çarçabuk bozulur. Çünkü çok kıymetli malzeme olduğundan hemen mikroplar faaliyete geçerler, başlarlar ifsat etmeye. Hemen derhal zehir hâline gelir.

Onun için İslâm'ın her emri güzel. İlim arkadan geliyor. Yere bakıp bakıp ileriye bakmıyor ilim. Dalgın profesör yere baka baka geliyor; küt bir şeye tosluyor; başını kaldırıyor, bakıyor ki İslâmî hakikat…

"—Haa, bu böyleymiş, tamam."

Uyanmıyor, yine başı önde dık dık dık dık yürüyor; küt bir şeye daha çarpıyor; İslâmî hakikat…

"—Haa, İslâm güzelmiş!" diyor.

"—Mübarek İslâm'ın güzel olduğunu üç misalle anlattım. Müslüman olsana. Ne bekliyorsun. Hayatın boyunca kafanı sürekli İslâmî hakikatlere mi toslayacaksın. Alnında çürümedik yer kalmadan müslüman olmayacak mısın?"

Fransız Bilimler Akademisi'nden bir profesör, Tevrat'a, İncil'e, Kur'an'a göre müspet ilim nasıldır diye bakmış. Ötekilerde karışık bozuk, gayr-i ilmî şeyler var. İslâm'ın ise her hakikati güzel, hem de ilmî hakikatler bulunmazdan önce Kur'ân-ı Kerîm'de yazılı. İlimden evvel söylemiş hakikatleri. O zaman müslüman olmuş. Akıllı insan böyle yapar.

İşte muhterem kardeşlerim bu sözleri nereden açtık?

Bir kavme azap umûmî gelir. Sonra iyiler ahirette ayrılır.

Bu dünyadayken iyilerin iyiliği koruması lazım, kötülüğün yayılmasına fırsat vermemesi lazım. Buradan da derhal şimdiki müslümanların hâline insanın aklı gidiyor. Ah bu müslümanların hâli. Ah bu Karabağ, Karadağ, Bosna Hersek; ah dünyanın şurası, burası… Üzülüyor insan.

"—Bunlar müslüman kardeşlerimiz, başörtülü hanım kardeşlerimiz, bunların başlarına bu ceza bu bela niye geliyor?

Allah müslümanları sevmiyor mu? Allah müslümanların yardımına koşmayacak mı?" diye düşünenler olabilir.

Bu hadîs-i şerîf onlara cevap. Kavmin ekseriyeti bozuldu mu azap umûmî geliyor, iyiler ahirette ayrılıyor. Zavallılar çekiyor, kitle halinde öldürülüyor, greyderlerle toplu mezarlara gömülüyor.

Neden?

Kavmin ekseriyeti bozuldu. Gerekli çalışmaları vaktinde yapmadılar. Çocuklar ve torunlar çekiyor.

Afganistan'da şahlar zamanında, devletin anayasası Kur'ân-ı Kerîm'di. Anayasa Kur'ân-ı Kerîm'ken niye komünistleştirdiniz memleketi?

Gevşeklikten. İyiler gerekli çalışmayı yapmadığından! Ondan sonra komünizmden kurtuluncaya kadar iki milyon şehit, şu kadar harabiyet, zarar, ziyan... Hâlâ da iş tam rayına oturmuş değil. Demek ki önceden çalışmak akıllı insanın işi.

"—Neden biz ay boyu çalışıyoruz?"

Ay sonunda maaş alalım diye.

"—Niçin yazın çiftçi harman yapıyor?"

Kışın yesin diye. Yani akıllı insanlar önceden düşünüyor. O halde bu aklımızı niye İslâm'ın faydasına da kullanmıyoruz! Niye İslâm'ın müstakbel faydasını şimdiden sağlamak için çalışmıyoruz!

Bir bina yapılmadan evvel bir plan yapılmıyor mu, ilk önce mimar mühendis bir proje çizmiyor mu? Çiziyor.

Niye İslâm için bir proje çizilmiyor veya bir proje çizilmişse öteki müslümanlar bu projeye uygun şeyleri yapmıyorlar, desteği göstermiyorlar?

Televizyon çalışmaları için ilk adım bu olsun diye hanım kızın birisi bileziğini çıkartmış, sarmış kağıda, göndermiş. Televizyon lazım müslümanlara… Yoksa öyle gökten şer yağar evlerinizin içine lağım suyu gibi girer. Çocuğunuz, hayatınız, huzurunuz, yuvanız bozulur. Müslümanın yayınları olması lazım. Yayınlara hâkim olması lazım. Hakkın, hayrın hâkim olması lazım. Güzelin, doğrunun hâkim olması lazım, imanın hâkim olması lazım.

O olmazsa, çocuklar istediği yere gidiyor, zıpır zıpır yaşıyor. Dans ediyorlar, diskoteklerde bellerini ayaklarını oynatırken dans edeceğiz derken fıtık oluyorlar, sakatlanıyor, hastanelere

yatıyorlar.

Nereden çıktı bu yamyam dansı? Nereden geldi bu zevk?

O zevkin karşısında İslâm'ın ağır başlılığını niye öğretemedik bu çocuklara?

Müesseselerimiz eksik. Bak iyi insanlar, iyi çocuklar da var. Bunların sayısı niye az, düşünmemiz, çalışmamız, planlama yapmamız lazım.

Avrupalı, Amerikalı Türkiye'ye Osmanlılar zamanında ilk geldiği zaman ne yaptı? İlk önce kolej kurdular. İlk önce mektep kurdular.

Biz İskenderpaşa olarak üniversite kuramaz mıyız?

Kurarız. On tane üniversite kurarız. O kadar profesör kardeşimiz, tanıdığımız var. Biz İskerderpaşa, siz kardeşlerimiz olarak beş tane televizyon kanalı kurarız. Niye yapmıyoruz?

İstanbul'dan Tekirdağ'a kadar bütün sahil, Ege, Akdeniz özel villalarla yazlıklarla dolu. Yazlığa gelince bir iki aylık iznini geçirmek için millet milyonları döküyor, çok lüks villalar yapıyor.

Niye İslâm'a çalışmak için, İslâm'ın gelişmesi için fedakârlık yapılmıyor?

O zaman Allah korusun belâ gelir, azap gelir. Hem bu ihmalkârlar çeker, hem onların çocukları, torunları çeker, hem de her şey harap olur, yıkılır gider.

Benim temenni etmediğim, olmasını istemediğim bir tehlike var. Balkanlar, İspanya bir zamanlar yüzde yüz müslümandı, şimdi bu hale düştü. Yarın öbür gün, Allah etmesin, söylemek bile istemiyorum, bugün müslüman olan diyarlar bozulursa ne yaparız bilmiyorum.

Hiç Ürdün'den geçtiniz mi?

İki tarafa baktıkça hep kilise görüyor, üzülüyor insan. Ürdün'ü sanıyor ki İslâm diyarı. Her taraf kilise. Doldurmuşlar yavaş yavaş.

Bugün Suriye'yi herkes bir Arap devleti olarak sanır. Hayır, sizin haberiniz yok. Suriye bir Ermeni devleti. Ermeniler hâkim. Suriye'nin şehirlerinde… Şam'da alışveriş yaparken, otellerinde kalırken kardeşlerimizin neler çektiğini biliyorum.

Bilmiyor millet! Sessiz sedasız işler olmuş bitmiş. Onun için gözümüzü açmamız, çalışmamız lazım. Bu kadarı ârif olana yeter.

b. Sabah ve Akşam Namazından Sonra Okunacak Dua

Öbür hadîs-i şerîfe geçelim:

Bu ikinci hadîs-i şerîfi büyük hadis alimi İmam Ebû Dâvud rivayet etmiş. Şimdi onun izahına geçiyoruz. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[52]

إِذَا انْصَرَفْتَ مِنْ صَلاَةِ الْمَغْرِبِ، فَقُلْ: اللَّهُمَّ أَجِرْنِي مِنَ النَّارِ، سَبْعَ مَرَّاتٍ؛ فَإِنَّكَ إِذَا قُلْتَ ذَلِكَ، ثُمَّ مِتَّ فِي لَيْلَتِكَ، كُتِبَ لَكَ جِوَارٌ مِنْهَا؛ وَإِذَا صَلَّيْتَ الصُّبْحَ، فَقُلْ كَذَلِكَ، فَإِنَّكَ إِنْ مِتَّ فِي يَوْمِكَ، كُتِبَ لَكَ جِوَارٌ مِنْهَا (د. عن الحارث بن مسلم بن الحارث التَّمِيمِيِّ عن أبيه)

RE. 36/11 (*İza'nsarafte min salâti'l-mağribi, fekul; Allàhümme ecirnî mine'n-nâr, seb'a merrât; feinneke izâ faalte zâlike, sümme mitte fî leyletike, kütibe leke civârun minhâ; ve izâ salleyte's-subha, fekul kezâlike; feinneke in mitte min yevmike, kütibe leke civârun minhâ.*)

(*İza'nsarafte min salâti'l-mağribi*) "Akşam namazından çıktığı zaman…" *Mağrib*, akşam demek. Yani akşam namazını kıldın, bitirdin. (*Fekul*) "De ki: (*Allàhümme ecirnî mine'n-nâr, seb'a merrât*) "Yedi defa, *Allàhümme ecirnî mine'n-nâr* de!"

Ne demek bu?

"—Yâ Rabbi! Sen beni cehennemden uzak eyle! Cehennemden koru, kurtar, cehenneme düşürme!"

(*Feinneke izâ faalte zâlike*) "Çünkü sen namazdan sonra böyle söylediğin zaman, (sümme mitte fî leyletike) o gece ölürsen, (*kütibe leke civârun minhâ*) ondan sana âzatlık, korunma yazılır."

Cehenneme düşmezsin Sen yedi defa "Yâ Rabbi! Sen beni

---

[52] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.274, no:4417; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.I, s.80, no:104; Müslim ibn-i Hàris et-Temîmî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.149, no:3533; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.414, no:1526.

cehennemden koru.” dedin ya; ondan korunursun. Bu sözü söylediğin için o gece ölürsen cehenneme düşmezsin, cehennemlik olmazsın, cehennemden kurtuluş nasip olur.

(*Ve izâ salleyte’s-subha*) “Sabah namazı kıldığın zaman, (*fekul kezâlike*) o zaman da söyle: (*Allàhümme ecirnî mine’n-nâr*) diye yedi defa yine söyle. (*Fe inneke in mitte min yevmike*) “O gündüz ölürsen o zaman cehennemden âzatlık beratı yine yazılır, cehenneme düşmezsin.”

Bu sözü söylüyoruz el-hamdü lillâh. (*Allàhümme ecirnâ mine’n-nâr*) diye yedi defa sabah akşam söylüyoruz. Siz de defterinize yazın, hatırınızda kalsın.

Bu neyi gösteriyor muhterem kardeşlerim?

Allah duaları kabul edicidir. İsteyene istediğini veriyor. Cehennemden korunmayı isteyeni koruyor, cenneti talep edeni cennete sokuyor. Onun için istemek lazım. Gelin kularım, isteyin, ne isterseniz veririm diye Allah-u Teàlâ Hazretleri cennete çağırıyor; açık bir Pazar:

وَاللّٰهُ يَدْعُو إِلٰى دَارِ السَّلَامِ (يونس:٢٥)

(*Va’llàhu yed’ù ilâ dâri’s-selâm.*) “Allah kullarını selâmet yurduna, cennete davet ediyor.” (Yunus, 10/25)

“—Ey müslümanlar, hepiniz davetlisiniz buyurun cennete gidelim. Herkes davetli.

c. Aileye Yapılan Harcama

Üçüncü hadîs-i şerîfe geçiyoruz.

Buharî, Müslim, Ebû Dâvud, Neseî, Ahmed b. Hanbel ve sâir kaynaklar Ebû Mes’ud el-Ensàrî RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[53]

---

[53] Buhàrî, *Sahîh*, c.XVI, s.427, no:4932; Müslim, *Sahîh*, c.V, s.170, no:1669; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.316, no:2498; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.36, no:2325; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.120, no:17123; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XVII, s.195, no:522; İbnü’l-Ca’d, *Müsned*, c.I, s.85, no:478; Abdullah ibn-i

إِذَا أَنْفَقَ الرَّجُلُ عَلَى أَهْلِهِ نَفَقَةً ، وَهُوَ يَحْتَسِبُهَا ، كَانَتْ لَهُ صَدَقَةً

(حم. ق. ن. عن أبى مسعود)

RE. 36/12 (*İzâ enfaka'r-racülü alâ ehlihî nafakaten, ve hüve yahtesibuhâ, kânet lehû sadakaten.*)

(*İzâ enfaka'r-racülü alâ ehlihî nafakaten*) "Adam ailesine bir nafaka infak ederse… Bir şey alır getirir harcama yaparsa, çarşıdan pazardan yiyecek içecek giyecek falan bir şey masraf yaparsa; (*ve hüve yahtesibuhâ*) niyeti Allah rızası için, bu ikramı sevabını Allah'tan bekleyerek yapıyor. (*Kânet lehû sadakaten*) Bu onun için sadaka yazılır."

Ailesine bile yaptığı masraf, getirdiği mal mülk, para pul, yiyecek içecek... sadaka yazılır. Hem de başka bir hadîs-i şerîften biliyorum, size müjdeleyeyim ki bu sadakanın sevabı çok yüksek. 700 misli. Bin lira harcamışsa 700 bin gibi. O kadar kıymetli, sevabı o kadar fazla olmuş oluyor.

Onun için insanın evine darlık göstermemesi lazım. Filesini doldurması lazım. Mümkün olduğu kadar çoluk çocuğunun gözü dışarıda olmamalı. Çocuk komşunun bahçesine atlayıp da erikleri yolmaya, elmaları koparmaya tenezzül etmemeli. Canı başka bir şey istemeyecek kadar gözünü doyurmalı. "Evladım, ben sana alırım." demeli. O da bilmeli ki babası getirecek; gözü tok olmalı. Hatta "Al birazını da kardeşine götür, şu tabağı komşuya ver." diye biraz da cömertliğe alıştır[malı].

Bazıları evlenmişler aralarında ihtilaf çıkıyor. Kadın geliyor "Hocam bu adam eve hiç bir şey getirmiyor,söylemesi ayıptır ama biz babamızın evinde gördüğümüz şeylerin hiçbirisini burada görmüyoruz, eli böyle sımsıkı açılmaz." diye şikâyet ediyor. Hem ayıp hem günah hem de yazık. Büyük fırsat kaçıyor. Eve götürse o kadar sevap kazanacak, götürmüyor.

Mübârek, *Zühd*, c.I, s.30, no:117; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.178, no:7545; Beyhakî, *Âdâb*, c.I, s.49, no:42; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.370, no:2664; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.262, no:749; Ebû Mes'ud el-Ensârî RA'dan.

Mehmed Zahid Kotku Hocamız'ın güzel bir sözü vardı. O da hatıra olarak hafızanızda kalsın.

"—Rızık insanın boğazından geçendir." derdi Hocamız.

Dışarıda, kesede duruyorsa o rızık değil ki.

"—Çok param var benim."

"—Ne yapayım olursa olsun. Yiyor musun?"

Yemiyor. Peyniri kavanozun içine koyuyor, dışını yalıyor.

Olmaz! Çoluk çocuğuna verdiği bile sadaka olduğu için harcayacak biraz. Keyfine bakacak; Allah'ın verdiğinden istifade edecek. Rızık boğazdan geçendir. Geçmedikten sonra manavda, kasapta duran, cepte duran rızık değil! Sakınmaya lüzum yok.

İsraf haram, o ayrı bir şey… Ayet-i kerimede buyruluyor ki:

كُلُوا وَاشْرَبُوا وَلاَ تُسْرِفُوا ، إِنَّهُ لاَ يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ (الأعراف :٣١)

(*Külû ve'şrebû ve lâ tüsrifû*) "Yiyiniz ey kullarım, içiniz ama israf etmeyin! (*İnnehû lâ yuhibbü'l-mürselîn*) Muhakkak ki Allah israf edenleri sevmez." (A'raf, 7/31)

Bir hacı kardeşimiz; "İsrafa dayanamıyorum." diyor. İsraf

yapıyorlar diye şikâyet ediyor. Yemek içmek var ama israf yok. Tabağı güzelce sıyırmak lazım. Çayı sonuna kadar içmek lazım. Bakıyorsun çay geliyor, ben dibine kadar içiyorum ötekisi yarım bırakıyor.

"—Ne oldu? Çay dokunuyor mu?"

"—Yoo"

"—E niye içmedin?"

"—İçtim."

"—Bu bir parmak, iki parmak dibinde ne diye duruyor?"

"—Kibarlık."

Öyle kibarlık mı olur! Günah, israf, haram. Ya çay içme ya içersen dibine kadar iç. Tabağı sıyırmak lazım. Yemeğinde bir şey kalmasın. Az koydur tabağına ama sıyır. Yenmiyor, böyle [iki kişinin] kucaklayacağı kadar, adam boyundaki bidon yemek artıklarıyla doluyor. Ya bununla 50 tane, 100 tane fakir doyar. Yazık değil mi bu ekmeklere, küflendiriyorsunuz? Yazık değil mi bu yemeklere, atıyorsunuz? Az al, canın istiyorsa bir daha al.

Çok yemek de israf. Yani çok da yeme. Ondan sonra doktora gidiyorsun. Bugün açlıktan ölen çok azdır, millet tokluktan ölüyor. Damar sertliği vs. Buna da dikkat etmemiz lazım. Bu bir sosyal problem. Bizde lokantada tabağı sıyırmamak, çayhânede çayı dibine kadar içmemek kibarlık sayılıyor. Öyle şey olmaz!

Avrupa'da bir arkadaşımız anlattı. Elçilik mensupları veya bizim resmî şahıslar gelmişler. Bu da onları bir lokantaya götürmüş; yemekler gelmiş. Çalışma ataşesiymiş. Bu, yemekleri ihtiyatla seçmiş kendisi. Yani, haram yemek olmasın, et bulunmasın diye. Fakat ısmarladığı yemeği de ihtiyatla seçtiği halde bakmış, kalbi de mutmain olmamış; biraz haram bir şey bulaşmış olabilir diye yememiş.

O cicili bicili giyinmiş garson kız gelmiş:

"—Beyefendi, yemeğimizi beğenmediniz mi?"

"—Yok" demiş.

"—E niçin yemiyorsunuz?"

"—Ben yemeyeceğim, sana ne, müşteri değil miyim!"

"—Beyefendi Finlandiya'da çok ayıp olur.

"—Öyle ısrar etti ki hayret ettim." diyor.

"—Biz böyle şey yapmayız. Aldınız madem, yemeniz lazım, israf

olur.” demiş.

Neden?

Adamlar rasyonel düşünüyorlar. Yani kibarlık gösterip de tabağın yarısını atmak mı iyi, yoksa tam sıyırıp millî ekonomiyi sarsmamak mı iyi?

Elbette akıllıca olan tarafı tercih etmek lazım. Çatalı sol eline alacak, bıçağı sağ eline alacak, hindiyi karşısına koyacak. Çatalı sapladı, buradan kesecek, yiyecek... bıçakla çatalla, cambaz gibi nasıl olur bu iş?

Etin yarısı ziyan olur. Amerikalılar bunu hesaplamışlar bir senede şu kadar tavuk gümbürtüye gidiyor, ziyan oluyor. Reisicumhura söylemişler. Reisicumhur kollarını sıvamış, televizyonda;

“—Bakın ey milletim, ben sizin reisicumhurunuzum. Bu hindiyi bıçakla, çatalla kesip yerken şu kadarı ziyan oluyor. Görüyorsunuz, bunu böyle elinizle yiyin!” demiş, göstermiş.

Akıllı adamlar.

Bizim burada kardeşimiz var. Almanya’da tahsil görmüştü. O anlatıyor: Gelmiş birisi sormuş ona;

“—Beyefendi, pantolon mu güzel şalvar mı?”

“Ben o zaman hızlı ilericiydim, gayet ateşliydim.” diyor. Kendisi söylüyor böyle.

“—Efendim benimle alay mı ediyorsunuz. Ne münasebet, yani ne demek o! Elbette pantolon iyi, şalvar gericilik...” demiş.

Alman gayet ciddi:

“—Yanılıyorsunuz beyefendi. Şalvar daha iyi.” demiş ve şalvarın 20 küsur faydasını saymış. Vücudu sıkmadığı için, yıpranmadığı için... Kaç tane faydası varsa saymış.

Adamlar rasyonel.

Ben Münih’te şehrin merkezine arabayla gittim. Park yeri arıyoruz. Büyük bir süpermarket var. Onun kapısından birileri çıktı. Şaşırdım, gözüm açıldı. Anadolulu gibi şalvar giymiş, kuşak sarmış.

“—Aaa şalvarlı birisi.” dedim.

“—Şalvar modası var burada!” dediler.

Biz atmışız onlar almışlar. Tam Anadolulu gibi şalvar modası.

Çünkü rahat. Adam bakıyor; oturduğu zaman rahat, oturuyor cart diye yırtılmıyor. Biz de onları taklit ediyoruz. Batı'dan moda geldi mini etek modası. Ankara'nın, Erzurum'un eksi 40 derece soğuğunda bizim hanım kızların, bacakları mor havuç gibi oluyor, mini etek modasıyla öyle dolaşıyorlar.

Neden? Avrupalılar öyle demiş ya!

Burası Erzurum; Avrupa değil ki... Burada kürklere sarılacaksın. Akıl olmayınca... Ondan sonra 30 yaşında romatizma, 40 yaşında kalp hastalığı...

Demek ki evimize biraz bol götüreceğiz. Her şeyden yesin, içsin çocuklar… Sen de karşılarına geçersin, zevkle seyredersin; bak nasıl tatlı tatlı yiyorlar diye.

d. Kadının Evinden Tasadduk Etmesi

Bundan sonraki hadîs-i şerîf:

Bu da İmam Buhârî'de, İmam Müslim'de, Ebû Dâvud'da, Neseî'de, İbn-i Mâce'de, Tirmizî'de, yani altı hadis kitabının

hepsinde var. Hz. Âişe-i Sıddîka Validemizden, anamızdan rivayet edilmiş bu hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[54]

إِذَا أَنْفَقَتِ الْمَرْأَةُ مِنْ بَيْتِ زَوْجِهَا ، غَيْرَ مُفْسِدَةٍ ؛ كَانَ لَهَا أَجْرُهَا بِمَا أَنْفَقَتْ ، وَلِزَوْجِهَا أَجْرُهُ بِمَا كَسَبَ ، وَلِلْخَازِنِ مِثْلُ ذَلِكَ ، لاَ يَنْقُصُ بَعْضُهُمْ مِنْ أَجْرِ بَعْضٍ شَيْئًا (حم. خ. م. ت. د. ن. ه. ق. عن عائشة)

RE. 36/13 (*İzâ enfekati'l-mer'etü min beyti zevcihâ gayra müfsidetin; kâne lehâ ecruhâ bimâ enfakat, ve li-zevcihâ ecruhû bimâ kesebe; ve li'l-hâzini mislu zâlike, lâ yenkusu ba'duhüm min ecri ba'din şey'â*)

"Kadın, kocasının evinden, işi çığırından çıkaracak kadar olmamak şartıyla hayır hasenât yapar, infakta bulunursa; sadaka verdi diye kadına sevap yazılır, bir; kazandı eve getirdi diye kocasına sevap yazılır, iki; bekçiye, hizmetçiye, kim o işi yapıyor da götürüp veriyorsa, ona da sevap yazılır, üç."

Diyelim ki evin hanımı hizmetçisine, vekilharcına, kâhyaya dedi ki:

"—Al evladım, bunu mahallenin sonunda bir kulübe var ya orada bir dul kadın var. Hani beş tane çocuğu var. Al bu yarım çuval şekeri götür, onların evine veriver."

Aldılar kilerden yarım çuval un; götürdüler. Kadın sevap kazanıyor bir, koca sevap kazanıyor haberi olmasa bile. Kocası

---

54 Buhàrî, *Sahîh*, c.VII, s.225, no:1923; Müslim, *Sahîh*, c.V, s.213, no:1701; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.V, s.4, no:1435; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VII, s.75, no:2285; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.44, no:24217; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.192, no:7638; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.379, no:9198; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.216; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.582, no:22514; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.165, no:319; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.333, no:4762; Hz. Aişe RA'dan.

dışarıda, haberi yok. Kadın karar verdi, inisiyatifini kullandı; kapıya gelen dilenciye bir hayır yapıyor, duyduğu bir fakire veyahut bir başkasına.

Allah razı olsun bazen bizim kardeşlerimiz gelirler; bizim mahallemizde şöyle bir fakir var, derler. Hemen çıkartıp verir insan. Götürüp verene de sevap veriliyor ve hiçbirinin sevabı ötekisini azaltmıyor. Allah hepsine sevabı veriyor. Birisine verdi de üçe bölüşmek tarzında değil. Ortada bir sevap var, somunu üçe bölmek gibi değil! Hayır, her birine bir somun gibi. Kadın verdi diye, koca kazandı diye, hizmetçi, kâhya, vekilharç götürdü diye aynı sevabı alıyor. Bu işe vasıta olan herkes sevabı kazanıyor. Ama, (*gayri müfsidetin*) yani işi çığırından çıkartıp da efendiyi de kızdırmayacak kadar…

"—Hanım ne yaptın, hani bizim kilerde bir şeyler vardı?"

"—Verdim."

"—Pekâlâ, Allah kabul etsin."

Ama bir dahaki sefere bakıyor yine yok...

"—Hanım biraz bu aşırı olmuyor mu?"

İşi bozgunculuğa götürecek tarzda değil. Dengeli ölçüde diye söylüyor Peygamber Efendimiz. Efendiyi de güç durumda bırakmamak lazım. Kazandı getirdi ama belki zar zor getirdi. İkinci çuvalı belki getiremeyecek. Onu da düşünmek lazım. Ayağını yorganına göre uzattığı gibi, hayrını da bütçesine göre yapmalı.

"—Efendim filanca kimse şu kadar hayır yapmış."

"—İyi ama onun kazancı şu kadar, senin kazancın bu kadar."

Az veren candan, çok veren maldan… Allah hepsini kabul eder. Bazen küçücük bir şey; mesela köpeği sulayan bir kadın cennetlik oluyor. Halbuki kötü iş yaparmış.

Kediyi hapseden bir kadın da cehennemlik oluyor. Kedi, karnını doyursun diye salıvermemiş. Bağlamış, hapsetmiş, yemek de vermemiş. Kedicik orada miyav miyav feryat ede ede ölmüş. Oradan cehenneme gidiyor.

Yani küçük gibi görünen şeyden neler oluyor. Onun için her şey ölçülü olacak.

e. Hayvanı Elinden Kaçan Kimse

Sayfanın sonuncu hadîs-i şerîfi:

Bu hadîs-i şerîf enteresan bir hadîs-i şerîf'tir. Hepsi enteresandır da; bu bazı sorularınızın cevabı mahiyetindedir. Abdullah ibn-i Mes'ud RA bunu rivayet etmiş. Taberânî'de, İbn-i Abdilber'de, İbn-i Sünnî'de var bu hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[55]

إِذَا انْفَلَتَتْ دَابَّةُ أَحَدِكُمْ بِأَرْضٍ فَلاَةٍ فَلْيُنَادِ: يَا عِبَادَ اللهِ، احْبِسُوا عَلَيَّ! يَا عِبَادَ اللهِ، احْبِسُوا عَلَيَّ! فَإِنَّ لِلّٰهِ فِي الأَرْضِ حَاضِرًا، سَيَحْبِسُهُ عَلَيْكُمْ (طب. وابن السني عن ابن مسعود)

55 Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.217, no:10518; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.188, no:17105; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.330, no:1311; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan,

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.705, no:17496; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VI, s.705, no:17496.

RE. 36/14 (*İze'nfeletet dâbbetü ehadiküm bi-ardin felâtin, felyunâdi: Yâ ibâda'llàh, ahbisû aleyye! Yâ ibâda'llàh, ahbisû aleyye! Feinne li'llâhi fi'l-ardı hâdıren, seyahbisuhû aleyküm.*)

(*İze'nfeletet dâbbetü ehadikum bi-ardin felâtin*) "Sizden birinizin hayvanı bineği elinizden boş bir arazide kurtulur kaçarsa..."

Meselâ, adam bir yerden bir yere gidiyordu. Abdest alacak, namaz kılacak veyahut bir ihtiyacı oldu, bineğinden indi. Deve, at, katır, merkep veya bir binek... Ne olabilir başka; deve kuşu olur meselâ... Afrika'da ona da biniyorlar. Hayvan ürktü veya kaçtı. Adam yolda kaldı. Koşuyor, yetişemiyor. Hayvan daha çok ürktü. Ne yapacak?

Diyor ki Peygamber Efendimiz: "Böyle ıssız bir arazide sizin birinizin binek hayvanı elinizden kaçarsa o zaman desin ki:

(Yâ ibâda'llàh) "Ey Allah'ın görünmez kulları! (Ahbisû aleyye) Şu hayvanı benim için tutuverin! (*Yâ ibâda'llàh, ahbisû aleyye*) Ey Allah'ın kulları, benim nâmıma tutun şunu!"

(*Feinne li'llâhi fi'l-ardı hâdıran, seyahbisuhû aleyküm*) "Çünkü yeryüzünde Allah'ın hazır bazı kulları vardır, onlar size tutuverirler."

Etrafınız sizin gördüğünüz gibi boş değil. Issız arazi ama Allah'ın kulları vardır. Onlar sizin hayvanınızı tutuverirler. Hayvan birden durur.

"—Allah Allah, niye durdu..."

Yetişirsiniz, dizgininden tutarsınız. Niye durdu bilmezsiniz. Onu görünmeyen bir şey durdurmuş olabilir.

Başka bir hadîs-i şerîf hatırlıyorum. Bir kardeşimizle Ankara'ya gidiyorduk, araba bir yerde durdu. Gecenin yarısından sonra saat iki. Öyle bir yerde durdu ki, etrafa baktığınız zaman bir tek ışık görünmüyor. Çalıştırmaya çalıştık, araba çalışmadı. Kapağı açtık bir şey anlayamadık. Soğuk ayaz, arabada torunlar var… Benim aklıma bir hadîs-i şerîf okumuştuk o geldi. Buna benzer bir hadîs-i şerîf.

"—Sizden birisinin hayvanı kaçarsa; 'Ey Allah'ın kulları, bana yardım edin! Ey Allah'ın kulları, benim imdadıma yetişin!' desin. Çünkü imdada yetişen Allah'ın bazı kulları olur." buyruluyordu.

Buna paralel mânası. Öyle bir hadîs-i şerif okumuştum. Karlı

buzlu bir gün. Kamyonlara el kaldırıyoruz; kamyonlar durmuyor. Kendimiz bir şey yapamadık. İtelim dedik itemedik. Sonra benim aklıma bu hadîs-i şerîf geldi. Ben de;

"—Yâ ibâdallah, yardımımıza gelin! Yâ ibâdallah, imdadımıza yetişin!" diye seslendim.

Yani hadîs-i şerîfi uyguladım. Bende bir şey olduğundan değil, tak bir kamyon durdu; içinden üç kişi indi, hop bizim arabayı en yakın istasyona çektiler, ondan sonra arabanın kendi ahalisinden de olmayan birisi şıp diye arızayı buldu. Meksefenin kaynak yeri bozulmuş, lehim yapılması lazım. Tornavidayı gaz ocağında ısıttı. Arızayı düzeltti. Bizi araba Ankara'ya kadar rahatlıkla götürdü. Soğukta çocuklar, torunlar, zavallılar ayazda kalabilirlerdi, üşüyebilirlerdi. Onların hürmetine oldu bitti. Hadisin uygulamasını yaptık, tamamdır.

Bu iş oluyor, uygulamayla, tecrübeyle sabit. Bi't-tecrübe sabit derler. Allah gönderiyor. Ben bilemedim: Hızır AS mıydı... ama Hızır gibi imdadımıza yetişti. Biz o ıssız araziden evimize geldik.

Netice o değil mi?

Adamın şeceresini de öğrenemedik. "Nerelisin" dedik. "Efendim beni şurada indirin." dedi. Bir yerde de indirdik, gitti. Senin benim gibi Benî Âdem gibiydi ama kim bilir neydi. Allah bilir.

Ben şüpheleniyorum, belki Hızır AS'dı diye. Benim aklıma öyle geliyor. Onun için burada enteresan bir şey oldu.

Bir de bazıları:

"—Yetiş yâ şeyhim imdada!" demek, şirk olmaz mı diye bazen soruyorlar.

O konuyla biraz ilgili bak, Peygamber Efendimiz, "Allah'ın bazı kulları vardır, yardımcı olurlar." diyor. Allah'ın kullarını yardıma çağırmak yanlış bir şey değil. O Allah'ın vazifeli kulu, orada bir şirk bahis konusu olmuyor. Biliyorsun ki böyle şey olabiliyor.

Onun için bizim sorunlarımızın, problemlerimizin, dertlerimizin, hatta ihtilaflarımızın çözümleri hep hadîs-i şerîflerde. Hadîs-i şerîfleri dikkatli incelersek, o zaman anlarız.

"—Râbıta şirktir."

"—Niye şirk?"

"—Efendim başkasından yardım istemek olmaz."

“—E işte bak Allah’ın kullarından yardım isteyin diye Peygamber Efendimiz söylüyor. Demek ki mahzuru yokmuş.”

Bunları da böylece bilmek lazım.

Allah hepinizden razı olsun, hepinizi dinde bilgili eylesin... Hadîs-i şerîfleri bilen, Peygamber Efendimiz’e uyan kimse eylesin… Peygamber Efendimiz’in sünnetine sarılan, yolunda yürüyen, dünyada âhirette bahtiyar olur. Sırtı yere gelmez. Pehlivanlar pehlivanı olur.

Allah bizi onun yolundan ayırmasın… Ahirette de komşuluğunu nasib etsin…

Fâtiha-i şerîfe mea’l-besmele!

10. 05. 1992 – İskenderpaşa Camii

07. İLMÎ ÇALIŞMALARIN ÖNEMİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn.,, Kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إذا تعلمت بابا من العلم ، كان خيرا لك من أن تصلي ألف ركعة تطوعا متقبلة ؛ وإذا علمت الناس ، عمل به أو لم يعمل به ، فهو خير لك من ألف ركعة تصليها تطوعا متقبلة (الديلمى عن أبى ذر)

RE. 39/8 (*İzâ teallemte bâben mine'l-ilmi kâne hayren leke min en tüsalliye elfe rek'ate tatavvuan mütekabbeleten; ve iza allemte'n-nâse umile bihî ev lem yu'mel bihî fehüve hayrun leke min elfi rek'atin tüsallîhâ tatavvuan mütekabbeleten.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl

Çok aziz, muhterem, değerli ve sevgili kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsânı, ikramı, in'âmı dünyada, ahirette üzerinize olsun… Daim olsun, kesilmesin, eksilmesin, artsın… Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek hadîs-i şeriflerinden bir miktar okuyup izah ederek sevap kazanmak, ilmimizi öğrenmek yolunda zamanımızı güzel bir

şekilde geçirmek üzere toplandık. Rabbimiz kalplerimizi temizlesin, niyetlerimizi düzgünleştirsin… Ecrini sevabını bol bol ihsân eylesin…

Bu hadîs-i şeriflerin okunmasına başlamazdan önce sevgimizin, saygımızın, minnet duygumuzun, şükran duygumuzun ifadesi olmak üzere yapmamız gereken bazı işler var. Başta Peygamber SAS Efendimiz olmak üzere, cümle enbiyâ ve mürselînin, sâdât ve meşayih-i turuk-u aliyyemizin, Ebû Bekr-i Sıddık ve Ali el-Mürtezâ'dan, Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar güzerân eylemiş olan cümle sâdât ve meşâyih-i turuk-ı aliyyemizin, hulefâsının, mürîdân ve muhibbânının ruhlarına;

Bu beldeyi fethetmiş olan Fatih Sultan Muhammed —cennet mekân— Han'ın ve mübarek ordusu mensublarının, diğer şehidlerin, gazilerin ve mücahidlerin, beldemizin medâr-ı iftihârı Yuşa AS"ın, adını bilmediğimiz daha nice enbiyâ ve evliyâullahın, hâsseten Peygamber Efendimiz'in mübarek mihmandarı Ebû Eyyûbe'l-Ensârî Hazretleri ve sâir sahabe-i kiramın;

Kitabı telif eylemiş olan Gümüşhânevî Hocamız'ın, bu hadîs-i şerifleri bize nakil ve rivayet etmiş olan râvilerin, alimlerin, fâzılların, kâmillerin, salihlerin, kendisinden feyiz aldığımız Muhammed Zahid Bursevî Hocamız'ın ruhları için;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerifleri dinlemek, burada buluşmak görüşmek için gelmiş olan siz kardeşlerimizin âhirete göçmüş bütün sevdiklerinin, yakınlarının, akrabasının, dostlarının, arkadaşlarının, evlatlarının ruhları için;

Siz ve biz yaşayan mü'min kulların da Rabbimiz'in rızasına uygun, Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesine uygun, Kur'ân-ı Kerîm'e uygun şekilde Allah'ın yolunda yaşamamız, huzuruna sevdiği razı olduğu bir kul olarak varmamız için bir *Fâtiha* okuyalım, üç *İhlâs-ı Şerif* okuyalım, ruhlarına bağışlayalım, öyle başlayalım!

………………..

a. İlim Öğrenmenin Mükâfâtı

Mukaddimede metnini okuduğum *Râmûzü'l-Ehàdîs* kitabının 39. sayfasının 8. hadîs-i şerifidir. Her ne kadar benden önce okunmuş olduğunu tahmin etsem de, o hafta bu kalabalık yoktu.

Bu yeni gelenler için okuyalım, çok ehemmiyetli… Onun için oradan başlayarak devam ediyorum.

Müjdeli bir hadîs-i şerif… Ebû Zerr-i Gıfârî RA Efendimiz rivayet eylemiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[56]

إِذَا تَعَلَّمْتَ بَابًا مِنَ الْعِلْمِ ، كَانَ خَيْرًا لَكَ مِنْ أَنْ تُصَلِّيَ أَلْفَ رَكْعَةٍ تَطَوُّعًا
مُتَقَبَّلَةً ؛ وَإِذَا عَلَّمْتَ النَّاسَ ، عُمِلَ بِهِ أَوْ لَمْ يُعْمَلْ بِهِ ، فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ مِنْ
أَلْفِ رَكْعَةٍ تُصَلِّيهَا تَطَوُّعًا مُتَقَبَّلَةً (الديلمى عن أبى ذر)

RE. 39/8 (*İzâ teallemte bâben mine'l-ilmi, kâne hayren leke min en tüsalliye elfe rek'ate tatavvuan mütekabbeleten; ve izâ allemte'n-nâse umile bihî ev lem yu'mel bihî, fehüve hayrun leke min elfi rek'atin tüsallîhâ tatavvuan mütekabbeleten.*)

(*İzâ teallemte bâben mine'l-ilmi*) "Sen ilimden bir bölüm öğrendin mi; ilimden bir parça, bir bölüm, bir kısım; kitaptan bir bâb öğrendin mi, (*kâne hayren leke min en tüsalliye elfe rek'ate tatavvuan mütekabbeleten*) bu senin için farz olmayan, sevap kazanmak için nafile olarak kıldığın bin rekât makbul namazdan daha sevaplı olur, daha hayırlı olur."

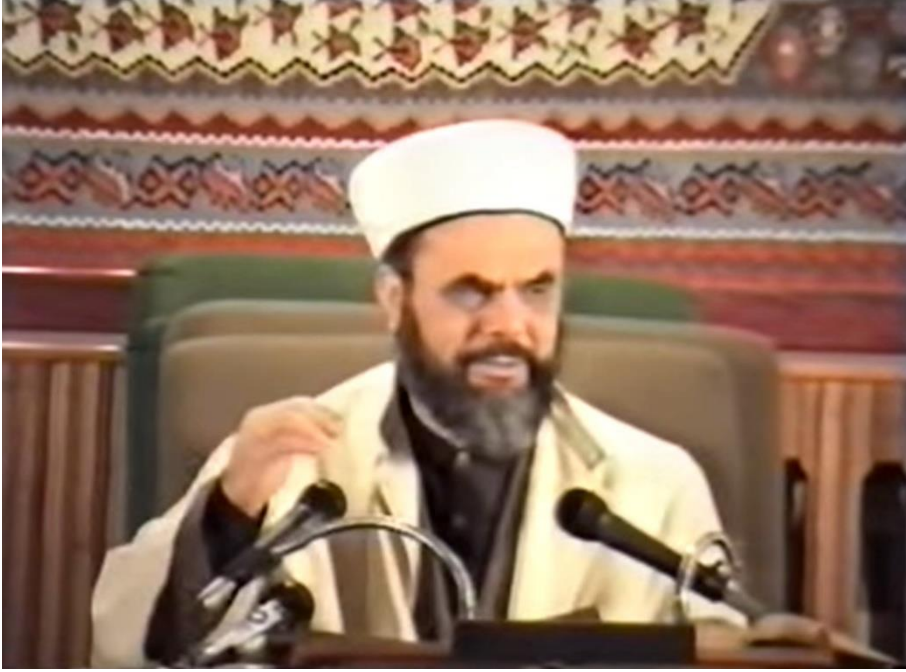
Makbul namaz! *Mütekabbel*, Allah tarafından kabule mazhar olmuş olan bin rekât namazdan daha hayırlı olur. Kitaptan bir bölüm okuyorsun; işte o bin rekâttan daha hayırlı…

(*Ve izâ allemte'n-nâse*) Bu bildiğini bir de halka öğretmeye girişirsen; anlatırsan, öğretirsen; (*umile bihî ev lem yu'mel bihî*) ister onunla amel etsinler, isterse etmesinler; ister uygulasınlar, ister uygulamasınlar; sen öğrettin mi öğrettin… (*Fehüve hayrun leke min elfi rek'atin tüsallîhâ tatavvuan mütekabbeleten*) Öğrettinse, bu senin için makbul nafile bin rekât namaz kılmandan daha hayırlıdır."

---

[56] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.278, no:1084; İbn-i Şâhin, *et-Tergîb fî Fadàili'l-A'mâl*, c.I, s.244, no:219; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.163, no:28848; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.482, no:1642.

O halde bir insan gidip ilimden bir bölüm öğrense, bir de öğretse, bin oradan alacak bin oradan alacak; iki bin rekât namaz kılmıştan daha hayırlı bir iş yapmış olacak.

Tabii burada bir şeyi çok açık olarak söylememiz lazım: Namaz bu kadar ucuz mu? Bu kadar bedava mı, bu kadar kıymetsiz mi? Sakın ha, öyle bir şey anlaşılmasın!

Namaz çok kıymetli bir ibadet. Onun için hadîs-i şerifler de gelecek; onları da okuyacağız. Ne kadar kıymetli olduğunu anlatacağız. Namaz dinin direğidir! Oyuncak değildir namaz; boş bir ibadet değildir. Küçük bir ibadet değildir, azımsanacak bir ibadet değildir.

"—Pekiyi, Peygamber SAS Efendimiz niye böyle buyurmuş?"

İlim öğrenmenin, öğretmenin kıymetinin ne kadar yüksek olduğunu bildirmek için böyle buyurmuş. Bu sözlerden çıkacak olan mâna şu… Şöyle diyeceğiz biz:

"—Vay vay vay! Maşaallah maşallah! Zaten namaz kılmak bile ne kadar sevaplıydı, biliyorduk. İlimden bir bölüm öğrenmek meğerse namaz kılmak gibi sevaplı bir ibadetten bile, bin rekât

kılmış kadar sevaplıymış. Daha hayırlıymış demek ki.” diye sonucu böyle çıkaracağız.

Hadîs-i şerifi böyle anlayacağız, böyle değerlendireceğiz.

Muhterem kardeşlerim!

Her yerde anlatıyorum; bizi Avrupa’ya çağırıyorlar, camilerde konuşturuyorlar; her yerde fırsat düştükçe anlatıyorum. Müslümanın yapacağı en kıymetli çalışma; ilim öğrenmek ve öğretmektir. Neden?

Her şey ona dayanıyor da ondan.

“—Avrupa niye bizden ileri gitti?”

İlim sayesinde ileri gitti.

“—Bizi niye savaşlarda yendi?”

İlim sayesinde alet edevat, ordu levazım, düzen dirlik, birlik beraberlik, her şeyi sağladı, haberleşmeyi sağladı da ondan öyle oldu. Koca Osmanlı devlet-i aliyyesi zamanında jetlerimiz olsaydı, ulaştırma kolay olsaydı, haberleşme kolay olsaydı biz Osmanlı diyarlarını onların ellerine böyle bırakır mıydık? Bırakmazdık!

Haberleşme yok! Nerede ne olduğundan bilgimiz yok. Haberleşme zayıf, ulaşım imkânları zayıf. Hızır gibi oradan oraya yetişecek vasıtalarımız olsaydı, o zaman bu durum olur muydu? Olmazdı!

O zaman dünyanın süper devleti biz olurduk. Osmanlı olurdu. Ama ilimde geri kaldığımızdan, haberleşmede geri kaldığımızdan, ulaşımda geri kaldığımızdan —bunlar dini şeyler değil ama bunlarda geri kaldığımızdan— düşman bizi yendi.

Ondan sonra bizi esir edince, dinimizi de öğrettirmedi, yaptırmadı; astı kesti, vurdu kırdı. Kur’ân-ı Kerîm’leri yaktı, medreseleri yıktı, camileri yıktı, dinimiz de elden gitti.

“—Demek ki bunlar birbirinden ayrılacak şeyler değilmiş, hepsi birbiriyle ilgiliymiş.” diye neden sonra anladık. Mübarek şeyhlerimizden; yine bizim Nakşî tarikatının büyüklerinden Şeyh Şâmil, —Kafkasya aslanı, şahini, kaplanı, mübarek mücahid— tabi Ruslar en sonunda silah üstünlükleriyle müslümanları yenmişler. Ondan sonra da hürmet etmişler. Karşısındaki adamın kıymetini, düşmanı bile anlıyor. Hürmet etmiş, izzet itibar etmiş. Tersanelerini, fabrikalarını gezdirmişler. Şeyh Şamil o zaman

demiş ki:

“—Şimdi ben sizinle nasıl cihad etmem gerektiğini anladım. Sizinle nasıl cihad etmem lazımmış, şimdi anladım!” demiş.

Onun için biz, büyüklerimizin o bıraktığı noktadan sizlere diyoruz ki ilim öğrenin! Bakın bizim bu camimize gelen gençlerin kimisi elektronikçidir, kimisi doktordur, çoğu mühendistir.

Neden?

Çünkü insan kuvvetli, bilgili, yetenekli, kabiliyetli bir insan oldu mu ondan Ümmet-i Muhammed istifade eder. Bilgili görgülü oldu mu Ümmet-i Muhammed ondan istifade eder. Mucidler bizden çıksaydı, buluşlar bizden olsaydı Barbaros Hayrettin’in torunları da Barbaros Hayrettin gibi olsaydı Avustralya’yı biz bulurduk. Afrika’nın öbür kıtalarını biz keşfederdik. Bin sekiz yüzlü yıllarda, bin yedi yüzlü yılların sonlarında Kaptan James Cook oraları dolaşmış, Avustralya’yı bulmuş. Yani yakın zamanda bulunmuş yerler. İngiltere; Koca Türkiye’nin dokuz misli, on misli kıtaya sahip oluvermiş.

Küçücük bir adası varken İngiltere sahip olmuş. Küçücük bir adaları varken gitmişler, Amerika’yı bulmuşlar, Kanada’yı almışlar, güney Amerika’yı bulmuşlar. Oraların zenginliklerinden istifade etmişler, topraklarına yayılmışlar. Demek ki alet edevat önemli.

Ermeniler, bizim Azerî kardeşlerimize hücum ettiler; astılar, kestiler, yaktılar, yıktılar, ilerlediler, gittiler; biz kan ağlıyoruz. Ondan sonra açmışlar kesenin ağzını; onlar da tank almışlar, onlar da silah almışlar. Bu sefer başladılar Ermenileri geriye doğru sürükleyip itmeye… Bak ilmin cihada faydası nasılmış görüyorsun işte. Yani silah oldu mu, tank oldu mu, nasıl oluyor?

“—Köyleri bombalasın.!” diye, düşman üç tane helikopter göndermiş; uçak savarlar iki tanesini düşürmüşler, birisini kaçırmışlar.

“—Ya olmasaydı?”

Olmasaydı tepeden bombalayacak gidecekti, yakıp yıkacaktı.

Zaten ilk günden televizyonda görüyorduk; bombalar geliyor, evlerin çatılarını yakmaya yıkmaya başlıyor; düşman ortada yok! Tüfekle hangi düşmanı vuracaksın? Vuramıyorsun.

Şimdi Sırbistan'da kardeşlerimiz orta yerde Sırp askerlerini gösteriyor; evlerin içine nişan alıp alıp keklik vurur gibi müslüman öldürüyorlarmış. Müslümanın tanesi başına şu kadar mark para veriliyormuş kendilerine… Öldür öldürebildiğin kadar!

Nerede kaldı insanlık?

Niye bunlar bir şey yapamıyor?

Bunların onların karşısında mütekabil silahları olsaydı, imkânları olsaydı böyle yapamazlardı. Veyahut bizim birliğimiz, beraberliğimiz, dirliğimiz olsaydı, bütün İslam âlemi yekvücut olsaydı, güçlü kuvvetli olsaydı, yapma deyince yaptırmayacaktı.

Şimdi bugün Amerika'nın "Yapma!" dediğine "Yapacağım." diyen çıkabiliyor mu? Çıkamıyor! Neden?

Akdeniz'de filosu var, Hint okyanusunda filosu var, uzayda satelliteleri var, haberleşmesini uzaydan yapıyor. Düşmanın nereden nereye gittiğini fotoğraflarıyla çekiyor, adediyle tesbit ediyor. Ttarlada ne kadar mahsul olduğunu, bizden önce tahmin ediyor.

"—Türkiye şu kadar pirinç çıkaracak, bu kadar mercimek çıkaracak." diye yukarıdan çektiği fotoğraflarla tahmin ediyor.

Teknolojiyle, çayırda piknik yapan insanın tabağının üstündeki çatalı görüyor. Teknolojinin ilerlemesiyle demek ki ilmin İslâm'a, cihada, imana desteği olacaktı; biz onda geri kalınca desteği sağlayamadık. Düşman o desteği kendisine sağladı. Dini bâtıl, yolu yanlış, kafası bozuk, ahlâkı kötü ama silahı güzel! Uzaktan, senin yanına gelmeden bombaları yağdırıyor.

Japonya'ya bir atom bombası attılar; sonra bir tane daha attılar. Japonya dedi ki:

"—Tamam, teslim oldum."

İmparator ağlaya ağlaya teslim bayrağını çekti.

Neden?

O zaman Japonya'nın karşısında Amerika'nın teknolojisi daha ileriydi. Japonya atomu bulmuş olsaydı Amerika'ya atsaydı Amerika ağlaya ağlaya Japonya'ya teslim olacaktı. Yani aşikâr şeyleri söylemeye lüzum yok. Onun için ilim hem din için önemli, hem dünya için önemli, hem ahiret için önemli, hem de sıhhat için önemli.

Şimdi biz ameliyat olduk, bıçak altına yattık, kestiler biçtiler zar zor; ölümle pençeleştik, kalktık, iyi olduk. Geçen gün doktor arkadaş:

"—Biz safra kesesi ameliyatını öyle yapmıyoruz. İnsanın karnından beş tane delik açıyoruz; tık tık tık işimizi beceriyoruz. Perhiz bile vermiyoruz, bayıltmıyoruz bile. Ondan sonra ikinci gün hastayı evine gönderiyoruz." diyor.

Ben nefes alamıyordum; ölümün nasıl olduğunu tanıyor insan. Tıpta da önemli, askerlikte de önemli, coğrafyada da önemli, her şeyde önemli!

Adamlar makineyle ortalığı gır gır gır süpürüyor, toz da çıkmıyor, bitiyor. Sen artık eline süpürgeyi al da iki kat ol da tozu havaya kaldıra kaldıra camiyi süpüreceğim, diye uğraş. Toz buradan kalksın, öbür tarafa konsun; öbür taraftan kalksın, beri tarafa konsun.

Rahmetli annemin "Çamaşır yıkayacağım." diye anası ağlıyordu. Şimdi millet çamaşır makinesini kuruyor, hadi Allah'a ısmarladık, evin kapısını kapatıyor; akşama Ayşe Hanım adlı çamaşır makinesi çamaşırları bitirmiş, kurutmuş, koymuş. Bir ütülemesi kalmış; bak kadın da rahat ediyor, adam da rahat ediyor!

Adam traktöre biniyor, tarlayı sürüyor; yüzlerce binlerce metre yeri, uçsuz bucaksız arazileri traktörlerle sürüyor. Hadi sen bunu çapalamayla yapsaydın da görseydim ben seni! Yapamazdın. Şimdi Amerika'da korkunç bir üretim var. Adam tarlasının bir ucundan bir ucuna uçakla gidiyor. Sen bu adamla nasıl baş edeceksin?

"—İki dönüm tarlama arpa ektim de Allah âfetlerden korusun da mahsul bitsin." diye uğraşıyorsun.

İlim dinde de önemli! Millet dinini bilmiyor, dinden çıkıyor; tasavvufu bilmiyor, tarikatten çıkıyor. Her şeyde ilim önemli… Onun için size bu hadîs-i şerifi bir kere daha okudum ki lütfen ilme vakit ayrın! Dünya saadeti için de, ahiret saadeti için de, dinde derinleşmek için de, tasavvufta yükselmek için de, ahlâkta ilerlemek için de, her şey için de ilim lazım! İlme vakit ayırın, ilme önem verin, ilme saygı gösterin.

Alime de saygı gösterin. Alim maskaranız olmasın, sözünü dinleyin. Suudi Arabistan'da birisi gidip birisinin elini öpünce hop

millet ayağa kalkıyor:

“—Vay, el öptürdü! İslâm’da el öptürmek var mıydı yok muydu?”

Siyasilerin kuyruğunda kilometrelerce dolaşıyorsunuz. Kendi sultanınızın peşinde kıyametler kopuyor! Niye ona gık demiyorsun? Sultanın merasimlerini gördük. Kimisi elini öpüyor, kimisi omuzunu öpüyor, yaşına göre kimisi alnını öpüyor şapur da şapur yâ Rabbi şükür! Paldır küldür gidiyor; ona kimse bir şey demiyor. Burada bir derviş gitmiş, bir alimin elini öpmüş diye herkes ayağa kalkıyor. Bilmem bid’atmiş, bilmem şöyleymiş böyleymiş; hiç de öyle bir şey değil!

Peygamber Efendimiz’in elini de öpmüşler ayağını da öpmüşler. Neden? “Peygamber, Allah’ın sevgili kulu” diye öpmüşler. Rivayetlerde var! Ne diye gocunuyorsun?

Onun için alime de saygı gösterin, hani bize göstermeyin de ama alime saygı gösterin. Biz kendimiz için demiyorsak bile kimse saymıyor yani sözü dinlenmiyor; politikacının sözü dinleniyor, bilmem kimin sözü dinleniyor. Artiste itibar var, şarkıcıya itibar var; stadyumlar doluyor.

İlme kıymet vereceğiz, çocuklarımızı alim yetiştireceğiz, bilgin yetiştireceğiz. Mesela şimdi sevinçli haberler alıyoruz. Dünyanın her yerinde İslâm’da bir gelişme var, genişleme var, öğrenme faaliyeti var. Çocuklar Kur’an kursuna gidiyorlar, öğreniyorlar. İnşallah öğreniyorlarsa…

Bir zaman gelecek, İslâm dünyaya hâkim olacak. Herkes *Lâ ilâhe illa’llah* diyecek. Roma bile diyecek! Müslümanlar Roma’yı bile *Lâ ilâhe illa’llah* diye diye fethedecekler de ondan sonra ne şirk kalacak, ne teslis kalacak, ne başka bir şey kalacak yeryüzünde… İnşaallah bunun için kadro lazım. Bunun için herkesin ilim irfan öğrenmesi lazım; ekek veya kadın…

Hacda görüyoruz; işte bu benim müslüman kardeşim, gelmiş, tesettürü yok; kadının saçı, başı, göğsü, kolu, bacağı açık! Hoppala!

Müslüman ama ilmi yok, bilgisi yok; erkek de öyle. Cahil adamdan, iyi müslüman olmaz! Kötü demirden, iyi kılıç olmaz. Adam cahil oldu mu hiçbir işe yaramaz. İyi müslüman olmaz, iyi komşu olmaz, iyi arkadaş olmaz,

“—Cahil dostum olacağına akıllı düşmanım olsun.” dememiş mi

büyüklerimiz? Çünkü cahil dostum “İyilik yapacağım!” derken kötülük yapar, bilmez.

O bakımdan ilme sımsıkı sarılacağız; hepimiz akıllı, uslu, bilgili, derin, uzman, alim, fâzıl, kâmil insanlar olacağız. Çocuklarımızı öyle yetiştireceğiz; hanımlarımız da öyle olacak. Hanımlar da alim, fâzıl, kâmil olacak. Çünkü elin gâvuru yetiştiriyor. Kendi çocuğunu her türlü bilgiyle mücehhez yetiştiriyor, senin karşına dikiyor. Senin çocuğun bilgisiz. O zaman senin çocuğun gitsin, ona hizmetçi olsun; senin çocuğun gitsin, onların tuvaletini temizlesin; senin çocuğun gitsin, onların maden ocaklarında verem olsun. Senin çocuğun gitsin, orada ezilsin.

Ya alim olacak, hem dini, hem dünyası, hem ahireti mâmur olacak; ya da cahil oldu mu, iki cihanda rezil rüsvâ olacak! Onun için “İlme kıymet verelim.” diye bu hadîs-i şerifi bir kere daha okudum. Okunmuştu ama bir daha hatırlatalım:

“—Bir insanın bir ilim kitabından bir bölüm öğrenmesi, bir bâb öğrenmesi; onun için makbul nafile bin rekât kılmasından daha hayırlıdır. Bunu başkasına öğretmesi, yine bin rekât makbul nafile namazdan daha hayırlıdır.”

Bin rekât namaz ne kadar zamanda kılınır? İkişer rekât, ikişer dakikadan, bin rekâtı beş yüz dakikada kılınır.

Beş yüz dakika kaç saat eder? Altmışa bölersek sekiz dokuz saat eder. Bir gün uğraşacaksın da ilimden bir bâb öğrenmeye denk olabilecek namaz kılacaksın. İlmin kıymetine bak!

Onun için ilim öğrenin! Farz ibadetleri yapın, vazifeleri yapın; ondan sonra ilim öğrenin, sevap kazanın! İlim öğrenin, izzet bulun; ilim öğrenin, rahat bulun… İlim öğrenin, memleket ilerlesin; ilim öğrenin, dünya ve ahiretiniz mamur olsun…

b. Tuvalette Edebe Riayet Edilmesi

Bu hadîs-i şerifi Hatîb-i Bağdâdî Ebû Said el-Hudrî Hazretleri’nden rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[57]

---

[57] Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.122, no:6574; Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan.

إِذَا تَغَوَّطَ الرَّجُلَانِ ، فَلْيَتَوَارَ أَحَدُهُمَا عَنْ صَاحِبِهِ ، وَلَا يَتَحَدَّثَانِ عَلٰى طَوْفِهِمَا ، فَإِنَّ اللّٰهَ يَمْقُتُ عَلَيْهِ (خط. عن أبى سعيد)

RE. 39/9 (*İza tegavveta'r-racülâni, felyetevâre ehadühümâ an sâhibihî, ve la yetehaddesâni alâ tavfihimâ, feinne'llàha yemkutü aleyh.*)

Avrupalıları duyuyoruz: Mesela fabrikada çalışıyorlarmış. Terlediler ya… Zaten yaz geldi mi soyunuk çalışıyorlar. Bakıyorsun bir şort; üstünü çıkarmış, altını çıkarmış, her şey ortada; öyle çalışıyorlar. Bizdeki gibi göbekten dize kadar örtünmek yok. Azıcık bir şeyle örtüyorlar. Neyse terlediler, koştular. Mesela futbol oynadı, terledi.

Ne yapıyorlar? Banyoların olduğu, duşların olduğu yere gidiyorlar. Askeriyede duşlarının perdesi bile yokmuş. Ne olacak? Anadan üryan çapıl çupul yıkanıyorlarmış. Böyle duyuyoruz hallerini.

Sonra görüyoruz da... Ben Paris'teyken gördüm; adamın birisi, dört yol ağzında küçük abdestini yaptı. Herkesin gözü önünde! Allah Allah! Bizim memleket de aşağı kalmıyor; yavaş yavaş benziyor. Şoför arabayı kenara çekmiş, yoldan vasıtalar geçiyor; o da orada ihtiyacını görüyordu.

Bunlar ne? Bunlar edep noksanlığı, bunlar terbiye kıtlığı!

Tabii Peygamber Efendimiz bilgisiz bir kavme geldi, aralarından peygamber oldu. Onlara Allah'ın emirlerini öğretiyor:

"—Sizden ikiniz, iki adam büyük abdestini yapacağı zaman, birbirlerinden ayrı yerlerde yapsınlar." diyor.

Örtünsün, saklansın; gerilerde, göstermeden yapsın. İhtiyacını öyle görsün "Çünkü Allah buna kızar." diyor.

Yan yana, bir taraftan küçük abdestini yapıyor, bir taraftan birbiriyle konuşuyorlar.

"—Böyle yapmasınlar çünkü Allah bu duruma gazap eder, kızar! Saklanıp çekinip sakınıp örtünmeyenlere gazap eder." diyor.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.359, no:26454; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.483, no:1646.

İslâm'da edep çok önemlidir. Büyüklerimiz edebe riayet ettikleri için evliya olmuşlardır. Evliya olmanın şartı nedir? Âdâba riayet etmektir.

Edeplerinden ayaklarını uzatarak oturmamışlar yatmamışlar.

Bir tanıdık, bir hemşeri Ankara'dan birisiyle bizim eve geldi. Adam edepli; oturuşundan kalkışından, başının duruşundan, gözünün bakışından, edepli olduğu belli. Melek gibi bir insan, yumuşacık bir insan. Yaşlı, seksen yaşlarında. Sonradan söylediler; yatakta ayağını uzatarak uyumazmış. "'Allah her yerde hazır, nâzır.' diye ayağını uzatarak uyumazmış." dediler.

Hatta bazıları, "Belki farkına varmadan, uykuda ayaklarını uzatırız." diye ayaklarına bir şey geçirirlermiş; ayaklarını, dizlerini tutan bir şey geçirirlermiş.

Uyurken uzatsa ne olur? Peygamber Efendimiz uzatmışsa uzatılır, çok önemli bir şey değil de edebe böyle riayet ederlermiş.

Hatta çok bildiğiniz bir meşhur fıkradır ki, "Hadis rivayet ediyor." diye birisine gidiyorlar. Evliyâdan bir zâta haber veriyorlar, beraber ziyaretine gidecekler. Yolda bakıyorlar, kıble tarafına doğru tükürüyor; "Tamam." diyorlar, "Bunun edebi yok!" konuşmadan geri dönüyorlar.

Kıble tarafına riayet etmişler, sözlerine riayet etmişler.

Edebin kademeleri var:

Edeb mea'llah, Allah'a karşı edebi kulluk edebi.

Edeb mea'r-Rasûl, Rasûlüllah'a karşı edep.

Edeb mea'l-Kur'ân, Kur'an'a karşı edep.

Edeb mea's-sultân, hükümdara karşı edep.

Edeb mea'l-üstâz, hocaya karşı edep.

Edep mea'ş-şeyh. şeyhe karşı edep.

Kadının kocasına karşı edebi, erkeğin karısına karşı edebi, evladın babaya karşı edebi...

Her yükselen insan edepten yükseliyor. Her ayağı kayan, kaybeden insan edepsizlikten kaybediyor; bunu bilmiş olun! Tasavvufta mertebe de böyledir; edepsizlikten kaybedenin ayağı kayar, düşer gider; edebe riayetten yükselir, yüksek mevkilere nâil olur.

Biliyorsunuz büyüklerimiz tuvaletleri, banyoları geniş yapmamışlar, belli bir ölçüden daha büyük yapmamışlar ve

peştamal tutunarak yıkanmışlar. Kendi kendilerine yıkanmışlar ama "Melekler var." diye peştamal tutunarak yıkanmışlar. Büyüklerimizin böyle o güzel âdâbından biz de öğrenelim.

Bir minyatür gördüm, elle çizilmiş; tarihi bir kitapta eski bir resim. Avrupalılar bir kitap basmış da... Hınzırlar her şeyi arayıp buluyorlar, biliyorlar; ben görmemiştim. Sünneti nasıl yapıyorlar, bir kitapta gördüm:

Birisi kolundan tutuyor, ötekisi bacağından tutuyor; çocuğun her tarafı meydanda. Ondan sonra sünnetçi geliyor, keski aletini çıkarıyor, cart curt kesiyor; başörtülü hanımlar kapıdan bakıyorlar, küçük kızlar geliyorlar "Ne oluyor?" diye bakıyorlar.

Fesübhânallah! Minyatürde gördüm! Sünnetçi, çocuğun ayakları üzerine örtü örtmüş, öyle sünnet ediyor. Sünneti yapan operatör, kestiği biçtiği yere mecburen bakacak de başka kimsenin görmesi mümkün olmayacak şekilde örtü yapmışlar. Fotoğrafçının; "Filmi ışık almasın!" diye örtünün altına girdiği gibi altına girmiş, sünnet işlemini öyle yapıyor; bak işte bu bir edeptir!

Sünnet olmanın, çocuğu sünnet ettirmenin edebi!

Kadınlar, kızlar, komşular, akrabalar ve saire… Yâhu burası ne? Panayır yeri mi? İnsan kızıyor da, üzülüyor da... Onun için edebe çok riayet edelim!

c. Ahir Zamanda İyilerin Ölmesi

Üçüncü hadîs-i şerif;

Bu da Ebû Hüreyre RA'dan ibretli bir hadîs-i şerif.

Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:[58]

إِذَا تَقَارَبَ الزَّمَانُ انْتَقَى الْمَوْتُ خِيَارَ أُمَّتِي كَمَا يَنْتَقِي أَحَدُكُمْ خِيَارَ الرُّطَبِ مِنَ الطَّبَقِ (الرامهرمزى فى الأمثال عن أبى هريرة)

---

[58] Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihab*, c.II, s.299, no:1404; Ramhürmüzî, *el-Emsâl*, c.I, s.100, no:94; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.323, no:1279; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XIV, s.228, no:38506; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.486, no:1651.

RE. 39/10 (*İzâ takàrebe'z-zemânü'nteka'l-mevtü hıyâre ümmetî, kemâ yentakî ehadüküm hıyâre'r-rutabi mine't-tabak.*)

(*İzâ takàrebe'z-zemânü*) "Zaman yakınlaştığında..."

"—Zaman nereye yakınlaştığında?"

Dünyanın bozulmasına yakınlaştığında… İşler kıyametin kopacağına yaklaştığı zaman, artık dünyanın sonu geldiği zaman, ölüm ümmetimin en hayırlılarını; sizden birinizin tabağından güzel hurmaları seçip seçip yemesi gibi, tabaktan olgununu alması gibi alır, gider."

"—İyiler ölür, kötüler kalır." demek.

Tabağın içinde taze hurmayı getirdiler. Hurmanın yarısı olgunlaşmış, yarısı çıtır çıtır, sert hünnap gibi, ayva gibi. Bir tarafı tatlı, bir tarafı biraz sulu. Hurmanın yarısı olmuş, yumuşamış yarısı yumuşamamış hâli, en güzel hâlidir; ikisi birbirine çok uygun düşer. Çatır çutur yersin ama hiç yumuşamamışsa hurma tamamen sertse durdukça o da yumuşar. Tabakta bir iki gün içinde yumuşar. Her tarafı sertse buruk olur. Trabzon hurması gibi olur; insanın biraz ağzını acılaştırır, buruklaştırır.

Tabii ikram ettiğin zaman tabağın içinden iyi hurmayı, yarısı yumuşamış hurmayı alıp yerler. Olmamışı almazlar, olgunu alırlar. İşte ahir zamanda da ölüm gelir gelir, ümmetin hayırlılarını alır.

Başka hadîs-i şeriflerden de hâdiseyi biliyoruz. Allah iyileri alır, kötüler kalır, cahiller kalır, zalimler kalır, adiler kalır; kıyamet onların başına kopar. Ancak kıyamet kopuncaya kadar da daima hakkı tutan bir mücahid zümre mevcut olacak. Ama iyiler gittikçe azalacak, alimler gittikçe azalacak, sonunda cahil insanlar kalacak. Millet onları adam sanacak, bir şey soracak; onlar da kendi fikirlerinden Kur'an'a, hadise uymayan cevaplar verecekler. Yalan yanlış sözler söyleyecekler. Hem kendileri sapıtmış olacaklar, günaha girmiş olacaklar hem de kendilerine soru sormuş olanları yoldan çıkarmış saptırmış olacaklar. Âhir zamanda böyle olacak. Bilmiyoruz; bu işin bitmesine ne kadar zaman kaldığını Allah bilir.

Kimse bilmez; ansızın, pattadak geliverir kıyamet. Tabii birtakım alâmetlerinin de zuhur ettiğini bildiğimiz bir zamandayız. Şu zaman pek öyle ahım şahım rahat edilecek bir zaman değil. Birtakım alâmetlerinin belirdiği bir zamandayız. Allah-u Teàlâ Hazretleri hazırlıklı olmayı nasib etsin…

Bu zamanda da görüyoruz; din namına yalan yanlış sözler söyleyenler pek çok; hatalı sözler söyleyen, insanları raydan çıkaran, yoldan çıkaran, harama helâl diyen, helâli haram gibi gösteren, sevaplı işi tenkit eden, günahlı işi teşvik eden bir sürü insan görüyoruz.

Gazetelere bakamıyor insan. Pazar günü gazetelerinde, sayfaları çevirirken görüyorum; "Şehvetperest insanlar da alsın." diye bir sürü açık saçık resimler koymuşlar.

"—Ne oldu bakalım bu Karadeniz Ekonomik İş Birliği Projesi, altında ne oyunlar yatıyor, Sırbistan ne yapmış, Ermenistan ne yapmış, ne feci şeyler olmuş?" diye, sen haberi merak ediyorsun ama gazeteyi eline alamıyorsun. Edepsizlik boyu geçmiş, terbiyesizlik almış gitmiş; namus, ar, örtünme, tesettür kalmamış.

"—Gazete" diye millet de onu evine alıyor. Öyle olmayan gazeteleri alıp da onu almasa halk rağbet etmese o resmi basacaklar mı? Basmayacaklar. Halk da suçlu, halk da o günaha ortak.

Neden? Alıyor.

Alan da ortak! Millet almasa protesto etse gazetenin sahibi diyecek ki burada açık resim sökmüyor. Kapanacak! Mecburen o da kapanacak; o da açık saçık resim koymayacak. Bu sefer kötü fikirleri yazmaya başlayacak. Kötü fikir yazan gazeteyi de almasan bu sefer o da iyi şeyler yazmaya başlayacak.

“—Yahu Müslümanlık iyidir de hoştur da ama hık mık…” filan arada bir şeyler sokuşturmaya çalışacak. Sen eleyebildikçe eleyebilirsin; eleyemedikçe etraftaki pislikler çoğalır, temizleyemedikçe çoğalır.

Onun için bir insanın gazete almasında bile bir sorumluluk vardır. Hatta tebessümünde bile sorumluluk vardır. Hatta kaş çatmamasında veya çatmasında bile bir vebal ve sorumluluk vardır. Kötü bir insana tebessüm edersen teşvik olur, alkış olur. Alkış olursa teşvik olur, günah olur; ona kaş çatacaksın, ona homurdanacaksın, ona hiddetini bildireceksin, kızgınlığını bildireceksin; yapamayacak!

İyi insana da tebessüm edeceksin; adam şöyle halka dönüp bir baktığı zaman, “Hepsi benim etrafımda, hepsi benim arkamda!” diyecek. İyiyi teşvik edeceksin, kötüyü teşvik etmeyeceksin.

“—Birisi kalkar, bir münafık insana (*Yâ seyyidî*) “Ey efendim!” derse Arş-ı A’lâ zangır zangır titrer.” diyor Peygamber Efendimiz.

Niye? Münafığa “Efendim” dedi diye.

Münafığa “Efendim” denir mi? Denmez.

“—Efendim” dedi diye Arş-ı A’lâ sallanırmış.

(*İhtizze’l-arş*) “Arş sallanır.” diye bildiriyor. Onun için “Efendimiz” sözünü de ucuz ucuz her yerde kullanmayın.

“—Alo, efendim, buyurun!”

Dur bakalım; efendi mi köle mi, dost mu düşman mı? İnsan her sözünü ölçerek biçerek söylemeli, iltifatını da boşu boşuna yapmamalı. Doğru sözü de doğru doğru söylemeli ama düşünmeli; “Yanlış yanlış tenkit yapmasın.” diye bildiği konuda konuşmalı. Bilmediği konuda karşı tarafı kırarsa kendisi de vebale girer.

Evet, bu da güzel. Demek ki âhir zamanda iyiler gidecek; geride hamlar kalacak, kötüler kalacak.

Zaten başka hadîs-i şeriflerden de biliyoruz:

“—İnsanların ayak takımı baş olacak; baş tâcı olması gereken insanlar da ayaklar altında kalacak. Münkerler, kötü şeyler maruf sayılacak; maruflar, iyi şeyler münker addedilecek.”

“—Vay sen öyle mi yapıyorsun, vay gerici tüh! Ne yapmış?”

Gayet güzel bir şey yapmış; namaz kılmış, tesbih çekmiş, örtünmüş. Ne var bunda? Ötekisi açılmış saçılmış alkış alıyor; namusunu satıyor, makbul. Namusunu koruyan fakülteden atılıyor. Namusunu satan kız fakültede makbul; oraya o iş için gelmiş olan makbul; namuslu, fakültenin birincisi olmuş; dekan diplomasını vermiyor.

Olur mu böyle şey?

Ne olmuş? Değer hükümleri alt üst olmuş. Öyle şey olur mu? Bunda hepinizin vebali var. Herkesin, bütün halkın vebali var. Çünkü buna şahit olan herkesin haklının yanında yer alması, haksızın yanında olmaması, haksıza kabahatini bildirmesi lazım. Çünkü vebaldir; bildirmezse vebal olur.

d. Hüküm Verirken İki Tarafı da Dinleyin!

Öbür hadîs-i şerife geçiriyorum.

Şu bizim Özbekistan’dan, Orta Asya’dan ne alimler yetişmiş! Oradan İmam Tirmizî Hazretleri’nin rivayet ettiği bir hadîs-i şerif. Râvisi Hz. Ali Efendimiz.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[59]

إِذَا تَقَاضَى إِلَيْكَ رَجُلاَنِ ، فَلاَ تَقْضِ لِلأَوَّلِ ، حَتَّى تَسْمَعَ كَلاَمَ الآخَرِ ، فَسَوْفَ تَدْرِي كَيْفَ تَقْضِي (ت. حسن عن على)

RE. 39 (*İzâ tekàdà ileyke racülâni, felâ takdi li’l-evveli, hattâ tesmea kelâme’l-âhar, fesevfe tedrî keyfe takdî.*)

---

[59] Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.167, no:1252; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.X, s.137, no:20256; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.143, no:1210; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.291, no:23612; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.II, s.438; Hz. Ali RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VI, s.100, no:15023; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.II, s.487, no:1653.

Söyleyen kim? Peygamberimiz.

Rivayet eden kim? Damadı Hz. Ali.

Yazan kim? İmam Tirmizî.

Peygamber SAS Hazretleri bu hadîs-i şerifte ne diyor, izah edelim:

(*İzâ tekàdà ileyke racülâni*) "İki adam sana hakemliğin için müracaat ettiği zaman; 'Sen bize hakem ol, kadı ol, aramızda hükmet; davamızı, meselemizi, problemimizi sana anlatalım, sen hüküm ver!' diye, gelip seni hakem, hâkim, kadı mevkiinde tutarak iki kişi sana geldiği zaman, (*felâ takdi li'l-evveli*) ilk gelip meseleyi anlatana göre hüküm verme! (*Hattâ tesmea kelâme'l-âhar*) Ötekisinin sözünü dinlemedikçe, hemen birinciyi dinleyip hüküm verme." İkinciyi de dinleyeceksin. O zaman nasıl hükmetmek gerektiğini daha iyi anlayacaksın; onun için ikinciyi de dinle. Bu çok önemli!

Allah kusurlarımızı affetsin… Bazen mecburen bizim de böyle durumlarımız oluyor. Adam geliyor, çocuk veya kadın, kocasından şikâyet ediyor, oğlundan şikâyet ediyor, komşusundan şikâyet ediyor; durum şöyle de böyle de diye, bir şeyler anlatıyor. Sevdiğimiz bir insan oluyor; biz de onun anlattığına göre vah vah, tüh tüh, hay Allah, şöyle olsun, böyle olsun filan deyiveriyoruz.

Demek ki "Ötekisi de karşıma gelsin, bir bakalım." diyeceğiz. Bir de o gelsin; bir de o anlatsın. Sen her şeyi tam anlattın mı anlatmadın mı, doğru mu anlattın yanlış mı anlattın, tek yanlı mı anlattın veyahut sen ona bir suç mu isnat ediyorsun? O onu suç olarak mı yaptı yoksa iyi niyetle başka bir maksatla mı yaptı? Onun anlaşılması için hüküm verecek insan iki tarafı da dinlemeli.

Bunu da dinlemeli, iyice mukayese ettikten sonra;

"—Arkadaş, sen haklısın; darılma ama sen de haksızsın. Sen şuna parasını ver, işi böyle kapatın." filan diye hükmedebilesin.

Peygamber Efendimiz;

"—İki tarafı da dinleyin!" diyor Hz. Ali Efendimiz böyle rivayet etmiş.

Onun için siz de hayatta çözümlemek için karşınıza hangi mesele gelirse muhtelif yönlerini araştırın. Zaten ilmî çalışmanın temeli budur. İlmî çalışmada o konuyla ilgili bütün bilgiler, sözler toplanılır; ondan sonra hükme varılır. Bir tarafın anlatmasına göre

bir tek delile dayanarak iş yapılmaz. Bütün delilleri bir topla, bakalım nasıl olacak? O zaman karar vermek doğru olur.

Bütün meselelerinizi böyle yapın. İnsanlar böyle yapsa hepsi müslüman olur. Neden?

Papaz İslâm'ı kötülüyor, Peygamber Efendimiz'i kötülüyor; ötekisi de papaza hürmet ettiği için, "Bu benim din adamım." diye hiç Müslümanlığı dinlemeden müslümanlara düşman oluyor. Ondan sonra Sırp; zavallı masum, mazlum, müslüman kardeşimi kesmeye geliyor. "Kessin." diyor. "O, zaten kötü insan" diyor. Tek taraflı düşünüyor.

Neden? İki tarafı dinlemediği için, bilmediği için.

Peygamber Efendimiz'e olmadık laflar söylüyorlar, Kur'ân-ı Kerîm'i karalamaya çalışıyorlar, İslâm'ı kötü göstermeye çalışıyorlar. Ben mesela Avrupa şehirlerinde gezdim; vazifelerim dolayısıyla zaman zaman oralarda kaldım. Televizyonlarındaki programlarında mutlaka bizim halifeleri kötülerler, bizim padişahları kötülerler, bizim tarihimizi kötülerler, Müslümanlığı kötülerler. Müslümanlığı illa kurban keserken filan gösterirler. Böyle yerlerde akan kanları gösterirler. Yani halkına demek istiyor ki:

"—Müslüman kan dökücüdür, can yakıcıdır, işte hepsi böyledir, sen Müslümanlığa hiç yanaşma! Kur'ân'ı hiç okuma, öğrenme!" Böyle bir çalışma yapıyorlar.

Demek ki adamlar iki taraflı dinleseler;

"—Evet, papazlar böyle söylüyor ama bir de müslümanlar ne diyor, ona bakayım." dese iş değişecek.

İslâm'ı kötü gösteriyor, yanlış gösteriyor. İslâm'ı yanlış tanıtıyor. Hıristiyan gözüyle gösteriyor. Paşa'ya yirmi otuz sayfalık bu fotokopiyi göndermiş;

"—Paşa babacığım!"

Gönderen Amerikalı ile NATO'da dost olmuşlar. "Paşa babacığım!" diye yağ çekiyor. "Babacığım!" diyor.

Bizim Paşa da vaziyetten memnun, koltukları kabarıyor:

"—Paşa babacığım, şu satırları oku. Bana bunlar hakkındaki fikrini söyle. Ama senden İslâm'ın methini istemiyorum ha!" diyor.

Ne olacak?

"—Oku bunları." diyor. Maksat, yirmi yedi sayfalık zehri

Paşa'ya içirmek.

Ondan sonra debelenecek Paşa; orada canı çıkacak belki de. Belki imanı çıkacak, canı kalacak ama imanı çıktıktan sonra canın ne kıymeti var?

İyi ki de Paşa bana gelmiş. Bak Paşa güzel yapıyor! Paşa papazın yirmi yedi sayfalık mektubunu bana getirdi.

"—Hocam, bunlar hakkında ne dersiniz? Aman bir cevap!" dedi, tamam.

Okudum. Tarafgir, yalan yanlış! Cevaplarını yazdım, delillerini gösterdim, ayetleri okudum, yanlışlarını sıraladım. Diyanet İşleri Başkanlığı'na gittim Hıristiyanlıkla ilgili; o papazın bahis konusu ettiği şeylerle ilgili kitaplar da aldım. Diyanet İşleri Başkanlığı poşetlerin içinde ücretsiz verdi, sağ olsunlar. Getirdim hepsini Paşa'ya hediye ettim. Benim cevapları da verdim, bir hafta sonra tercüme etmiş, göndermiş. Tamam, böyle olursa gerçekler anlaşılabilir; çünkü iki tarafı da dinliyor.

Ayet-i kerimede buyruluyor ki:

فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنتُمْ لاَ تَعْلَمُونَ (النحل:٤٣)

(*Fe's'elû ehle'z-zikri in küntüm lâ ta'lemûn*) "Eğer bilmiyorsanız zikir ehline, bilenlere sorun!" (Nahl, 16/43)

Ziya Hoca da az önce güzel bir fıkra anlattı. Tabi cami fıkra anlatma yeri değil ama ehline sormak lazım; o zaman gerçekler öğrenilebilir. Siz de bir konuda hüküm verecekseniz tarafları dinleyin. İki adam hakkında hükmedecekseniz, hâkimlik hakemlik yapacaksınız iki tarafı dinleyin. Karı kocayla ilgili, iki tüccar ortakla ilgili... "O da gelsin bir de o anlatsın!" deyin; o zaman hükmü doğru verirsiniz.

e. Abdest Alırken Günahlar Affolur

Diğer hadîs-i şerife de geçelim.

Ebû Ümâme el-Bâhilî Hazretleri'nden rivayet edilmiş bir hadîs-

i şerif. Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri diyor ki:[60]

إِذَا تَمَضْمَضَ أَحَدُكُمْ ، حُطَّ مَا أَصَابَ بِفِيهِ ؛ وَإِذَا غَسَلَ وَجْهَهُ ، حُطَّ مَا أَصَابَ بِوَجْهِهِ ، وَإِذَا غَسَلَ يَدَيْهِ حُطَّ مَا أَصَابَ بِيَدَيْهِ ؛ وَإِذَا مَسَحَ بِرَأْسِهِ تَنَاثَرَتْ خَطَايَاهُ مِنْ أُصُولِ الشَّعْرِ ، وَإِذَا غَسَلَ قَدَمَيْهِ حُطَّ مَا أَصَابَ بِرِجْلَيْهِ (طب. عن أبى أمامة)

RE. 39/12 (*İzâ temadmeda ehadüküm hutta mâ esâbe bi-fîhi ve izâ gasele vechehû, hutta mâ esâbe bi-vechihî; ve izâ gasele yedeyhi, hutta mâ esabe bi-yedeyhi; ve izâ meseha bi-re'sihî, tenâseret hatâyâhü min usûli'ş-şa'ri; ve izâ gasele kademeyhi, hutta mâ esâbe bi-ricleyhi.*)

"—Sizden biriniz abdest alırken ağzına su alıp çalkaladığı zaman ağzıyla işlemiş olduğu; eliyle isabet etmiş olan, işlemiş olduğu günahları affolunur." diyor.

Eliyle diyor da onun için baktım. Ağzını çalkaladığı zaman tabi elini yıkayıp ağzına su verdiğinden dolayı eliyle işlediği günahlar da düşmüş olabilir. Yalnız galiba hadîs-i şerifin köküne, aslına bir daha baksak iyi olacak. Hadisin devamında anlaşıldığına göre; "Ağzıyla işlediği günahlar silinir." demesi lazım.

Çünkü ağzını çalkaladığı zaman —insan diliyle bazı hatalar günahlar işlemiştir, orayı yıkadığından— "Ağzıyla yıkadığı günahlar gitti." demesi lazım.

Burada hutta mâ esâbe bi-yedeyhi demiş. Bir yanlışlık var. Yani "Eliyle işlediği günahlar, ağzını çalkaladığı zaman affedilir." diyor. Sonunda siz de bana hak vereceksiniz galiba; okumaya devam edelim.

"—Yüzünü yıkadığı zaman yüzüyle işlediği günahlar affolunur." diyor.

---

[60] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.251, no:7983; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.516, no:1123; Ebû Ümâme el-Bâhilî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.288, no:26045; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.489, no:1656.

Yüzünü yıkadı. Yüzüyle ne günah işler insan? Gözüyle harama bakar; onlar affolunur, dökülür. Suyla beraber günahlar dökülüyor. Sonra "İki elini yıkadığı zaman elleriyle işlediği günahlar dökülür." diyor. Hani birisini dövmüş, kırmış, incitmiş ve saire... "Eliyle işlediği günahlar neyse onlar affolunur." diyor.

Devam ediyor hadîs-i şerif:

"—Abdest alırken başına mesh ettiği zaman günahları, hataları saçlarının dibinden aşağıya dökülür, gider. Ayaklarını, iki ayağını yıkadığı zaman iki ayağıyla işlediği günahlar akar, gider." diyor.

Hadîs-i şerifi dinlediniz; bana hak vereceksiniz değil mi?

Ağzını yıkadığı zaman hangi günahları gider?

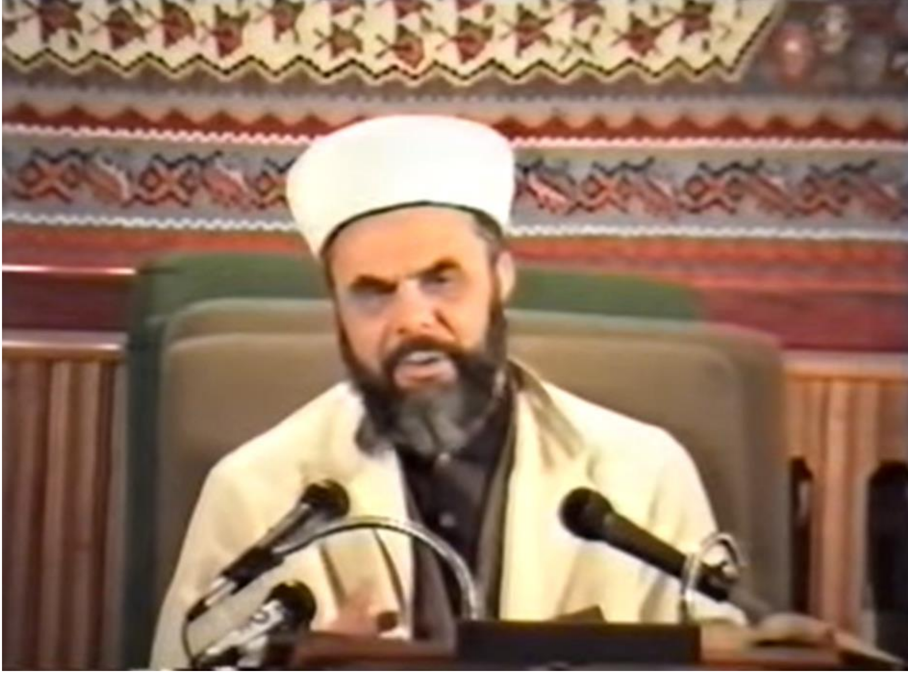
Herhalde ağzıyla işlediği günahlar gider. Orada fîhi olsa gerek. Bir nüsha yanlışlığı olmuş; şöyle olsa gerek:

(*İzâ temadmeda ehadüküm hutta mâ esàbe bi-fîhi*) demesi lazım. Ağzıyla işlediği günahlar veya (*bi-şefeteyhi*) iki dudağıyla işlediği demesi lazım; öyle dememiş. Herhalde bir nüsha yanlışlığı var. Biz öyle tercüme edelim veya yazdığı gibi tercüme edelim de siz de bu işin aslını bilin.

Muhterem kardeşlerim! Şimdi bu hadîs-i şeriften şu anlaşılıyor ki insan iyi niyetle kalkar da "Namaz kılacağım, ibadet edeceğim." diye abdest almaya başlarsa âzâlarını yıkadıkça günahları silinip temizleniyor. Yani abdest almak bir maddi temizliğe sebep oluyor; ter gidiyor, pislikler, kirler, tozlar, yağlar, paslar gidiyor; bu maddi temizlik tarafı. Bir de günahlar dökülüp gidiyor, mânevî bakımdan da temizleniyor.

Abdesti bittiği zaman gözüyle, ağzıyla, eliyle, yüzüyle, ayaklarıyla işlediği bütün günahlar, abdestin sularıyla beraber dökülüp gidiyor. Namazın kıymetini anlayın ki namaz için abdest alınınca bile günahlar gidiyor.

Onun için bir de namaz kıldı mı bir namaz bir önceki namazla aradaki günahları affettirir. Böylece insan günahlardan temizlenir, gider; iyi insan olur, gider. İbadete devam ederse Allah'ın sevgili kulu olur, gider. Allah'a yakınlaşır; sevgili yakın kullarından, evliyâsından olur gider. Onun için bu namazın çok kıymeti var, bu abdestin çok kıymeti var, bu ibadetlerin çok kıymeti var, çok büyük sevapları var. Bu onun bir misali olmuş oluyor.

Bir de başka hadîs-i şerifte geçiyordu; onu hatırlatayım:

Bu günahların affolunması bazı rivayetlere göre abdest dualarını bilip okuduğu zamandır.

“—Ya hocam! Şimdi iş biraz sarpa sardı!” dediniz değil mi? Birazcık öyle dediniz. O rivayet de var; onu da hatırlatmasam olmaz. Öyle diyor ne yapayım? Bazı hadîs-i şeriflerde öyle diyor.

Onun için abdest dualarını da öğrenin!

İnsan ellerini yıkarken diyecek ki:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي جَعَلَ الْمَاءَ طَهُوراً ، وَجَعَلَ الْإِسْلَامَ نُوراً

(*El-hamdü li’llâhi’llezî ceale’l-mâe tahûren, ve ceale’l-islâme nûrâ*) “Suyu temizleyici bir malzeme olarak yaratan, onunla bizim temizlenmemizi nasib edip emreden ve İslâm’ı nur kılan Allah’a hamd ü senâlar olsun…” diye başlayacak. Daha ilk elini yıkarken böyle hamd ederek başlayacak.

Su bir nimet! Su olmasa hayat devam etmez; onu hatırlatıyor. İslâm da en büyük nimet. İslâm olmasa su olsun, para pul, mevki makam olsun —başına çalınsın— kıymeti yok! Her şey İslâm ile güzel. İslâm nimetine ve su nimetine dua ederek başlıyor.

Ondan sonra ağzını yıkadıkça dua ediyor, burnunu yıkadıkça dua ediyor. Yüzünü yıkadıkça dua ediyor, elini yıkadıkça dua ediyor, ayağını yıkadıkça dua ediyor.

Nasıl dua ediyor? Şimdi söylemeyeyim, meraklanın; "Arkası gelecek hafta..." diyelim. Siz de bir dahaki haftaya kadar bunları yazın, öğrenin!

Bir dahaki hafta da biz inşallah sağ olursak, Allah nasib ederse abdestin bizi günahlardan tertemiz temizleyip, anamızdan doğduğumuz gibi pâk bir insan, günahsız bir insan haline gelmemizi sağlayacak dualarını anlatalım. Bundan sonra da öğrenelim, devam edelim; inşaallah hayırlara erelim!

Bu hadîs-i şerife de dikkat edin! Hadîs-i şeriflerin hepsi güzel, görüyorsunuz. Hepsinde çok güzellikler, çok hikmetler, çok çok faydalar var.

f. Temenni Ettiğiniz Şeye Dikkat Edin!

Sonuncu hadîs-i şerif; 39. sayfanın 13. hadîs-i şerifinde bitiriyoruz.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[61]

إِذَا تَمَنَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَنْظُرْ مَا يَتَمَنَّى فَإِنَّهُ لا يَدْرِي مَا يُكْتَبُ لَهُ مِنْ أُمْنِيَّتِهِ (حم. خد. هب. عن أبي هريرة)

RE.39/13 (*İzâ temennâ ehadüküm felyenzur mâ yetemennâ, feinnehû lâ yedrî mâ yüktebü lehû min ümniyyetih.*)

"—Sizden biriniz bir şeyi temenni ettiği zaman ne temenni ettiğine dikkat etsin ha!"

Temenni ediyor ya; içinden bir şeyler diliyor, istiyor, temenni ediyor.

"—Ne temenni ettiğine dikkat etsin, çünkü o temennisinden kendisine sevap mı yazılacak günah mı yazılacak ne yazıldığını bilmiyor, bilemez! Onun için dikkat etsin de güzel şeyler temenni etsin."

"—Allah kahretsin, boynun devrilsin, iki gözün önüne aksın, canın çıksın emi!" Bir kısmı öyle dua ediyor, beddua ediyor; açıyor ağzını, yumuyor gözünü. Kötü temennilerden, kötü dualardan, beddualardan, kötü sözlerden kendisine günah yazılır.

"—Bir şey yapmadım, sadece temenni ettim."

Temenni misali verelim:

"—Ah elime bir fırsat geçse şu adamın kafasını kırarım!"

Yahu o adam fena bir adam değil! Bak şimdi, dur durduğun yerde; daha kıracak hâlin yok.

"—Ya bir gücüm yetse şu adamın canını çıkarırım!"

Gücü yetmediği için yapmıyor; fırsat bulsa yapacak. Durduğun yerden günaha girdin.

---

[61] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.357, no:8674; Buhàrî, Edebü'l-Müfred, c.I, s.277, no:794; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.448, no:509; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.307, no:2341; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.457, no:7274; Ebû Hüreyre RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.72, no:3178; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.490, no:1659.

Adamın birisi iyi bir adammış; “Çocuğu düğün yapıyor.” diye yaşlı halinde rakı içmiş, oynamış. Kimisi ayıplıyor; ötekisi de diyor ki:

“—Yahu çocuğunu evlendiriyor, bırak! Ben olsam ben de yapardım!”

Ha şimdi sen de şapa oturdun. Kızıldeniz’de gemi giderken şapa otururmuş ya o söz ondan kalmış. Oturdun şimdi; senin de gemi karaya oturdu.. Sen de çocuk evlendirmedin, rakı içmedin, oyun oynamadın, ama onu temenni ettin ya; işte şimdi sen de gümbürtüye gittin, sen de onun günahına bulaştın. Kimisi yapar da günaha girer, kimisi söyler de girer, kimisi temenni eder de girer. Onun için, temenni ettiğiniz şeye dikkat edin!

“—Ben şöyle olsam böyle yaparım.”

Ha, iyi şey temenni edersen sevap yazılır.

“—Ah bir zengin olsam dünyanın en güzel en temiz camisini yapacağım. En büyük mektebini; en güzel, en kaliteli kız mektebini yapacağım.”

Tamam, yolun açık olsun, aslanım benim! Tamam. Ne yaparsan yap. Sen güzel şeyi temenni ediyorsun ama kötü şey temenni edersen de günah yazılır.

Allah içimize temizlik versin… Güzel, temiz bir kalp versin… Sevdiği kul olarak yaşatsın, iltifatına erdirsin, rahmetine gark eylesin… Hem dünyada hem ahirette aziz ve bahtiyar eylesin…

Fâtiha-i şerife mea’l-besmele!

28. 06. 1992 – İskenderpaşa Camii

08. ABDESTİ GÜZEL ALMAK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden kesiran tayyiben mubareken fihi âlâ külli hâlin ve fi-külli hîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn… Seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا تَمَنَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَنْظُرْ مَا يَتَمَنَّى ، فَإِنَّهُ لاَ يَدْرِي مَا يُكْتَبُ لَهُ مِنْ أُمْنِيَّتِهِ (حم. خد. هب. عن أبي هريرة)

RE. 39/13 (*İzâ temennâ ehadüküm fe'l-yenzur mâ yetemennâ, ve innehû lâ yedrî mâ yüktebü lehû min ümniyyetihî*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz, muhterem ve değerli kardeşlerim!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı ve ikramı dünyada ahirette üzerinize olsun… 1413 Hicrî-İslâmî sene cümleniz ve sevdikleriniz hakkında hayırlı olsun, mübarek olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri Ümmet-i Muhammed'i bu yılda şerlerden kurtarıp hayırlara mazhar eylesin… Kederlerden kurtarıp sevinçlere, sürurlara gark eylesin…

Peygamber SAS Efendimiz'in kendisi bizim önderimiz, rehberimiz ve numûne-i imtisâlimiz olduğu için, sözleri dinimizin ana kaynağını teşkil ettiği için, Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini okuyup zamanımızı Allah'ın rızasına uygun geçirmek, dinimizi

taallüm, bu konuların okunmasıyla dinlenmesiyle tefeyyüz eylemek üzere toplanıyoruz. Allah umduklarımıza nâil, korktuklarımızdan emin eylesin…

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izahına geçilmeden önce, evvelâ ve hasseten Peygamber Efendimiz'in rûh-i pâkine, biz ümmetlerinden âcizâne nâçizâne hediye-i Kur'âniye olsun diye, sonra onun mübarek âlinin, ashabının, etbâının, ahbabının cümle sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ve halifelerinin, ahirete göçmüş olan bütün sevdiklerimizin, yakınlarımızın, geçmişlerimizin ruhlarına;

Okuduğumuz kitabı cem ve telif eylemiş olan Gümüşhâneli Hocamız'ın, bu hadisleri nakleden, rivayet eden râvîlerin, alimlerin ruhlarına hediye olsun diye; beldemizin medâr-ı iftihârı sahâbe-i kirâmın, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nin, cümle evliyâullahın, hassaten kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî Hazretleri'nin;

Uzaktan yakından bu toplantılara aşk, şevk ve fedakârlıkla gelen siz değerli kardeşlerimin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olsun diye;

Biz yaşayan sağ müslümanlar da Rabbimiz'in rızası yolundan bir göz yumup açıncaya kadar bile ayrılmayalım, daima Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin sevdiği işleri yapalım, ömrümüzü rızasına uygun geçirelim, sıhhat, afiyet, saadet ve selâmet üzere yaşayıp, huzuruna sevdiği razı olduğu kullar olarak varalım, cennetiyle cemaliyle müşerref olalım diye bir *Fâtiha* üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyup, o mübareklerin ruhlarına bağışlayıp, himmetlerini talep edip öyle başlayalım!

…………………………….

a. Günahı Temenni Etmeyin!

Mukaddimede metnini okuduğum ilk hadîs-i şerif, *Râmûz'ül-Ehâdîs* kitabının 39. sayfasının 13. hadîs-i şerîfidir.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[62]

---

[62] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.357, no:8674; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.277, no:794; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.448, no:768; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.307, no:2341; Ebû Hüreyre RA'dan.

إِذَا تَمَنَّى أَحَدُكُمْ، فَلْيَنْظُرْ مَا يَتَمَنَّى؛ فَإِنَّهُ لاَ يَدْرِي مَا يُكْتَبُ لَهُ مِنْ أُمْنِيَّتِهِ (حم. خد. هب. عن أبي هريرة)

RE. 39/13 (*İzâ temennâ ehadüküm, felyenzur mâ yetemennâ; feinnehû lâ yedrî mâ yüktebü lehû min ümniyyetihî*)

(*İzâ temennâ ehadüküm*) "Sizden biriniz bir şey temenni ettiği, dilediği, istediği zaman, (*felyenzur mâ yetemennâ*) ne temenni ettiğine şöyle bir baksın, dikkat etsin, kendisini kontrol etsin! (*Feinnehû lâ yedrî mâ yüktebü lehû min ümniyyetihî*) Çünkü bu temennisinden kendisine ne yazıldığını bilmiyor. Hayır da şer de yazılabilir; onun için dikkat etsin!"

"—Sadece temenni ediyorum." diye kalmasın, çünkü bundan kendisine bir vebal gelebilir, bir ceza tahakkuk edebilir.

Ne temenni ettiğini, arzuladığını, istediğini, neye ümit bağladığını, neyi yapmak gayesine düştüğünü, kendi aklından kendisini kontrol etsin. Çünkü İslâm'da niyet çok önemlidir ve bir insan bir iyi şeye niyet ederse niyet ettiği şeyi yapamazsa bile sevap kazanır. İyi şeyden sevap kazanır. Bazen de yapmadığı halde söylediği yanlış şeylerden, temenni ettiği yanlış şeylerden dolayı da bir ceza, belâ ve günah kendisine yazılabilir. O bakımdan insanın temennilerine de dikkat etmesi lazım. İsteklerine arzularına dikkat etmesi lazım.

Meselâ:

"—Ah param olsa ben o parayı harcamasını nasıl bilirdim. Şuralarda, şöyle böyle zevklerde bir harcardım ki herkes parmak ısırırdı."

Temenni ediyor ama temenni ettiği şey yanlışsa, günah yazılır. İyi şeyi temenni ederse, iyi şeyi temenni etmekten dolayı sevap yazılır. O halde insanın düşüncesine, temennilerine, arzularına dönük bir kontrolü olması lazım. Kendisine dikkat etmesi lazım, hâkim olması lazım.

Bazen sohbetlerde kardeşlerimizin sözlerine dikkat ediyorum,

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.72, no:3178; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.490, no:1659.

kimisi “şaka” diye yapıyor. Bu işin şakası ciddisi olmaz, söz ağızdan çıktı mı insan sözün esiri olur; ağzından çıkan sözün kendisine vebali olur. Mutlaka kendi kendimizi kontrol etmeye kendimizi alıştıralım. Temennilerimizi bile kontrolden geçirelim.

“—Yanlış ve günah olan bir şeyi yapmıyorum ki canım işte, sadece şakacıktan temenni ettim.”

Olmaz! Temenni bile etmeyelim. Efendimiz öyle emrediyor:

“—Kişi ne temenni ettiğine baksın; çünkü ne yazıldığını bilmiyor. Bakarsın günah yazılır. Günah yazılmasın, dikkat etsin.” diye tavsiye ediyor. Biz de kendimize bu kontrolü temin edelim, sağlayalım.

14. hadîs-i şerîf, 15. hadîs-i şerîf, 16. hadîs-i şerîf, 17. hadîs-i şerîf, sonraki üç hadîs-i şerîf daha, hepsi peş peşe abdestle ilgili gelmiş.

b. Abdest Almanın Karşılığı

14. hadîs-i şerîf Selman RA’dan.

Efendimiz kısaca abdestin faziletini ifade sadedinde şöyle buyurmuş:[63]

إِذَا تَوَضَّأَ الْعَبْدُ تَحَاتَّ عَنْهُ ذُنُوبُهُ كَمَا تَحَاتَّ وَرَقُ هٰذِهِ الشَّجَرَةِ

(هبز عن سلمان)

RE. 39/14 (*İzâ teveddaa’l-abdü tehâtte anhü zünûbühû, kemâ tehâtte veraku hâzihi’ş-şecereh*) “Kul abdest aldığı zaman, günahları şu ağacın yapraklarının kuruyup döküldüğü gibi kendisinden dökülür.”

Bir ağaç göstermiş;

“—Şu ağacın yaprakları sonbaharda nasıl dökülüyor?”

Rüzgâr estiği zaman kuruyor; takır takır yere dökülüyor, çöpçüler süpürüyor.

---

[63] Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c,III, s.15, no:2737; Selmân-ı Fârisî RA’dan. *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.III, s.8, no:1689.

"—Şu ağacın yapraklarının döküldüğü gibi, abdest aldığı zaman kulun günahları dökülür." Bu, bir.

Gümüşhâneli Ahmed Ziyâeddin Hocamız niye aynı konudaki hadîs-i şerîfleri peş peşe sıralıyor?

"—Konunun önemi iyice zihinlere nakşolsun." diye.

c. Abdesti Güzel Almanın Mükâfatı

Geçelim arkasındaki hadîs-i şerife… Sahih rivayet edilmiş 15. hadîs-i şerîf. Übâde Hazretleri rivayet etmiş, Taberânî'nin kitabında var, daha başka kitaplarda da var.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[64]

---

[64] Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.239, no:427; Ukaylî, *Duafâ*, c.I, s.360, no:208; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.304, no:2734; Şâşî, *Müsned*, c.III, s.492, no:1225; Ubâde ibn-i Sâmit RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.317, no:19053; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.499, no:1674.

إِذَا تَوَضَّأَ الْعَبْدُ ، فَأَحسَنَ الْوُضُوءَ ، ثُمَّ قَامَ إِلَى الصَّلاةِ ، فَأَتَمَّ رُكُوعَهَا

وَسُجُودَهَا ، والْقِرَاءَةَ فِيهَا ، قَالَتْ:حَفِظَكَ اللهُ كَمَا حَفِظْتَنِي ، ثُمَّ أُصْعِدَ

بِهَا إِلَى السَّمَاءِ ، وَلَهَا ضَوْءٌ وَنُورٌ ، وَفُتِحَتْ لَهَا أَبْوَابُ السَّمَاءِ ، وَإِذَا لَمْ

يُحْسِنِ العَبْدُ الْوُضُوءَ ، وَلَمْ يَتِمَّ الرُّكُوعَ وَالسُّجُودَ وَالْقِرَاءَةَ فِيهَا ، قَالَتْ:

ضَيَّعَكَ اللهُ كَمَا ضَيَّعْتَنِي ، ثُمَّ أُصْعِدَ بِهَا إِلَى السَّمَاءِ وَعَلَيْهَا ظُلْمَةٌ ،

وَغُلِّقَتْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ ، ثُمَّ تُلَفُّ كَمَا يُلَفُّ الثَّوْبُ الْخَلِقُ ، فَيُضْرَبُ

بِهَا وَجْهُ صَاحِبِهَا (عق. طب. عبادة بن الصامت)

RE. 39/15 (*İzâ tevaddaa'l-abdü feahsene'l-vudûe sümme kàme ile's-salâti feetemme rükûahâ ve sücûdühâ ve'l-kırâati fîhâ kâlet hafizake'llâh kemâ hafizatenî sümme us'ide bihâ ile's-semâi, ve lehâ dav'ün ve nurun, ve fütıhet lehâ ebvâbü's-semâi;*

Ve izâ lem yuhsinü'l-abdü'l-vüdûa, velem yütimme'r-rükûa ve's-sücûde, ve'l-kırâete fîhâ, kàlet: Dayyaake'llàhu kemâ dayya'tenî, sümme us'ide bihâ ile's-semâi ve aleyhâ zulmetün, ve gullikat ebvâbü's-semâi,g sümme tüleffü kemâ yüleffü's-sevâbü'l-halkı, feyudribü bihâ vechü sàhibihâ.)

(*İzâ tevaddaa'l-abdü*) “Kul abdest aldığı zaman…”

Vudù, Arapça'da abdest demek. Abdest kelimesi de bize Farsça'dan gelmiş, *âb* su demek, *dest* el demek. Elini ayağını suyla yıkamak mânasına geliyor. O Farsça, Arapça'sı vudù.

Abdestli misin? Vuduun var mı?

Tevaddaa da elini yüzünü yıkayıp abdest almak demek.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

Bir kul abdest alma işlemini eksiksiz kusursuz güzel yaptı, sonra kalkıp namaz kılmaya başladı ve rükûsunu, secdesini tamam olarak yaptı ve namazın içindeki kıraati de güzelce okudu mu?

Okudu.

Namaz da o kendisini kılan kimseye;

“—Allah seni korusun! Sen beni nasıl koruduysan muhafaza ettiysen zayi etmediysen eksik bırakmadıysan tam yaptıysan bana riayet ettiysen Allah da seni korusun, sana riayet etsin, seni mahfuz eylesin, hıfz u himaye etsin.” diye dua eder.

Sonra bu namaz; ışık saçarak nurlu bir şekilde, melekler tarafından göğe yükseltilir. Işıyarak gökyüzüne doğru çıkar, gider ve bu ibadete semaların kapıları açılır.

Ama kul böyle yapmaz da, abdestini güzel almazsa, eksik alırsa; âzâlarını yıkamaz, eksik yıkar, atlar, boş bırakır, kuru bırakır, acele eder, kusurlu yaparsa secdeyi, namazda okumayı, kıraati tam yapmazsa, rükûda secdede, kıraatte acele ederse…

Bazen birisini ön tarafa imamlığa sürüyorsun, harfleri anlayamıyorsun. Böyle yaparsa bu sefer namaz darılır;

“—Allah seni zayi etsin, kaybetsin Allah seni! Beni mahvettiğin gibi, zayi ettiğin gibi eksik kusurlu bıraktığın gibi Allah da seni zayi etsin!” diye beddua eder.

Melekler bu ibadeti gökyüzüne götürmek isterler ama bu namaz üzerinde zulmet, karanlıklar, karalar olarak göğe doğru çıkar ve semanın kapıları ona kapanır. Dergâh-ı izzete yol vermezler. Eski elbisenin buruşturulduğu, dürüldüğü, kâğıdın kartopu gibi yapılıp uzaktan sepete atıldığı gibi bu namaz katlanır, buruşturulur.

Efendimiz elbiseye benzetiyor. Eski elbisenin buruşturulup toplandığı gibi, bu namaz da derlenir toplanır bükülür; “Al kıldığın namazı!” diye bu namazı kılan adamın yüzüne çarpılır.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Benzer konularda çok hadîs-i şerîf var. Namaz insana dua ediyor, beddua ediyor. Kur’ân-ı Kerîm insana dua ediyor, beddua edebiliyor. Acayip işler bunlar! Bir şahsiyet-i mâneviyesi oluyor ve dua ediyor.

Kur’ân-ı Kerîm, kabirde insana yoldaş oluyor. Hem de nasıl bir yoldaş? Kabirde bir insan suretinde, güzel, sevimli, sempatik bir arkadaş geliyor.

“—Sen kimsin? Seni çok sevdim. ‘Burada yalnız kalacağım’ diye korkuyordum, hoş geldin, içimi rahatlattın, şu karanlık yerde senin

arkadaş olman hoşuma gitti. Demek ki yalnız değilmişim, korkum geçti. Kimsin sen?"

"—Ben senin okuduğun Mülk Sûresi'yim."

Allah Allah! Sübhanallah! Hadisleri tenkit edecek değiliz, hadislerden bir şey öğreneceğiz. Allah CC namazlara, ibadetlere, sûrelere böyle şahsiyet-i mâneviyeler veriyor, şefaat ediyorlar, beddua ediyorlar.

Biz Allah'ın âlemlerini, âlemlerin kanunlarını bilemiyoruz. Efendimiz'in bildirdiğinden gözümüzü açarsak açarız, anlayan anlıyor. Mesela evliyâullahtan birisine soruyorlar:

"—Hocam! Şu söz hadîs-i şerîf midir?

"—Değildir."

Ümmî adam, hiç okumamış, mektep medrese görmemiş. Başka bir sözü soruyorlar:

"—Hadîs-i şerîf midir."

"—Evet, hadîs-i şerîftir."

Maksat imtihan etmek değil mi?

Bir başka söz tertipliyorlar, yarısı hadîs-i şerîf yarısı hadîs-i şerîf değil. Karıştırıyorlar, karma okuyorlar.

"—Hocam! Bu hadîs-i şerîf midir?"

Doğru değil; ama hocanın hocalığını, ârifliğini, evliyâlığını denemek istiyorlar.

"—Şurasına kadar hadîs-i şerîf, sonrası hadîs-i şerif değil." diyor.

Biliyor. Ümmî.

"—Hocam! Nereden biliyorsun?" diyorlar?

"—Siz hadîs-i şerîfi söylerken ağzınızdan bir yeşil nur çıkıyor, anlıyorum. Hadis olmadığı zaman çıkmıyor; o tarafın hadis olmadığını anlıyorum."

Allah ona öyle bildiriyor.

Muhterem kardeşlerim!

Size tıbbî bir izahat vereyim. Biz etrafımızı görüyoruz, ışığı görüyoruz.

Nasıl görüyoruz?

Gözümüze ışık geliyor, mercekten geçiyor, gözün arkasındaki hassas tabakaya bu görüntü düşüyor; o kadar.

Duvara görüntü düştü; sonra ne oluyor?

Ondan sonra o duvardaki sinir uçları; buraya düşen ışıklardan aldıkları uyarıları beyne götürüyorlar, sinirler oradan tel gibi elektrik alıyor, bu irkilmeyi beyne götürüyorlar. Bir elektrik uyarısı.

"—Beynimiz bu ışığı görüyor mu?"

Görmüyor. Işıktan hiç haberi yok ama o sinyallerden "Dışarıda şu kadar insan var, bu kadar kafa var, bu kadar ışık var, ağaç var, çiçek var." diye beyin her şeyi görüyor.

Halbuki beyne gelen nedir? Her taraftan beyne gelen elektrik sinyalidir.

Muhterem kardeşlerim!

Burnumuzdan, elimizden, parmak ucumuzdan, ayağımızdan, kulağımızdan, gözümüzden, koklama duygumuzdan, tatma duygumuzdan beyne gelen nedir?

Hepsi bir duvarda bitiyor; oradan öteye elektrik sinyali gidiyor, ama Allah beynimize dışarıdaki olayları gösteriyor, ışıkları gösteriyor, tatları anlattırıyor. Beyin her şeyi sırf sinyallerin dilinden anlıyor, dışarıyı yorumluyor ve böyle görüyor.

Kudrete bak! *Tebâreka'llàhu ahsenü'l-hàlikîn…*

Muazzam sanat, muazzam mühendislik! Mühendisler kurban olsun, muazzam bir iş! Allah-u Teàlâ Hazretlerinin elektrik sinyallerine şu beyinde yaptırdığı işlere bak…

Onun için insanın ilmi, irfanı arttıkça imanı kale gibi oluyor, çelik gibi oluyor. Atom bombasının sarsamayacağı çelik gibi oluyor.

Neden?

Görüyor, işlerin mükemmelliğini görüyor, iç yüzünü alim adam daha iyi anlıyor.

Işık nereden gelir nereye gider? Cahil adam düşünür mü hiç? Gözün içinde mercek mi var? Arka tarafında sinir mi var?

Beyin nedir, bilmez. Bunu doktorlar biliyor ama alim olan, doktor olan bilince, Allah'a sevgisi, bağlılığı, saygısı, inancı daha kuvvetleniyor. Demek ki insanın inancı eksikse bilgisi, irfanı, yorumlaması noksan oluyor, dikkat etmiyor, olayları kaçırıyor.

Polis bile parmak izlerini değerlendiriyor, katili buluyor da insan bu koca koca delilleri görmüyor. Gözünün önüne gelen koca koca kâinâtın her olayı birer delil; ama onları görmüyor,

anlayamıyor.

O halde yorumlamada bir terbiye noksanlığı var. Bir insanın olaylara bilimsel açıdan bakıp, olayları bilimsel yönden değerlendirip, kıymetini anlama kabiliyeti olması lazım.

“—Hocam buyur, kırmızı renkli bir taş.”

İyi buyur bu da bir taş; ama bunun hangisi elmas hangisi cam?

Ben hocayım; bunun yakut olanıyla cam olanını ayırt edemem, ama kuyumcu gözüne bir küçük büyüteç takıyor, yakından bir inceliyor:

“—Tamam, bu yüzüğün taşı yakuttur.” diyor, anlıyor.

Erbabı anlıyor da cahil anlamıyor. Cahil olduğu için, anlamadığı için, dedesinden kalma kıymetli yakut yüzüğü götürüp olmadık fiyata satıyor.

Onun içinher şeyi yorumlamayı bilmek, kıymetini anlamak, eline geçen parçanın antika değerini, kuyumcu değerini, cevahir bedestenindeki değerini görebilmek lazım. Anlayamazsa pırlantaları, yakutları, zümrütleri, incileri, kaçırır; her şeyi dümdüz taş gibi görür. Taş ama bu kıymetli taş, ötekisi kaldırım taşı; ikisi arasında çok fark var.

İnsan bu yorumlamaları yapacak bir zihin terbiyesine ermeli. “Niye bu böyle oldu?” diye soru sormalı, cevabını aramalı. Bulunca da takdir edebilmeli; “Bu güzel yahu bunda büyük bir sanat var.” diyebilmeli.

Parmaklarımızı oynatıyoruz. Parmakla tutmak, yazmak, konuşmak ve düşünmek işinin ne olağanüstü bir olay, ne harika, ne muazzam bir iş olduğunu hiç kimse bilmez.

Neden? Bedava! Bedava olduğundan bilmiyor. Anasından babasından gelmiş, bedava olduğundan kıymetini bilmiyor.

İlk defa bir sanayi sergisine gitmiştim. Teknolojinin büyük buluşu atom reaktöründe, bir şişenin içindeki suyu ötekisine boşaltmak için bir suni el yapmışlar. Adam iki buçuk metre kalınlığındaki radyasyon geçmeyen şeyin ötesindeki atom radyasyonlu maddeyi şöyle tutturtuyor, boşalttırıyor. Kargacık burgacık aletle, uzantılı kolları eklemleri ve saireleri, tam eller gibi de yapamıyor ama işte zar zor biraz tutuyor. “Onu ona boşaltabiliyor.” diye sanayi sergisinde “büyük başarı” diye

göstermişlerdi.

Bunun âlâsı bende var. Bedavadan âlâsı var; tutuyorum, anlıyorum, yazıyorum, dokunduğum zaman seziyorum. Öyle âmâ insanlar var ki dokununca görüyor, anlıyor. Yüzünü eliyle bir yokluyor, şıp diye anlıyor.

Bizim burada âmâ bir hafız vardı. Allah rahmet eylesin. Beş vakit namaza gelirdi. Evine gitmiş, kapıdan girmiş, anlamış ki evde hırsız var. İki gözü âmâ. Kendisi babayiğit de… Kapıyı kapatmış, hırsızı yakalamış. İki gözü gören hırsız, iki gözü görmeyen hafıza yakalanıyor. Bu büyük bir şey! Allah'ın insana verdiği büyük kabiliyetler var.

Allah; namaza da, Kur'ân-ı Kerîm'e de, sûre-i celîleye de kabiliyet verir. Hatta eller, ayaklar insanın aleyhinde şahitlik yapacak. Ahirette günahkârın eli:

"—Hırsızlığı ben yaptım, uzandım, aldım." diyecek.

Ayağı:

"—Ben o yasak yere yürüdüm, vardım." diyecek, sahibi inkâr etse bile…

Mücrimler diyecekler ki:

لِمَ شَهِدتُّمْ عَلَيْنَا (فصلت:٢١)

(*Lime şehidtüm aleynâ*) "Ey uzuvlarımız! Ne diye bizim aleyhimize şehadet ediyorsunuz, ne diye söylüyorsunuz?" (Fussilet, 41/21) diyecekler.

Onlar da diyecek ki:

قَالُوا أَنطَقَنَا اللّٰهُ الَّذِي أَنطَقَ كُلَّ شَيْءٍ (فصلت:٢١)

(*Kàlû entakana'llàhü'llezî entaka külle şey'*) "Her şeyi konuşturmağa kàdir olan Allah, bizi konuşturttu." (Fussilet, 41/21)

"—Konuşmamak benim elimde mi, Allah konuşturunca konuşmamak mümkün mü?" demek istiyor.

Susturunca konuşmak mümkün mü? Her şey onun kudretinde... Bunu anladığı zaman insan, kâinâtın esrârını çözer, kulluğun zevkine varır, Hàlik'ını bulur ve evliyâ olur. Daha ne istiyorsun?

Allah'ın, kâinâtın sahibinin dostu olmaktan güzel bir şey var mı?

Burada birimizin arkada kuvvetli bir akrabamız olsa efe gibi dolaşırız.

"—Kemeri bağla ya!"

"—Lüzum yok, polis müdürü tanıdığım."

"—Yahu bu tabancayı nasıl taşıyorsun?"

"—Aldırma, filanca ahbabım!"

"—Şu işi nasıl yapıyorsun?"

"—Vali tanıdığım..."

Kâinâtın sahibi CC, Rabbü'l-àlemîn Hazretleri seni seviyor, koruyor. Senin sırtın yere gelir mi?

Abdest ve namaz niye bu kadar önemli?

Muhterem kardeşlerim! İnsanların vazifesi Allah'ı bulmak. Gerisi hep angarya, fasarya, boş…

Allah'ı bulacaksın. Seni yaratanı bileceksin, bu bir saklambaç değil, her şey gün gibi ortada, aşikâr. Rabbini bileceksin, aptallık, körlük etmeyeceksin, Rabbini bulacaksın! Hayatın mânası ve gayesi bu! Allah'ı bulmak, Allah'tan kopmamak, Allah'a âsi olmamak, Allah'a itaat etmek, Allah'ı unutmamak...

وَلاَ تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللهَّ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ (الحشر:١٩)

(*Ve lâ tekûnû ke'llezîne nesu'llàhe feensâhüm enfüsehüm*) [Allah'ı unutup da, Allah'ın da kendilerini kendilerine unutturduğu kimseler gibi olmayın!] (Haşr, 59/19)

"—Sakın Allah'ı unutanlar gibi olmayın!" diye Allah, unutmamayı, hatırda tutmayı emrediyor.

Dervişler niye zikre düşmüşler?

Allah unutmamayı emretmiş, hatırlanmayı emretmiş; derviş, akıllı müslüman da ondan. Allah'ın emrini tutuyor. Unutmamak lâzım.

Unutmamanın şekli nedir?

Unutmamanın şekli namazdır. Günde beş defa Allah'ın huzuruna çıkıyorsun, ibadet ediyorsun. Beş defa uyarı. Günde beş defa hatırladın mı, bayağı kuvvetli bir hatırlama olur.

Arada ne olacak?

Namazların arasındaki zamanlarda da zikir var. *Allah*, *Lâ ilâhe illa'llah* dersin, o zaman da hatırlama devam eder. Daima zikr ü fikirde, sevapta, kazançta bir insan olursun.

Namaz bir insan için fevkalâde önemli. Allah onun için emretmiş. Angarya değil

Zaten biz Allah'a ne yapabiliriz?

Zaten her şeyi bize o veriyor. Maaşımız, varlığımız, hayatımız, rızkımız, sağlığımız, sıhhatimiz ondan. Biz Allah'a ne yapabiliriz? Hiçbir şey yapamayız. Biz Allah'a el açarız, sadece isteriz:

"—Daha ver, yâ Rabbi!"

İşimiz istemek, dua. İsteriz, bir de "Emretmiş." diye ibadet ediyoruz. Yoksa bu ibadetten ne olacak?

Birisi sana gelse:

"—Hacı Bey! Ben şurada dört defa eğileceğim, kalkacağım, çıkar bana beş bin lira ver." dese;

"—Hadi oradan! Sen kimi kandırıyorsun? Herkes iner kalkar, git işine." dersin.

"—Haylaz! Çalış da biraz alnının teriyle para kazan." dersin.

Burada bizim yaptığımız nedir?

Dört defa eğilip kalkıyoruz, ondan sonra Allah'tan olmadık şeyler istiyoruz:

"—Cenneti ver yâ Rabbi! Köşkler ver yâ Rabbi!"

Bu, bunun bedeli mi? Değil.

Biz bu ibadetleri "Allah emretmiş" olduğu için yapıyoruz. Yoksa biz kendimiz kaç para ederiz ki bizden çıkan şey bir para etsin. Hepimiz âciz nâçiz kullarız, Allah'ın kullarıyız. İbadete kudreti de, aklı da, fikri de, imanı da zaten o veriyor; ibadet de, kul da, kulun yaptığı şeyler de onun…

Bir insanın kölesi olsa; "Bahçede çalıştırıyorsun." diye bahçenin mahsulü kölenin mi olur? Elma da, bahçe de, köle de senin…

Biz Allah'ın kullarıyız, yani köleleriyiz, her şeyimiz onun. Bizim O'ndan bir şey istemeye hakkımız yok.

Biz namazı niye kılıyoruz?

"—Allah emretti." diye.

İstemeye hakkımız yok ama niye istiyoruz?

"—İsteyin, demiş." diye.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[65]

اَلدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ (حم. ش. خ. في الأدب، ت. حسن صحيح، ن. ه. حب. ك. هب. عن النعمان بن بشير؛ ع. ض. عن البراء)

(*Ed-duàü hüve'l-ibâdetü*) "Dua ibadetin ta kendisidir. Özüdür, iliğidir, iç tarafıdır. Kaymaklı güzel yeridir."

Allah, "Bana dua edin." demiş.

Ayet-i kerimede buyruluyor ki:

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ (المؤمن: ٦٠)

(*Ve kàle rübbükümü'd'ûnî estecib leküm*) [Rabbiniz, 'Bana dua edin ki, size icabet edeyim!' buyurmuştur.] (Mü'min, 40/60)

"—Baş üstüne!" diyoruz, ondan yapıyoruz; yoksa yüzümüz yok. Huzuruna çıkamayız, arka taraflara saklanırız, kaçarız, yüzümüz kara. Yüzümüz yok ama emrettiği için ibadet olduğundan huzuruna çıkıyoruz, dua ediyoruz. Eksiğimiz çok, suçumuz çok, boynumuz bükük, yüzümüz kara elimiz boş; her şey O'nun. O'nun rahmetinden, lütfundan oluyor.

---

[65] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.76, no:1479; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.211, no:2969; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1258, no:3828; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.267, no:18378; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.249, no:714; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.667, no:1802; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.208, no:1041; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.37, no:1105; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.450, no:11464; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.21, no:29167; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.485, no:3243; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.108, no:801; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.492; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.51, no:29; Abdullah ibn-i Mübarek, *Müsned*, c.I, s.74; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.279, no:6719; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXII, s.307, no:7081; Ubû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.120; Nu'man ibn-i Beşîr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.62, no:3113, 3151; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.403, no:1295; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.3, no:12416.

Bu ibadetlerinin hepsinin çok faydası, çok sevabı var. Allah, faydalı olduğundan emretmiş; bir de "Kullarım yapsın!" diye mükâfat vaad etmiş. Ama faydası zaten bizim. Bizim faydamıza olan şeyi emretmiş, yapıyoruz. Allah bir de mükâfat veriyor. Rabbimiz'in rahmeti bol, engin, hazineleri sonsuz, ihsânı geniş...

"—Bu beş vakit namaz üç vakte inse olmaz mı?"

Olmaz, az gelir. Bu beş vakit, tam yerli yerinde. Eğer başka türlüsü hayırlı olsaydı Allah onu emrederdi.

Ne güzel! Beş vakit sabah kalkıyorsun, erken vakitte abdest alıyorsun. Sıhhate, akla, mantığa, iş hayatına, kalkınmaya, refaha, her şeye uygun. Kalkıyorsun, tertemiz yıkanıyorsun canlanıyorsun, Allah'a ibadet edip işine öyle gidiyorsun.

Her sabah dükkânımız besmeleyle açılır. Ne güzel, öğle vakti geliyor, karnın acıktığı zamanda namaz vakti. Gidiyorsun Rabbine, bir daha ibadet, arz-ı ubûdiyet ediyorsun:

"—Ben senin kulunum yâ Rabbi! Sen benim Rabbimsin, sana hamd olsun, şükürler olsun."

Hamd u senâlar ediyorsun, huzuruna bir varıp işine

dönüyorsun.

^—İkindi vakti işler karışık, şu dünya işleri dursun. Sana hamd ederim, seni tesbih ederim, sen ekbersin, en büyük sensin yâ Rabbi!" diye Allah'ın huzuruna tekrar gidiyorsun.

"—Allahu ekber!" sözünü bilen bir insan gider de başkasına sen en büyüksün der mi?

"—Falanca en büyük!"

Öyle şey olur mu ya?

"—*Allahu ekber*" dedikten sonra başkası en büyük olur mu?

İnsanlar şaşırdı mı çok fena şaşırıyorlar.

İkindide böyle yapıyorsun. Güneş batarken ortalığa bir hüzün çöküyor, bir karanlık çöküyor; tekrar Allah'ın huzuruna gidiyorsun, hamd ediyorsun, şükrediyorsun. Yatma vakti geliyor, artık tâkatin kalmamış, yorulmuşsun. Uyuyacaksın, seni kim koruyacak?

Allah koruyacak. Zelzeleden, yılandan, çıyandan o koruyacak. Birisini bir böcek mi yılan mı soktu da Peygamber Efendimiz;

"—Şu duayı okusaydın." sokmazdı buyurdu:

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّةِ وَأَسْمَائِهِ كُلِّهَا ، مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ، وَذَرَأَ وَبَرَأَ

(*Eùzü bi-kelimâti'llâhi't-tâmmeti ve esmâihî küllehâ, min şerri mâ haleka, ve zerae ve berae*) "Yarattığı, halk ettiği her şeyin şerrinden o esmâ-i hüsna sahibi, her türlü güce sahip Allah'a sığınıyorum."

Başka dualar da var. "Bunu okusaydı sokamazdı." buyuruyor.

Sahabeden bir grup bir obaya gittiler, çölde adamlar onları misafir etmedi. Mübarekler ne yapsınlar? Allah Rasûlü'nün sahabesi bunlar, mübarek insanlar. Kenara yatıp uyudular ama sen Allah'ın Rasûlü'nün sahabesini misafir etmezsen rahat eder misin?

Kabilenin reisini bilek gibi kalın, zehirli bir yılan soktu. Başladı vücudu şişmeye; davul gibi olacak, patlayacak ölecek.

Neden?

Sen misin sahabeyi misafir etmeyen? Allah yılanına emretti, git şu herif-i nâşerîfi ısır, hakla, canına oku. Anlasın! O zaman

cariyenin birisi burnunu kapayarak, örtünerek geldi:

"—Kabilemizin reisini zehirli yılan soktu. Kabile reisimiz ölecek. Tedavi etmesini bilen var mı?"

Mübareklerden bir tanesi çıktı; "Ben biliyorum." dedi. Gitti, Kur'ân-ı Kerîm okudu.

Ne okudu?

Fâtiha Sûresi'ni okudu, adamın şişen vücudu indi, hastalığı geçti, ayağa kalktı.

Neden?

O sahabinin diline, o Kur'ân-ı Kerîm'e şifayı veren Allah. İhlâsla okudu. Ondan sonra kabile reisi koyunlar, neler neler hediyeler etti. E mübarek, bunu önceden yapsaydın yılan da sokmazdı, başın da derde girmezdi. Ama işte o da bir terbiye…

Namaz niyaz, ibadet taat, kulluk böyle kıymetli!

d. Abdest Alıp Camiye Gitmenin Karşılığı

Gelelim arkasındaki hadîs-i şeriflere.

Hadîs-i şerîfi hasenün sahîh olarak Tirmizî ve İbn-i Mâce, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[66]

إِذَا تَوَضَّأَ الرَّجُلُ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ ، ثُمَّ خَرَجَ إِلَى الصَّلاَةِ ، لاَ يُخْرِجُهُ أَوْ لاَ يَنْهَزُهُ إِلاَّ إِيَّاهَا ، لَمْ يَخْطُ خُطْوَةً ، إِلاَّ رَفَعَهُ اللهُ بِهَا دَرَجَةً ، وَحُطَّ عَنْهُ بِهَا خَطِيئَةً (ت. حسن صحيح ، ه. أبى هريرة)

RE. 39/16 (*İzâ tevaddaa'r-racülu feahsene'l-vudùa, sümme harece ile's-salâti; lâ yahrucühû ev lâ yenhezühû illâ iyyâhâ, lem yehtu hatveten illâ rafeahu'llàhu bihâ dereceten, ve hutta anhü bihâ hatîeten.*)

---

66 Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.481, no:548; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.332, no:277; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.317, no:2414; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V, s.60; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.570, no:20304; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.4, no:1685.

(*İzâ tevaddaa'r-racülu feahsene'l-vudùa*) "Kul abdestini güzel aldı, (*sümme harece ile's-salâti*) sonra başka bir maksatla, bir dünyevî gayeyle değil sırf namaza, ibadete çıktı mı, (*lâ yahrucühû ev lâ yenhezühû illâ iyyâhâ, lem yehtu hatveten illâ rafeahu'llàhu bihâ dereceten, ve hutta anhü bihâ hatîeten*) hiçbir adım atmaz ki Allah onu her adımında bir derece yükseltmesin ve ondan bir günahını silmesin. Her adımında bir derece yükseltir, bir günahını siler. Camiye gelişindeki attığı adımlardan böyle derece kazanır. Namaz, abdest, namaz için yürüyüş bu kadar önemli, kıymetli, kazançlı, mükâfatlı…

e. Abdest Alan Kimsenin Günahları Dökülür

İzahları kısa yapıp sayfanın sonundaki 17. hadîs-i şerife atlıyoruz.

Ebû Ümâme Hazretleri'nden bu konuda bir başka hadîs-i şerîf:[67]

إِذَا تَوَضَّأَ الرَّجُلُ الْمُسْلِمُ ، خَرَجَتْ خَطَايَاهُ مِنْ سَمْعِهِ وَبَصَرِهِ وَيَدَيْهِ وَرِجْلَيْهِ ، فَإِنْ قَعَدَ قَعَدَ مَغْفُوراً لَهُ (حم. طب. عن أبي أمامة)

RE. 39/17 (*İzâ tavaddaa'r-raculü'l-müslimü, harecet hatâyâhü min sem'ihî ve basarihî ve yedeyhi ve ricleyhi, fein kaade kaade mağfûren lehû.*)

(*İzâ tavaddaa'r-raculü'l-müslimü*) "Müslüman adam abdest aldı mı, (*harecet hatâyâhü min sem'ihî ve basarihî ve yedeyhi ve ricleyhi*) günahları kulağından, gözünden, ellerinden ve ayaklarından çıkar. (*Fein kaade kaade mağfûren lehû*) Artık abdest aldıktan sonra camide oturursa affedilmiş, mağfirete mazhar olmuş kul olarak oturur." İnsan bu namazı bırakır mı?

Namaz dinin direğidir. Dinin direği yıkılır mı kırılır mı namaz bırakılır mı? Din çöker. İki eli kanda olsa bırakmayacak. Savaşta olsa bırakmayacak, kılacak.

Hastaneye düştük, ameliyat olacağız. Diyorlar ki:

"—Hocam, üstüm başım kirli, namazı sonra kılacağım."

Dedim ki:

"—Hakiki müslümanlar savaşta bile bırakmamış."

Burada savaş yok, bir şey yok. Su olmazsa taşla, kumla teyemmüm edersin, abdest alırsın. Kıpırdayamıyorsan başınla, başını kıpırdatamıyorsan gözünle îmâ edersin, yine namazı kılarsın.

Namazı terk etmek yok; çünkü bu büyük şeref, büyük mükâfat!

Olgun, ârif, kâmil, mutlu, bahtiyar, sıhhatli, güçlü kuvvetli insan olmanın reçetesi var. Reçetesi ne? İslâm!

Sen müslümanca yaşa, bunların hepsi kendiliğinden olur. On

---

[67] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.252, no:22225; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.123, no:7560; İbn-i Ebî Şeybe, Musannef, c.I, s.6, no:39; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.518, no:1128; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXVI, s.356; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.284. no:26031; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III s.3, no:1684.

kişi seni deviremez; sıhhatin sağlam, ruhun rahat, için dışın aydın, kalbin huzurlu, başın dinç olur; herkes seni sever, melekler sana dua eder, dünyan âhiretin mâmur olur.

Her derdin devası reçetesi ne? İslâm!

Sen İslâm'ın emirlerini anlayamıyorsan bile yapsan, o mükâfatlar olur ama insan bir de anlayarak, tadını çıkararak yaparsa, onun derecesi çok daha yüksek olur.

f. Mescidde Ellerinizi Kilitlemeyin!

Kırkıncı sayfa.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[68]

إذا تَوَضَّأَ أَحَدُكم فأَحْسَنَ وُضُوءَهُ ، ثُمَّ خَرَجَ عَامِداً إِلَى الْمَسْجِدِ ، فَلاَ يُشَبِّكَنَّ بينَ يَدَيْهِ ، فإِنَّهُ في صَلاَةٍ (حم. د . ت . عن كعب بن عجرة)

RE. 40/1 (*İzâ tavaddaa ehadüküm feahsene vudûahû, sümme harece âmiden ile'l-mescidi, felâ yüşebbikenne esâbiahû feinnehû fî salâtin.*)

(*İzâ tavaddaa ehadüküm feahsene vudûahû*) "Sizden biriniz abdest almasını güzel yaptığı zaman, (*sümme harece âmiden ile'l-mescidi*) sonra mescidi kasd ederek evinden çıktığı zaman, niyeti mescid olarak çıktığı zaman, (*felâ yüşebbikenne esâbiahû*) sakın ellerini birbirine kilitleyip kenetlemesin. (*Feinnehû fî salâtin*) Çünkü o namazdadır."

Efendimiz, parmakları kilitlemeyi uygun görmemiş. "Çünkü insan namazı beklerken namazda gibidir. Namazın içinde yapılmaması gereken şeyi, o bekleyiş anında da yapmasın!" diye

---

68 Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.141, no:352; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.170, no:475; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.241, no:18128; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.230, no:5673; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.144, no:369; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.427; Kâ'b ibn-i Ucre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.506, no:19991; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.498, no:1673.

tavsiye buyurmuş.

Müslüman insan… Bir kâfir bunu yapsa o ecri alamaz.

Bu hadîs-i şerîfte ne dedi?

“—Mescidi kasd ederek, niyeti mescid olarak çıkarsa” dedi.

“—Önce kahveye gideyim, oturayım, arkadaşlarla sohbet edeyim, çay içeyim, ezan okununca da oraya giderim.” derse olmaz.

Niyetler, şartlar bir bir hadîs-i şerîflerde karşımıza geliyor.

g. Abdest Alırken Göz Çukurlarını İyi Yıkayın!

Kırkıncı sayfanın ikinci hadîs-i şerîfi:

Abdest almanın usulüyle ilgili bir hadîs-i şerif:[69]

إِذَا تَوَضَّأْتُمْ ، فَاشْرَبُوا أَعْيُنَكُمُ الْمَاءَ مِنَ الْوُضُوءِ ، وَلاَ تَنْفُضُوا أَيْدِيَكُمْ ، فَإِنَّهَا مِرْوَاحُ الشَّيْطَانِ (الديلمى عن أبى هريرة

RE. 40/2 (*İzâ tavadda’tüm, fe’şrebû a’yünekümü’l-mâe mine’l-vüdùi, ve lâ tenfudù eydiyeküm, feinnehâ mirvâhu’ş-şeytân.*)

(*İzâ tavadda’tüm fe’şrebû a’yünekümü’l-mâe mine’l-vüdûi*) “Abdest aldığınız zaman gözlerinize abdest suyundan içiriniz.” Göz çukur olduğu için yüzünü yıkarken buraya dikkat etmezse abdesti tam olmaz.

Vadù, abdest suyu demek. Göz kapaklarının açılması, kapanması dolayısıyla burada fayda var.

Teşkilat güzel yapılmış, körüklü yapılmış, göz kapanıyor, açılıyor; onun için “Abdest suyunu gözlerinize iyice içirin. (*Ve lâ tenkudû eydiyeküm*) Ve ellerinizi silkelemeyin; (*feinnehâ mirvâhu’ş-şeytân*) çünkü bu şeytanın yelpazesidir.”

Efendimiz silkelemeyi doğru görmemiş.

h. Ağzı, Burnu İyi Yıkayın!

---

[69] Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.265, no:1029; Ebû Hüreyre RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.IX, s.307, no:26138; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.III, s.13, no:1700.

Üçüncü hadîs-i şerîf:[70]

إِذَا تَوَضَّأْتَ فَأَبْلِغْ فِي الْمَضْمَضَةِ وَالاِسْتِنْشَاقِ ، مَا لَمْ تَكُنْ صَائِمًا

(الدولابى عن عاصم بن لقيط عن أبيه)

RE. 40/3 (*İzâ tavaddae feeblüğu fi'l-madmedati ve'l-istinşâku, mâ lem tekün sàimâ*)

(*İzâ tavaddae feeblüğu fi'l-madmedati ve'l-istinşâku*) "Abdest aldığın zaman ağzına ve burnuna su vermede mübalağa et! Tam yap, ağzını iyice çalkala, her tarafına iyice gitsin; burnunun içine su iyice gitsin, iyice temizlensin. (*Mâ lem tekün sàimâ*) Oruçlu değilsen."

Oruçluyken o kadar yapılmaz, çünkü oynarken insan yutuverir, orucu sakatlanır. Efendimiz'in tavsiyesi…

"—Oruçlu olmadığın zaman ağzını güzel çalkala, burnuna iyi su ver."

Abdestin çok sevabı var, günahlar afv u mağfiret oluyor. Mükâfatı büyük ama abdestin duaları var.Onlar okunmazsa mükâfatlar verilmiyor, insan sadece abdestli oluyor. Evet, onunla namaz kılabilir ama dualarını etmediği zaman mükâfatlar kaçıyor. Şarta riayet edilmemiş olduğundan ödüller verilmiyor.

Onun için abdest dualarını öğrenin. Dua ederek usulüne uygun abdest alın ki sevabınız çok olsun. Çünkü bu, günde beş defa belki daha fazla yaptığımız bir şey. Küçükten başlamışız; 40, 50, 60, 70 yaşına gelmişiz. Bunu bir yerde bir hoca söylemezse insan öğrenemez. Bunun söylenilip öğrenilmesi, kazanılması lazım.

Eûzü besmeleyle abdest almaya başlayacak. Önce elini yıkayacak, parmaklarının aralarını hilâlleyecek ki bu aralara su gitmeme durumu olmasın. Her tarafa su gitmesi önemli. Sonra diyecek ki:

i. Abdest Duaları

---

[70] *Kenzü'l-Ummâl* c.IX, s.304, no:26121; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.10, no:1692.

Abdest alacak kimse, abdeste başlarken *Eûzü - Besmele* çeker. Ellerini yıkarken şu duayı okur:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي جَعَلَ الْمَاءَ طَهُوراً ، وَجَعَلَ الْإِسْلَامَ نُوراً

(*El-hamdü li'llâhi'llezî ceale'l-mâe tahûren, ve ceale'l-islâme nûrâ*) "Suyu temizleyici bir malzeme olarak yaratan, onunla bizim temizlenmemizi nasib edip emreden ve İslâm'ı nur kılan Allah'a hamd olsun."

İslâm, tepeden tırnağa, bütün ahkâmıyla, şeriat nurdur. İnsanın içini, dışını, ailesini, cemiyetini aydınlatır; dünyasını ahiretini nura gark eder. Onun için İslâm kendisi nurdur. İslâm'ı nur kılan, suyu da temizleyici kılan hamd-ü senâlar olsun.

Muhterem kardeşlerim!

Kimyacılar, kimya ilmiyle meşgul olanlar, çeşitli maddelerin özelliklerini, fiziği bilenler çok net olarak sözümü anlarlar. Su gerçekten çok enteresan özelliklere sahip, çok kıymetli bir maddedir. Herkes biliyor ki susuz hayat olmuyor.

وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ (الأنبياء: ٣٠)

(*Ve cealnâ mine'l-mâi külle şey'in hayyin*) "Tüm canlı olan şeyleri sudan yarattık." (Enbiyâ, 21/30) diye âyet-i kerîme var. Yaratılma da sudan, yaşama da suyla. Susuz hayat olmuyor.

"—Adam ishal oldu, öldü." diyorsun.

İshalden ölmedi. Vücudunda, hücrelerde kâfi miktarda su kalmadı, ondan öldü. Su kaybı fazla oldu, suyun tedariki, temini olmadı; onun için öldü.

Bebekler ishal olur, dikkat edin. Ben böyle birkaç bebeğin hayatını kurtardım. "İshal olmuş." diyor, hiç aldırmıyor; "Bebektir, ishal olur." diyor. "Çocuğu doktora götürün!" dedim, götürdüler, zor kurtardılar.

Neden? İshal oluyor, çocuğun hücrelerinde su kalmıyor, ölüyor. O kadar önemli, çünkü insan vücudunun büyük bir kısmı su. Biz

sudan meydana getirilmiş bir varlığız.

Su çok kıymetli bir malzeme. Çok güzel özellikleri var; eritici, götürücü, temizleyici özelliği var. Birçok şeyleri eritiyor, götürüyor. Yıkama onun için fayda veriyor. Dünyanın dengesi suyla. Ben insem fizik profesörü çıksa, o inse kimya profesörü çıksa, o inse coğrafya profesörü çıksa o inse astronomi profesörü çıksa suyun meziyetlerini günlerce anlatmakla bitiremeyiz.

Allah öyle bir madde yaratmış ki. Suyun katı hali var, buz; sıvı hâli var, mayi; gaz hâli var, buhar. Sıvı hali en ağır, katı hali sıvı hâlinden hafif… Hiçbir maddede bu durum yok, sırf suda var.

Neden? Aksi olsaydı denizlerde, göllerde, sularda hayat devam etmezdi Buz sudan ağır olsaydı, dibe çökseydi denizler bir kışta buz tutardı. Bütün balıklar, canlılar, hücreler ölürdü, dünyada hayat sürmezdi.

Üstü buz tutuyor, altında hayat canlı. Eskimolar testereyle kesiyorlar, buzdan bir delik açıyorlar, oradan oltayı sarkıtıyorlar, balığı çıkarıyorlar. Altta hayat devam ediyor, üstünde buz yorgan gibi örtüyor; özellikleri çok. Tebâreka'llâhu ahsenü'l-hâlikîn.

Allah suyu bir harika madde olarak yaratmış; çok olduğundan, bedavadan geldiğinden onun da kıymetini bilmiyoruz. Ama Efendimiz biliyor. Ümmî ama Allah'ın has peygamberi. "Suyu temizleyici kılan Allah'a hamd olsun." diye bize hamd etmeyi öğretiyor. Su çok büyük bir nimet. İslâm da çok büyük nimet.

"—Suyu temizleyici, İslâm'ı nur kılan Allah'a hamd olsun." diye abdeste başlıyoruz. Suyun nimet olduğunu biliyoruz. İslâm'ın büyük bir nimet olduğunu biliyoruz, yıkanmaya öyle başlıyoruz.

Sonra ağzımıza su alırken üç defa alacağız, çalkalayacağız, temizlenecek, ağız kokusu kalmayacak.

Ne diyoruz:

اَللَّهُمَّ اسْقِنِي مِنْ حَوْضِ نَبِيِّكَ كَاسًا ، لاَ أَظْمأُ بَعْدَهُ أَبَدًا !

(*Allàhümme eskınî min havdı nebiyyike ke'sen, lâ ezme'u ba'dehû ebedâ*) [Ey Rabbim, bana Peygamberinin havzından bir kâse içir, ondan sonra hiç susamayayım!]

“—Dünyada suyla ağzımı temizliyorum, âhirette de o Kevser şarabından nûş edeyim, içeyim.” diye dua ediyoruz.

Bu, ağza su alırken yapılan dua.

Üç defa da burna su veriliyor. Buruna su verilirken:

اَللَّهُمَّ لاَ تَحْرِمْنِى رَائِحَةَ نَعِيمِكَ ، وَجِنَانِكَ !

(*Allàhümme lâ tahrimnî râihate naîmike, ve cinânike*) [Allah’ım, Beni nimetlerinin ve cennetlerinin güzel kokularından mahrum etme! Cennetine sok da o cennet kokularını da duysun.]

Abdest alırken günahlardan temizleniyor; “Cennete girip o kokuları duyayım.” diye Allah’tan cennet kokularını istiyor.

Sonra yüzünü yıkarken:

اَللَّهُمَّ بَيِّضْ وَجْهِى بِنُورِكَ ، يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ !

(*Allàhümme beyyıd vechî bi-nûrike, yevme tebyeddu vücûhun ve tesveddü vücûh*) “Yâ Rabbi! İyi kulların yüzünün ak, mücrim kullarının da yüzünün kara olduğu mahşer gününde nurunla benim yüzümü nurlandır.”

Vechiye de denilebilir *vechî* de denilebilir.

“Benim yüzümü ak eyle, nurlandır yâ Rabbi!” diyerek yüzünü üç defa yıkıyor.

Sonra sağ kolunu yıkarken diyor ki:

اَللَّهُمَّ أَعْطِنِى كِتَابِى بِيَمِينِي ، وَحَاسِبْنِى حِسَاباً يَسِيراً !

(*Allàhümme a’tınî kitâbî bi-yemînî, ve hâsibnî hisâben yesîrâ*) “Ey Rabbim! Kitabımı sağ elime ver ve beni kolay bir hesaba çekip kurtar.”

Mâlum herkesin yaptıkları, söyledikleri, işleri, âmâli, hasenâtı, seyyiâtı bir yere yazılıyor. Kim yazıyor? Melekler yazıyor.

Nerede? İşte birisi sağ yanımızda, birisi sol yanımızda.

مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلاَّ لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ (ق:١٨)

(*Mâ yelfizu min kavlin illâ ledeyhi rakîbun atîd*) [İnsan hiçbir söz söylemez ki, yanında gözetleyen yazmaya hazır bir melek bulunmasın,] (Kaf, 50/18)

اِنَّا كُنَّا نَسْتَنْسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ (جاثية:٢٩)

(*İnnâ künnâ nestensihu mâ küntüm ta'melûn*) [Çünkü biz, yaptıklarınızı kaydediyorduk.] (Câsiye, 45/29)

هَاؤُمُ اقْرَؤُا كِتَابِيَهْ (الحاقة:١٩)

(*Hâümu'kraû kitâbiyeh*) "Oku, bu sevapların, günahların yazılmış olduğu şeyi, al oku!" (Hakka, 69/19) diye kitabı verilecek."

Bu işin yapıldığını, yazıldığını bildiren çok âyet-i kerîme var. İşte o kitaplar mahşer gününde açılacak.

"İnsanlar hesaba çağırıldığı zaman iyi insanlara amel defterleri sağ yanından, sağ eline verilecek; bunlar, iyi kullar… Kötü insanlara sol yanından, verâ-ı zahr'ından, arkasından verilecek; bunlar da mücrimler… İşte o günde yâ Rabbi! Benim yüzümü ak eyle… O günde kitabımı, sağ yanımdan ver ve beni kolay bir hesap ile hesabı geçenlerden eyle…" demiş oluyor.

Sol kolunu yıkarken:

اَللَّهُمَّ لاَ تُعْطِنِى كِتَابِى بِشِمَالِى ، وَلاَ مِنْ وَرَاءِ ظَهْرِي ،

وَلاَ تُحَاسِبْنِى حِسَابًا شَدِيداً !

(*Allàhümme lâ tu'tınî kitâbî bi-şimâlî, ve lâ min verâi zahrî; ve lâ tuhâsibnî hısâben şedîdâ*) "Yâ Rabbi! Benim kitabımı solumdan veya sırtımın arkasından verme. Mücrimlere verilen duruma beni

düşürme ve beni şiddetli, zorlu bir hesaba tâbi tutma yâ Rabbi!" diye sol elini yıkıyor.

Sonra başını mesh ederken:

اَللَّهُمَّ غَشِّنِى بِرَحْمَتِكَ ، وَاَنْزِلْ عَلَىَّ مِنْ بَرَكَاتِكَ !

(*Allàhümme gaşşinî bi-rahmetike, ve enzil aleyye min berakâtik*) "Yâ Rabbi! Beni rahmetine gark eyle. Rahmetini üstüme ört, rahmetinle beni ört, kapla. Ve benim üzerime bereketini indir yâ Rabbi!"

"—Üzerime bereket yağsın, beni rahmetin kaplasın." diye başını mesh ederken böyle dua edecek. Sonra kulaklarını mesh ediyor:

اَللَّهُمَّ اجْعَلْنِى مِنَ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ اَحْسَنَهُ

(*Allahümme'c'alnî mine'llezîne yestemiùne'l-kavle feyettebiùne ahsenehû*) "Yâ Rabbi! Beni sözü duyanlardan ve onun en güzeline uyanlardan eyle..."

Söz; Allah'ın kelamı, Rasûlüllah'ın emri...

"—Yâ Rabbi! Beni sözü duyup dinleyip onu en güzel şekilde uygulayanlardan eyle." diye kulaklarını yıkıyor.

Bazılarının kulakları vardır, dinlemezler; bazılarının gözleri vardır, görmezler; hayvan gibidirler, hayvanlardan da daha aşağıdadırlar. "Ben öyle olmayayım." demiş oluyor.

Sonra boynunu mesh ederken şöyle:

اَللَّهُمَّ أَعْتِقْ رَقَبَتِى مِنَ النَّارِ

(*Allàhümme a'tık rakabetî mine'n-nâr*) "Yâ Rabbi! Şu benim boynumu cehennemden âzad eyle..."

"—Boynuna demirden halkalar takılıp da zincirlerle hayvan gibi sürüklene sürüklene cehenneme atılanlardan olmayayım, boynumu cehennemden âzat eyle yâ Rabbi!" diye boynunu mesh ederken böyle dua ediyor.

Ayaklarını yıkarken de:

اَللَّهُمَّ ثَبِّتْ قَدَمَىَّ عَلٰى الصِّرَاطِ يَوْمَ تَزُولُ فِيهِ الْأَقْدَامُ

(*Allàhümme sebbit kademeyye ale's-sıratı yevme tezûlü fîhî'l-akdâm*) "Bazı ayakların sırattan geçerken kayıp cehenneme düştüğü günde, benim ayağımı kaydırma yâ Rabbi! Benim ayağımı sabit tuttur, sırattan kaydırma beni yâ Rabbi!" diye dua ediyor.

Bunları okuduktan sonra, Kadir Sûresi'ni okur:

انا انزلنا ه فى ليلة القدر. و ما ادراك ما ليلة القدر.
ليلة القدر خيرٌ من الف شهرٍ. تتزل الملئكة و الروح
فيها باذن ربهم ، من كل امرٍ. سلامٌ ، هى حتى مطلع
الفجر (القدر:١-٥)

(*İnnâ enzelnâhü fî leyleti'l-kadr. Ve mâ edrâke mâ leyletü'l-kadr. Leyletü'l-kadri hayrun mi elfi şehr. Tenezzelü'l-melâiketi ve'r-rûhu fihâ bi-izni rabbihim min külli emr. Selâm, hiye hattâ matlai'l-fecr.*) (Kadir: 1-5)

Sonra Allah'a tevbe eder:

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وبِحَمْدِكَ ، أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ أَنْتَ ، أَسْتَغْفِرُكَ
وأَتُوبُ إِلَيْكَ

(*Sübhàneke'llàhümme ve bi-hamdike, eşhedü en lâ ilâhe illâ ente, estağfiruke ve etûbü ileyke*) [Allah'm, seni noksan sıfatlardan tenzih ederim; şehâdet ederim ki senden başka hiçbir ilâh yoktur. Senden mağfiretini isterim ve sana tövbe ederim.] diyerek Allah'a tevbe eder.

Onu tesbih eder, ona hamd eder, senâ eder, öyle bitirir ve suyun

kaptaki fazlasını da kaldırır, şifa niyetine içer, şu duayı yapar:

اَللّٰهُمَّ اشْفِنِي بِشِفَائِكَ ، وَدَاوِنِي بِدَوَائِكَ ؛ وَاعْصِمْنِي مِنَ الْوَهَلِ ، وَالأَمْرَاضِ ، وَالأَوْجَاعِ

(*Allàhümme'şfinî bi-şifâike, ve dâvinî bi-devâike; va'simnî mine'l-vihli, ve'l-emrâdı, ve'l-evcâ'*) "Yâ Rabbi! Beni kendi şifanla şifalandır, devan ile devalandır, mânevî ilacınla beni ilaçlandır ve beni korkulardan, hastalıklardan, ağrılardan acılardan koru." diyerek o sudan da biraz içerse çok güzel olur. Abdestin artığı olan su da şifalıdır.

Abdest aldıktan sonra, kerahet vakti değilse o zaman iki rekât da tecdîd-i vudû namazı, yani "abdest tazeleme namazı" kılması tavsiye edilmiştir. Böyle yapanların çok büyük mükâfatlara erecekleri bildirilmiştir.

İnsan bir abdest alırken bile kaç duyguyu zihninden evirip çevirip nice dualar ediyor, hem de ne güzel bir zamanda. Temizlenmeye azmetmiş olduğu, Allah'ın rahmetle baktığı zamanda çok güzel şeyler istemiş oluyor, çok güzel bir iş yapmış oluyor.

"—Her gün yapıyoruz." diye, "ucuz" diye, "bol" diye namazın, abdestin kıymetini anlamaz duruma düşmeyelim!

Her gün yapıyoruz ama, her gün de olsa çok kıymetli bir iş yapıyoruz. Günde beş defa da olsa, çok kıymetli bir iş yapıyoruz. Abdest, namaz, Ramazan-ı şerîf, Cuma, umre, hac, günahları affettirir. Kul Rabbinin huzuruna böylece günahlardan sıyrılmış olarak çıkar. Allah bizi de onlardan eylesin…

Rabbimizden dileğimiz odur. Eksiğimiz, kusurumuz çok olsa da onun rahmeti geniştir. Bizi o şekilde rahmetine erenlerden, iki cihanda aziz ve bahtiyar olanlardan eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

05. 07. 1992 – İskenderpaşa Camii

09. DÖRT GÜZEL SÖZ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden kesiran tayyiben mubareken fihi âlâ külli hâlin ve fi-külli hîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn… Seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…
Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا جَمَعَ اللهُ الْخَلاَئِقَ يومَ الْقِيَامَةِ ، أُذِنَ لأُمَّةِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي السُّجُودِ ، فَيَسْجُدُونَ لَهُ طَوِيلاً ، ثُمَّ يُقَالُ لَهُمْ : ارْفَعُوا رؤوسَكُمْ ! فَقَدْ جَعَلْنَا عِدَّتَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ ، فَدَاءً لَكُمْ مِنَ النَّارِ (ه. طب. عن أبي موسى)

RE. 41/11 (*İzâ cemea'llàhu'l-halâika yevme'l-kıyâmeti, üzine li-ümmeti muhammedin salla'làhu aleyhi ve selleme fi's-sücûdi, feyescüdûne lehû tavîlen, sümme yükàlü lehüm: İrfeù ruûseküm, fekad cealnâ iddeteküm mine'l-küffâri, fedâen leküm mine'n-nâr*.)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı dünyada, ahirette üzerinize olsun… Allah-u Tebâreke ve Teàlâ Hazretleri sizi iki cihan saadetine sevdiklerinizle beraber

nâil eylesin... Cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin…

Peygamber SAS Efendimiz rehberimizdir, başımızın tâcıdır, hadîs-i şerîfleri dinimizin kaynağıdır; onları okuyoruz. Allah bizi sünnet-i seniyye-i nebeviyye yolundan ayırmasın… Efendimiz'in şefaatine erdirsin… Bid'atlere, hurafelere, bâtıllara saptırmasın… Ayağımızı kaydırmasın…

Bu hadis-i şerifleri okumaya geçmeden önce her zamanki gibi boynumuzun borcu, severek yaptığımız vazifelerimizi yapalım diye, başta Peygamber SAS Efendimiz'e biz ümmetlerinden bir sevgi, bir saygı nişânesi olsun, ruh-i pâkine hediye olsun diye; Peygamber SAS Efendimiz'den Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar Ümmet-i Muhammed'in gelmiş geçmiş büyüklerinin, ashâb-ı kirâmın, tâbiînin, alimlerin, mürşidlerin, sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin, evliyâullahın ruhlarına hediye olsun diye;

Hâssaten okuduğumuz kitabı yazan Gümüşhâneli Ahmed Ziyâeddîn Hazretlerinin ruhuna, kendisinden feyz aldığımız Muhammed Zâhid-i Bursevî Hocamız'ın ruhuna hediye olsun diye; bu hadîs-i şerîfleri nakil ve rivayet eden, toplayan râvilerin, hadis alimlerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri mallarını, canlarını ortaya koyup, her şeylerini feda etmeye hazır bir zihniyetle çalışıp, cihad eyleyip, fethedip bize yâdigâr ve miras bırakmış olan pek kıymetli ecdâdımızın, fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye;

İçinde ibadet etiğimiz ibadethaneyi ilk önce bina etmiş olan İskender Paşa'nın, sonra tekrar tekrar bu camiyi elden geçirmiş, tamir etmiş, genişletmiş olanların veya bu genişlemelere sizler gibi yardımcı olmuş olanların kendilerine ve geçmişlerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan, yakından bu vaazı, bu hadîs-i şerîfleri dinlemeye gelmiş olan siz kardeşlerimizin geçmişlerinin ruhlarına hediye olsun, ruhları şâd olsun diye;

Biz yaşayan mü'minler, müslümanlar da Allah'ın sevdiği kullar olalım, sevdiği yolda yürüyelim, sevdiği şekilde yaşayalım, Rabbimiz'in huzuruna yüzümüz ak, alnımız açık, Allah'ın sevdiği kullar olarak varalım diye bir Fâtiha, on bir İhlâs-ı Şerîf okuyalım, öyle başlayalım!

…………………………

a. Kıyamet Gününde Ümmet-i Muhammed'in Durumu

Mukaddimede metnini okuduğum hadis-i şerif, *Râmûzü'l-Ehâdîs*'in 41. sayfasının 11. hadîs-i şerifidir. İbn-i Mâce ve Taberânî, Ebû Mûse'l-Eş'arî RA'dan rivayet etmişler.

İlk hadîs-i şerîf müjdeli bir hadîs-i şerîf. Hepimize müjdeden pay düşer. Allah bizim ayağımızı kaydırmasın… Ümmet-i Muhammed'den olmak vasfından düşürmesin… Küfre döndürtmesin, imandan ayırmasın…

Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri:[71]

إِذَا جَمَعَ اللهُ الْخَلاَئِقَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، أُذِنَ لأُمَّةِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي السُّجُودِ ، فَيَسْجُدُونَ لَهُ طَوِيلاً ، ثُمَّ يُقَالُ لَهُمْ : ارْفَعُوا رُؤُوسَكُمْ ! فَقَدْ جَعَلْنَا عِدَّتَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ ، فِدَاءً لَكُمْ مِنَ النَّارِ (ه. طب. عن أبي موسى)

RE. 41/11 (*İzâ cemea'llàhu'l-halâika yevme'l-kıyâmeti, üzine li-ümmeti muhammedin salla'làhu aleyhi ve selleme fi's-sücûdi, feyescüdûne lehû tavîlen, sümme yükàlü lehüm: İrfeù ruûseküm, fekad cealnâ iddeteküm mine'l-küffâri, fedâen leküm mine'n-nâr*.)

(*İzâ cemea'llàhu'l-halâika*) "Allah-u Teâlâ Hazretleri mahlûkàtı topladığı zaman." Ne zaman? (*Yevme'l-kıyâmeti*) Kıyamet gününde Allah yaratıkların hepsini huzuruna topladığı zaman, (*üzine li-ümmeti muhammedin salla'làhu aleyhi ve selleme fi's-sücûdi*) Ümmet-i Muhammed'in secde etmelerine müsaade eder, izin verir. (*Feyescüdûne lehû tavîlen*) Ümmet-i Muhammed secdeye varırlar, uzun zaman Rabbimize secde halinde dururlar."

Müsaade oluyor, secde ediyorlar, secde halinde duruyorlar.

---

[71] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.346, no:4281; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.61, no:16725; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.
Câmiü'l-Ehàdîs, c.III, s.50, no:1769.

(*Sümme yukàlü lehüm*) “Onlar o haldeyken onlara denilir ki...”

Diyen kim?

Allah-u Teàlâ söylüyor veya meleklerine emrediyor, onlar söylüyorlar: (*İrfeû ruûseküm*) “Secdedesiniz, kaldırın başlarınızı!” (*Fekad cealnâ iddeteküm mine’l-küffâri, fedâen leküm mine’n-nâr*.) “Sizin sayınız kadar kâfiri cehennemden sizin fidyeniz olarak, sizin yerinize, mekânınıza onlar girsin ve siz kurtulmuş olun diyerek, sizin miktarınız kadar kâfiri size feda olarak ayırdık. Siz de böylece başınızı kaldırın. Cehenneme girmeyeceksiniz, cennetlik olacaksınız.” diye nidâ olunur.

Allah-u Teàlâ Hazretleri, başka hadîs-i şerîflerden biliyoruz muhterem kardeşlerim, her insan için hem cennette hem cehennemde yer hazırlamıştır. Yani “cennet dar gelir, cehennem dar gelir” diye bir şey yok. Hatta ayet-i kerimede buyruluyor ki:

يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَـلأْتِ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ (ق:٣٠)

(*Yevme nekùlü li-cehennem*) “O gün cehenneme deriz: (*Heli’mtele’ti*) ‘Doldun mu ey cehennem? Tamam mısın, tıklım tıklım doldun mu?’

(*Ve tekùlü hel min mezîd?*) Cehennem de der ki: ‘Daha var mı yâ Rabbi?’” (Kaf, 50/30)

“—Daha fazlası varsa, ziyadesi varsa onu da gönder; hepsini alırım, yutarım.” mânâsına…

Her insanın bir cennette bir cehennemde yeri varmış. İman ederse, Allah’ın mutî kulu olursa cennetteki yerini kazanacak; bu şereften mahrum kalırsa, ahmaklık ederse, şaşkınlık ederse, cahillik ederse, kâfirlik ederse o zaman cehennemdeki yerine gidecek.

Dünyanın, ahiretin en büyük aptallığı imansız olmaktır. Dünyada da öyledir, ahirette de öyledir.

İnsan kendisini en küçük bir tehlikeden bile korumak için her türlü tedbiri alıyor. Aşı oluyor, ameliyat oluyor, kendi vücudunu kestiriyor, yalvarıyor doktora, sıraya giriyor;

“—Aman bir an evvel yap.”

“—Hayır, altı ay sonra olacak.”

Sıra o zaman geliyor. Daha önce yaptırmanın çaresini arıyor. Bıçak altına girecek, çatur çutur kesilecek, kanı akacak ama istiyor. Neden?

Menfaat var, arkasından hastalık geçecek, şifa bulacak diye. Koca kazık gibi iğne, hart, etine buduna batırıyorlar; olsun, razı. Annesi götürüyor çocuğu:

“—Benim çocuğumu da aşı yap!”

Neden?

İleride bir menfaat gelecek oldu mu bu insanoğlu her şeyi yapar. Beş kuruşluk menfaat için nerelere kadar gider, her işi yapar.

Sonsuz menfaat, sonsuz güzellik, sonsuz selamet, sonsuz saadet cennette; onu elden kaçırıyor bir insan. Buna akıl denir mi? Akla sığar mı bu? Bu dünyanın hayatı ne kadar? 50 sene, 65 sene, 75 sene, 85 sene, 100 sene, 110 sene, 150 sene.

Var mı daha ötesi? İşte bu kadar.

Ama ahiret milyon sene değil, milyar sene değil, milyar asır değil; yani rakamların arasındaki farka bak! Nerede bu, nerede ötekisi?

Akla mantığa sığar mı o ebedî hayatı silmek ve onun için çalışmamak, sırf bu dünyaya dalmak?

Ya insan bu dünyada her gün aç kalsa, her gün ızdırap çekse, her gün “Seni kâfirler zindana götürecekler, sabahtan akşama işkence yapacaklar ama ahirette ebedî saadeti alacaksın.” deseler yine bu zindana, bu işkenceye bile razı olur. Kaldı ki öyle bir şey yok. Her şey yerli yerinde. Güneş herkesin üstüne doğuyor. Yağmur herkesin üstüne yağıyor. Meyveler her yerde bitiyor.

Ne istiyor Allah CC biz kullarından?

Kendisinin varlığını, birliğini bilmek. (*Lâ ilâhe illa’llàh, Muhammedün rasûlü’llàh*) demek.

“—Yâ Rabbi! Ben bildim ki yaradanım sensin. Sen teksin, şerîkin, nazîrin, eşin yok. Ben şirkten, küfürden uzağım. Senin varlığını, birliğini anladım. Emret, emrini tutacağım.”

Allah ne emrediyor?

“—Namaz kıl!”

Kıl ya mübarek. Allah seni huzuruna çağırıyor.

Günde beş defa:

"—Seni seviyorum, gel görüşelim!" diyor, istemez misin?

"—Seviyorum seni, huzuruma gel, evime gel, görüşelim."

"—İstemem." diyebilir mi insan?

Tüyleri diken diken olur. İnsanın Allah'ın davetine gelmemesi için mutlaka deli olması lazım!

Yukarıdan bağırtıyor Allah: (*Hayye ale's-salâh*) "Haydin namaza gelin! (*Hayye ale'l-felâh*) Kurtuluşa gelin, felaha gelin!" dedirtiyor. Felâha gelmiyor millet.

"—Cennete gelin!"

Cennete gelmiyor.

Vallâhi de billâhi de akıl kârı değil! Bu adamların, kâfirlerin yaptığı akıl kârı değil muhterem kardeşlerim! Öyle akıl olmaz. Akıllı adam böyle yapmaz.

Akıllı adam istikbalini garantiye alır. Otuz yıl okuyoruz, otuz yıldan sonra kaç yıl yaşayacağımız belli değil… "Ondan sonra rahat edeceğiz!" diye imtihan, meşakkat, sıkıntı, uğraşma, didinme; şakaklarına ak düşüyor.

"—Bizim oğlan büyüdü de, meslek sahibi oldu da, iş tutacak da, maşaallah da, inşaallah da..."

Ya insan ne kadar vakit geçiriyor?

Asıl akıllı insan mü'min insandır. Asıl akıllı insan ahiretini hazırlayan insandır. Asıl akıllı insan Allah'ın rızasını kazanıp cennete giren insandır. Gerisi, hepsi, cihan dolusu ahmaklar, aptallar, şaşkınlar, cahiller, gafiller, faydasını zararını bilemeyen körler, sağırlar, dilsizler, taşlar...

أُولَئِكَ كَالأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ (الأعراف:١٧٩)

(*Ülâike ke'l-en'âmi*) "Onlar hayvanlar gibidir. (*Bel hüm edallü*) Daha dalâlette, daha da sapıktırlar." (A'raf 7/179)

Neden?

Allah akıl vermiş de, elektronik cihazları yapmayı biliyor da, televizyonu yapıyor, havada uçak yapıyor, denizde gemi yapıyor, denizaltı yapıyor ama Allah'ın varlığını, birliğini anlayamamış.

Tüh sana, yazıklar olsun be! Bu kadar da mı aklın yok? Etrafına

bir baksana, bu düzeni kim koydu böyle? Bu intizam, böyle takvimlere giren intizam, kim tarafından yaratıldı? Bir sene sonra güneşin kaçta doğacağını biliyorsun. Takvimler bir sene önceden basılıyor, herkes biliyor. Ağustos'un 27'sinde güneş 5'i 32 geçe doğacak. Biliyor bunu, neden?

Kâinatta intizam var da ondan. Tesadüf olsa, derbederlik olsa, savrukluk olsa, sahipsizlik olsa bu düzen olur mu? Olmaz.

Bu düzeni bir kuran var. Bu matematik hesapları bir yapan var, hazırlayan var. Bir yaratan var. İşte iki kere iki, dört; bu kadar âşikâr bir şey. Millet bunu anlamıyorsa, aklı yok ve cezaya müstehak…

Her gün kapın çalınsa, çok güzel, böyle fiyonklu, ambalajlı, jelatinli şahane bir kurdeleli paket içinde sana mücevherât hediye bir şeyler gelse, her gün gelse... Tak tak tak kapı vuruluyor, üniformalı bir uşak:

"—Buyurun efendim, bunu size getirdim."

"—İyi ama kim gönderdi bunu?"

Kim gönderdi, hiç merak etmez misin? Hiç merakın yok mu yani? Bunca nimetleri sana gönderen, seni yaşatan, sana akıl veren, sana nimet veren kim? Kim bu perdenin arkasındaki? Kim bu kendi cemalini göstermeden bu nimetleri bize her gün gönderen, her gün nimetlere mazhar eden? Perdeyi aralamak istemiyor musun? Yüzünü merak etmiyor musun? Cemalini görmek istemiyor musun? Rızasını almak istemiyor musun? Teşekkür etmek istemiyor musun, bu kadar büyük iyiliklere, lütuflara?

Aklı olan, ârif olan, zarif olan, edepli olan, şuurlu olan, dikkatli olan şıp diye anlar. Dedektifler parmak izlerinden anlıyor. Köpekler kokudan anlıyor ya... Köpek kokudan anlıyor, iz takip ediyor. Polisler gümrükte köpeği yatırıyorlar, uyuyor. Eroin kaçırmak isteyen adam oradan geçerken köpek bir uyanıyor, kulaklarını dikiyor, hemen malın başına; orayı kokluyor, başlıyor hareket etmeye, "Eroin burada!" diye. Kokusundan köpek anlıyor, kuş anlıyor, arı anlıyor, böcek anlıyor; sen insansın, insansan sen de anla!

Anlayan Allah'ın sevgili kulu olur. Allah'ın yolunda yürüyen Allah'a ulaşır. Allah'ı seven Allah'tan sevgi görür. Allah'ı bilmeyen, Allah'ı sevmeyen, Allah'a karşı gelen, Allah'ın emrine âsi olan belâsını bulur, cezasını çeker. Normal. Oh olsun, gayet normal… Son derece yerli yerinde bir şey.

Allah bizi akıl fikir sahibi etsin... Yani böyle parmak iziyle görülecek bir şey değil; yeri, göğü, ayı, güneşi, her şey Allah'ın varlığına, birliğine alâmet… Parmak izi değil; dağlar, ovalar, hepsi, koca koca böyle her birisi alâmet. Allah içimize o zevki, o şevki, o aşkı, o muhabbeti versin…

Senin Allah yanındaki makamın, merteben, rütben, derecen ne?

"—Ne bileyim ben."

Yok, onun bir ölçüsü var. Sen Allah'ı ne kadar seviyorsan Allah'ın yanındaki merteben de o kadar.

Sen Allah'ın yolunu ne kadar seviyorsun? Namazı ne kadar seviyorsun? Kur'an'ı ne kadar seviyorsun?

"—Vallahi hocam, işte müslümanız da... Söylemeye de dilim

varmıyor ama... Hık mık... Namazı kılamıyorum."

Tüh sana! İşte bak, namazı sevememişsin.

"—Kur'ân-ı Kerîm?"

"—Vallahi işte küçükken annem babam biraz zar zor, sopayla, iterek kakarak mahalle mescidine götürmüştü de elif, be, te, se'yi okumuştum da şimdi unuttum."

Tüh yazıklar olsun!

Kur'an bilmez, namaz bilmez, oruç bilmez, hac bilmez, bir şeyden haberi yok.

İnsanoğulları çok zayıf, çok cahil. Anlatmamız lazım. Söylememiz lazım. Bunları söylemek, onları anlatmak için profesör olmaya da lüzum yok. Karşı taraf bilmiyor, anlattın mı ağzı açık kalarak dinler, anlar.

Bizim öyle arkadaşlarımız var ki ilkokul mezunudur, bir yerde işçidir ama oturduğu zaman, konuştuğu zaman ağzından yağ bal akıyor, başkaları dinliyor, hayran kalıyor.

Neden?

İrfan denilen bir şey var, o insanda fark meydana getiriyor. Ârif olan insan, ârif olmayan insandan farklı oluyor. Arada büyük bir fark meydana geliyor. Ârif oldu mu çoban bile olsa başka oluyor, oduncu bile olsa başka oluyor, işçi bile olsa başka oluyor. Ârif olmadığı zaman da paşa olsa, vezir olsa adam olmuyor. Paşa olabilir, vezir olabilir, her şey olabilir ama ârif olmadığı zaman adam olamıyor, insan olamıyor.

Onun için Allah bizi irfandan, imandan ayırmasın… O güzellikleri sezen, anlayan kul eylesin… Sevdiği kul eylesin… Kendisini seven kul eylesin…

b. Ana Baba İçin Haccetmek

İkinci hadîs-i şerîfe geçiyoruz. Konu birden değişti, hacca geldi. Ne güzel bu hadîs-i şerîf de...

Zeyd ibn-i Erkam RA rivayet etmiş. Dâra Kutnî'nin kitabında var. Diyor ki Peygamber Efendimiz, müjdeliyor, bu da müjde:[72]

---

[72] Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.259, no:109; Zeyd ibn-i Erkam RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.464, no:45457; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.56, no:1777.

إِذَا حَجَّ الرَّجُلُ عَنْ وَالِدَيْهِ ، تُقُبِّلَ مِنْهُ وَمِنْهُمَا ؛ وَاسْتَبْشَرَ بِهِ أَرْوَاحُهُمَا

فِي السَّمَاءِ (قط. عن زيد بن أرقم)

RE. 41/12 (*İzâ hacce'r-raculü an vâlideyhi, tekabbela'llàhu minhü ve minhümâ, ve'stebşera bihî ervâhuhümâ fi's-semâi.*)

(*İzâ hacce'r-raculü an vâlideyhi*) "Adamın biri ana babasına niyet ederek haccederse; 'Anamın babamın ruhuna gitsin, ana babamın ruhu şâd olsun.' diye onlar için hacca giderse; (*tekabbela'llàhu minhu ve minhümâ*) Allah haccını hem ondan kabul eder, hem de ana babasından kabul eder."

Burada neyi söylememiz lazım?

Farz olan vazife müstesna… Farz olan, kendi boynuna borç olan vazifeyi yaptı. Ondan sonra, "Annemin babamın ruhu şâd olsun, onlara sevabı varsın." diye bir daha gidiyor.

Hatta başka bir hadîs-i şerîf daha var, onu oradan ben alarak burada ekleyeyim. Birisi birisini hacca gönderse... Mesela kendisi hacca gitmiyor da bir hoca efendiye diyor ki:

"—Sen benim anam babam nâmına hacca git."

Nâmına hac yapılan mevtâya da sevap gider. Onun için hac yaptırtan, geride kalan evlat kimse, ona da gider. Haccı yapan kimseye de gider. Allah'ın lütfu çok. Yeter ki sen O'nun yolunda ol. Vaziyetten üç kişi istifade ediyor. Yani hayırlı bir şeyi yapan herkes, her halka, her kademe sevabını alıyor. Herkes sevabını alıp alıp iş öyle tamam oluyor.

(*Ve'stebşera bihî ervâhuhümâ fi's-semâi*) "Gökte bu kendiler nâmına hacca gidilen anne ve babanın ruhları müjdelenir."

"—Hadi müjdeler olsun. Yine işin iş, yaşadın. Senin oğlan sizin nâmınıza hacca gitti; hem o hac sevabı kazandı hem de siz hac sevabı kazandınız. Hadi bakalım dünyadayken fakirdiniz, hacca gidememiştiniz ama evladınız sizin nâmınıza böyle haccetti, hacı sıfatı aldınız, hacı sevabı aldınız." diye müjdelenir.

Böyle veya başka türlü. Ben iyi anlaşılsın diye biraz böyle kelimeleri ilave ediyorum. Gökte bu ikisinin ana babasının ruhları bu hacdan dolayı müjdelenir. Onlara müjdesi de gider, melekler

tarafından bildirilir.

Sa'd RA isminde birisi geldi Peygamber SAS Efendimiz'e, dedi ki;

"—Annem vefat etmişti, şu anda dünyada yok. Ama onu seviyorum. Bir çeşme yaptırsam, sevabı anneme gider mi yâ Rasûlallah?"

Peygamber Efendimiz;

"—Gider." buyurdu.

"—Ama o vasiyet etmedi; 'Oğlum benim için ben öldükten sonra bir çeşme yap.' demedi. Yani ben kendi aklımdan şimdi düşünüyorum, onun nâmına bir çeşme yapacağım, yapsam sevabı ona gider mi yâ Rasûlallah? Çeşmeyi ben yapıyorum, o yapmıyor." dedi.

"—Gider." buyurdu Peygamber Efendimiz.

Demek ki başkasına sevap göndermek oluyormuş. Demek ki ahiret havalesi kimin adresine yazılırsa, sevap o tarafa gidiyormuş, muhterem kardeşlerim!

Allah'ın lütfuna bak. Hayırlı evlat yetiştirmenin kârına bak. Hayırlı evlat öldükten sonra insanı hacı yapabiliyor. Hayırlı evlat öldükten sonra insanı çeşme sahibi yapabiliyor. Hayırlı evlat insanı nice nice sevaplara mazhar edebiliyor. Hayırlı insan insanı kabirde bahtiyar edebiliyor. Hayırsız evlat da insanın kabirde kemiklerini sızım sızım sızlattırıyor.

Hadi bakalım buyur; istediğin gibi evlat yetiştir. Hadi, istersen kızını beline kadar kısa etekle, donu görünerek bale okuluna gönder, bale öğrensin. İstersen oraya gönder, istersen Kur'an kursuna... Serbestsin. Kanunlar da serbest... Ne istersen yapabilirsin. İster şeytanın yoluna git, ister Rahmân'ın yoluna git. İster imanın tarafını tuttur, ister küfrün yoluna git. İster Avrupalılara benzemeye çalış, ister Yunanlılara benzemeye çalış, ister imanlılara benzemeye çalış. Hepsi serbest.

Eskiden olsaydı biraz sopa filan vardı. İçki içeni dövüyorlardı. Ta'zir cezası vardı. Yakalandı mı bir müslüman, pataklanıyordu. Meydan dayağı, şu kadar değnek meydan sopası yiyecek. "Seni sarhoş seni!" Pat küt, pat küt sopayı, meydan dayağını yiyordu. Ama şimdi o da yok.

Şimdi kâfir olmak, günahkâr olmak her bakımdan kolaylaştırılmış. Devlet de kolaylaştırmış, özel sektör de kolaylaştırmış. Bir şehre geldiğin zaman bakıyorsun ki; göklere çıkan ışıklar, dönen dolaplar, şarkılar, türküler, ışıklı reklamlar, panolar vesaireler, kapılardan üniformalı davetçiler "Buyurun bize gelin." vs. vs. her türlü imkân hazır. Yani günaha girmek için her şey serbest. İstersen oraya git.

Oraya gidenin cehenneme kadar yolu var. İstersen bu tarafa gel, cennete kadar... Bu cadde de, bu cadde-i kübrâ da cennete gider. İster cennet yoluna gir, ister cehennem yoluna sap diye serbest bırakmış Allah. Dileseydi şeytanı yaratmazdı. Dileseydi kâfirlerin hepsini kökünü kazıttırırdı. Dileseydi herkesin aklına bir nur verirdi, geceleyin rüyasına girerdi, adam mü'min olurdu.

"—Allah bütün insanları mü'min yapmaya kàdir mi değil mi?"

"—Amennâ ve saddaknâ, elbette kàdir…"

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَآمَنَ مَنْ فِي الْأَرْضِ كُلُّهُمْ جَمِيعًا (يونس:٩٩)

(*Ve lev şâe rabbüke leâmene men fi'l-ardı küllühüm cemîà*) "Eğer Rabbin dileseydi, yeryüzündeki insanların hepsi toptan imana gelirlerdi, muhakkak ve mutlaka müslüman olurlardı." (Yunus, 10/99)

Öyle yapmadı, serbest bıraktı. Şeytanı da yarattı, nefsi de yarattı, serbest de bıraktı. Günah işleyenin de başına birdenbire gökten taş yağmıyor. Herkes serbest…

Pazar günüyse, hadi bakalım git de Çamlıca'yı bir gör. Hadi bakalım Emirgan'a bir git, Emirgan korusunda bir dolaş. Hadi bakalım piknik yerlerini bir gör. Hadi deniz kenarlarını bir gör bakalım. Burası mı kalabalık, orası mı kalabalık, gör. İnsanların kulaç atmasına imkân olmayacak kadar deniz kenarları dolu. Tükrüklerle, sümkürüklerle dolu; millet orada... Kulaç atacak yer yok plajlarda... Maksat yüzmek değil ki. Maksat yüzmek mi sanıyorsun, yıkanmak mı sanıyorsun? Değil. Maksat başka, herkes biliyor maksadın ne olduğunu; o taraf da biliyor, bu taraf da biliyor.

Neden?

Şeytanın maskarası. Şeytan hepsinin burnunun bir ucundan öbür tarafına delmiş, halkayı geçirmiş, zinciri de elinde, öbür tarafta da defi var, dumbur da dumbur çaldıkça bu tarafta oynayan kim? Kocaoğlan değil, oynayan maalesef Benî Âdem'den nefsine esir olmuş insanlar. Şeytan parmağının ucunda oynatıyor.

Allah bizi ve zürriyetimizi şeytanın şerrinden korusun, nefse esir etmesin muhterem kardeşlerim.

c. Haram Malla Haccetmek

Yine hac konusunda bir başka hadîs-i şerîf geldi ama bu da sopalı, tehditli bir hadîs-i şerîf.

Hz. Ömer RA'dan Deylemî rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[73]

إِذَا حَجَّ الرَّجُلُ بِمَالٍ مِنْ غَيْرِ حِلِّهِ ، فَقَالَ: لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ ! قَالَ اللهُ:
لاَ لَبَّيْكَ ، وَلاَ سَعْدَيْكَ ، هٰذَا مَرْدُودٌ عَلَيْكَ (عد. فر. عن ابن عمر)

RE. 41/13 (*İzâ hacce'r-raculü bi-mâlin min gayri hillihî, fekàle: Lebbeyk, allàhümme lebbeyk! Kàle'llàhu: Lâ lebbeyke ve lâ sa'deyk, hâzâ merdûdun aleyk.*)

(*İzâ hacce'r-raculü bi-mâlin min gayri hillihî*) "Bir insan helal olmayan taraftan mal kazanarak, para kazanarak haccetse..."

Rüşvet aldı, hırsızlık yaptı, haksız miras aldı, yalanla, yeminle para kazandı veya aldattı.

İmâm-ı Âzam Efendimiz'in menâkıbını okuyordum bu sabah. Geliyor birisi:

"—Şu elbiseyi 100 dirheme sana satıyorum." diyor.

Bir adama bakıyor, bir elbiseye bakıyor, diyor ki:

"—Bu elbise daha fazla eder."

Adam:

---

73 Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.295, no:1166; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.106; Hz. Ömer RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.III, s.55, no:1776.

“—Benimle alay mı ediyorsun?” diyor.
“—Hayır, bu 100 dirhemlik elbise değil, daha fazla eder.”
“—Pekiyi, o zaman 200 dirheme satıyorum.”
“—Daha fazla eder.” diyor.
“—O zaman 300 dirheme satıyorum.”
“—Daha fazla eder.” diyor.
“—400 dirheme satıyorum.”
“—Daha fazla eder.” diyor.
“—Sen bu işi bilmiyorsun, bir eksper çağıralım.” diyor.
Bilen bir insan çağırıyorlar;
“—Şu elbise kaç para eder?”
“—500 dirhem eder.”
“—Tamam, ver elbiseyi, al 500 dirhemi.” diyor.
Kim bu? Mezhebimizin imamı, İmâm-ı Âzam işte. İmâm-ı Âzamımız bu…

“—Gönül rızasıyla gelmiş.” demez miyiz şimdi?
Elimizi vicdanımıza koyalım; bugün birisi bize bir elbise getirse, “100 bin liraya satıyorum.” dese. Elbise çok güzel, baktın anladın. Mesela deri elbise, kürk veya çizme. Baktın kaliteli bir şey, ucuz bir fiyata. Hiç böyle bir laf söyler miyiz, çıkar mı şu caminin içinden? “Yahu bu daha fazla para eder.” diyen çıkar mı muhterem kardeşlerim?
Ben söyleyeyim: Çıkmaz.
Ne deriz?
“—Ucuz ama dur hele biraz daha bir yoklayayım, 50 bine olmaz mı?” deriz.
Demez miyiz? Tabiatimiz bu…
Ama bak imamımız nasıl; karşısındakinin durumuna bakıyor, diyor ki:
“—Bu 100 dirheme alınacak şey 500 dirhem...”
Yüzde beş yüz pahalıya alıyor.

İşte İslâm bu. İnsan böyle büyük adam olur. İşte böyle evliyâ olunur. Öteki türlü olunmaz. Aldatırsan olmaz.
Peygamber Efendimiz pazara girdi, bir malın üstüne baktı, bir de altına elini soktu baktı; altı ıslak, üstü kuru. Hileli yani, dizişte

hile var. O zaman böyle buyurdu:[74]

مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا (م. عن أبي هريرة)

(*Men gaşşenâ feleyse minnâ*) “Kim bizi aldatırsa bizden değildir.”

Üstüne kuruyu koy, altına ıslağı koy; önüne güzelini diz, arkasına çürüğünü sırala... Eli cambaz gibi, her parmağı başka türlü oynuyor. Önden “Şunu istiyorum.” diyorsun, o iki parmağıyla onu alırken arka parmaklar senin görmediğin yerden üç tane çürük alıyor, lup kese kağıdının içine bir sağlam, üç çürük giriyor. Bu eller nasıl beceriyor, başarıyor... Eve geldiğin zaman anlıyorsun. “Çok dikkat ettim.” diyorsun, “Hiçbir şey attırmadım, adamın eline gayet dikkat ettim.” diyorsun. Eve geliyorsun, hanım diyor ki;

“—Ya bu çürükleri nereden aldın böyle?”

Neden? Adamın eli hünerli. Arka taraftan yengeç gibi çalışıyor, alıyor, öbür tarafa atıyor, muhterem kardeşlerim.

O zaman biraz para kazanırsın ama Allah’ın rızasını kaybedersin. O zaman Allah sevmez. Cebine biraz para girer, biraz dünyalık kazanırsın ama Allah sevmez. Beğen, beğendiğini al.

---

[74] Müslim, *Sahîh*, c.I, s.266, no:146; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.417, no:9385; İbn-i Hibbân, Sahîh, c.XI, s.270, no:4905; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.11, no:2155; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VIII, s.189, no:8360; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.IV, s.332, no:5305; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.411, no:8125; Kudàî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.228, no:352; Ebû Hüreyre RA’dan.

İbn-i Mâce, Sünen, c.VI, s.477, no:2216; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.424, no:721; Kudàî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.229, no:353; Ebû Hamrâ RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.50, no:5113; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.III, s.63, no:2490; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.253, no:5971; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.323, no:2541; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.X, s.138, no:10234; Kudàî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.229, no:354; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XI, s.221, no:11553; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.IV, s.123, no:3773; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.IV, s.281, no:4203; Berâ ibn-i Âzib RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.IV, s.293, no:4238; Ebû Mûsâ el-Eş’arî RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IV, s.60, no:9503; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XXI, s.91, no:23032.

Bir insan haram parayla haccederse ne olur?

Tabii ihrama girecek, ne diyecek? (*Lebbeyk, allàhümme lebbeyk*) diyecek.

Ne demek (*Lebbeyk, allàhümme lebbeyk*)?

Araplar birisine seslendiği zaman;

"—Yâ Ahmed, taal. Ey Ahmet, gel!" diyor mesela, değil mi?

Biz ne deriz, birisi bize seslense?

"—Buyur." deriz.

Araplar da diyor ki:

(*Lebbeyk*) "Tamam, hizmetindeyim, emrindeyim, geliyorum."

Lebbeyk; kat kat emrindeyim, iki kat, katmerli emrindeyim demek. Yani ihrama giriyor, (*Lebbeyk, allàhümme lebbeyk*) diyor.

Ne demek?

İbrâhim AS seslendi muhterem kardeşlerim. Allah emretti, dedi ki Kâbe'yi bina edince:

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالاً وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ (الحج:٢٧)

(*Ve ezzin fi'n-nâsi bi'l-hacci ye'tûke ricâlen ve alâ külli dàmirin ye'tîne min külli feccin amîk.*) [İnsanlar arasında haccı ilan et ki, gerek yaya olarak, gerekse nice uzak yoldan gelen yorgun argın develer üzerinde sana (Kâbe'ye) gelsinler.] (Hac, 22/27) dedi.

İbrahim AS dedi ki:

"—Yâ Rabbi! Burası taşlık, kayalıkların arasında bir vadi. -Bu tarafı Cebel-i Ebû Kubeys, bu taraf kalenin olduğu yer. Yani her taraf kayalık, ekin bitmez bir vadi. Ortasına Allah'ın emriyle Kâbe-i Müşerrefe yapılmış. Öbür tarafta da öbür dağlar var, insan yok; bağırsa bağırsa sesi ne kadar yere kadar gider? Yâ Rabbi ben nasıl duyurayım?"

"—Seslenmek senden, duyurmak bizden." buyurdu Allah CC.

Onun için hacı ihramı giyiyor, ihrama bürünüyor, iki rekât namazını kılıyor, (*Lebbeyk, allàhümme lebbeyk*) "Yâ Rabbi, duydum davetini, emrine geliyorum. Emret, buyur, tamam, geliyorum." demiş oluyor. Mânası o. İbrahim AS'ın ağzından çıkan daveti

duymuş da, "Tamam, geliyorum." demiş oluyor.

İyi ama haramla, haram kazandığı parayla yola çıktı, yaptığı iş haram. (*Lebbeyk, allàhümme lebbeyk*) deyince,

(*Kàle'llàh*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki:

(*Lâ lebbeyke velâ sa'deyk*) "Sana lebbeyke ve sa'deyke yok! (*Hâzâ merdûdun aleyk*) Başka rivayette; (*Ve haccüke merdûdun aleyk*) "Senin ziyaretin başına çalınsın, reddolunmuştur." denilecek.

Onun için muhterem kardeşlerim, İngilizler'in bir tane haydudu varmış, Robin Hood; yol kesermiş, zenginlerden para alırmış, fakirlere verirmiş. Köroğlu da Bolu dağlarına çıkmış, Bolu beyine karşı gelmiş, o da zenginden işkenceyle para alırmış, fakire verirmiş. Bilmiyoruz yani, bir şeyler böyle tarihten anlatılıyor.

Haram paradan hayır olur mu? Olmaz. Haram paradan hac olur mu? Olmaz. Haram paradan sadaka olur mu? Olmaz.

Faizini aldın, "Allah rızası için şuraya vereyim." desen olur mu?

Yahu o haram, ondan hayır olmaz ki. Sen bir kere bulaştın bu şeye, ben sana ne yapayım şimdi?

Bizim kardeşlerden bir tanesi bankaya para koymuş, faizi gelmiş, almış. Almış faizi eline, müftü efendiye gitmiş. Müftü koca sakallı, ciddi bir müftü, salâbet-i dîniye sahibi takvâ ehli müftü.

"—Para koymuştum bankaya, bu da faizi. Müftü efendi, ben şimdi bu faizi ne yapayım?" demiş.

"—Sen o parayı aldın mı? Şimdi ben sana ne diyeyim? Sen o parayı aldın mı? Ben şimdi sana ne diyeyim? Sen o parayı aldın mı? Ben şimdi sana ne diyeyim? Ne diyeyim be adam ben sana; sen bir kere faizi eline almışsın, ben sana artık ne diyeyim?"

Bir kere günaha bulaştın. Aldın, günaha bulaştın. Bunun temizlenmesi, artık ne kadar temizlenecek? Yanan yeri yamasan ne kadar eskisi gibi olur? Gitti bu, yani aldığın zaman gitti. Bulaşmayacaksın. Bulaştın mı gitti artık...

"—Ben alıp da şuraya vereceğim."

Bir kere senin hayrın olmaz. O senin hayrın olmaz ama bu taraftan aldığından dolayı senin vebalin var. Vebalin vdiğin hayrın olmaz.

"—O zaman ne yapalım? Almanya'da oturuyoruz, faizleri almayalım mı?"

Orada alınır. Orada ona bırakmak da doğru değil, öbür tarafa da bırakmak doğru değil. Asıl, müslüman, müessesesini kuracak, çalıştıracak.

Demek ki haramdan hac olmuyormuş. Haramdan hacca kalkışırsa bir insan, Allah yüzüne çalıyormuş, bu hadîs-i şerîften onu anlıyoruz.

Haramdan zaten hiçbir şey olmaz. Haram yiyen bir insanın kırk sabah namazı kabul olmaz. İşte bu kitapta yazıyor, hadîs-i şerîf;

"—Haramı yedi mi kırk sabah namazı..."

Kırk sabah geçecek bir kere... Yazsın bir şeye, duvara bir şey koysun, her sabah bir çentik atsın oraya, bir işaret koysun; kırk sabah geçmeden bir kere namazları kabul olmaz. Kılmasa kılmadığı için de cezası yüklenir. Buyur, ayıkla pirincin taşını.

Haramı yedin mi hapı yuttun. Haramı bir yedin mi hapı yuttuğunun resmidir; boy fotoğrafını çektir, duvara assınlar, hapı yuttuğunun resmidir diye. Başka çaresi yok.

Müslüman haramı yemeyecek, helal yiyecek. Haramdan

kaçacak. Bak İmâm-ı Âzamımız, sakat bir mal varmış, tezgahtara sıkı sıkı tembihlemiş;

“—Aman bunu ayır. Aman bunu birisi almak isterse ‘Burası kusurlu, onun için fiyatı da ucuz.’ diye söyle.” diye tembihlemiş. Ama ertesi gün kontrol ettiği zaman;

“—Ne yaptın o sakatlı malı, duruyor mu hâlâ?”

“—Aa ben onu satmışım, gitmiş!”

O parti maldan elde edilen bütün gelirlerin hepsini sadaka olarak vermiş. Karıştı bir kere, içine girdi diye korkusundan hepsini sadaka diye vermiş.

Bir büyük zâttan bahsediyorlar ki civarda bir adamın koyunları çalınmış. Sormuş;

“—Bir koyun kaç yıl yaşar?”

“—Altı yıl, yedi yıl.”

Belki o çalınmış koyunlardan kesilmiş ettir diye korkusundan adam yedi yıl et yememiş.

Büyükler böyle sakınmışlar, Allah’ın rızasını böyle kazanmışlar, muhterem kardeşlerim.

d. Çocuğun Haccı

İbn-i Abbas RA’dan bir hadîs-i şerîf. Peygamber SAS buyuruyor ki:[75]

إِذَا حَجَّ الصَّبِيُّ ، فَهِيَ لَهُ حَجَّةٌ حَتَّى يَعْقِلَ ، فَإِذَا عَقَلَ عَلَيْهِ حَجَّةٌ أُخْرَى ؛ وَإِذَا حَجَّ الأَعْرَابِيُّ فَهِيَ لَهُ حَجَّةٌ ، فَإِذَا هَاجَرَ فَعَلَيْهِ حَجَّةٌ أُخْرَى (ك. عن ابن عباس)

RE. 41/14 (*İzâ hacce’s-sabiyyu, fehiye lehû haccetün hattâ*

---

[75] Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.655, no:1769; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.349, no:3050; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan

Kenzü’l-Ummâl, c.V, s.99, no:12226; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.III, s.56, no:1778.

ya'kile, feizâ akale aleyhi haccetün uhrâ, ve izâ hacce'l-a'râbiyyu fehiye lehû haccetün, feizâ hâcere fealeyhi haccetün uhrâ.)

(*İzâ hacce's-sabiyyu, fehiye lehû haccetün*) "Çocuk haccederse bu, çocuk için bir hacdır." Tamam, haccetti, sevap alır. Buluğa ermemiş sabî, haccetti, sevap alır.

(*Hattâ ya'kıle*) Akıl-bâliğ oluncaya kadar tamam, onun için o bir hac sevabıdır. Ama, (*feizâ akale aleyhi haccetün uhrâ*) büluğa erdiği zaman, akıl-bâliğ olduğu zaman onun başka bir defa daha hac etmesi lazım gelir."

Zenginse, parası varsa tabii... Hatta alimler olmasa da diyorlar. Haccetmesi lazım gelir.

Neden? Büluğa ermemişti. Büluğa erdikten sonra bir daha haccetmesi lazım.

(*Ve izâ hacce'l-a'râbiyyu*) "A'râbî yani çöl bedevîsi haccetti. İslâmî bilgisi zayıf vs. haccetti. (*Fehiye lehû haccetün*) o onun için hacdır. (*Feizâ hâcere fealeyhi haccetün uhrâ*) Hicret edip de müslümanların yanına geldiği zaman, Peygamber Efendimiz'in yanına geldiği zaman bir hac daha etmesi gerekir."

Çünkü o eski devir, eski kafa ile yapılan hac ayrı. Hicret edip müslümanların arasına katıldığı zaman ayrı bir hac yapması gerekir, diyor Peygamber Efendimiz.

e. Sır Saklamak

Tirmizî'de ve diğer kaynaklarda olan bir hadîs-i şerîf. Enes RA'dan. Sayfanın sonuncu hadîs-i şerîfi. Diyor ki Peygamber Efendimiz:[76]

---

[76] Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.219, no:1882: Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.9, no:4225; Taberânî, Mu'cemü'l-Evsat, c.III, s.56, no:2458; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.247, no:20950; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.148, no:2212; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.402, no:26111; Harâitî, *İ'tilâle'l-Kulûb*, c.II, s.226, no:675; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.198, no:392; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XVII, s.2987; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.179, no:4158; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.184, no:13168; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LVI, s.394; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.136, no:25378; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.57, no:1780.

إِذَا حَدَّثَ الرَّجُلُ بِحَدِيثٍ ثُمَّ الْتَفَتَ فَهِيَ أَمَانَةٌ (حم. د. ت.

ض. عن جابر عن أنس)

RE. 41/15 (*İzâ haddese'r-raculü bi-hadîsin, sümme'ltefete, fehiye emânetün.*)

"Adam bir söz söyleyip de sözü söyledikten sonra etrafına bakındı mı..."

"—Kim var? Benim sözümü başka duyan oldu mu, olmadı." gibilerden etrafına bakındı mı…

Hatta bazen iki kişi birbiriyle konuşurken böyle bir sır söyleyeceği zaman şöyle iki tarafa bakar;

"—Eğil, kulağına bir şey söyleyeceğim." der.

Etrafı bir kolaçan ettikten sonra kulağına söyler.

Bir adam bir sözü söyledikten sonra iki tarafına bakındı mı, tamam, o söz demek ki sırdır, emanettir. Demek ki başkasına söylenmeyecek. Çünkü, "Başkası var mı, yok mu?" diye baktı ya, bir telaş etti ya; tamam, o sözü başkasına söyleyemez, emanettir.

Sana birisi getirse bir kıymetli malını emanet verse başkasına verir misin?

"—Emanettir" diye veremezsin.

Sahibi geldiği zaman sahibine verirsin.

"—Al sana şu bohça, emanet ediyorum, bir seyahate çıkacağım, dönüşte alacağım."

Tamam, dönünce ona aynen verirsin. İşte bu söz de emanettir. Söz başkasına açılmaz, onun sırrı onun sözü başkasına açılmaz. Müslümanın söz saklamayı, sır saklamayı bilmesi lazım. Söyleyenin başkasına nakledilmesini istemediği sözü söylememesi lazım, içinde saklaması lazım.

f. Sözlerin En Güzeli Olan Dört Söz

Semüre ibn-i Cündeb RA'dan bir hadîs-i şerîf. 42. sayfanın

birinci hadisine geçtik. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:[77]

إِذَا حَدَّثْتُكَ حَدِيثًا ، فَلاَ تَزِيدَنَّ عَلَيَّ ؛ أَرْبَعٌ هُنَّ مِنْ أَطْيَبِ الْكَلاَمِ ، وَهُنَّ مِنَ الْقُرْآنِ ، وَلاَ يَضُرُّكَ بِأَيِّهِنَّ بَدَأْتَ : سُبْحَانَ اللهِ ، وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ ، وَلاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ ، وَاللهُ أَكْبَرُ (الطيالسى عن سمرة)

RE. 42/1 (*İzâ haddestüke hadisen; felâ tezîdenna aleyye; erba'hünne min atyebi'l-kelâm, ve hünne mine'l-kur'âni, lâ yedurruke bi-eyyihinne bede'te: Sübhana'llàhi, ve'l-hamdü li'llâhi, ve lâ ilâhe illa'llàhu, va'llàhu ekber*.)

(*İzâ haddestüke hadisen*) "Ben sana bir hadis söylediğim zaman, (*felâ tezîdenne aleyye*) sakın benim söylediğime bir ekleme, çıkartma, ilave yapma; aynen dinle, aynen söyle!"

Çünkü Peygamber Efendimiz'in sözü senettir, dinin kaynağıdır. Bir kelimesi bile önemlidir, bir harfi bile önemlidir. Ekleme, çıkarma olmaz. İyi dinleyecek, tam nakledecek. Bu hadîs-i şerîfte de Efendimiz böyle tavsiye etmiş;

"—Sakın ben sana bir hadis söylediğim zaman, ona bir şey ilave etme!"

Sonra devam etmiş:

(*Erbaun hünne min atyebi'l-kelâm*) "Dört söz, ibare, kelamcık vardır ki, bunlar sözün en hoşlarıdır. (*Ve hünne mine'l-kur'ân*) Bunlar Kur'an'ın ayetleri içinden çıkmadır, yani Kur'an'dandır. (*Lâ yedurruke bi-eyyihinne bede'te*) Bunları söylerken de hangisiyle başlarsan başla! Birisi önce, birisi sonra; fark etmez."

İster o önce olsun, ister ötekisi, ister ötekisi, ister ötekisi. Evvel başlamak mühim değil. Kur'ân-ı Kerîm'den. Ama sözlerin en güzeli…

Neymiş bakalım bu sözlerin en güzeli, kendiniz tahmin edin!

---

[77] Tayalî, *Müsned*, c.I, s.122, no:899; Semürete'bni Cündeb RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.465, no:2025; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.58, no:1781.

Ben şimdi söyleyeyim. Sözlerin en güzeli olan şeyler: (*Sübhana'llàhi, ve'l-hamdü li'llâhi, ve lâ ilâhe illa'llàhu, va'llàhu ekber*)

1- *Sübhàna'llàh*

2- *El-hamdü lillâh*

3- *Lâ ilâhe illa'llàh*

4- *Allahu ekber*

Bu dört söz, sözlerin en güzelidir.

Neden? Biraz açıklayayım:

1. (*Sübhàna'llah*) "Yâ Rabbi senin her şeyin çok güzel. Hiçbir noksanın yok. Her türlü noksandan berîsin, mukaddessin, müberrâsın, muarrâsın. Her şeyin tam ve kâmil." demek.

Sübhàna'llah sözü, hayranlık ifadesidir. Bir insan hayran olduğu zaman *Sübhàna'llah* der. Allah-u Teàlâ Hazretleri de *Esmâ-i Hüsnâ*'ya, yani en güzel evsafa sahip olduğundan, her şeyi en güzel olduğundan *Sübhàna'llah* sözü de sözlerin en kıymetlisi oluyor. *Sübhàna'llah* sözü hayranlıktan, sevgiden doğan bir söz oluyor. Allah'ı seven insanın söyleyeceği söz. Her şeye baktıkça sübhanallah diyecek.

"—Şu gülün rengine bak, *Sübhàna'llah*… Şu çiçeğin kokusuna bak, *Sübhàna'llah*… Şu havanın güzelliğine bak, *Sübhàna'llah*... Şu manzaranın letafetine bak, *Sübhàna'llah*…"

Sevgi ifadesi, kıymetli, son derece önemli.

2. (*Ve'l-hamdü li'llâh*) "Övülmek Allah'ın şânındandır, Allah'a layık, Allah'a sezâdır. Allah içindir." demek.

Yani övülmeye sebep olacak her ne varsa hepsindeki övgüler Allah'a gider. Meselâ şu çocuk çok akıllı; o aklı ona veren Allah… Şu iş çok güzel, çok mükemmel; onu öyle yapan Allah… Verdiği nimetlerden dolayı ve her şeyinden dolayı, her fiilinin güzel olmasından dolayı *el-hamdü li'llâh*… Yani, "Hamd olsun Allah'a, övgüler olsun, medihler olsun, senâlar olsun!" mânasına.

"—Hamd ü senâlar" diyoruz zaten. O da şükür duygusundan. Güzel olan şeyi anlayıp, onun bir nimet, bir ikram olduğunu anlayıp, şükür duygusundan söyleniyor. Birisi sevgiden söyleniyor, birisi teşekkür duygusundan söyleniyor. *Sübhàna'llah* hayranlıktan söyleniyor, *el-hamdü li'llâh* teşekkür dolu olarak

söyleniyor.

"—Nasılsın kardeşim? İyi misin, hoş musun?"

"—*El-hamdü li'llâh*, çok şükür, iyiyim."

İşte bu şükran duygusundan; Allah'ın nimetlerine memnuniyeti var.

3. (*Lâ ilâhe illa'llah*) Allah'ın en sevdiği söz. "Allah var; başka hiçbir şerîki, nazîri yok." demek. Biz Türkçemizde, "Allah var; şerîki, nazîri yok." diyoruz, yoku sonraya getiriyoruz. Arapça'nın söyleniş tarzına göre: (*Lâ ilâhe*) "Hiçbir ilâh yok, (*illa'llah*) ancak Allah var."

İbare orada biraz farklı kullanılıyor. "Ancak Allah var, başka hiçbir ilâh yok." Onlar nasıl söylüyor? "Hiçbir ilah yok, ancak Allah var." tarzında söyleniyor.

Lâ ilâhe illallah, Allah'ın en sevdiği sözdür. Çünkü Allah'ın en sevmediği şey, Allah'a şirk koşmaktır; Allah'ın varlığını, birliğini anlayamamaktır. Allah her suçu, kabahati, kusuru, günahı affeder ama kendisine şirk koşmayı affetmez.

إِنَّ اللهَ لاَ يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

(النساء:٤٨)

(*İnna'llàhe lâ yağfiru en yüşreke bihî ve yağfiru mâ dûne zâlike li-men yeşâ'*) "Hiç şüphe yok ki, Allah kendisine ortak koşmayı elbette bağışlamaz, bundan başkasını dilediğine bağışlar." (Nisâ, 4/48)

Her günahı affeder. Kul tevbe etti mi, gözyaşı döktü mü affeder. Ama müşriki affetmez. Müşrik mi, kâfir mi, anlayamamış mı Allah'ın varlığını; onu affetmez.

Onun için, *Lâ ilâhe illa'llah* sözü çok önemlidir. Ancak *Lâ ilâhe illa'llah* diyenler cennete girecektir. Onun için Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[78]

---

[78] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.2, s.103, no:2548; *İbn-i Adiy, Kâmil fi'd-Duafâ,* c.VI, s.348; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

ثَمَنُ الجَنَّةِ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ (عد. وابن مردويه عن أنس؛
عبد بن حميد في تفسيره عن الحسن مرسلاً)

RE. 259/7 (*Semenü'l-cenneti lâ ilàhe illa'llàh*) "Cennetin bedeli *Lâ ilàhe illa'llàh* sözüdür."

Cennetin duhûliye bedeli *Lâ ilâhe illa'llah*'tır.

Cennete nasıl girilir?

Aşk ile, sıdk ile, inanarak, kâmil bir iman ile *Lâ ilâhe illa'llah* diyor mu bir insan; tamam, o zaman girer. Öyle demiyor, dili söylüyor da kalbi söylemiyor; o zaman giremez. Aşk ile, sıdk ile, ihlâs ile *Lâ ilâhe illa'llah* diyen cennete girecek.

(*Semenü'l-cenneti lâ ilâhe illa'llah*) "Cennetin duhûliye ücreti, bedeli *Lâ ilâhe illa'llah*'tır."

Cennetin bedelini kimse ödeyemez de... Cennetteki küçücük bir yaprağın bedelini bile ödeyemez. Kerpiçleri altın, gümüş...

Yaratan ne hoş yaratmış,
Misk ü amberle donatmış.

Evlerinin tuğlaları altın, zümrüt, kenarları incilerle bezenmiş... İnsan cennetin yaprağının bedelini ödeyemez. Dünyadaki bütün varını satsa küçücük bir şeyini ödeyemez. Ama girişin şartı, bedeli *Lâ ilâhe illa'llah*'tır.

Onun için çok kıymetli bir sözdür. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[79]

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.529, no:36461; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.270, no:107; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.52, no:157 ve s.419, no:1790; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.327, no:1048; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.11, no:11316, 13317.

[79] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.359; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.285, no:7657; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.357; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.417, no:1424; ibn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.76, no:925; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.416, no:1768; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.51, no:1068; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.34, no:11367; RE. 270/13.

جَدِّدُوا إِيمَانَكُمْ ، أَكْثِرُوا مِنْ قَوْلِ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ

(حم. ك. حل. عد. عن أبي هريرة)

(*Ceddidû îmâneküm, eksirû min kavli lâ ilâhe illa'llàh*) "*Lâ ilâhe illa'llàh* sözünü çok çok söyleyerek imanınızı yenileyin, tazeleyin! İman da insanın içinde yıpranır." diyor.

Onun için sık sık *Lâ ilâhe illa'llah* diyeceksiniz. Daima diyeceksiniz. Günde en aşağı 100 defa diyeceksiniz. Elinizde tesbih olacak; *Lâ ilâhe illa'llah*, *Lâ ilâhe illa'llah*... Yalnız kaldığımız zaman diyeceksiniz.

Lâ diyeceksiniz, her şeyi atacaksınız omzunuzun arkasından; *illa'llah* derken kalbinize vuracaksınız, içinize yerleşecek. Tak tak tak vura vura şüphenin duvarları toz duman olacak, şirkin duvarları yıkılacak, putlar devrilecek. *Lâ ilâhe illa'llah*'ın manzarası karşına çıkacak. Kalbin bütün pası gidecek, bütün şeyler devrilecek. Karşıda *Lâ ilâhe illa'llah* zahir olacak.

Onun için bunu çok söyleyeceksin! Onun için dervişlik var, tarikat var. Onun için büyüklerimiz onu emretmişler.

Sonra:

4. (*Allàhu ekber*) "Allah'tır en büyük olan. En büyük…"

"—Nereden daha büyük?"

Mukayese kabul etmeyecek kadar büyüktür Allah.

Allah'ın büyüklüğünü anlamak için bir şeyle mukayese etmek de mümkün değildir; Allah mukayesesiz en büyüktür.

"—Benim karışım senin karışından büyüktür."

"—Tamam, o biraz daha küçükmüş."

"—Benim babam senin babanı döver. Benimki daha kuvvetli."

"—Benim malım seninkinden daha çok..."

Bir mukayese bahis konusu. Allah hiçbir şeyle mukayese edilemez. *Allahu ekber*, Allah mukayesesiz en büyüktür.

Bir de şimdi yeni modalar çıkıyor... Mesela terbiyesizce sözlerin birisi, yaratmak.

"—Şaheserler yarattı."

"—Bu eseri ben yarattım."

Televizyonda bakıyorsun, adam ağzını doldura doldura, utanmadan, arlanmadan, sıkılmadan, tüyleri diken diken olmadan bu lafı söylüyor.

Ayıp ya... Yaratmak Allah'a mahsus!

Sen nesin? Sen kabız olsan kabızlığını geçiremezsin. Ne sanıyorsun kendini?

İdrarın çıkmasa, çıkartamazsın. Çıksa, tutamazsın. Tıpa koysan tutturamazsın. Ne sanıyorsun sen kendini? Utanmıyor musun böyle bir laf söylemeye?

Şimdi bu utanmazlıklara ilaveten, ne deniliyor ona, bir çeşit musikî; arabesk, yani tangur tungur, paldur küldür, yalan yanlış laflar, arsız yüzsüz sözler vs.

"—En büyük falanca."

Dokuz tane gol atmış da filanca en büyükmüş, bir şöyle yapmış da filanca en büyükmüş.

Ya en büyük Allah, utan! *Allàhu ekber* dedikten sonra artık

başka bir şey mi kalır?

Terbiyesizlikleri mahsustan bazıları imal ediyor, halkın arasına salıyor ki, bu sözler milletin ana duygularını yıpratsın.

Allahu ekber; en büyük Allah'tır.

"—Özal en büyük, falanca en büyük..."

Nereden çıkıyor bu laf? Öyle şey olur mu?

Veya:

"—Gol kralı Metin veya filanca en büyük."

Böyle şey olmaz.

Demek ki Peygamber Efendimiz'in methettiği, "en hoş sözler" dediği bu dört söz: (*Sübhana'llàhi, ve'l-hamdü li'llâhi, ve lâ ilâhe illa'llàhu, va'llàhu ekber*) sözleridir. Bunlar sevap bakımından yerleri, gökleri doldurur. Mizana konulduğu zaman mizanı ağır bastırır.

"—Ne mizanı hocam bu, ne terazisi?"

Ahiret terazisi, amel terazisi.

"—Nasıl bu *Lâ ilâhe illa'llah, Sübhanallah, El-hamdü l'illah Allàhu ekber* sözünün büyüklüğü aşağı bastırıyor?"

Bu terazi öyle büyükmüş ki muhterem kardeşlerim, terazi kurulduğu zaman melekler kenarda terazinin azametinden, büyüklüğünden korkularından titreyeceklermiş.

Ya dur, siz ne titriyorsunuz; sizin korkacak neyiniz var? Günah işlemediniz ki. Korkacaksa insanoğlu korksun. Melekler terazinin heybetinden kenarda titreyeceklermiş. Bu terazinin bir kefesi semavâtı, arzı kefesine alacak kadar büyük olacakmış; gökleri yerleri doldursan alacak kadar olacakmış.

Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerîfinde buyuruyor ki:[80]

الحَمْدُ لله تَمْلأُ الْمِيزَانَ ، وَسُبْحَانَ الله وَالحَمدُ لله تَمْلآنِ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ (م. ت. عن أبي مالك الأشعري)

[80] Müslim, *Sahîh*, c.II, s.3, no:328; Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.423, no:3439; Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan.

(*El-hamdü li'llâhi temleü'l-mîzân*) "*El-hamdü li'llâh mizanı doldurur.* (*Sübhàna'llàhi ve'l-hamdü li'llâhi temleâni mâ beyne's-semâi ve'l-ard*) *Sübhàna'llah* ve *el-hamdü li'llâh* yerle gök arasını kaplar."

Allah ne büyük değer veriyor *El-hamdü li'llâh* sözüne; mizanı dolduruyor, ağır bastırıyor. *Sübhàna'llah* ve *El-hamdü li'llâh* sözü yeri göğü dolduruyor. Onun için bu sözleri anlayarak, dinleyerek, hissederek, yaşayarak, kalbimizden inanarak söyleyeceğiz.

Aşk ile, şevk ile, severek *Sübhàna'llah*... Aşk ile, şevk ile, Allah'ın verdiği nimetleri düşünerek *El-hamdü li'llâh*... Allah'ın varlığını, birliğini bilerek *Lâ ilâhe illa'llah*... Allah'ın hiçbir şeyle mukayese edilmeyecek azametini, kibriyâsını, ululuğunu, celâlini, izzetini hissederek *Allàhu ekber* diyecek.

Hz. Ali Efendimiz buyuruyor ki:

"—*Allàhu ekber*'i, Allah'ın büyüklüğünü anlamak için yerlere, göklere bakmak lazım!"

İşte bakıyorsunuz; semâvât yıldızlarla donanmış, uçsuz bucaksız bir feza... İşte bunu yaratan Allah ve Allah yarattığı mülkünden daha büyüktür. Gökyüzünü gör, fezayı gör, düşün, taşın, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin ekberliğini oradan anla!

g. İnsanları Fazla Korkutmayın!

Mikdam ibn-i Ma'dikerb'den rivayet olunmuş bir hadîs-i şerîf. Diyor ki Peygamber Efendimiz, tavsiye buyuruyor:[81]

إذا حَدَّثْتُمُ النَّاسَ عَنْ رَبِّهِمْ فَلاَ تُحَدِّثُوهُمْ بِمَا يُفْزِعُهُمْ وَيَشُقُّ عَلَيْهِمْ

(الحسن بن سفيان طس. عد. هب. عن المِقْدام بن معديكرب)

RE. 42/2 (*İzâ haddestümü'n-nâse an rabbihim, felâ*

[81] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.135, no:8196; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.281, no:1766; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.381, no:2509; İbn-i Ebî Asım, *Sünneh*, c.II, s.174, no:519; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.264, no:1025; Mikdam ibn-i Ma'dikerb RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.30, no:5307; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.59, no:1782.

tehaddisûhüm bimâ yüfziuhum, ve yeşukku aleyhim.)

(*İzâ haddestümü'n-nâse an rabbihim*) "İnsanlara Rableri konusunda konuşurken, bahsettiğiniz zaman, (*felâ tehaddisûhüm bi-mâ yüfziühüm*) onları Allah'tan korkutacak şeyler söylemeyin! Onlara ağır gelecek sözler söylemeyin!"

Bu tavsiyeyi kime yapmıştır?

Tahminime göre, Ashâb-ı Suffa'dan yetişenleri bir kabileye gönderiyordu;

"—Hadi sen git oraya, namaz kıldır, dini öğret! Hadi sen filanca tarafa git, onlara Kur'ân-ı Kerîm'i anlat, dini anlat, onların hocası ol!" diye, onlara yapmıştır.

Böyle muhtelif kimseleri Peygamber Efendimiz muhtelif vazifelerle gönderiyordu. Kur'an bilir, hafız, hadîs-i şerîfleri bilir, dini bilir, fakih insanları kadı olarak, imam olarak, vazifeli olarak, zekât toplayacak görevli olarak, dinin emirlerini tebliğ edecek vazifeli olarak gönderirdi.

Tabii başka bir hadîs-i şerîf var, hepiniz biliyorsunuz:[82]

يَسِّرُوا وَلاَ تُعَسِّرُوا ، بَشِّرُوا وَلاَ تُنَفِّرُوا (ق. حم. ن. عن أنس)

(*Yessirû ve lâ tuassirû*) "Kolaylaştırın, zorlaştırmayın! (*Beşşirû ve lâ tüneffirû*) Müjdeleyin, sevdirin; nefret ettirmeyin, kaçırtmayın!" diye tavsiyesi de var.

Dini anlatmak durumunda olan insan, hoca esas itibariyle kolaylaştıracak, zorlaştırmayacak; müjdeleyecek, korkutma-yacak. Bu hadîs-i şerîfte bildirildiği gibi "Rableri onlara anlatılırken onların yüreklerini ağzına getirecek, ödlerini patlatacak, büyük meşakkatlere sokacak şeyler söylenmesin." diyor Peygamber

---

[82] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.122, no:67; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.365, no:625; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.443, no:5890; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.IX, s.152, no:3262; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s.462, no:4195; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.399, no:19588; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.338, no:695; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.177; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.215, no:6558; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.250, no:7319; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.33, no:10951; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.37, no:5360; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXIV, s.129, no:26792.

Efendimiz.

Meselâ, “Allah’ın azabından kolay kolay kurtulamazsınız. Böyle gece uyumakla olmaz. Geceleri uyku durak yok, namaz kılın.” filan dese, tabi adamlar korkacaklar; abdestlerini alacaklar, tir tir titreyecekler.

“Peygamber Efendimiz’in sahabesi şöyleydi, böyleydi... Sabahlara kadar ibadet, ibadet...

“—Şöyle yaparsanız cehennemde cayır cayır yanarsınız, böyle yaparsanız böyle olur...”

Denge bozulacak. Efendimiz onlara buyuruyor ki;

“—Korkutacak, ödlerini patlatacak şekilde söylemeyin!”

İnsanları korkutmak da lazım ama dengelerini bozacak tarzda değil.

Çocuğu az korkutursun, korkar, gitmez, yapmaz. Çok korkutursun, ödü patlar, hadi bu sefer doktor doktor dolaş.

“—Ben çocuğu bu kadar korkutmayı istemiyordum ama fazla korkuttum galiba, oynattı biraz. Aman bunun tedavisi nerede?”

Bu kadar da korkutmasaydın. Yani bir ölçüsü var. Dikkat etmesi lazım.

Ben böyle anlıyorum. Yani ödlerini patlatacak şekilde konuşmayın. Çünkü işin aslı öyle değildir. Onlara çok meşakkat yüklemeyin. Çünkü din meşakkat değildir. Din kolaylıktır. Yapabileceği, tâkatinin kaldırabileceği şeyi kullara Allah emretmiştir, aşırı değildir. Yani tam müslüman olmak isteyin.

Şimdi bazı kimseler geliyorlar:

“—Derviş olmak istiyoruz. Ama komşular sıkı sıkıya tembihlediler; ‘Derviş olma, deli olursun.’ dediler. ‘Tarikate girme, oynatırsın.’ dediler. ‘Bu kadar müslüman olma, sapıtırsın.’ dediler. ‘Sakal bırakma, şöyle olur.’ dediler. ‘Fazla bu kadar namaz kılma. O cemaatin içine gitme. Öyle aşırı dindarların, aşırı uçların arasına sokulma. Şöyle olursun, böyle olursun...’ dediler.”

Bunları hep duyuyoruz.

Muhterem kardeşlerim!

Gerçek Müslümanlık, Allah’ın emirlerini tam tutmak ve tam yolunca yürümek böyle korkulacak bir şey değil, insanın aklını başından alacak bir şey değildir. Normaldir, güzeldir, yapılabilir. Günde beş vakit namaz rahatlıkla kılınabilir. Yalan söylemeden

insan rahatlıkla yaşayabilir. Haram yemeden... Helâlleri yeter.

Allah'ın dünyada sayılamayacak çoklukta helâli varken, meşrubatı varken niye gidip insan haramı yesin, içsin?

Yani helâller yeter.

Sonra din insana zaten kendisinin ihtiyacı olan şeyleri ayrıca ibadet olarak da emretmiştir. Dinimizin hayret edilecek, sevinilecek, beğenilecek bir tarafı da budur.

Peygamber Efendimiz diyor ki;

"—Öğleden önce bir kaylûle uykusu yapın."

Sabah namazına kalktı mübarek. Biraz erken kalktı, teheccüd namazını kıldı. Ondan sonra camiye gitti. İşrak vaktine kadar bekledi, uyumadı. İşine gitti. Tabii öğle yaklaştığı zaman mesainin üçte ikisi geçmiş oluyor. Peygamber Efendimiz o zaman bir öğle uykusu tavsiye ediyor. Yat uyu; yarım saat, 45 dakika, bir saat... Uyumazsan bile gözünü kapat.

Dün gece benim konuşmaya mecalim yoktu, kolumu kaldırmaya tâkatim yoktu. Bir odaya çekildim, ışığı da söndürdüm, akşamla yatsının arasında, on dakika uzandım. Ondan sonra pil yine doldu. Akü yine şarj oldu. İnsana on dakika bile yetiyor.

Bu kaylûle uykusu ne?

Sünnet. Bak uykuyu bile Efendimiz ibadet yapmış. Kaylûle uykusuna sünnettir diye yatarsan, sevap kazanıyorsun.

Oruç tutmak var; sahura kalkmak sünnet, bereket. Sahura kalkmayı tavsiye ediyor. Yani din bizim vücudumuzun ihtiyacı olan şeyleri zaten kabul ediyor ve veriyor. Müsaade de ediyor emir de ediyor. Hatta korumak için zecri tedbir de alıyor.

"—İçki içme!"

Ne olacak şimdi?

"—İçkiyi içme!" demesi senin iyiliğin için.

"—Şunu yapma!" dediği senin iyiliğin için.

Yani bazen seni korumak için emir şiddetleniyor bile. Hep senin menfaatine. Hepsi senin vücudun rahat etsin diye, senin başın dinç olsun diye, senin sıhhatin tam olsun diye, sen hastalanmayasın diye, sen yorulmayasın, üzülmeyesin diye...

O bakımdan dinin her şeyi güzeldir, her şeyi tamamdır; ona uyduğu zaman insan dünyada da ahirette de rahat eder, sıhhat

bulur, bahtiyar olur.

Onun için, bazı kimselerin anladığı gibi din, olağanüstü ibadet değildir. Olağanüstü sıkıntı değildir. Olağanüstü meşakkat değildir. Olağanüstü korkulu bir şey değildir.

Dinde asıl önemli olan devamlılıktır, istikrardır. Amellerin en faziletlisi, istikrarlı ve devamlı olandır.

Bakıyorsun birisi tevbekâr oluyor, içkiyi bırakıyor, aferin. Kötü yolu bırakıyor, aferin. Kumarı bırakıyor, aferin. Kötü arkadaşları bırakıyor, aferin. Cübbe diktiriyor, aferin. Sarık sarıyor, aferin. Namaza başlıyor, aferin. Teheccüd de kılıyor.

"—Aferin ya bizim oğlana, maşaallah. Ne kadar değişti..."

40 gün, 15 gün, 20 gün devam ediyor, ondan sonra hoppala...

"—Hani nerede bizim Ali, Veli, Hasan, Hüseyin?"

Yine bırakmış. Olmaz.

Mühim olan istikrarlılık ve devamlılık.

Dinimizde mutlaka yapılması gereken şeylere farz diyoruz. Şunlar farz: Beş vakit namaz farz, oruç tutmak farz, gusletmek farz gibi.

Bunun ötesinde Efendimiz'in tavsiye ettiği şeyler var, *sünnet* diyoruz, *müstehab* diyoruz. Sonra *mübah* diyoruz, *mekruh* diyoruz, *haram* diyoruz. Yani dinimizde her şeyin ne olduğu anlatılmış; doğrudur veya yanlıştır, mahzurludur veya az mahzurludur veya çok mahzurludur veya iyidir, fena değildir, çok iyidir veya mecburidir diye her şeyin bir şeyi var. Ona uyacağız tabii. Ama ölçülü gideceğiz.

Mesela evliysek zamanımızın bir kısmını ailemize, bir kısmını kazancımıza, bir kısmını istirahatimize, bir kısmını da çalışmaya ayıracağız. Meselâ çok çalışıp evi ihmal etmek, namazı bırakmak olmaz. Çalışmayıp, namaza devam edip, çoluk çocuğu ihmal edip işi bırakmak, o da olmaz. Yani ölçülü, dengeli, istikrarlı gidecek. Vazifeleri de yapacak. Verilen müsaadelerden istifade edecek, ikramları da alacak.

Bizim mezhebimiz, imamlarımız; "Seyahat esnasında dört rekâtlı namazları iki rekât kılmak Allah'ın ikramı' dır. Onun için iki rekât kılmak lazım, bu azimettir. Dört rekât kılarsa, Allah'ın ikramını reddetmiş olur." diye buyurmuşlar. Madem Allah'ın böyle

tavsiyesi, müsaadesi var, Peygamber Efendimiz de madem böyle buyurmuş; iki rekât kılarım. Tamam, Allah'ın ikramı böyle iki kılmak istemiş... Seyahatte uzatma, kısa, otobüs durağında şıp hemen kıl, bir şey kaçırma diye işimize de yarıyor şimdi.

İnsan Allah'ın ikramından istifade etmeli, emrini tutmalı, yasağından kaçmaya dikkat etmeli. İstikrarlı olmalı. Dengeli olmalı. Zikzaklı olmamalı. Yanar döner olmamalı. Alaca bulaca olmamalı. Düşe kalka gitmemeli, doğru düzgün gitmeli.

h. Hadisin Hakka Uygun Olması

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[83]

إِذَا حُدِّثْتُمْ عَنِّي بِحَدِيثٍ يُوَافِقُ الْحَقَّ ، فَخُذُوا بِهِ ، حَدَّثْتُ أَوْ لَمْ أُحَدِّثْ

(عق. عن أبى هريرة ، وقال : منكر وليس بهذا اللفظ إسناد يصح)

RE. 42/3 (*İzâ haddestüm annî bi-hadîsin, yuvâfiku'l-hakka fehuzû bihî haddestü ev lâ uhdisu bihî.*)

(*İzâ haddestüm annî bi-hadîsin*) "'Efendimiz şöyle buyurdu.' diye benden bir hadis duyduğunuz zaman, hakka uyuyorsa, hakka uygun bir istikamette ise, (*fehuzû bihî*) onu alın, o nasihati tutun."

"—İster onu söylemiş olayım, ister söylememiş olayım; mademki hakka uygundur, onu yapın!" diyor Peygamber Efendimiz. Ama hakka uygunluk esasını bildiriyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi Efendimiz'in her haline, ahlâkına, ef'âline, akvâline, en güzel tarzda uyanlardan, böylece sevapları kazananlardan, şefaatine erenlerden, onunla beraber cennete girenlerden eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

26. 07. 1992 – İskenderpaşa Camii

---

83 İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.231, no:1569; İbnü'l-Cevzî, *Mevdùàt*, c.I, s.258; Ebû Hüreyre RA'dan.

10. DİNDARLARI EVLENDİRİN!

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesiran tayyiben mubareken fihi âlâ külli hâlin ve fi-külli hîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا جَاءَكُمْ مَنْ تَرْضَوْنَ دِينَهُ وَخُلُقَهُ، فَأَنْكِحُوهُ إِلاَّ تَفْعَلُوا تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الأَرْضِ، وَفَسَادٌ عَرِيضٌ (ت. حسن غريب، ق. عن أَبِى حَاتِمٍ الْمُزَنِيِّ وما له غيرُه)

RE. 40/11 (*İzâ câeküm men tardavne dînehû ve hulukehû, fe'nkihûhu illâ tef'alû tekün fitnetün fi'l-ardi, ve fesâdün arîd.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin seâmı, rahmeti, bereketi, ihsanâtı, ikramâtı dünyada ahirette sizlere vâsıl olsun... İki cihanda aziz ve bahtiyar olun...

Peygamber SAS Efendimiz'in hayatı, sözleri, sünneti bizim için başımızın tâcı, dinimizin kaynağı, hareketlerimizin, prensiplerinin menbaı olduğu için hadîs-i şerîfleri okuyoruz; öğreniyoruz, tefeyyüz ediyoruz,sevap kazanıyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına başlamadan önce

boynumuzun borcu, sevgimizin, saygımızın icabı olarak başta Peygamber sallallahu aleyhi ve sellemEfendimiz'in ruh-u pâkine hediye olsun diye,sonra onun mübarek âl'inin,ashâbının,etbâının ruhlarına hediye olsun diye; sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin cümlesinin, Ebû Bekr-i Sıddîkve Aliy-yi Mürtezâ'dan müteselsilen Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar gelmiş geçmişlerinin hepsinin;

Şu kitabı yazan Gümüşhâneli Efendimiz'in ve bu hadisleri nakil ve rivayet eden râvilerin, hadisçilerin, alimlerin, fazılların, kâmillerin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri cihad eyleyip malını, mülkünü feda etmeye razı olup, bu diyarlara gazâya gelip fethetmiş olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, hâsseten Fatih Sultan Muhammed Hân Hazretleri'nin ruhuna hediye olsun diye, ordusu mensubu mübareklerin, Akşemseddin Hazretleri'nin ruhuna hediye olsun diye;

Bu camiyi bina etmiş olan İskender Paşa adlı mübareğin, muhteremin ruhuna hediye olsun diye, bu camiyi ondan sonra zaman zaman tamir ve tecdit ve tevsî edenlerin, az çok bu işlere yardımcı olanların cümlesinin ruhlarına vâsıl olsun, ruhları şâd olsun diye;

Uzaktan, yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemeye gelen siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş olan bütün geçmişlerinin, sevdiklerinin, yakınlarının ruhlarına hediye olsun diye; ruhları şâd olsun, makamları âlâ olsun, dereceleri yüksek olsun, kabirleri nur dolsun diye;

Biz yaşayan mü'minler de iman üzere yaşayalım, Allah'ın sevdiği a'mâl-i sâlihayı işleyelim, Allah'ın sevdiği kul olalım, Allah'ın sevdiği sıfatlara sahip olalım, huzuruna sevdiği, razı olduğu, yüzlerimiz ak, alınlarımız açık olarak varalım diye, cennetiyle cemaliyle müşerref olalım diye 1 *Fâtiha*, 11 *İhlâs-ı Şerîf* okuyalım, onların ruhlarına hediye edelim, öyle başlayalım!

……………………..

a. Dindar Kimselere Evlilikte Yardımcı Olun!

Mukaddimede metnini okuduğum ilk hadîs-i şerif, *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabının 40. sayfasının 11.hadîs-i şerîfi. İmam Tirmizî ve daha başka kaynaklar rivayet etmiş.

Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:[84]

إِذَا جَاءَكُمْ مَنْ تَرْضَوْنَ دِينَهُ وَخُلُقَهُ، فَأَنْكِحُوهُ، إِلاَّ تَفْعَلُوا، تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الأَرْضِ، وَفَسَادٌ عَرِيضٌ (ت . حسن غريب، ق . عن أَبِى حَاتِمٍ الْمُزَنِىِّ وما له غيرُه)

RE. 40/11 (*İzâ câeküm men tardavne dînehû ve hulukehû, feenkihûhu illâ tef'alû tekün fitnetün fi'l-ardi, ve fesâdün arîd.*)

(*İzâ câeküm men tardavne dînehû ve hulukehû*) "Dindarlığına, ahlâkının güzelliğine hoşnut olduğunuz gençler, kimseler size geldiği zaman, (*feenkihûhu*) onları nikâh ediverin, nikâhlayın, evlendirin, boş bırakmayın! Dindarlığı yerinde, ahlâkı güzel; birisini bulun, evlendiriverin!"

(*İllâ tef'alû*) "Eğer böyle yapmazsanız, (*tekün fitnetün fi'l-ardi ve fesâdün arîd*) o zaman yeryüzünde büyük bir fitne çıkar ve geniş bir bozgunculuk, fesat, fitne meydana gelir."

Özet olarak, net olarak anladığımız ne?

Birileri yanımıza gelirse... Mesela Bayburt'tan, Aksaray'dan, Niğde'den kalkıyor, geliyor, hicret ediyor. Diyarbakır'dan veya Hakkâri'den, anarşi var; kalkıyor, geliyor. Yoksul, ailede 11-12 çocuk var. Babasının bakmaya tâkati yok… Çocuk kalkıyor, buraya çalışmaya geliyor.

Peygamber Efendimiz'in zamanında da buna benzer şeyler oluyordu. Müslümanlığı sevdiği için adam Peygamber Efendimiz'in yanına kalkıp geliyordu. Kabilesinden kalkıyordu, Peygamber Efendimiz'in yanına geliyordu. Evi yok, barkı yok, parası yok, pulu yok... O zaman vakıf yok. Geliyor.

---

[84] Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.261, no:1005; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.299, no:762; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.82, no:13259; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.I, s.232, no:142; İbn-i Kànî, *Mu'cemü's-Sahàbe*, c.V, s.182, no:1323; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1156; İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstiàb*, c.I, s.518; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XVI, s.247, no:3630; Ebû Hâtim el-Müzenî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.318, no:44701; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.32, no:1737.

“—Ahlâkı güzel mi?”

“—Güzel…”

“—Dindar mı?”

“—Namazında, niyazında, imanı kavî, sağlam…”

“—Evlendiriverin!” diyor Peygamber Efendimiz.

Neden? Evlenme duygusu, erkekte ve kadında Allah’ın verdiği bir duygu; ayıp değil, günah değil. Allah’ın yaptığında binlerce hikmetler vardır; yarattığında sebepler, incelikler, sırlar vardır. Hepsi yerli yerindedir. Ayıp da değil, günah da değil. Allah böyle yaratmış.

سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ الأَرْضُ وَمِنْ

أَنفُسِهِمْ وَمِمَّا لاَ يَعْلَمُونَ (يس:٣٦)

(*Sübhàne’llezî haleka’l-ezvâce küllehâ mimmâ tünbitü’l-ardu ve min enfüsihim ve mimmâ lâ ya’lemûn.*) “Yeryüzündeki bitkilerden, insanlardan ve daha bilmediğiniz nice nice varlıklardan çiftleri yaratan Allah-u Teàlâ Hazretleri’ni tesbih ederim.” (Yâsin, 36/36)

Hem insanları böyle yaratmış, hem de başka varlıkları böyle çift çift yaratmış. Hurmanın bile erkeği var, dişisi var. Bahçedeki incir ağacında bile erkek incir var, dişi incir var. Erkek incirden tomurcuk, kozalak olur. Çocukların birbirlerine atıp oyun oynadıkları, savaştıkları şeyler, o gök incirler alınıp buraya asılmazsa burada incir olmuyor veya tatlı olmuyor. Hurmaya da öyle aşı yapılmazsa hurma bereketli, güzel olmuyor.

Allah bitkileri bile böyle yaratmış. Hikmetleri var. Çeşitli sebepleri var. Erkekli dişili, çift çift, zevç zevc, eş eş yaratmış. İnsanları da böyle yaratmış. Kimisi erkek, *zükur*; kimisi *inas* yani hanım.

Millet hanımlardan utanıyor. Cahiliye devri Arapları utanmış.

“—Eyvah, bir çocuğu oldu, ne oldu?”

“—Kız oldu.”

“—Vay benim başıma gelenler! Eyvah, eyvah, eyvah... Kız çocuğu oldu!”

يَتَوَارَى مِنَ الْقَوْمِ مِن سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ (النحل: ٥٩)

(*Yetevârâ mine'l-kavmi min sûi mâ büşşira bihî*) [Kendisine verilen müjdenin kötülüğünden dolayı kavminden gizlenir.] (Nahl, 16/59)

"—Kız çocuğun oldu." diye haber verildiğinde insanlardan saklanacak yer arıyor, perdelerin arkasına saklanmak istiyor;

"—Kız çocuğum olduğunu duymasınlar, yüzüm kıpkırmızı olacak, mahcup olacağım." diye düşünüyor.

Erkek olsaydı tabii büyüyecekti, cengâver olacaktı, deveye, ata binecekti, babasıyla beraber hücum dediği zaman hücum edecekti, savaş dediği zaman savaşacaktı.

Erkek iyi, ama kız?

Kız mazlum, mâsum, âciz, nâçiz, eksik etek, kusurlu…

Kızı istemiyorlardı.

İslâm bunu reddediyor. Böyle şey yok. Kız da erkek de Allah'ın verdiği bir şeydir. Allah hayırlısını versin. Kızın da erkeğin de hayırlısını versin…

Bizden önceki ümmetlerde evlenmenin karşısına çıkanlar olmuş. Papazlardan, rahiplerden, dindarlık taslayan kimselerden evlenmemek taraftarı olanlar olmuş. Hem kadınlar rahibe oluyor, evlenmiyor; hem erkekler rahip oluyor, evlenmiyor, dünyadan kaçıyor, dağ başlarına gidiyor.

İslâm'da böyle şey yok. Hadis-i şerifte buyrulmuş ki:[85]

لاَ رَهْبَانِيَّةَ فِي الإِسْلاَمِ

(*Lâ rahbâniyyete fi'l-islâm*) "İslâm'da ruhbanlık yoktur."

Evlenmemek yok. Dağların başlarına çekilip de cemiyetten, insanlardan kaçmak yok.

Eğer illâ bir şey yapılacaksa:[86]

---

[85] *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.377, no:3154.

[86] Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.II, s.156, no:949; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.283, no:1000; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VII, s.392, no:3929; Taberânî, *Dua*, c.I, s.521, no:1858; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.289, no:840; Beyhakî, *Âdâb*, c.III, s.138, no:135; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan. Lafız farkıyla: Ahmed ibn-i

وَعَلَيْكَ بِالْجِهَادِ ، فَإِنَّهُ رَهْبَانِيَّةُ الْمُسْلِمِينَ (طب. ع. خط.
عن أبي سعيد)

(*Ve aleyke bi'l-cihâd*) "Sana cihadı da tavsiye ederim! (*Feinnehû rahbâniyyetü'l-müslimîn.*) Çünkü müslümanların ruhbanlığı cihaddır." diye Efendimiz'in hadîs-i şerîfi var. Yani İslâm dini fıtrata, insanın yaratılışına uygun.

İnsan bakıyorsun erkek veya dişi; kedi erkek veya dişi; muhabbet kuşu erkek veya dişi... Ne yapalım yani fıtrat, Allah böyle yaratmış. İslâm dini bunun ayıp veya günah olmadığını beyan ediyor.

Meselâ, oğlu İbrahim vefat ettiği zaman demişler ki:

"—Peygamber Efendimiz'in oğlu öldü de Güneş onun için tutuldu."

Hemen hutbeye çıkmış, demiş ki:

"—Ey insanlar! Ay ve Güneş, Allah'ın kudretini gösteren birer alâmettir. Bunların tutulmaları belli kanunlara göre olur. Bunların dünyadaki bir insanın ölmesiyle, doğmasıyla ilişkisi yoktur. Ona üzüldü de ondan tutuldu diye bir şey bahis konusu değildir."

Neyi söylüyor? İlmi söylüyor Peygamber Efendimiz, hakikati söylüyor. Yoksa susuverse; "Bak oğlu vefat etti diye ay, güneş bile yas tutuyor." diye öyle yayılıp gidecek. Susmuyor:

"—Hayır, bu durumun bununla ilişkisi yoktur, bu gerçek dışıdır." diye söylüyor.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[87]

Hanbel, *Müsned*, c.III, s.82, no:11791; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XX, s.391; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.431, no:740; Ebû Zerr-i Gıfârî RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.X, s.542, no:18171; *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.1313, no:43437; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.262, no:14247.

[87] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.V, s.439, no:1836; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Muhammed), c.II, 427; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.271, no:44407; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.324, no:2833; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXII, s.312, no:24976.

اَلنِّكَاحُ سُنَّتِي ، فَمَنْ رَغِبَ عَنْ سُنَّتِي ، فَلَيْسَ مِنِّي (ه. عن عائشة)

(*En-nikâhu sünnetî*) “Evlenmek benim sünnetimdir, yani benim yolumdur. (*Femen rağıbe an sünnetî*, *feleyse minnî*) Kim benim yolumdan yüz çevirirse, bunun aksine hareket ederse, benden değildir. Bana uyacak.”

Ben hocayım âcizâne, birisine diyorum ki:

“—Kalk, şuraya gidelim!”

“—Yok” diyor, şöyle de böylede...

Olmaz ki... Değil hocasının insana “Kalk, gidelim.” dediğinde insanın hık mık demesi;

“—Arkadaş arkadaşa ‘Kalk, gidelim.’ dediği zaman, arkadaşı ‘Nereye?’ diye sorarsa arkadaşlığa sığmaz.” derdi bizim rahmetli Muhammed Zahid Kotku Hocamız Hazretleri.

“—İtimad mı etmiyorsun? Pazarlık mı yapacaksın? Arkadaşın ‘kalk’ diyor, gideceksin!” derdi.

Peygamber Efendimiz’in sünnetine uyacak. Müslümansa uyacak. Uyması lazım. Onda fayda var, fazilet var.

“—Ben dindarlık yapacağım, tesbih çekeceğim.” diye sen evlenme, ötekisi “Ben ondan daha çok dindarlık yapacağım.” diye o da evlenmesin, ne olur?

Türkiye’de müslüman kalmaz. İnsan kalmaz. Öyle şey olur mu? Dinimizin aslı, esası, özü insan tabiatine uygun. Onun için evlenmek var.

“—Katoliklerde boşanmak yok, yasak…”

Bu adam, bu kadın hayırsızsa ne olacak? O da fıtrata aykırı.

“—İslâm ne yapmış?”

Evlenmek de var, şartlar uymadığı zaman boşanmak da var. O da bir yol. O da gerekebilir, mecburiyet olabilir.

İslâm realite dini, hakikat dini.

“—Bir adam geldi, evlenmedi, ne olacak?”

Yeryüzünde yaygın fitne, fesat olur.

“—Neden?”

Bu adam kendi ruhî dengesini koruyamaz. Evlenmeyen bir

insanın ruhî dengesini koruması çok zordur. Çünkü tabiati içeriden bastırır; aklı yukarıdan ezer, susturmaya çalışır. O bastırır, bu susturur derken, boru bir yerden pat diye patlar. Hadi teknisyen getir de cihazı tamir et. Hasta olur. Anormal olur. Bunun normal bir şekilde, Allah'ın yarattığı şekilde yerine gelmesi lazım.

Onun için Peygamber Efendimiz kendisi evlenmiş, bize yol göstermiş,

"—Nikâh benim sünnetimdir." diye tavsiye etmiş.

Şimdi bu çocuğu, delikanlıyı evlendirmezsen onun korunması bir zor, bu tarafta bu kızın korunması bir başka zor. Perdenin arkasından bakmaya başlar, sokağın köşesinde zincir çevirmeye başlar, ıslık çalmaya başlar, kaş göz kıpırdatmaya başlar. Hadi bakalım, günahların bir kısmı onlara yazılır, bir kısmı da analarına, babalarına yazılır.eden?

Bunların vakti geldiği halde sen bunları evlendirmedin; bak bunlar böyle fitne ve fesada dayanamıyor, meylediyor diye anasına babasına günah yazılır.

Onun için, Bahaüddîn-i Nakşibend Efendimiz hanımına tembihlemiş;

"—Bizim kız büluğa erince haberdar olayım, bana bildiriver."

Valide hanım da gelmiş;

"—Kızın büluğa erdi. Âdet gördü." diye söyleyince hemen gitmiş, talebelerinden birisine;

"—Kızımı sana veriyorum, al!" demiş.

"—Aman efendim, ben beş parasız bir insanım, talebeyim, maaşım yok, geçimim yok, evim yok, barkım yok."

Ama vermiş. Sevdiği, dindar bir insan.

Burada da ne diyor Peygamber Efendimiz;

"—Ahlâkını ve dindarlığını sevdiğiniz bir kimseyse evlendiriverin. Parasızlığına, pulsuzluğuna bakıp da evlendirmekten, kız vermekten veya oğlunuza almaktan geri kalmayın." diyor.

Çünkü yuva kuracaklar. Büyüklerimiz;

"—Evlenenle, iş kurana Allah yardım eder." demiş.

Haktır, gerçektir, öyledir. Allah evlenene de yardım eder, iş kurana da yardım eder. Allah rızası için olunca nice nice hayır

kapılarını açar, olur biter. Bunların yapılması lazım.

Sizin yapacağınız en iyi aracılıklardan birisi, sàlih bir kimseyi sàlih bir kimseyle eş olması konusunda destek oluvermek. Ayıp değil; sevap…

Hatta bazı dini bütün insanlar, kale gibi sağlam insanlar... Bak bu Bahaüddin-i Nakşibend Efendimiz gibi... Hatta Hz. Ömer Efendimiz gibi. Sahabe ahlâkı bu. Gidip sevdiği insana söylemiş:

"—Benim kızım var, sana vermek istiyorum. Al bunu!" diye kendisi teklif etmiş.

Kızı evde kaldığından değil, kız belki güzeller güzeli, melekler meleği ama işte ona teklif etmiş. Bu da bir mertliktir, bu da bir dindarlıktan dolayıdır.

Ulemâdan bir zâtın melek gibi, ay parçası gibi güzel bir kızı varmış. Halife talip oluyor. Hem babası büyük alim, hem kız çok güzel… Kızı haremine alacak, evlenecek. Emîrü'l-mü'minîn Emevî halifesinin karısı olacak, sarayda yaşayacak, elleri sıcak sudan soğuk suya değmeyecek. Teni güneş görmeyecek, gölgeler içinde rahat yaşayacak. Hizmetçiler pervane gibi dönecek, meyveler tepsi tepsi gelecek, şerbetler, şuruplar, yiyecekler, içecekler... Karnı tok olacak.

O alim ne yapmış?

Alelacele, apar topar gitmiş, yoksul talebesinden bir tanesine;

"—Benim kızımı sana veriyorum." demiş.

"—Hocam, param yok…"

"—Sus, al!"

Ona vermiş. Halife ikinci sefer istemeye geldiğinde,

"—Kız gitti, evli." diyor.

Yani kızı Emevî halifesinden kaçırmış, yoksul bir kimseye vermiş. Neden?

Kızının ahiretini düşünüyor da ondan. Dünyasını düşünmüyor. Dünyada yiyeceği az olabilir, sofrası fakirâne olabilir ama ahirette cennetlik olsun, mühim olan o… Haram yiyip de cehennemlik olacağına, helal yiyip cennetlik olsun diye çalışmışlar.

İnsan kendi kızını icabında gidip birisine teklif de edebilir.

"—Ben benim kızı senin oğlana vermek istiyorum veya oğlum gel, senin paran pulun olmadığını biliyorum ama ben kızımı vermek

istiyorum.” diyebilir.

Neden?

Dindarlığından. Kızının ahiretini düşündüğü için. Mümkün bu; ayıp değil, günah değil. Bunu yapanlar var.

Hatta birisi kendisi gülerek anlatıyor;

“—Ben büyük bir hocanın dersine devam edip, gidip geliyorum.”

Cemaatten birisi onun haline bakmış, beğenmiş; sakallı çocuk, dindar çocuk.

“—Oğlum” demiş, gitmiş yanına; “Benim kızı sana vermek istiyorum, evlendirmek istiyorum. Hazırlığını yap.” demiş.

“—Hacı amca Allah senden razı olsun ama ben parasız pulsuz, yoksul, meteliğe kurşun atan bir talebeyim. Yani bir şeyim yok.”

“—Yok, Allah yardım eder.” demiş.

Aradan bir zaman geçmiş, ötekisi ne yapsın; ev yok, bark yok, maaş yok, para yok, pul yok, belki cüz’î bir maaşı var, belki o da yok, belki oradan buradan zekâtla talebeliğini sürdürüyor. Bir zaman daha geçmiş, yine yanına yanaşmış;

“—Bana bak delikanlı, ben sana bir teklifte bulunmuştum. Ne oldu?”

İşte mahcup; hık da, mık da...

Aradan bir zaman daha geçmiş;

“—Bana bak.” demiş. Bir daha kıstırmış çocuğu. “Kızı getireceğim, bırakacağım senin oraya.” demiş.

Tabii bakmış ki kızın babası samimi, yani parasızlığına, pulsuzluğuna hakikaten aldırmıyor;

“—Pekiyi öyleyse...” demiş.

Rahatlamış çocuk. Evlenmişler. Şimdi mutlular, bahtiyarlar. Kadın Mercedeslerde geziyor, kaloriferli dairelerde yaşıyor.

Ama babası onu hiç düşünmedi. Babası damadın dindarlığını düşündü, sonunda öyle oldu. Allah öyle yapar. Zengin diye verirsin, tersi olur; fakir diye verirsin, zengin olur. Allah yardım eder.

Onun için, aziz ve muhterem kardeşlerim, bu evlilik meselesinde birbirinizin çocuklarını evlendirmekte yardımcı olun. Sevaptır. Bu kızlarımız namazsız, niyazsız, herif-i nâşeriflere gelin gitmesin. Bu oğlanlarınız da namazsız, niyazsız, ayyar, fettan kızların elinde maskara duruma gelmesin.

Tamam mı? Bu önemli bir hizmettir.

Bizim başımız kalabalık, başımız kaşınsa kaşıyacak vaktimiz olmuyor ama bizim de bir yardım imkânımız olursa biz de yardım ederiz.

“—Düğününde elekle su taşırız.” derler, böyle şaka yaparlar.

Elekle su taşınmaz ama balyoz vuranın kenarda hık deyicisi gibi, bizde “Âmin” deriz, dua ederiz. Bu işi yapmak lazım.

Neden yapmak lazım?

“—Fitne ve fesat olur.” diyor Peygamber Efendimiz. “Yeryüzünde büyük bir fitne olur, çok fesat yayılır.” diyor.

Flörtler başlar, yan bakmalar başlar. Harama baktı mı günah. Gözün zinası var, elin zinası var. Ahlâkı bozulur. Kötü yola saptığı, günah işlediği için ruhî depresyon ve dejenerasyon başlar. Sonra bakarsın çocuk ruh doktoruna gidiyor, hasta.

Neden? Evlenmedi, problemler çıktı; fıttırır. “Fıttırmak” diyor, yani gençlerin kelimesi bu, “oynattı” demek. Böyle olur.

Onun için Efendimiz’in hadîs-i şerîfi gelmişken bende bu meseleyi size söylüyorum; birbirinize yardımcı olun.

الْخَبِيثَاتُ لِلْخَبِيثِينَ وَالْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيثَاتِ ، وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ

وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ (نور:٢٦)

(*El-habîsâtü li’l-habîsîne ve’l-habîsûne li’l-habîsâti, ve’t-tayyibâtü li’t-tayyibîne ve’t-tayyibûne li’t-tayyibât.*) [Kötü kadınlar kötü erkeklere, kötü erkekler ise kötü kadınlara; temiz kadınlar temiz erkeklere, temiz erkekler de temiz kadınlara yaraşır.] (Nûr, 24/26)

İyi erkekler iyi kadınlara, iyi kadınlar iyi erkeklere nasib olsun... Kötülere gitmesinler, dünyaları ahiretleri fena olmasın. Tamam mı? Birinci hadis bu.

Evlenmek sevaptır. Evlenen insanın sevabı bekârdan daha fazla olur. Çünkü aklı sağlam durur, aklına başka şeyler gelmez. Sonra çocuğa bakmak sevaptır. Eve nafaka, gıda getirmek sevaptır. Bir aileye nezaret etmek sevaptır. Kadın, çocuk sahibi olursa emzirsin, cihat gibidir. Çocuğa baksa sevaptır. Kocasına hizmet etse sevaptır.

Hatta ve hatta;

"—Karı koca arasındaki evlilik münasebetleri dahi sevaptır." diyor Peygamber Efendimiz.

Sahâbe-i kirâm şaşırmış, demişler ki;

"—Olur mu böyle şey? Şehvetini uyguluyor, kaza ediyor, bundan da sevap olur mu?"

"—Olur. Harama gitseydi günah olacaktı ya, harama gitmedi, işte bundan dolayı sevap oluyor." diye buyurmuş.

Bu mesele böyledir, aziz ve muhterem kardeşlerim.

Tabirimi biraz mâzur görün; İslâm evlilik konusunda son derece demokrattır. "Demokrat" sözü adî kalır da, başka bir şey anlatabilmek için kelime bulamıyorum. İslâm çok hür fikirli, geniş fikirli, yüksek fikirlidir; meseleyi böyle düşünür, böyle halleder.

Bir gazeteci hanımefendi bizim bir profesör arkadaşa demiş ki;

"—İslâm'ı siz methediyorsunuz, bizi İslâm'a çağırıyorsunuz. Ama şimdi bir koca dört tane kadın alıyor. Olur mu böyle?"

"—Evet, dörde kadar müsaade var ama, adalet edemezse bir taneyle iktifa etsin diye de tavsiye var. Hiç olmazsa dörde kadar… Avrupalılar metres tutuyorlar da onun sayısı belli değil ya." demiş.

O daha fena değil mi? Hiç olmazsa burada neseb belli, soy belli, ortak belli, ev belli… Burada bir ahlâkî durum var. Öbür tarafta kimin kimden çocuğu olduğu belli değil. Onların krallarının böyle çocukları var. Hatta bir fıkra var:

Berlin'e bir köylü gelmiş. Demişler ki:

"—Oo, ne kadar krala benziyor!"

Köylü ama tam kralın tipine benziyor. Krala da söylemişler. Kral çağırmış. Görmüş ki Allah Allah, hakikaten kendisinin tıpkısı, tıpkısının aynısı, benziyor. Köylü de kralda birbirine benziyor. Fıkra mıdır, gerçek mi oldu, bilmiyorum. Kral sormuş;

"—Senin annen hiç Berlin'e geldi mi?" demiş.

Köylü de anlamış tabii bu sözün altında yatan mânayı:

"—Yok annem gelmedi, ama babam geldi." demiş.

Avrupa'nın ahlâkı bu.

Kralından tut aşağısına kadar... Bu ahlâk mı güzel?

Meselâ bizim tarikatımızda *nazar ber kadem* kàidesi var. Gözleri kız gibi ayak parmağının ucunda olacak. Kız gibi

yürüyecek. Delikanlı ama etrafa bakmadan yürüyecek, efendi efendi yürüyecek. Bakarsa gözü takılır diye.

"—Bu mu güzel, o mu güzel?"

İslâm güzel tabi…

Onun için İslâm'ın bu geniş fikirliliğini anlayıp ona göre hareket etmek lazım.

Bir insanın uzun zaman bekâr kalması doğru değildir, tavsiye etmem. Lise bitsin, pekâlâ… Üniversite bitsin, pekâlâ… Askerlik de bitsin, pekâlâ… İhtisas da bitsin, yoo! İhtisas bitiyor, doktora bitsin, doçentlik bitsin, profesörlük bitsin... O zaman ömür bitsin oluyor. Geciktirmek doğru değil.

Mümkünse lisedeyken evlendirmeli, değilse üniversitedeyken evlendirmeli. Gözü nâmahreme bakmamalı. Kuşağı nâmahreme çözülmemeli. Dürüst yaşamalı. Çünkü gençliğinden itibaren Allah'a itaat ederek yaşayan kimseler Arş-ı Â'lâ'nın gölgesinde gölgelenecek. Böyle yetişen gençlerin kıymeti çok fazla. Gençlerin öyle olmasına da çalışmak lazım. Ciddi bir şey bu.

İnsan tabiati anlaşılsın diye söyleyeyim:

Efendimiz bir genç sahabiyi[88] devesinin arkasına alıyor da Arafat'a çıkıyorlar. Tabii Arafat'ta erkek hacılar da var, kadın hacılar da var. Arkasındaki gencin gözü kadın hacılara takılmış. Kadınlar da ona bakmışlar, o da ona bakmış herhalde... Hac bu, Arafat bu... O zaman diyor ki Peygamber Efendimiz;

"—Ey gulâm, ey çocuk, bu Arafe günü öyle bir gündür ki, kim bu günde gözüne, kulağına, diline sahip olabilirse; Allah onu mağfiret eder, mağfirete mazhar olur, mağfiret olunur."

Yani nâmahreme, yabancıya gözü bakmayacak. İslâm terbiyesi böyle.

Bu terbiyeyi alacağız. Ama Efendimiz'in nikâh sünnetini de vaktinde uygulayacağız. Lisedeyken, üniversitedeyken, neyse evlenecek, fitne ve fesat olmayacak, flört olmayacak ve saire olmayacak. Yani insanlar namuslu olacak. Hanımlar namuslu olacak. Çocuklar sàlih evlat olacak. Analar babalar dürüst insanlar olacaklar. İslâm bunu emrediyor.

İkinci hadîs-i şerîfe geçeyim.

---

[88] Fadl ibn-i Abbas RA.

b. Misafire İkramda Bulunun!

On ikinci hadîs-i şerîf. Enes RA'dan.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[89]

إِذَا جَاءَ كُمُ الزَّائِرُ ، فَأَكْرِمُوهُ (ابن لال ، والخرائطى ، والديلمى عن أنس)

RE. 40/12 (*İzâ câekümü'z-zâiru, feekrimûhu.*)

(*İzâ câekümü'z-zâiru*) "Size bir ziyaretçi geldiği zaman, (*feekrimûhu*) ona bir şeyler ikramda bulunun!"

Zâir, ziyarete gelen kimse demek. Hurma mı var, şerbet mi var, şeker mi var, çikolata mı var, börek mi var, çörek mi var, meyve mi var, koku mu var...

Meselâ Efendimiz:

"—Oruçlunun ikramı kokudur." diyor.

Oruçluya bir şey yedirilmiyor, ne yapacak? O zaman koku ikram edecek.

Koku sol avucuna sürülüyormuş, ben de bu sene öğrendim. Medine'de yaşlı bir Medineli hacı amca öyle dedi.

Sağımı uzattım ben;

"—Sol elini uzat!" dedi, şaşırdım.

Solu uzattım, esansı buraya sürdü. Sağ elin parmağıyla alınacakmış, koku kaşına, bıyığına filan sürülecekmiş. Yani yine sağla sürülüyor ama depolama sol elde, oradan sağ elle alınıp sürülüyormuş.

Oruçluya koku ikram edersin. Ötekine de neyin varsa, bir şey ikram edeceksin. Misafire ikram etmek asalettir, cömertliktir, sevaptır, güzeldir. Onun için misafiri ikramsız bırakmamaya gayret edin. Elinizden geldiğince çay, şerbet, meyve, sebze, yiyecek, yemek, uzaktan gelmişse sofra çıkartmak lazım. Uzaktan geldi, millet hiç oralı olmuyor.

---

[89] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.339, no:1351; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.445, no:763; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.153, no:25486; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.31, no:1736.

Bu adam sekiz saatlik yolculuktan, Ankara'dan geldi, bunun karnı açtır; koy önüne peynir, zeytin, ekmek, bir şeyler yesin.

Geliyor;

"—Yemek çıkartayım mı?"

"—Yok, teşekkür ederim."

Tamam, atlatıyor.

Birisi gelmiş, misafire sormuş;

"—Çay mı istersiniz, kahve mi?"

O da bastırmış:

"—Sen önce çay getir de, kahveyi yemekten sonra getirirsin."

Sen misin öyle bir tanesiyle kurtulmak isteyen? Bir de yemek çıkartmış işin içine...

İmam-ı Gazzâlî diyor ki:

"—Misafire külfetsiz ikram edin!"

İhyâ'sında böyle anlatıyor. Misafire tekellüfsüz, tabiî bir şekilde ikramda bulunun! Yani aşırı parçalanıp, çok masraf yapıp ikram etmeyin.

Kadınların misafir günleri oluyormuş, Erenköy'de, Suadiye'de, duyuyorum, görmedim de; 18-20 çeşit ikram oluyormuş. Pastanın bilmem kaç türlüsü, kuru tuzlunun bilmem kaç çeşidi, meyvenin bilmem kaç çeşidi... Yandı kocalar... O dükkânda para kazanacağım diye uğraşsın, hanım öbür tarafta ortalığı mahvediyor. Büyüklerimiz külfetle, tekellüfle, gösterişle böyle fazla ikramı da yasaklamış. Neden?

Sebebini de şöyle izah ediyor İmam-ı Gazâlî:

"—Misafirinize tabiî ikramda bulunun; aşırı, zoraki, zorlamalı ikramda bulunmayın. Çünkü bir zaman gelir, misafir size gelmek isterse, o zaman 'Gelmese ya, tam ikram yapamayacağım.' dersiniz. O kadar şâşaalı ikram yapamayacağınız zaman, "Gelmese daha iyi.' diye gelmesini istemezsiniz. Misafirin gelmesini istemeyene de Allah lanet eder!"

Lânete uğramamak için hep isteyeceksin. Kendini de pes dedirtmemek için aşırı yapmayacaksın, tabiî, normal yapacaksın.

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki;

"—Ben bir deve paçasına çağrılsam bile ziyafete, davete icabet ederim.

O zaman en ucuz şey, kesilen hayvanın ayakları. Kazana konuluyor, fokur fokur kaynıyor, hadi onu kaşıklıyorlar, içiyorlar; o zamana göre basit bir şey.

"—Ona çağrılsam bile giderim." buyurmuş.

Birisinin evine gittiği zaman, sirke ikram etmiş, sirkeye banmış Efendimiz. Allah-u a'lem, herhalde ekmeği bandı.

"—Sirke ne güzel azıktır, sirke ne kadar güzel katıktır." diye bir de methetmiş.

Ama bir başka sefer, bir başka zât-ı muhterem kendisini evine çağırmış. Sirkeyi methetmişti geçen sefer diye Peygamber Efendimiz'in önüne sirke çıkartmış:

"—Yok, bu senin için değil."

Yani adamına göre, evin gelirine göre de değişecek.

Sen misafir olmadığı zaman sofranda neler var, söyle bakalım. Misafir olmadığı zaman neler var? En aşağı onlar olmalı. Misafire ekmeğin küflü tarafını, içine fare düşmüş ayranı vermek olur mu?

Adam kapıyı vurmuş,

"—Allah rızası için, çok hararet var, susadım, bir tas su verir misiniz?" demiş.

Fıkra bu, olmuş hadise değil belki. Çocuk demiş ki:

"—İstersen ayran vereyim amca?"

"—E evlâdım, anana babana sor, yani daha iyi olur ama belki razı olmazlar."

"—Yok yok, olurlar." demiş.

Bir tas ayran getirmiş. Adam oh içmiş, ayran hoşuna gitmiş.

"—Amca, bir daha vereyim istersen?" demiş.

Adam çocuğa bakmış;

"—E pekiyi, hadi bir daha getir bakalım."

Bir daha içmiş.

"—Amca, bir daha getireyim istersen?"

"—Evladım, annen baban kızar belki." demiş.

"—Yok yok, kızmaz. Zaten ayranın içine fare düşmüştü de ondan." demiş. Adam;

"—Hay Allah!" diye tası küt yere vurunca, çocuk bu sefer annesine bangır bangır bağırmaya başlamış;

"—Annee! Köpeğin çanağını adam yere vurdu!" diye.

Şimdi hizmet de böyle olmaz yani. Misafire ikram edecek, köpeğin çanağını alıyor, içine fare düşmüş ayranı ikram ediyor. Bu ayıp, bu günah. Kendisinin yediği, içtiği gibi güzel bir şey olması lazım. İçeceği gibi, beğeneceği gibi olması lazım.

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ (آل عمران:٩٢)

(*Len tenâlü'l-birre hattâ tünfikù mimmâ tuhibbûn*) "Sevdiğiniz şeyleri Allah yolunda sadaka olarak, zekât olarak infak etmedikçe birr ü takva ehli, has müslümanlar derecesine ulaşamazsınız." (Âl-i İmran, 3/92) diye âyet-i kerîme bildiriyor.

İnsan sevdiğinden verecek. Güzelinden verecek. Verdiği şey beğenilecek, makbule geçecek, yani hoş olacak.

Evet, ziyaretin ve ikramın buna benzer kàideleri var. Evinize ziyaretçi gelince, onun gönlünü hoş edecek bir şeyler ikram etmeye çalışın!

c. Camiye Gelince İmama Hemen Uyun!

Ebû Hüreyre RA'dan.16.hadîs-i şerîfe geçtik.
Diyor ki Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerifte:[90]

إِذَا جِئْتُمُ الصَّلاَةَ ، وَنَحْنُ سُجُودٌ ، فَاسْجُدُوا ، وَلاَ تَعُدُّوهَا شَيْئًا ؛ وَمَنْ أَدْرَكَ الرَّكْعَةَ ، فَقَدْ أَدْرَكَ الصَّلاَةَ (د. ك. ق. عن أبي هريرة)

RE. 40/16 (*İzâ ci'tümü's-salâte ve nahnü sücûdun fe'scüdû, ve lâ teuddûhâ şey'en; ve men edreke'r-rek'ate, fekad edreke's-salâh.*)

(*İzâ ci'tümü's-salâte*) "Camiye namaz kılmaya geldiğiniz zaman, (*ve nahnü sücudun*) biz secdeye varmışken geldiyseniz..."

"*Allahu ekber*" denmiş, "*Semia'llàhu li-men hamideh*" denmiş, "*Rabbenâ ve leke'l-hamd*" denmiş, "*Allahu ekber*" denmiş, secdeye varılmış. O zaman adam geldi, kapıdan, camiden içeriye girdi; imam, cemaat secdede...

(*Fe'scüdû*) "Biz secdedeyken siz namaza geldiyseniz, siz de secde edin, bizimle beraber secdeye gidin!" buyuruyor.

Bir secdeye yetiştiyseniz —tek secde olmaz diyorlar— ikincisini de yapın, ondan sonra yine imama bağlanın. Yani secdeyi kaçırmamaya çalışın.

Bazısı yukarıda bekliyor; secdeleri bitirsin, tekrar kalksın veya otursun diye bekliyor. Lüzum yok. Secdeye varır, bir tanesini ikilersiniz. Ama secdenizi yapın.

(*Ve lâ teuddûhâ şey'en*) "Ama bunu rekâttan saymayın!"

Sevabı vardır. İnsan bir an önce namaza girdiği için, o anın büyük sevabı vardır. Ama rükûya yetişemedi mi rekât sayılmaz. Secde eder, o fazilet, sevap kazanıyor ama rekâttan sayılmaz.

(*Ve men edreke'r-rek'ate, fekad edreke's-salâh*) "Rekâta, rükûya yetişmişse namaza yetişmiş demek olur."

---

[90] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.III, s.63, no:759; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.336, no:783; Beyhakî, *Sünenü's-Suğrâ*, c.I, s.332, no:578; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.273, no:1061; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.347, no:2; Ebû Hüreyre RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.639, no:20668; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.20, no:1709.

Rükûda *Sübhana'llah* diyecek kadar imamla mutabakat, aynı zamanda rükûda kalma hali olmuşsa, o rekâta yetişmiştir. Yani camiden içeri girdi, cemaat "*Sübhâne rabbiye'l-azîm*" demekle meşgul… O da "*Allahu ekber*" dedi namaza durdu, sonra "*Allahu ekber*" dedi, rükûya vardı, "*Sübhâne rabbiye'l-azîm*" dedi. Ondan sonra imamın "*Semia'llàhu li-men hamideh*" sözünü duydu. Tamam, o rekâta yetişmiş sayılır. Onu da kaçırırsa, yetişmemiş sayılıyor.

Fâtiha'da, ondan evvel Sübhâneke'de katıldığı zaman zaten rekâta yetiştiğini biliyorsunuz.

Bu hadis de böyle.

d. Cemaate Uyun, Namazı Tekrar Kılın!

Namazla ilgili bir başka mesele:[91]

إذا جِئْتَ إلى الصَّلاةِ ، فَوَجَدْتَ النَّاسَ يُصَلُّونَ ، فَصَلِّ مَعَهُمْ ، وإِنْ كُنْتَ قَدْ صَلَّيْتَ تَكُنْ لَكَ نَافِلَةً ، وَهٰذِهِ مَكْتُوبَةً (د. ق. عن يزيد بن عامر)

RE. 40/17 (*İzâ ci'te ile's-salâti, fevecedte'n-nâse yusallûne, fesalli meahüm, ve in künte kad salleyte, tekün leke nâfileten ve hâzihî mektûbeten* —veyahut— *ve hâzihî mektûbetün*)

(*İzâ ci'te ile's-salâti*) "Camiye namaz kılmaya geldin. (*Fevecedte'n-nâse yusallûne*) Baktın ki insanlar cemaatle namaz kılıyorlar. Namazı kılıp dağılmamışlar. İnsanlar camide... (Fe*salli meahüm*) Sen de onlarla beraber namazı kıl! (*Ve in künte kad salleyte*) Daha önce kılmış bile olsan..."

Kılmıştın, camiye geldin, insanlara baktın daha namazı kılmamışlar. Daha önce kılmış bile olsan sen de onlarla kıl!

Bazen öyle olabiliyor. Yani cemaat gecikmiş olabiliyor, başka meseleler olabiliyor. Zuhr-i ahîr var, asr-ı sânivar, işâ-i sâni var.

---

[91] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.190, no:489; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.302, no:3463; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.276, no:1; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.VIII, s.109, no2375; Yezid ibn-i Âmir RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.642, no:20684; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.19, no:1706.

Bazı beldelerde camiler farklı farklı zamanlarda namaz kılabiliyorlar. Veyahut imam, müezzin gelmemiş oluyor. Kapı açılmamış oluyor, gecikmiş oluyor.

Orada insanları gördün mü, onlar namaz kılarken sen de onlarla beraber o namazı kıl, daha önce kılmış bile olsan… Çünkü, (*tekün leke nâfileten*) bu senin için ikinci bir sevap namaz olur. Ötekiler için *mektûbe*, farz bir namaz bile olsa, senin için nafile olur, sevap olur; kaçırmayacaksın!

Bu umumiyetle evlere gittiğimiz zaman oluyor. Arkadaşlar çağırıyorlar eve, gidiyoruz. Bakıyoruz ki orada cemaat toplanmış. Ben namazı kılmış gidiyorum ama orada onlar kılmamışlar, yemekteler. Ondan sonra namaz kılmaya kalkıyorlar. Ben kılmıştım diye oturmasın sedirde, o da onlarla beraber kılsın, nafile olur.

Nafile ne demek?

Türkçe'de *nafile*, boşuna demek. Arapça'da boşuna demek değil. Nafile, sevaplı demek; yani farz değil ama sevap kazandıran demek. İlave demek, fazilet demek. Onun için bir fazilet oluyor, sevap kazanma vesilesi oluyor.

e. Adaletli Hàkime Melekler Yardım Eder

İbn-i Abbas RA'dan.

Burada ne diyor Peygamber Efendimiz:[92]

إذا جَلَسَ الْقَاضِي فِي مَجْلِسِهِ ، هَبَطَ عَلَيْهِ مَلَكَانِ يُسَدِّدَانِهِ ، وَيُوَفِّقَانِهِ ، وَيُرْشِدَانِهِ ، مَا لَمْ يَجُرْ ؛ فَإِذَا جَارَ عَرَجَا ، وَتَرَكَاهُ

(ق. خط. عن ابن عباس)

RE. 41/5 (*İzâ celese'l-kàdî fî meclisihî, hebata aleyhi melekâni*

---

[92] Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.88, no:19953; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VIII, s.176, no:4294; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.99, no:15015; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.41, no:1755.

yüseddidânihî, ve yüveffikânihî, ve yürşidânihî, mâ lem yecür; feizâ câre aracen, ve terekâhu.)

(*İzâ celese'l-kàdî fî meclisihî*) "Kadı efendi, hâkim efendi yerine oturduğu zaman..."

Hüküm verecek, davayı dinleyecek, hükmedecek insana eskiden kadı diyorlardı. Nasreddin Hoca kadının huzuruna çıkmış filan, hikâyelerde biliyorsunuz. Bizim bugünkü kelimelerimizle kadı, hâkim demek.

Kadı efendi, mahkeme salonunda makamına oturdu da veyahut eskiden önünde rahle vardı, belki minder vardı, minderine geldi oturdu, bağdaş kurdu; davalıyı davacıyı dinleyecek.

"Mahkemedeki yerini aldığı zaman, (*hebata aleyhi melekâni*) adalet yapacağı o mahalle gökten iki tane melek iner. (*Yüseddidânihî*) Onu doğrulturlar. (*Ve yüveffikânihî*) Ve onu doğru yola uydurmaya çalışırlar. (*Ve yürşidânihî*) Ona gerçeği göstermeye çalışırlar."

İki melek, o kadı efendi adaletle hüküm versin, meseleyi doğru görsün, doğru anlasın, doğru anlatsın, hükmünü iyi versin diye başlar çalışmaya. Melekler görünmüyor ama, kadı efendiye böyle bir mânevî yardım başlar. (*Mâ lem yecür*) "Bu, kadı efendi zulmetmediği, zalimlik yani haksızlık yapmadığı müddetçedir."

Cevr ü cefâ, zulüm yapmadığı zaman... Yani kadı efendinin, hâkim efendinin niyeti fena, bozuk...Birisinden bir rüşveti almış, berikisini çiğ çiğ yiyecek, haklı da olsa haksız çıkartacak. Niyeti bozuk. O zaman değil. Cevr ü cefâ, haksızlık ve zulüm fikrinde, niyetinde olmadığı müddetçe gökten iki tane melek yanına oturur oturmaz gelirler; buna doğruyu göstermeye, yanılmışsa düzeltmeye, mânevî bakımdan irşad etmeye gayret ederler.

(*İzâ câre araca*) "Eğer cevr ederse, zulmederse, melekler tekrar göğe çekilir giderler. (*Ve terekâhu*) O adamı bırakırlar." O zaman şeytan gelir. Şeytan ona artık şeytânî bir hüküm verdirir.

Onun için kadı efendinin niyetinin iyi olması, kalbinin sağlam olması lazım. Kalbi sağlam oldu mu melekler ona doğruyu ilham ederler, doğruyu fıs fıs kalbine getirirler, doğruyu bulur. Kalbinde bir tarafa meyil ve haksızlık oldu mu, o zaman yardımı bırakırlar, havaya uçup giderler, onu terk ederler. Terk edince de vaziyeti fena olur.

f. Ölen Kimseye Telkinin Nasıl Yapılacağı

Bundan sonraki altıncı hadîs-i şerîf:
Enes RA'dan. Peygamber Efendimiz'in bir tavsiyesi:[93]

إِذَا جَلَسَ أَحَدُكُمْ عِنْدَ مُحْتَضِرٍ ، فَلاَ يُلِحَّ عَلَيْهِ بِالشَّهَادَةِ ، فَإِنَّهُ يَقُولُهَا بِلِسَانِهِ ، أَوْ يُومِئ بِيَدِهِ ، أَوْ بِطَرْفِهِ ، أَوْ بِقَلْبِهِ (الديلمى عن أنس وفيه أبو بكر النقاش)

RE. 41/6 (*İzâ celese ehadüküm inde muhtadırin, felâ yulihha aleyhi bi'ş-şehâdeti; feinnehû yekùlühâ bi-lisânihî, ev yûmî bi-yedihî, ev bi-tarafihî ev bi-kalbihî.*)

(*İzâ celese ehadüküm inde muhtadırin*) "Sizden biriniz muhtazır'ın yanında oturduğunuz zaman…"

Vefatı yakın olan, yani can çekişmekte olan, can hulkuma dayanmış olan, vefat etmek üzere olan kimseye muhtazır derler.

"Böyle bir kimsenin yanında sizden biriniz oturduğu zaman, (*felâ yulihha aleyhi bi'ş-şehâdeti*) ona 'Kelime-i şehadet getir.' diye ibram ve ilhahda bulunmasın, zorlamasın!"

"—Hadi kelime-i şehadet getir. Söylesene be adam! Hadi be, hadi be!"

Böyle tazyik yapıp ilhah etmesin. (*Feinnehû yekùlühâ bi-lisânihî, ev yûmî bi-yedihî, ev bi-tarafihî ev bi-kalbihî*) Çünkü onu o ya diliyle söyler, ya eliyle işaret eder, ya gözüyle işaret eder, ya da kalbinden söyler."

Can veriyor, kolay mı bu? Kim bilir ne ızdırabı var... İllâ ondan öyle bir "*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah*" diye bir ses çıkmasını beklemesin, ona zorlamasın! "Hadi söyle de bir duyayım..." ve saire demesin! Çünkü mümkündür ki ya diliyle söylüyordur, ya eliyle işaret ediyordur, ya da gözüyle işaret ediyordur, ya da onu kalbinden söylüyordur. Tamam, ısrar etmesin.

---

[93] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.298, no:1176; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.562, no:42177; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.40, no:1752.

“—Kendisi “Lâ ilâhe illa’llah… *Eşhedü en lâ ilâhe illa’llah*” desin ama tazyik etmesin adamcağıza...” diye Efendimiz’in tavsiyesi böyle.

g. Kadının Namazı Nasıl Kılacağı

41. sayfanın 7 hadîs-i şerifi:

Abdullah ibn-i Ömer’den rivayet edilmiş. Hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz’in şöyle buyurduğu naklediliyor:[94]

إِذَا جَلَسَتِ الْمَرْأَةُ فِى الصَّلاَةِ وَضَعَتْ فَخِذَهَا عَلٰى فَخِذِهَا الأُخْرٰى ؛ فَإِذَا سَجَدَتْ أَلْصَقَتْ بَطْنَهَا عَلٰى فَخِذِهَا مَا يَكُونُ لَهَا ، فَإِنَّ اللهَ يَنْظُرُ إِلَيْهَا ، يَقُولُ: يَا مَلاَئِكَتِى ، أُشْهِدُكُمْ أَنِّى قَدْ غَفَرْتُ لَهَا (عد. ق. وضعفه عن ابن عمر)

RE. 41/7 (*İzâ celeseti’l-mer’atü fi’s-salâti vadaat fahizehâ alâ fahizehe’l-uhrâ; feizâ secedet elsakat batnahâ alâ fahizehâ mâ yekûnü lehâ, feinna’llâhe teàlâ yenzuru ileyhâ, yekùlü: Yâ melâiketî üşhidiküm, ennî kad gafartü lehâ.*)

(*İzâ celeseti’l-mer’atü fi’s-salâti vadaat fahizehâ alâ fahizehe’l-uhrâ*) “Kadın namaza oturduğu zaman, uyluğunu öteki uyluğunun üzerine koyar, öyle oturur.” Kadının oturuşu, ayakları sağ yanından çıkararak oturuyor, uyluğunu —uyluk, insanın dizinden yukarı kısmıdır— ötekisinin üzerine koyarak otursun. (*Feizâ secedet elsakat batnahâ alâ fahizehâ mâ yekûnü lehâ*) Secde ettiği zaman da karnını uyluğuna yaklaştırsın.”

Biz erkekler avucumuzun içi yerde olacak, dirseklerimiz açılmış olacak, yandakine temas edecek.

Kadınlar öyle değil. Kadınlar tesettüre riayet edici bir tarzda,

---

[94] Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.222, no:3014; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.II, s.214; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.549, no:20203; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.III, s.43, no:1759.

karnıyla uyluğunu birbirine yapıştırsın. Kendisinin örtünmesi gereken yerleri örtmesi için öyle yapması lazım. Vücudunun örtünmesi, korunması bakımından öyle geniş, açık durmaz; namazın fiillerini böyle derli toplu yapar.

(*Feinna'llàhe teàlâ yenzuru ileyhâ, yekùlü*) Allah-u Teàlâ Hazretleri ona nazar eder ve meleklerine buyurur ki: (*Yâ melâiketî üşhidiküm, ennî kad gafartü lehâ*) *Ey meleklerim,* şahit olun ki ben bu kadın kulumu bağışladım."

Mâlum, tabii erkekler, gençler namaza geldiği zaman, Allah-u Teàlâ Hazretleri hep bu müslüman kullarını meleklerine gösterir, onlara bunları metheder:

"—Bak bu kullarım benim divanıma durdular. Bak bu genç kulum, gençliği var, başında kavak yelleri esiyor ama yine de namazı bırakmadı, İslâm'dan ayrılmadı." diye böyle methettiğine dair hâdis-i şerîfler çok.

Bu da hanımların methedildiğine dair bir hadîs-i şerîf oldu.

h. İlim Meclisinde Yakın Oturun!

Bu da Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş. Sizin oturma âdâbınıza dair bir hadîs-i şerîf.

Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:[95]

إِذَا جَلَسْتُمْ إِلَى الْمُعَلِّمِ ، أَوْ جَلَسْتُمْ فِي مَجَالِسِ الْعِلْمِ ، فَادْنُوا ، وَلْيَجْلِسْ بَعْضُكُمْ خَلْفَ بَعْضٍ ، وَلاَ تَجْلِسُوا مُتَفَرِّقِينَ ، كَمَا جَلَسَ أَهْلُ الْجَاهِلِيَّةِ

(أبو نعيم فى آداب العالم والمتعلم ، والديلمى عن أبى هريرة)

RE. 41/8 (*İzâ celestüm ile'l-muallimi, ev fî mecâlisi'l-ilmi, fednû ve'l-yeclis ba'duküm halfe ba'dın, ve lâ teclüsû müteferrikîne, kemâ celese ehlü'l-câhiliyye.*)

(*İzâ celestüm ile'l-muallimi*) "Size bir şey öğreten bir muallimin,

---

95 Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.271, no:1053; Ebü'ş-Şeyh, *Tabakàtü'l-Muhaddisîn*, c.II, s.394, no:646; Ebû Hüreyre RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.II, s.394, no:646.

bir öğreticinin huzurunda oturduğunuz zaman; (*Ev fî mecâlisi'l-ilmi*) Veyahut ilim meclisinde oturduğunuz zaman."

Burası da bir ilim meclisi, hadis okuyoruz, dinden, imandan bahis konuşuluyor.

(*Fednû*) "Konuşana mümkün olduğu kadar yakın gelin, yaklaşın! (*Ve'l-yeclis ba'duküm halfe ba'dın*) Sizin her biriniz birbirinin arkasında hemen dursun! (*Ve lâ teclusû müteferrikîn*) Grup grup, uzak uzak, parça parça, dağınık dağınık, mesafeli mesafeli oturmayın! Sıkışık, peşpeşe, konuşana yakın oturun!

(*Kemâ celese ehlü'l-câhiliyyeti*) "Çünkü müşrikler cahiliye devrinde öyle dağınık dağınık otururlardı."

Halbuki mü'min bilir ki ilim meclisi, meleklerin etrafını kuşattığı, severek etrafına toplandığı bir meclistir. İlim meclisi, cennet bahçesidir. Yani bizim şimdi şuramız cennet bahçesi, hadîs-i şerîflerde öyle. Bu bir cennet bahçesidir. Etrafını melekler çevrelemiş, hayran hayran seyrediyor, "Bunlar Allah'ın ne kadar sevabını kazanıyorlar, ne güzel iş yapıyorlar." diye.

Burada mümkün olduğu kadar iyi duyulsun diye konuşmacıya yakın oturulacak, âdabdandır. Öyle parça parça, bölük bölük, grup grup, küme küme oturulmayacak. Cahiliye devrinde müşrikler öyle

yaparlarmış, onu öğrenmiş olduk.

i. Kıyamet Günü Her Zalim İçin Bayrak Dikilmesi

Dokuzuncu hadîs-i şerîf:

Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet edildiğine göre Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuş:[96]

إِذَا جَمَعَ اللهُ الأَوَّلِينَ وَالآخِرِينَ يَومَ القِيامَةِ ، يُرْفَعُ لِكُلِّ غَادِرٍ لِوَاءٌ ، فَقِيلَ هٰذِهِ غَدْرَةُ فُلاَنِ بْنِ فُلاَنٍ (خ. م. عن ابن عمر)

RE. 41/9 (*İzâ cemea'llàhu'l-evvelîne ve'l-âhirîne yevme'l-kıyâmeti, yurfau li-külli gàdirin livâun, fekîle: Hâzihî gudretü fülân ibni fülân.*)

(*İzâ cemea'llàhu'l-evvelîne ve'l-âhirîne yevme'l-kıyâmeti*) "Allah kıyamet gününde evvelki insanları, sonraki insanları, hepsini mahşer yerinde topladığı zaman..."

İzdiham, kalabalık, herkes mahşer yerinde toplanacak. Hz. Âdem de gelecek, en son insan da gelecek. Hz. Âdem'in çağındaki insanlar da gelecek, sonraki insanlarda, herkes Arasat meydanında, Mahşer yerinde toplanacak.

"Kıyamet gününde Allah geçmişleri, gelecekleri, evvelkileri, sonrakileri topladığı zaman... (*Yurfau li-külli gàdirin*) Her cevr ü cefâ yapmış, zulüm yapmış insan için bir bayrak dikilir. (*Fekîle: Hâzihî gudretü fülân ibni fülân*) 'Bu falan oğlu filanca adamın yaptığı zulmün bayrağıdır.' denilir."

Her zalim için gizli kalmayacak gibi başına bir bayrak dikiliyor. Araplarda âdetti, göstermek, dikkati çekmek için bayrak alâmet oluyor. Kim zalim, kim zulüm yaptı dünyada, hangi zulüm içinse o adamın başına bir bayrak dikilir. Bu falan oğlu filancanın zulmünün bayrağıdır, işte onu işaret ediyor, diye herkes böyle işaretlenir.

---

[96] Müslim, *Sahîh*, c.IX, s.156, no:3265; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.244, no:754; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.517, no:7682; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.49, no:1767.

Muhterem kardeşlerim!

İnsanoğlu çok zalim bir mahlûk. Sırpları görüyorsunuz, durup dururken nasıl camileri yıkıyorlar, nasıl insanları öldürüyorlar. Sokaklar şehid cesetleriyle dolu, görüyorsunuz... Ortada fol yok, yumurta yok, bir şey yok.

İşte sen de yaşıyordun, o da yaşıyordu... Ama bir insanoğlunun şeytana uyması, dinsiz imansız olduğu zaman yaptığı böyle gaddarlıklar var.

Bir de müslümanım diyen insanların da birbirlerine yaptıkları şeyler çok olmuş. Bunun en bariz misali şu ki; Peygamber Efendimiz'in kucağına alıp, öpüp sevdiği torununu karısıyla, çocuklarıyla, akrabasıyla şehid etmişler. Düşünebiliyor musunuz?

Şimdi bize bazıları bazı haksızlıklar yapıyor da... Biz Mehmed Zahid Efendi'nin damadıyız, halifesiyiz, halefiyiz, vazifelendirdiği kimseyiz. O hocanın hatırı yok mu yani, buna bunu yapıyorsunuz?

Peygamber Efendimiz'in mübarek torunlarını kıtır kıtır kesmiş insanlar. Ve zulüm devam etmiş. Emevîler devleti boyunca devam

etmiş. Abbasîler "Bunlar zalim." diye isyan bayrağı açmışlar, Emevîleri öldürmüşler, onlar da devam etmiş. Onların zamanında Peygamber Efendimiz'in evladı tarassut, gözlem, gözetim, sıkı bir takip altında; bir yere gidememiş, çok kere zehirlenmiş ve saire…

İmâm-ı Âzam Efendimiz, bizim mezhebimizin kurucusu, hapiste zehirlenerek, sopayla dövülerek öldürülmüş. Hep bir politikadan. Politikacıların yani devleti haksız yere eline geçirmiş insanların asıl hak sahipleri hakkını almasın diye çevirdikleri entrikalardan ve zulümlerden...

Tabii bu dünyada bunlar oluyor. Sonra ne olacak?

Bu dünyada mazlum olan... Evet insana zulüm acı geliyor.

"—Vah yazık, kanı yere dökülmüş, öldürülmüş, kafası kesilmiş..."

Hz. Hüseyin Efendimiz'in kafasını kesmişler de Şam'a göndermişler, "Bak, kestik." diye. Kafası ayrı, vücudu ayrı.

Düşünebiliyor musunuz?

Peygamber SAS Efendimiz'in torunu! Ne zalimlikler olmuş... Bu dünyada ölen şehit oluyor. Daha ilk damlası, kanı yere damlarken cennete gidiyor.

Ama öldürene ne olacak?

Öldürene daha kıyamet gününde "İşte bu zalim!" O zalim şu zulmünden dolayı bayrak başına dikilecek, ondan sonra da başına gelecek belaların, cezaların haddi hesabı yok.

Zalimlere Allah âhirette cezasını verecek. Dünyada da verecek. Dünyada da cezasız bırakmaz. Yani ağız tadıyla yaşamazlar. Dünyada da görürler, ahirette de görürler.

Bosna-Hersek'teki olaylar benim uykumu kaçırıyor, keyfimi kaçırıyor, iştahımı kaçırıyor. Üzülüyorum. Herkes üzülüyor, ağlıyor, sızlıyor, şikâyet ediyor.

Ama muhterem kardeşlerim, bazı şeyler insanların başına ceza olarak gelir.

Neden? İslâm'ı yaşamamışlardır, namazı kılmamışlardır, zekâtı vermemişlerdir, Allah'ın yolunda yürümemişlerdir; ya da Yugoslavya'nın öbür tarafında Sırplar daha önce başkalarına zulm etmişlerdir, bunlar yardım etmemişlerdir, ceza şimdi onlara gelmiştir.

Ben geçen senelerden hatırlıyorum; Makedonya'da, Arnavutluk'ta Sırplar'ın büyük zulmü vardı. O zaman Bosna-Hersek ses çıkartmadı. Şimdi sıra bunlara geldi. Şimdi Makedonya ses çıkartmıyor. Belki ses çıkartacak durumda değil. Yani müslüman müslümanla ilgisiz kalınca, imdadına koşması gereken insanın imdadına koşmayınca ceza dönüp, bazen onun da başına geliyor. Ben böyle bir şey olmasından da korkuyorum. Yani bakıyorum; çok acı durumlar, çok feci durumlar; "Rabbimiz niye müsaade ediyor bunlara? Acaba ceza mı?" diye de aklıma geliyor.

Tabii bunu ders alalım diye söylüyorum.

Muhterem kardeşlerim!

Bir yerde mazlum varsa onun yardımına yetişmek, öteki müslümanların boynunun borcudur. Ya mâlen, ya bedenen, ya fiilen, ya kavlen mutlaka yardımcı olmaya çalışacak. Yardımcı olmazsa bir gün o bela dönüp onun başına gelebilir. Kim Allah yolunda cihat ederse, yardım ederse o kurtulur.

Bak Afganistan'dakiler mücadele ettiler, sonunda ne oldu?

Kurtuldular, değil mi?

Yani evet, üzülen üzüldü, ölen öldü, ölenler şehit oldu, kalanlar gazi oldu, haksız yere adam öldürenler de zalim, cezasını bulacaklar. Ama cihadın sonunda Afganistan Rusların eline düşmedi.

Müslümanların çalışması lazım. Allah yolunda yapması gereken şeyleri çok iyi düşünmesi lazım.

Ben buradan size, kendimize sözü getirmek istiyorum.

Biz de çok güzel günler yaşıyoruz; güneş var, sokaklar karpuz kavun dolu... Geçen gün arkadaşa gösterdim, Şehzadebaşı'ndan gidiyoruz; kırmızı kırmızı üzümler, kehribar gibi sarı sarı üzümler, alacalı alacalı, kırmızılı koca koca şeftaliler, sarı sarı kayısılar, hevenk hevenk muzlar... "Şu manzaraya bak!" dedim. El-hamdü lillah.

Yolun kenarı Gülhane parkı gibi, meyveler, sebzeler dizilmiş, bolluk bereket...

Bulgaristan'dan adam geliyormuş, diyormuş ki;

"—Bundan ben şimdi bir kilo alabilir miyim, serbest mi?"

Serbest, alabilirsin.

"—İki kilo alacak olsam alabilir miyim? İki kilo da verirler mi?"

Verirler.

"—Beş kilo da alacak olsam verirler mi?"

Verirler yahu, ne var?

Bulgaristan'da vermiyorlardı. Herkesin hissesine 250 gram düşüyor, parası olsa bile fazla alamıyordu. Para mühim değil, karneye bağlıydı. Bir ara bizde de ekmek karneye bağlıydı, para geçmiyordu. Hem parayı götürecektin hem de karne, böyle pul gibi bir şey, cırt cırt koparıp götürecektin, her ailede insan başına şu kadar… Fazla alamıyordun. Böyle açlık, kıtlık devirleri olmuştu.

Şu memleketimizde güneş var, meyve var, sebze var, rahat var, bolluk var, para var, pul var, yiyecek var, içecek var, giyecek var; hepimiz rahattan patlayacağız. Yani eriyip yağmuru görünce patırdayıp patladığı gibi, bizde rahattan, rehavetten, rahmetten patlayacak haldeyiz. Ekseriyet böyle. Yani en fakir dediğimiz insan açlık çekmiyor.

Öyle üç gün beş gün açlığı kim görüyor? Bir hurmayla akşam

eden kaç kişi var?

Otlarını yese, ot var hiç olmazsa, otlar da yenilebiliyor. Ekşi kulak otu var, gayet güzeldir, bilmem şu ot var, bu ot var; yenilebilir yani. Bolluk el-hamdü lillâh.

O halde bu nimetler içindeyken vazifelerimizi unutmayalım. Başkalarına yardımda kusur etmeyim. Zulmün karşısına çıkalım. Tenkit edelim.

Bu adamların mallarını almayalım. Bilsin ki Türkiye'deki 55 milyon insan küstü bize, haksızlık yapıyoruz, haksızlığa göz yumuyoruz. Bilsin ki "Vay, benim mallarım alınmıyor, satılmıyor!" diye. Bir dükkânın malı satılmazsa, bir milletin malı satılmazsa yola gelir. Bu adamların dinleri imanları para olduğu için bundan anlarlar, başka şeyden anlamazlar. Malını almayacaksın. Boykot ilan edeceksin;

"—Sen şöyle yaptığın için almıyorum senin malını!"

Alman malına boykot, Avusturya malına boykot, Sırp malına boykot...

Adam böyle etrafında pervane gibi dönmeye başlar.

Yani onu da mı yapamazsın? Çıkıp bir mitingde bir şey de söyleyemez misin? Bir para gönderemez misin?

Bazı kimseleri duyuyorum ki oraya cihada gidiyorlarmış. Allah razı olsun. Afganistan'da, bazıları kalkmış oraya cihada gitmiş. Bir kişi de olsa hiç olmazsa vazifesini yapıyor.

O kadar zengin Arap devletleri var... Şöyle bazuka diye bir alet vardır, "roket atar" diyorlar, çeşitleri var. "Law" adını alan bir atışlık şeyler vardır. Omuzuna alıp tanka tutsan, tetiğini çeksen tank gider, havaya uçar. Bu zavallı mazlumların elinde bunlardan olsa ötekiler tankla saldıramazlar. Tanksavar silahı yok ki saldırıyor. Ondan sonra uzaktan müslüman avlıyorlarmış, avladıkları müslüman kafası kadar mükâfat alıyorlarmış.

Balkanlar'da müslüman bırakmayacaklar. Niyetleri böyle. Bizde burada susuyoruz, duruyoruz. İslâm âlemi duruyor. Suud duruyor, Amerika'yla dost, İngiltere'yle dost..."Vermiyorum sana! Petrol de vermiyorum, şunu da vermiyorum! Oradaki petrolü kes!" dese keser. Petrol için bak adam dünyayı yerinden oynattı. Saddam Kuveyt'e saldırdı. "Eskiden toprakları bizimdi." dedi diye kıyamet

koptu. Petrolü yine verme.

"—Yugoslavya'daki zulmü durdurmazsan sana petrol vermiyorum."de.

Diyemiyor. Orada Müslümanlar kıtır kıtır kesiliyor, kanlar içinde, karısı gidiyor, çocuğu gidiyor, kızı gidiyor, bilmediğimiz daha neler oluyor, camiler yıkılıyor. Bosna'nın, Hersek'in güzelim tarihî eserleri mahvoluyor. Mushaflar yerlerde yakılıyor. Öteki İslâm Alemi, bir milyar müslüman varmış dünya üzerinde; masal! Nerede müslüman? Hani? Olsaydı bir şey yaptıklarını görürdük, diye insan üzülüyor.

Onun için zulme razı olmayın. Zulme karşı yapabileceğiniz her şeyi de yapın.

Boutros Ghali:

"—Kıbrıs'tan bilmem şu kadar toprak verin, sulh olsun."

Kepaze! Kıbrıs'ın tamamı bizimdi. Siz hücum ettiniz, köyleri bastınız, 60-70 kişiyi öldürdünüz, mâsum çocukları, boğazlarını kesip, kanlarını akıtıp küvetlere doldurdunuz. Savaştık, bu toprakları aldık. Daha yarısını sizin elinize bıraktığımıza üzülüyoruz. Sen bizden daha ne toprak istiyorsun? Yüzsüz adam! Saldırdın, kestin, astın ya... Şimdi yenildin, Amerikan arkasından toprak talep ediyor. Amerikalı bilmem kim mektup yazıyormuş, sert bir mektupmuş filan. Bütün Türkiye ayağa kalkmalı, "Öyle şey olur mu?" diye.

Kimse aldırmıyor, ses çıkartmıyor. Ondan kaybediyoruz.

Orada bir cami yıkılınca bütün müslümanların ayağa kalkması lazım. Kalkmıyor. Minareleri delik deşik etmişler, yıkmışlar; kimse tepki göstermiyor. Ama biz burada, Avrupa darılacak diye Ayasofya'yı cami olarak kullanamıyoruz. Amerika istedi diye Yunanlı'nın patrikhânesini açıyoruz.

Onun için aklımızı başımıza toplayalım ki böyle zulümler ileride gelmesin. Âhirette cezası olacak ama dünyada da cezasız kalmıyor.

Allah bizi affeylesin…

i. Allah Amelde Şirki Kabul Etmez

Onuncu hadîs-i şerîf:

Ahmed ibn-i Hanbel'de, İbn-i Mâce'de, Neseî'de, Taberânî' de vs.

olan bir hadîs-i şerîf. Ebû Saîd ibn-i Ebî Fudâle Hazretleri'nden rivayet edilmiş. Burada buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:[97]

إِذَا جَمَعَ اللهُ الأَوَّلِينَ وَالآخِرِينَ لِيَوْمٍ لاَ رَيْبَ فِيهِ ، نَادَى مُنَادٍ : مَنْ كَانَ أَشْرَكَ فِي عَمَلٍ عَمِلَهُ لله أَحَداً ، فَلْيَطْلُبْ ثَوَابَهُ مِنْ عِنْدِهِ ، فَإِنَّ اللهَ أَغْنَى الشُّرَكَاءِ عَنِ الشِّرْكِ (حم. ت. ه. عن أبي سعيد بن أبي فضالة)

RE. 41/10 (*İzâ cemea'llâhu'l-evvelîne ve'l-âhirîne yevme'l-kıyâmeti li-yevmin lâ raybe fîhi, nâdâ münâdin: Men kâne eşreke fî amelin amilehû li'llâhi ehaden, felyatlub sevâbehû min indihî, feinna'llâhe ağne'ş-şürekâi ani'ş-şirki*.)

(*İzâ cemea'llàhu'l-evvelîne ve'l-âhirîne yevme'l-kıyâmeti li-yevmin lâ raybe fîhi*) "Allah CC hiç şek ve şüphe olmayan o âhiret âleminde evvelki insanları, sonraki insanları topladığı zaman, (*nâdâ münâdin*) bir nidâ edici çıkar, şöyle nidâ eder..."

Bu nidâ edici, herhalde Allah'ın vazifelendirdiği melektir. Mahşer halkının karşısında çıkıp onlara seslenecek. Ne diyecek?

(*Men kâne eşreke fî amelin amilehû li'llâhi ehaden, fe'l-yatlub sevâbehû min indihî*) "Kim Allah için işlediği bir işte Allah'a bir şeyi ortak koşmuşsa gitsin sevabını o ortak koştuğu insandan istesin. Allah'tan sevap beklemesin bugün… Çünkü Allah CC ortaktan en münezzeh olandır. Bu işin ortağa tahammülü yoktur; ortak koşularak yapılmışsa Allah o ameli kabul etmez. Ortağa ihtiyacı yoktur. Ortak için yapılan şeye de ihtiyacı yoktur. Hepsini reddeder."

Şimdi bunu biraz izah edelim, muhterem kardeşlerim:

Bir insan mesela namaz kılıyor. Namaz Allah için yapılan bir

---

[97] Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.429, no:3079; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.245, no:4193; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.466, no:15876; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.307, no:778; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.330, no:6817; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.131, no:404; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1185; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.I, s.315, no:185; Ebû Saîd ibn-i Ebî Fudâle RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.470, no:7472; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.48, no:1766.

ibadettir. Namaz, ibadetlerden bir ibadettir. Namaz kılıyor ama bir de içinde bir başka maksat var, kafasında bir niyet var. Riya ve gösteriş, bu işi bir de onun için yapıyor.

Mesela vali dindar, bakan dindar; bakanın Cuma namazı kıldığı yerde görünüyor, onunla beraber namaz kılıyor. Gönlüne girecek, işe alınacak.

"—Namazı niçin kıldın sen?"

"—Hem Allah rızası için kıldım, hem bakan görsün diye kıldım." diyecek. "Hem işe gireyim diye kıldım, hem sevap alayım diye…"

Öyle yağma yok. Ahirette, Allah'ın gelmiş gelecek bütün insanları topladığı, şek şüphe olmayan o günde bir münâdi çıkacak, seslenecek:

"—Allah için işlenen bir amelde kim başkasını Allah'a şerik koştuysa, gitsin sevabını ondan istesin."

Git bakandan iste sevabını bakalım, yürü hadi! Sen o namazı biraz da bakan için kılmıştın, biraz da Allah için kılmıştın; yüzde kırk yedi Allah için, yüzde elli üç falanca için... Öyle yüzdeye müzdeye, ortaklığa Allah'ın bir işte, bir ibadette rızası, tahammülü yoktur.

"—Git sevabını ondan iste." ne demek?

"—Ben sevap vermeyeceğim. Onun da sevap vermeye hakkı yok. Bu işten sen ceza göreceksin, kâr etmeyeceksin." demek.

Açıkça anlaşılsın diye böyle ifade edebiliyorum.

O halde insan ibadetleri, taatleri, hayrâtu hasenâtı niçin yapacak? Sırf Allah rızası için!

دَعَوُا اللّٰهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ (يونس:٢٢)

(*Deavu'llàha muhlisîne lehü'd-dîn*) "O zaman Allah'a hiç başka şeyi ortak koşmadan, yani Lât'ı, Uzzâ'yı, Menât'ı, şu veya bu putu zikretmeden; Ayı, Güneş'i karıştırmadan, 'Amân yâ Rabbi!' derler, Allah'a ihlâsla dua ederler." (Yunus, 10/22)

İhlâs ne demek? Halis demek.

Halis ne demek? Katıksız demek. Halis altın, som altın demek, katıksız demek.

Halis amel, halis niyet ne demek?

Hiç katık yok, başka hiçbir maksat yok. İnsanlar sevmiş sevmemiş, beğenmiş beğenmemiş, kızını vermiş vermemiş, işe almış almamış, bağışta bulunmuş bulunmamış... İnsan hayırlı işi Allah için yapacak. Böyle yaparsa sevabı olur. Yaptığı işte birisini ortak koşarsa, "Git, ondan al sevabını!" der. O da veremeyeceği için ahirette hiç o işin faydasını görmez. O şirk koştuğundan dolayı mahrum kalır, ceza görür.

Onun için her işimizde ihlâsla yapmaya, hâlisâne yapmaya, Allah'a şirk koşmadan, iki-üç maksatlı, çifte maksatlı, çok amaçlı iş yapmamaya gayret edelim.

İbadet ve taatler bir tek amaçla olur:

إِلٰهِي أَنْتَ مَقْصُودِي ، وَرِضَاكَ مَطْلُوبِي !

(*İlâhî ente maksùdî ve rıdàke matlûbî.*) "Yâ Rabbi! Benim maksudum, muradım, hedefim, gayem sensin; ben senin rızanı istiyorum, onun için yapıyorum." derse kurtulur.

Demezse mahvolur, helâk olur.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi halis muhlis, ihlâslı kullarından eylesin… Riyadan, gösterişten, şirkten, şirkin gizlisinden, âşikâresinden, celîsinden, hafîsinden bizi uzak eylesin… Dünyada bahtiyar olarak yaşatsın; huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak varmayı nasib etsin... Cennetiyle, cemaliyle müşerref eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

02. 08. 1992 – İskenderpaşa Camii

11. EVLENMEDEN ÖNCE GÖRÜŞMEK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayra halkıhî seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân! Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem...

Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا خَطَبَ أَحَدُكُمُ الْمَرْأَةَ ، فَإِنِ اسْتَطَاعَ أَنْ يَنْظُرَ مِنْهَا إِلَى مَا يَدْعُوهُ

إِلَى نِكَاحِهَا ، فَلْيَفْعَلْ (حم. د.ع. ك. ق. طح. ض. عن جابر)

RE. 44/1 (*İzâ hatabe ehadükümü'l-mer'ete, feini'steta'a en yenzura minhâ ilâ mâ yed'ùhu ilâ nikâhihâ, felyef'al*)

Sadaka rasûlü'llàh, fîmâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Peygamber SAS Hazretlerinin mübarek hadîs-i şeriflerinden bir miktar okuyup, anlayıp anlatmaya çalışacağız.

Bu hadîs-i şeriflerin izahına başlamadan önce, evvelen ve hâsseten efendimiz, Peygamberimiz, rehberimiz, başımızın tâcı Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin ruh-i pâkine hediye olsun diye; sonra onun cümle âlinin, ashâbının, etbâının ve ahbâbının ruhlarına;

Cümle evliyâullahın, sâir enbiyâ ve mürselînin ve hâsseten verese-i enbiyâ ulemâ-i izâmımız, meşâyih-i kirâmımız, sahâbe-i

kirâmdan müteselsilen Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar güzerân eylemiş olan sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ruhlarına ve onların hulefâsının, tâbîlerinin, müridlerinin, muhiblerinin ruhlarına hediye olması için;

Hâsseten okuduğumuz eseri telif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Efendi Hocamız'ın ruhu için; bu eserin içindeki hadislerin bize kadar gelmesine emek sarf etmiş olan bütün râvilerin, alimlerin, hadis alimlerinin ruhları için;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücâhidlerin, Allah yolunda gayret gösteren bütün mücahid insanların, hayır ve hasenat sahiplerinin, içinde ibadet yaptığımız şu camiyi bina etmiş olan İskender Paşa'nın ve yıllar geçtikçe, eskidikçe, lüzum görüldükçe bu camiyi tekrar tekrar tamir eden, tevsi eden, genişleten, ibadette, hizmette daim tutan kimselerin;

Uzaktan, yakından bu hadis-i şerifleri dinlemek üzere gelen siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş olan bütün geçmişlerinin, yakınlarının, sevdiklerinin, dostlarının mü'min olanlarının ruhlarına hediye olmak üzere bir Fatiha, üç İhlâs-ı Şerif okuyup öyle başlayalım, buyurun:

……………………………………

a. Evleneceği Kızın Yüzüne, Boyuna Bakılabilir

Metnini az önce okumuş olduğumuz hadis-i şerif Buhàrî'de, Ahmed ibn-i Hanbel'de ve daha başka kaynaklarda mevcud olan, Câbir RA'dan rivayet edilmiş bir hadis-i şerif.

Peygamber SAS Hazretleri buyuruyorlar ki:[98]

إِذَا خَطَبَ أَحَدُكُمُ الْمَرْأَةَ فَإِنِ اسْتَطَاعَ أَنْ يَنْظُرَ مِنْهَا إِلَى مَا يَدْعُوهُ إِلَى نِكَاحِهَا فَلْيَفْعَلْ (حم. د.ع. ك. ق. طح. ض. عن جابر)

---

[98] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.V, s.475, no:1783; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.334, no:14626; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.84, no:13265; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.III, s.14, no:3960; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.290, no:44527; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.95, no:1855.

RE. 44/1 (*İzâ hatabe ehadükümü'l-mer'a*) "Sizden biriniz bir kadına evlenme teklifinde bulununca, kadınla evlenmek için müracaat edince..." Buna hutbe-i nikâh diyorlar; nikâhlanmak için talepte bulunmak, kız istemek…

Dinimiz politika olarak evlenmeyi, nüfusun artmasını, müslümanların kalabalıklaşmasını teşvik ediyor. Biz bu tavsiye-i nebeviyyeye riayet eylesek, bugün dünyayı nüfusla fethederiz.

Geçtiğimiz yıllarda 10, 20 yıl önce İngiliz mecmualarında okumuştuk ki:

"—Rusya'da müslümanlar çoğalıyor. Zamanla Sovyetler Birliği'nin tamamına hâkim olacaklar."

"—Eyvah!" dedim kendi kendime. Bu adamlar bunu tespit etmişler. Şimdi bunun karşısında tedbir de alırlar. Çünkü müslümanların çoğalmasını, hâkim olmasını istemezler. Tespit ettikten sonra müslümanların başına çorap örerler." filan dedim.

Arkasından Rusya'nın parçalanma işi geldi. Ruslar kendilerinin oldukları yerleri ayırdılar, kıvırdılar güzel yerleri, gelişmiş yerleri... Çölleri de müslümanlara bıraktılar.

"—Ne haliniz varsa görün! Sizi soframıza almıyoruz. Kendiniz peynir ekmek, tuz ekmek yiyin. İşinizi halledin!" dediler, ayırıverdiler. Evden dışarı çıkarıvermek gibi.

Yoksa o düzen içinde kalabalık olarak devam etseydi, nüfus öbür tarafı bastıracak gibiydi. O mümkün değil artık. Rusya kendi içinde nüfusu istediği kadar gelişirse gelişir. Kendisinin olur. Ukrayna kendisi gelişir. Ötekisi kendisi gelişir. Özbekistan da gelişirse orada biraz gelişir; ama ne kadar çok gelişse öbür tarafa sataşabilmesi mümkün olmaz.

İçeride serbestlik yok çünkü. Birlik ve beraberlik yok. Ayrılmadan hürriyet olsaydı, belki tamamına hâkim olma durumu varken; şimdi tamamına hâkim olmayı böylece sınırlarla kesmiş mi oldular diye düşünüyorum.

Bir oyun mu filan diye.

Avrupa'da da nüfus artmıyormuş. Bazı ülkelerde nüfus daha da geriye gidiyormuş, diyorlar. Ve nüfusun yaş ortalaması çok yüksekmiş. Yani ahâli ihtiyarmış. Gençler yetişmeyince, bebek yapmayınca mevcutlar yaşlanıyor. 60 yaşında, 70 yaşında bir sürü

ihtiyar insandan ibaret oluyor nüfus. Tabii onlar gidince, yerine bebek de gelmedikçe nüfusları azalıyor.

Fransa'da, Almanya'da böyle durumlar olduğunu söylüyorlar. Türkiye'nin de genç nüfusun çok olduğu, yaş ortalamasının bir hayli hoşlanılacak şekilde olduğu, nüfusun genç dinamik elemanlardan meydana geldiği söyleniliyor. Bu da bir avantaj oluyor.

Genç ahâli bir tarafta, ihtiyarlar öbür ülkelerde. Bu tarafta gençler; cıvıl cıvıl, pırıl pırıl, enerjik, kuvvet dolu insanlar. Öbür tarafta da içi geçmiş kimseler. Tabii bu bir millet için lehte bir durum.

Biz Peygamber SAS Efendimiz'in evlenin, çoğalın tavsiyesini uygulamaya devam edersek, bu adamlarda çocuk yapmaktan memnun değiller. Hoşlanmıyorlar. Köpek beslemeyi tercih ediyorlar. Kucaklarında köpek. Arabalarında köpek. Köpek oteli, köpek lokantası, vesairesi, vesairesi. Köpeklere hizmet yolunda geçiyor, ömürleri. Biz artarız. Dünyaya hâkim olabiliriz.

Ama nüfusu müslüman yetiştirmek lazım. Adının müslüman adı olup da kalbinin kâfir kalbi. Kafasının kâfir kafası, fikrinin kâfir fikri olması. O zaman müslüman nüfusu artıyor diye göstermez.

Yetişen nesil nasıl? Camilerde ekseriyetle gençler mi var? Üniversitelerdeki gençler ekseriyetle Müslüman mı, mütedeyyin mi? Lisedeki gençler Müslüman mı, mütedeyyin mi?

Genç nüfus, bu beğendiğimiz insanlar; 100 kişide anket yapsak, 1000 kişide, 10 bin kişide anket yapsak yarıdan çoğu Müslümanlıktan mı geliyor? Yoksa kafası, gönlü boş mu veya kara mı veya kırmızı mı? Menfî mi? Bu önemli. Adının Ahmet olması, Ali, Veli olması yetmiyor. Adamla konuştuğun zaman bakıyorsun kâfir…

İnkâr ediyor, çünkü. Ayeti inkâr ediyor. Hadis-i şerifi inkâr ediyor. Benim öyle şeye aklım ermez, diyor. Başörtüsüyle uğraşıyor. Sakala çatıyor. Camiye kızıyor. Ezana kızıyor. Ezansız bir semt istiyor. Ezanı hoparlörler bağırmasın, uykum bölünüyor filan. Kâfir. Yani hasım, İslâm'a düşman. İçinde hınç var. Bunun adının eski an'anevî isimlerden birisi olmasının bir faydası yok.

Mühim olan evlatlarımızı halis, muhlis, sâdık, âşık, şuurlu,

gayretli müslüman olarak yetiştirmek. O zaman müslümanlar artıyor, diyebiliriz. Yoksa nüfusun artması da yetmiyor. Müslüman nüfus artması veya artan nüfusun müslüman olarak ortaya çıkması, müslümanlaşması…

Bir profesör arkadaş diyor ki:

"—Ah bizim zamanımızda, üniversitesinde tıp fakültesinde okurken hocalarımızın arasında bir tane namazlı niyazlı müslüman yoktu. Hepsi bize karşıydı. Hasımdı. El-hamdü lilah, şimdi bir sürü profesör var; doçent var. Mü'min, namaza gidiyor, camiye gidiyor, cumaya gidiyor filan. Bu güzel bir şey.

Ama kâfi değil. Yeterli değil. Çünkü semt semt, şehir şehir dolaştığın zaman, insanlarla konuştuğun zaman resmi televizyon, gayri resmi televizyon, yurt dışı televizyon yayınları, komşulardan gelen yayınlar, uydulardan gelen yayınlarla kafalarının, kalplerinin İslâm'dan kaymış olduğunu, sapmış olduğunu görebiliyoruz; bazı kimselerin.

O halde var gücümüzle, her yönden müslümanı arttırmaya çalışmamız lazım. İşte bu mantık içinde evlenmeyi Peygamber Efendimiz teşvik buyurmuş. Elbette bir bildiği vardır. İstediği vardır. Emri başımızın üzerindedir. Evleneceğiz.

Bekârlık sultanlıkmış.

Bekârlık sultanlık değil, padişahlık değil. Dünyanın hâkimiyeti olsa Peygamber Efendimiz'in dediğini yapsak daha iyi. Mühim olan Peygamber Efendimiz'in tavsiyesini tutmak.

"—Hocam; çok çocuğa bakmak zor."

Çok çocuğa bakmak zor da olsa Efendimiz'in tavsiyesini tutmak iyi.

"—Beslemek, yetiştirmek bir problem."

Çalış, çabala. Hepsinin rızkını Allah gönderiyor. Seninkini de o gönderir. Her şey hallolur. Öyle kardeşlerimiz var ki hayranlık duyuyorum. Üç tane, dört tane, beş tane çocuğu var. Hepsi hafız veya şöyle böyle filan.

Hepsini din yolunda yetiştirebilmiş; hoca yetiştirebilmiş, imam hatibe gönderebilmiş, ilahiyata gönderebilmiş. Aslanın oğlu yine arslan olur. Kendisi müslüman, çocuğu da İslâm terbiyesi görüyor. Kendisi derviş. Çocuğu da elbette böyle ahlâklı, güzel olacak. Ve

inşaallah iyi şeyler yapacaklar, bunlar.

Böyle olunca nikâha rağbet var. Nikâh, yâni evlenmek kıymetli, teşvik edilen bir şey. Nikâh yoluyla insanların böyle yuvalar kurması, evlenmesi teşvik ediliyor.

Diyor ki Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerîfinde:[99]

إِذَا خَطَبَ أَحَدُكُمُ الْمَرْأَةَ ، فَإِنِ اسْتَطَاعَ أَنْ يَنْظُرَ مِنْهَا إِلَى مَا يَدْعُوهُ

إِلَى نِكَاحِهَا ، فَلْيَفْعَلْ (حم. د.ع. ك. ق. طح. ض. عن جابر)

RE. 44/1 (*İzâ hatabe ehadükümü'l-mer'a*) "Sizden biriniz bir kadına evlenme teklifinde bulununca, kadınla evlenmek için müracaat edince, imkân bulursa, nikâhını destekleyici olacak vasıflarına nazar etsin!

Kadının yüzüne, boyuna bakabilirse baksın!

"—Yüzü güzelmiş. Haydi, tereddüdüm kalktı. Evleneyim şununla…" Veyahut "Selvi boyluymuş. Tamam, evleneyim!"

Yani bu arzunun lehte neticelenmesi. Veyahut:

"—Hay Allah! İstiyordum ama bununla yapamayacağım. Hocam; elimden gelmiyor, ne yapayım? Kusuruma bakma!" filan.

Kimisi geliyor, bize müracaat ediyor. Hayırlısıyla şöyle bir işe aracı olmamızı istiyor. Bizimde hatırımıza gelen birisi olursa bak, git falancayla konuş; filancayla diyoruz. Ondan sonra bakıyorsun olmuyor. Veya evleniyorlar. Ondan sonra geçim olmuyor.

Ben bu aile saadetinin devamına çok önem veriyorum. Dinimiz çok önem verdiği için konuşmalarımda buna pay ayırmaya dikkat ediyorum. Çok önemli bu.

Kimisi kadını alıyor. Annesinin, babasının evine göndermiyor. Ya bu senin esirin mi?

"—Gitmeyecek."

---

[99] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.V, s.475, no:1783; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.334, no:14626; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.84, no:13265; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.III, s.14, no:3960; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan,

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.290, no:44527; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.95, no:1855.

Niye gitmeyecek? İki gözümün nuru, ne diye göndermiyorsun? Onun canı yok mu? O annesini özlemez mi? O babasını özlemez mi?

“—Bizim âdetimiz, töremiz böyle.”

İslâm’ın dışında adet, töre mi olur? İslâm’ın dışındaki töreler, âdetler cahiliye âdeti olur. Var mı Peygamber Efendimiz’den böyle bir rivayet: “Aldığınız kızı, kapatın kafese, vurun kilidi üstüne. Hiç annesine, babasına götürmeyin!” diye.

“—Annesine, babasına götürünce huyu bozuluyor.”

Canım bozdurtma…

“—Şımarıyor.”

O da şımarmasın tabii. Kocasına darılıyoruz, ona da onu tavsiye ediyoruz.

Evin reisi erkektir. Kadın, kocasına itaat edecek. Peygamber Efendimiz’e secde etmek istediler.

“—Hayır!” dedi. “Secde etmek yoktur, bizim şeriatimizde... Ama bir kimse bir kimseye secde edecek olsaydı, böyle bir müsaade olsaydı —yok, ama olsaydı— ben şahsen kadının kocasına secde

etmesini emrederdim.” dedi.

Yok böyle bir şey ama bu ne demek? Kadın kocasına hürmet edecek.

Pekiyi, koca ne yapacak?

“—Benim pazum kuvvetli. Çapı 35 santimetre. Halteri şu kadar kaldırıyorum!” filan diye egzersizini kadın üzerinde yapmayacak.

Pat bir tane, çat bir tane, küt bir tane. Böyle şey olmaz. Yok, böyle bir şey. Dindar olduktan sonra böyle bir eza, cefa yapmak yok.

Dışarı çıkartmamak yok. Anasına, babasına göndermemek yok. Hukukunu çiğnemek yok. Sen burada çiğnersin, yarın Allah; onu haklı çıkartır. Senden hakkını alır. Yarın sen cezayı çekersin. Hukukuna riayet edeceksin. Gönlünü hoş tutacaksın. O da senin gönlünü hoş tutacak. Muhabbet olacak. Allah’ın rızasını kazanacaksınız. Müslüman evlatlar yetiştireceksiniz.

Sizden sonra da onlar hayırlı işler yaptıkça sevabı siz kazanacaksınız. Ahirette de hayrını göreceksiniz, dünyada hayrını göreceksiniz. Bir çocuk; annesi, babası için dünyada da sermayedir. Ahiret sermayesidir, aynı zamanda.

Neden?

Öldükten sonra evladın yaptığı hayırlar babaya gider. Evladı yüzünden baba kurtulur, anne kurtulur. Kabri nur dolar. Makamı yüksek olur. Cennete gider. O bakımdan hayırlı evlat yetiştirmek fevkalade önemli, akıllıca bir iş. En önemli işlerden birisi.

Büyüklerimiz düşünmüşler. En hayırlı işler hangileri, neleri yapalım filan diye. Bekâr duranlar gitmiş, evlenmiş. Evlendiği zaman sevabı çok oluyor. Evlat yetiştirdiği zaman sevabı devam ediyor. Öldükten sonrada amel defteri kapanmıyor.

Sevaplar yazılmaya devam ediyor, diye sırf bu sebeple evlenmişler. Sevabı var bu işin.

“—İlle güzel olsun...”

Tabii güzellik birkaç çeşittir. Vücut güzelliği vardır. Huy güzelliği vardır. Akıl güzelliği vardır. Bunların hepsi bir güzelliktir.

Dirayetlidir. Çocuğu iyi yetiştirecek durumdadır. Veyahut huyu çok güzeldir. Veya dindarlığı harikadır. O da bir güzellik. O güzelliği görmek lazım.

Ve o güzelliği başkasından da üstün tutmak lazım. Bir kadın malından dolayı evlenilebiliyor, alınabiliyor. Güzelliğinden dolayı

ekseriyetle alıyorlar. Soyundan, sopundan dolayı alınabiliyor. Falanca zengin milyarderin karısıdır. Kızıdır.

Onu alırsam milyonlara fabrikalara bende konarım, filan diye bazı damat namzetleri onun peşinde, onun için koşuyor. Güzel değil. Ama evlendiği zaman zengin olacak diye ondan koşuyor. Parası için. Güzelliği için. Soyu, sopu için. Alınabiliyor.

Peygamber Efendimiz bunları söylemiş; hadîs-i şerîfinde. Bu sebeplerden dolayı alınabilir; ama sen dindarlığı için al.

Dindarlığı iyi olan kızı almaya rağbet et, diye tavsiye etmiş. Paraya bakma, güzelliğe bakma, soya sopa bakma. Dindarlığa bak diye söylemiş. Ama tabii o da istenmeyecek diye bir şey yok.

Bir kadın dindarsa çok güzel. Huyu da güzelse aliyyul âlâ. Vücudu da güzelse oh o zaman, âlânın âlâsı. Güzel.

Peki, ötekiler ne olacak?

Onlar da evlenecek. Onlar da evlensin yazık. Bir misâli her zaman söylüyorum.

Bende fayda görüyorum. Ankara'da melek gibi bir kimseyle tanışmıştık. Onun babasını anlattılar. Melek gibi bir adamdı, evliyâ gibi. Konuşması... Kimseyi üzmez yumuşak filan. İyi bir kimseydi. Allah rahmet eylesin, öldüyse. Kaldıysa selamet versin.

Bu kimin çocuğudur?

Bir alimin çocuğuymuş. Bu alim bir gün gitmiş, mahalledeki bir evin kapısını çalmış.

"—Hocam, hoş geldin. Aman ne şeref, ne devlet, ne saadet bizim için. Buyurun efendim; şöyle başköşeye oturun." filan.

Hoca efendi, ciddi alim. Oturmuş.

"—Bir emriniz mi var efendim?"

Evin sahibi soruyor.

"—Evet. Allah'ın emridir. Ayıplanacak, kınanacak, küsülecek bir durum yoktur. Sizin bir kızınız olduğunu öğrendim. Allah'ın emriyle, Peygamberimizin sünneti üzere ben sizin kızınızla evlenmek istiyorum. Kızınıza talibim. Kızınızı istiyorum." demiş.

Olmuş bu hadise, o tanıdığım şahsın babası bu. Masal değil, hikâye değil. Uydurma bir şey, roman değil. Senaryo değil.

Kızın babası:

"—Canım feda sana hocam. Bizim için çok büyük şeref. Evet,

kızım da var doğru. Ama hocam kızım sakat. Ayakları tutmaz. Elleri çolak, gözü şaşı.” bilmem ne, bir sürü kusuru var.

Hoca Efendi, gayet ciddi.

“—Evet. Biliyorum. Onu bile bile istiyorum.”

“—Hocam size layık değil.”

“—Yok, onu düşünmek bana ait bir mesele… İstiyorum!” demiş, ısrar etmiş.

“—Pekâlâ…” demişler.

Nikâhlanmışlar, bu çocuk doğmuş.

O hoca Efendi niye evlenmiş? Çok dindar bir insanmış. Evlenmese de olacakmış. Ama düşünmüş ki; bu kızcağızı kimse gidip almaz. Evde kalır. Anası, babası ölür. Perişan olur. Bu kızcağızı ben alayım. Gönlünü yapayım. Bir kulun gönlünü kazanmış olayım.

Oradan da sevap alayım. Aslında evlenmek arzusu filan yok. İlme kendisini vermiş. İbadete kendisini vermiş bir insan; ama o kızında gönlünü hoş edeyim. Onunda duasını alayım, diye almış kızı. Böylesine de maşaallah, can kurban. Böyle insanlar da oluyor demek ki. Kimisi de:

“—Yeşil gözlü isterim.”

Ya bu kara gözlü olsa ne olur?

“—Yok, yeşil olacak. Saçları sarı olacak…” bilmem ne.

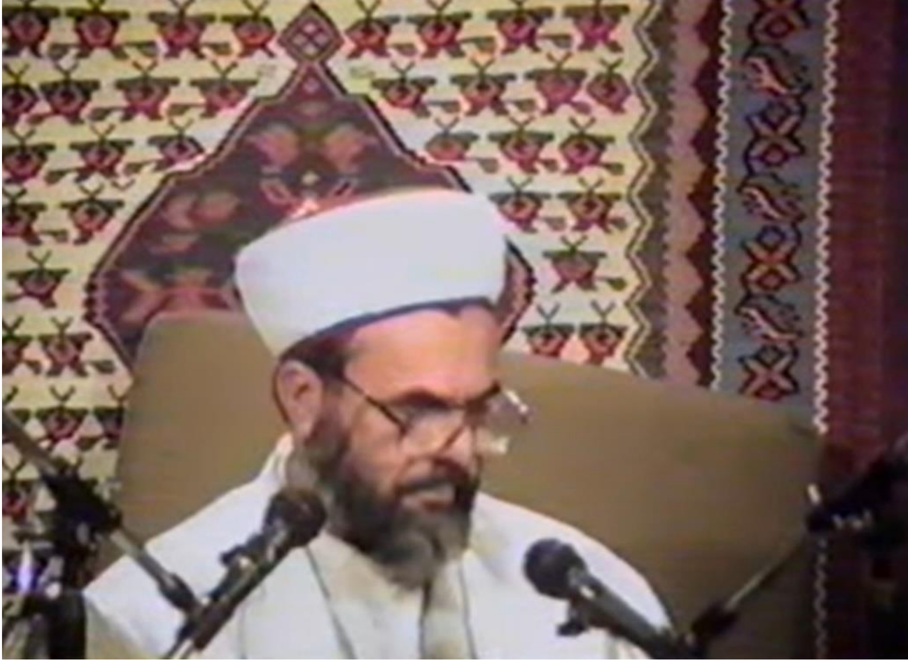
Canım saçları şöyle de olsa böyle de olsa sen onları bırak. İlmine, irfanına, dindarlığına bak diyorsun. Anlatamıyorsun.

“—Bir kız evlenilecek, alınacak, istenecek. Bakılabilir mi?”

Bakılabilir. Bu hadîs-i şerîf onu gösteriyor. Sizden biriniz kadını istemeye niyetlendi mi, gücü yeterse onun nikâhına, kendisini rağbet ettirecek yerlerine bakabilir. Yüzüne bakabilir, güzel mi diye.

Boyuna, posuna şöyle nazar edebilir; bakabilir diye Efendimiz’in müsaadesi var. İmam Buhârî Hazretleri’nin kitabında ve diğer kaynaklarda rivayet edilmiş.

Hz. Ali Efendimiz’den rivayet edilmiş, bu hadîs-i şerîf. Bu da sizi şaşırtabilir. Hayret edersiniz, Allah Allah! Böyle olduğunu bilmiyordum, diyebilirsiniz. Sizden biriniz kadına nikâhına talip oldu mu, istemeye karar verdi mi; Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerifinde buyuruyor:

(*Felyes'el an şearihâ*) "Saçı nasıl diye onu da sorsun!" Topuklarına kadar uzun, güzel saçları var. Sırma gibi, ipek gibi filan neyse. Saçını da sorsun. Çünkü güzelliğini de sorsun. Güzelliğini sorduğu gibi güzel mi çirkin mi, saçı nasıl onu da sorsun. Çünkü saç da iki güzellikten birisidir buyurmuş, Peygamber Efendimiz.

Burada yesel kelimesi, elif üzerine konulmamış. Harekesi de yok ama yüsel gibi okunabilir. Ama yesel yani güzel mi değil mi diye güzelliği hakkında bilgi sorduğu gibi, saçı hakkında da bilgi sorsun; nikâhına talip olduğu kadının. Çünkü saç da iki güzellikten birisidir.

İki güzellikten birisidir ne demek? Şu mânaya gelebilir: Yarısıdır. Bayağı bir önemli güzelliktir mânasına gelebilir. Yani yüzde ellisidir mânasına gelebilir.

Veyahut bütün öteki güzellikler hepsi yüzde elli, saç da yüzde elli. Yani yüz güzelliği, göz güzelliği, boy güzelliği ve saire filan. Saçlar o kadar önemli. Bu hadîs-i şerîf bize ne gösteriyor?

İmamlarımızın, mezhep müctehidlerimizin, büyüklerimizin bize bildirdiği, yalnız namazda değil her zaman saç kapanacak.

Neden? Âyet-i kerîmede kadınlar güzelliklerini örtsünler, nâmahreme göstermesinler diye emredilmiş. Saç da güzelliktir. Binâen aleyh; örtülecek diye mezhep imamlarımız karar vermiş.

Bu kıl güzel olur mu? Kıl yemeğe düşse ağzımıza geliyor, midemiz kabarıyor filan. Kenara atıyoruz. Bu güzel olur mu?

Güzelmiş işte... Güzellik unsuru olduğu anlaşılıyor. Örtülmesi lazım. Güzelliklerini kadınlar örtüyle saklayacaklar. Örtülü gezecekler.

Ziynetleri aşikâre, bakın; felsefeler ne kadar değişik. Müslümanın felsefesiyle, gayrimüslimin felsefesi ne kadar, ne kadar farklı. Bizde güzellik var. Saklamak gerekiyor.

Avrupa'da, şu Batıda bütün güzellikleri meydanda. Hepsini açığa çıkartmak, izhar etmek, reklam etmek ve göstermek. Entari yaptırmışsa bile kalçasına kadar, kenarı yırtmaçlı. Bacağı görünsün diye. Bluz yaptırmışsa bile beline kadar, arkası açık veya önü açık veya kolsuz veya bilmem ne. Yani bir rezalet, iğrenç bir durum.

Dinimizin ne kadar güzel olduğunu görün. Dinimize sımsıkı sarılın. Ve bu insanlar başka bir şeye heves etmesinler. İslâm'dan gayrı güzellik yok. İslâm'dan gayrı sistemlerde şöyle zerre kadar bir güzellik yok. Akıl yok, mantık yok, güzellik yok. Hayvanlar gibi durumları. Hayvanlardan aşağı…

b. Cennete Girmeden Kul Hakları Sorulur

Üçüncü hadîs-i şerîf. Bu da Buhàrî'de ve diğer kaynaklarda Ebû Said el-Hudrî Hazretleri'nden rivayet edilmiş. İki hadîs-i şerîf evlenmek teşebbüsleriyle ilgili bilgi verdi bize. Evleneceği insanın bazı güzelliklerine bakabilir.

Nikâhına daha çok heves duyması ve sağlaması için bakabilir, bakılacak yerlerine. Saçı da güzel mi değil mi diye aracılara sorulabilir.

Kulların birbirleri arasındaki haklar, haksızlıklar, zulümler, gadirler konusu. Diyor ki Peygamber Efendimiz, bu üçüncü hadîs-i

şerîfte:[100]

إِذَا خَلَصَ الْمُؤْمِنُونَ مِنَ النَّارِ، حُبِسُوا بِقَنْطَرَةٍ بَيْنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ، فَيَتَقَاصُّونَ مَظَالِمَ كَانَتْ بَيْنَهُمْ فِي الدُّنْيَا، حَتَّى إِذَا نُقُّوا وَهُذِّبُوا، أُذِنَ لَهُمْ بِدُخُولِ الْجَنَّةِ؛ فَوَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، لَأَحَدُهُمْ بِمَسْكَنِهِ فِي الْجَنَّةِ أَدَلُّ مِنْهُ بِمَسْكَنِهِ، كَانَ فِي الدُّنْيَا (حم. خ. عن أبي سعيد)

RE. 44/3 (*İzâ halesa'l-mü'minûne mine'n-nâri, hubisû bi-kantarati beyne'l-cenneti ve'n-nâri*) Mü'min kullar cehennemden kurtulunca, cehennemle cennet arasında bir köprüde durdurulurlar.

(*Feyetekâssûne mezâlime kânet beynehüm fi'd-dünyâ*) "Aralarındaki gadirler, haksızlıklar orada kısas edilir. Yani oradaki haksızlıklar temizlenir ve haklar alınır, verilir. Tertemiz olduktan sonra cennete girmelerine izin verilir."

O hapsedildikleri, durduruldukları yerde cehennemden kurtuldular; ama aralarındaki bu gadirler, üzmeler, haksızlıklar dünyada yaptıklarından dolayı olan bu gadirlerden, zulümlerden dolayı kısas olur.

Kısasa kısas diyoruz ya, karşılıkları hak sahiplerine, haksızlık yapanlardan hakları alınır. Kısas yoluyla. Bedel yoluyla hakları ödettirilir. Dünyada yaptıkları gadirler ve haksızlıkların ödettirilir orada.

(*Hattâ izâ nukkû*) "Tertemiz olduktan sonra, haklar verilip bittikten sonra; (*ve hüzzebû*) yine bu işler hizaya konulduktan

---

[100] Buhàrî, Sahîh, Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.170, no:486; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.94, no:11917; Hàkim, *Müstedrek*, c.II,s.385, no:3349; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.404, no:1186; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.370, no:38978; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.101, no:1865.

sonra; (*üzine lehüm bi-duhuli'l-cenneh*) o zaman cennete girmelerine müsaade edilir."

Haklar varken edilmez. Onun için kul haklarına çok dikkat etmek lazım ve kulların hakkını üzerine geçirmemeye bir mü'minin çok gayret etmesi lazım. Ve kimseye gadir ve haksızlık etmemeye çok dikkat etmesi lazım!

Bu dünyada zayıftır; evet güçsüzdür, belki kendi hukukunu koruyacak kadar bile bir kudreti yok olabilir ama âhirette başı belâya girer insanın.

O kul hakkından, o zulümden, o haksızlıktan dolayı. Onun için böyle bir kısas olacak, bu haklar mutlaka ödetilecek diye en iyisi hak almamak, hak geçirmemek, zulüm yapmamak. Gadir yapmamak, haksızlık yapmamak. Ezmemek, üzmemek.

Mânevî hakkını geçirmemek gerekiyor. Buna çok dikkat etmek lazım. Geçmiş olanlar varsa ödeşmek lâzım. Gidip:

"—Seni üzdüm. Seni kırdım. Seni bir zamanlar epeyce bir gadrettim. Canını yaktım. Ödemeye hazırım. Hakkını helal et. Ne yapmam gerekiyorsa söyle." filan deyip bu dünyadayken onlardan kurtulmak lazım.

Gıybet ediyorlar, iftira ediyorlar, yalan söylüyorlar, eza ediyorlar, gadrediyorlar, cevrediyorlar, cefa ediyorlar insanlar birbirlerine.

Ama ahiret gününü düşünmüyorlar. İşte orada o zaman büyük bir kısas işi olacak. Hak sahipleri haklarını alacaklar. Maddî haklarda alınacak. mânevî zulümler, gadirlerde orada ödettirilecek. Cennete ondan sonra girebilecek.

Mü'min, cennete kul hakkını ödemeden giremeyecek. Kul hakkını Allah tövbeyle de affetmiyor.

"—Tövbe yâ Rabbi! Yaptığım bütün kusurları, günahları affeyle."

İyi ama kul haklarını affetmiyor. Günahları affediyor da kul haklarını affetmiyor.

Onun için kimsenin gıybetini bile etmeyin. Gıybet edince de hakkı geçer. Sonra bu kalabalıkta gıybet ederseniz bu kalabalığı bir daha bulamazsınız. On taneye "Benim söylediğim yanlışmış." diye sonradan söyleseniz bile 900 tanesi gitmiş olur, o gıybet yayılır.

Onlar söylendikçe size günah yazılmaya devam eder. Onun için insanın ağzını iyi tutması lazım. Kimseyi üzmemeye, ezmemeye çok dikkat etmesi gerekiyor. Sonunda da buyuruyor ki Peygamber Efendimiz SAS:

(*Feve'llezî nefsü muhammedin bi-yedihi*) "Şu Muhammed'in canı, nefsi elinde olana yemin olsun ki…" Elinde olan kim? Allah. Muhammed'in canı elinde olan Allah'a yemin olsun ki…

Nasıl canı elinde olur? Dilerse yaşatır, dilerse öldürür. Her şey Allah'ın emrine bağlı… Ne dilerse kaderine bağlı. Ne dilerse öyle olur. "Muhammed'in nefsi elinde olan Allah'a, Yaradan'a yemin olsun ki, (*le-ehadühüm bi-meskenihi fi'l-cenneti*) onlardan birisi cennetteki yerini, (*edellü minhu bi-meskenihi fi'd-dünyâ)* dünyadaki evinden daha iyi bilir. Daha hızlı gider, oraya…"

"—Vay mübarek vay! Sen cennete ilk giriyorsun. Nerden bildin köşkünün yolunu?"

Bilir, diyor Peygamber Efendimiz.

Dünyadaki evini nasıl biliyor: Fatih'e gelirsin. Duraktan sola kıvrılırsın. İkinci sokaktan sağa dönersin. İşte o apartmanın üçüncü katı. Gözü kapalı gider insan kendi evine. Cennete de ilk girdiği halde dünyadaki evini bulduğundan daha kolay bulacak köşkünü.

Daha rahatlıkla bulacak. Sanki daha önceden gitti de orada yaşamış gibi. Dosdoğru cennetteki köşküne gidecek. Karışıklık, trafik tıkanıklığı, köşede şaşırma, yanlış sokak ve saire böyle durumlar yok.

Dosdoğru evine varacak. Veya götürtülecek artık, dünyadaki evine gittiğinden daha garantili, şaşırmadan oradaki köşküne varacak. Allah, bizi kul haklarına bulaştırmasın. Kimsenin hakkını yemeyelim.

Herkese iyilik yapmamız nasib olsun… Ama kimsenin hakkını; maddî veya mânevî hakkını yiyip çiğnemeyelim!

Cennet karşımızda. Öyle bir de kısas için beklemeyelim. Köprünün başında. Bir de oradan heyecan çekmeyelim. Bazıları sıratı parıldayan bir şimşek gibi geçip gidecekmiş. Hızla şimşek çakmış gibi bu uçtan, bu tarafa.

Ne oldu?

Allah'ın evliyâsı, sıratı geçti, o tarafa. Öyle yürümek, terlemek, beklemek, hapsedilmek filan yok. Geçip gidecek, bir ışık gibi öbür tarafa geçecek. Allah öyle geçenlerden etsin. Üzüntülere uğratmasın. Köşkümüze dosdoğru varmayı nasip eylesin, cümlemizi.

c. Besmeleyle Girmek, Besmeleyle Yemek

Ahmet ibn-i Hanbel, Müslim, Ebû Dâvud, İbn-i Mâce ve diğer kaynaklar Câbir RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[101]

إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ بيتَهُ ، فَذَكَرَ اسْمَ اللهِ تَعَالَى حِينَ يَدْخُلُ ، وَحِينَ يَطْعَمُ ، قَالَ الشَّيْطَانُ: لاَ مَبِيتَ لَكُمْ ، وَلاَ عَشَاءَ هَاهُنَا ؛ وَإِنْ دَخَلَ فَلَمْ يَذْكُرِ اسْمَ اللهِ عِنْدَ دُخُولِهِ ، قَالَ الشَّيْطَانُ : أَدْرَكْتُمُ الْمَبِيتَ ؛ وَإِنْ لَمْ يَذْكُرِ اسْمَ اللهِ عِنْدَ مَطْعَمِهِ ، قَالَ: أَدْرَكْتُمُ الْمَبِيتَ وَالْعَشَاءَ

(حم. م. د. ه. عن جابر)

RE. 44/4 (*İzâ dehale'r-racülü beytehû, fezekera'smal'làhi teàlâ hîne yedhulu, ve hîne yet'amu, kàle'ş-şeytànü: Lâ mebîte leküm, ve lâ aşâe hâhünâ; ve in dehale felem yezküri'sma'llàhi inde dühùlihî, kàle'ş-şeytànü: Edrektümü'l-mebîte; ve in lem yezküri'sma'llàhi inde mat'amihî, kàle: Edrektümü'l-mebîte ve'l-aşâe*)

Eve girerken, *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* diyerek girecek. Besmeleyle girecek, duayla girecek. Anahtarı öyle açacak. Zili öyle çalacak. Ayağını öyle atacak. Allah'ın adıyla girecek evine.

---

[101] Müslim, *Sahîh*, c.X, s.293, no:3762; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.217, no:3273; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.356, no:3877; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.346, no:14771; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.VII, s.276, no:14384; Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.161, no:8240; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.396, no:41534; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.127, no:1898.

Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerifinde diyor ki; adam evine girerse girdiği zaman:

(*İzâ dehale'r-dacülü beytehû, fezekera'smal'làhi teàlâ hîne yedhulu*) Allahu Tealâ'nın ismini anarak girerse *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* diyerek, Allah'ın adını anarak girerse; (*ve hîne yet'amu*) yemek yerken yine besmele çekerse;

(*Kàle'ş-şeytànü*) O zaman şeytan avanesine der ki: (*Lâ mebîte leküm*) Bu gece bu evde sizin geceleme imkânınız yok! (*Ve lâ aşâe hâhünâ*) Yemek de yok size burada… Yallah, gidin buradan!"

Çünkü besmeleyle girdi, bu adam. Burada yemek yemek de yok, yallah der avânesine…

Biliyorsunuz şeytan var, avânesi var, hizbi var, grubu var. Sabahleyin büyük şeytan adamlarını toplarmış, her birini bir yere görevlendirir, salarmış; ustabaşı gibi. Sen şuraya, sen şuraya. En büyük şeytanlığı yapana da akşamleyin hesap sorup, bugün ne yaptınız, diye sorarmış.

En kötü işi yaptırtana da taç giydirtirmiş. Biliyoruz ki şeytanlar çok. Hatta insanların da şeytanları olduğunu âyet-i kerîme bildiriyor.

İnsanların da, cinlerin de şeytanları var. Demek ki şeytanlaşıyor. Tuz Gölü'ne hani kuş düşüyor, dal düşüyor. Tamamen tuz oluyor. Hayvan düşüyor, tamamen tuz oluyor.

Demek ki şeytanların içinde dura dura bazı insanoğulları da Âdemoğulları da şeytanlaşıyor demek ki. Âdemoğulları arasından da şeytanlar var. Cinlerden de şeytanlar var. Kalabalık bu mahlûklar.

Herkesin şeytanı var. İçindeki şeytanı damarlarında dolaşıyor. Fıldır fıldır dolaşıyor. Vesvese veriyor. Fikir veriyor. Şöyle yap, böyle yap diye. Adam içeriye besmeleyle girince, yemeğe besmeleyle oturunca, şeytan avânesine diyor ki:

"—Burada kalamazsınız, besmeleli bu ev.. Burada yemek de olmaz, size…"

Niye yemek, diyor?

Bir insan besmelesiz sofraya oturur, besmelesiz yemeğe başlarsa şeytan her yediğinden ortak olur. Şeytan da yemiş olur. Şeytan ortak olmuş olur.

Yemeğine de ortak olur, çocuğuna da ortak olur. Evin beyiyle hanımı evleniyorlar. Kimse yok. Sonra yavaş yavaş çoluk çocuğa kavuşuyorlar. Besmelesiz olursa evlilik münasebetleri, o zaman çocuk da şeytanlı oluyor. Şeytanın çocuğu oluyor. Evlatlarına da ortak olduğunu, iştirak ettiğini âyet-i kerîme bildiriyor. Âyet-i kerîmeyle sabit.

Yiyeceğine de iştirak ediyor. Hatta bir keresinde Peygamber Efendimiz'in huzurunda birisi yemeğe oturmuş. Neden sonra, epeyce bir yemek yedikten sonra aklı başına gelmiş. Besmele çekmiş. Efendimiz; tebessüm buyurmuş, gülmüş.

"—Niye güldün ya Rasûlallah?" diye sormuş.

"—Sen besmelesiz sofraya oturdun, yemeğe başladın. Şeytan da seninle beraber ortak oldu, yiyordu. Sen besmele çekince yediklerini çıkarttı." buyurmuş.

Yani görmediğimiz şeyler bunlar; biz görmüyoruz ama Peygamber Efendimiz görüyor. Melekleri görüyor. "Şu anda o kadar çok melek var ki mesela. Basacak yer olmadığından, izdihamdan parmaklarının uçlarına basıyorlar." diye o görüyor. Şeytanı

görüyor, meleği görüyor. Biz göremiyoruz. Onun zamanındaki öteki insanlar göremiyorlar.

"—Yâ Ebû Bekir; Cebrail geldi sana. Rabbinden selâm getirdi." diyor mesela.

Peygamber olmanın farkı. O peygamber…

Adam eve besmeleyle girdi. Sofraya besmeleyle oturdu. Yemeği besmeleyle yedi mi, şeytana yiyecek yok. O gece orada kalmak yok.

(*Ve in dehale felem yezküri'sma'llàhi inde dühùlihî, kàle'ş-şeytànü*) "Besmele çekmeden eve girerse, şeytan adamlarına der ki: (*Edrektümü'l-mebîte*) 'Bu evde geceleyin!' (*Ve in lem yezküri'sma'llàhi inde mat'amihî*) Yemek yerken de Allah'ın adını anmazsa, (*kàle*) şeytan adamlarına der ki: (*Edrektümü'l-mebîte ve'l-aşâe*) 'Geceleyecek yere de, yemeğe de kavuştunuz!' der."

O zaman şeytanlar da bir köşeye otururlar. Oturmaz ki, kışkırtır. Bu sefer karı koca kavga eder. Kardeş kardeşle kavga eder. Günah olur, haram işler olur. Her şey olur.

Onun için, her şeyi besmeleyle yapacağız. Adımımızı besmeleyle atacağız. Yani Allah'ı düşünerek. Allah için yaptığımızı düşünerek. Yemeğimizi besmeleyle yiyeceğiz. Her işimizi besmeleyle yapacağız. Hatta nikâhı besmeleyle olacak. Hatta zifafı besmeleyle olacak. Her şeyi…

Hatta bazı edepsiz insanlara:

"—Yâhu bu çocuk besmelesiz mi, ne?" derler.

Ne demek? Zifafta besmele olmamış veya muamele-i zevciyelerde besmele olmamış, şeytanın çocuğu. Besmelesiz, kerata… Olmadık rezaleti yapıyor, ortalığı karıştırıyor. Besmelesiz, şeytanın çocuğu demek.

Bunları niçin böyle açık açık anlatıyorum?

Peygamber Efendimiz böyle bildirmiş. Bilelim bunları, yaptığımız iş hayırlı olsun; bereketli olsun. Bir de bereketsiz bir iş neden bereketsiz oluyor, onu da bilelim.

"—Ya bizim bu çocuk bir türlü adam olmuyor. Bizim bu çocuk bir türlü yola gelmiyor. Bizim bu çocuk bir türlü okumuyor. Bizim bu çocuk bir türlü yanlış yoldan dönmüyor. İtaat etmiyor." filan.

Geçmiş ola. *İnnâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciûn…* Senin aklın sonradan başına geldi. Besmelesiz birçok işleri yaptın, yaptın,

yaptın. Şimdi oğlanı düzeltmeye çalışıyorsun. İşte olan oldu.

Olmayanlar bu işi öğrensinler diye söylüyoruz. Olanlar da tabii tevbe etsinler. Yemeğin ortasında besmele çekince, şeytan nasıl kusmuşsa yediklerini. Sonradan da olsa akılları başlarına gelsin. Çocuklarının akîkasını kessinler. Onlar için dualar yapsınlar ve saireler. O eski ihmalleri telafi etmeye çalışsınlar.

Neden o adam bir türlü yola girmiyor? İşin görünmeyen tarafı bu. Mânevî tarafı; ama neticede olayların neden olduğu anlaşılıyor.

d. Cennet Ehline İstediğinin Sorulması

Bu beşinci hadis-i şerifi Cabir RA'dan kaynaklar rivayet etmişler. Konu yine cennetle ilgili bir konuya geldi. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

إِذَا دَخَلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ ، يَقُولُ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ: هَلْ تَشْتَهُونَ شَيْئًا ، فَأَزِيدَكُمْ ؟ فَيَقُولُونَ: رَبَّنَا ، وَمَا فَوْقَ مَا أَعْطَيْتَنَا ؟ فَيَقُولُ: رِضْوَانِي أَكْبَرُ (ك. عن جابر)

RE. 44/5 (*İzâ dehale ehlü'l-cenneti'l-cennete, yekùlu'llàhu azze ve celle: Hel teştehûne şey'en, feezîdeküm? Feyekùlüne: Rabbenâ, ve mâ fevka mâ a'taynâ? Feyekùlü: Rıdvânî ekber*.)

(*İzâ dehale ehlü'l-cenneti'l-cennete*) "Cennet ehli cennete girdikleri zaman, (*yekùlu'llàhu azze ve celle*) Aziz ve Celil olan Allah-u Teàlâ Hazretleri onlara buyurur ki:

(*Hel teştehûne şey'en, feezîdeküm?*) "Şu yediğiniz nimetlerden, içtiklerinizden, gördüğünüzden, bu ikramattan, bu ihsanattan daha başka istediğiniz bir şeyler var mı? Canınızın çektiği arzu ettiğiniz bir şey var mı? Nimetlerimi ihsanlarımı size arttırayım. Daha çok vereyim. Onlardan da vereyim.

(*Feyekùlûne*) Onlar derler ki: (*Rabbenâ*) Ey bizim Rabbimiz, (*Ve mâ fevka mâ a'taytenâ*) Şu bize verdiklerinden ben başka daha ne olabilir ki, ne isteyebiliriz? Bundan daha yüksek bir şey var mı? Her

şey var. Gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, kimsenin aklına, hayaline sığmayacak her şey var. Daha ne olabilir?" diye sorarlar.

(*Feyekùlü*) Onun üzerine buyuruyor ki Allah-u Teàlâ Hazretleri:

(*Rıdvânî ekber*) Benim razı olmam, rıdvanım, yani rıdvân-ı ekberim; işte en önemli, en büyük nimet budur. Yani Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin cennet içindeki ikramatının en büyüğü, en önemlisi rıdvanıdır. Yani razı olmasıdır. Kullarından hoşnut olmasıdır."

Rıdvanın karşılığı nedir? Gazaptır. Gazab-ı ilâhi var kâfirlere ve müşriklere... Cehennemde belalar, azaplar yağacak. Gazabın karşılığı rıdvân-ı ekberi var. Kullarını sevdi, cennetine soktu, hoşnut oldu, razı oldu. İşte bu rıdvanım, benim en büyük nimet budur.

Başka hadîs-i şerîflerde de bu en büyük nimet olduğundan rıdvân-ı ekber, en büyük rıdvan da denir buna.

Allah-u Teàlâ Hazretleri; bizi o rıdvân-ı ekberine eriştirsin... En büyük hoşnutluğuna, en önemli sonuç olan, en büyük sonuç getiren, en büyük saadete ermeye vesile olan o rıdvanına, o en büyük rızasına bizi, hepimizi erenlerden eylesin... Tabii burada rızasını kazanmaya çalışacağız.

Bakın, büyüklerimiz ne kadar güzel söylemişler. Bizim prensibimiz ne:

إِلٰهِي أَنْتَ مَقْصُودِي ، وَرِضَاكَ مَطْلُوبِي !

(*İlâhî ente maksùdî, ve rıdàke matlûbî*) "Yâ Rabbi! Benim maksadım sensin. Ben senin yolundayım. Senin rızanı istiyorum. Senin rızanın peşindeyim." diyoruz.

Bu dünyada uğraşacağız, arayacağız, çalışacağız, çabalayacağız, terleyeceğiz, yorulacağız, üzüleceğiz, öleceğiz, öldüreceğiz, şehit olacağız, gazi olacağız, ne olacaksa olacak. Para vereceğiz, hayır yapacağız filan.

Niçin bunlar? Allah'ın rızasını kazanmak için. Biz birisine bir iyilik yaptığımız zaman, o da hemen "Allah razı olsun!" diyor.

Güzel yani. Rızasını isteyeceğiz bu dünyada. Güzel, isabetli çalışma yapabildiysek, doğru çalıştıysak, doğru istikamette çalıştıysak rızasına ereceğiz.

Bugün çok büyük bir tehlike var. Hedefi doğru tespit edemiyor millet. Doğru olan ne?

Hacı babalar bile en doğru olan şeyin ne olduğu hususunda bakıyorsun, fikirler değişmiş:

"—Allah affeder. Allah gafurdur, rahimdir. Hayattan da gam alacaksın, dünyadan da muradını alacaksın. Eğlence zamanı da eğleneceksin. İçki zamanı da içeceksin!" diyenler var.

"—Namaz vakti geldi mi namazımı kılarım. Eğlence zamanı geldi mi de kafayı çekerim!" diyen insanı şu kulaklarımla duydum. Görmedim, ama şu kulaklarıma anlattılar, duydu şu kulaklarım.

Aklı başından gidiyor insanın. Tahmin etmiyor ama bu kafada insanlar var. Hatta birisini anlattılar. Namaz kılarmış ama içki meclislerine de devam edermiş. Bir dairede müdürmüş, yüksek bir şahsiyetmiş, amirmiş.

Herkes onu çok seviyormuş. Müslüman dediğin böyle olur bak. Hiç kimseyi üzmüyor. Herkesle iyi geçiniyor. Ehl-i zevkle hemhal oluyor. Ondan sonra ehl-i ibadetle de hemhal oluyor. Herkesin sevdiği bir insan.

Herkesin sevmesi lazım değil, muhterem kardeşlerim. Allah'ın sevmesi lazım. Allah'ın razı olması lazım. Cümle cihan halkı sevse bile Allah razı olmadı mı kıymeti yok. Millet bunu anlamıyor. Sonra biz bu müdür bey üzerinde çalıştık. İçkiyi bıraktırdık, diyor, içki günah, dedik diyor. Haramları bıraktırdık, diyor. O zaman dairenin yarısı düşman oldu ona. Onu da sevmemeye başladılar, diyor.

Birisini anlattılar albaymış. Bizim arkadaş da tabip teğmenmiş. Orada bir toplantıda:

"—Önce benim emrim, sonra Allah'ın emri." demiş.

"—En büyük emir benim emrim." deyince,

"—Senin emrin çok sonra gelir, çok gerilerde kalır." demiş arkadaş da.

Takışmışlar. Takışsın. Ben onun için canımı bile veririm, diyor.

Yani Allah'tan büyük var mı? Allah'ın emrinden büyük var mı? Terbiyesize bak!

"—Önce benim emrim."

Sen kimsin? Askere gelmeden önce ben seni tanımazdım. Askerden sonra da tanımam. Burada sana bir salâhiyet vermişiz,

vatanı koru diye. O kadar...

Yaptığın söz yanlış. Etrafında insaflı, mü'min arkadaşların da vardır. Senden daha yüksek, belki generaller vardır; imanlı, camiye gelen. Onlar söylemiyordur bu sözü. Utanmıyor musun bu sözü söylemeye?

"—Vazife de ibadet, Cuma'ya gitme!"

Öyle şey yok. Vazifeyi her zaman, istersen geceye kadar çalışayım. Ama Cuma, Allah'ın emri. Şu vakit onun zamanı.

"—Cuma namazını gece kılmak var mı?"

Yok. Cuma namazının vakti, öğle vaktinde... O vakitte camiye gideceğim ben. Kimse durduramaz. İş adamları, patronlar, fabrikatörler, bilmem tüccarlar ve saire.

"—Namaza gidemezsin, Cuma'ya gidemezsin!" diyorlarmış. "Sakal bırakamazsın!" diyorlarmış. "Baş örtemezsin!" diyorlarmış.

Hakkı yok! Hakkı da yok, ötekisi de onun sözünü dinlemek zorunda da değil. Allah'ın emrini dinlemesi lazım!

Tabii millet doğruyu tesbit edemiyor. Ona gitsen;

"—Ayıp değil mi bu senin bu söylediğin?" diye nasihat etmeye kalksan.

"—Yok, benim babam da müftüydü, dedem de bilmem vaizdi, ben de dindarım. Ben de mü'minim. Sen kalbime bak! İnsanların ne olduğu belli olmaz, diyor. Ben nice hayırlar yapıyorum!" diyor ve saire.

İyi ama bu yaptığın yanlış!

Çok sakat zihniyette olan insanlar var. Çocuklarını yanlış yetiştiren, kızlarını yanlış yetiştiren. Karısının başını açtırıyor. "Benim karım başını açmalı. Saçına tuvalet yapmalı. Koluma girmeli. Arkadaşlarımın arasına götürdüğüm zaman ben utanmamalıyım karımdan." diyor.

Gir karıcığım koluma. Yürü. Fayton atları gibi. Ondan sonra oraya gidecek. Herkes karısına bakacak, beğenecek. Bununda koltukları kabaracak. Mantığa bak. Örtülü karısına tazyik yapıyor. Açacaksın başını, böyle olacaksın diye.

Böyleleri var. Demek ki din unutulunca gayeler sapıtmış, şaşırmış. Yanlış gayeler. Sana da itimat ediyor.

"—Git, ben senden ne kadar ileri hocalar gördüm, faiz helal

diyorlar.” diyor.

“—İçki az olursa ziyan etmez. Arkadaşın gönlünü yapmak için içilir.” bilmem ne.

Böyle bir sürü mantıklar çıkmış.

“—Güzele bakmak sevap!” ve saire, ve saire.

Yanlış bunlar. Hepsi insanı küfre bile götürür.

Nâmahreme bakmak haram. “Güzele bakmak sevap, bak bu kadına!” derse, kâfir olur insan. Çünkü Allah’ın emrine zıt bir şey söylemiş oluyor. Gözünü bile çevirip bakmayacak. İlk bakış, tesadüfen bakarken gözüne takılması affediliyor.

İkinci bakışta günah işlemeye başlıyor. Başlıyor günah. İkinciye dönüp bakamaz. Baktığı zaman günah olmuş oluyor.

Muhterem kardeşlerim! Tabii umumiyetle cemaatimiz tahsillidir. Biliyordur, okuyordur, dinî mâlumatı kuvvetlidir.

Anlatın, çok kimse dini bugün iyi bilmiyor. Ve dinî hedefleri, dinî gayeleri, dinî hayatlarının yöneldiği istikâmet yanlış. Süleyman Çelebi Hazretlerinin Mevlîd’ini evinde okuttuğu zaman dünyalar onun olacak. Ahiret onun olacak, cennete girecek sanıyor.

Hanımefendi başına bir şifon örttüğü zaman tamam. Dünyanın en sofu insanı olduğunu sanıyor. Şifon. Alt tarafından ensesi görünüyor. Kulağı görünüyor. Saçı görünüyor. Fazla da bastırmıyor. Şöyle hafifçe bağlıyor ki ondülasyon permanant bozulmasın diye, saçlarının bukleleri bozulmasın diye… Bir buketin üstünü çiçekçinin hafifçe örttüğü gibi, ezilmesin çiçekler diye öyle bir şifon bağlıyor. Tamam, dünyanın en dindar kadını bu sanki.

Sanki cihanı fethetmiş filan gibi. Yanlış bunlar. Allah’ın emrine tam uyması lazım herkesin… Böyle yapmıyorlar. Allah’ın emrini Kur’an’dan öğrenecekler. Allah’ın kitabını okusunlar. Gece gündüz okusunlar. Hocalara sorsunlar.

Hocalar da anlatsın Allah’ın kitabını. Kur’ân-ı Kerîm’i anlatsın, Peygamber Efendimiz’in hadîs-i şerîflerini anlatsın. Çünkü bu dinimizi bize en güzel öğreten şeyler hadîs-i şerîfler. Oralardan öğreniyoruz.

Yukardaki hadis-i şerifle konusu birleşti, bu altıncı hadîs-i şerîfin. Peygamber Efendimiz’den ahirette olacak işlerin sırasını da böylece hadîs-i şerîflerden öğrenmiş oluyoruz.

e. Cennete Girmeden Önce Helallaşılması

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[102]

إِذَا دَخَلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ ، وَأَهْلُ النَّارِ النَّارَ ؛ نَادَى مُنَادٍ مِنْ تَحْتِ الْعَرْشِ: يَا أَهْلَ الْمَظَالِمِ ، تَتَارَكُوا مَظَالِمَكُمْ ، وَادْخُلُوا الْجَنَّةَ (ابن جرير عن أنس)

RE. 44/6 ((*İzâ dehale ehlü'l-cenneti'l-cennete, ve ehlü'nâri en-nâra*; *nâdâ münâdin min tahti'l-arşi*: *Yâ ehle'l-mezâlimi*, *ve'dhulu'l-cennete*)

(*İzâ dehale ehlü'l-cenneti'l-cennete*) Ehl-i cennet cennete, (*ve ehlü'nâri en-nâra*) ehli cehennem cehenneme atılacağı zaman;

[102] Taberî, *Tefsir*, c.XIX, s.73; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.119, no:1888.

(*nâdâ münâdin min tahti'l-arşi*) Arş-ı A'lâ'nın aşağısından bir ses seslenir. Bir münâdi nida eder. Allah'ın bir meleği veya Allah tarafından gelen bir nida bu. Bir ses gelir, Arş-ı A'lâ'nın altından:

(*Yâ ehle'l-mezâlimi*) "Ey dünyadayken birbirlerine gadreden, haksızlık eden, üzen, ağlatan, sızlatan, inleten insanlar! (*Tetârekû mezàlimeküm*) Yaptığınız gadirleri, zulümleri, helalleşin ve ödeyin. Verin haklarını, sıfırlayın. İşi tamamlayın! (*Ve'dhulu'l-cennete*) O zaman cennete girin!" denilir.

Demin de söylemiştik. Cennetlik olanlar köprünün başında hapsedilirler, durdurulurlar. Kul hakları, zulümler ve saireler ödettirildikten sonra geçerler, denilmişti. Bu herhalde mal, mülk değil sadece; sözle, fiil ile yapılan üzmeler, ezmeler filan olsa gerek. Bunlar hallolmadan cennete girilmiyor.

Tekrar bu hadîs-i şerif de yukarıdaki hadîs-i şerîfi tamamlamış oldu. Öğrenmiş olduk.

f. Cennetteki Kimsenin Ailesini İstemesi

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[103]

إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ الْجَنَّةَ ، سَأَلَ عَنْ أَبَوَيْهِ ، وَزَوْجَتِهِ ، وَوَلَدِهِ ؛ فَيُقَالُ: إِنَّهُمْ لَمْ يَبْلُغُوا دَرَجَتَكَ وَعَمَلَكَ. فَيَقُولُ: يَا رَبِّ ، قَدْ عَمِلْتُ لِي وَلَهُمْ فَيُؤْمَرُ بِإِلْحَاقِهِمْ بِهِ (طب . وابن مردويه عن ابن عباس)

RE.44/7 (*İzâ dehale'r-racülü'l-cennete, seele an ebeveyhi, ve zevcetihî ve velедihî; feyukàlü: İnnehüm lem yeblüğû dereceteke ve ameleke. Feyekùlü:Yâ rabbi, kad amiltü lî velehüm feyu'meru bi-ilhàkıhim bihî.*)

(*İzâ dehale'r-racülü'l-cennete*) Adam cennete girdiği zaman, kişi tabii adamda olsa kadın da olsa... Genelleme suretiyle kişi cennete

---

[103] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.440, no:12248; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.382, no:640; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.245, no:11369; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.293, no:1153; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.478, no:39333; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.127, no:1897.

girdiği zaman; (*seele an ebeveyhi*) ana, babasını soracak. Ana babasından haber soracak:

"—Ya benim annem vardı, babam vardı. Nerede onlar acaba?"

Kendisinin başından büyük maceralar geçti. Hesap geçti. Sıratı geçtiler. Haklar kısas oldu. Cennete girdi. O zaman sevdiklerini hatırlıyor.

"—Nerede benim anam, babam? Biliyor musunuz?"

(*Ve zevcetihi*) Ve karım vardı benim. Nerede benim hatunum?

(*Ve veledihi*) Çoluk, çocuğum vardı, neredeler?

"—Anam, babam, eşim, çocuğum, neredeler onlar?" diye sorar. Herhalde oradaki meleklere soruyor, veyahut tercümansız konuşacak Rabbiyle.

"—Yâ Rabbi!; benim anam vardı, karım vardı, çocuğum vardı. Ne oldu onlara?"

(*Feyükàlu*) Ona denilir ki melekler tarafından: (*İnnehüm lem yeblüğû deraceteke ve ameleke*) Onlar senin mânevî derecene ulaşamadılar. Senin işlediğin işleri yapamadılar. Sen çok çalıştın. Çok iyi Müslümanlık yaptın. Yüksek dereceye çıktın. Onlar da senin derecene gelemediler." diye cevap verilir.

(*Feyekùlu*) Onun üzerine der ki:

(*Yâ rabbi, kad amiltü lî velehüm feyu'meru bi-ilhàkıhim bihî*) "Yâ Rabbi! Ben hem kendim için, hem onlar için yaptım, bu yaptığım iyilikleri. Sadece kendim nefsim için yapmadım."

Hakikaten de çoğumuz anne, babamızı düşünüyoruz. Fatihalar okuyoruz, Yasinler okuyoruz, kabrini ziyaret ediyoruz. Çeşme yaptırıyoruz. Ziyafet çekiyoruz filan. Yani büyüklerimize veyahut eşlerimize…

Çocuğu ölüyor, mesela bizim ahbaplardan birisi kütüphane yaptırdı, çocuğu adına. Cami yaptırdı. Kütüphane yaptırdı.

İnsan sevdiği insanın âhiret sevabı kazanması için, onun için hayır işleri yapar mı?

Yapar. Yapıyor hakikaten de. Yapıyoruz da. Allah kabul eylesin. İşte, "Yâ Rabbi; ben bu yaptığım sevaplı işleri kendim içinde yapmıştım, onlar içinde yapmıştım." deyince;

(*Feyü'meru bi-ilhâkihim bihi*) O ana babanın, o zevcenin, o evladın bu şahsa ilhak edilmesi, onun yanına getirilmesi emrolunur. Getirilir, çünkü cennette hasretlik yok. Ayrılık yok,

mahzun olmak yok. O istedi ya anasını, babasını, zevcesini, çocuğunu; onlar onun yanına getirilir.

Âyet-i kerimesinde de bu cümle var. Cennete giren insana zürriyetlerinden mü'min olanlar da eklenecekler. Arkadaşlarından, ahbaplarından istedikleri de eklenecekler.

İmam Gazâli; ahiret kardeşliğinden bahseden, tarikat kardeşliğinden bahseden bölümünde İhyâ-u Ulûm kitabında diyor ki: Tarikat kardeşliğinde de Allah; kardeşi, kardeşten ayırmayacak. Hangisinin derecesi yüksekse yüksek olanın derecesine ötekisi getirilecek. Yanına getirilecek, onunla beraber olacak deniliyor.

Bu tarikat kardeşliğinin çok faydaları var da birçokları bilmiyor bunları. Bir faydası da cennete böyle görülecek. Birbirlerini Allah rızası için sevenler, Arş-ı A'lâ'nın gölgesinde gölgelenecekler. Birbirlerine şefaat edecekler. Cennette de derecesine getirilecekler.

Onun derecesine yükseltilecek. Onunla beraber olsun diye Allah; onun hürmetine ötekisi de onun yanına getirilecek. Bu haktır. Bu hadîs-i şerifte de çok net olarak okudunuz, duydunuz, gördünüz. Allah-u Teàlâ Hazretleri aramızdaki sevgileri, muhabbetleri ziyade eylesin…

Zedelettirmesin… Şeytana uydurtmasın, kopartmasın. Şaşırtmasın bizleri, sizleri. Yanıltmasın. Doğru yoldan ayırmasın. Rızasını kazanmaktan geri bıraktırmasın…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

11. 10. 1992 - İskenderpaşa Camii

12. CAMİ ÂDÂBI

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân! Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme teslîman kesîren ennehû kàl:

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمُ الْمَسْجِدَ ، كَانَ فِي صَلاَةٍ ، مَا كَانَتِ الصَّلاَةُ تَحْبِسُهُ ؛

وَالْمَلاَئِكَةُ يُصَلُّونَ عَلَى أَحَدِكُمْ ، مَا دَامَ فِي مَجْلِسِهِ الَّذِي صَلَّى فِيهِ ،

فَيَقُولُونَ: اَللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ ، اَللَّهُمَّ ارْحَمْهُ ، اَللَّهُمَّ تُبْ عَلَيْهِ ؛ مَا لَمْ يُؤْذِ فِيهِ ،

مَا لَمْ يُحْدِثْ فِيهِ (ش. وابن جرير عن أبى هريرة)

RE. 44/8 (*İzâ dehale ehadükümü'l-mescide, kâne fî salâtin, mâ kâneti's-salâtu tahbisuhû; ve'l-melâiketü yusallûne alâ ehadüküm, mâ dâme fî meclisihi'llezî sallâ fîhi, feyekùlûn: Allàhümme'rhamhu, allàhümme tüb aleyhi; mâ lem yu'zi fîhi; mâ lem yuhdis fîhi*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!
Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun... Rabbimiz dünya ve ahiret saadetine cümlenizi nâil eyleyip,

cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin… Peygamber Efendimiz'e komşu eylesin…

Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri'nin mübarek hadîs-i şeriflerinden bir miktar okuyup tefeyyüz etmek, dinimizi taallüm eylemek üzere toplandık.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izahına başlamadan önce Peygamber SAS Efendimiz'in rûh-u pâkine, bizlerden aciz nâçiz bir hediye-i Kur'âniyye olsun diye ve onun cümle âl'inin, ashâbının, etbâının ruhlarına hediye olsun diye; hasseten Peygamber Efendimiz'in mânevî varisleri, ümmetin emanet edildiği irşad ile vazifeli sâdât ve meşâyıh-ı turûk-u aliyyemizin ruhlarına, cümle evliyâullahın, sàlihlerin, velîlerin ruhlarına;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, şehidlerin, gazilerin ruhlarına; cümle hayır ve hasenat sahiplerinin. hassâten şu camiyi yapan, genişleten, tamir eden, tevsî eden hayır sahiplerinin ruhlarına;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerifleri dinlemeye gelen siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş olan bütün geçmişlerinin, sevdiklerinin, kardeşlerinin, ahbaplarının ruhlarına;

Bu eseri cem ve te'lif eylemiş olan Gümüşhâneli Ahmed Ziyâüddin Efendi Hazretleri'nin ruhuna ve bu hadîs-i şerîfleri bize kadar nakil ve rivayet etmiş olan alimlerin, râvilerin ruhlarına hediye olsun diye;

Sâir mü'minîn ü mü'minât ve müslimîn ü müslimât kardeşlerimizin ruhlarına da Allah ikram eylesin, cümlesinin ruhları şad olsun, kabirleri nur dolsun, makamları a'lâ, dereceleri yüksek olsun, Rabbimiz onları da bizleri de rahmetine erdirsin diye; ömrümüzü rızâ-i Bârî'ye uygun, Peygamber Efendimiz'in yolunda geçirelim, Rabbimizin huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım diye, Firdevs-i A'lâ'da Peygamber Efendimiz'e komşu olalım diye bir *Fâtiha*, on bir *İhlâs-ı Şerîf* okuyalım, öyle başlayalım!

…………………………..

a. Namaz İçin Mescidde Oturan Namazda Gibidir

Okuyacağımız hadîs-i şerifler *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabımızın 44. sayfasında 8. hadis-i şerif ve devamıdır:

Efendimiz SAS, Ebû Hüreyre RA'ın bize nakil ve rivayet

eylediğine göre buyuruyor ki:[104]

إذَا دَخَلَ أَحَدُكُمُ الْمَسْجِدَ ، كَانَ فِي صَلاَةٍ ، مَا كَانَتِ الصَّلاَةُ تَحْبِسُهُ ؛ وَالْمَلاَئِكَةُ يُصَلُّونَ عَلَى أَحَدِكُمْ ، مَا دَامَ فِي مَجْلِسِهِ الَّذِي صَلَّى فِيهِ ، فَيَقُولُونَ: اَللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ ، اَللَّهُمَّ ارْحَمْهُ ، اَللَّهُمَّ تُبْ عَلَيْهِ ؛ مَا لَمْ يُؤْذِ فِيهِ ، مَا لَمْ يُحْدِثْ فِيهِ (ش. وابن جرير عن أبى هريرة)

RE. 44/8 (*İzâ dehale ehadükümü'l-mescide kâne fî salâtin, mâ kâneti's-salâtu tahbisuhû, ve'l-melâiketü yusallûne alâ ehadüküm, mâ dâme fî meclisihi'llezî sallâ fîhi, feyekùlûn: Allàhümme'rhamhu, allàhümme tüb aleyhi; mâ lem yu'zi fîhi; mâ lem yuhdis fîhi*)

(*İzâ dehale ehadükümü'l-mescide kâne fî salâtin*) "Sizden biriniz mescide girdiği, mescide dâhil olduğu zaman namazda sayılır, namazda olur, namazda olmuş gibi sevap kazanmaya devam eder durur. (*Mâ kâneti's-salâtu tahbisuhû*) Namaz orada tuttuğu müddetçe, namaz niyetiyle orada beklediği müddetçe namazdaymış kadar çok sevabı almaya devam eder durur."

Sevabı yazılmaya başlıyor ve devam ediyor. Ama sebep namaz ise!

Namaz onu orada tutmuyorsa, namazdan başka bir sebep varsa o ayrı.

"—Hele şu namaz da bitsin de mendili yayarım, ondan sonra para toplarım…"

"—Birisi var, namaz kılsın da onunla bir konuşma yapacağım..."

Olmadı! Niyet başka! Namaz için ise, namaz orada tuttuğu müddetçe o zaman namazdaymış gibi sevap almaya devam eder durur.

(*Ve'l-melâiketü yusallûne alâ ehadüküm, mâ dâme fî meclisihi'llezî sallâ fîhi*) "Ve namaz kıldığı o oturma yerinde olduğu

---

[104] İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.402, no:4093; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.322, no:19074; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.113, no:1878

müddetçe, melekler sizden birinizin üzerine salât u selam getirir, dua eder dururlar."

İki şey anlıyoruz:

Bir; namaz kılıncaya kadar beklediği müddetçe namazda sayılıyor, oradan sevap kazanıyor.

İki; namaz kıldıktan sonra namaz kıldığı yerde oturduğu müddetçe melekler ona dua edip duruyorlar, salât u selam getirip, onun için Allah'tan rahmet isteyip duruyorlar.

Tabii meleklerin duası da kabul olur. Allah meleklerine öyle dua ettirdi mi, meleklerin dua ettiği kimse nice hayırlara erer. O melekler derler ki:

(*Allàhümme'rhamhu*) "Yâ Rabbi! Bu kuluna rahmetini ihsan et, bu kuluna rahmeyle yâ Rabbi!" derler.

Başka? (*Allàhümme tüb aleyhi*) "Yâ Rabbi sen bu kuluna teveccüh eyle, bu kulunu rahmetine mazhar eyle, bu kuluna rahmeyle ve lütfeyle, teveccüh eyle!" derler.

Şartı var: (*Mâ lem yu'zi fîhi; mâ lem yuhdis fîhi*) Orada kimseyi ezalandırmadıkça ve orada abdestini bozacak bir şey yapmayıp abdestli olduğu müddetçe! Demek ki abdesti kaçarsa, o zaman iş bitiyor. Abdestini kaçırmadığı müddetçe ve kimseye eza vermediği müddetçe!"

Muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ hazretlerinin rahmeti çoktur, bize rahmetini ihsan etmek için, küçük sayılabilecek bizim için çok kolay sebepleri vesile ediyor, lütfediyor. Bir şey yapmadan veriyor:

Namaza gidiyorsunuz, namazı bekliyorsunuz; namazdaymış gibi sevap veriyor. Namazı bitiriyorsunuz; oturduğunuz müddetçe melekler dua ediyor, insan sevap kazanıyor.

Bu hadîs-i şerîfte ne var?

Namaza erken gelmenin, ezan okunmadan camiye gelmenin çok kârlı olduğuna dair işaret var. Zaten bu hususta hadîs-i şerîfler de var. Ezan okunduğu zaman gelenin sevabı başka, ezan okunmadan evvel gelenin sevabı başka, daha önce gelenin sevabı başka, ezan okunduktan sonra gelenin sevabı daha az; derecelenme var. Bir insan Allah'ın evine geldi mi, erken gelişine göre mükâfatı daha çok oluyor.

Cami; Allah'ın evi, Allah'a ibadet edilen ibadethane. Bu mülkün sahibi Allah, burası Allah'a ibadet edilen yer ama dışarıda çeşitli şeyler pislikler, kötülükler, çirkinlikler, fenalıklar dönüyor. Mescidler Allah'a ibadet edilen yer olduğundan Allah'ın evleri sayılır. En büyüğü en kıymetlisi en şereflisi Kâbetullah'ın olduğu Mescid-i Haram. Ondan sonra bütün mescidler -isterse üstü hurma dallarıyla örtülmüş çardak olsun- hepsi Allah'ın evi sayılır.

Ve Allah'ın evine gelen her misafire Allah'ın ikramda bulunması mutlaka olacak. Ev sahibi evine gelene mutlaka ikram eder ya, Allah da gelen kimseye bir ikramda bulunacak.

b. Mescid Yaptırmanın Mükâfatı

Hadis-i şerifte şöyle bildiriliyor:[105]

---

[105] Müslim, *Sahîh*, c.XIV, s.250, no:5298; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.135, no:319; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.70, no:506; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.167, no:11712; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.351; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.268, no:1291; Hz. Osman RA'dan.

مَنْ بَنٰى لِلّٰهِ مَسْجِداً ، بَنَى اللّٰهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ (ت. خز. عن عثمان ؛ ه. طس. حل. عن علي ؛ حم. والبزار عن عمر)

(*Men benâ li'llâhi mesciden, bena'llàhu lehû beyten fi'l-cenneh*) "Kim Allah rızası için, içinde ibadet edilsin, benim de bir hayrım olsun diye bir mescid bina ederse, Allah da ona cennette bir köşk ihsân eder."

Eğer parası az da yol kenarında namaz kılınsın diye dört tane direği dikmiş de arasına dalları uzatmış, üstüne yaprakları örtmüş, çardak yapmış, namazgâh yapmışsa bile o sevabı gene alır.

Hatta o mescidlerin, o namazgâhların temizlenmesi, süpürülmesi bir kenara; temizlenmesi o kadar sevap ki o süprüntüler hûri kızlarının mehirleri oluyor. Hûri kızları ile evlenecek de düğünde mehir lazım; altın lazım gümüş lazım vs. Çeşitli hadîs-i şerîflerde; o onun gibi kıymetli oluyor, diye bildirilmiş.

Demek ki, namaza erken geleceğiz, caminin adabına riayet edeceğiz; girerken dua var, Peygamber Efendimiz'e salât u selâm getireceğiz:

اَللّٰهُمَّ افْتَحْ لَنَا اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ !

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.243, no:737; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.313, no:3259; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.180; Hz. Ali RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.20, no:126; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.432, no:304; Hz. Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXIII, s.231, no:437; Ümm-ü Habîbe RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.411, No:2534; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.81, no:2939; Ukaylî, *Duafâ*, c.VII, s.305, no:1703; Hz. Aişe RA'dan.

Şeybânî, *el-Âhàd ve'l-Mesânî*, c.II, s.123, no:912; Vâsile ibn-i Eska' RA'dan.

Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.V, s.330, no:1047; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Cürcânî, *Târih-i Cürcan*, c.I, s.131, no:135: Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.649, no:20728, 20753; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.124, no:21678.

(*Allahümme'ftahlenâ ebvâbe rahmetike*) [Allahım, bize rahmet kapılarını aç!] diye sağ ayağımızla gireceğiz; içeride gürültü patırtı etmeyeceğiz, Allah'ın evinde saygısızlık sayılabilecek işleri yapmayacağız, kimseyi ezâlandırmayacağız.

Ezâlandırmanın çeşitleri vardır: Yüksek sesle bağırıyorsun, kendi kendine okuyorsun, o bile bazen sağdakini soldakini ezâlandırıyor.

Geçen gün birisi geldi, diyor ki;

"—Hocam, camide birkaç defa yer değiştirmek zorunda kaldım. Bir adam var, onun yanında namaza durmak hiç istemiyorum. Çünkü namazında okuduğu kıraatini öyle yüksek sesle okuyor ki, benim aklım karışıyor. Onun için onun yanında durmak istemiyorum."

Demek ki üzüyor; yanındakinin aklını karıştırdığına göre, ibadetinin aksattığına göre o bile doğru değil. Fıs fıs, yavaş yavaş, kendisi duyacak gibi okuyacak.

Bir de ezâlandırmak; itmek kakmak, hakaret etmek olabilir.

Mesela temiz niyetli birisi camiye yeni geliyor; annesi-babası, komşusu teşvik etmiş, sevaptır demiş vs. Zavallı, camiye ilk defa geliyor geliyor. Bilmiyor, yanlış bir şey yapar mıyım filan diye ürkek bir kuş gibi korkuyor. Hacı babanın birisi oradan bastonunu sallıyor:

"—Höt, öyle yapılmaz!"

Eyvah! Öbür taraftan bir başka hacı;

"—Öyle yapma!"

Eyvah!

"—Öne gittin, geriye kaldın, şöyle yaptın böyle yaptın!.."

Bizim bir komşu vardı, diyor ki;

"—Hocam, bir kere camiye gittim bir daha gitmem!"

"—Neden?"

"—Ödüm patladı, hacı babalardan ödüm patladı." diyor.

Tabi ilk geliyor, hatalı yapmış. Bilmiyor.

"—Elin öyle bağlanmaz, ayağın öyle tutulmaz; parmağını öyle kaldıracak, şu şöyle olacak…"

Dur bakalım adamcağız daha yeni yeni öğrenecek. Sen ilk önce bir tanış: "Kimsin?" de, hâlini bir anla, bir güzel birkaç söz söyle.

Önce güzel söz söyleyeceksin!

Bak Allah'tan bile bir şey isterken önce ne diyoruz?

(*El-hamdü lillâhi rabbi'l-àlemîn*) diyoruz. Allah'a bir hamd ediyoruz. Onun şanını övecek sözler kullanıyoruz, (*Er-rahmâni'r-rahîm*) diyoruz, (*Mâliki yevmi'd-dîn)* diyoruz. Neden sonra (*İhdina's-sırâte'l-müstakîm*) diyoruz. Her şeyin bir adabı var.

Birisine bir nasihat edeceksen bile, ilk önce bir methet:

"—Allah razı olsun, iyi ki camiye gelmişsin. Allah sevabını bol etsin, Allah sevdiği kullar arasına seni de katsın… Ama ben şöyle bir şey duydum acaba senin bu hususta başka bilgin mi var?"

"—Yok, amca ben de bilmiyordum, böyle yaptım. Teşekkür ederim…" diyebileceği gibi olsun.

Bağırıp çağırıp da eza etmemek lazım, o da bir eza olabilir. Şefkatli olmamız lazım.

Küçük çocuklar ön safa geliyor, ondan sonra bir tokat yiyor; bir daha cami deyince tokat aklına geliyor, tokadı görünce cami aklına

geliyor! Ters şartlandırılmış oluyor!

Dövmeyeceksin, yumuşak konuşacaksın! Gülüşürler, tamam. Çocuk; ikisi bir araya geldi mi onun omzuna o vurur, ötekisine vurur, tamam. Aralarına girivereceksin:

"—Sen şöyle dur bakalım, aferin. Sen şurada dur bakalım, aferin sana. Maşallah…" filan diyeceksin.

Aralarına gir, şöyle bir idare et, sevdir. Bunların hepsi eza etmek bâbında, eza edilmemesi için söylediğim, hatırıma gelen şeyler oluyor.

Namazdan önce namazdaymış gibi sevap kazanıyor, namazdan sonra da meleklerin duasına mazhar oluyor, gene kâr ediyor.

Melekler ona ne diye dua ediyorlar?

"—Yâ Rabbi, bu kuluna rahmeyle!"

Rahmeylemek ne demek?

"—Yâ Rabbi! Bu kuluna acı da bunun neye ihtiyacı varsa hayırlara ersin; gönlü şen olsun, hatırı hoş olsun, kâr etsin, kazansın. Yâ Rabbi, ona teveccüh eyle…" demek.

c. Allah Tevbeleri Kabul Eder

Allah-u Teàlâ Hazretleri Tevvâb'dır.

Tâbe, alâ ile kullanılırsa "Allah'ın kula teveccüh etmesi" mânasına gelir. *Tâbe, ilâ* harf-i cerr'i ile kullanılırsa o zaman da "kulun Allah'a tövbe etmesi" mânasına gelir.

Tübtü ileyhi. "Ben Allah'a tövbe ettim." demek. *Tâba'llâhu aleyhi*. "Allah ona teveccüh buyurdu." demek. Birisi alâ harf-i cerr'i ile kullanılıyor ötekisi ilâ harf-i cerr'i ile kullanılıyor, mânada bir fark oluyor.

Ama esas itibariyle *tâbe* fiili ne mânaya geliyor?

Teveccüh etmek, yönelmek demek.

Kul Allah'a yönelip de el açıp da:

"—Yâ Rabbi, affet beni!" dediği zaman kul Allah'a tövbe etmiş demek oluyor.

Tâbe aleyhi dendiği zaman, Allah kuluna teveccüh etmiş; rahmetine mazhar etmiş, ihramına erdirmiş, ona lütfetmiş oluyor. Çünkü Allah bazı kullarına nazar etmez! Sen "*Yâ Rabbi!*" dersin, "*Allàhümme yâ Rabbenâ!*" dersin de Allah bazen teveccüh

etmeyebilir!

Bir hadîs-i şerîfte geçiyor:

“—Kul ‘Yâ Rabbi!’ der, Allah ona nazar etmez!”

Yüzüne bakmıyor. Kulun günahı çok olduğundan, edepsiz, suçlu olduğundan, müstahak olduğundan Allah yüzüne bakmıyor. Kul gene yalvarıyor:

“—Yâ Rabbi!” diyor, ne yapsın; o kul, ötekisi âlemlerin Rabbi…

“—Yâ Rabbi!..”

“—Gene Allah teveccüh etmez, yüzüne bakmaz, ona nazar etmez!” diyor.

Kul gene boynunu bükmüş, gözyaşlarıyla:

“—Yâ Rabbi, ben ettim sen etme yâ Rabbi, pişmanım yâ Rabbi…”

Böyle üç defa ısrar edince, Allah-u Teàlâ Hazretleri dermiş ki:

“—Ey meleklerim! Şahit olun, ben bu kulumu affettim! Çünkü bu kulum benden başka Rabbi olmadığını bildi, bana yöneldi, benden istiyor. O böyle yapmışken, ona suçundan dolayı karşılık vermemem, nazar etmemem, benim şanıma yakışmaz. Kulumdan utandım, onu affettim!”

(*Kad istahyeyyü min abdî*) “Kulumdan utandım, hayâ eyledim.”

“—Yâ Rabbi, yâ Rabbi…” derken, “Defol, seni kabul etmedim!” demeye alemlerin Rabbi hayâ ediyor.

Onun için Şeyh Sâdî, kitabında bu hadîs-i şerîfi bahis konusu ediyor da diyor ki:

“—Şu Rabbimizin rahmetinin, lütfunun genişliğine bak ki, günahı kul işliyor da Rabbimiz affetmemeye utanıyor! Günahı işleyen kul, affetmemeye utanan Rabbimiz.” diyor.

Şu rahmetinin genişliğine bak ki üç-beş defa ısrar edip “Yâ Rabbi…” dedi mi, demek ki sonunda affediliyor. Onun için bir de duada ısrar etmek vardır.

“—İstedim, olmadı.”

“—Kaç defa istedin?”

“—Dilimin ucuyla bir istedim ama aklım başka yerdeydi, fikrim, kalbim başka yerdeydi…”

Biraz devam et bakalım, bir iki Cuma gecesi uyuma, biraz yalvar, hayrını hasenâtını sürdür bakalım; sonunda elbet muradına erersin. Rabbü’l-âlemîn sana kızmıştır, gazap etmiştir;

affettirmeye çalış.

Etrafında, kapısında dönüp duracaksın: "Bu kapıdan gitmem yâ Rabbi!.." diyeceksin. Halkaya yapışacaksın, aman yâ Rabbi diyeceksin, yalvaracaksın!

Tabii edepli olmaya dikkat edeceğiz, hiç günah işlememeye dikkat edeceğiz de ne kadar işlemesek her işimiz hatadır. Ne kadar işlememeye çalışsak suçluyuz, günahkârız.

d. Gıybet Müslümana Yakışmaz

Derviş, dervişlikten haberi yok! İşi gücü gıybet, dedikodu, suizan vs. Neler nelerle karşılaşıyoruz!

Birisi diyor ki:

"—Hocam, Yalova'da birileri var, Mehmed Zâhid Kotku Hocamız'ın aleyhinde konuşuyorlar."

"—Kim onlar?" dedim.

"—Falancanın dervişleri."

"—İslâm'da, dervişlikte başkasının aleyhinde gıybet etmek var mı?"

Derviş, daha titiz müslüman demek.

Hem de vefat etmiş bir kimsenin aleyhinde konuşulur mu? Hem de böyle kerametleri zahir büyük evliyâullahtan bir zatın aleyhinde konuşulur mu? Ne biçim dervişlik? Onu kötüleyecek, kendisine taraftar toplayacak. Birisini kötüleyerek, birisinin aleyhinde konuşarak, dervişlik olur mu?!..

Hakikaten olan bir şeyi söyledi mi, gıybet oluyor; günah! Olmayan bir şeyi söyledi mi, iftira oluyor; o da günah!

Birisini kötüleyerek taraftar kazanan bir tarikattan hayır gelir mi? Gelmez! Neden? Günahla yapılan bir şeyin sonundan hayır gelmez. Çünkü günahla yapılıyor. Kötülüyor...

Dedim ki:

"—Hiç olmazsa bari beni kötüleseydi! Ben yaşıyorum, işte gencim, vs. ama Mehmed Zâhid Kotku Hocamız; her sözü hoş, her sözü tatlı bir kimseydi. Her konuşan kaç tane kerametini görmüştür…"

Hiç mi kötüleyecek adam bulamadın?!..

Birisi, evliyâullahtan birisinin huzurunda gıybet yapıyormuş, birisinin aleyhinde konuşuyormuş. O evliyâullah, mübarek alim zat

onu durdurmuş:

“—Sana bir soru soracağım. Söyle bakalım sen Hindistan taraflarına cihada gittin mi?”

“—Gitmedim efendim.” demiş.

Eski zamanda oluyor.

“—Çin taraflarına savaşa gittin mi?”

“—Hayır oraya da gitmedim efendim.”

“—Rum taraflarına cihada gittin mi?”

“—Hayır oraya da gitmedim efendim.”

“—Afrika taraflarına cihada gittin mi?”

“—Hayır oraya da gitmedim efendim…”

İslâm âleminin her köşesindeki, her hududundaki devletleri soruyor:

“—Oraya cihada gittin mi, buraya gittin mi, buraya gittin mi?..”

“—Gitmedim, gitmedim…”

Gıybete başlamıştı. Dikkatini toplamak için soruyu soruyor. Dikkatini toplattırmış toplattırmış sorular soruyor, bakalım bu soruların arkasından ne gelecek diye insan merak ediyor. Birden sen filanca yere cihada gittin mi, diye bir soru soruyor.

Mübarek en sonunda yapıştırmış:

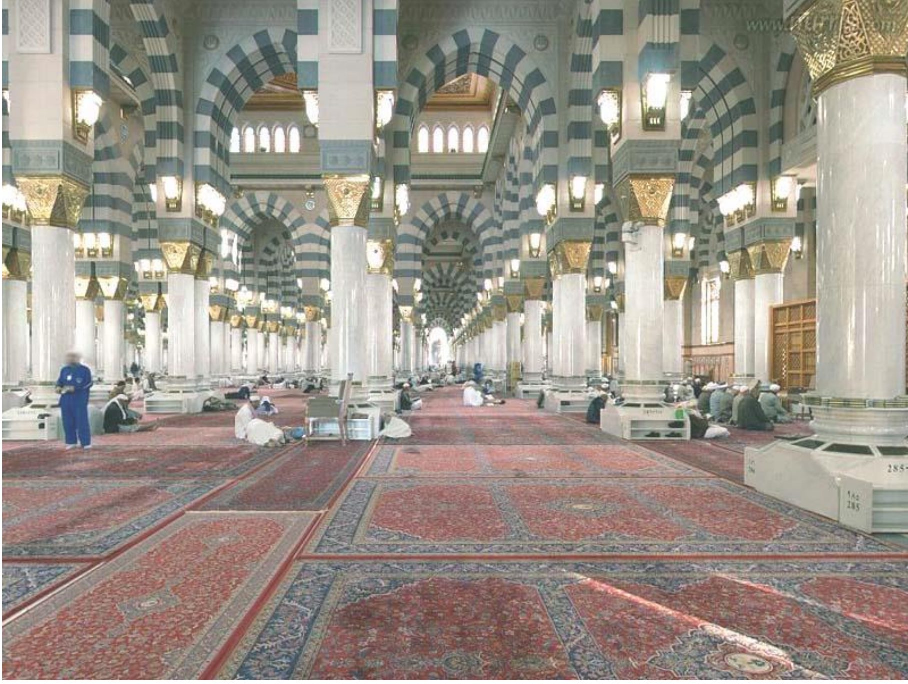
“—Pekiyi ya Hind’in, Çin’in, Rum’un, Acem’in kâfirleri senden bir zarar görmüyor. Onlara, kâfirlere dokunmuyorsun; müslüman kardeşlerinden ne istiyorsun?” demiş.

Onlar kâfir, dervişlik yapacaksan git cihad et! Git Bosna’ya, Hersek’e, git Karadağ’a Karabağ’a, git Kosova’ya; cihad et! Müslüman kardeşinden ne istiyorsun? Evliyâullahtan, salihlerden ne istiyorsun, günahkâr da olsa müslüman kardeşinden ne istiyorsun?

Birisini kötüleyerek, bilmediğin konularda ileri geri yalan yanlış konuşarak… Şahit lazım isbat lazım, şahit yok isbat yok! Hatta suç olsa bile konuşmak doğru değil, gıybet oluyor. Suç da değil, öteki adam suçlu da değil; bu konuşuyor!

Neden? Çünkü derviş değil! Çünkü yolu doğru değil, günah üzerine kurulmuş bir düzen, pohpohlamak üzerine, reklam üzerine kurulmuş yalan yanlış bir şey! Ondan, hayır yok bereket yok!

e. Camide Durana Melekler Dua Eder

Demek ki camide duran insan meleklerin duasına mazhar olur ama kimseye ezâ etmediği ve bir de abdestini kaçırmadığı takdirde!

Abdest ne kadar hayırların başı; abdestli durdukça dua geliyor, sevap geliyor, rahmet yağıyor da abdesti kaçıverse iş gidiyor. Onun için büyüklerimiz demişler ki:

"—Derviş her zaman abdestli olacak!"

Namaz kılarken abdest almak tamam, Kur'an okurken abdest almak tamam, camiye gidiyorum abdest alacağım, her zaman abdestli oldu mu her zaman lütfa mazhar olur. Bir insan geceleyin abdestli yattı; abdestini aldı, dört rekât namaz kıldı, abdestli yattı. Abdestli yattığı için Peygamber Efendimiz diyor ki;

"—İç çamaşırıyla vücudu arasında bir melek…"

Siâr: insanın kıllarına değen iç çamaşırı demek. Demek ki Arabistan'da filan sıcak olduğundan üst elbisesini çıkartıyor, belki iç çamaşırıyla yatıyor diyelim.

"—Yâ Rabbi! Bu kulun abdestli yattı, sen buna rahmetini ihsan eyle! Bu kulunu lütfuna erdir!' diye dua eder. Abdestli yattı diye.."

Burada da ne görüyoruz?

Abdestli olduğun müddetçe camide beklerken sevap kazanmaya devam, meleklerin duasına ermeye devam ediyor. Demek ki büyüklerimizin bize tavsiyesi, nasihati, tarikatın adabı olan devamlı abdestli gezmek kârlı bir şeymiş. Demek doğruymuş. Allah büyüklerimizden razı olsun ki, bize bu edebi öğrettiler, biz de buna riayet edelim ki meleklerin duası, salât u selâmı daima üzerimize olsun.

Camiye mümkün olduğu kadar erken gelmeliyiz, kârı çok! Kimisi camiye geliyor. Namaza kaç dakika var? On beş dakika var… Karşı tarafa oturuyor. Bizim cami için demiyorum da Anadolu'yu gezdiğim zaman herhangi bir camide görüyorum. Sakallı, değnekli bastonlu, hacı babalar avluya geliyorlar, kumrular gibi, devrilmiş bir kavak ağacı vs. oraya diziliyorlar. Öyle diziliyorlar, oraya oturuyorlar; hepsi konuşuyor.

Caminin kapısı açık, içerisi serin, güzel cennet gibi; Kur'an okuyabilir, tesbih çekebilir…

"—Ne yapıyorsunuz burada?"

"—Daha ezan okunmadı!"

Mübarek içerde sevap var, burada bir şey yok; içeri gir, sevap kazan! Bir sûreyi ezberle, unuttuğun bir şeyi hatırla, tesbih çek, oradaki sohbette bir fayda yok ki! Oradaki dünya konuşması! İçeri gir, sevap kazan; bunu bilmiyorlar.

Camiye erken geleceğiz, kimseyi ezâlandırmayacağız!

Cahil insanları da ezâlandırmayalım, yumuşak yumuşak söyleyelim, çoluk çocuğu da pataklamayalım:

"—Höt, konuşma, gülme, arkaya git, şöyle yap, böyle yap…"

Çocuk en öne geliyor. Sonra "Hadi bakalım, arkaya!" diyorlar, birisi kolundan tutuyor ikinci safa, üçüncüsü arka safa, daha arka safa, daha arka safa… Çocuğun içi bir burkuluyor, sonra etrafa bakıyor, kimse yok; kapıdan çıkıp gidiyor! Çünkü en arka safa atıldı. Ne yapmak lazım?

"—Evladım, ön safta büyükler durur, büyüklere hürmet etti mi insanın sevabı daha çok olur. Aferin sen en ön safa gelmiş oturmuşsun ama hacı amcalara, ihtiyarlara bırakırsan burada sevap daha çok… Peygamber Efendimiz'in zamanında çocuklar arka safta dururlarmış. Gel ben de seninle beraber şurada

duralım!” demek lâzım.

Çocuğu kaldırıyor, kendisi oturuyor. Bu sefer çocuğun kafasında, “Bu ne biçim iş?” diye bir soru, aklı ermiyor. Yüreği parçalanıyor. Eza vermeyeceğiz, üzmeyeceğiz, gürültü patırtı yapmayacağız. Abdestli olarak bulunacağız. O zaman bu ecirlere, sevaplara nail olmak mümkün olur. Allah her yerde her zaman bizi edepli eylesin, dikkatli eylesin.

Bir profesör kardeşimiz var.

Profesör olup da namazlı niyazlı olmak çok mühim bir şeydir. Kolay değil, çünkü bunların hepsi başka türlü eğitim aldılar:

“—Amerikalı gibi ol, Fransız gibi, imansız gibi ol…” diye papyon kravatla, içkiyle şunla bunla yetiştirildiler.

Bilgi öğrenmek için değil, onlara entegre olsun diye Avrupa’ya gönderildiler. Onlar gibi olsun diye gönderdiler. Ama bizim kardeşlerimiz Amerika’ya gitti, İngiltere’ye gitti; gene müslüman döndü. Namazlarını bırakmadılar, İslâm’dan ayrılmadılar; sağlam müslüman olarak döndüler. Bu, kıymetli bir şey. Kıymetini bilmek lazım! Çünkü o kadar tahsili görüp de bozulmamak kolay değil! Köyde durup bozulmamak kolay, tahsil görüp bozulmamak kolay değil!

Çünkü bizim tahsiller insanı çileden çıkartmak için ayarlanmıştır. Ayarı, dozajı öyledir. Talebe İmam-Hatibe gidince:

“—Vatan haini! Buraya ne diye geldin?” diye soruyla muhatap oluyor.

Benim kendi oğlum İman-Hatipte okudu. Bir hoca sorarmış:

“—Vatan hainleri! Ne geldiniz bu okula, İman-Hatibe ne geldiniz? Dinî olmayan bir mektebe gitseydiniz ya!”

Bir de; “Vatan haini!” diyor. Vatanı kurtaranlar şehidler, gaziler, mü’minler! Çocuğa İmam-Hatib’e geldi diye vatan haini diyor.

“—Burada ne işiniz var, aptal olduğunuzdan mı geldiniz, ölü mü yıkayacaksınız?..”

“—Pekiyi, ölü yıkamayı kimse öğrenmesin, ölülerimizi yıkamadan mı bırakacağız?” Ölü yıkamak sevap ya!

“—Ölü yıkamaya mı geldiniz?” diyor, çocuğu ölüden korkutuyor. İmam-Hatibe gelmesin diye öyle yetiştirmeye çalışıyorlar. Menfî

yetiştirmeye çalışıyorlar.

Bu kadar menfî yetişmeden sonra adam profesör olmuş, hem de sağlam profesör hem de bizim kardeşlerimizden! Sakin sakin de konuşur, Allah selamet versin. Edepli edepli de konuşuyor anlatıyor:

"—Hocam, sabahtan akşama yemek yememiştim. Kandaki şeker miktarının azaldığını hissettim. Doktorum, biliyorum, başım dönmeye başladı. Onun için bir kırikkırak aldım, vapurda Kadıköy tarafına geçerken bir tarafta kırikkırağı yemeye başladım!" diyor.

Bir-iki lokma ekmek filan yiyince, şeker miktarı düzeliyor, kriz geçiyor. Hatta şeker hastaları yanlarında şeker filan taşırlarmış. Böyle bir durum oldu mu geçsin diye hemen ağızlarına biraz şeker atıp emerlermiş. Ben bunu yeni öğrendim.

"Karşımdaki sırada bir sakallı adam yüksek sesle bağırmaya başladı, 'Bre kâfir...' Ben de, 'Olur ya, kime kızdıysa kızmıştır.' -Kendisi sakin bir insan, etliye sütlüye karışmaz bir insan- gene devam ettim. Adam gene hücumla devam ediyor, dikkat ettim; bir de baktım ki 'Kâfir!' dediği muhatap meğer benmişim." diyor.

Namazlı niyazlı profesör ne yapmış?

"Kırıkkırağın bir parçası —dikkat ediyorum ama farkında değilim— aşağı ayağımın dibine düşmüş:

"—Lokmaya hürmet etmiyorsun, bre kâfir…"

"—Ben öyle olduğunu bilsem onu yerden alırım. Söylese alırım, dikkat etmediğim için farkında değilim, yemeye de mecburdum. Ben hiç konuşmamışım. Çünkü kendime alınmadım kâfir sözü vs. ben değilim ki!"

Birisi olmadık laflar söyleyince bu şahıs kendisi üzerine niye alınsın!

"—Ben alınmamıştım…" Fakat sağdan soldan o adama:

"—Def ol git buradan! Bak adam kibar, sana ses çıkartmıyor, gık demiyor; sen oturduğun yerden hop oturup hop kalkıp köpürüp patlıyorsun çatlıyorsun. Kalk buradan!" demişler.

Ne oldu şimdi? O adam İslâm namına bir söz söylemişti, bu sefer herkesin İslâm'a karşı reaksiyon göstermesine sebep oldu. Sevap mı kazandı, günaha mı girdi?

Vallahi günaha girdi! Çünkü zaten bir müslümana kâfir denmez! Sen ilk önce karşındaki adamı bir yokla bakalım,

"Kimsin?" de, dur bakalım, ne oluyorsun? Bilmediğin kılıkta Allah'ın nice kulları vardır. Sen de o göz yoksa biraz ihtiyatlı ol. Büyüklerimiz "Her gördüğünü Hızır bil!" demişler. Hırpani görürsün, adam evliyâ çıkar.

Dün bir zatla tanıştık:

"—Seneler önce Bursa'da Şemseddin Efendi diye çok yaşlı, 90 yaşında birisi vardı. Siz tanıdınız mı?" dedi, ben "Hayır. Herhalde ona yetişmedim." dedim. "Biz o zatı ziyarete gidiyorduk." diyor.

Bu; "Dur! Bir telgraf çekeceğim." demiş. Etrafındakiler de ne telgrafı filan demişler. Bursa'da Şemseddin Efendi'nin Rh.A meclisine varmışlar. O mübarek yaşlı zat, bu ziyaretçiye;

"—Tamam, telgrafını aldım." demiş.

Hale bak! Gönülden gönle yol var! Bana; "Telgrafını aldım, dedi. Ben zevkten mest oldum." diyor. Ötekiler ne telgrafı diye işin farkında değil, işte bu başka telgraf!

Demek ki kimseyi üzmeyeceğiz, kimseye kötü gözle bakmayacağız; yumuşak davranacağız, tatlı tatlı konuşacağız.

Bir başka terzi kardeşimiz var, iyi derviş; tam hazmetmiş maşallah. Mehmed Zâhid Hocamız'ın sevdiği bir derviş kardeşimiz anlatıyor:

Kaş yapayım derken göz çıkartma misali. İslâm'a yardım edeyim derken İslâm'a reaksiyon uyandıran emr-i mâruf nehy-i münkerin usulünü bilmeyen insanın misali.

"—Ebû Eyyûb el-Ensârî Efendimiz'in türbesini ziyaret ettim. Avludan çıkacağım. Baktım avlunun ön tarafında blue jean pantolonlu bir adamla açık bir kadın! Adam kadının omuzuna elini atmış. Fesübhanallah, adımımı atacaktım, dışarıya gidecektim; gidemedim, durdum."

Bu makama bu hâl yakışır mı?

"—Ebû Eyyûb el-Ensârî Efendimiz'in türbesinin önünde blue jean pantolonlu erkek, açık saçık kadın; o onun omzuna el atmış filan... Allah'a sığınarak dualar ederek kendi kendime döndüm…"

Edeple erkânla selâm vermiş:

"—Aziz kardeşlerim, kıymetli kardeşlerim. Sizinle birkaç kelime konuşmak istiyorum, müsaade eder misiniz?"

"—Buyur hoca amca." demişler.

“Çünkü güzel, kibar yanaştım.” diyor.

Demiş ki:

—”Buraya gelmeniz buranın kıymetini bildiğiniz gösteriyor. Burada yatan zatın ne kadar yüksek mertebeli bir insan olduğunu, Peygamber Efendimiz’in ev sahibi olduğunu, sancaktarı olduğunu, buralara cihad için geldiğini, evliyâullahın hepsinden büyük kimselerden olduğunu biliyorsunuz. Ama bağışlayın beni, affedin, bir şey hatırlatmadan gidemedim: Bir kardeşinizim, kusurum varsa beni bağışlayın, yüksek makam olduğu için buralara daha biraz saygılı gelmek lazım! Hani bu bacım başını örtse idi, siz de burada biraz daha saygılı dursaydınız… “

Çok güzel konuşmuş. Onlar da:

“—Teşekkür ederiz amca, biz bunu bilmiyorduk, kusura bakma!” demişler.

Kadın da erkeğe demiş ki;

“—Ben sana bir başörtüsü alsaydık da öyle girseydik demedim mi!..”

Ama memnun ayrılmışlar. Bu da meseleyi güzel bir şekilde söylemek…

Kimseyi ezalandırmayacağız, camide kimseyi üzmeyeceğiz. Abdestli olduğu müddetçe, insan sevap kazanmaya devam ediyor. Bu da hatırımızda kalsın!

f. Camiye Girince Edilecek Dua

Peygamber SAS Efendimiz bu hadîs-i şerîfinde diyor ki:[106]

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمُ الْمَسْجِدَ ، فَلْيُسَلِّمْ ثُمَّ لِيَقُلْ: اَللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ ؛ فَإِذَا خَرَجَ ، فَلْيَقُلْ: اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ (حم. م. د. ن. ه. حب. طب. ق. عن أبى حُمَيْد)

---

[106] Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.I, s.378, no:486; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.II, s.152, no:2096; Hz. Ali RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.660, no:20787; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.III, s.111, no:1874.

RE. 44/10 (*İzâ dehale ehadükümü'l-mescide fe'l-yüsellim ale'n-nebiyyi, sümme li-yekul: Allàhümme'ftah lî ebvâbe rahmetike; feizâ harace, felyekùl: Allàhümme'ftahlî ebvâbe fadlik.*)

(*İzâ dehale ehadükümü'l-mescide fe'l-yüsellim*) "Sizden biriniz mescide girdiği zaman önce selâm versin. *Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llah'* desin. Çünkü mescidde kimse olmasa bile melekler vardır, senin görmediğin varlıklar vardır.

(*Sümme li-yekul*) Sonra desin ki: (*Allàhümme'ftah lî ebvâbe rahmetike*) "Yâ Rabbi! Sen bana rahmetinin kapılarını aç!"

İnsan kendi evine girerken de selâm vererek girer. Hatta hiç kimse yoksa, (*Es-selâmü aleynâ ve alâ îbâdi'llâhi's-sàlihîn*) "Allah'ın selâmı bizim üzerimize olsun ve Allah'ın görünen görünmez, insten cinden varlıkların üzerine olsun!" diye dua edilir. Camiye de girerken selâm verilir.

Bazı rivayetlerde, (*ale'n-nebiyyi*) "Peygamber Efendimiz'e selam versin!" denmiş, salât u selâm getirmek de var.

SAS Efendimiz diyor ki;

"Selam versin, sonra da desin ki: (*Allàhümme'ftah lî ebvâbe rahmetike*) "Yâ Rabbi! Sen bana rahmetinin kapılarını aç!" desin.

"Nasip oldu, mescidin kapısından içeri giriyorum. Yâ Rabbi bana rahmetinin kapılarını da aç!" demiş oluyor.

İnsan, rahmetinin çeşitli kapılarının kendisine açılmasına dua edecek. Girerken sağ ayağıyla giriyor, güzel yerden çıkarken de sol ayağıyla çıkacak. Çıkılırken sol ayakla çıkılıyor, bırakılmak istenmiyor. Girilmek uğurlu, kademli olsun diye girerken sağ ayakla girilir. Sol ayağıyla çıkarken diyecek ki;

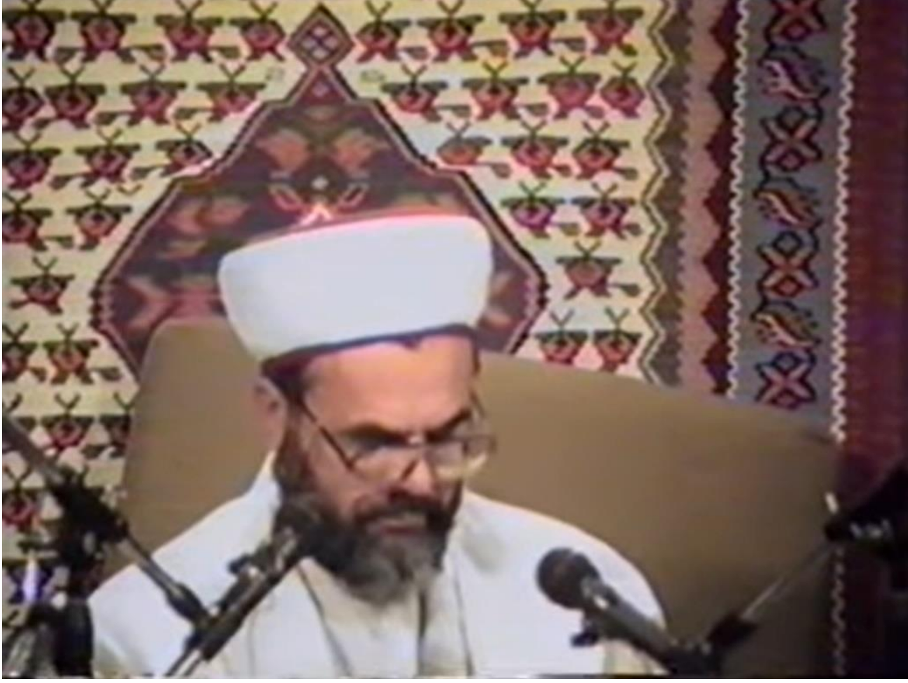
(*Allàhümme'ftahlî ebvâbe fadlik*) "Yâ Rabbi! Bana fadl u kereminin, ihsanının kapılarını aç!"

Dışarıda kazanç olur, alış-veriş, ticaret olur. Onun için, "İkramlarının, fazl u keremlerinin kapılarını aç!" dior.

İçeride ne olur? Mânevî bir kazanç olur. "İçeri girerken, 'Rahmetinin kapılarını aç!' diye; dışarı çıkarken, 'İhsanın kapıların aç!' diye dua edilsin, buyurmuş.

g. Yâ Rabbi, Beni Şeytandan koru!

Başka bir rivayet şöyle:

Ebû Hüreyre RA'dan.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[107]

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمُ الْمَسْجِدَ، فَلْيُسَلِّمْ عَلَى النَّبِيِّ، وَلْيَقُلْ: اَللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ؛ وَإِذَا خَرَجَ، فَلْيُسَلِّمْ عَلَى النَّبِيِّ، وَلْيَقُلْ: اَللَّهُمَّ اَعْصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ (ن. ه. حب. ك. عن أبي هريرة)

RE. 44/10 (*İzâ dehale ehadükümü'l-mescide, felyüsellim ale'n-nebiyyi, velyekul: Allàhümme'ftah lî ebvâbe rahmetike; ve izâ harace, felyüsellim ale'n-nebiyy, velyekul: Allàhümme a'sımnî*

---

[107] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.490, no:765; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.V, s.375, no:40078; Taberânî, *Dua*, c.I, s.151, no:427; bû Hüreyre RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.659, no:20783; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.111, no:1875.

mine'ş-şeytàn.)

(*İzâ dehale ehadükümü'l-mescide, felyüsellim ale'n-nebiyyi*) "Sizden biriniz mescide girince Peygamber'e salât u selâm getirsin! (*Velyekul*) Ve desin ki: (*Allàhümme'ftah lî ebvâbe rahmetike*) Yâ Rabbi. Bana rahmetinin kapılarını aç, içeri giriyorum; sevaplara gark eyle, mânevî bakımdan lütuflarına erdir.!"

(*Ve izâ harace, felyüsellim ale'n-nebiyy*) "Çıkarken de gene Peygamber Efendimiz'e salât u selâm getirsin. (*Velyekul*) Ve desin ki: (*Allàhümme a'sımnî mine'ş-şeytàn*) "Yâ Rabbi! Beni şeytandan koru!"

Bu hadîs-i şerîf de bir başka duayı öğretiyor:

Burası mescid; burası sevaplı, melekli yer. Dışarısı şeytanlı yer, dışarıda şeytanlar fıldır fıldır dolaşır. Şeytanların en çok dolaştığı yer çarşı pazardır, en çok dolaştığı, en kalabalık olduğu yer orasıdır. Yalan yere yemin edilir, çeşit çeşit günahlar, aldatmacalar, tartılarda hileler, malların dizilmesinde, alınmasında satılmasında çeşit çeşit şeyler olur.

Mescidden dış aleme çıkıyorsun, Allah seni korusun! Kurtlar var, canavarlar, haydutlar var, şeytan var, dışarıda her şey var. Mescidin içi cennet bahçesi gibi! Mescidin dışında kalan insanı Allah korusun.

Çıkarken diyecek ki:

"—Yâ Rabbi! Beni şeytandan koru! Şurada sevap işledim; dışarı çıkıp da günahlara daldırtma, şeytana uydurma!"

Muhterem kardeşlerim!

Şeytandan kurtulmak, nefsi yenmek çok zor! Hele şimdi daha da zor çünkü şeytanın işi kolaylaştı, günah kazanma sebepleri çoğaldı. Eskiden kadınlar açık olmuyordu, yüzleri örtülü oluyordu; bakmayan bakmıyordu. Şimdi kadınlar süsleniyor, kokulanıyor, donanıyor; hiç utanma arlanma yok! Fotoğraflar çektiriyorlar; gazetelere bastırıyorlar, mecmualarda, kapaklarda çıkıyor...

İnsan yürürken bir gazete kulübesinin önünden geçerken gözlerini yumup geçmesi lazım veyahut diğer tarafa dönüp geçmesi lazım. "Aman gazetelerde ne haber var…" filan diye bakarken felaket manzaralar ve resimler olabiliyor.

Allah cümlemizi şeytandan korusun. Şeytan hem insanın dışında hem insanın damarlarının içinde geziyor. İçerden de

vesvese verip çalışıyor. İçerden de çalışıyor dışarıdan da, hem kalenin içinde hem dışında!

Ne yapacak?

Abdestli olacak, ağzı dualı olacak, çarşıya pazara girerken tespih çeke çeke zikir ede ede dolaşacak, Allah'a sığınacak…

Camiden çıkarken şeytandan Allah'a sığınıyor, öyle olursa korunur.

Sonra; başı önde olacak, etrafa çok bakmayacak. Baktı mı gözü takılır, gözü bir takıldı mı daha takılır. İkinci bakış günahtır; birinci bakışta mazur oluyor, ikinci bakışta günah başlıyor. Allah korusun, Allah saklasın!

Şu kadarını söyleyeyim ki;

Şeytan ta insanoğlu yaratıldığı zamandan beri var ve çalışıyor; sen daha toysun, senin daha dünyadan haberin yok, o aldatmanın her çeşidini biliyor. Âbidleri, zâhidleri, dervişleri nasıl aldatırım, zenginleri nasıl, kadınları, erkekleri nasıl aldatırım, insanları birbirlerine nasıl düşürürüm, karıyı kocayı birbirlerine nasıl kapıştırırım, evde nasıl kavga çıkartırım nasıl birbirlerini boşattırırım… Şeytan hepsini bilir, kandırmanın âlâsını bilir, her çeşidini bilir.

Onun için çok dikkatli olmak lazım! Allah bizi şeytanın şerrinden ve yarattığı her mahlûkun her çeşit şerrinden korusun, hıfz u himayesine daim eylesin…

İnsanın tehlikelerden korunması için üç tane kale var:

Bir: Mescid... Ama mescidde her zaman duramıyoruz; ticaret yapacağız, evimize gideceğiz, işimiz var gücümüz var.

İki: Kur'ân-ı Kerîm.

Üç: Zikrullah.

İnsan Kur'ân okursa korunur, zikre devam ederse zikrettiği müddetçe korunur. Çünkü, zikrettiği zaman yanına şeytan gelmez. Allah zikredenle beraber olur. Allah CC beraber olduğu kulun yanına şeytan —haddine mi düşmüş— yanaşabilir mi? Bucak bucak kaçar.

Peygamber Efendimiz, Ebû Bekir es-Sıddîk Efendimiz'le

oturuyordu. Müşrik, kâfir birisi geldi, Ebû Bekir es-Sıddîk Efendimiz'e hakaret etmeye, ağır sözler söylemeye başladı. O da sakin duruyor, bir taraftan da ne yapacak diye Peygamber Efendimiz'e bakıyor. Sonra ona cevap vermeye başladı. Cevap vermeye başlayınca, Peygamber Efendimiz yerinden kalktı yürümeye başladı. O hemen cevabı filan bıraktı. Başımızın tacı Ebû Bekir es-Sıddîk Efendimiz hemen koştu;

"—Anam babam sana feda olsun yâ Rasûlallah, hatalı bir şey mi yaptım? Seni üzmek istemezdim, adam böyle ters sözler söylüyor diye cevap vermek istemiştim. Seni üzecek bir şey mi yapım yâ Rasûlallah, kıracak bir şey mi yaptım?"

"—Hayır, kıracak bir şey yapmadın ama sen susarken senin namına bir melek o herife cevap veriyordu. Sen konuşmaya başlayınca melek oradan ayrıldı, bir şeytan geldi; şeytanın gelme durumunda olduğu bir yerde de benim kalmam uygun olmadığından kalktım!" diyor.

Demek ki şeytan nerelere gelebiliyor, nasıl geliyor! İnsan okudu mu buralardan bazı ipuçları öğrenir. Hadîs-i şerîfleri okudu mu mânevî hayatın esrarını öğrenir. Bak Ebû Bekir es-Sıddîk Efendimiz görmüyor ama Peygamber Efendimiz o zamana kadar meleğin cevap verdiğini, ondan sonra şeytanın geldiğini görüyor.

Müşrikin birisi gene açmış ağzını yummuş gözünü, Peygamber Efendimiz'e hakaret ediyor! Peygamber Efendimiz beddua etmiş. Cebrail AS kalkmış, adamın yanına gitmiş; bir şey yapmış, dönmüş.

"—Ne yaptın yâ Cebrail?"

"—Ben onun içinden şu damarına şöyle bir şey yaptım ki tamam, onun işi bitik."

Kim bilir ne kadar zaman sonra işi bitik! Cebrail gitti, Peygamber Efendimiz'in bedduası üzerine bir şey yaptı; onun hâli harap!

Ama nasıl bir şey? Başka insanlar görmüyor.

O bakımdan dışarı çıkarken abdestli olacağız, zikirli olacağız; Allah yardım eder!

Camiden çıkarken ne diyecek?

(*Allàhümme'ftah lî ebvâbe fadlike*) "Allahım, benim için fazlının, kereminin kapılarını aç!"

(*Allàhümme a'sımnî mine'ş-şeytàn*) "Allahım, beni şeytandan koru!"

Çünkü kandırıverir, aldatıverir; damarına girer baktırır, konuşturur, söylettirir, söylemeye başladı mı da iki taraf kızışır, kavga gürültü kopar.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi dinimizi iyi bilenlerden eylesin... Çünkü insan iyi bilmediği zaman ibadeti, sevabı kaçırabilir, kaş yapayım derken göz çıkartabilir, sevap umarken günaha düşebilir. Öğrenmek lazım!

Allah alim kullarını sever, alim kullarını yükseltir. İlim yolunda olan kullarını cennetine sokar, ilim yolu cennet yoludur. Onun için müslüman detay gibi de, teferruat gibi de görünse bütün incelikleri bir bir öğrenecek.

Allah razı olsun...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

18. 10.1992 – İskenderpaşa Camii

13. DUA ETMENİN İNCELİKLERİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn.,, Kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdkı ve'l-vefâ…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ عَلٰى مَرِيضٍ، فَلْيُصَافِحْهُ، وَلْيَضَعْ يَدَهُ عَلٰى جَبْهَتِهِ، وَلْيَسْأَلْهُ كَيْفَ هُوَ؛ وَلْيُنْسِئْ لَهُ فِى الأَجَلِ، وَلْيَسْأَلْهُ أَنْ يَدْعُوَ لَهُ، فَإِنَّ دُعَاءَ الْمَرِيضِ كَدُعَاءِ الْمَلاَئِكَةِ (هب. وضعفه عن جابر)

RE. 45/1 (*İzâ dehale ehadüküm alâ marîdin, felyusâfihhu, velyeda' yedehû alâ cebhetihî, velyes'elhü keyfe, veliyünsi' lehû fi'l-ecel; velyes'elhü en yed'uve lehû, feinne duàe'l-marîdi keduài'l-melâikeh.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsânı, ikramı dünyada, ahirette üzerinize olsun… Rabbimiz cennetiyle, cemaliyle cümlenizi müşerref eylesin…

Peygamber Efendimiz SAS Hazretlerinin hadîs-i şerîfleri dinimizin ahkâmının kaynakları olduğu için, Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini okuyoruz. Allah-u Teàlâ Hazretleri

bizi sünnet-i seniyyeyi ihya edenlerden ve böylece şehid sevabı kazananlardan eylesin... Bid'atlardan, haramlardan, günahlardan uzak eylesin…

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izahına başlamadan önce Peygamber SAS Hazretleri'nin ruh-i pâkine hediye olsun diye ve onun mübarek âlinin, pâk ashâbının ruhlarına; cümle sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ervâhına; âlimlerin, râvilerin, müellifin; Gümüşhaneli Efendimiz'in, Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'nin ruhuna hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına; başta Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri olmak üzere sahâbe-i kirâmın ve bu beldede medfun olduğu rivayet edilen Yûşa AS'ın ve sâir enbiyâ ve'l mürselînin ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere şu meclise gelmiş olan siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş olan bütün müslüman ecdâd ü ceddâtı, akrabâ u taallûkâtı, ahbâb u yârânı, ihvânı, ehibbâsı, evlatları ve zürriyetleri iki cihanda saadete ersinler diye;

Biz yaşayan kullar da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürelim, huzuruna sevdiği razı olduğu kullar olarak yüzü ak, alnı açık olarak varalım diye, bir Fâtiha üç İhlâs-ı Şerîf okuyup, ruhlarına hediye edip, öyle başlayalım!

……………………

a. Hasta Ziyaretinin Âdâbı

Mukaddimede metnini okuduğum hadis-i şerif, Râmûzü'l-Ehâdîs isimli kitabın 45. sayfasının 1. hadîs-i şerifidir. Câbir ibn-i Abdullah RA tarafından rivayet edilmiştir.

Peygamber SAS Efendimiz bu hadîs-i şerîfinde hasta ziyaretinin âdâbı ile ilgili bize tavsiyelerde bulunuyor. Buyuruyor ki:[108]

---

[108] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.541, no:9214; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan. Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.103, no:25191; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.116, no:1884.

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ عَلَى مَرِيضٍ، فَلْيُصَافِحْهُ، وَلْيَضَعْ يَدَهُ عَلَى جَبْهَتِهِ، وَلْيَسْأَلْهُ كَيْفَ هُوَ؛ وَلْيُنْسِئْ لَهُ فِى الأَجَلِ، وَلْيَسْأَلْهُ أَنْ يَدْعُوَ لَهُ، فَإِنَّ دُعَاءَ الْمَرِيضِ كَدُعَاءِ الْمَلاَئِكَةِ (هب. وضعفه عن جابر)

RE. 45/1 (*İzâ dehale ehadüküm alâ marîdin, felyusâfihhu, velyeda' yedehû alâ cebhetihî, velyes'elhü keyfe, veliyünsi' lehû fi'l-ecel; velyes'elhü en yed'uve lehû, feinne duàe'l-marîdi keduài'l-melâikeh.*)

(*İzâ dehale ehadüküm alâ marîdin, fe'l-yusâfihhu*) "Sizden biriniz bir hastanın ziyaretine gidip yanına girdiği zaman, onunla musafaha etsin, elini tutsun, İslâmî selâmlaşma şekliyle bir musafaha yapsın! (*Ve'l-yedehû alâ cebhetihî*) Ateşi var mı, sıhhati nasıl gibilerden elini alnına koysun; (*ve yünsi' lehû fi'l-ecel*) onun nasıl olduğunu, halini, hatırını sorsun ve ömrünün uzun olmasını Allah'tan dilesin, 'Allah sana ömür versin, inşallah bu hastalıktan kurtulursun, nice yıllar yaşarsın…' diye böylece dua eylesin!"

(*Velyes'elhü en yed'uve lehû*) "Hastadan kendisine dua etmesini istesin."

Neden? Çünkü hastanın Allah tarafından verilmiş birtakım salâhiyetleri vardır. Mükâfatlarından birisi, hastanın duası makbuldür, o bakımdan ondan dua istesin. (*Feinne duàe'l-marîdi keduâi'l-melâikeh*) "Çünkü hastanın duası meleklerin duası gibidir; makbuldür, müstecabdır."

O da hasta olduğundan melek gibidir, Allah onun günahlarını siler, affeder. Kendisine; (*Fe'ste'ni fi'l-amel*) "Günahların silindi, defter-i âmâline yeniden başla!" denilir.

Hatta iniltisi tesbihtir, uykusu ibadettir, duası makbuldür. Yapamadığı günlerin, sıhhatteyken yaptığı ibadetleri, zikirleri, namazları, niyazları yapılmış gibi kendisine mükâfatı aynen devam eder, verilir durur.

Hâsılı insan hasta oluyor, üzülüyor ama bunun karşılığında da maddî-mânevî çok mükâfatlara eriyor. Onu ziyaret eden de çok kâr ediyor. Hasta ziyareti müslümanın müslüman kardeşi üzerindeki

vazifelerinden biridir.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi birbirimizle kardeş etmiştir, hudutlar tanımaz, kıtaları geçer. Dünyanın neresinde olursa olsun müslüman müslümanın kardeşidir.

Hocaefendimiz Makedonya müftüsü, Allah razı olsun, ziyarete gelmiş. Ta nereden? Balkanlardan gelmiş oluyor. Allah razı olsun, oradaki bütün kardeşlerimize dua edelim! Dünyanın her yerindeki kardeşlere Allah her türlü hayırları ihsan etsin… Her türlü şerlerden, tehlikelerden korusun…

Müslüman müslümanı sevecek ve bu sevgi göstermelik bir sevgi olmayacak. Allah kalpleri bildiği için, hakiki bir sevgi olacak; zahirî bir sevgi değil, kalpten bir sevgi olacak. Müslüman müslümanın derdi ile ilgilenecek. Müslüman müslümana yardım edecek, yardımsız bırakmayacak. Müslüman kardeşi açsa doyuracak, çıplaksa giydirecek, açıktaysa barındıracak…

Bu İslâm kardeşliği insanın kanından, akrabalığından dolayı olan kardeşliğinden bile önde gelir. Peygamber Efendimiz'in zamanında hatta babası müşrik ise, kardeşi müşrik ise icabında savaşta onlarla karşı karşıya gelmişler ama mü'minlerle kardeş olmuşlardır. O bakımdan bu kardeşliği çok canlı olarak duymamız, yaşamamız ve öyle olmamız lazım.

Burada kat üstüne kat yapıp, lüks üstüne lüks hayat yaşayıp keyif sürerken, dünyanın birçok yerlerindeki kardeşlerimizin de bir lokma yiyecek bile bulamadığını da bilmek ve onlara her türlü yardımı da yapmak lazım. Onların ne gibi ihtiyaçları vardır diye de hepimizin düşünmesi lazım. Onların da bizi düşünmesi, bizim de onları düşünmemiz lazım! Çünkü biz Allah'ın birbirleriyle kardeş ettiği kimseleriz.

Bir mü'min bir mü'min kardeşini ziyaret ederse, Allah'ın sevgisi kendisine hak olur, vacip olur, Allah onu sever. Yardım ederse, ihtiyacını karşılarsa sever. Cân u gönülden, içten, kalpten nasihat eder, iyiliğini ister, doğru yolu göstermeye çalışırsa, Allah sever. Kardeş olurlarsa, Allah sever ve mahşer gününde Arş-ı A'lâ'nın gölgesinde nurdan minberlere oturtur, büyük ikramlara erdirir. Kardeşi kardeşten ayırmadığı için, kardeşlerden birisi cennetlik olursa ötekisini de cennete sokar… Onun için bu kardeşliği

yaşatmamız ve yaşamamız lazım! Bu kardeşliği uygulamamız, bu kardeşliği icra etmemiz lazım! Edersek, hem sevap vardır, hem dünyada da ahirette de kâr vardır.

Demek ki bir kardeşimiz hastalanırsa, onu ziyaret etmek vazifedir; vefat etmişse, cenazesine gitmek de vazifedir; davet etmişse düğününe, bayramına, mes'ut bahtiyar gününe ziyaret etmek de vazifemizdir. Bunları bir vazife olarak unutmayalım!

Hiç hatırımdan çıkmıyor:

Bir kardeşimizin babası vefat etmiş. Mehmed Zahid Kotku Hocamız Rh.A. hemen bana telefon açtı:

"—Git, benim namıma onun evine, ziyaret et, baş sağlığı dile!" dedi.

Ben atladım, hemen kalktım, gittim. Nasıl memnun oldu! Hocamız İstanbul'da, Ankara'ya kolay gelemiyor, ihtiyar; ama anında telefon açtı dedi ki, "Filancanın —o zaman filanca bakandı— babası vefat etmiş duydum, hemen benim namıma git, ziyaret et." dedi. Ama o da mütevazı bir insandı, Hocamızın meclisine geldiği zaman kapıda eşikte otururdu, diz çöküp otururdu. Tabi öyle sevgiye öyle sevgi, öyle muhabbete öyle muhabbet oluyor.

Maraş'ta hadiseler oldu, derhal bana tekrar telefon açtı:

"—Maraş'a git, oradaki kardeşlerimizi ziyaret et, geçmiş olsun de!" buyurdu. Hemen, anında!

Onun için müslümanlar ziyaret hususunda titiz olmalı, dikkatli olmalı! Haftalık programımın bir yerini hasta ziyaretine, birkaç saatini de dostları ziyarete ayırmalı; mutlaka gönül yapmaya çalışmalı!

b. Misafir Rızkıyla Gelir

Enes RA'dan. Bu da müjdeli bir hadîs-i şerîf. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[109]

---

[109] Sehàvî, *Makàsîdü'l-Hasene*, c.I, s.85, no:62; Enes RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.242, no:25836; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.88, no:227; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.111, s.128, no:1899.

إِذَا دَخَلَ الضَّيْفُ عَلَى الْقَوْمِ ، دَخَلَ بِرِزْقِهِ ؛ وَإِذَا خَرَجَ ، خَرَجَ بِمَغْفِرَةِ ذُنُوبِهِمْ (الديلمى عن أنس)

RE. 45/2 (*İzâ dehale'd-dayfu alâ kavmin, dehale bi-rızkihî; ve izâ harace, harace bi-mağfireti zünûbihim.*)

(*İzâ dehale dayfu alâ kavmin*) "Bir misafir bir gurup insanın yanına kalkar gelirse, (*dehale bi-rızkihî*) misafir olursa rızkıyla beraber gelir, rızkını da yanında getirir."

"—Oradakilerin malını mülkünü yiyecek, sofrasındaki çanağındaki yemeği azaltacak; eyvah, yemek bize yetmeyecekken şimdi bir de bu çıktı geldi..." filan diye telaş edecek bir durum yoktur, kendi rızkıyla gelir. Hatta haneye bereket getirir, misafir geldi diye hanenin bereketi artar. Çünkü oraya bol bol rızkıyla gelir, rızık da fazlalaşır.

(*Ve izâ harace*) "Misafirlik bitip de evden veya kabileden kalkıp gideceği zaman oradan çıkarken de nasıl çıkar gider?" Bir kabile olabilir, bir köy, bir konak olabilir. (*Harace bi-mağfireti zünûbihim*) "Misafir edenlerin, ev sahiplerinin günahlarını affettirip onları mağfiret ettirip öyle gider."

Günahlarını yüklenip götürür gider; bunlar günahsız kalır, günahlardan temizlenmiş olur, affettirir.

Türkçe'de misafir etmek diyoruz, Arapça'da biraz farklıdır.

Arapça'da *müsâferet*, sefere çıkmak demektir. Bu öyle değil; sefere çıksa da, çıkmasa da birisi bir insanın yanına, evine konuk gelmesi. *Dayf*, konuk demek.

Dayf kelimesi ne zaman karşıma gelse hemen aklıma hac geliyor; hemen hacda, hac yolunda, Araplar'ın yazdığı levhalar gözümün önüne geliyor:

مَرْحَبًا بِضُيُوفِ الرَّحْمٰنِ !

(Merhaben bi-duyûfi'r-rahmân) "Rahmân'ın misafirleri, konukları hoş geldiniz!" yazıyor.

Hacılar Rahman'ın, Rahman olan Allah'ın misafirleri, konukları

oldukları için öyle yazmışlar, hadîs-i şerîflerde öyledir. Onun için o da insanın hoşuna gidiyor.

Allah, misafiri sevene rahmet eder; misafire buğz edene, misafiri istemeyene de lanet eder. Bunu da bilin. Evinizin kapısı açık olsun, misafir sever, konuksever olun, misafir gelmemesini isteme durumuna düşmeyin.

"—İyi ama evde hazırlığımız yok, yiyeceğimiz içeceğimiz az..."

Hazırlığın olsa da olmasa da, tuz da olsa, ekmek de olsa, su da olsa, paça da olsa ne ise basit bir şeyle de ikram etseniz dahi olabilir.

Eskiden paça kolay bulunan bir şeymiş, ucuz bir şeymiş, şimdi o da başka türlü değişti; eskiden kuru fasulye fukaranın yemeği iken şimdi herkes alamaz duruma geldi.

c. Mü'minin Kabirdeki Hali

Bu hadîs-i şerîf de vefat eden insanın kabirde nelerle karşılaşacağına dairdir. Câbir RA'ın rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:[110]

إِذَا دَخَلَ الْمَيِّتُ الْقَبْرَ ، مُثِّلَتْ لَهُ الشَّمْسُ عِنْدَ غُرُوبِهَا ، فَيَجْلِسُ يَمْسَحُ عَيْنَيْهِ ، وَيَقُولُ دَعُونِي أُصَلِّي (ه. حب. ض. عن جابر)

RE. 45/3 (*İzâ udhile'l-meyyitü'l-kabre, müssilet lehü'ş-şemsü inde gurûbihâ, ve yeclisü yemsehu ayneyhi, ve yekùlü deùnî usallî.*)

(*İzâ udhile'l-meyyitü'l-kabre, müssilet lehü'ş-şemsü inde gurûbihâ*) "Mevtâ, vefat etmiş olan kimse kabre konulduğu zaman ona sanki güneş batıyormuş gibi gösterilir, öyle temsil olunur. O kabre girdikten sonra şöyle bir kalkar, ona güneş batıyormuş, ikindinin vakti geçiyormuş gibi gelir. Öyle gösterilir."

(*Ve yeclisü yemsehu ayneyhi*) "Gözlerini ovuşturarak oturup bir

---

110 İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.325, no:4262; İbn-i Hibbân, Sahîh, c.VII, s.385, no:3116; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.318, no:1258; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.III, s.129, no:1901.

taraftan, ‘Vay, uyumuşum kalmışım…’ filan gibi gözlerini ovuşturarak; (*ve yekùlü deûnî usallî*) ‘Bırakın beni kalkayım, ikindi namazımı kılayım; bak güneş neredeyse batmak üzere…’ filan diye namaz kılma telaşında olur.”

Kabirde kalktığı zaman. iki melek gelir; Münker ve Nekir heybetli melekler, kendisine sorarlar. Kabirde sorgu sual haktır, bu hususta hadîs-i şerîfler Buhârî-i Şerîf’te vardır. Ona dinini, peygamberini, kitabını, kıblesini, imanını sorarlar. Bunlara cevap verenin kabri genişler, cennet bahçelerinden bir bahçe haline dönüşür. Bunlara cevap veremeyen, kabirde azap görmeye başlar ve kabri cehennem çukuru gibi olur.”

Kabrin hallerinden bir sahnesini bu hadîs-i şerîfte Efendimiz söylemiş oluyor.

“—Mü’min kabirde azap görebilir mi?”

Görür, görebilir. Dünyada yaptığı şeylerden dolayı kabirde azap görebilir. Birkaç misali geçtiğimiz haftalarda hadîs-i şerîflerde geçmişti. Mesela bir tanesi:

Kabre konulduğu zaman azap melekleri kafasına bir vuruyorlar ki çok perişan oluyor, kafası çok acıyor, parça parça oluyor ve kabrin içi ateş doluyor, duman doluyor! Diyor ki;

“—Bana niye azap ediyorsunuz, ben mü’min kuldum, mü’mindim; kâfir değildim, niçin beni böyle azaplandırıyorsunuz?”

“—Sen hâl-i hayatında bir mazlumun yanından geçiyordun, zalimler ona zulmediyorlardı. Sen o mazluma yardımcı olmadın; işte bu ceza bundan!” denilir.

Onun için, müslüman nerede mazlum varsa onun yardımına koşacak.

Mesela birisi kabirde azap görüyor, neden?

Nemime yaparmış; laf taşırmış, onun lafını ona, onun lafını ona, laf taşıyıp, koğuculuk yapıp ara bozmak.

“—Ahmet sana şöyle dedi, Mehmet sana böyle dedi…”

Laf taşımak muhabbetin bozulmasına, cemiyetin sarsılmasına sebep oluyor; ondan azap görüyor. Bir tanesi de küçük abdestini bozarken sakınmazmış, çekinmezmiş; ondan azap görüyor bu idrar sıçrantıları vs. kabirde azap görmeye sebep olabiliyor, diye hadîs-i şerîflerden misalleri biliyoruz.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi kabri cennet bahçesi olanlardan eylesin… Kabirde azaba uğrayanlardan etmesin...

d. Ramazan’da Hamele-i Arş’ın Dua Etmesi

Dördüncü hadîs-i şerîf:

Bu hadîs-i şerîf de Ramazan ile ilgili Hz. Ali RA ve KV Efendimiz Hazretleri rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz bu hadîs-i şerîflerinde buyuruyor ki:[111]

إِذَا دَخَلَ شَهْرُ رَمَضَانَ ، أَمَرَ اللهُ حَمَلَةَ الْعَرْشِ ، أَنْ يَكُفُّوا عَنِ التَّسْبِيحِ ،

وَ يَسْتَغْفِرُوا لأُمَّةِ مُحَمَّدٍ وَالْمُؤْمِنِينَ (الديلمي عن علي)

---

[111] *Kenzü'l-Ummâl*, c.VIII, s.479, no:23716; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.131, no:1906.

RE. 45/4 (*İzâ dehale şehru ramadàn, emara'llàhu hamelete'l-arşi, en yeküffû ani't-tesbîhi, ve yestağfiru li-ümmeti muhammedin ve'l-mü'minîn.*)

(*İzâ dehale şehru ramadàn, emara'llàhu hamelete'l-arşi*) "Ramazan ayı geldi mi, girdi mi Arş-ı Rahman'ı yüklenen meleklere Allah emreder…"

Arşı yüklenen meleklere *Hamele-i Arş* denilir.

Nasıl emreder?

(*En yeküffû ani't-tesbîh*) "Cenâb-ı Mevlâ'ya tesbih eylemeyi bırakmalarını, (*ve yestağfiru li-ümmeti muhammedin ve'l-mü'minîn*) Ümmet-i Muhammed'e ve mü'minlere dua etmelerini, tevbe ve istiğfar etmelerini emreder."

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin arşı çok muazzam bir varlıktır. Allah'ın muazzam yaratıklarından biridir, Âyete'l-Kürsî'den biliyoruz ki:

(*Vesia kürsiyyühü's-semâvâti ve'l-ard*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kürsüsü semaları ve arzı ihata etmiştir, kuşatmıştır; ihtiva eder, içine alır."

Ama bu Kürsi de Arş-ı Rahmân'ın yanında bir küçük zerre gibi kalır, deryada bir damla gibi kalır; Arş-ı Rahmân o kadar azametlidir. Bu Arş-ı Rahmân'ı, *Hamele-i Arş* denilen bazı muazzam melekler taşırlar, tutarlar. O melekler Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne zikr ü tesbih eylerler ama Ramazan geldi mi Allah; "Siz Ümmet-i Muhammed'e, mü'minlere istiğfar eylemeye başlayın!" diye vazifelerini değiştirtiyor. Onlar o duaya başlarlar.

Ramazan mübarek bir ay olduğu için, Ümmet-i Muhammed'in ayı olduğu için, Ümmet-i Muhammed'in dünya ve âhiret hayırlarını kazanma zamanı olduğu için…

Allah sıhhat afiyetle nice Ramazanlara eriştirsin… Cümlemizi o feyizlerden bereketlerden, ihsanlardan ikramlardan hissedar olmayı nasib eylesin…

e. Ev Sahibi Evin Emiridir

Beşinci hadîs-i şerîf:

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş bu hadîs-i şerîf de

misafirperverlik, misafirlikle ilgili. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[112]

إِذَا دَخَلَ قَوْمٌ مَنْزِلَ رَجُلٍ ، كَانَ رَبُّ الْمَنْزِلِ أَمِيرَهُمْ ، حَتَّى يَخْرُجُوا مِنْ مَنْزِلِهِ ، وَطَاعَتُهُ وَاجِبَةٌ (الديلمى عن أبى هريرة)

RE. 45/5 (*İzâ dehale kavmun menzile raculin, kâne rabbü'l-menzili emîrehüm, hattâ yahrucû min menzilihî, ve tâatuhû aleyhim vâcibetün.*)

(*İzâ dehale kavmün menzile raculin*) "Bir gurup insan bir arkadaşlarının, bir adamın evine konuk geldikleri, misafir oldukları zaman…" Hepsinin başkanı kim olur?

(*Kâne rabbü'l-menzili emîrehüm*) "Evin sahibi olur. Evin sahibi bunların hepsinin emiri, komutanı, başkanı olur; söz onundur, ferman, buyruk onundur, ev sahibinindir. (*Hattâ yahrucu min menzilihî*) O topluluk o adamın evinden çıkıncaya kadar durum böyledir. (*Ve tâatuhû aleyhim vâcibetün*) Ve o misafirlerin o ev sahibinin emrine uymaları vaciptir, boyunlarının borcudur. Sözünü dinlemeleri gerekir."

"—Şurada otur."

"—Baş üstüne…"

"—Şöyle yap!"

"—Baş üstüne…"

"—Ye bakalım..."

"—Baş üstüne…" diye ona itaat etmeleri gerekiyor.

Bu da İslâmî âdabdan güzel bir âdabdır.

"—Sair zaman emir kimdir?"

Sair zaman mü'minlerin emiri; İslâm'ı en iyi bilendir, Kur'an'ı en iyi, dini en iyi bilendir, emir odur. Söz, buyruk onun üzerindedir.

"—Bir grup insan seyahate çıksalar, bu seyahatte emir kimdir?"

Kur'ân-ı Kerîm'i en iyi bilen, en aşina olan, en alim olandır.

---

[112] Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.III, s.424, no:902; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.37, no:24817; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.131, no:1908.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[113]

إِذَا سَافَرْتُمْ فَلْيَؤُمَّكُم أَقْرَؤُكُمْ ، وَإِنْ كانَ أَصْغَرَكُمْ سِنًّا ؛ وَإِذَا أَمَّكُمْ ،

فَهُوَ أَمِيرُكُمْ (البزار ، والديلمي عن أبي هريرة)

RE. 49/11 (*İzâ sâfertüm felyeümmeküm akraüküm*) "Siz bir sefere çıktığınızda Kur'an'ı en güzel okuyanınız, Kur'an'ı en çok bileniniz size imam olsun; (*ve in kâne asgaraküm sinnen*) yaşça en küçüğünüz de olsa… (*Ve izâ emmeküm fehüve emîruküm*) İmam olunca da artık o sizin emirinizdir." buyuruyor.

---

[113] Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.445, no:8577; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.265, no:1027; Ebû Hüryre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.706, no:17501; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.206, no:2322; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.223, no:2091.

İmamlık yapınca da emir o olur, başkan o olur.”

“—İslâm’a göre söz kimde olacak?”

Söz din aliminde olacak!

“—Neden?”

Allah’a itaatin yolunu en güzel o gösterir de onun için!

Söz din aliminden çıkar da dinde alim olmayan kimselere düşerse, o zaman işler karışır, o zaman Allah’ın emrine uygun olmayan buyruklar ortaya çıkar; yalan yanlış, eksik, kusurlu, günahlı, haramlı işler yapılır. Halbuki onların yapılmaması lazımdı, Allah’ın emirlerine uygun yaşanılması lazımdı. Bunun sağlanması için alimin emir olması, alime itaat edilmesi lazım.

Sonra hadis-i şerifte buyrulmuş ki:[114]

اَلْعُلَمَاءُ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ (د. ت. ه. حم. در. حب. هب. كر.

عن أبي الدرداء ؛ والديلمي عن البراء)

RE. 222/17 (*El-ulemâü veresetü’l-enbiyâ*’) “Alimler peygamberlerin varisleridir.”

Peygamber Efendimiz olduğu zaman, Peygamber Efendimiz’e itaat ediliyordu. Hatta alimler de peygamberlerin varisleri olduğundan, hükümdarların gelip eskiden alimlere el öpüp itaat etmesi gibi alimlere itaat edilmesi lazım. Fatih Sultan Mehmed’in, çadırına geldiği zaman Akşemseddin’in elini öpüp huzurunda el pençe durduğu gibi…

---

[114] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.341, no:3641; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.48, no:2682; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.81, no:223; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.196, no:21763; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.110, no:342; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.289, no:88; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.II, s.262, no:1696, 1697, 1699; Taberânî, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.224, no:1231; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.II, s.103, no:975; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.VIII, s.337, no:3229; Cürcânî, *Târih-i Cürcân*, c.I, s.203, no:297; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXV, s.247 ve c.L, s.44-50, Ebü’d-Derdâ RA’dan.

Cürcânî, *Târih-i Cürcân*, c.I, s.335, no:616; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.III, s.75, no:4209; Berâ ibn-i Àzib RA’dan.

Mecmaü’z-Zevâid, c.I, s.335, no:523; *Kenzü’l-Ummâl*, c.X,s.258, no:28746, 28823, 28858; *Keşfü’l-Hafâ*, c.II, s.736, no:1745; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XIV, s.367, no:14509; RE. 222/17.

Fatih ziyaretine gitmiş, Akşemseddin yerinde yatıyormuş. Gururu kırılsın, böbürlenmesin diye mahsustan kalkmıyor. Öyle olduğu zamanlar, Allah'ın emri tutulduğundan İslâm ileri gitmiştir.

Allah'ın emri tutulmadığı zaman, işler karmakarış olmuştur; günahlar işlenmiştir, içkiler içilmiş, çalgılar çalınmıştır. İnsanlar İslâm'ı bilmeden yetişmişler, günahlara dalmışlardır. Günahlara daldığı zaman da Allah'ın azabı başlarına gelmiştir. Allah bir kavmin helâkini istediği zaman, içinde günah artar, günah artınca da ceza ve bela yağar. Onun için çare Allah'ın emrine sarılmaktır, Kur'an'ın yoluna girmektir, Allah'ın sevdiği kul olmaya gayret etmektir.

f. İzinsiz Eve Giren Kimse

Altıncı hadîs-i şerîf:

Ümmü'l-mü'minîn Aişe Vâlidemiz RA'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuş:[115]

إِذَا دَخَلَ عَلَيْكُمُ السَّائِلُ بِغَيْرِ إِذْنٍ فَلاَ تُطْعِمُوهُ (ابن النجار عن عائشة وهو مما بيّض له الديلمى)

RE. 45/6 (*İzâ dehale aleykümü's-sâilü bi-gayri iznin, felâ tut'imûhu.*)

(*İzâ dehale aleykümü's-sâilü bi-gayri iznin*) "Sizden birinizin evinize bir dilenci sizin izniniz olmadan girerse, izinsiz girerse, (*felâ tut'imûhu*) ona yemek ikram etmeyin!"

"—Ne yapacak?"

Kapıda;

"—Müsaade var mı, ben de girebilir miyim?" diyecek.

İzin isteyecek. Çünkü hanenin bir kapasitesi vardır, hanenin mahremiyeti vardır. Ev sahibinin kendine göre düşündüğü, hesap

---

[115] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.318, no:1259; Hz. Aişe RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.400, no:16252; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.131, no:1907.

ettiği birtakım şeyler vardır, beklediği başka misafir olabilir, söz verdiği kimseler olabilir. Öyle pattadak herkes girer oturursa, öteki insanlar açıkta kalabilir. Daha başka bilmediğimiz çeşitli şeyler olabilir.

İzin alacak. İzin almadan olmaz, kapıyı çalacak, izin alacak; davete, sofraya öyle gelecek, oturacak.

g. Duada Kararlı Olmak

Yedinci hadîs-i şerîf:

Buharî, Müslim, Neseî'de; birçok sahih kitaplarda mevcut bir hadîs-i şerîftir. Enes RA'dan rivayet olunmuştur. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[116]

إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ فَلْيَعْزِمِ المَسْأَلَةَ فِى الدُّعَاءِ ، وَلاَ يَقُلِ: اللَّهُمَّ إِنْ شِئْتَ فَأَعْطِنِي ، فَإِنَّ اللهَ لاَ مُسْتَكْرِهَ لَهُ (ش. حم. خ. م. ن. عن أنس)

RE. 45/7 (*İzâ deà ehadüküm felya'zimi'l-meselete fi'd-duâi, ve lâ yekul: Allàhümme in şi'te feâtinî, feinna'llàhe lâ müstekrihe lehû.*)

(*İzâ deà ehadüküm*) "Sizden biriniz dua ettiği zaman…" El açıp Allah'tan bir şeyler istiyoruz, buna dua etmek diyoruz. (*Felya'zimi'l-meselete fi'd-duâi*) "İsteğinde azimli olsun!"

"—Ver yâ Rabbi, lütfen yâ Rabbi, ihsan et yâ Rabbi…" diye duasını candan, kuvvetli, istekli ve şevkli olarak ille istiyorum gibi bir duyguyla azimli olarak yapsın.

(*Ve lâ yekul: Allàhümme in şi'te feâtinî*) "'Yâ Rabbi, istersen bana şunu ver, istemezsen verme!' tarzında söyleyerek istemesin! 'Şunu istiyorum yâ Rabbi' diye azimli söylesin!"

Çünkü Allah-u Teàlâ Hazretleri'ni zaten hiçbir şey zorlayamaz,

---

[116] Buhàrî, *Sahîh*, c.XIX, s.413, no:5863; Müslim, Sahîh, c.XIII, s.174, no:4837; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.101, no:11999; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.151, no:10420; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.316, no:1245; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.283, no:6376; Musannef, *İbn-i Ebî Şeybe*, c.X, s.198, no:29772; Buharî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.213, no:608; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.72, no:3179; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.139, no:1924.

istemediği bir şeyi kimse ona yaptıramaz; zaten isterse yapacak, istemezse istemeye istemeye Allah'a bir şey yaptırmak mümkün mü?

Mümkün değil, zaten isterse yapacaktır! Ama sen iyi bir şeyi duanda ısrarla isteyeceksin:

"—Yâ Rabbi! Afiyet ver, sıhhat ver..." diyeceksin.

"—İşte inşaallah şöyle olsun…"

Olmaz, inşallahsız şartsız isteyeceksin! Zaten dilerse yapacak, dilemezse yapmayacak! Duanın âdabından birisi duanın icabet olunacağına kàni olarak, mûkınîn olarak ve azimli olarak dua yapmaktır.

Peygamber Efendimiz bazen dua ederken ellerini havaya o kadar kaldırmış ki ridası mübarek omzundan sıyrılmış, düşmüş. Elini koltuk altları görünecek kadar kaldırmış:

"—Yâ Rabbi zafer ver, yâ Rabbi kâfire fırsat verme!.." diye candan dua edecek, işi ısrarla takip edecek.

Dua Allah'ın bize bir lütfudur. İsteseydi bize duayı yasak ederdi: "Benden bir şey istemeyin!" derdi.

Cehennem ehli ne diyor?

رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ (المؤمنون:١٠٧)

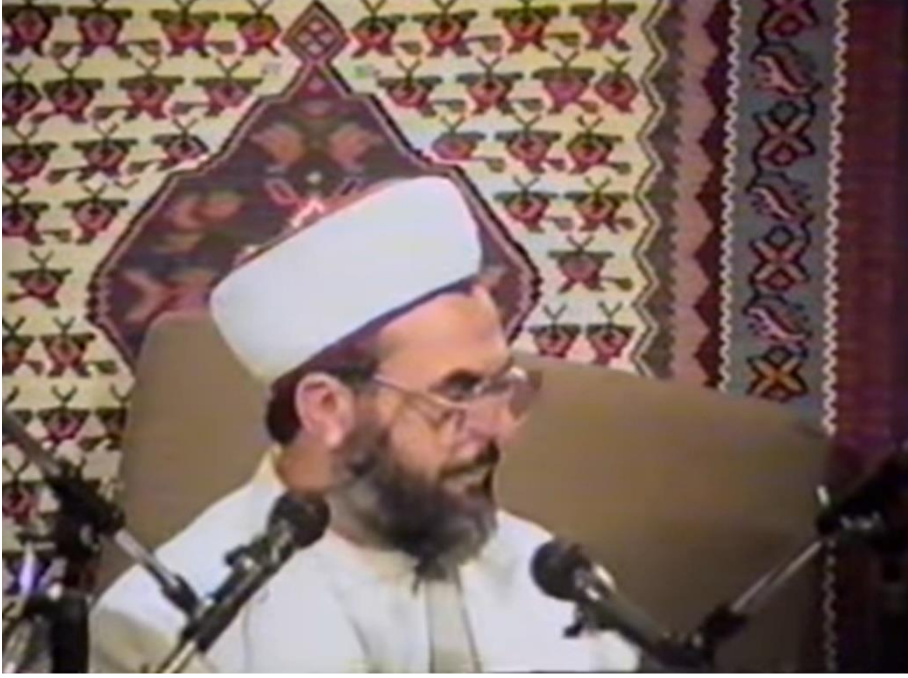
(*Rabbenâ ahricnâ minhâ fein udnâ feinnâ zâlimûn*) "Yâ Rabbi, sen bizi bu cehennemden çıkar! Yâ Rabbi, sen bizi bu dünyaya bir daha gönder. Eğer biz gene bu kötü şeyleri yaparsak, o zaman tamam, zalimlerden oluruz; o zaman ne yaparsan yap bize." (Mü'minûn, 23/107)

Allàh-u Teàlâ Hazretleri:

قَالَ اخْسَئُوا فِيهَا وَلاَ تُكَلِّمُونِ (المؤمنون:١٠٨)

(*Kàle ahseû fîhâ ve lâ tükellimûn*) "Kapayın çenenizi, konuşmayın benimle!" diyecek. (Mü'minûn, 23/107)

Bak orada konuşturtmuyor, Allah cehennemde dua ettirtmiyor. Neden? Cezayı hak etmişler, iş bitmiş.

"—Yâ Rabbi! Azabı kaldır, bizi affet, çıkart" vs. dedikleri zaman;
"—Susun!" diyor.

Orada azarlıyor. Ama dünyada öyle değil, dünyada müsaade etmiş hatta emretmiş:

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ (المؤمن: ٦٠)

(*Ve kàle rabbükümü'd'ùnî estecib leküm*) "Rabbiniz şöyle buyurdu: Ey kullarım, bana dua edin; ben duanıza karşılık veririm, duanızı kabul ederim." (Mü'min, 40/60)

Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfinde buyuruyor ki:[117]

---

[117] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.76, no:1479; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.211, no:2969; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1258, no:3828; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.267, no:18378; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.249, no:714; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.667, no:1802; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.208, no:1041; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.37, no:1105; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.450, no:11464; İbn-i Ebî Şeybe,

اَلدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ (حم. ش. خ. في الأدب، ت. حسن صحيح، ن. ه. حب. ك. هب. عن النعمان بن بشير؛ ع. ض. عن البراء)

(*Ed-duâü hüve'l-ibâdetü*) "Dua ibadetin ta kendisidir."

Dua muazzam bir ibadettir. Çünkü Allah emretmiş; ondan dua ediyoruz. Yoksa edebilir miydik? Ağzımızı açamazdık!

Peygamber Efendimiz mescide geldiği zaman, sahâbe-i kirâm hürmetinden yüzünü kaldırıp Peygamber Efendimiz'in cemaline bakamazdı.

Allah bize müsaade etmeseydi, biz ağzımızı açıp da ondan bir şey isteyebilir miydik? Ödümüz patlardı ama, "Dua edin!" diye emretmiş.

Hatta Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki;

"—Ayakkabınızın sırımı, bağcığı bile kopsa Allah'tan isteyin! Küçük bir şey diye çekinmeyin!"

Bunun faydası var: Dua ibadet olduğundan sevabı var, ya bu dünyada verecek ya âhirette verecek, ya istediğinizi verecek ya istediğinizden daha âlâsını verecek. Onun için dua edeceğiz, duaya devam edeceğiz.

Kimlere dua edelim?

Kendinize dua edebilirsiniz, dünyanıza dua edebilirsiniz, ahiretinize dua edebilirsiniz. Ana-babanıza dua çok önemlidir. Anne-babasına duayı terk eden kimseyi Allah sevmez. Annenize-babanıza duayı unutmayacaksınız. Hocaları insanın kendisine annesinden, babasından daha yakındır; şeyhi, mürşidi hocası daha yakındır. Onlara dua edeceksiniz.

Musannef, c.VI, s.21, no:29167; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.485, no:3243; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.108, no:801; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.492; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.51, no:29; Abdullah ibn-i Mübarek, *Müsned*, c.I, s.74; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.279, no:6719; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXII, s.307, no:7081; Ubû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.120; Nu'man ibn-i Beşîr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.62, no:3113, 3151; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.403, no:1295; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.3, no:12416.

Arkadaşlarınıza dua edeceksiniz çünkü siz bir arkadaşınıza dua ettiğiniz zaman başucunuzda bir melek âmin ve leke misluhû diye duaya katılır: "Âmin, o kardeşine istediğini Allah kabul etsin, sana da ona verdiğinin mislini versin." diye melek de sana dua eder. Onun için duayı herkese yapmaya çalışacaksınız.

En faziletli bir dua:[118]

اَللّٰهُمَّ ارْحَمْ أُمَّةَ مُحَمَّدٍ رَحْمَةً عَامَّةً (قط. خط. عد. والديلمي عن أبي هريرة)

(*Allàhümme'rham ümmete muhammedin rahmeten âmmeh*) "Yâ Rabbi, Ümmeti Muhammed'in hepsine umumi olarak rahmetinle tecelli eyle, rahmetini ihsan eyle!" diye dua etmektir.

Hepsinin iyiliğini istiyoruz. Ne Seylan'daki müslüman kardeşlerimizin Tamil gerillaları tarafından öldürülmesine razıyız, ne Azerbaycan'daki, Karabağ'daki kardeşlerimizin Ermeniler tarafından öldürülmesine razıyız, ne şuradaki buradaki kardeşlerimizin bir zulme uğramasından razıyız!.. Hepsinin rahmete ermesini istiyoruz, mesut olmasını, hayra nail olmasını, iki cihanda aziz ve bahtiyar olmasını istiyoruz.

h. Kendi Duasına Âmin Demek

Sekizinci hadîs-i şerîf:

Ebû Hüreyre RA'dan. Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri buyuruyor ki:[119]

---

[118] Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VI, s.157; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.313, no:1142; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.III, s.442, no:1725; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.46, no:6146; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.350, no:952; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.116, no:3212 ve s.287, no:3702; RE. 381/7.

[119] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.316, no:1250; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.108; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.72, no:3180; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.139, no:1923.

إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ فَلْيُؤَمِّنْ عَلٰى دُعَاءِ نَفْسِهِ (عد. عن أبى هريرة ، وهو مما بيض له الديلمى)

RE. 45/8 (*İzâ deâ ehadüküm, felyüemmin alâ duâi nefsihî.*)

(*İzâ deâ ehadüküm*) “Sizden biriniz dua ettiği zaman, (*felyüemmin alâ duâi nefsihî*) kendisinin duasına kendisi de âmin desin.”

Şimdi bizim bu zamanımızda İslâm unutulduğu için, pek çok kimse bu işi anlamıyor. Sabahleyin *Evrâd-ı Şerife*’yi okuyoruz, dua var, duanın sonunda âmin var; garipsiyorlar. Bir yere girdiğin zaman, “*Es-selâmu aleyküm!*” diyorsun anlıyorlar, kalkıp giderken “*Es-selâmu aleyküm!*” deyince anlamıyor, Allah Allah diyor. Gelirken selâm verilir edilir, giderken selâm verilmez sanıyor; bilmiyor.

Halbuki insanın kendi duasına âmin demek, Fatiha’da bile var (*Vele’d-dàllîn… Âmin…*) diyoruz.

Âmin ne demek?

“—Yâ Rabbi öyle olsun, sen onu öylece kabul et, bu duaya ben de katılıyorum…” demek.

Peki, birisi dua etti, ötekisi *âmin* dedi; ne olur?

Dua edene de, *âmin* diyene de sevap yazılır. Dua edenin niyeti başkaydı, âmin diyen onu başka anladı, âmin dedi; kimin niyeti esastır?

Âmin diyenin niyeti esastır. Aldatmacaya getirip de bir insan âmin diyenin aleyhinde bir şeye âmin dedirtse bile, âmin diyenin niyeti esastır. Onun için bu âmin demenin de ehemmiyetini bu hadîs-i şerîfte görmüş oluyoruz.

i. Mü’min Kardeşinin Arkasından Dua Etmek

Dokuzuncu ve sonuncu hadîs-i şerîf:[120]

---

120 Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.269, no:4912; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.331, no:1311; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXV, s.126; Ümmü’d-Derdâ RA’dan.

Temmâmü’r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.49, no:101; Hatîb-i Bağdâdî, *el-Müttefik ve’l-Müfterik*, c.III, s.308, no:1369; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.II, s.106, no:3360; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.III, s.143, no:1930.

إِذَا دَعَا الرَّجُلُ لأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ، قَالَتِ الْمَلاَئِكَةُ: وَلَكَ بِمِثْلِهِ

(م. عن أم الدرداء؛ الخرائطى عن أبى هريرة)

RE. 45/9 (*İzâ dea'r-raculü li-ahihî bi-zahri'l-gaybi, kàleti'l-melâiketü: Ve leke bi-mislihî*)

(*İzâ dea'r-raculü li-ahihî bi-zahri'l-gaybi*) "Bir kimse mü'min kardeşine onun olmadığı yerde, gıyabında dua ederse, arkasından dua ederse; (*kàleti'l-melâiketü: Ve leke bi-mislihî*) melekler derler ki: Ona istediğin şeyin bir mislini Allah sana da versin!"

İnsanın, bir insanın yüzüne karşı dua etmesi de olur. İltifattır, yapılır ama asıl samimi dua, o yokken onun arkasından yapılan duadır. Hakikaten seviyorsan; gösteriş yok, riya yok, herhangi bir başka ihtimal yok, onu duadan unutmuyorsun, onun arkasından ona dua ediyorsun:

"—Yâ Rabbi! Şu kardeşimin işini rast getir, imtihanında muvaffak eyle, hastalığına şifa ver, mesut eyle, bahtiyar eyle…"

Sevdiğinden gıyabında yapıyorsun. Yüzüne karşı olsa, belki insan başka hesaplar vardır, diyebilir. Arkasından yapıyorsun. O dua kıymetli, kıymetli olduğundan ve Allah CC buna teşvik ettiğinden, bir müslümanın öteki müslümana onun arkasından onun hayrını istemesinin güzel bir şey olması dolayısıyla, bu âdet yerleşsin diye meleklerin ona dua etmesini emretmiş oluyor. Demek ki melekler de ona dua ediyorlar.

O halde bizler de sadece kendimiz için dua etmeyelim, duamızda el açtığımızda sadece kendimiz için etmeyelim. Ne yapalım?

Başka kardeşlerimize de dua edelim. Ümmet-i Muhammed'e de umumi olarak dua edelim ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri şerleri def eylesin, hayırları fetheylesin… İki cihanda Ümmet-i Muhammed'i aziz eylesin…

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele!

25. 10. 1992 – İskenderpaşa Camii

14. İSLÂM'A SIMSIKI SARILALIM!

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn…
Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, ve şefîi'l-müznibîne ve tâc-ı ruûsinâ ve tabîb-i kulûbina ve üsvetine'l-haseneti muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ-yevmi'l-cezâ…
Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا ذَهَبَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْغَائِطِ ، فَلاَ يَسْتَقْبِلِ الْقِبْلَةَ ، أَوِ الْبَوْلِ ، وَلاَ يَسْتَدْبِرْهَا بِفَرْجِهِ (مالك ، طب. ق. عن أبي أيوب)

RE. 45/19 (*İzâ zehebe ehadüküm ile'l-gàiti, evi'l-bevli, felâ yestakbili'l-kıblete, ve lâ yestedbirhâ bi-fercihî.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Çok muhterem ve pek sevgili kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı ve ikramı dünyada ve ahirette üzerinize olsun... Rabbimiz iki cihan saadetine cümlemizi lütfuyla, keremiyle nâil eylesin…

Peygamberimiz SAS Efendimiz'in hadîs-i şerîfleri dinimizin kaynaklarındandır. Kur'an-ı Kerîm gibi hadîs-i şerîfler de fıkıh kaidelerinin istimdad edildiği en mühim menba'lardır. Onun için Peygamber Efendimiz'in yolu en salim, en kestirme, Allah'ın rızasına en çabuk götüren yol olduğundan ve bid'atlerle yapılan ibadetlerin makbul olmamasından dolayı sünnet-i seniyye yolunda

yürümeyi şiar edinmiş olan büyüklerimiz bize hadis kitaplarını yazmışlar, onları okuyalım diye kaide koymuşlar, tekkemizde onları okuyoruz.

Bugün de *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabımızın 45. sahifesinin 19. hadisinde kalmış benden önce ders yapan kardeşlerimiz. Oradan itibaren okumaya devam edeceğiz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasından ve izahına başlanmadan önce boynumuzun borcu olan ve severek yaptığımız vazifelerimiz var. Başta Peygamber SAS Efendimiz'in rûh-ı pâkine nacizane, âcizane bizlerden hediyye-i Kur'âniyye olsun diye ve onun mübarek âline, pak ashabının ve hassaten mânevî varisleri, ümmetin eminleri, peygamberlerin halifeleri makamında olan meşâyih-ı mürşid-i kâmilînimiz, meşâyih-ı vâsılînimizin ruhlarına, Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyyü'l-Mürtezâ'dan Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî Hazretlerine kadar turuk-ı aliyemizden güzeran eylemiş olan silsilemiz mensubu meşayihımız ve onlara bağlı halifelerinin ve tarikat kardeşlerimizin ruhlarına;

Bu kitabı te'lif etmiş olan Gümüşhânevî Hocamızın ruhuna, bu kitabın içindeki hadîs-i şerîflerin toplanmasına ve bize kadar nakledilmesinde emeği geçmiş olan alimlerin ve râvilerin ruhlarına;

Bu diyarları Allah yolunda mallarını ve canlarını sarf ederek feth etmiş, İslâmlaştırmış ve bize emanet etmiş ve yadigar bırakmış olan mübarek ecdadımıza, Fatih Sultan Mehmed Hân'a, onun mübarek ordusuna, ondan sonra buraları tekrar tekrar savunmuş ve İslâm'ı Avrupa'nın içlerine kadar götürmüş büyüklerimizin hepsinin ruhlarına, cümle hayır hasenat sahiplerinin meşhur İskenderPaşa hazretlerinin meşhur camii güzel, temiz tutmuş, genişletmiş olan, az çok yardım etmiş olan siz kardeşlerimizin de âhirete göçmüş olan bütün geçmişlerinin sevdiklerinin, istediklerinin, talep ettiklerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Sizler ve bizler yaşayan müslümanlar da Rablerinin rızasına uygun, sünnet-i seniyye yolunda yaşayalım, huzûr-u Rabbi'l-izzet'in sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım diye, duamız kabul olsun, niyazımız hasıl olsun, muradımıza vasıl olalım diye bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyup ruhlarına hediye edelim, öyle başlayalım!

……………………………………..

a. Helâda Kıbleye Dönmeyin!

Mukaddime'de metnini okudğum hadis-i şerif *Râmûzü'l-Ehàdîs* isimli hadis kitabının 45. sayfasının 19. hadîs-i şerifidir.

Eyüp semtinde medfun olan, başımızın tacı Eyyûb el-Ensârî Efendimiz rivayet etmiş ki, Efendimiz SAS şöyle buyurmuşlar:[121]

إِذَا ذَهَبَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْغَائِطِ ، فَلاَ يَسْتَقْبِلِ الْقِبْلَةَ ، أَوِ الْبَوْلِ ، وَلاَ يَسْتَدْبِرْهَا بِفَرْجِهِ (مالك ، طب. ق. عن أبي أيوب)

RE. 45/19 (*İzâ zehebe ehadüküm ile'l-gàiti, evi'l-bevli, felâ yestakbili'l-kıblete, ve lâ yestedbirhâ bi-fercihî.*)

(*İzâ zehebe ehadüküm ile'l-gàiti, evi'l-bevli*) "Sizden biriniz büyük abdeste veya küçük abdeste gittiği zaman, (*felâ yestakbili'l-kıblete*) yönünü, yüzünü kıbleye dönmesin; (*ve lâ yestedbirhâ bi-fercihî*) arkasını da kıbleye döndürmesin!"

İslâm dini ve onun özü olan tasavvuf hakkında buyruluyor ki:

اَلطُّرُوقُ كُلُّهَا آدَابٌ .

(*Et-turûku küllühâ âdâbün*) "Tasavvuf tepeden tırnağa edeptir, edep sistemidir."

Edeplerle, güzel usûllerle, âdâb, ahlâk ile inceliklerle dolu olan bir sistemdir yolumuz. Ve bu incelikler ibadette, günlük hayatta, muamelâtımızda, her şeyimizde hâkimdir. Allah ecdad-ı izâmımızdan, geçmişlerimizden hepsinden razı olsun ki bu âdâbı yaşamışlar, evlerinde tatbik etmişler, hayatlarında tatbik etmişler de biz de onlarda bunu görerek öğrenmişiz. Ve âdâb içinde

---

[121] Neseî, *Sünen*, c.I, s.40, no:20; Ahmed ibn-i Hanbel, Müsned, c.V, s.414, no:23561; Taberânî *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.143, no:3495; Ebû Eyyûb el-Ensârî RA'dan.

Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, 102, no:500; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.171, no:511; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.361, no:26463; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s..155, no:1957.

yetişmişiz.

Biz evlerimizde uygulama yaparken bile yüz numaranın taşını ne tarafa koyacağımıza dikkat ederiz. İyi inşaatcılar, müslüman, mütedeyyin dindar olan müteahhitler buna bile dikkat ederler. Neden? Biz hürmet dolu insanlarız. Müslümanlar tepeden tırnağa Allah sevgisi ile dolu, tepeden tırnağa âdâba riayet eden, tepeden tırnağa saygı dolu insanlardır. Biz Kur'ân-ı Kerîm'in bir harfi yere düşse öpüp başımıza koyarız.

Kavga ediyorlar bizim kardeşlerimiz; hacca gittikleri zaman, Kur'ân'ı yere koyanla kavga ediyorlar.

"—Yâ utanmıyor musun? Bu Allah'ın kelamı, kaldır onu!" Bakıyorsun, dil de bilmiyor ama yaka paça kavga ediyor. Razı olmuyor, göbekten aşağı koymaya razı olmuyorlar. O kadar hürmet ederler. Kur'ân'a hürmet ederiz, İslâm harflerine hürmet ederiz, Kâbe-i Müşerrefe'ye hürmet deriz, sahâbe-i kirâma hürmet ederiz. Peygamberlere hürmet ederiz. Bu hürmetimiz onların adını anarken bile kendini gösterir.

Sahabeden bahsederken (*Radıya'llàhu anh*) deriz. Peygamberlerden bahsederken AS deriz. Yani "Selâm olsun ona" demek. Adı Nuh ama; Nuh şöyle dedi, böyle dedi demeyiz. Biz Nuh AS şöyle buyurdu, "Ona selâm olsun!" deriz. Hazret deriz. Saygı ifade edici kelimeler kullanırız.

Bir gün, hatırlıyorum fakültede bir asistan doçent olacak. Profesörler heyeti gelmişler. Cübbelerini giymişler, imtihan edecekler, deneme dersi verecekler. Demişler ki;

"—Hadi bakalım deneme dersi ver ama şöyle hazretsiz, mazretsiz. Şöyle bir anlat bakalım."

İnsan profesör olunca, doçent olunca, üniversite hocası olunca iş bitmiyor. İslâm terbiyesi görmezse paşa olsa, padişah olsa da bir şey olmaz. İslâm terbiyesi görecek. Ders verecek kimseye,

"—Hazretsiz mazretsiz konuş." diyor.

"—Yâ ben gavur muyum?"

Ben Hz. Ömer deyince seviyorum da ondan "Hazret" diyorum. Hz. Ebû Hüreyre derken seviyorum da ondan. Ben bir müsteşrik gibi Nuh, Ali, Veli, Ebû Hüreyre diyemem ki! O benim askerlik arkadaşım mı?

O benim başımın tâcı, ben ona sevgi duyuyorum.

"—Hadi bakalım hazretsiz konuş!" demiş.

Ağlar mısın, güler misin! Saygısızlığı tavsiye ediyor. Saygı göstermeden anlat, diyor.

Ben babamdan bahsederken saygı göstermeyecek miyim? Anamdan bahsederken saygı göstermeyecek miyim? Göstereceğim. Onlar benim anamdan babamdan daha kıymetli!

Ne var! Hazret demek nezaket. Herkes birbirinin politikada gırtlağına sarılıyor. Bulsa ciğerini sökecek, takım ciğer olarak satacak çiviye asıp. Ama konuşurken yine Sayın Demirel, Sayın Ecevit, ısırır gibi. "Sayın" diyorlar ama ısırır gibi söylüyorlar. Nezaket oymuş.

Sen "Sayın" diyorsun; biz severek, sayarak "Hazret" diyoruz! AS diyoruz! RA diyoruz edebimiz gereği. Biz camiye hürmet ederiz, konuşmayız; bağırmayız, çağırmayız. Büyüklerimize hürmet ederiz. El öperiz, saygı gösteririz. Hocalarımıza hürmet ederiz.

"—Bir harf öğretenin kölesiyiz!" deriz. Devran değişince ne oldu?

Gitti birisinin elini öptü. Hadi gazetelerde, reis-i cumhurun, onun bunun elini öper filan diye yazdı.

"—Benim hocamdır, öptüm." dedi.

Böyle terbiye almışız büyüklerimizden. Bu âdâbtan, bu terbiyeden, bu nezaketten, bu zerafetten, başka diyarlarda misal arasanız bulamazsınız. Bunlar biz müslümanlara mahsus elhamdü lillâh. İslâm diyarında olan şeyler.

Kıymetli bunlar! Altın gibi, gümüş gibi, mücevher gibi, Topkapı Sarayı'ndaki eşyalar gibi… Bir milyon liraya, bir milyar liraya satılan tablolar gibi kıymetli bunlar.

Örf, âdet satılmaz. Parayla alınmaz, verilmez. Ama bunların başka dünyada emsali yoktur. Bizim dedelerimizin kurduğu medeniyet cihan medeniyeti. Bizim dedelerimizin âdâbı, ahlâkı elhamdü lillâh göz kamaştıracak nezaket, zerafet timsali… Kadınımız da erkeğimiz de, karımız da kocamız da, hocamız da talebemiz de, cemaatimiz de imamımız da… Biz tepeden tırnağa âdâbız.

Hocasının karşısında, babasının karşısında sigara içmez. Adam sigara tiryakisi, Allah kurtarsın, kendisini yavaş yavaş öldürüyor içerek ama babasının yanında içmez, edep öyle.

Oturmaz.
"—Yahu otur, yemek yiyelim, sen de otur!"
"—Yok. Ben hizmet edeyim müsaade ederseniz."
El pençe divan dururlar. Bunlar güzel şeyler.
Birisi de nedir? Kâbe-i Müşerrefe, şerefli. Allah tarafından şeref bahsedilmiş olan Kâbe, Kâbe'miz.

Aman Kâbe'm, canım Kâbe'm
Varsam sana yüzüm sürsem.

Kâbe-i Müşerrefe'miz, seviyoruz. Onun istikametini bile seviyoruz. Onun istikametine bile hürmet ederiz. Biz namazda o tarafa döneriz ve o tarafa saygısızlık etmeyiz. Gönül gözünden perdeler kalksın. Bak, Kâbe'yi gör. Şu istikamette Kâbe. Oraya hürmetsizlik eder mi? Bu âdâbın aslı nedir?

Ariflikten kaynaklanıyor bu. Arif olan bilir ki; yalnız olduğu yerde bile yalnız değildir. Allah kendisini görüyor. Melekleri var omuzunda, sağında, solunda, gözünde, her yerinde. O kadar kalabalıkta insan edepsizlik yaptı mı serapa edeple durur. Neden? Çünkü topluluk içinde. İmanından, irfanından doğan bir muhiti gönül gözüyle görüyor. Elbette edepli olacak.

Mü'min insan edepli olur! Başkası yalnız olduğunda her türlü edepsizliği yapar. Biz yapmayız. Biz Kâbe'nin istikametine bile Kâbe'yi görüyor gibi hürmet ederiz. Şimdi ben öyle bir tarafa doğru bu ihtiyaçlarımı giderecek bir şey yapar mıyım? Yapmam! Ama bu edebin kaynağı, bu edebin menbaı, gürül gürül fışkırdığı, şırıl şırıl aktığı edebin kaynağı neresi?

Peygamber SAS ne güzel buyurmuştur: Tabii beşerdir, ihtiyaçları vardır. Büyük abdeste küçük abdeste gidilir. Tamam. Herkesin başında olan bir hadise bu ama, orada bile Kâbe-i Müşerrefe'ye hürmet ediyor. O cihete hürmet ediyor. Yüzünü de dönmüyor. Arkasını da dönmüyor. Ona hürmet ediyor.

Neden? Az önce anlattığım irfan sebebindendir. Ondan sonra nice nice âdâbı vardır, erkânı, hikmeti, sebebi vardır. İşte biz böyle her işimize, her attığımız adımda, her sözümüzde, her hitabımızda bir güzel âdâba sahibiz. Bunların kıymetini bilin.

Bizim eve akrabadan birisi geldi. Duvara rahmetli valide

hanımdan, hocamızdan kalma bir aynayı asmışız. Kenarı sarı yaldızlı, bir tarafı da kırılmış ayna işte. Kırık bir ayna ama hocamızdan kalmış diye ondan yadigâr eşya diye seviyoruz. Akraba dedi ki:

"—Bunun antika olduğunu biliyor musun?" x

"—Yok, bilmiyorum." dedim.

Küçücük bir kupa, kalmış şöyle:

"—Bunun antika olduğunu biliyor musun?" dedi.

"—Yok, bilmiyorum." dedim.

Yani antika ha öyle mi?

"—Aman, çocuklar kırmadan al bunu dolabın içine!2 dedim hanıma.

Neden? Antika, kıymetli.

Bizim bu örflerimiz âdetlerimiz de böyle. Milyonluk, milyarlık, antikadır. Bunları koruyun, bunlara riayet edin. Bunlara dikkat edin. Evinize girerken, çıkarken, sözünüzde konuşmanızda; tamam bu bizim antikamız, bizim usûlümüz, bizim erkânımızdır diye bunlara riayet edin. Nasıl Amerikalı kendi hâlet-i rûhiyesini ortaya koyuyor. Bugün gazetelerde vardı, blue jean'den, mavi renkli o kot kumaştan çeşit çeşit kıyafetler… Büyük bir moda olduğunu söylüyor. Hatta ben de onu giyinen arkadaşlarıma diyorum ki:

"—Bekleyin. Yakında ben de blue jean'den cübbe yapacağım,blue jean'den sarık saracağım." diye şaka yapıyorum.

Ne yaptı bu Amerikalı? Hoşuma gidiyor. Nesi hoşuma gidiyor? Amerikalının inadı hoşuma gidiyor.

"—Siz ütülü pantolon mu giyiyorsunuz? Benim aklıma öyle şey girmez. Siz kravat mı takıyorsunuz? Ben onu sevmem! Ben böyle ütüsüz gezerim, dizi delik gezerim, poposu yırtık gezerim. Herkes cebi buraya mı koyuyor; hayır! Ben buraya koyarım! Paçamın yanına koyarım, şuraya koyarım, buraya koyarım. İnat ediyor.

Herkes fırak giyecek, boğazını sıkıyor. Böyle gırtlağından nefes alamayacak durumda; o yakayı bağrı açmış. Herkes aman ütü, kolalı gömlek vesaire ile uğraşırken; bırak ütüyü diye cebine doları doldurmuş efe efe dolaşıyor.

Ya biz Müslümanız, biz ondan daha efeyiz! Bizim kahramanlığımız efeliğimiz. Ben de dinin yolunda; imanın yolunda

neyse usûlüm onu yaparım. Sakalsa sakal, cübbeyse cübbe, sarıksa sarık… Örfse örf, âdetse âdet… Hazretse hazret, *radıyallahu anh* ise *radıya'llahu anh*, aleyhi's-selâm ise aleyhi's-salât. Benim usûlüm budur arkadaş diyebilmeliyim. Benim de bu vefam olmalı. Vefalılık, yolunun doğru olduğunu bilip, kimseden aşağılık kompleksine düşmeden, eksikliği hissetmeden, kendisi yoluna sımsıkı sarılıp yürümek.

Geçen toplantılarda, konuşmalarda söylediğimi hatırlıyorum. Yahudi bir avuç insan yeryüzünde. Ne diyor?

"—Hahamın kestiği etten başka eti yemem."

Haham kesecek, yahudi din adamı kesecek, üstüne damga da vuracak.

"—Tamam, bu benim tarafımdan kesilmiştir, yahudilik usûlüne uygun kesilmiştir." diyecek. "Bu damga olmazsa ben bu eti yemem!" diye diretiyor.

Uçaklarda bakıyorsun yahudilere mahsus yemek. Nerede bakıyorsun? Beyne'l-milel seyahatlerde. Niye sen müslüman olarak;

"—Ben İslâmî olmayan şeyi yemem!" diye diretmiyorsun da bu adamların burnunu yere sürtmüyorsun?

Niye uçakta bilet alırken;

"—İslâmî usûlle yapılmış yemek yerim ben, başka yemek yemem!" diye not ettirmiyorsun?

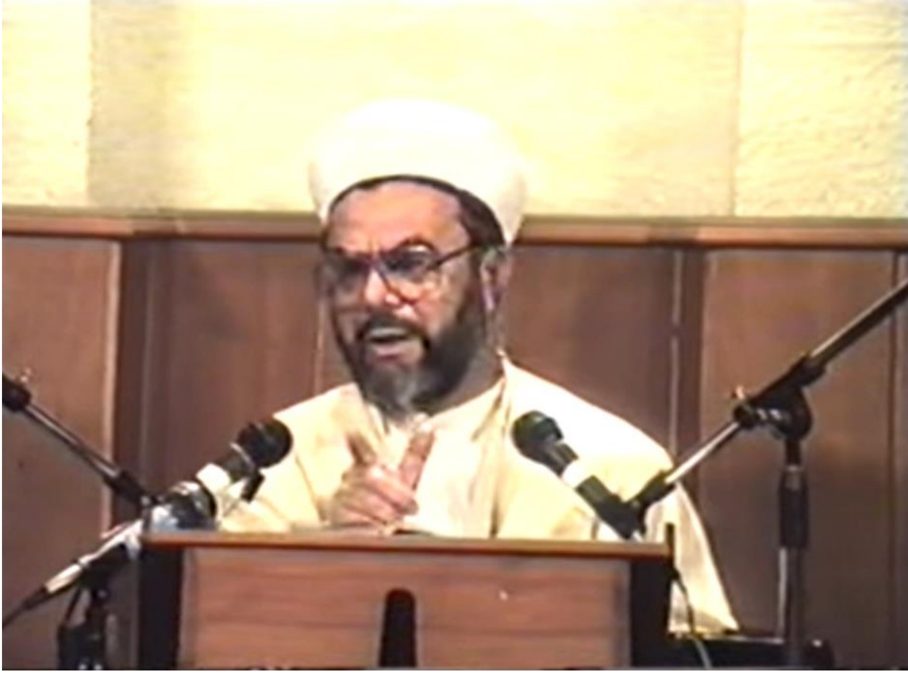
"—Almam senin biletini!" dese, hepsi etrafında pervane gibi dönecek, "Paşam nasıl istersin, ne emredersin efendim?" diyecek.

Sen ses çıkartmıyorsun, sana getiriyor domuz etini yediriyor. Sığır eti bile olsa, bu İslâmî usûlle kesilmiş mi? Allah adına mı kesilmiş? *Bi'smi'llahi allàhu ekber* diye mi kesilmiş? Yoksa kafasına bir tokmak vurulmuş, hayvan boğulmuş, öyle mi kesilmiş? Böyle mi öldürülmüş? O önemli!

"—Bu sığır etidir, domuz eti yok içinde yemeğin…"

İçinde domuz eti yok ama dangalak, biz sığır eti düzgün kesilmezse de yemeyiz. Ama bunu anlatmamız lazım, söylememiz lazım, istememiz lazım. Kendi kendimizi bilmemiz ve kendimizi saydırtmamız lazım. Karşı tarafa:

"—Binmiyorum senin uçağına! Almıyorum senin malını!" dememiz lazım. Bak, "Almıyorum malını!" de, nasıl yalvaracak.

Thatcher İngiliz eski başbakanı, mal satmaya geliyormuş bize. Onların dinleri, imanları para olduğu için malını almazsan ölürler. “Aman ne olur al.” diye yalvarmaya başlarlar. Para, dinleri imanları para! Mabetleri banka, tapınakları banka! Onun için direteceksin. Arkadaş ben daire alacağım ama yüz numarası benim usûlüme göre mi, değil mi? Tamam, senin dairene bakmıyorum. Müteahhitler etrafında pervane gibi dolaşır. Aman müslüman hacı babalar bizim daireleri almaz. Bak ne güzel yaparlar o zaman. Bu ne biçim ev böyle, haremliği nerede, selamlığı nerede? Ne haremliği, selamlığı işte koca salon. Kadın erkek hepsi dolsun. Hem dans etsinler hem birbirlerine sarmaş dolaş otursunlar. “Almıyorum böyle evi. Haremlikli, selamlıklı istiyorum ben. Var mı erkekleri oturtacağım, kadınları da oturtacağım bir yer?” dersen mecburen yapar.

Türkiye’nin yüzde doksan dokuzu müslüman. Şakır şakır her istediğini yaptırırsın. Ama istemiyorsun, istemesini bilmiyorsun, yaptırmasını bilmiyorsun. Fedakârlık fedakârlık, taviz taviz. Geri

adım geri adım attıkça o da bir adım öne geliyor. Bir geri adım daha atıyorsun. Bir adım daha öne geliyor, sana geliyor. Sen kaybediyorsun, kendi arazinden kaybediyorsun. Sen bir ileri adım at! Şöyle istiyorum de!O bir adım gerilesin. İleri bir adım daha at! Şöyle istiyorum de! Bunu öğrenmek lazım.

Küçük bir misal ama küçük bir misalden büyük dersler çıkıyor:

"—Ben yüz numaramı şöyle isterim. Ben kıbleye saygısızlığa tahammül edemem. Kâbe-i Müşerrefe benim canım gibi sevdiğim bir yerdir. Ben namazda o tarafa dönüyorum. Oraya saygısızlık yaptırtmam!" demek lâzım.

Hadîs-i şerîfleri toparladı eskiden alimler. Ankara'da hadis bilen kimse varmış; hadi oraya… Semerkant'ta hadis bilen biri varmış; hadi oraya… Mısır'da hadis bilen biri varmış; hadi oraya… Diyar diyar toplamışlar bu hadîs-i şerîfleri. Bir hadis için seyahat etmişler. Çok sevaplı… Peygamber Efendimiz'in bir sözünü sağlam bir kaynaktan öğrenmek için seyahat yapıyor.

Birisine demişler ki:

"—Filanca yerde bir alim var, hadîs-i şerîf rivayet ediyor."

"—Ha gideyim, ondan hadis alayım."

Onun yanına kadar gitmiş. Adamı sokakta takip etmiş. Tam arkasından yetişeceğim filan diye yanına giderken bakmış ki, adam kıbleye doğru tükürmüş.

"—Aaa! Bu ne biçim hadis alimi? Kıble tarafına hürmet etmesini bile bilmiyor." demiş, dönmüş gitmiş.

O kadar seyahat edip yanına kadar vardığı halde, "Kıble tarafına hürmet etmesini bilmeyen bir hadis aliminden ben hadis yazmam!" demiş. Kalkmış gitmiş. Eskiden bunlara dikkat etmişler.

Şimdi biz desek ki:

"—Arkadaş biz böyle sefer tası gibi apartman istemeyiz."

"—Ya ne istersin?"

"—Ben müstakil, bahçeli ev isterim. Benim evimde yüz numara namaz kıldığım odanın yanında olmaz. Benim yüz numaram bahçemin öbür ucunda olur. Dedelerimiz öyle yapmış. Ben bahçeli ev isterim yüz numarası dışarıda isterim. Yönünü şöyle isterim!" desek ne olur?

Şehirler böyle sıkış tepiş, asker bavulu gibi dolmaz. Onu da

sığdıralım, bunu da sığdıralım. Gel şunun üstüne otur. Kapanmıyor bavul, hadi bakalım. Onun gibi…

Nedir bu şehirlerin hâli? Çocuklar oynayacak yer bulamıyor. Bu etrafı bir bilseydiniz eskiden siz. Ben şu İskenderpaşa'nın etrafını bilirim. 30 yıl önce, 40 yıl önce buraları bağ bahçeydi, bostandı. Bahçelikti, meyveler vardı. Ahşap köşkler vardı. Bir dönüm, iki dönüm bahçeler vardı. Şimdi sefertası gibi üst üste, üst üste...

Biz hamsi miyiz böyle üst üste istif ediliyoruz? Kasaya istif edilir gibi. Çocuğumuz hava almayacak mı? Benim hanımım temiz hava görmeyecek mi?

Öyle yapıldı, sığıldı şehirlere. Sıkıştırılmasaydı, böyle kat verilmeseydi, tertemiz olsaydı, geniş olsaydı. Arabalar böyle doldurmazdı. Caddeler bu kadar sıkışık olmazdı. Yeni semtler usûlü ile yapılmış olurdu.

Kendi usûllerimize sadık değiliz.

"—Ben bunu böyle görmüşüm dedemden, böyle isterim!" desek birçok mesele hallolacak.

Gelelim bundan sonraki hadîs-i şerîfe ama bu prensibi unutmayalım: İslâm'a sımsıkı sarılacağız ve İslâm'ın prensiplerini karşımızdakinden isteyeceğiz.

"—Arkadaş, ben besmele ile kesilmiş et isterim!"

"—Arkadaş, ben evimi şöyle ev isterim!"

"—Arkadaş, ben giyimimi şöyle giyim isterim!"

"—Arkadaş, ben şu işi şöyle istiyorum!" diye İslâm'ın damgası vurulmuş şeyi isteyeceğiz.

Öğreteceğiz. Öğretmedir bu aynı zamanda, teşviktir. Her zaman söylüyorum, ben ilk duyduğum zaman sarsıldım, titredim; Birisi münafık bir adama, (*Yâ seyyidî*) 'Efendim'dese, Arş-ı A'lâ sallanır, titrer diyor Peygamber Efendimiz.

"—Allah'ın sevmediği bir münâfığa nasıl olur da efendim dedi, seyyid dedi!" diye Arş-ı A'lâ sallanır diyor!

Demek ki, sözle bile yüz vermeyeceksin. Taviz vermeyeceksin, efendim demeyeceksin!

Bu hadisi duydum; ben şimdi üniversitede hocayım, profesörüm. Etrafımda profesörler var, Efendi'siz konuşacağım diye bir hal oluyorum, konuşmamı şaşırdım. Çünkü "Efendim" desem Arş-ı A'lâ

sallanacak diye korkuyorum.

Efendim demeye de alışılmış:

“—Alo, buyurun efendim, ne dediniz efendim?”

Hep efendime alışmışız. Karşındaki efendin mi? Değil! Ciğeri beş para etmez. Belki kedilere versen o bile almaz. Ne yapacağız? Prensiplerimize sadık olacağız. Unutmayalım bunu inşaallah…

b. Tuvalette Taşla Temizlenmek

İkinci hadîs-i şerîf:[122]

إِذَا ذَهَبَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْغَائِطِ، فَلْيَذْهَبْ مَعَهُ بِثَلاثَةِ أَحْجَارٍ يَسْتَطِيبُ بِهِنَّ، فَإِنَّهَا تَجْزِئُ عَنْهُ (حم. د. ن. عن عائشة)

RE. 45/20 (İzâ zehebe ehadüküm ile’l-gàiti, felyezheb meahu biselâseti ahcârin yestatîbu bihinne, feinnehâ tüczîü anhü.)

Bu hadîs-i şerîf de bir büyük prensibin tezahürüdür. İslâm’ın en büyük prensiplerinden biri nedir?

Temizlik prensibidir. Müslüman temiz olacak. Ne bakımdan temiz olacak? Her bakımdan. Dişi temiz olacak, misvaklanacak, koltuk altı temiz olacak, kazıyacak, kasıkları temiz olacak, tırnakları temiz olacak, tırnakların altında pislik olmayacak, her şeyi temiz olacak. Yıkanacak, kokmayacak. Tertemiz olacak. Maddeten temiz olacak. Kalben temiz olacak, ruhen temiz olacak. Niyeten temiz olacak. İşte mühim olan kalp temizliği. Mühim ama beden temizliği de mühim, o da olacak.

Evi temiz olacak, barkı temiz olacak, elbisesi temiz olacak. Elbise temiz olmayınca namaz kabul oluyor mu? Olmaz. Elbise pis olsa, çişli olsa mesela, namaz kabul olur mu? Olamaz!

Çok usûlüne uygun kıldım hocam, takvâ ile kıldım, Allahu ekber

---

122 Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.58, no:36; Neseî, *Sünen*, c.I, s.85, no:44; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.133, no:25056; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.I, s.103, no:503; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.180, no:670; Hz. Aişe RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IX, s.352, no:26403; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.III, s.155, no:1956.

dedim. Boynumu büktüm, ağladım, duygulandım. Ne yaparsan yap, elbisen temiz değil; yallah. Yeniden kıl. Çıkar onu temizle, ondan sonra kıl!

Elbise temizliği de önemli, tırnak temizliği de önemli, diş temizliği de önemli, hepsi önemli, her şey önemli. Temiz olacak. Müslüman temiz olacak ama bizim bugünkü hâlimize el-hamdü lillâh, çok şükür ki biz bugün güzel bir diyardayız. Dedelerimizden Allah razı olsun. İkincisi; suyu var, iklimi hoş, çeşmesi var ve saire… Güzel bir diyardayız.

Eskiler hamamlar yapmışlar, çeşmeler yaptırmışlar, şimdi de belediyeler evlere kadar suyu getirmiş. Ama su gelmeseydi bile şu satın aldığımız yer, şu camiye kattığımız yer altında kuyu var. Şu arka tarafta defne ağacının dibinde kuyu vardır. Zaten temiz, belediye getirmemiş olsaydı bile suyumuz var.

Belde güzel ama bir de beldenin mahrumiyetli yerleri var. Hicaz-ı Şerîf güzel bir diyar ama gel bakalım orada buradaki çeşmeleri bul. Buradaki suları bul. Buradaki yeşilliği bul. Çöl, taş, imkân yok. Şimdi bu zavallı kardeşlerimiz ne yapacak? Fakir, para yok, ticaret yok, su, ot, ağaç yok ve saire. Gene temizliğe riayet edecek, elinden geldiğince bin dört yüz yıl öncenin imkânları neyse.

Şimdi diyor ki Peygamber Efendimiz bunu anlattıktan sonra, bu hadîs-i şerîfin mânasını söyleyeyim: "Sizden biriniz büyük abdeste gittiği zaman üç tane taşla beraber gitsin. Bununla kendisini güzelleştirsin, temizlensin." demek istiyor. Bu üç tanesi yeter, vesvese de yapma demek.

"—Hocam ben 30 tane taş topladım, içimde bir itminan olsun diye…"

Edepsizliği bırak, üç tane yeter diyor işte Peygamber Efendimiz. İşi üç tanesiyle hallet. İşi vesveseye döküp de çığırından çıkartma! İslâm mâkulluk dini. Mâkul olacaksın.

Ben bizim arkadaşları derledim, toparladım Isparta'nın yaylasında göl kenarında bir yerde çadırlı bir tatil yaptırdım Eylül'de… Neden?

Bir mahrumiyete alışsınlar diye. Biraz soğuğa alışsınlar, biraz dış havaya alışsınlar, biraz sıkıntıya alışsınlar, öğrensinler diye.

Dağ başında kaldın, otobüsün bozuldu, uçak düştü, paraşütle atladın. Hani Robinson'un yüzüp de bir adaya çıktığı gibi. Çeşitli

sıkıntılar olabilir.

Temizliği nasıl sağlayacak?

Su bulursan su ile sağlarsın, su bulamazsan taşla sağlarsın ve saire. Ama temiz olacaksın. En mahrumiyetli yerde bile pırıl pırıl tertemiz olacaksın. Peygamberimiz'in zamanında Banat fırçaları yoktu. Lüks fırçalar yoktu. Avrupa'dan gelen diş fırçaları yoktu.

Ne vardı? Ağacın dalı vardı. Ağacın dalını kesiyorlardı. Lifleri telleniyordu, onunla misvaklanıyorlardı. İnci gibiydi dişleri.

Hem de öyle mübarek bir ağaçmış ki misvak, dişleri arasındaki asitleri söndürüyormuş, baz özelliğindeymiş; dişe, diş etlerine şifa veriyor. Birtakım hastalıkları iyi ediyor, bak sen! Peygamber Efendimiz'e tâbi olursan, Allah seni nerelerden kayırıyor! Hiç bilmediğin yerden. Sen dalla, dal parçasıyla dişini temizliyorsun; Allah'ın sana midendeki, diş etlerindeki hastalıklara şifa veriyor

Bugün şu medenî dünyada insanların yüzde yetmişi mi dediler, yüzde doksanı mı dediler, diş etlerinin köklerinde *piyore* denilen bir hastalık varmış. İltihap varmış, hastaymış. Eskiden yoktu. Peygamber Efendimiz zamanında veya Müslümanlığın âdetlerinin uygulandığı zamanlarda yok. Neden? Misvak o hastalığı engelliyormuş, antiseptik. Allah'ın şifalı bir şeyi demek ki.

İmkânı varken insanın temiz, pak, güzel giyinmesi güzel!

İmkânı yokken de yine tertemiz olacak, pırıl pırıl olacak, ağzı kokmayacak, dişleri sarı olmayacak. Teke gibi kokmayacak ayakları, hani fıkra var: Adam çadırın içine çok kokulu, azılı bir teke koymuş, kapısına da bir levha asmış: "Burada üç dakika durabilene şu kadar para mükâfatı var!" diye. Giren duramıyor, o kadar. Kaçıp gidiyor tekenin kokusundan. Birisi girmiş, Anadolu'dan birisi, herkes ne zaman çıkacak diye bekliyor. Bakmışlar biraz sonra teke kaçıyor.

Şimdi böyle ayakla camiye gelinir mi?

Vazgeçemiyor o çorabından, patates gibi delikler var, terden de akmış kokmuş. Onu da bırakamıyor camiye geliyor, halılara basıyor, basıyor, basıyor tâ öne kadar geliyor. Sen de arkasında namaz kılacaksın, fesübhanallah! Estağfirullah! Burnunun direği kırılıyor insanın!

İslâm bu mu? Hayır! Çıplak ayakla bile namaz kılmanın

mahzuru yok. Hiçbir mahzuru yok. Şâfiîlere göre daha sevap çorapsız. İmam efendi mihraba geçse, *Allahu ekber* dese, çorapsız kıldı diye bir mahzuru var mı? Yok. Bir mahzuru yok. Ama bu çirkin kokulu çorapla mahzuru var.

Pabucunun içine koy, hiç olmazsa yıka! Su sıkıntısı yok. Her gün yıka. Akşam yıka, sabah giy. Birisi sabaha kadar kurumazsa iki tane çorabın olsun, her şeyin çaresi var. Yeter ki insanın içinde temizlik duygusu olsun. Merakı olsun.

İşte müslümanın gönlündeki duygulardan bir tanesi temizlik duygusu olacak. Vücudu temiz olacak, bacağı temiz olacak, saçı temiz olacak, tırnağı temiz olacak, dişi temiz olacak. Kılı temiz olacak, her şeyi temiz olacak muhterem kardeşlerim.

İnsan öyle yaratılmış. Büyük abdest, küçük abdest meseleleri oluyor. Oralar da temiz olacak, oraları da yıkayacak, temizleyecek. Su varsa yıkayacak, su yoksa başka türlü şekillerle yine temizleyecek. Temiz olacak, pis olmayacak.

Başka konuya geçiyor şimdi. Bazı şeyler insana ayıp gibi gelir. Nâhoş gibi gelir ama halkın eğitiminde bunlar da lazım. Kimisi bilmez bunu, Avrupalılar bilmez bunu, bu işi bilmez. Alt yıkamasını bilmez. Sosyeteden birisi söylemiş bizim ilahiyat fakültesinden bir arkadaşımıza, işte müslüman yıkar, tertemiz taharetlenir, temizlenir, kurular filan.

“—Siz ne yaparsınız?” diye sormuş.

“—Biz de sık sık don değiştiririz.” demiş.

Tüh edepsiz! Pis pis, koka koka öyle dolaşacak, sonra fazla kirlenince don değiştirecek. Böyle temizlik mi olur? Sosyetenin temizliği temizlik mi?

Ama şimdi evinde suyu olan sabah akşam duş yapıyor. Herhalde eskisi gibi şey yapmıyor. Ama o temizlik işte. Bizim dedelerimizin geldikleri yerde, müslümanın, Türk’ün, dedemizin olduğu yerde ne var?

Hamam var, cami var, şadırvan var. Mutlaka su ile beraber müslümanın hayatı. Bunlar iftihar edilecek şeyler. İftihar ediyoruz. Elhamdülillah İslâm’ın büyüklüğü ile temizliği ile dedelerimizin nezaket ve zerafeti ile iftihar ediyoruz. Baron de Busbecq geliyor. 16. Yüzyıl’da, Kanunî devrinde, Osmanlı diyarını geziyor. Aman

diyor, kitabını yazmış, müslümanlara misafir olun! Mis gibidir evleri, yastıkları tertemizdir. Yorganları pırıl pırıldır. Böyle bembeyazdır. Burcu burcu kokar. Sakın diyor, Ermenilerin, Rumların evlerine misafir olmayın! Leş gibidir diyor. Bak farkı o bile hemen fark ediyor.

Sonra Ermeniler, Rumlar aldatırlar sizi diyor. Rumlara dindaşım diye gidersiniz, kazık atar demek istiyor. Mânası o. Müslümana gidin, o tok gözlüdür diyor! Para bile almaz sizden diyor! Misafirperverdir diyor. Efendidir diyor. Dedelerimiz ispat etmiş. Dosta düşmana bunu anlatmış.

c. Kötü Rüyayı Yorumlamayın!

Üçüncü hadîs-i şerîf muhterem kardeşlerim!

Ebû Hüreyre RA Hazretlerinden. Şimdi üç tane hadîs-i şerîf peş peşe rüyalarla ilgili. Diyor ki Peygamber SAS Efendimiz:[123]

إِذَا رَأَى أَحَدُكُمُ الرُّؤْيَا الْحَسَنَةَ ، فَلْيُفَسِّرْهَا ، وَلْيُخْبِرْ بِهَا ؛ وَإِذَا رَأَى الرُّؤْيَا الْقَبِيحَةَ ، فَلاَ يُفَسِّرْهَا ، وَلاَ يُخْبِرْ بِهَا (ت. عن أبي هريرة)

RE. 45/21 (*İzâ raâ ehadükümü'r-rü'ye'l-hasenete, felyüfessirhâ, velyuhbir bihâ; ve izâ raâ rü'ye'l-kabîhate, felâ yüfessirhâ, ve lâ yuhbir bihâ.*)

(*İzâ raâ ehadükümü'r-rü'ye'l-hasenete*) "Sizden biriniz güzel bir rüya görürse, (*felyüfessirhâ*) bunu yorumlasın. Rüya yormak diyoruz ya, tabir etmek, tabir etsin. (*Velyuhbir bihâ*) Başkasına da anlatsın!"

(*Ve izâ raâ rü'ye'l-kabîhate*) "Kötü bir rüya görürse, (*felâ yüfessirhâ*) bunu yorumlamasın, (*ve lâ yuhbir bihâ*) ve başkasına da söylemesin, kalsın, kapansın!" diyor.

Biz hadis kitaplarında hadisleri böyle sırayla okurken, konu değişiyor. Rüya kısmına geliyor. Abdest alma kısmına geliyor, namaz kısmına geliyor, cihat kısmına geliyor. İlim kısmına

---

[123] *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.364, no:41392; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.159, no:1964.

gelebiliyor. Konu değişiyor. Rüya önemli bir husus. Bunu önemsiz saymayın. İşimiz rüyalarla mı demeyin. Rüya peygamberliğin kırk altıda biri…

Efendimiz, peygamber olmadan önce gördükleri rüyalar aynen çıkardı. Hem de sabahın aydınlığı gibi çıkardı. Akşam bir rüya görsün, tak aynen çıkardı. Olmadan görürdü. Rüya önemli bir haber kaynağıdır. Güzel rüya önemlidir. Ama rüyanın Rahmânî'si vardır, şeytânîsi vardır, nefsânîsi vardır. Çeşitleri vardır. Onu erbabı bilir.

Rüyanın hak olduğuna Yusuf AS'ın rüyası Kur'ân-ı Kerîm'den şahittir. İbrahim AS'ın rüyası şahittir. Hatta Firavun'un rüyası bahis konusudur, geçmiştir.

Hadîs-i şerîflerde vardır. Rüya haktır. Rüya inkâr edilmez. Rüyanın birtakım esrarengiz tarafları vardır. Rüya bilmediğimiz âlemlerden bu tarafa açılan bir penceredir. Bir haberdir. Erbabı onu daha iyi bilir. Benim kendi şahsî hayatımdan misaller vardır. Sizin şahsî hayatınızdan misaller vardır. Ama rüya herkese anlatılmaz.

Bir kere laubali insana rüya anlatılmaz. Dalga geçecek. Alaya alacak, lambur lumbur ileri geri konuşacak! Böyle adama hiç anlatılmaz rüya. Cıvık adama anlatılmaz. Ciddi insana anlatılır bir. Sonra rüya tefsir edenin tefsirine göre çıkar. Onun için rüyayı hayra yormak, güzel yormak çok önemli ince ilimdir.

Misal şu bizim Sultanahmet Camii'ni yaptıran mübarek derviş sultandır o. Aziz Mahmud Hüdayi Hazretleri'ne bağlı olan bir eli tesbihli bir sultandır, I. Sultan Ahmed.

Dil hânesi pürnûr olur, envâr-ı zikrullâh ile
İklîm-i dil ma'mur olur, i'mâr-ı zikrullah ile…

Çok mübarek bir insan. Rüya görmüş, Allah hayır eylesin, ne rüya görmüş? Nemçe kralı ile güreşmişler. Nemçe kralı kim? Avusturya. Rüyada bu Sultan Ahmed, Nemçe kralı ile güreşe tutuşmuşlar. Nemçe kralı tutmuş bunu, sırtını yere yapıştırmış. Üzülmüş. Sabah kalkıyor. Eyvah! Acaba Nemçe kralı ile savaşacağım da beni yenecek mi? Ödü patlamış. Korkmuş. Bakın

çok önemli bir rüya, iyi dinleyin!

Aziz Mahmud Hüdayi Efendimiz'e anlatıyorlar rüyalarını:

"—Hocam böyle bir rüya gördüm."

Şeyhi onun Aziz Mahmud Hüdayi hazretleri. Elpençe divan duruyor karşısında, istersen padişahlığı bırakayım demiş. Yok, vazifeye devam demiş. Üsküdar'da karşılaşmışlar. Atından inmiş, şeyhini bindirmiş. Atın önünde seyis gibi gidiyor. Öyle adam. Öyle büyük insanlar. Öyle mübarek insanlar. Demiş, hocam böyle bir rüya gördüm. Perişan. Aziz Mahmud Hüdayi Hazretleri ne diyor? Hiç tahmin eder misiniz? Yormaya çalışın, kendi kafanızdan hiç aklınıza gelmez. Demiş ki:

"—Sultanım yer kuvvet demektir. Yer, toprak kuvvet demektir. Çünkü toprağa dayanan kuvvetli oluyor." Binalar falan hepsi nereye dayanıyor? Havada duran dayanağı az olan lambur lumbur yıkılıyor. "Sen bütün sırtını kuvvetli olan yere dayamışsın. Sen kuvvetli olacaksın. Sen düşmanını yeneceksin!" diyor.

Hakikaten de öyle çıkıyor. Büyük bir zafer kazanıyor padişah. Bakın, rüyanın yorumuna: "Vah sultanım, ne yapalım, kaderdir, demek ki seni Nemçe sultanı yenecekmiş. Rüyada öyle çıktı." demiyor. Rüya çok önemli. İyi kimselere anlatılacak. Güzel tefsir edebilecek kimseye anlatılacak rüya güzelse.

Kötüyse hiç kimseye anlatılmayacak. Efendimiz tavsiye etmiyor. Neden? Bazen rüyalar şeytânî olur. Şeytan insanı üzmek için öyle rüya gösterir. Efendimiz'in yine hadîs-i şerîflerinde bu var. Bu iş uzun bir iştir, burada bırakalım.

d. Kötü Rüya Gören Sol Tarafına Üç Defa Tükürsün!

İkinci hadîs-i şerîfe geçelim.

Câbir RA'dan rivayet edilmiş, kaynakları kuvvetli. Birçok hadîs-i şerîf kitaplarında var. Efendimiz diyor ki:[124]

---

[124] Müslim, *Sahîh*, c.XI, s.352, no:4199; Ebû Dâvûd, *Sünen*, c.XIII, s.210, no:4368; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.385, no:3898; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.390, no:7653; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.188, no:4761; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.425, no:6060; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.350, no:14822; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.434, no:8182; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.319, no:1047; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.X, s.337, no:30161; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.315,

إذا رَأى أحدُكُم الرُّؤيا يَكْرَهُهَا ، فَلْيَبْصُقْ عَنْ يَسَارِهِ ثَلاَثاً ، وَلْيَسْتَعِذْ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ ثَلاثاً ، وَلْيَتَحَوَّلْ عَنْ جَنْبِهِ الَّذِي كَانَ عَلَيْهِ (م. د. ه. عن جابر)

RE. 46/1 (*İzâ reâ ehadükümü'r-rü'yâ yekrehuhâ, fe'l-yebsuk an yesârihi selâsen, ve'l-yestfiz bi'llâhi mine'ş-şeytâni, ve'l-yetehavvel an cenbihi'llezî kâne aleyhi.*)

(*İzâ reâ ehadükümü'r-rü'yâ yekrehuhâ*) "Sizden biriniz, gece hoşa gitmeyen bir rüya görmüşse, (*fe'l-yebsuk an yesârihi selâsen*) uyandığında, sol tarafına 3 defa tüh tüh tüh desin tükürsün. (*Ve'l-yesteiz bi'llâhi mine'ş-şeytâni*) Allah'a şeytandan sığınsın. (*Ve'l-yetehavvel an cenbihi'llezî kâne aleyhi*) Ve yattığı kısımdan öbür tarafa dönsün. Hangi tarafına yatıyorduysa öbür tarafına çevirsin." diyor.

Demek ki, hoşuna gitmeyen rüya şeytandan olduğundan. O şeytana karşı tükürüş oluyor. Sembolik bir tükürüş bu. Halının üstüne tükürmek mânası değil. Yanlış anlaşılmasın ve şeytandan Allah'a sığınsın. Çünkü o rüyayı şeytan gösterdi, kafasını karıştırmak, üzmek istiyor. Üzmeyi sever. Ondan sonra yattığı durumu da değiştirsin diye tavsiye ediyor.

e. Güzel Rüya Allah'tandır, Hamd Etsin!

Üçüncü hadîs-i şerîf rüya ile ilgili; Ebû Saîd el-Hudrî Hazretlerinden. Bunun da kaynakları Buhârî, Ahmed İbn-i Hanbel, Tirmizi.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[125]

---

no:644; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IX, s.250, no:4827; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

[125] Buhàrî, *Sahîh*, c.XXI, s.430, no:6523; Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.351, no:3375; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.390, no:7652; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.8, no:11069; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.434, no:8181; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.513, no:1363;

إِذَا رَأَى أَحَدُكُمُ الرُّؤْيَا يُحِبُّهَا ، فَإِنَّمَا هِيَ مِنَ اللهِ ، فَلْيَحْمَدِ اللهَ عَلَيْهَا ، وَلْيُحَدِّثْ بِهَا ؛ وَإِذَا رَأَى غَيْرَ ذَلِكَ مِمَّا يَكْرَهُ ، فَإِنَّمَا هِيَ مِنَ الشَّيْطَانِ ، فَلْيَسْتَعِذْ بِاللهِ مِنْ شَرِّهَا ، وَلاَ يَذْكُرْهَا لأَحَدٍ ، فَإِنَّهَا لاَ تَضُرُّهُ (حم. خ. ه. عن أبي سعيد)

RE. 46/2 (*İzâ raâ ehadükümü'r-rü'yâ yuhibbuhâ, feinnemâ hiye mina'llàhi, felyahmedi'llâhe aleyhâ, ve'l-yuhaddis bihâ; ve izâ raâ gayra zâlike mimmâ yekrehu, feinnemâ hiye mine'ş-şeytàn, felyestaiz bi'llâhi min şerrihâ, ve lâ yezkürhâ li-ehadin, feinnemâ lâ tedurruhû.*)

(*İzâ raâ ehadükümü'r-rü'yâ yuhibbuhâ*) "Sizden biriniz seveceği, hoşuna gideceği bir rüya görmüş ise, (*feinnemâ hiye mina'llàhi*) bu Allah'tandır."

Hoş bir rüya gördü. Feyizlere gark oldu, nur içinde kaldı. Tatlı, sabahleyin de uykudan uyandı, tamam güzel. Bu Allah'tandır. (*Felyahmedi'llâhe aleyhâ*) "Bu rüyadan dolayı Allah'a hamd etsin. "Yâ Rabbi çok şükür! Bu rüyayı bana gösterdin.' desin. (*Ve'l-yuhaddis bihâ*) Onu başkalarına anlatsın, şöyle bir rüya gördüm, hayırdır inşaallah." diye.

(*Ve izâ raâ gayre zâlike*) "Bundan başka bir rüya görse, yani sevmediği demek..." Sevdiği bir rüya görürse hamd edecek. O zaman bundan başka dediği sevmediği oluyor.

"Bundan gayrısını görürse, (*mimmâ yekrehu*) hoşuna gitmeyecek cinsten, kabilinden başkasını görürse, (*feinnemâ hiye mine'ş-şeytân*) o da şeytandandır." Çünkü şeytan insanın içinde, damarlarının içinde dolaşıyor. Sağa sola sataşıyor. Aklına baskı yapıyor. Bu şeytandandır. (*Felyestaiz bi'llâhi min şerrihâ*) "Bu rüyanın şerrinden, kötü olarak tezahür etmesinden Allah'a sığınsın. (*Ve lâ yezkürhâ li-ehadin, feinnemâ lâ tedurruhû.*) Başkasına hiç anlatmasın, hiçbir kimseye anlatmasın. Çünkü

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.365, no:41396; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.162, no:1971.

anlatmazsa zarar vermez. Anlatmaması lazım!”

Biliyorsunuz, Yusuf AS’a iki kişi hapiste rüyasını anlattı, ikisini de tefsir etti; çıktı.

f. Nazarı Önlemek İçin Dua

Gelelim bundan sonraki hadîs-i şerîfe. Bundan sonra 46. sayfaya geçmiş olduk:

Bu da Sehl RA’dan, babasının ismi zikredilmemiş. Âmir İbn Rebîa’dan da rivayet edilmiş başka bir sahabi radıyallahu anhumâ. Bu da bir başka konuya geçtik şimdi. Efendimiz’in bir başka nasihatinde ne buyuruyor Peygamber Efendimiz:

إذا رَأَى أَحَدُكُمْ مِنْ نَفْسِهِ ، أَوْ مالِهِ ، أَوْ مِنْ أَخِيهِ ، مَا يُعْجِبُهُ ، فَلْيَدْعُ لَهُ بِالبَرَكَةِ ، فَإِنَّ الْعَيْنَ حَقٌّ (ع. طب. ك. عن عامر بن ربيعة)

RE. 46/3 (İzâ raâ ehadiküm min nefsihî, ev mâlihî, ev min ahîhi, mâ yu’cibuhû, felyed’u lehû bi’l-bereketi, feinne’l-ayne hakkun.

(*İzâ raâ ehadiküm min nefsihî, ev mâlihî, ev min ahîhi, mâ yu’cibuhû*) “Sizden biriniz kendisinde, malında yahut müslüman kardeşinde, arkadaşında hoşuna giden bir şey gördüğünde, ‘Allah bereket versin, Allah mübarek etsin! Hayırlı mübarek olsun!’ diye o güzel gördüğü şey için dua etsin; (*feinne’l-ayne hakkun*) çünkü göz değmesi nazar değmesi haktır.”

Güzel bir şey başkasının gözüne takılırsa, nazar değebilir. Haktır! Ya benim bakmamla, o adamın felâkete uğramasının ne alâkası var?

Öyle bir ilgisi var ki onun esrarını bu asrın fizikçileri bulamadılar ise, ilerideki asırda belki bulacaklar ama biz biliyoruz. Tâ eskilerden beri bizim bir hacı amca var, Göynüklü, o anlattı. Göynük yolunda Taraklı diye bir kasaba var. O kasabada diyor, göz değmesi, nazar değmesi çok olan bir adam vardı. Oturuyorduk diyor, kahvede karşıdan güzel bir atlı geçiyordu. Böyle atın üstünde. Demiş ki:

“—Şu süvariyi şu atın üzerinden pat düşüreyim mi aşağıya?”

Uzakta oturuyorlar, kahvenin önünde.

"—Hadi düşür bakalım!" demişler.

Bir bakmış, küt! Süvari aşağıda… Nazar haktır. Esrarı, izahı ayrı. Fiziken izah edilir ve kimya ile izah edilir mi, biyoloji bakımından izah edilir mi ayrı. Fakat vukû buluyor, işte oluyor.

"—Hipnoz var mı yok mu?"

Bir doktor kardeşimiz, mütehassıs doktor kardeşimiz diyor ki;

"—Bunun izahı başka! Var! Oluyor. Ameliyat ediyorum, hipnoz ile uyuttuğumuz adamı apandist ameliyatı yapıyoruz, bademcik ameliyatı yapıyoruz, dişini çekiyoruz adam gık demiyor."

Uyumuş çünkü iğne batırmadı, şırınga etmedi, uyuşturucuyu şırınga etmedi ama oluyor. Nasıl oluyor? Adama bir şey yapıyorsun uyuyor. Uyumuyor da senin dediğin her şeyi yapıyor. Senin güdümün altına giriyor. Acayip şeyler bunlar ama var. Yüzlerce kitap yazılmış ve uygulaması yapılmakta olan ve bilinen şeyler.

O halde nazar değmesi hak mıdır? Haktır. Ne yapacağız?

Kendisinin güzel bir şeyi varsa malında, güzel bir şey varsa arkadaşında, dua etsin: "Allah bereket versin, Allah mübarek

etsin!" desin, çünkü göz değer.

Benim çok sevdiğim bir arabam vardı böyle, boyası güzeldi, içinin koltuğu güzeldi vs. Volkswagen'di, kaplumbağa arabaydı, çok seviyordum. Ne zaman çamurunu falan yıkasam temizlesem, tak, bir şey oluyordu. Mutlaka ya birisi gelir çizer, ya katran bulaşır ya da birisi çarpar durduğu yerden illa bir şey olurdu.

Babam dedi ki:

"—Evlâdım, sen bunun bir yerini kusurlu bırak, senin nazarın değiyor!" dedi.

Seviyorum ya! Kendisinin bile nazarı değermiş insanın! Haberiniz olsun.

Onun için dua edeceksiniz, "Allah bereket versin. Allah nazardan saklasın. Maşaallah!" diyeceksiniz; nazar olmayacak.

g. Hasta Görünce Edilecek Dua

Beyhakî'nin Ebû Hüreyre RA'dan rivayet ettiğine göre

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[126]

إِذَا رَأَى أَحَدُكُم مُبْتَلًى فَقَالَ: الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ، وفَضَّلَنِي عَلَيْكَ، وَعَلَى كَثِيرٍ مِنْ عِبَادِهِ تَفْضِيلاً؛ كَانَ شُكْرَ تِلْكَ النِّعْمَةِ (هب. عن أبي هريرة)

RE. 46/4 (*İzâ raâ ehadüküm mübtelen fekàle: El-hamdü li'llahi'llezî âfânî mimme'btelâke bihi, ve faddalenî aleyke, ve alâ kesîrin min ibâdihî tafdîlâ, kâne şükre tilke'n-nimeti.*)

(*İzâ raâ ehadüküm mübtelen fekàle*) "Sizden biriniz bir hastalığa müptela olmuş, bir derde giriftar olmuş birini gördüğün zaman desin ki:

(*El-hamdü li'llahi'llezî âfânî mimme'btelâke bihi, ve faddalenî aleyke, ve alâ kesîrin min ibâdihî tafdîlâ*)

Bunu yazın. Arapça'sını yazın, ben mânasını söyleyeyim. Mânası şu:

(*El-hamdü li'llahi'llezî âfânî mimme'btelâke bihi*) "O Allah'a hamdolsun ki, sana verdiği bu belâyı, bu musibeti bana vermemiş, ben bundan salimim. Sen hastasın, el-hamdü lillâh bende bu yok. Bana bu sıhhati veren Allah'a hamd olsun."

(*Ve faddalenî aleyke ve alâ-kesîrin min ibâdihî tafdîlâ*) "Bana böyle sıhhat vermek suretiyle beni senden ve diğer insanlardan sıhhat bakımından üstün durumda kılmış. Bana böyle bir lütf ile ayrı bir üstünlük vermiş olan ve beni hasta etmeyen, bu belâya uğratmayan Allah'a hamd ü senâlar olsun!" de.

Kendisinin nimetini o nimet alınmış kimseye bakarak anlayacak ve hamd edecek. Hâline bakacak! Dilerse Allah seni de hasta eyler. Dilerse bir bela verir, kapı kapı dolaştırır! Hastane hastane dolaştırır, çeşitli şeyler olabilir. Kıymetini bil! Allah'ın

---

[126] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.107, no:4443; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.78, no:4724; Ebû Hüreyre RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.142, no:3509; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.164, no:1976.

sana verdiği lütfu anla! Böyle derse; (*kâne şükre tilke'n-ni'meti*) "Kendisinin afiyet üzere olması nimetinin şükrü olur böyle demesi..."

Böyle bakacaksınız. Etrafınızda ve üzerinizde Allah'ın nimetlerini fark edeceksiniz. Fark edince de hamd edeceksiniz, şükredeceksiniz! Çok şükür ki Allah nasip etti. Bak; hiç istemiyoruz, çok üzülüyoruz, yüreğimiz parçalanıyor, uykularımız kaçıyor, boğazımızda lokmamız düğümleniyor. Şu Bosna Hersek'te şu Sırpların, şu müslüman kardeşlerimize yaptıklarından divane oluyoruz burada, mahvoluyoruz!

Ama el-hamdü lillah biz bu dertte değiliz, huzur içinde yaşıyoruz. Hamdolsun bu hâlimize! Allah o kardeşlerimizi de kurtarsın. Onlara da afiyet versin. Ama çok şükür burada iyiyiz ve burada huzur içinde olmanın kıymetini bilmek lazım. Şu güneşin, şu suyun, yağmurun kıymetini bilmek lazım.

Aksaray çarşısına, pazarına gitmeyi, gezmeyi seviyorum. Neden? Renk renk! Harika bir tablo! Elmalar sarı sarı, kırmızı kırmızı, pırıl pırıl! Üzümler salkım salkım, kırmızı kırmızı! Mandalinalar, portakallar, kavunlar, karpuzlar, patlıcanlar! Bir

renk cümbüşü, bir nimet bolluğu! El-hamdü lillâh…

Yoktu eski zamanlarda. Böyle bol değildi bunlar; çünkü kamyonlar getiremezdi. Kimisi Adana'dan geliyor, kimisi Aydın'dan geliyor, Finike'den geliyor, kimisi şarktan geliyor, kimisi garptan geliyor. Fındık Karadeniz'den geliyor, kabak Adapazarı'ndan geliyor. Hepsi geliyor senin önüne.

Bu büyük bir nimet! Mest oluyorum. Böyle manzara seyreder gibi çarşı pazarda, manavın önünde durduğumda mest oluyorum. O manzaranın, o renklerin güzelliği! Subhanallah, neler yaratmış Rabbimiz!

Neden yaratmış?

Şu âsi kulları için… Şu âsi, mücrim, günahkâr, ibadetten bucak bucak kaçan, vazifelerini yapmayan, bunca günahlar işleyen kullarına ne büyük nimetler! El-hamdü lillâh! Allah bize bu nimetleri görüp insafa gelmek nasib etsin... Bize yapılan ihsanları, ikramları anlayıp da biz de kulluğumuzu güzel kulluk yapma durumuna gelelim!

Allah tevfîkini refik eylesin… Yolunda daim, zikrinde kàim eylesin… Sevdiği kullar zümresine dahil eylesin… Arif, kamil, edepli, ahlâklı, hoş, zarif kullar olalım… Ömrümüzü rızasına uygun geçirelim… Huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım!

Fâtiha-i şerife meal besmele!

15. 11. 1992 – İskenderpaşa Camii

15. GÜNAHLAR VE NİMETLER

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden kesiran tayyiben mubareken fihi âlâ külli hâlin ve fi-külli hîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إذا رَأَى أحدُكُمْ جنازَةً ، فإِنْ لَمْ يَكُنْ مَاشِيًا مَعَهَا ، فَلْيَقُمْ حَتَّى يَخْلُفَهَا أَوْ تَخْلُفَهُ ، أَوْ تُوضَعَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَخْلُفَهُ (خ. م. ن. عن عامربن ربيعة)

RE. 46/5 (*İzâ reâ ehadüküm cenâzeten, fein lem yekün mâşiyen me'ahâ, felyekum hattâ yahlufehâ, ev tahlufuhu, ev tûdaa min kabli en tuhlefehû.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Çok aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı dünya ve ahirette üzerinize olsun... Rabbimiz Tebâreke ve Teàlâ Hazretleri iki cihanın saadetine cümlemizi nail eylesin... Cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin... Tevfîkini dünyada refik eylesin, ahirette Habîb-i Edîbi'ne komşu eylesin…

Peygamber SAS Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinden bir demet okumak üzere toplandık. Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına başlamadan önce; başta Peygamber SAS Hazretleri'nin rûh-ı pâkine hediye olmak üzere, sonra onun mübarek âlinin, ashabının,

etbaının, ahbabının ve hâssaten varisleri olan sâdât-ı meşâyih-ı turuk-ı aliyyemizin ve onlara bağlı halifelerin, müridlerin, tarikat kardeşlerimizin;

Bu beldelerde medfun bulunduğu rivayet edilen Yuşa AS'ın ve cümle enbiyâ ve mürselînin, Ebû Eyyûb el-Ensârî RA Hazretleri'nin ve cümle sahâbe-i kirâm (*rıdvanu'llàhu aleyhim ecmaîn*) Hazretleri'nin, Fatih Sultan Mehmed Han'ın ve onun mübarek ordusu mensubu şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ve cümle asâkir-i muvahhidinin;

İskender Paşa Hazretleri'nin ve bütün hayrât ü hasenât sahiplerinin ve uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere toplanmış, gelmiş olan siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ruhlarına hediye olsun, kabirlerine nur dolsun, kabirleri cennet bahçesi olsun, makamları âlâ, dereceleri yüksek olsun, nurları ve sürurları kabirlerinde ziyade olsun diye;

Biz yaşayan mü'minler de Rabbimiz'in rızasına uygun yaşayalım, huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım, iki cihanda aziz ve bahtiyar olalım diye bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyup, ruhlarına hediye edelim öyle başlayalım.

………………….

a. Cenaze İçin Ayağa Kalkılması

Okuduğumuz hadîs-i şerîfler *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli, Gümüşhaneli Ahmed Ziyaüddin Hocamız RA'in telif etmiş olduğu eserin 46. sayfasındaki 5. hadîs-i şerîf ve devamlarıdır.

Bu hadîs-i şerîf Âmir ibn-i Rebîa tarafından Müslim'de ve Neseî'de rivayet olunmuş, cenazeye karşı saygıyı gösteren bir hadîs-i şerîf. Efendimiz buyuruyor ki:

إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ جَنَازَةً ، فَإِنْ لَمْ يَكُنْ مَاشِيًا مَعَهَا ، فَلْيَقُمْ حَتَّى يَخْلُفَهَا
أَوْ تَخْلُفَهُ ، أَوْ تُوضَعَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَخْلُفَهُ (خ. م. ن. عن عامربن ربيعة)

RE. 46/5 (*İzâ reâ ehadüküm cenâzeten, fein lem yekün mâşiyen me'ahâ, felyekum hattâ yahlufehâ, ev tahlufuhu, ev tûdaa min kabli en tuhlefehû.*)

(*İzâ raâ ehadüküm cenâzeten*) "Sizden biriniz bir cenaze gördüğü zaman, (*fein lem yekün mâşiyen meahâ*) eğer onunla beraber yürüyen ve ona son vazifesini yapıp teşyi etmekte olan grubun içinde değilsen; bir cenaze gördün, o yürüyenler arasında değilsen; (*felyekum hattâ yahlufehâ*) cenaze önünden geçip onu geride bırakıncaya kadar kalksın, saygı göstersin ona… Cenaze için ayağa kalksın, oturuyorsa ayağa kalksın, saygı göstersin!"

(*Ev tahlüfuhû*) "Veyahut cenaze onu geride bırakıncaya kadar…" Kendisi cenazeyi geride bırakıncaya veyahut cenaze kendisini geride bırakıncaya kadar ayakta dursun! (*Ev tûdaa min kabli en tuhlefehu*) "Cenaze öteye gitmiyor, geride de bırakmıyor bu gören kişiyi; o zaman yerine konuluncaya kadar ayakta dursun. Cenaze yere konulduğu zaman oturabilir."

Ama daha önce saygı gösterecek, ayağa kalkacak.

Bu saygıyı başka hadîs-i şerîflerden de biliyoruz. Cenaze kimin olursa olsun cenazeye yapılıyor ve cenazenin etrafındaki melekler de oluyor. Hatta Peygamber Efendimiz SAS Hazretleri bir yahudinin cenazesi geçerken bile kalkmış. Melekler var, meleklerin bir kısmı azap meleği de olabilir. Böyle bir töresi var müslümanların. Müslüman kardeşi olunca ayrı bir sevgi bağından dolayı da kalkmış oluyor. Hürmetkâr bir şekilde duruyor.

Hürmeten ayağa kalkmak hadislerde vardır. Peygamber SAS Efendimiz, Benî Kureyza kabilesinin kuşatılması sırasında, Sa'd ibn-i Muaz Hazretleri gelirken, mescide yaklaşınca Medinelilere buyuruyor ki:[127]

قُومُوا إِلَى سَيِّدِكُمْ

(*Kùmû ilâ seyyidiküm*) "Efendiniz için ayağa kalkın!"

Peygamber Efendimiz kendisi Fâtımatü'z-Zehrâ Validemiz, kızı yanına geldiği zaman ayağa kalkardı. Kızı için ayağa kalkardı. Peygamber Efendimiz kızının evine gittiği zaman da Fâtımatü'z-Zehrâ babası için ayağa kalkardı.

---

[127] Buhârî, *Sahîh*, c.X, s.251, no:2816; Müslim, *Sahîh*, c.IX, s.223, no:3314; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Demek ki hürmet nişânesi olarak ayağa kalkmak hadîs-i şerîflerde vardır.

Cenazeye biz de hürmet ediyoruz. İslâm'ın güzelliğine bakın ki cenazeye dahi bir hürmeti var. Görülmeyen varlıklara, meleklere hürmeti var. Bütün canlılara bir sevgisi var müslümanın. Çiçeklere, ağaçlara sevgisi var. Efendimiz:

"—Gittiğiniz yerlerde ağaçları kesmeyin!" buyuruyor.

Ağaç dikmenin sevabını bildiriyor.

El-hamdü li'llâhi alâ ni'meti'l-islâm... Bizi müslüman kılmış olan Allah'a hamd ü senâlar olsun ki; bizi ne kadar zarif, ne kadar nezih, ne kadar güzel, ne kadar edeplerle süslenmiş yüksek bir iman sistemine sahip eylemiş. Allah'a bizi müslüman yapmasından, müslüman yaratmasından, müslüman yaşatmasından dolayı ne kadar şükretsek azdır.

Neden?

İnsanın müslüman olmasından daha büyük bir nimet yoktur. Hani ekmek yiyoruz, kaymak yiyoruz, bal yiyoruz. Sıhhatimiz var, evimiz, arabamız var. El-hamdü lillâh bu sene dükkânımız çok para kazandı, çok çok nimetlere gark olduk. Tarlamızdan mahsul bereketli oldu.

Tamam, hepsi güzel de ama en kıymetli, en büyük nimet, müslüman olmak nimeti. Bundan büyük nimet olmaz çünkü bu nimetin ucu öbür tarafta cennete götürüyor insanı. Bu nimetin arka tarafı yürüdüğün zaman cennete gidiyorsun, sonsuz, bitip tükenmesi olmayan bir saadete eriyorsun. Ne büyük nimet!

Bir de İslâm'dan mahrum olanların ne kadar büyük bir mahrumiyet içinde olduğunu düşünün ki; sonsuz, bitip tükenmesi olmayan azabın içinde kalacaklar. Ölmeyecekler de… Ölüm de yok, ölse kurtulacak.

لاَ يُقْضٰى عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلاَ يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا (فاطر:٣٦)

(*Lâ yukdà aleyhim feyemûtû*) "Cehennemde azab görenler ölseler kurtulacaklar ama, ölmek yok ki ölüp de kurtulsunlar. (*Ve lâ yuhaffefü anhüm min azâbihâ*) Azapları da hafiflemeyecek." (Fâtır, 35/36)

Her seferinde derileri yandıkça, mahvoldukça, yeniden tazelenecek, yeniden yanacak, yeniden tazelenecek, yeniden yanacak. Allah'a âsi olmanın, kâfir olmanın, müşrik olmanın cezasını ebediyen, tekrar tekrar, sonsuz tekrarlarla çekecekler.

Gayrimüslim olmak, İslâm dairesine girememiş olmak çok muazzam, çok müthiş, çok dipsiz, sonsuz bir facia. Müslüman olmak da çok büyük bir nimet. Allah bizi bu nimetten ayırmasın. Müslüman olarak doğduk, annemiz babamız müslüman, dedemiz ninemiz müslüman. El-hamdü lillah müslüman soydan geldik, başka soydan da gelebilirdik. İngiliz de olabilir insan.

Avusturalya'dan birisi geldi Ankara'dayken:

"—*Selâmün aleyküm*!" dedi.

Bizim bir hoca kardeşimiz var, Salih, o getirdi yanında. Müslüman olmuş. Merak ediyorum ben, soruyorum:

“—Neden müslüman oldun?”

“—İlk defa içimde duygular, çocuğumu okuldan almaya gittiğim zaman, müslümanların camiinden dînî mûsikî nağmeleri geliyordu, ilâhi sesleri geliyordu, o zaman içim ısındı.” diyor.

Oradan İslâm’a bir sevgi hasıl olmuş içinde. Hani Avusturalyalı, İngiliz asıllı.

“—Ondan sonra Rasûlüllah SAS Efendimiz’i rüyamda gördüm, bana kardeşim diye hitap etti.” diyor.

Bak, arkadan gelenler nasıl öne geçiyor. Bir kere daha görmüş, ondan sonra da müslüman olmuş.

Muhterem kardeşlerim!

İnsanın annesinin, babasının müslüman olması yetmiyor. Kendisinin müslüman olması da yetmiyor. Bu Müslümanlığı devam ettirmek önemli. Elin adamı arkadan geliyor, Rasûlüllah Efendimiz’in, “Kardeşim!” hitabına mazhar oluyor, Müslüman oluyor, senden öne geçiyor. Sen de;

“—Anam müslüman, babam müslüman, soyum müslüman, dedem şeyh efendiydi, babam vaizdi, hocaydı, imamdı, hafızdı. Ben dindar bir ailedendim, falancadandım…” diyorsun ama o şana layık hareket etmediğin için geride kalabiliyorsun.

Allah elimizde olan nimetin kadrini, kıymetini bilmeyi nasib etsin…

Dün anlatıyorlar; çok güzel hattı olan meşhur bir hattat, mübarek bir şahıs vefat etmiş. Gelini soba tutuşturmuş, hat malzemesiyle… Başka şey yok muydu be kadın! O güzelim şeyler antika, kıymetli, çok kıymetli şeyler… Kadir bilmediğinden onlarla soba tutuşturmuş, mahvolmuş gitmiş bir cevher, mücevher. Kıymetli bir malzeme, antika bir eşya, kıymeti bilinmeyince çöplüğe atılıyor, yakılıyor. Böyle acayip şeyler oluyor maalesef.

Ama kıymeti bilinenlerde milyonlar, milyarlar ediyor, müzayedelerde. Londra’da, bilmem nerde duyuyoruz “şu kadar paraya satıldı” diye. Küçük dilimizi yutacağımız rakamlar çıkıyor. Bu kıymetli şeylerin en kıymetlisi İslâm, iman! Allah bu cevheri elden kaçırttırmasın, cahillik ettirip de kaptırtmasın…

b. Kendinden Aşağıda Olana Bak!

İkinci hadîs-i şerifimiz.

Ebû Hüreyre RA'dan İbn-i Hibban rivayet etmiş Rh.A. Diyor ki Peygamber SAS Efendimiz bu hadîs-i şerîfinde:[128]

إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مَنْ فُضِّلَ عَلَيْهِ فِي الْخَلْقِ وَالرِّزْقِ ، فَلْيَنْظُرْ إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلَ مِنْهُ مِمَّنْ فُضِّلَ عَلَيْهِ (حب. عن أبى هريرة)

RE.46/6 (*İzâ raâ ehadüküm men fuddile aleyhi fi'l-halki ve'r-rizkı, felyenzur ilâ men hüve esfele minhu mimmen hüve fuddile aleyhi.*)

(*İzâ raâ ehadüküm men fuddile aleyhi fi'l-halki ve'r-rizkı*) "Sizden biriniz yaratılışta ve rızık yönünden kendisinden daha üstün olan bir kimseyi görünce..." Meselâ şu daha boylu, poslu, yakışıklı, levent gibi, fidan gibi, selvi boylu filan, yüzü ay gibi, güneş gibi, parası da pulu da çok!

"Kendisinden rızık bakımından da yaratılış bakımından da üstün birisini gördüğü zaman, (*felyenzur ilâ men ve esfele minhu*) kendisinden daha aşağıda olana baksın." Falanca da senden daha çirkin, hastalığı var, daha fakir, evi yok... Oraya baksın. (*Mimmen hüve fuddile aleyhi*) "Ötekisine bakmak yerine, kendisinden daha aşağı olana baksın!"

Neden?

İnsan kuzuysa şeytan insanın kurdudur. Onu parçalamak ister, etrafında dolanır, fırsatı buldu mu atlar, boğazını ısırır, kanını döker. Boğar, parçalar, yer. İnsanı yiyen, mânevî bakımdan paramparça eden, perişan eden ne? Şeytan. İnsanı parçalamak için mahvetmek için fırsat arar. Nasıl fırsat arar?

Her fırsatı arar. Çünkü sen yenisin. Bu dünyaya geleli otuz

---

[128] İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.489, no:711; Buhàrî, *Sahîh*, c.XX, s.138, no:6009; Tirmizî, *Sünen*, c.VI, s.421, no:1702; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.314, no:8132; Taberânî, *Mu'cemü'l-Esvat*, c.I, s.181, no:578; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.273, no:10284; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.III, s.35, no:1034; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.VIII, s.374; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.280, no:3289; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.262, no:6459; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.165, no:1977.

sene, kırk sene, elli sene olmuş. O Hz. Âdem Atamız'dan beri insanları aldatmakla meşgul. Usta, tecrübeli, hain… Her şeyi biliyor, insanların huyunu, hâlini biliyor, yaşını biliyor, duygularını biliyor. Neresinden saldıracağını, neresinden ısıracağını biliyor. Neresinden koparacağını, yıkacağını yere biliyor.

Gelir sana der ki:

"—Ya işte bak, Allah seni böyle yaratmış. Yani niye böyle? Hadi Allah'a âsi ol, hadi isyan et! Hadi inkâra yönel, hadi şöyle yap, hadi böyle yap!" Çeşitli duyguları insanın içine atar.

Allah-u Teàlâ Hazretleri, insanları birbirlerinden farklı yaratmıştır. Rızık bakımından da farklıdır, yaratılış bakımından da farklıdır, yaş bakımından da farklıdır, kader bakımından da değişiktir. Bunlar imtihan sorularının değişik çıkması gibidir. Aynı soru sorulmaz talebeye. Her talebeye göre başka imtihan çıkar. O duruma göre bir insan güzel kulluk yaparsa en yüksek mertebeye çıkar.

O duruma göre bir insan yanlış işler yaparsa en aşağı mertebeye iner. İsterse güzeller güzeli olsun, cehennemin dibini boylar. İsterse çirkinler çirkini olsun, güzel huyu sayesinde Cennet-i Firdevs'e, Cennet-i Âlâ'ya gider. Davranışlarına göre, imtihanı başarmasına göre... Onun için şeytanın böyle bir aldatması, kışkırtması, fışkırtması, körüklemesi ve tahrik etmesine karşı ne yapacak?

Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Bir de aşağıya bak, bu tarafa bak bakalım! Manzaranın, madalyanın bir de öbür tarafına bak bakalım! Senden nice nice nice daha aşağı durumda insanlar var. Bak seni Allah ortada yaratmış hiç olmazsa… Yüksekler de var ama aşağılar da var. Aşağılardakileri düşün, fakirleri, yoksulları, hastaları düşün!"

Hele hele insan hastaneye gitti mi, hakikaten hamd ediyor, şükrediyor hâline. İnsanın bin bir türlü âzâsı var. Milyonlarca, milyarlarca hücresi var. Bir yerinde bir sakatlık olabilir, bu koca makine, koca fabrika, bir âlem, insan vücudu bir yerinde bir arıza olabilir. El-hamdü lillah, çok şükür yaşıyoruz, sağız, salimiz, kıymetini anlıyoruz. Sıhhatin kıymetini hastanın yanında, bir lokma ekmeğin kıymetini açların yanında anlıyoruz.

Bosna'daki, Hersek'teki o kardeşlerimiz, o kadınlar sokaklarda

bir lokma ekmek diye dileniyorlar. Açlık bir yandan, soğuk bir yandan, ölüm korkusu bir yandan, hakaret bir yandan, tecavüz bir yandan, ırza, namusa tasallut bir taraftan. Bak ne kadar zor durumda olanlar var.

Allah kurtarsın, Allah yardımcı olsun... Bize de Allah, onlara yardımcı olmak, imdatlarına yetişmeyi nasib etsin… Azîzün Zü'ntikam olan Rabbü'l-âlemîn, zalimlerden intikamını alsın, kâtilleri makhur eylesin... Zalimleri kahreylesin, mazlumları halâs eylesin, esirlere hürriyetlerini iade eylesin… Mallarının, evlerinin, barklarının başına sâimen dönmelerini nasib etsin…

Demek ki, bir ilaç tavsiye edildi burada:

"—Her şeyin hikmeti vardır. Sen öyle yukarılara bakıp da kafanı bozma, aşağılara bak, daha beterlerini düşün, dengeni bul!" demiş oluyor Peygamber SAS Efendimiz.

İnsanın şükrünün artması, hamdinin artması çok güzeldir. Allah'ın en sevdiği işlerden birisi kulun hamd edici kul olmasıdır. En faziletli kullar kimlerdir?

Hammâddûn, yani çok hamd ediciler. "Çok şükür ya Rabbi, el-hamdü lillâh yâ Rabbi, ne mutlu bana yâ Rabbi, şunu da verdin yâ Rabbi…" filan işte.

Böyle çok hamd edici kulları Allah çok seviyor. Hatta onları cennette hammâdlara, çok hamdedicilere mahsus ev diye ayrı, müstesna makamlar, yerler ihsan edecek.

Onun için Allah'a şükretmeyi öğrenelim. Daha doğrusu etrafımızdaki, gark olduğumuz milyarlarca nimeti sezelim, fark edelim. Fark etmeden yaşıyoruz, sonra da kızıyoruz küçücük bir şey olduğu zaman, ayağımıza bir diken battığı zaman, milyonlarca lütfu görmüyoruz da. Küçücük bir imtihanda, şeytana uyup ayağımızı kaydırırsak, yoldan çıkarsak, olmaz. Hamd etmeyi, şükretmeyi, nimetleri fark etmeyi öğrenmeliyiz.

Ne güzel söylüyor Şeyh Sâdî Gülistan'ının başında:

"—Her bir nefes ki insan onu içine çeker, hayatını uzatır, her bir nefes ki insan onu dışına verir, içini ferahlatır, içine çektiği nefes hayatını uzatır, dışarı verdiği nefes içini ferahlatır. Ağzını, burnunu kapatsalar, insan nefes alamasa tekmelenir. Ağzını, burnunu kapatsalar, aldığı nefesi veremese gene tekmelenir."

Almak da nimet, vermek de nimet. Alamamak da zahmet, verememek de zahmet. O halde sırf bir nefeste iki tane nimet var. Her nimete de şükretmek lazım. Madem nimettir bunun ücreti, karşılığı şükretmek, hamd etmek. Bir nefeste böyle iki tane nimet olursa, daha başka göz, kulak nimeti, sıhhat, afiyet nimeti, evlat nimeti, mal mülk nimeti, ekmek nimeti, meyve, tatlı, sütlü nimeti, bin bir çeşit nimetler var. Bunları anlayacağız ve hamd edeceğiz. Seveceğiz Rabbimiz'i, verdiği nimetlere karşı içimizde şükür duygusu, şükran duygusu kuvvetlenecek, Rabbimiz'i seveceğiz, Rabbimiz'e müteşekkir olacağız.

Ne güzel söylüyor söyleyen:

Hoştur bana senden gelen.
Ya gonca gül, yahut diken,
Ya hil'at ü yahut kefen,
Lütfun da hoş, kahrın da hoş!

Ne yaparsan hoş yâ Rabbi. Ne noktaya gelmiş.

Mevlam görelim neyler,
Neylerse güzel eyler.

Neylerse güzel eyler diyor, yani açık bono veriyor. Neylerse güzel!

Gelse Celâli'nden cefâ,
Yahut Cemâli'nden vefâ,
İkisi de câna safâ;
Lütfun da hoş kahrın da hoş!

Celâlinden cefa gelse ya Rabbi, senin takdirinden… Cemâlinden vefa gelse, güzelliklere ersem; ikisi de cana safa...

Adamlar yüksek insanlar maşaallah. Büyük adamlar. Her şeyi, her şeydeki güzelliği anlayabiliyorlar. Biz de biraz yükselelim, biz de biraz ilerleyelim, anlayalım!

c. Fitne Zamanında Evinde Dur!

Yedinci hadîs-i şerîf, üçüncü bizim okuduklarımızdan. Abdullah ibn-i Amr İbnü'l-Âs RA rivayet etmiş Peygamber Efendimiz'den.

Buyuruyor ki Peygamberimiz SAS, bugünün bu üçüncü hadîs-i şerîfinde:[129]

إِذَا رَأَيْتَ النَّاسَ قَدْ مَرِجَتْ عُهُودُهُمْ ، وَخَفَّتْ أَمَانَاتُهُمْ ، وَكَانُوا هٰكَذَا
وَشَبَّكَ بَيْنَ أَنَامِلِهِ ، فَالْزَمْ بَيْتَكَ ، وَامْلِكْ عَلَيْكَ لِسَانَكَ ، وَخُذْ مَا تَعْرِفُ
وَدَعْ مَا تُنْكِرُ ، وَعَلَيْكَ بِخَاصَّةِ أَمْرِ نَفْسِكَ ، وَدَعْ عَنْكَ أَمْرَ الْعَامَّةِ

(ك. عن ابن عمرو)

---

[129] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.212, no:6987; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.315, no:7758; Ebü'ş-Şeyh, *Tabakàtü'l-Muhaddisîn*, c.IV, s.45, no:1049; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.107, no:30813; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.172, no:1990.

RE. 45/7 (*İzâ reayte'n-nâse kad meracet uhûduhüm, ve haffet emânâtühüm, ve kânû hâkezâ ve şebbeke beyne enâmilihi; fe'lzem beyteke, ve'mlik aleyke lisâneke ve huz mâ ta'rifü, ve da' mâ tünkirü, ve aleyke bi-hâssati emri nefsike, ve da' anke emre'l-âmmeti.*)

(İzâ reayte'n-nâse kad meracet uhûduhüm) "İnsanlara baktığın zaman ahitleri bozulmuş görürsen, ahitlerine riayet etmediklerini görürsen; (*ve haffet emânâtühüm*) emanetlerin hafife alındığını görürsen… Ahdine riayet etmiyor, anlaşmasını, sözünü çiğniyor, emanete de hıyanet ediyor, riayet etmiyor, insanları bu durumda görürsen;

(*Ve kânû hâkezâ ve şebbeke beyne enâmilihi*) "Elini böyle, birbirlerine kilitleyerek insanları böyle görürsen…" Ama bundan maksadı, "Haddini hududunu bilmeyip herkes birbirine dalmış, birbirinin hakkını hukukunu çiğniyor, karma karışık olmuşlar. Birbirlerine girmişler, hırsla, kavgayla, gürültüyle, haklarını hukuklarını çiğneyerek öyle birbirlerini girmişken görürsen insanları,"

(*Fe'lzem beyteke*) "Evini tercih et, evine gir, evinde dur! (*Ve'mlik aleyke lisâneke*) Ve diline sahip ol, kendi dilini tut! Dedikodulara, fitnelere, fesatlara karıştırma kendini… (*Ve huz mâ ta'rifü*) Aklın ve şeriatin güzel gördüğü işleri yap! (*Ve da' mâ tünkirü)* Aklın ve şeriatın güzel görmediği işleri yapma! *Emr-i mâruf nehy-i münker* dediğimiz gibi îfâ-yı mâruf ve terk-i münker ile vaktini geçir. İyi olanı yap, kötü olanı yapma!

(*Ve aleyke bi-hâssati emri nefsike*) "Kendi nefsinin, zâtının, kişiliğinin işleriyle meşgul ol; (*ve da' anke emre'l-âmmeti*) umumun işi ile meşgul olma, çekil kenara! Çünkü laf dinlemeyecek hale gelmişler, kendileri hak yoldan çıkmışlar. O zaman kendini kurtarmaya bak, kendi işine bak!" buyurmuş oluyor.

Buna benzer haller ve fitneler ve kavgalar ve cidaller, cenkler İslâm tarihini oluşturur. Her zaman her yerde olabilir, oluyor. İleriye doğru da olabilecektir. Peygamber SAS Efendimiz toplumu düzeltme imkânı kalmadığı zamanda fitneye karışmamayı, kenarda durmayı tavsiye ediyor. İşin içinden fiilen taraf olarak kavgaya, gürültüye girmemeyi tavsiye ediyor.

Müslümanın müslümana kanı, malı, canı, ırzı, namusu

haramdır! Bunlara müslüman tecavüz edemez. Aleyhinde konuşamaz, yumruk vuramaz, kanını akıtamaz, dedikodusunu yapamaz, dil uzatamaz, malını alamaz, çar çur edemez, namusuna yan bakamaz! Hepsi haram, yapmaması lazım. Bunlar olmuyor. Düzeltmek de mümkün olmuyor, o zaman taraf olma! İnsanlar yapıyorsa sen yapma hiç olmazsa. Kavganın, gürültünün içinde sen rol alıp da başını belaya sokma! Günahlara dalma, kenara çekil diyor. Müslümanın müslümana hiçbir şekilde zarar vermesi uygun olmaz.

Hatta öyle hadîs-i şerîfler var ki; birisi gelse, sana evine çekil diyor bir kere, evine gelse seni öldürmeye kalksın diyor. Müslüman, müslümana! Hani Hz. Osman Efendimiz RA Kur'an okurken evi basılıp şehid edildi biliyorsunuz.

Üçüncü halife, Peygamber Efendimiz'in damadı, iki kızını verdiği mübarek, Aşere-i Mübeşşere'den, cennetlik Hz. Osmân-ı Zinnûreyn'in ömrü nasıl bitti?

Kur'ân-ı Kerîm okuyordu, evini sardılar, kapıdan bacadan girdiler, camdan girdiler. Kur'an okurken vurdular, kanları Kur'ân-ı Kerîm'in üstüne fışkırdı. Belki okuduğu Kur'ân-ı Kerîm şimdi müzede. Kur'an okurken şehid ettiler. Kalk, kalkışmadı, cevap vermedi Hz. Osmân-ı Zinnûreyn.

Neden?

Peygamber Efendimiz diyor ki;

"—Birisi gelse, sana silah kaldırsa, sen ona kaldırma! Hz. Âdem'in hayırlı evladı gibi ol. Öldüren evladı gibi olma, mazlum evladı gibi ol!"

Bu kadar önemli.

"—Müslüman müslümana silah alıp da karşı karşıya gelirse, öldüren de öldürülen de cehennemdedir." buyuruyor.

Bu da ne kadar korkunç bir hadîs-i şerîf, mânası insanı dehşete düşürüyor, korkutuyor. Öldüren de cehennemde, öldürülen de cehennemde…

Neden? Fırsat bulsaydı, Ötekisi de onu öldürecekti, çünkü silahını aldı karşısına geçti. Onun için müslüman müslümana silah çekmez. Müslüman müslümanın ırzına yan bakmaz.

Camide beş vakit namaz kılıyor, hatta ezan okuyor. Tarlasının yanına gittik, tapuda ve örfte işte iki ağacın ortasından hududun şöyle geçmesi lazım. Şöyle kaydırmış hududu.

Ne oluyorsun hoca efendi hayrola? Nerede kaldı senin hacılığın? Niye böyle yamultuyorsun hududu? Hani sen camide namaz kılıyordun, hani ezan okuyordun? Niye bu hududu doğru tutmuyorsun da yamultuyorsun? Kendi tarafını biraz fazla, bu taraftan yarım metre, bir metre daha çok almak haram değil mi? Müslüman kardeşinin malı haram değil mi? Haram.

Niye harama tenezzül ediyorsun? Bu tarafı sana yetmez mi? Yeter. Ölümlü dünyada ne olacak hakkın olmayan şeyi alınca? Ne hakla? Hakkın olsa böyle yap ama hakkın olmayan şeyi ne diye hududu böyle yamultuyorsun? Tapu memuru gelecek kazığı gene buraya çakacak. Hırs, nefis ve şeytan insanı nasıl aldatıyor? Tapu memuru düzeltecek ama o hududu çekerken ipi yarım metre bu tarafa kaydırıyor.

Neden? Şeytan aldatmış. Camide namaz kılıyor, ezan okuyor ama şeytanını yenememiş, nefsini yenememiş.

Müslüman Müslümanın malına el uzatamaz, canına kasdedemez, namusuna yan bakamaz, aleyhinde konuşamaz, gıybetini yapamaz. Koruyacak, kollayacak, sabredecek. O el kaldırırsa, bu el kaldırmayacak. O silah çekse, bu silah çekmeyecek.

Bu kafa, bu zihniyet, bu anlayış, bu güzel durum müslümanlar arasında olsaydı, İran'la Irak savaşır mıydı? Kuveyt'le Irak savaşır mıydı? Bizim Güneydoğu Anadolu'daki bu üzücü olaylar olur muydu? Kan davaları olur muydu? O, onu basıyor, o onu öldürüyor, bu bunu öldürüyor. Demek ki başımıza gelen felaketler, musibetler, cezalar, üzüntüler, sıkıntılar nedenmiş? Müslümanlığı tam anlayamamak ve tam uygulayamamaktan.

Neden o kan davası güdüyor? Milletin büyük reaksiyonu olsa, bırakacak, Allah'a havale edecek. Reaksiyon yok! Millet alkışlıyor, millet uygun görüyor, anneler, akrabalar uygun görüyor.

"—O senin babanı öldürdü, sen de onu ara, bul, nerede öldürürsen öldür! Onu bulamazsan onun akrabasından birini öldür."

"—Onun suçu yok ki!"

"—Yok, öldür gene. Babanın kanı yerde kalmasın, git öldür!"

Öyle yetiştiriyor. Soyadı alıyor Öcal, Hıncal, Öcalan, yani öyle yetiştiriyor.

Sırplar, yaptıklarına bak, nerede insanlık? Nerede dindarlık? Nerede Hıristiyanlık? Hangi din bunu yapar? Küçük çocukları bile hamile bırakmışlar. Hangi din, hangi iman, hangi vicdan, hangi mantık bu işe razı gelir, müsaade eder, fetva verir, yapabilirsin der? Demez!

Demek ki cihanın çektiği sıkıntılar Müslümanlıktan uzaklıktan, Müslümanlığa erişememekten, Müslümanlığa aşina olmamaktan ve Müslümanlığı yaşamamaktan oluyor. Biz de yaşamıyorsak bizim de ailedeki, toplumumuzdaki bela ondan oluyor.

Müslümanlık düşman mı?

Bazılarına göre düşman. Ödleri patlıyor İslâm'dan. Ödleri patlıyor Müslümanlık deyince. Ödleri patlıyor.

"—Eyvah içki içemeyeceğim, eyvah zinâ edemeyeceğim, eyvah kumar oynamayacağım, eyvah açık gezemeyeceğim, aman

Müslümanlık olmasın!”

Olmaz ama bunun belâsını sen bile çekersin.

“—Şimdi kalkıp Güneydoğu Anadolu’ya seyahate gidebilir misiniz?”

Gidemezsiniz, korkar herkes.

“—Gece oralarda kalabilir misiniz?”

Kalamazsınız.

Neden? Bir kere denge bozuldu mu, kurunun yanında yaş da yanar. Herkes çeker cezasını, herkes belasına uğrar. Belki bu felaketleri kışkırtan insanlardan şimdi bazıları cezasını çekiyor, kendileri öldürülüyor. İlk başta kışkırttılar. İslâm’ın aleyhinde, şöyle yaptılar böyle yaptılar…

O bakımdan her şeyimizi İslâm’a uydurmamız gerekiyor, öyle fitnelerin içine girmememiz gerekiyor, fitnelerden uzak durmamız gerekiyor. Hatta bir adım daha, bak bize ters geliyor, damarımıza dokunuyor.

“—Ebû Bekir Sıddîk Efendimiz kim?”

Radıyallahu anh, başımızın tâcı, Peygamber Efendimiz’in kayın pederi, kabirde kabir arkadaşı, mağarada mağara arkadaşı, hicrette hicret arkadaşı. Malını Peygamber Efendimiz’e vermiş, kızını Peygamber Efendimiz’e vermiş, canını Peygamber Efendimiz’in yoluna siper etmiş. Mübarek bir insan, Ebû Bekir Sıddîk Efendimiz.

“—Çok iyi bir insan yani değil mi?”

İyi olduğunu herkes biliyor, hadîs-i şerîfle, âyet-i kerîmeyle faziletleri sabit olan bir büyük sahabi.

Birisi kalkmış aleyhinde konuşuyor. Atıyor, tutuyor, bağırıyor, çağırıyor, hakaret ediyor filan. Ebû Bekir Sıddîk Efendimiz de böyle duruyor Peygamber Efendimiz’in yanında… Peygamber Efendimiz’e bakıyor, şöyle duruyor. Müşrik herif hakaret ediyor Ebû Bekir Sıddîk Efendimiz’e, o da duruyor. Sonunda dayanamamış, düşünmüş taşınmış, cevap vermeye kalkmış. Müşrikin ithamına cevap veriyor. Haksızsın öyle değil filan diyecek.

Hemen Peygamber Efendimiz oradan kalkmış, gitmeye başlamış. O da hemen Peygamber Efendimiz’in arkasından yürüyor, diyor ki:

“—Anam, babam sana feda olsun ey Allah’ın Rasûlü! Seni kıracak bir şey yapmak istemedim. Üzdüm mü seni? Cevap vermem ona biraz karşılık olsun diye, haksız şeyler söylüyor, müdafaa ettim.”

“—Yok! Sen susarken bir melek senin namına ona cevap veriyordu. Ama sen konuşmaya başlayınca melek gitti, şeytan geldi. Şeytan gelince ben onun için duramadım orada, ondan kalktım.” diyor.

Melek nasıl cevap verir, sesini duymuyoruz, o herif de duymaz. O alçak duyar mı? Meleğin sesini duyacak adam olsa zaten o lafı söylemez. Duymaz. Ama meleğin müdafaası kim bilir nasıl oluyorsa oluyor işte, bir türlü oluyordu. Kim bilir ne olacak o herif. Demek ki tenezzül etmemek gerekiyor. Ebû Bekir Sıddîk Efendimiz’e saldıran bir kimse bu müşrik.

Bizim mü’minler birbirleriyle dalaşıyor, mü’minler birbirlerine girmişler. O zaman fitnede rol alma, kendin kenara çekil, sakın orada şey yapma; çünkü haklı sandığın zaman bile haksızlık yapabilirsin, cezaya, belaya uğrarsın.

Hatta böyle haksızlık yapılan yerde Efendimiz durmamayı uygun görmüş, zulüm yapılmış bir yerde.

“—Orada durma hemen kaç. Neden? Zulüm yapıldığı için. Allah’ın belası inebilir oraya. Sen de altında kalırsın. Hemen orada durma, derhal kaç!” buyrulmuş.

Onun için bu işlere dikkat edelim, fitneye hiç karışmayalım. Fitnede hiç rol almayalım, dedikoduda hiç rol almayalım, yalan yanlış. İnsanlar çok cahil.

Geçen hafta da söyledim, mektup yazmış. Dergide belki cevabını yazarım diye sakladım. “Şu kâfirdir, bu kâfirdir…” Mektupta bir sürü adamı sıralamış. Sen kâfirleri yazma kâtibi misin? Allah’tan haber mi geliyor? “O kâfir, bu kâfir.” sıralamış. İsmen sayıyor. “Şu kâfirdir, bu kâfirdir…”

Adam namaz kılıyor. Kusurlu olabilir, günah işlemek insanı imandan çıkartmaz, günahkâr yapar. Cezaya müstehak kılar ama kâfir diyemezsin.

Peygamber Efendimiz’in amcasını öldürdü Vahşi isimli şahıs. Efendisi olan kadın,

“—Öldürürsen seni hür bırakacağım.” dedi.

O vaatle kandırdı, öldürdü. Sonra müslüman oldu. Müslüman olduktan sonra da hata, günah işlemiş insanlar olabilir; imandan çıkmaz. Kâfir denmez ona, günahkâr denir eğer hakikaten bir günahı varsa. Ondan sonra da ne kadar yalan yanlış şeyler…

“—Hocamız kabrinde azap görüyor.”

Fesubhanallah! Sende Hocamızın kabrini anlayacak göz olsa bu lafları yazmazdın! Sen körsün! Bu lafları nasıl yazıyorsun sen? Neden?

Kabir komşusu falancaymış da ondan. Yanına filanca gömülmüş de ondan. Böyle yalan yanlış şeyler. Bunu da böyle din namına yapıyor, dindarlık namına bu mektubu yazması. Güya tereciye tere satacak. Hocaya akıl öğretecek. Bize bir şeyler yaptırtmak istiyor, bir şeyler söylemek istiyor veya hıncı var veya düşmanlığa cevap bile belki vermek uygun değil ama müslümanlar böyle fitneler içinde olabiliyorlar.

Fitnelerin içine girmeyeceğiz. Kendi işiyle meşgul olacak. Emr-i mâruf veya icrâ-i mâruf ve terk-i münker yapacak. Kötü şeylerle

uğraşmayıp, iyi şeyler yapacak. Sevabına bakacak. Fitnenin içinde rol almayacak. Buna dikkat edin, bu hadîs-i şerîf bunu hararetle tavsiye ediyor.

Başka hadîs-i şerîflerle de müslümanın ahlâkının nasıl olması gerektiği söylemiş olduk.

d. Ümmetin Zalimden Korkması

Bu da çok kaynaklarda rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:[130]

إِذَا رَأَيْتَ أُمَّتِي تَهَابُ الظَّالِمَ ، أَنْ تَقُولَ لَهُ: إِنَّكَ ظَالِمٌ فَقَدْ تُوُدِّعَ مِنْهُمْ

(حم. طب. ك. هب. عن ابن عمرو ؛ طس. عن جابر)

RE. 46/ (*İzâ reayte ümmetî tehâbu'z-zàlime, en tekùle lehû: İnneke zàlimun, fekad tüvüddi' minhüm.*)

(*İzâ reayte ümmetî*) "Benim ümmetimi gördüğünüz zaman..." Ümmet-i Muhammed, bizler, evvelki asırlarda, sonraki asırlarda yaşayan Peygamber Efendimiz'e tâbi müslümanlar, Ümmet-i Muhammed. "Benim ümmetimi." diyor Peygamber Efendimiz.

(*Tehâbu'z-zâlime, en tekùle lehû: İnneke zâlimun*) zalimsin diyemiyor. "Zalime sen zalimsin demekten korkar bir durumda gördün mü benim ümmetimi, (*fekad tüvüddi' minhüm*) o zaman istersen onların arasında yaşama, ayrılabilirsin. Ümmetim ama git başka bir yere..."

---

130 Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.190, no:6784; Ukaylî, *Duafâ*, c.IX, s.7, no:2071; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.518, no:12110; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.108, no:7036; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.95, no:11296; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.80, no:7546; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.369, no:6784; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.263, no:1020; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.18, no:7825; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.431; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.531, no:12155; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.71, no:5540; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.166, no:1981.

Neden? Zalime zalimsin diyecek kadar bir yüreği bile kalmamış herifte…

Bundan ne anlıyoruz? Müslümanın hakkı tutması lazım, mazlumun yanında yer alması lazım. Zalime pohpohculuk, dalkavukluk yapmaması lazım. Zalime nasihat etmesi lazım,

"—Sen zalimsin, bırak bu zülmü! Yoksa Allah belânı verir!" demesi lazım.

Yanında ona destekçi olmaması lazım, kale gibi sağlam olması, dürüst olması lazım. Takır takır doğruyu söyleyebilmesi lazım. Hak neyse onu ifade edebilmesi lazım. Müslümanın ahlâkı budur. Yapamıyor susuyorlar, oradan, onlardan ayrılabilirsin. Neden? Bunlar böyle pısırık, o zalim öyle zulmüne devam ediyor. Allah onlara bir bela verecek, ondan orada durma, başka bir tarafa o zaman gidebilir bir insan.

Muhterem kardeşlerim!

Emr-i mâruf yapmak, zalime dur demek, sus demek, günahkârın günahını engellemek… güzel şey bunlar. Ama bunu deminki misalde de söylediğim gibi alim olan anlayabiliyor. Alim olmayan da bazen doğru yolda olanı üzüyor, yanlış yolda olanı yanında yer alabiliyor. Biraz bu işleri bilmek lazım, ilim sahibi olmak lazım.

Bir de her zaman söylüyorum; pratik hayatta her zaman karşımıza şikâyetler geldiği için, çare olarak başka çare bulamadım. Meşveret yapmak lazım. Danışmak, istişare yapmak lazım. İstişare yapmadığı zaman insanlar şaşırır, yanılır, tek başına kendi fikirleri yanlış olabilir. En iyisi samimi arkadaşlarından, şöyle bir halkası olmalı kendisinin. Samimi arkadaş dairesi olmalı. Onlarla bazı önemli meseleleri istişare etmeli, müzakere etmeli ki tek başına yanlış, olmadık bir karar vermesin.

Hani bizim köyde bir söz vardır, deniliyor ki; "Kızı kendi hâline bırakırsan -kendi bildiğine varan evlenmek konusunda kendi bildiğine varan- ya davulcuya varır ya zurnacıya." derler bizde. Davulun gürültüsüne aldanır, zurnacının namesine aldanır filan. Kız aklıdır, kapılır o, nefsine uyar. Halbuki takvâ ehli bir insanla yuva kurması lazım, helal süt emmiş, helal lokma kazanan bir kimseyle yuva kurması lazım. Öyle yapmaz. Evlilikte tek ölçü var,

güzellik değil, mal değil, soy sop değil. Bir tek riayet edecek ölçü var, dindarlık. Kadın dindar bir koca arayacak, evlenecek, erkek de dindar bir kadın arayacak.

Dün birisi mektup yazmış, ne güzel, diyor ki; "Ben hiç para pul istemiyorum, dindar bir insan olsun istiyorum, dindarlığını arıyorum. Fakir olabilir, çeyizsiz olabilir, hiçbir malı mülkü olmayabilir." diyor, güzel.

Demek ki zalime dur diyebileceğiz, mazlumun yanında yer alacağız. Dürüst olacağız, doğru sözlü, doğru özlü olacağız. Çekinmeyeceğiz, sakınmayacağız, hakkı tutacağız, hakkı destekleyeceğiz, haklıdan yana olacağız, haksızın karşısına çıkacağız. Ana terbiye bu olacak.

e. Hükümdarla Çok Görüşen Alim

Dokuzuncu hadîs-i şerîf:

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş. Efendimiz buyuruyor ki:[131]

إِذَا رَأَيْتَ الْعَالِمَ يُخَالِطُ السُّلْطَانَ مُخَالَطَةً كَثِيرَةً، فَاعْلَمْ أَنَّهُ لِصٌّ

(الديلمى عن أبى هريرة)

RE. 46/9 (*İzâ reayte'l-àlime yuhàlitü's-sultàne muhàletaten kesîreten, fa'lem ennehû lissun.*)

(*İzâ reayte'l-àlime yuhàlitü's-sultàne muhàletaten kesîreten*) "Bir alim ki hükümdarla fazla düşüp kalkıyor, çok haşir neşir oluyor. Hükümdarla, sultanla çok içli dışlı, yanında çok dolaşıyor. Böyle görürsen bir alimi, (*fa'lem ennehû lissun*) bil ki o hırsızdır."

Ne işin var senin onun yanında? Emr-i mâruf yapacaksan yap, hakkı söyleyeceksen söyle, etrafında niye fazla dolaşıyorsun? Mevki mi alacaksın, makam mı alacaksın, para mı alacaksın, menfaat mi sağlayacaksın, dalkavukluk mu yapıyorsun? Ne oluyor?

Onun için demişler ki büyüklerimiz:

"—Hükümdarların hayırlısı alimlere ziyarete gelendir.

---

131 Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.276, no:1077; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.186, no:28973; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.170, no:1986.

Alimlerin şerlisi, hükümdarların yanına gidendir."

Neden?

Hükümdarların kapısı para kapısıdır, mevki makam kapısıdır. İnsan bir vali oldu mu, bir kaymakam oldu mu, bir bakan oldu mu, bir mebus oldu mu, bir yüksek mevkie geldi mi, bir genel müdür oldu mu, bak etrafı nasıl insan dolar:

"—İşte bizim çocuğa da bir iş, işte bana da bir iş, bize de şöyle bir menfaat, işte böyle bir idare meclisi azalığı ve saire ve saire…"

Böyle insanların etrafında mevki makam kapmak, para ve fayda sağlamak için çok insanlar toplanır. Alimin öyle olmaması lazım. Alimin gözü dünyada olmadığı için tenezzül etmeyecek, gitmeyecek.

Bizim büyüklerimiz, hükümdar ziyaretine gelmek istiyor. Önce ölçüyor biçiyor, neden gelecek? Gelmesin. Kendisi gitmediği gibi, ziyarete geleni bile bazısı kabul etmemiş.

Mevlânâ Celaleddîn-i Rûmî Hazretleri'nin babası Belh'ten, Horasan'dan çıkmış, Konya'ya geliyor. Resmi var Konya müzesinde. İhtiyar, ak sakallı bir alim. Sarıklı, bastonunu şöyle uzatmış. Karşı tarafta da kılıçlı, kuşamlı bir kişi. O da o bastonu, baston demeyelim de asâ, onu öpüyor.

"—Nedir bu resim?" dedik.

Hocamız sağ. o zaman Konya'ya gitmiştik.

"—Nedir bu resim?" dedik.

"—Bu asâsını uzatan Mevlânâ Celaleddîn-i Rûmî Hazretleri'nin babasıdır, Sultan-ı Ulemâ'dır adı. Bu da Konya hükümdarı Alaaddin-i Keykubat'tır."

Konya'nın surları uzaktan görünmüyor. Konya'nın dışından karşılamaya gelmiş hükümdar.

"—Hoş geldin beldemize!" diye alimin elini öpmeye davranmış.

Elini öptürtmüyor da asâsını uzatıyor. O da asâsını öpüyor.

Celâle bak, ne celâlli insanlar, dobra dobra…

"—Niye Belh'ten çıkmış?"

Hükümdarla arası bozulmuş.

"—Niye bozulmuş?"

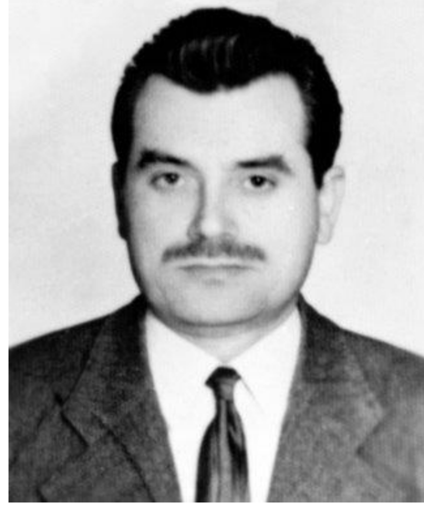
Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar, dobra dobra konuşmuş:

"—Haksız vergi alma, zulüm yapma, eğlenceye dalma, paraları

israf harcama, halkın hizmetine harca!”

Ne dediyse... Oradan kovmuşlar onu.

Umumiyetle öyle olur ama, öyle olsa bile demek ki müslüman nasıl olacak? Dobra dobra doğruyu söyleyecek, buna da alıştıralım kendimizi. Her yerde, her zaman, dobra dobra hakkı, doğruyu söylemek durumunda olmalı insan.

Allah rahmet eylesin, Ruhi Özcan diye fıkıh doçenti bir kardeşimiz vardı. Çok seviyorum kendisini, mekânı cennet olsun. Allah cümle geçmişlerimizle beraber rahmet eylesin. Bir toplantıya çağırmışlar. Gitmiş, kendisinin fikri sorulur filan diye. O toplantıda kalkmış politikacının birisi [N.E.] demiş ki:

“—Alimler de bana tâbi olmalı.”

O zaman kalkmış Ruhi Özcan, demiş ki:

“—O zaman bu laik düzen olur. Dînî düzen olmaz. Alim politikacıya tâbi olursa, o zaman o laik düzen olur.” demiş.

Bak bu hadîs-i şerifte ne diyor?

“—Sultanın etrafına gidip de onunla çok haşir neşir olup, düşüp kalktı mı bir alim, bil ki o hırsızdır.” diyor.

Hakkı söyleyecek, menfaat beklemeyecek ve doğru düzgün Allah’ın dinine hizmette devam edecek alim.

f. Günaha Devam Ederken Nimetlerin Gelmesi

Bundan sonraki hadîs-i şerîf, onuncu hadîs-i şerîf.

Bak bu hadîs-i şerîfi kulağınızı çok açarak dinleyin, Ukbetü’bnü Âmir RA’dan birkaç kaynakta yazılmış bir hadîs-i şerîf. Ahmed ibn-i Hanbel de var kaynakların arasında.

Diyor ki Peygamber SAS:[132]

إِذَا رَأَيْتَ اللّٰهَ يُعْطِي الْعَبْدَ مِنَ الدُّنْيَا مَا يُحِبُّ، وَهُوَ مُقِيمٌ عَلٰى مَعَاصِيهِ،

فَإِنَّمَا ذٰلِكَ مِنْهُ اسْتِدْرَاجٌ (حم. طب. هب. عن عقبة بن عامر)

RE. 46/ (*İzâ raeyte'llâhe yu'ti'l-abde mine'd-dünyâ mâ yuhibbu, ve hüve mukîmun alâ maâsîhi, feinnemâ zâlike minhü istidracün.*)

(*İzâ raeyte'llàhe yu'ti'l-abde mine'd-dünyâ mâ yuhibbu*) "Allah'ın CC bir kula dünyalıktan istediği, sevdiği şeyleri verdiğini görürsen..." Kul bir şeyler ister hani, ev, bark, para, mevki, makam, zenginlik, zevk, safa ister filan. Böyle istediği şeyleri verdiğini görürsen...

"Allah'ın bir kula, hoşuna gidecek şeyleri, kulun sevdiği şeyleri verdiğini görürsen; (*ve hüve mukîmun alâ maâsîhi*) o kul Allah'a isyan yolunda gidiyorken, günahları işleyip duruyorken, ma'siyette mukim iken, ma'siyette berdevam iken, Allah'ın onun hoşuna giden şeyleri ona verdiğini görürsen; (*feinnemâ zâlike minhü istidrâcün*) bu, Allah'tan istidracdır o kula..."

İstidrac ne demek, onu anlatmamız lazım!

İstidrac, âyet-i kerîmede geçen bir kelimedir. Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'de:

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لاَ يَعْلَمُونَ . وَأُمْلِي

لَهُمْ، إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ (الأعراف:١٨٢-١٨٣)

(*Ve'llezîne kezzebû bi-âyâtinâ senestedricühüm min haysü lâ*

---

[132] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.145, no:17349; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.330, no:913; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.110, no:9272; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.128, no:4540; Rûyânî, *Müsned*, c.I, s.307, no:259; İbn-i Kànî, *Mu'cemü's-Sahabe*, c.V, s.60, no:1245; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.427, no:17796; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIV, s.128; Ukbe ibn-i Âmir RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.III, s.170, no:1987.

ya'lemûn) [Âyetlerimizi yalanlayanları, hiç bilmeyecekleri yerden yavaş yavaş helâke götüreceğiz. (*Ve emlî lehüm, inne keydî metîn*) Onlara mühlet veririm, ama benim cezam çetindir.] (A'raf, 7/182-183) buyuruyor.

Allah kötü kulları, günah işleyen kulları, âsi kulları birden bire ikàbına uğratıp ezmez. Bunda çeşitli hikmetler vardır. Birisi rahmetidir, müddet veriyor ki tevbe etsin, o günahın cezasını çekmesin. Birden vermemesi… Cezayı vermeye kàdir değil mi? Âmennâ ve saddaknâ, kàdir ama birden cezayı vermiyor.

Neden? Rahmetinden veriyor, fırsat veriyor ki, tevbe etsin diye. Birden vermiyor cezayı… Üstelik adam bakıyorsun âsi, mücrim, böyle Allah'ın sevmediği işleri yapan bir insan.

Evi yerinde, barkı yerinde, işi rast gidiyor, para kazanıyor, dilediği şey, yediği önünde, yemediği ardında. Hepsi hazır ama kötü yolda, bu Allah'ın istidracıdır. Allah onu derece derece, yavaş yavaş felakete götürür. Merdiven merdiven. Birden götürmez, o farkına varmadan, o böyle bakar ki sıhhati yerinde, bakar ki malı mülkü, parası yerinde, bakar ki rahatı yerinde, Allah'ı hiç düşünmez, tevbe hiç etmez, Allah yoluna hiç yanaşmaz ama adım adım felâket yaklaşıyor.

İstidrac, derece derece demek. Tedricen, derece derece felâket geliyor, biraz müddet veriyor ama bu Allah'ın bir hikmetidir. O kimse aldanmasın, günahta devam ederken birden felâketin gelmemesi, hiçbir şey olmuyor mânasına değil; tedricen, yavaş yavaş, kademe kademe, adım adım yaklaşıyor felâket demek.

Evet, nimete daima şükrederiz, hepimiz memnun oluruz, yemek yedik mi el-hamdü lillâh deriz. Karnımız doydu mu, para kazandık mı seviniriz, yüzümüz güler. Çocuğumuzu evlendirdik mi memnun oluruz, torunumuz doğdu mu seviniriz.

Bunlar güzel şeyler tamam ama, bütün bu güzellikler günahta devam ederken insana geliyorsa; "Bu güzel şeyler devam ediyor. Galiba Allah beni seviyor." sanmasın. Bu sevgiden değil, bu istidracdır; derece derece felakete doğru gidiyor, ansızın Allah ona belâsını verecek. Böyle yakın, ummadığı bir zamanda felâket başında patlayacak, bu duruma aldanmasın.

O halde bir insan bir eli yağda, bir eli balda bile olsa günahtaysa üzülecek. Günahtan kendisini kurtarmaya çalışacak ve korkacak:

“—Ben günahtayım, Allah başıma bir felâket verebilir. Şu anda vermiyor ama biraz sonra verebilir. Şu anda nimetler içinde yüzüyorum ama Allah’ın sevgili kulu olduğumdan değil.” diye kendisine çeki düzen verecek.

Bir hikâye anlatırlar eski tasavvuf kitapları ki; alimin birisine bir mübarek cemaatten zât gelmiş, demiş ki; “Hocam çok bereket var evimde, tarlamda, işimde, kesemde, ailemde, gecemde, gündüzümde çok. Böyle her şey güzel tıkırında gidiyor, hiç böyle gamım, tasam, kasvetim, sıkıntım, üzüntüm yok hocam. Acaba bu istidraç mı?” demiş. Halbuki Allah’ın bir âciz naciz kuluymuş. Acaba bu istidraç mı?

Hocaefendi şöyle bir bakmış:

“Git ekmek peynir al, sokakta ye, bir hafta sonra gel.” demiş.

Bir hafta sonra kalkmış gelmiş.

“—Nasıl oldu durumun?” demiş.

“—Efendim dediğin tedbiri yaptım. Evet, sokakta peynir, ekmek yedim ama bereket hiç kesilmedi gene devam ediyor, gene bolluk, bereket, nimet, izzet, ikram, hoşluk, tatlı durum devam ediyor.”

“—E, yemedin mi ekmeği?” demiş.

“—Yedim.”

“—Nasıl yedin bakalım?”

“—Kimse görmesin diye sakladım. Kırıkları yere düşmesin diye önüme şöyle bir örtü tuttum. O kadar sakınmama rağmen bir keresinde ısırdığım zaman bir lokmanın bir parçası toprağa düştüğü için, o parçanın üzerine basılmasın diye eğildim, aradım taradım bulamadım. Bulamayınca oranın etrafına taşları böyle kümeledim ki üstüne basmasınlar burada bir şey var diye.”

“—Hadi git evladım. Seninki istidrac değil, seninki Allah’ın lütfu ve bereketi. Sen böyle güzel ahlâk sahibi olduğundan Allah sana bunları nasip ediyor, istidrac değil.” demiş.

Ama bak adamcağız ne kadar ilgili insanmış ki, nimetin bir istidrac olduğu ihtimalini düşünüp korkuyor.

O halde bizler de bu hadîs-i şerîfi hatırımızda tutalım. Günahta devam ederken nimet devam ediyor ve geliyorsa, buna aldanmamalı istidrac olabilir, tevbe etmeli, hak yola gelmeli.

g. Üç Güzel Özellik

On birinci hadîs-i şerîf:

İbn-i Abbas RA'dan bir hadîs-i şerîf daha. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:[133]

إِذَا رَأَيْتَ مِنْ أَخِيكَ ثَلاثَ خِصَالٍ، فَارْجُهُ: الْحَيَاءَ وَالأَمَانَةُ وَالصِّدْقُ،
وَإِذَا لَمْ تَرَهَا فَلاَ تَرْجُهُ (عد. والديلمى عن ابن عباس)

RE. 46/11 (*İzâ reayte min ahîke selâse hısâlin, fe'rcuhu: el-hayâü ve'l-emânetü ve's-sıdku ve izâ lem terehünne felâ tercühü.*)

(*İzâ reayte min ahîke selâse hısâlin*) "Din kardeşinde, müslüman arkadaşında, komşunda veya dostunda üç özelliği, üç vasfı, üç güzel sıfatı, görürsen, (*fe'rcuhû*) ondan ricada bulunabilirsin, onun iyi bir dost olduğunu ümit edebilir, sırrını açabilirsin, bir şey isteyeceksen isteyebilirsin, samimiyet kurabilirsin."

Nedir bu üç güzel vasıf?

1. (*El-hayâü*) "Haya, utanma duygusu, hayalı kimse olması."

2. (*Ve'l-emânetü*) "Emin bir kimse olması, güvenilir bir kimse olması."

Gadretmiyor, arkadan kuyu kazmıyor, haksızlık yapmıyor.

3. (*Ve's-sıdku*) "Doğru sözlü olması."

Doğru sözlü ise, emin bir kimse ise; hayâlı, haya sahibi, utanan, utangaç, böyle iffetli bir kimse ise, tamam, bu üç vasfı varsa ona ricada bulunabilirsin veyahut ondan iyi bir arkadaş olur diye ümit bağlayabilirsin. Bunlar iyi arkadaşın vasıflarıdır. Derdini açabilirsin, bir şey isteyeceksen isteyebilirsin, sırrına ortak edebilirsin filan. Bu üç vasıf olması lazım!

Haya olacak. (*El-hayâü mine'l-îmân*) "Haya imanın gereğidir, imanın tezahürüdür, ondan da ötedir."

Hayasız hiç utanmaz. Gazetelere bak boy boy, çıplak çıplak resimler… Sanat resimleriymiş, bilmem neymiş, kadının avret yeri, erkeğin avret yeri, heykeller, böyle bir sürü müstehcen şeyler.

---

133 İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.160; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.26, no:24755; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.175, no:1994.

-

Valinin birisi bir resim sergisini gezmiş.

"—Kaldırın bu edepsiz tabloyu!" deyip kaldırmış.

Gazetenin biri diyor ki:

"—Valinin kaldırdığı tablo bu!" diyor, sanattan anlamıyor vali demek istiyor.

Sanattan anlamıyor, çıplak resim, onu kaldırdı diye valiye hitap ediyor.

Vali anlaşılan hayalı, edepli bir kimse.

"Tevbe tevbe, kaldırın bunu!" demiş yani, eski reisicumhur da böyle bir şey yapmıştı, unuttum detayını ama öyle eski terbiye almış, İslâmî terbiye almış. Haya duygusu bir.

Birisi de kardeşini çekmiş kenara:

"—Bak bu kadar utangaç olma." diye nasihat ediyor.

Bu çok yapılır. Belki şu günde de bazı kardeşler, bazı kardeşlere böyle yapıyordur. Bak bu kadar utangaç olma biraz yırtık ol, filan diye söylerler. Böyle kardeşinin çok hayalı olmasından dolayı

nasihat ediyormuş Peygamber Efendimiz, onu görmüş buyurmuş ki:[134]

دَعْهُ ، فَإِنَّ الْحَيَاءَ مِنَ الْإِيمَانِ (حم. عن ابن عمر)

(*Da'hü*) "Bırak bakalım onun yakasını, (*feinne'l-hayâe mine'l-îmân*) hayâ imandandır."

Onun utanması bir menfi vasıf değildir, güzel üsluptur.

Bugün bir delikanlı veya bir kız bu toplumda hayalı kalıyorsa, namuslu kalıyorsa, namusunu nâmahreme kuşak çözmüyorsa, pay ü mal etmiyorsa nedendir? Haya duygusu koruyor onu, haya duygusu.

Yırtık olsa, edepsiz olsa… Bak PKK'nın mağaralarında neler bulundu? Doğum kontrol hapları bulundu. Ne mânaya geliyor? Haya sıfır demek, sıfırın altı demek, o mânaya geliyor. Birisi haya.

İkincisi: (*Ve'l-emânetü*) "Güvenilir insan olacak."

"—Bu adama güvenebilir miyim?"

"—Tamam güvenirsin. Sözü söyledi mi, işi sağlamdır, güvenilir, hıyanet etmez, arkadan hançerlemez, hainlik yapmaz, casusluk yapmaz ve saire."

Tamam. Herkesin aradığı bugün emanettir. Emanet, emin oluş demek. Emin olun, bunu muhakkak ki mânasında kullanıyoruz ama gene de emin olun hepiniz; bir insanın hiç parası olmazsa ama dürüst olsa, emin bir kimse olsa, güvenilir bir kimse olsa, bu adam zengin olur kısa zamanda…

---

[134] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.17, *İman* 2/14, no:24; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.141, no:52; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.667, no:4795; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.121, no:5033; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.١٤٧, no:٦٣٤١; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Muhammed), c.III, s.453, no:950; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.374, no:610; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.210, no:602; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IX, s.369, no:5487; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.156, no:4932; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.131, no:7701; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.537, no:11764; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.11, s.142, no:20146; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.372; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.421, no:2872; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.256, no:6001; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.281, no:625; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.123, no:5782; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.467, no:12316.

Neden?

Bunun büyük bir sermayesi var. Eminlik sermayesi var. Bir zengin onu yanına alır bakar ki emin… Ben küçükken bir ayakkabıda çalışmıştım, terlikçide. Rahmetli anneme de oradan bir güzel bir terlik almıştım kendi paramla... Vidalı, güzel...

Bizim usta, rahmetli, dükkânın patronu kalktı bir yere gitti. Tezgâhın altına bir para atmış, mahsustan, beni deniyor. Güldüm ben.

"—Acaba bu paraya yere düşmüş, tezgâhın altında diye cebine sokacak mı?" diye beni deniyor, hoşuma gitti.

Dükkânında çalıştırdığı kimsenin emin insan mı, güvenilir insan mı, hain insan mı olduğunu bilmesi lazım!

Bizim askerlik yaptığımız zaman hemşehrilerimizden birisi geldi, bizim bölüğe aldık, Çanakkaleli diye, yakınımızda olsun diye aldık. Ondan bir hafta sonra yüzbaşı geldi, dedi ki:

"—Senin hemşehrin çok dürüst."

"—Ne oldu?" dedim.

“—Ben onu çay ocağının başına görevlendirdim” dedi.

Terhis olmuş arkadaşı. Bir hafta önce öteki çaycı bu bizim hemşehriyi oraya tayin etmiş yüzbaşı.

“—Yüzde yüz fazla varidat getirdi.” dedi.

Bölüklerde paralar toplanıyor, bölüğün ufak tefek, dökük musluk vesaire tamir işleri oradan çıkıyor. “Yüzde yüz fazla varidat getirdi.” dedi. Bir hafta içinde çay içenlerin adeti iki misli artmaz ki. Ne olmuş?

Evvelki er kazancının yüzde ellisini cebe atıyormuş. Bu er kazancının tamamımı bölük komutanına getirmiş. İşte emin adam, işte hain adam!

Göreve getirildi askerlik vazifesi yapıyor. Ha nöbet tutmak, ha çay ocağında çay yapmak. Nöbete çıkmıyor, başka iş yapmıyor görevi o, oradan para alamaz hain, hıyanet ediyor. Kasaya koyduğun adam, işin başına getirdiğin adam, dükkâna tayin ettiğin adam güvenilir insan olmazsa, hain olursa illallah diyor insan… Atıyor onu kısa bir zaman sonra.

Ama güvenilir bir insansa, alıyorsun onu bağrına basıyorsun, bir yere gitmek isterse gitme diyorsun, maaşını arttırıyorsun, sermayene ortak ediyorsun, yarın öbür gün ev yapıp veriyorsun ve saire.

Neden? Dürüst olduğu için, emin insan olduğu için.

Eminlik güzel bir vasıftır, Peygamber Efendimiz’in sıfatı. Nasıldı Peygamber Efendimiz’in sıfatı? Muhammed el-Emîn. Herkes parasını getirip emanet ediyordu. Peygamber Efendimiz’e verirdi. Ve hicret edeceği zaman Hz. Ali Efendimiz’e:

“—Al şu emanetleri sahiplerine ver.” diye vasiyet etti.

Yerlerini söyleyip de öyle hicret edecekti Peygamber Efendimiz. Muhammed el-Emîn. Herkes güveniyor. Hıyanet etmez, yanlış söz söylemez, hakemlik yapsa gasb etmez, zulüm etmez diye herkes biliyor. Bu vasıf da önemli. Haya vasfı önemli, utangaçlık ve Allah’tan utanmak… Kullardan da utanmak önemli, emin olmak önemli.

Bir de *sıdk*, doğru sözlülük; bu da çok önemli. Yalan söylemez bir müslüman. Dobra dobra, aşikâre, hak bildiği şeyleri söyler. Soruldu mu söyler.

Benim fakültede veyahut mühendislik mektebinde işte hocalarım oldu. Kalkar sınıfta bir çocuk bir şey sorar.

Fesübhanallah! Öyle bir şey soruyor ki; cevap versen, kanunlara göre doğru cevabın suç olabilir. Ama sormuş, cevap vermesen, "Hoca korktu." diyecekler. Sonra hakikaten öğrenmek istiyorsa, öğrenmek isteyen insana bir ilmi vermemek o da günah. Talebeden ilmi saklamak da günah. Hak bildiği şeyi söylüyordu, ne kanun tanıyordu, ne usûl tanıyordu, ne kaide tanıyordu dobra dobra söylüyordu.

Bir keresinde mühendislik mektebinde profesör müdür geldi:

"—Ya sen sınıfta şöyle şöyle söylemişsin." dedi.

"—Evet söyledim." dedim. "Sordular, sorduktan sonra söylememek bana ar gibi geldi. Dobra dobra kanaatimi söyledim, söyledim." dedim.

Doğru sözlülük çok önemli, müslüman dobra dobra dosdoğru olacak. İşte bu üç vasıf varsa bir kimsede, onu dost edebilirsiniz. Ona sırrınızı açabilirsiniz, onu arkadaşlarınızın arasına alabilirsiniz.

Allah cümlemizi her bakımdan en güzel sıfatlara sahip kullardan eylesin. İki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin, sevdiği kulların zümresine dahil eylesin. Cennetiyle Cemâli'yle müşerref eylesin.

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

22. 11. 1992 – İskenderpaşa Camii

16. DÜNYA VE AHİRET İŞLERİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn.,, Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ-yevmi'd-dîn…
Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا رَأَيْتَ كُلَّمَا طَلَبْتَ شَيْئاً مِنْ أَمْرِ الآخِرَةِ ، وَابْتَغَيْتَهُ يُسِّرَ لَكَ ؛ وَإِذَا أَرَدْتَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا ، وابْتَغَيْتَهُ عُسِّرَ عَلَيْكَ ؛ فَاعْلَمْ أَنَّكَ عَلٰى حَالٍ حَسَنَةٍ ؛ وَإِذَا رَأَيْتَ كُلَّما طَلَبْتَ شَيْئاً مِنْ أَمْرِ الآخِرَةِ ، وَابْتَغَيْتَهُ عُسِّرَ عَلَيْكَ ؛ وَإِذَا طَلَبْتَ شَيْئاً مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا ، وَابْتَغَيْتَهُ يُسِّرَ لَكَ ؛ فَأَنْتَ عَلٰى حَالٍ قَبِيحَةٍ (ابن المبارك عن سعيد بن أبي سعيد ؛ هب. عن عمر)

RE. 46/12 (*İzâ reayte küllemâ talebte şey'en min emri'l-âhireti, ve'btegaytehû yüssire leke; ve izâ reayte min emri'd-dünyâ, ve'btegaytehû ussire aleyke, fa'lem enneke alâ-hâlin hasenetin; ve izâ reayte küllemâ talebte şey'en min emri'l-âhireti, ve'btegaytehû ussire aleyke; ve izâ talebte şey'en min emri'd-dünyâ, yüssire leke feente hâlin kabîhatin.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı dünyada ve ahirette üzerinize olsun... Rabbimiz iki cihanda sizleri sevdiklerinizle beraber aziz ve bahtiyar eylesin…

Peygamberimiz SAS Efendimiz'in mübarek hadîs-i şerîflerinden bir demet okumak, izah etmek, tefeyyüz ve taallüm eylemek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına başlamadan önce evvela ve hâssaten Peygamber Efendimiz'in ruh-i pâkine biz aciz nâçiz ümmetlerinden hediye olsun diye, sonra onun mübarek âlinin, ashabının, etbâının, ahbâbının ruhlarına hediye olsun diye ve hâssaten ümmet-i Muhammed'in mürşidleri, Peygamber Efendimiz'in vârisleri, ümmetin eminleri, manevi halifeleri sâdât ve meşâyih-i turuk-ı aliyyemizin Ebû Bekir es-Sıddîk ve Aliyyü'l-Murtazâ'dan hocamız Muhammed Zahid-i Bursevî'ye kadar güzeran eylemiş olan cümle mensuplarının ruhlarına;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere buraya gelmiş olan siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olsun, ruhları şâd olsun, kabirleri nur dolsun, nurları ve sürurları ziyade olsun diye;

Biz yaşayan mü'minler de Rabbimizin rızasına uygun yaşayalım, huzuruna sevdiği razı olduğu kullar olarak varalım, cennetiyle cemaliyle müşerref olalım diye bir Fâtiha, üç İhlâs-ı şerif okuyalım öyle başlayalım!

…………………..

a. Hangisi Daha Hayırlı?

Okuduğumuz hadîs-i şerîfler *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli Gümüşhaneli Hocamız Ahmed Ziyaüddin Hazretleri'nin cem ve te'lif eylediği hadis kitabının 46. sayfasındadır.

Bugün okumaya başlayacağımız 46. sayfanın 12. hadîs-i şerifidir. Arapça metnini teberrüken demin okudum. Şuayb ibn-i Ebî Saîd Hazretleri'nden mürsel olarak bize kadar intikal etmiş, Abdullah ibn-i Mübarek ve sair hadis kitapları kaynaklarında zikri geçiyor ve enteresan bir konu ve sizin ve bizim normal olarak

tahmin etmediğimiz, düşünmediğimiz bir şey.

Peygamber SAS bu hadîs-i şerîfinde buyuruyor ki:[135]

إِذَا رَأَيْتَ كُلَّمَا طَلَبْتَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الآخِرَةِ، وَابْتَغَيْتَهُ يُسِّرَ لَكَ ؛ وَإِذَا أَرَدْتَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا ، وَابْتَغَيْتَهُ عُسِّرَ عَلَيْكَ ؛ فَاعْلَمْ أَنَّكَ عَلَى حَالٍ حَسَنَةٍ ؛ وَإِذَا رَأَيْتَ كُلَّما طَلَبْتَ شَيْئاً مِنْ أَمْرِ الآخِرَةِ، وَابْتَغَيْتَهُ عُسِّرَ عَلَيْكَ ؛ وَإِذَا طَلَبْتَ شَيَئاً مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا ، وَابْتَغَيْتَهُ يُسِّرَ لَكَ ؛ فَأَنْتَ عَلَى حَالٍ قَبِيحَةٍ (ابن المبارك عن سعيد بن أبي سعيد ؛ هب. عن عمر)

RE. 46/12 (*İzâ raeyte küllemâ talebte şey'en min emri'l-âhireti, ve'btegaytehû yüssire leke; ve izâ reayte min emri'd-dünyâ, ve'btegaytehû ussire aleyke, fa'lem enneke alâ-hâlin hasenetin; ve izâ raeyte küllemâ talebte şey'en min emri'l-âhireti, ve'btegaytehû ussire aleyke; ve izâ talebte şey'en min emri'd-dünyâ, yüssire leke feente hâlin kabîhatin.*)

(*İzâ raeyte*) "Sen gördüğün zaman; (*küllemâ talebte şey'en min emri'l-âhireti ve'btegaytehû yüssire leke*) ahiret işlerinden bir işi istediğin ve onu elde etmeye gayret ettiğin zaman sana kolaylaştırılıyorsa; ahirete dair işler, sevaplı işler, ahiret makamını, mertebesini kazanmana sebep olacak şeyler sana kolaylaştırılıyorsa..."

(*Ve izâ reayte min emri'd-dünyâ*) "Dünya işlerinden bir şey gördüğün zaman, (*ve'btegaytehû*) onu elde edeyim diye çalışıp çabaladığın zaman; (*ussire aleyke*) zorlanıyor, verilmiyor sana, yokuşa sürülüyor, mânevî bakımdan yapamıyorsan; ahiret işini

---

[135] Abdullah ibn-i Mübarek, *Zühd*, c.I, s.29, no:88; Şuayb ibn-i Ebî Saîd RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.322, no:10454; Hz. Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.91, no:30744; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.174, no:1993.

kolaylıkla yapabiliyorsun da dünya işini yapmak istediğin çabaladığın halde yapamıyorsan; ötekisi kolaylaştırılıyor, bu dünya işi zorlaştırılıyorsa; (*fa'lem enneke alâ hâlin hasenetin*) bil ki sen iyi bir hâl üzeresin, durumun iyi…"

Aksine, bunun tersi nedir?

(*Ve izâ reayte küllemâ talebte şey'en min emri'l-âhireti, ve'btegaytehû ussire aleyke*) "Ahirete ait bir işin peşine düşüp de onu yapmaya çabaladığın zaman zorlanıyorsan, o işi yapamıyorsan, önüne bir sürü müşkilatlar çıkıyorsa… (*Ve izâ talebte şey'en min emri'd-dünyâ yüssire leke*) Ama dünyalık babından bir şeyin peşine düştüğünde kolayca veriliyorsa… (*Feente hàlin kabîhatin*) Bil ki o zaman kötü durumdasın, kötü bir durumun var."

Neden? İzah edeceğim. Biraz garip bir şey.

Ahirete ait bir şey istiyorsun, kolay kolay oluveriyor. Dünyaya ait bir şey bin bir türlü müşkilat çıkıyor; iyi durumdasın! Ahirete ait bir şey istiyorsun, zorlandırılıyor ama dünyaya ait bir şey akıp geliyor kolaylıkla… Fenâ durumdasın.

Ne demek bu?

İnsan dünyaya daldı mı, ahireti unuttu mu, helâk olur da ondan… Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[136]

حُبُّ الدُّنْيَا رَأْسُ كُلِّ خَطِيئَةٍ .

(Hubbü'd-dünyâ re'sü külli hatîeh) "Dünyayı sevmek, her hatânın başıdır, kaynağıdır."

Mal, mülk, köşk, yazlık, kışlık, araba ve saire, bilmem ne sevgisi… Böyle oldu mu, dünya sevgisi insanın gönlüne doldu mu gönlünü batırır. Dünya bir derin ummandır, gönlüne dünya sevgi doldu mu insanın bu ummanın dibini boylar. Gemi batar. Batar, bir daha çıkamaz. Gark olur, ölür, mahvolur insan. Onun için âhiret işinin kolaylaştırılması iyi, ahiret işinin zorlaştırılması fenâ.

---

[136] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.338, no:10501; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.388; İbn-i Asàkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IIIL, s.428; Hz. İsÂ AS'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.192, no:6114; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.412, no:1099; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXXI, s.326, no:45030.

Çünkü ahiret işi insana sevap kazandırıyor. Allah'ın rızasına ermesine sebep oluyor. Cenneti kazanmasına, dolayısıyla sonsuz bir ebedî saadeti elde etmesine sebep oluyor bu. Kolaylaştırılıyorsa demek ki Allah seni seviyor da nasip ediyor.

Bir başka hadîs-i şerîf ile biraz daha mesele anlaşılabilir. Hastaya su vermezler, yaralı hastaya, su içerse ölür diye. Yaralandı. Dinamit patlamış veya kılıçla kesilmiş, eski zamana göre söyleyeyim, yaralı filan. Harpte su vermezler. İçerse ölür. Yanacak cayır cayır ama verilmez, o zaman atlatabilir.

Hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"—Allah sevdiği kulunu dünyadan, sizin hastalarınızı sudan koruduğunuz gibi korur."

Hasta istiyor, su diyor, yalvarıyor ama hastanın sahipleri, akrabaları vermiyorlar. Onun canı istiyor ama vermiyorlar.

Neden?

İçerse ölür diye.

İşte böyle.

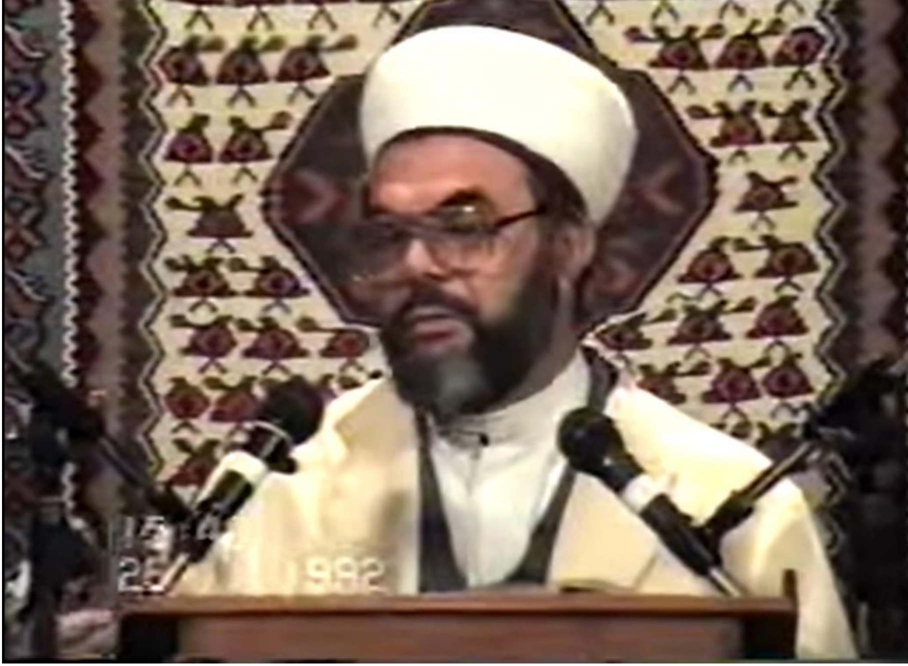
"—Hastanızı siz sudan kolladığınız gibi, Allah da sizi dünyalıktan korur." diyor bir hadîs-i şerîfte onun için.

Dünyalık işler pek tıkırında gitmese, dünya işleri zorlansa, dünyaya ait keyiflerin, zevklerin eksik kalsa, korkma! Asıl ahirete ait arzuların, emellerin eksik kalıyorsa, yapılmıyorsa o zaman kork! Belki Allah seni huzuruna kabul etmiyor. Sevmiyor, camiine almıyor. Hatim indirtmiyorsa sana, Kur'an okutmuyor. Sadaka veremiyorsun, hayır yapamıyorsun. Arkanda bir sevap kazanmana sebep olacak işler yapamıyorsun, bin bir türlü mâni… Bir zor yerde kıstırılmış, bir hayır vereyim diye para veriyorsun; kırk türlü mâni çıkıyor. Yaptırmıyor Allah…

Sevmediği insana hayır yaptırmaz. Sevmediği insanı camiye getirmez. Sevmediği insanı sabah namazına kaldırtmaz. Sevmediği insana dua ettirtmez, hatta elini açtığı zaman:

"—Verin şu herife ne istiyorsa verin de ağzının pis kokusunu duymayayım." dermiş Allah-u Teàlâ Hazretleri. "Verin kepazeye dünyalık, ne olacak?"

Dünyanın Allah indinde bir sivrisineğin kanadı kadar kıymeti yok. Eğer kıymeti olsaydı, vermezdi. Kıymetsiz olduğu için dünyayı kâfirlere veriyor.

O halde bizim amacımız ne olacak? Ahiret olacak. Cennet olacak. Allah'ın rızasını kazanmak olacak. Dünyalık sıkıntı da olsa, rahatsızlık da olsa, hastalık bile olsa, hastalıktan şifayı isteyeceğiz ama bunlar mühim değil. Hasta olursun, sevap kazanırsın. Dünyada meşakkat çekersin, çektiğin sıkıntılardan sevap kazanırsın. Yeter ki kalbin temiz olsun. İmanın sağlam olsun. Allah'ın rızası yolunda ol. Bu sıkıntıların kıymeti yok.

"—En büyük belâlar kime gelmiş?"

Peygamber Efendimiz'e…

"—Ondan sonra kime gelmiş?"

Büyük evliyâullaha…

"—Ondan sonra kime gelmiş?"

Allah'ın sàlih kullarına…

"—Firavun nasıl yaşamış?"

Çok güzel tarzda yaşamış. Öyle iki tarafında yelpazeciler yelpazelemişler, yemiş, içmiş, saraylarda yaşamış. Ne olmuş sonu?

Allah ehli insanların rütbesi ne oluyor?

Peygamber Efendimiz'in torunu ne olmuş?

Şehid olmuş Kerbela'da, öteki sahâbe-i kirâmdan yatağında ölen kaç tane, makamında hançerlenip, camide hançerlenip şehid olanlar, halifeler gözümüzün önüne gelsin.

Bu dünya hayatının keyfi ve zevki ana gaye değildir. Onlar önemli değildir. Mühim olan ahirettir. Sen ahirete ait sevaplı işleri yapabiliyorsan iyi haldesin. Ahirete ait işleri yapmakta zorlanıyorsan, yapamıyorsan, elinden çıkmıyorsa, demek ki bir cezan var, bir belan var ki Allah sana o güzel şeyleri yaptırmıyor.

b. Mescid Yaptırmanın Karşılığı

Hakikaten de bilirim ben bazı insanlar hayırları yapamıyor. Birkaç defa Anadolu'nun tâ öbür ucuna otobüsle gitmem gerekti. Askerlik yaptığım zamanda otobüse biniyorum, bir yerde otobüs duraklama yapıyor, mola veriyor. Ben namaz kılacağım. Dolaşıyorum ama namaz kılacak yer yok. Seksen tane dükkân var, yağ değiştirme, bakkaliye, lokanta, lastik, akü, şunu bunu...

Benzin istasyonunun da her çeşit şey var, mescid yok.

"—Nerede namaz kılacağız? Nerede abdest alacağız?"

"—Yok. Git yukarıda lokantada kıl." dediler bana.

Gittim, lokanta içkili. Önümüze serdikleri namazlık pis, yağlı, pasaklı. İnsan seccadeye alnını koymağa çekiniyor. Pis yerde.

"—Lokantada, içki içilen yerde ben namaz kılabilir miyim?" dedim, "Nerede buranın sahibi?" dedim.

Bütün o dükkânların sahibiymiş, göbekli bir adam... Oturmuş masada birileriyle. Dedim ki:

"—Beyefendi bak, benzin istasyonun var, bir sürü dükkânın var, ticaretin yerinde, lokantan var, her şeyin var ama yolcuların, bak ben bir yolcuyum, misafirinim senin, namaz kılacak yer yok. Yukarıda tahta var, diyor, tahta pis. Lokanta içki satılan yer, ben orada namaz kılamam ki. Bir mescid yap."

"—Tamam, tamam yapacağım." dedi.

Birkaç ay sonra bir daha geçtim oradan, bakın ne kadar ibretli, gene yok. Gene ben nerede kıldıysam açıkta, namazı toprakta kıldım. Ondan sonra gene buldum sahibini;

"—Hani yapacaktın?" dedim.

"—Yapacağım, yapacağım tamam." dedi.

Bir sürü dükkânı var, dünya işi kolaylaştırıyor, ahiret işini yapmıyor. Daha aradan aylar geçmiş halbuki bir günlük iş. Orada bir çardak yapsa, dört tane kalastan, üstünü kapatsa namaz kılınır orada. Yeter ki çamur olmasın. Hasırın üstünde kılarız, toprakta kılarız. Alnımıza toprağın değmesi şereftir bizim için, yeter ki elbisemiz çamurlanmasın. Üçüncü geçişimizde gene yoktu. Sordum, dedim:

"—Buranın sahibi bana söz vermişti mescid yapacağım diye?"

"—Ha", dedi, "sizlere ömür, o göçtü."

Görüyor musun sen? Lokantada içki satar mısın, o kadar dükkâna rağmen Allah'ın dinine ibadet edecek insanlara bir küçük odacık, bir mescid, o kadar geniş yerinde yapmaz mısın? Bak, Allah sana yaptırtmadı. Yaptırtsaydı, yapsaydın:

Peygamber SAS buyuruyor ki:[137]

---

[137] Müslim, *Sahîh*, c.XIV, s.250, no:5298; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.135, no:319; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.70, no:506; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI,

مَنْ بَنٰى لِلّٰهِ مَسْجِداً ، بَنَى اللهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ (ت. خز. عن عثمان ؛ ه. طس. حل. عن علي ؛ حم. والبزار عن عمر)

(*Men benâ li'llâhi mesciden, bena'llàhu lehû beyten fi'l-cenneh*) "Kim Allah rızası için bir mescid yaparsa, Allah ona cennette bir köşk ihsân eder."

Yapamıyor insan. Allah nasib etmedi mi yapamıyor insan. Para olması yetmiyor.

c. Allah Kula Darılırsa Hayır Yaptırmaz

Yine bir başkası, bunlar önemli misaller muhterem kardeşlerim. Hayrı acele yapın, yapmaya gayret edin. Bu duruma düşmemeye gayret edin. Kötü hâliniz varsa, kötü hâlden kurtulmanın çaresi tevbe ve istiğfar etmektir.

Bizim bir kasabada tanıdığımız birisi var. Bir zenginle karşılaşmış, yapışmış yakasına demiş ki:

"—Ya bu kadar zenginsin, bir hayrın hasenatın yok. Ölüp gideceksin. Bir hayır yap!" demiş.

O da onun bu sözünden biraz kırılmış, alınmış. Bir cevap vermiş nasıl bir cevap verdiyse. "Fakat ertesi gün adam hastalanmasın mı?

---

s.167, no:11712; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.351; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.268, no:1291; Hz. Osman RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.243, no:737; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.313, no:3259; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.180; Hz. Ali RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.20, no:126; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.432, no:304; Hz. Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXIII, s.231, no:437; Ümm-ü Habîbe RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.411, No:2534; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.81, no:2939; Ukaylî, *Duafâ*, c.VII, s.305, no:1703; Hz. Aişe RA'dan.

Şeybânî, *el-Âhàd ve'l-Mesânî*, c.II, s.123, no:912; Vâsile ibn-i Eska' RA'dan.

Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.V, s.330, no:1047; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Cürcânî, *Târih-i Cürcan*, c.I, s.131, no:135: Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.649, no:20728, 20753; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.124, no:21678.

Bir kalp krizi geldi, hastaneye yatırdılar.” diyor. “Ben de üzüldüm.” diyor. Gitmiş ziyaretine:

“—Ya demiş, dün ben hastalanırsın, ölürsün, gidersin, kriz gelir, ölüm geldi. Hastaneye düştün. Vallahi mahcup oldum, üzüldüm. Geçmiş olsun.” demiş.

Oradan adam:

“—Yok, sen haklısın.” demiş. “Doğru söylüyorsun, hastaneden çıkayım yapacağım.” demiş.

“—Adam hastaneden çıktı, her karşılaştıkça hatırlattım, yapmadı gene, yapamadı öldü.” diyor.

Madenleri var adamın, zengin; Allah yaptırtmıyor.

Allah kula darılırsa, küserse, sevmezse, nazar etmez ona. Hayır yaptırtmaz. Hayır yapamıyorsan sen bir kötü hâl üzerindesin. Hayır yapabiliyorsan Allah seni seviyor ki yaptırıyor. Dünyalık geliyor, madenlerden maden çıkıyor, satılıyor, paralar kazanılıyor, akıyor oluk gibi.

Senin köşkün var, kat kat bahçelerin var, armutlar sarkıyor, elmalar kırmızı, üzümler sallanıyor ama Allah sevmedi mi kıymeti yok. Mühim olan Allah’ın sevmesi. Kusurlu olabiliriz, Allah bizi de sevmeyebilir, Allah saklasın. Allah’ın sevmediği bir duruma düşmekten Allah bizi korusun ama Allah tevbe edenleri seviyor.

إِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ (البقرة:٢٢٢)

(*İnna’llàhe yuhibbu’t-tevvâbîne ve yuhibbu’l-mütetahhirîn.*) [Hiç şüphe yok ki, Allah tevbe edenleri, hata eylemişse hatasını anlayıp dönenleri, Cenâb-ı Hakk’a istiğfar eyleyenleri ve temizlenenleri, temizlikte titizlik gösterenleri sever.] (Bakara, 2/222)

Onun için ilk iş tevbe etmek. Hemen tevbe edelim.

(*Estağfiru’llahe’l-azîm ve etûbü ileyh, tübtü ileyke ve reca’tü ileyke… Allahümme tüb aleyye inneke ente’t-tevvâbü’r-rahîm… Rabbena’ğfir lenâ ve li-ihvânîne’llezîne sebekùnâ bi’l-îmân.*)

Tevbe edelim. Bu çeşit dualarla, aklımızın erdiği şekilde, boynumuzu bükelim, gözyaşı dökelim, tevbe edelim.

Allah günahları affediyor, tevbe edeni seviyor ama ısrar edeni, inat edeni sevmiyor. Bir de darıldı mı hayır yaptırtmaz, camiye

getirtmez. Evet, köşkü olur, yatı, villası, yalısı, Cadillac'ı olur, Mercedes'i olur, Jaguar'ı olur, ne isterse olur ama cennete girmesine sebep olacak işler olmaz. Onları nasib etmez Allah.

Neden?

Allah'ın bir kula en kıymetli hediyesi nedir?

Hidayettir. Bir insan hidayet üzereyse cennete gidecek. Onun için verdiği en kıymetli şey hidayettir. O sevmediği kula hidayeti vermez. Bunu anlayın!

d. Rızık Değişmez

Belâ gelebilir, hastalık gelebilir, sıkıntı gelebilir, işi alt üst olabilir, çarçur olabilir ve saire ve saire ama insan yine de aç da kalmaz. Ne aç kalır, ne açık kalır, rızkı neyse onu da gene alır. Önüne daima insanın çatal yollar gelir. Ya hayırdan kazanacak ya şerden kazanacak; ya hayra gidecek ya şerre gidecek. Akıllı insan hayır tarafına gider, sevap kazanır. Aklı olmayan da günah tarafına gider, günah kazanır. Sanır ki günahlı yoldan gidersem kazanacağım da, sevaplı yoldan gidersem kazanamayacağım sanır. Öyle değil.

Hangi yoldan giderse gitsin bu iki yol birleşir, öbür tarafta rızkının olduğu noktada birleşir. Rızkı o gün on bin lira kazanmaksa on bin lira. Artı bir kuruş olmaz. O kadar olur ama gidiş yolu farklı olur, haram yolundan giderse defterine haram yazılır. Helal yolundan giderse defterine sevap yazılır.

Bunu iyi öğrenin. Bunun için size çok fıkralar anlattım, olmuş hadiseler anlattım, bir tanesini anlatayım hatırınızda olsun, şimdi yeri geldi diye.

Hz. Ali Efendimiz, Kûfe mescidine girecekti, yanında da adamı vardı. Atı, bineği vardı. Atını baktı, şöyle bağlayacak bir yer göremeyince, orada bir adam duruyor, samimiyetle: "Tut şunu." dedi. Kendisi halife, Peygamber Efendimiz'in damadı, mübarek insan, Hz. Ali.

"—Tut şunu." dedi.

Hz. Ali Efendimiz'in atını tutmak bir şereftir. İçeriye girdi, namaz kıldı, kesesini çıkardı. Beş dirhem bahşiş vermek üzere cebinden, kesesinden ayırdı. Buraya, dışarıya çıktı baktı ki adam

yok, at da yok. Aradılar, baktılar, at ilerdeymiş. Atın dizginin takımını almış, çalmış, götürmüş adam. Atı buldular.

“—Buna bir dizgin takımı al.” dedi Hz. Ali Efendimiz, avucundaki beş dirhemi verdi hizmetçisine.

Hizmetçisi biraz sonra çarşıdan döndü, geldi, baktı ki eski dizgini bulmuş, o geldi.

“—Bu nedir, nereden buldun bunu?”

Hırsız dizginciye satmış, beş dirhem almış. Bu da bir dizgin istiyorum diye dizginciye girince;

“—İşte bu yeni geldi, bu olursa al!” demiş.

“—Bu bizimki, bilmem ne…” deyince;

“—Madem çalıntıymış, o halde ben senden kâr istemiyorum.” demiş.

Oradan dizgini almış, getirmiş, takmışlar hayvana…

Hz. Ali Efendimiz diyor ki, kalabalık da böyle toplandığı zaman;

“—Bu çok güzel bir hadisedir, bunu hep hatırınızda tutun! Başkalarına da söyleyin, ticaretinizi de buna göre yapın ey müslümanlar! Bakın bu hadisede bir ibret var diyor, Allah bize, bir ibret gösterdi bu hadisede:

“—Ben beş dirhemi avucuma ayırmıştım, bu adama verecektim, atımı tutuverdi diye. Beş dirhem verecektim, cebine beş dirhem gidecekti benden, beş dirhem bahşiş çıkacaktı benim kesemden. Beş dirhem onun kesesine girecekti.

O adam beklemedi. Dizgini çaldı, götürdü, sattı. Kaç dirhem aldı? Beş dirhem aldı. Değişmiyor. Sağ yoldan gitseydi bahşişle helâl beş dirhem alacaktı; sol yoldan, kötü yoldan gitti, haramla beş dirhem aldı. Rızkı aynı, rızık noktasında birleşiyor iş.”

Dükkâncı… Dükkâncıda da değişen bir şey yok. Beş dirhem dizgini almak için vermişti, buradan da beş dirhem aldı, onun kasası da nötr. Tamam.

Hz. Ali Efendimiz’in de cebinden beş dirhem çıkacaktı, çıkıyor. Değişen hiçbir şey yok. Rızkta bir değişme yok. Olayların tabiatında değişme var. Helallik, haramlık noktasında. O bakımdan bu bizim için çok önemli bir vukuattır, olaydır. Buna göre hayatımızı tanzim edeceğiz.

Sen dükkânda çalışırken, memuriyette çalışırken, başka işte

çalışırken; rızkımı kazanacağım, çoluk çocuğumun nafakasını elde edeceğim diye uğraşırken, bil ki senin rızkın var, o gelecek. Haramdan tercih edersen o gelecek, helali tercih edersen o gelecek. O sana bağlı. Senin iki dudağının arasında, senin kararına bağlı, kafana bağlı. Haramdan kazanacaksan piyangodan para çıkacak meselâ, yiyeceksin ama haram… Helâl yolu tercih edersen arsan para edecek, aynı parayı alacaksın. Veyahut ille gidecekse, arsan istimlak olacak, para alamayacaksın filan. Mânevî bakımdan değişmez.

O bakımdan, Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi yolunda daim etsin... Bak parası var, madenleri var, hayır yapamıyor. Öbür tarafta niyet ediyor, mescid yapacak, bir mescid odası yapacak istasyona, benzinliğe; yapamıyor. Ölüp gidiyor. Ama beri tarafta Allah sevdiği kula da camii de yaptırıyor, başka hayırlar da yaptırıyor. O bakımdan bu hadîs-i şerîf hatırınızda kalsın.

Dünya işleri olur olmaz, onlar mühim değil. Helâlinden görmeye çalışın! Sıkıntılar olacak, hastalıklar olacak. Hepsi insan için, bunlara da üzülmeyin. Ahiret işiniz rast gidiyorsa, ibadet, taat tarafı çalışıyorsa korkmayın. Dünya işinde sıkıntı oluyorsa dert değil… Dünya işi kolaylanıyor da ahiret işi zorlanıyorsa, o zaman:

"—Ya benim yediğimde bir haram mı var, işimde bir kusur mu var, sözümde bir edepsizlik mi var? Allah'ın razı olmayacağı bir iş mi söyledim, bir iş mi yaptım?" diye kendinizi kontrol edin.

Tevbe edin. Sadaka verin. Namaz kılın, ağlayın, kendinizi affettirin.

e. Yalnız Abdesti Bozan Akıntı

Birisi yazmış ki:

"—Hocam bundan önceki hadîs-i şerîf vardı, orada kalmıştık, onu galiba atladık." diyor.

Geriye dönüp onu da okuyalım, madem öyle… Onu geçen hafta okumuştuk, okuduğumu hatırladım.

On üçüncü hadîs-i şerîf:[138]

---

[138] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.261, no:178; Neseî, *Sünen*, c.I, s.325, no:193; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.109, no:868; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.169, no:770; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.108, no:199; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III,

إِذَا رَأَيْتَ الْمَذِيَّ فَاغْسِلْ ذَكَرَكَ، وَتَوَضَّأْ وُضُوءَكَ لِلصَّلاَةِ، وَإِذَا نَضَحْتَ الْمَاءَ فَاغْتَسِلْ (د. ن. حب. عن علي)

RE. 46/13 (*İzâ reayte'l-meziyye fa'ğsil zekereke, ve tevadda' vudùeke li's-salâti, ve izen nedahte'l-mâe fa'ğtesil.*)

Hz. Ali Efendimiz'den bir hadîs-i şerîf, bu da gusül abdesti almakla ilgili bir mesele. Benim vaazımı banda da alıyorlar, ses bandına da, videoya da alıyorlar, kadınlar da dinliyor, erkekler de dinliyor ama dinimizin ahkâmını öğrenmek de lazım.

Gusül de dinimizin ahkâmından bir hüküm. Gençler var, bilmeyebilirler, öğrenmeleri lazım. Herkesin bilmesi, öğrenmesi lazım dinin ahkâmını. Abdest ne zaman bozulur, ne zaman bozulmaz, gusül ne zaman alınır, ne zaman alınmaz, bunların bilinmesi lazım. Bilgi olarak mevcut olması lazım.

Bir hoca arkadaş anlattı, Avrupa'da Amerika'da tahsil görmüş birisinin nikâhına çağırmışlar. Gitmiş de;

"—Hocam, bir (*Lâ ilâhe illa'llàh, muhammedün rasûlü'llàh*), bir (*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llàh, ve eşhedü enne muhammeden abduhû ve rasûlüh*) demeye dili dönmüyor adamın… O kadar yabancı dili kıvırtıyor diliyle, bir (*Lâ ilâhe illa'llàh*) demeye dili dönmüyor." diyor.

"—Sordum; ne gusülden haberleri var, ne namazdan, ne abdestten..." diyor.

Bunlar evlenecek, vah yazık müslümanların haline… Ne kadar acı, İslâm ümmeti ne kadar acı duruma düşmüş, ne kadar bilgisiz hale gelmiş, ne kadar Allah'ın sevmediği duruma gelmiş. Belki bu çektiklerimiz onlardan… Bosna'da, Hersek'te, Kafkasya'da, dünyanın birçok yerlerinde. Bu biraz müstehcen bir konu gibi görünüyor ama söylemek de gerekiyor, onun için söyleyeceğiz.

---

s.391, no:1107; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.15, no:20; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLII, s.5; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.262, no:7453; Hz. Ali RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.III, s.171, no:1988.

Diyor ki Peygamber Efendimiz, karşısındaki erkeğe hitaben:

“—Eğer bir ak sıvı görürsen, tenasül uzvunu yıkarsın, tamamdır ve namaz için abdest aldığın gibi abdest alırsın, olur. Ama eğer arzuyla, şehvetle menî çıkarsa; o zaman gusül abdesti almak icap ederdi.”

Herhalde sormuş olmalı ki o da muhatabına bunu bildiriyor.

Birkaç defa da gerekmişti söylemek, söylemiştik. Bir erkeğin tenasül uzvundan çıkan şeyler abdestini bozuyor, bunu biliyoruz. Bunlardan bir tanesi guslü bozar.

Tenasül uzvundan bir *mezyün* denilen, mim, zel, ye, mezyün denilen bir sıvı çıkar. Renksiz, kaygan bir sıvı çıkabilir. Çıkarsa sadece abdesti bozulur. Eğer arzuyla, fışkırarak *menî* çıkarsa gusül abdesti alması gerekir. Evli insanlar falan soruyorlar:

“—Bu beyaz, kaygan sıvıdan dolayı gusül abdesti gerekir mi?”

Hayır, ondan gusül gerekmez. Yıkayacak orasını. Namaza abdest alır gibi elini, yüzünü, ayaklarını yıkayarak abdest alırsa kâfi. Ama meni fışkırarak çıkarsa, o zaman gusül abdesti alması gerektiğini söylüyoruz.

Bundan başka bir de yine katı, fakat sıkıntı vererek, sanki taş düşürüyor gibi ızdırap çekiyor insan… Bunda ızdırap yok ama onun gibi böyle katı bir şey çıkar, O da kalıntıdır, fazlalıktır. Hastalık da değildir. Ondan telaşlanıp doktora da gitmeye lüzum yok. Sertçe, beyaz, kurumuş, pelte gibi; ondan da sadece abdest bozulur. O çıktığı zaman bazen durduğu yerde, mesela oturduğu yerde böyle bir şey geliyor, çıkıyor o zaman abdesti bozulur. O kaygan, beyaz, renksiz şey geliyor; o zaman sadece abdest alır. Ama öteki türlü olursa, gusül abdesti alması gerektiği ifade ediliyor. İdrar yaptığı zaman da abdest alması gerekiyor.

Demek ki üç tanesinden sadece namaz abdesti alması gerekiyor, sadece bir tanesinden gusül abdesti gerekiyor. Bazısı bilmez, bunun ne zararı olur, delikanlıdır, o böyle ıslaklığı görünce:

“—Eyvah, benim guslüm icap etti galiba?” der.

Namaza gelemez, namazı kaçırır ve saire. Bunu bilmesi lazım ki, bundan namazı kaçırmaya lüzum yoktur diye, durumunu düzeltsin. Hanım için de burada bahsedilmiyor, kadın için de aynı

şey bahis konusudur. Bir ıslak akıntı olduğu zaman ondan abdest alması gerekir.

Bunu da böyle terleyerek anlattıktan sonra, on dördüncü hadîs-i şerîfe geçiyoruz.

f. Bir Karış Toprak İçin Kavga

Ebû'd-Derdâ RA Hazretlerinden rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf.

Ebû'd-Derdâ Hazretleri'nin hayatı dün akşam geçti *Tabakàtu's-Sûfiyye* okurken, Selâmi Mustafa Efendi tekkesinde. Orada isminin Uveymir olduğunu, 32. hicrî senesinde, Peygamber Efendimiz'in hicretinden 32 sene geçtikten sonra ahirete irtihal ettiğini, Hazrec kabilesinden, Medineli Ensar'dan olduğunu biliyoruz. Allah şefaatine erdirsin. Hanımı da akıllı uslu, âbide, zahide, bilgin bir hanımmış. Ümmü'd-Derdâ RA. Allah onu da hanım dinleyicilerimize örnek bir sahabi hanım, örnek eylesin, şefaatlerine erdirsin.

Ebû'd-Derdâ, Peygamber Efendimiz'in sevdiği Selmân-ı Fârisî'yle kardeş ettiği, sahabesinden, herkes tarafından sayılan sevilen mübarek, iyi bir kimse. Çok hadisler rivayet etmiş. Diyor ki Efendimiz, bu zâtın rivayet ettiği hadîs-i şerîfe göre:[139]

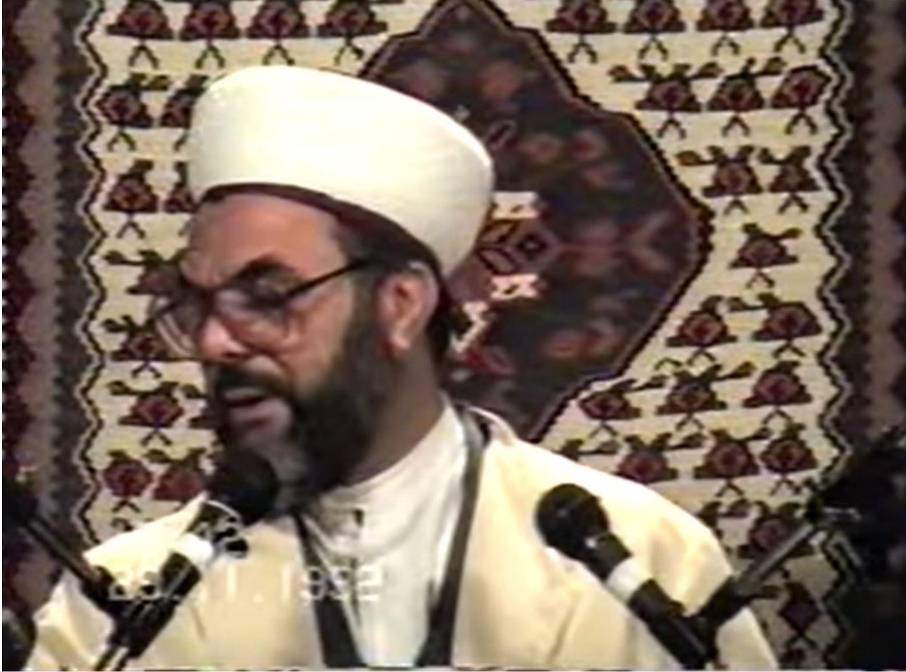
إِذَا رَأَيْتَ الأَخَوَيْنِ الْمُسْلِمَيْنِ ، يَخْتَصِمَانِ فِي شِبْرٍ مِنْ أَرْضٍ ، فَاخْرُجْ مِنْ تلك الأرض (الطبرانى عن أبى الدرداء)

RE. 46/14 (*İzâ raeyte'l-ehaveyni'l-müslimeyni, yahtesimâni fî şibrin min ardın, fa'hruc min tilke'l-ardı.*)

(*İza raeyte'l-ehaveyni'l-müslimeyni*) "İki müslüman kardeşi, din kardeşini, (*yahtesimâni fî şibrin min ardın*) bir toprak parçasında, bir karış yer için kavga ediyorlar, düşmanlık ediyorlar, husumet yapıyorlar diye gördün mü; (*fa'hruc min tilke'l-ardı*) o araziden, beldeden çık git!" buyuruyor Peygamber Efendimiz.

---

[139] Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.309, no:6876; Ebü'd-Derdâ RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XI, s.149, no:30985; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.168, no:1982.

Yani ne demek?

Bir karış toprak için müslüman, müslümanla kavga etmez. Tarlanın hududu yok, şurasıydı da, burasıydı da bilmem, sen işte sabanı sürerken biraz buraya biraz kaydırmışsın da… Yok mirasta sana bu kadar geçti de, bana bu kadar geldi de… Değmez.

Müslümanın müslümanın yanında izzeti, itibarı daha fazla olması lazım. Kimse kimsenin malına tecavüz etmemeli. Tecavüze kalkışıyorlar da aralarında ihtilaf çıkıyorsa, demek ki bir bereketsizlik var. Demek ki oraya Allah'ın bir belâsı gelecek. Tepeden bir belâ gelecek, sen orada durma üstüne düşer. Sana da gelir diye; "O arazide, o beldede durma!" diyor Peygamber Efendimiz.

Ha, başımıza neden felaket geldiğini anlayın. Neden başımıza felaketler geldiğini görün. Müslüman müslümanla bir karış toprak için kavga eder miydi? Ediyor. Birbirlerini aldatır mıydı? Aldatıyor. Birbirlerine silah çeker miydi? Çekiyor. Olmadık şeyler.

O zaman Allah'ın gazabı tecelli ediyor o beldelere. Çeşit çeşit musibetler geliyor; yağmur yağmıyor, kıtlık oluyor. Düşman

geliyor, zalimler galip çıkıyor, tepeye oturuyorlar ve saire… Çeşitli sıkıntılar oluyor.

Müslüman müslümanı sevecek, müslüman müslümanı hakikî dost bilecek, müslüman müslümana yardım edecek, müslüman müslümana ikramda bulunacak. Müslüman müslümanı ziyaret edecek, müslüman müslümanın yardımına koşacak.

Ayet-i kerimede buyruluyor ki:

وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنتَصِرُونَ (اشورى:٣٩)

(*Ve'llezîne izâ esàbehümü'l-bağyü hüm yentasırûn*) "Müslümanlar bir haksızlığa uğradıkları zaman, birisine bir sıkıntı geldi mi yardımlaşırlar." (Şûra, 42/39)

Çok hoşuma gidiyor, mübarek adam, bu generalmiş; Dudayev mi, Dudayev. Kafkasya'daki kale gibi sağlammış, maşaallah. Ve hemen herkes toplanıveriyorlar, bütün ahali silah altında gelirse savaşırız vs.

Gayet güzel. Müslüman müslümana karşı böyle köstek olmaz, hasım olmaz, yardımcı olur. Ama böyle değils, e o zaman orada bir bereketsizlik var, oraya bir felaket indirecek Allah. Sen orada durma en iyisi, salim bir köşeye git demek.

Bu hadîs-i şerifte o tavsiye ediliyor.

g. Muhkem ve Müteşâbih Ayetler

Üçüncü sayfanın 15. hadîs-i şerîfi:

Hz. Âişe Validemiz'den nakledilmiş, çok sahih kaynaklardan kaydedilmiş olan bir hadîs-i şerîf. Bu sayfanın son hadisi…

Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

إذا رأيتم الذين يَتَّبِعُونَ ما تَشَابَهَ منه ، فأولئك الذين سَمَّى الله
فَاحْذَرُوهُمْ (حم. خ م. د. ت. ه. عن عائشة)

RE. 46/15 (*İzâ reaytümü'llezîne yettebiûne mâ teşâbehe minhü, feülâike'llezîne semma'llàhu fa'hzerûhüm.*)

"Kur'ân-ı Kerîm'in müteşabih âyetlerine tâbi olanları görürsen, işte onlar Kur'ân-ı Kerîm'de Allah'ın bildirdiği insanlardır. Onlardan sakın!"

Bunu biraz izah edeyim. Kur'ân-ı Kerîm'i bilmeyen, usûlün mânasını anlayamaz biraz. Çünkü Kur'ân-ı Kerîm'de Âl-i İmrân Sûresi'nin başında Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki:

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ
وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ ، فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ
ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ ، وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلاَّ اللهُ ، وَالرَّاسِخُونَ
فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا ، وَمَا يَذَّكَّرُ إِلاَّ أُولُوا

الْأَلْبَابِ (آل عمران:٧)

(*Hüve'llezî enzele aleyke'l-kitâbe*) "Ey Rasûlüm! Senin üzerine Kur'an'ı, o Kitab-ı Hakîm'i nâzil eyleyen o Allah'tır. (*Minhü âyâtün muhkemâtün*) Bu Kur'an'ın ayetlerinin bir kısmı muhkem ayetlerdir, kale gibi sağlam, mânası aşikâr, okuyan hiç başka bir yere kaçamaz, besbellidir; onu tutacak! (*Hünne ümmü'l-kitâbi*) Onlar kitabın anasıdır, özüdür, aslıdır.

(*Ve üharu müteşâbihât*) "Bir kısmı da böyle herkesin kafasının anlayamayacağı, esrârengiz, mânâsı kapalı, örtülü, şifreli müteşâbih ayetlerdir." (Al-i İmran, 3/7)

"—Acaba şöyle mi ki yoksa böyle mi, ne demek istiyor ki, pek de anlaşılmadı, anlayamadık..." diye çok insanların mânasına eremedikleri cinstendir.

(*Feemme'llezîne fî kulùbihim zeyğun*) "Kalbinde eğrilik, bozukluk, nifak, küfür, şirk olan; kötü huy, bozuk niyet olan kimseler; (*feyettebiùne mâ teşâbehe minhü*) giderler, müteşâbih ayetler üzerine takılırlar, onlar hakkında ileri geri konuşurlar."

(*İbtiğâe'l-fitneti ve'btiğâe te'vîlihî*) "Fitne çıkarmak için tevilini yapmaya çalışarak, eğip bükmeye *çalışarak onların üstünde dururlar.* (*Vemâ ya'lemu te'vîlehû illa'llàh*) Halbuki onun tevilini, ancak onu indiren Allah-u Teàlâ Hazretleri bilir!"

O kulların eğri büğrü izahları onu izah etmeye yetmez ve o yaptıkları doğru olmaz. Ama hakiki ilim sahipleri ne derler?

(*Ve'r-râsihûne fi'l-ilmi*) "İlimde rüsuh peyda etmiş, sağlamlaşmış, istikrar bulmuş, olgun, alim kimseler de derler ki: (*Amennâ bihî küllün min indi rabbinâ*) "Biz buna inandık, hepsi Rabbimiz'in indinden gelmiş ayetlerdir."

"—Ola ki bunu benim anlamam mümkün değildir. Belki benden on asır sonra gelecek müslümanlara hitap eden esrarı vardır, belki yirmi asır sonra gelecek müslümanlara hitap eden esrarı vardır, anlamazsam anlamayayım. O da Rabbimin âyetidir, inandım, hepsi Rabbimiz'in indindendir..." der, edebini takınır, ileri geri konuşmaz.

(*Ve mâ yezzekkeru illâ ulü'l-elbâb*) [Bu inceliği ancak aklıselim

sahipleri düşünüp anlar.] (Al-i İmran, 3/7)

Kur'ân-ı Kerîm Allah'ın kelamı olduğu için, bazı âyetleri muhkem âyetlerdir. Ama bir de istikbale ait bilgiler veren, esrarlı, esrarengiz, asırlar sonraki insanlara hitap eden, onların anlayabileceği ayetler vardır. İlimde derin olan, terbiyesi yerinde olan alimler muhkem ayetlere tâbi olurlar, müteşabih ayetlerde saygılarını muhafaza ederler. Ama fitneciler bu müteşabih ayetlere parmak dolayıp, dil dolayıp oradan eğri büğrü mânalar çıkartarak itikad bakımından, din bakımından bozukluklar, fitneler meydana getirmeye çalışırlar.

Hz. Âişe Validemiz rivayet ediyorlar ki, Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuş:

"—İşte, bu müteşabih ayetlere takılıp onları tevil etmeye kalkanı gördün mü, onlardan sakının!"

Çünkü onlar Allah'ın Kur'an'da bildirdiği kimselerdir. Fitnecilerdir, onlara hiç aldırmayın!

Muhterem kardeşlerim! Demek ki Kur'ân-ı Kerîm Allah'ın aziz kitabıdır. Sırlar hazinesidir, esrar hazinesidir. Nice nice acayip, garaip sırlar vardır içinde. Bunu herkes anlayamaz, muhkem âyetleri anlar. Onlar anlayamadığında da boynunu büker.

Hz. Ömer gitmiş, Übey ibn-i Ka'b Hazretlerine sormuş. Falanca sahabi gitmiş, Hz. Âişe Validemize sormuş. Filanca sahabi gitmiş, Abdullah ibn-i Abbas RA Hazretleri'ne sormuş:

"—Bu ne demek?" diye.

Kendisi Arap'tı, kendisi sahabeydi, kendisi niye mâna çıkartmıyor? Korkuyorlar. Allah'ın kelamını kendi keyiflerine göre yorumlamaktan korkuyorlar. Belki yanılırız diye korkuyorlar. Edepli oldukları için, bildiğini tahmin ettiği insana gidip soruyorlar.

Fitneciler ne yapıyor? Bunların bilgisinin yüzde biri, binde biri yok kendisinde. Ayağının tozu olamazlar. Kur'an-ı Kerîm'e dil doluyorlar, parmak takıyorlar. Oradan bir şeyler çıkartmaya çalışıyorlar. Bozuk fırkalar, fırak-ı dâlle dediğimiz sapık şeyleri çıkartıyorlar hepsi. Kur'an, ayet okuyorlar ama yanlış, yalan, tevilini keyfine göre, kendi yorumuna göre yapmış oluyor. Şaşırıyor, o bakımdan onlara yüz verilmeyecek.

Mehmed Zahid Kotku Hocamız'a —cennet-mekân— bir hanım gelmiş. Anlatıyordu bizim ihvandan yaşlı bir teyze, bir hanım gelmiş demiş ki:

"—Hanımlar toplanıyor bizim evde, Kur'ân-ı Kerîm'den bazı izahlar, tefsir yapsam hocam?" derken, Hocamız ciddileşmiş.

"—Sen ne diyorsun?" demiş. "Sen ne diyorsun? Ben bunca hocalığımla Kur'ân-ı Kerîm'in bir kelimesini izah edeceğim derken çekiniyorum, sen kim oluyorsun ki?"

Bir ev hanımı, Arapça okumamış, ulûm-ı şer'iyede yüksek bir mertebe kazanmamış, senelerini harcamamış. Sen Kur'ân-ı Kerîm'den bahsedebilir misin? "Sakın yapma!" demiş oluyor.

Onun için Kur'ân-ı Kerîm üzerinden herkes konuşamaz.

Bir kitap getirdiler bana; "Din Dediğin Budur, Dinin Aslı Budur" filan gibi. Böyle acaip isimli, üç beş sayfasını okudum, safsata. Cahil, zırcahil bir adam, hiçbir şey bilmiyor, bir de tutmuş bahislerine Kur'ân-ı Kerim'den örnekler getiriyor; şu şöyledir diye. Kafasına vura vura parçalamak lazım kitabı…

Neden? Ayet getiriyor ama o âyet de var, öbür sûrede öbür âyet

de var. Öteki sûrede, öteki âyet de var. Bir tanesini dikkate alıyor.

Hani Bektaşî'ye sormuşlar, fıkra ama meseleyi anlatıyor. Anlattığı için fıkra da söylemiş oluyoruz:

"—Niye namaz kılmıyorsun be adam?"

"—Allah namaz kılma dedi."

"—Allah namaz kılma der mi? Nerede?"

"—Kur'ân-ı Kerîm'de…"

"—Göster bakayım!"

Açmış sayfayı, Kur'ân-ı Kerîm'de:

لاَ تَقْرَبُوا الصَّلاَةَ (النساء:٤٣)

(*Lâ takrabu's-salâte*) "Namaza yaklaşmayın!" yazıyor.

Elini böyle tutmuş Kur'ân-ı Kerîm'de, üstüne bastırmış, orayı gösteriyor.

"—Çek parmağını oradan…" demişler.

Biraz daha çekince:

لاَ تَقْرَبُوا الصَّلاَةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَىٰ (النساء:٤٣)

(*Lâ takrabu's-salâte ve entüm sükârâ*) "Sarhoşken namaza yaklaşmayın!" (Nisa, 4/42) diyor.

"Sarhoşken" tarafını kapatıyor, "Namaza yaklaşmayın!" diyor. Öyle yarısını gösterip yarısını göstermemek olmaz!

Orasını saklıyor. İçmiş, kendisi için doğru söylüyor, evet, "Allah namaza yaklaşmayın!" diyor. Ama içme, (*Lâ takrabu's-salâte*) diyen Allah içkiyi de içmeyin demiş. İçkiyi de içmemek lazım. Yani böyle yaparlar. Her Kur'an'dan delil getirene de inanılmaz. Alim mi, hakikî alim mi? Soyu sopu nedir? Bu ilmi kimden almış? Bilgisi ne?

Kitap alıyorum elime, adam ana ciğerden medfun şeyhmiş, öyle diyorlar. Kitabını okuyorum. Okuyorum ama kendi bildiğine her şeyi te'vil etmiş, bizim ulemâmızın anlattığı şekilde değil de kendi bildiğine tevil etmiş. Orası yanlış, burası yanlış, şunu düşünmemiş, bu hadîs-i şerîfi görmemiş. Bu hadîs-i şerîf onun söylediğinin doğru olmadığını gösteriyor, işaretliyorum. Kitabı okurken öyle kurşun

kalemle hatalarını çiziyorum ki bir sürü yanlış.

Şimdi bunu dinleyen ne yapacak? Ne olacak bunun hâli? Sapıtacak, gidecek karşısında oturacak. Birisini görsün diye çağırmışlar bizim ihvanımızdan, bir hacı efendiyi, o da göreyim şunu diye gitmiş ama tezgâhtarı demiş ki:

“—Ağabey gitme oraya, her çeşmeden su içilmez, mikroplu olur, koleralı olur, pis olur. Her çeşmeden su içilmez ki oraya gitme!”

“—Yok.” demiş, o herifi ben merak ediyorum, gideceğim. “Merak ediyorum çünkü etrafımdaki bazı insanlar sapıtmış, ona gidip gelen bazı insanlar nasıl sapıttı.” diye.

Onun için gitmiş. Tam akşam ezanı okunurken kapıya geldik, camiye mi gidelim, içeri mi gidelim diye düşündük diyor, hadi içeride cemaat daha çoktur, cami semt camii daha azdır cemaat. Orada namaz kılarız dedim, içeri girdim, tıklım tıklım doluydu içerisi diyor. Çıkmış birisi konuşuyor başköşede, oturduk diyor, herkes oturunca onlar da kapıdan girmişler. Kalabalıkta oturmuşlar, oturmuşlar, oturmuşlar, oturmuşlar… Saate bakmaya başlamış; akşamın vakti çıkacak. Ezan okunurken geldiler kapıya. Biliyorlar ki, o adam daha namaz kılmadı. Şimdi de kılmadılar hâlâ, yatsının vakti de yaklaşıyor.

Kalkmış demiş ki:

“—Hocaefendi, akşam namazının vakti sıkışıyor, yatsı girecek.”

Şöyle soğuk soğuk bakmış, bu mânasız adam da nerden çıktı gibilerinden. Şöyle bakmış nerden getirdiniz bunu bizim meclisimize der gibilerinden.

Ev sahibine:

“—Abdest alsın, kılsın bari...” demiş.

Gitmiş artık ev sahibi de bizi çağıran utandı diyor, bize havlu tuttu.

Abdest aldıktan sonra sormuş:

“—Ne yaptınız?”

“—Islandım baba” demiş.

Abdest almak ıslanmak mı?

Cevaba bak.

“—Ne yaptın oğlum?”

“—Islandım baba!” demiş.

“—Evladım, insan topraktan yaratıldı, ben size toprak suyla

oynamaya pek gelmez demedim mi?" demiş.

Topraktan yaratıldığımız için suyla oynamaya gelmez. Lafa bak ya! Allah abdest alın demiş, gusül alın demiş. Çamurdan yaratıldığını insanın söylüyor Kur'ân-ı Kerîm, ama abdest alın demiş. Adama bak.

"—Ben 25 sene önce bir namaz kılmıştım, hadi siz de kılın bakalım." demiş.

"—Daha hamsınız, büyüyeceksiniz de adam olmayı öğreneceksiniz de kılmamayı öğreneceksiniz…" gibilerinden...

Şimdi bu adam dinlenir mi?

Ayetleri çiğniyor, inkâr ediyor, abdesti inkâr ediyor. Namazı kılmıyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'de:

إِنَّ الصَّلاَةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا (النساء:١٠٣)

(*İnne's-salâte kânet ale'l-mü'minîne kitâben mevkùtâ*) [Muhakkak ki namaz, müminler üzerine belli vakitlerde farz kılınmıştır.] (Nisâ, 4/103) buyuruyor..

Harpte bile namaz bırakılmamış.

Harpte namaz bırakılmış mı? Bırakılmamış.

Yarısı nöbette silahla düşmanı beklerlerken, yarısı Peygamber Efendimiz'in arkasında namaz kılmış. Ondan sonra ötekiler gelmiş, bunlar silahları almış gitmişler.

Harpte bile terk edilmeyen namaz, 25 sene bırakılır mı? Bire zalim, bire alçak!

Şimdi biri çıkmış, geçen akşam, insan insandan da gezdikçe neler duyuyor. Bu kulaklar neler duyuyor;

"—Ben hacca gidersem şeytan taşlamayacağım."

Ya sen yeni bir usûl hac mı çıkaracaksın ortaya?

Taşlamayacakmış. Mezarlık imamıymış. Vah vah vah, ölülerimizi kime havale ediyoruz. Şeytan burada da varmış, burada taşlayacakmış. He doğru. Sen şeytansın, taşlanacak adamsın sen.

Sen haccın ahkâmını mı değiştireceksin?

İhrama ne lüzum varmış, dikişsiz elbiseymiş.

Yahu bunlar dinimizin ahkâmı. Peygamber Efendimiz'in sözleri. İhramın aleyhinde bulunuyor, haccın vaciplerinin aleyhinde bulunuyor. Bunu dinler mi bir insan? Etrafında dinliyorlarmış kahvede, sapıtıyorlarmış. Dinlersen sapıtırsın. Böyleleri konuşturulmaz bile. Sus denilir, konuşturulmaz bile, konuşturunca olmaz. Konuşunca ayetle, hadisle konuşması lazım. Onu da gene bir bilenlere sormak lazım ki, hakkı mı söyledi, batılı mı söyledi? Bir ayet okudu ama ne okudu? Ne dedi diye.

Hâsılı Allah'ın yolunun da haramîleri çok, Allah yoluna giden yolda yol kesiciler, haramîler, haydutlar, eşkıyâ çok. Mânevî eşkıyâ, şeytan var, nefis var, kâfir var, münafık var, zındık var her çeşit bir şey var.

Allah yardımcımız olsun... Allah Ümmet-i Muhammed'i şaşırtmasın...

h. Mescidde Satış ve Kayıp İlanı

47. sayfanın 1. hadîs-i şerîfine geçtik:

Tirmizi hasen hadis diyerek rivayet etmiş; Ebû Hüreyre RA bildiriyor. Başka bir konu, hadîs-i şerîfler değişiyor. Çeşnilik, çiçek buketi gibi çeşitli çiçekler var bukette. Bu da konu olarak mescidin âdâbını anlatan bir hadîs-i şerîftir.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[140]

إِذَا رَأَيْتُمْ مَنْ يَبِيعُ أَوْ يَبْتَاعُ فِي الْمَسْجِدِ ، فَقُولُوا : لاَ أَرْبَحَ اللهُ تِجَارَتَكَ ؛ وَإِذَا رَأَيْتُمْ مَنْ يَنْشُدُ فِيهِ ضَالَّةً ، فَقُولُوا : لاَ رَدَّ اللهُ عَلَيْكَ (ت. ك. عن أبي هريرة)

RE. 47/1 (*İzâ raeytüm men yebîu ev yebtâu fi'l-mescidi, fekùlû:*

[140] Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.151, no:1242; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.65, no:2339; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.52, no:10004; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.447, no:4142: Dârimî, *Sünen*, c.I, s.379, no:1401; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.274, no:1Ebû Hüreyre RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.III, s.192, no:2023.

Lâ erbaha'llàhu ticâreteke; ve izâ raeytüm men yenşüdü fîhi dâlleten, fekùlû: Lâ redda'llàhu aleyke.)

(*İzâ raeytüm men yebîu ev yebtâu fi'l-mescidi*) "Mescidde satış yapan bir adam gördünüz mü veyahut alış yapan…" Birisi satıyor, ötekisi alıyor. Almak da yok, satmak da yok mescidde… "Mescidde satış yapan veya alım yapan birisi gördünüz mü; (*fekùlû: Lâ erbaha'llàhu ticâreteke*) 'Allah ticaretini kârlandırmasın, kâr vermesin Allah senin ticaretine!' deyin."

(*Ve izâ raeytüm men yenşüdü fîhi dàlleten*) "Ya benim devem kaybolmuştu, koyunum kaybolmuştu, merkebim kaybolmuştu. Ey cemaat var mı içinizde gören? İki gündür arıyorum, bulamıyorum, böyle kaybolmuş bir hayvanı ilan edip de cemaate soran birini gördünüz mü mescidde, (*fekùlü*) ona da deyiniz ki: (*Lâ redda'llàhu aleyke*) 'Allah sana o hayvanını, malını geri döndürtmesin, buldurtmasın!' Allah deyin."

Peygamber Efendimiz SAS böyle tavsiye ediyor. Neden?

Mescid ticaret meydanı değildir de ondan. Mescid, Allah'ın evidir. Valinin evinde böyle bağırabilir misin? Reisicumhurun evine gittin mi hiç? Ben gitmedim. Çankaya'da köşke girip böyle yapabilir misin? Burası Allah'ın evi, Allah evinde dünya işi böyle ticaret, alışveriş, bağırma çağırma olur mu? Ya benim eşek kaybolmuştu, gören var mı bilmem ne… Olur mu böyle şey?

Olmaz.

O zaman yaptırtmamayı söylüyor Peygamber SAS Efendimiz. Allah ticaretine kâr vermesin, Allah kaybettiğini buldurtmasın sana, deyin. Yaptırtmayın demek istiyor. Mescidde ibadet edilecek, mescidde Allah'a kulluk edilecek, mescidin âdâbına riayet edilecek, mescidin Allah'ın evi olduğu bilinecek.

Besmele ile girilecek, âdâb ile durulacak, dualarla girilecek, dualarla çıkılacak. İbadet edilecek. Burası mübarek bir yer… Mescidler Allah'ın yeryüzünde rahmet nazarıyla baktığı en güzel yerlerdir. Bu âdâbı da böylece öğrenmiş olduk.

Bu hadîs-i şerîften çıkan yan bilgiyi, istihraç ettiğimiz başka bir kaideyi söylüyorum size: Peygamber Efendimiz hakkı dobra dobra söylüyor, iyiyi methediyor. Kötüyü methetmiyor, kötüye de engel oluyor.

Hah işte! Asıl Müslümanlık böyledir. İki taraflıdır. Peygamber Efendimiz'in yaptığı gibidir. İyi şeyi teşvik edecek, kötü şeyi yaptırtmayacak: *Emr-i ma'ruf, nehy-i münker*...

Biz ne yapıyoruz şimdi?

İyi şeyi de tam yapmıyoruz, kötü şeye de hiç aldırmıyoruz. Ne yaparsa yapsın. Olmaz. Ne yaparsa yapsın yok. Yaptırtmayacak kötü şeyi, yaptırtmayacak.

"—Memlekette hürriyet var..."

Memlekette kötülük hürriyeti yoktur. Kötülüğe hürriyet olmaz, kötülüğün kalkması lazım ortadan.

i. Mescide Devam Etmek İman Alâmeti

İkinci hadîs-i şerîf:

Bu da sağlam kaynaklardan gelmiş bir hadîs-i şerîftir. Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet edilmiş.

Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:[141]

إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ يَعْتَادُ الْمَسَاجِدَ ، فَاشْهَدُوا لَهُ بِالإِيمَانِ ، فَإِنَّ اللهَ يَقُولُ: إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللهِ مَنْ آمَنَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ (حم. ت. ه. خز. حب. ك. ن. ق. عن أبي سعيد)

RE. 47/2 (*İzâ raeytümü'r-racüle ya'tâdü'l-mesâcide fe'şhedû lehû bi'l-îmâni, feinna'llâhe yekùlü: İnnemâ ya'muru mesâcida'llàhi men âmene bi'llâhi ve'l-yevmi'l-âhiri.*)

(*İzâ raeytümü'r-racüle ya'tâdü'l-mesâcide*) "Bir adamı mescidlere, cemaate gelmeyi mutad edinmiş, itiyad edinmiş, âdet

---

141 Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.203, no:2542; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.25, no:794; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.76, no:11743; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.302, no:1223; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.289, no:923; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.260, no:1011; İbn-i Adiy, Kâmil fi'd-Duafâ, c.III, s.154; Hatîb-i Bağdâdî, *Tarih-i Bağdad*, c.V, s.459, no:2996; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.327; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.66, no:4768; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.81, no:2941; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.652, no:20749; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.182, no:2008.

edinmiş olarak görürseniz; (*fe'şhedû lehû bi'l-îmâni*) onun iyi bir mü'min olduğuna, imanlı bir kimse olduğuna şehadet edin!"

Mescide geliyor, orada namaz kılıyor. Âdet etmiş, hep geliyor. Böyle bir insanın imanına şehadet edin! Mü'min olarak kabul edin. İmanına şehadet edin ve koruyun, kollayın. Aleyhine konuşmayın!

Artık her şey vazife bunun arkasında…

Çünkü, (*feinna'llàhe yekùlü*) Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'de buyuruyor ki:

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللهِ مَنْ آمَنَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ (التوبة:١٨)

(*İnnemâ ya'muru mesâcida'llàhi men âmene bi'llâhi ve'l-yevmi'l-âhiri*) "Allah'ın mescidlerini ancak Allah'a ve âhirete inananlar mâmur hâline getirir." (Tevbe, 9/18)

İçine cemaat olarak girer. Bu mescid nasıl bir mesciddir? Mâmur bir mesciddir. Neden? Cemaat dolu içerisi… Bomboş olsaydı, ezan okuyan müezzinle, imam namaz kıldırsaydı, kimse gelmeseydi, mânen harap bir mescid olacaktı. Kimse gelmiyor ki namaz kılmıyor içeride.

Mescidleri kim imar eder, mâmur hâle getirir? Allah'a ve âhiret gününe inananlar mâmur hâle getirir. Cemaat olur, namazı orada kılar. Pekiyi, nasıl olacak? Evde namaz kılmayacak mıyız?

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"—Evde de kılın, camide de kılın! Farzları camide kılın, sünnetleri de evinizde kılın. Evinizi de kabir gibi yapmayın. Arada bazı ibadetlerinizi öyle yapın."

Geçen hafta birisi sormuştu ki:

"—Sabahleyin namazı kılıp çıkan insanın durumu nedir?"

Olabilir. Öğlenin farzını kılar, kalkar gider evinde kılar. Çünkü evde ibadet edilme sevabını kazansın diye düşünülebilir. Hadîs-i şerîfte bu da vardır.

Onun için herkese hüsn-i zanla muamele etmek lazım. Mescidde kılınan namaz, evde kılınan namazdan 27 kat daha sevaplıdır. 27 kat sevabı daha fazladır. Onun için eski büyüklerden bazıları, herhangi bir sebeple camiye cemaate yetişemezlerse, evde o namazı denk olsun diye 27 defa kılarlarmış.

Onun için cami kaçırılmaz, camide namaz kılmak kaçırılmaz. Camide namaz kılmaya çok ihtimam göstermek lazım, çok gayret etmek lazım. Bir hadis daha okuyalım, ondan sonra konuyu bitirelim.

j. Zühd Sahibi Kimselere Yaklaşın!

Üçüncü hadîs-i şerîf.

Bugünkü dersimizin, bugünkü oturumumuzun sonuncu hadîs-i şerîfi Ebû Hüreyre RA'dan. Diyor ki Peygamber Efendimiz:[142]

إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ قَدْ أُعْطِيَ زُهْداً فِي الدُّنْيَا ، وَقِلَّةَ مَنْطِقٍ فَاقْتَرِبُوا مِنْهُ ، فَإِنَّهُ يُلَقَّي الْحِكْمَةَ (ه. حل. هب. عن أبي خلاد ؛ طب. كر. حل. هب. عن أبي هريرة)

RE. 47/3 (*İzâ raeytümü'r-racüle kad u'tiye zühden fi'd-dünyâ, ve kıllete mantıkın, fa'kteribû minhü, feinnehû yulakkıye'l-hikmete*)

(*İzâ raeytümü'r-racüle kad u'tiye zühden fi'd-dünyâ*) "Bir adama dünyaya karşı müstağnilik duygusu verilmişse, aldırmıyor dünyaya, dünyalığa, aç gözlü değil. Aldırmıyor böyle, zühd duygusu verilmişse… (*Ve kıllete mantıkın*) Az konuşma, gevezelik yapmama, lüzumsuz konuşmama, az konuşma, az öz konuşma hâli verilmişse… (*Fa'kteribû minhü*) O adama yaklaşın! Onunla dostluk kurabilirsiniz."

"Hem dünyaya aldırmıyor, aç gözlü değil, dünyalık hırslısı heveslisi değil; hem de az konuşuyor, bu adama yaklaşın! Çünkü Allah buna hikmet vermiş, hikmet kabiliyeti vermiş demek ki…"

Hikmet ne demek?

---

[142] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.123, no:4091; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.237, no:10534; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XV, s.84; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXIII, s.289, no:7349; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.X, s.405; Ebû Hallad RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.183, no:6069; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.192, no:2024.

Her şeyi yerli yerinde düşünüp yapmak demek.

Az konuşmak, güzel! Dünyaya hırsı olmamak, bu da güzel! Bu iki güzel vasıf mü'minlerde olması lazım! Hatta az konuşmanın ibadet olduğunu Peygamber Efendimiz söylüyor. Çok gevezelik kötü, az konuşmak ibadet…

Allah-u Teàlâ bizi birer ikişer, birer ikişer dinimizin inceliklerini, güzelliklerini öğrenip Allah'ın sevdiği bir kul olmaya götürsün… Her halimiz, her huyumuz Allah'ın sevdiği hal ve huy olsun… İşimiz Allah'ın rızasına uygun olsun… Yolumuz Allah'ın sevdiği yol olsun… Yaptığımız a'mâl Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin sevdiği ve razı olduğu ameller olsun… Rabbimizin huzuruna sevdiği ve razı olduğu kul olarak varmayı Mevlâmız nasib eylesin… Cennetiyle, cemâliyle cümlenizi, cümlemizi ve sevdiklerinizle beraber nasib eylesin…

Bi-hürmeti esrarı sûreti'l-Fâtiha!

29. 11. 1992 – İskenderpaşa Camii

17. FAKİRLİK VE HASTALIK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden kesiran tayyiben mubareken fihi âlâ külli hâlin ve fi-külli hîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn… Seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ يُقْتَلُ صَبْرًا فَلاَ تَحْضُرُوا مَكَانَهُ فَلَعَلَّهُ يُقْتَلُ ظُلْمًا فَتَنْزِلُ السَّخْطَةُ فَتُصِيبُكُمْ (ابن سعيد طب. عن خرشة)

RE. 47/4 (*İzâ raeytümü'r-racule yuktelü sabran, felâ tahdurû mekânehû, feinnehû leallehû yuktelü zulmen, feyenzilü's-sehatu feyusîbüküm.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem cemaat-i müslimîn!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı dünya ve ahirette bizlere nasib ve müyesser olsun... Rabbimiz cennetiyle, cemâliyle cümlemizi, cümlenizi müşerref eylesin…

Dinimizin direği Peygamber Efendimiz'in sünneti olduğundan, Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinden bir demet, bir buket takdim etmeden, okumadan önce, başta Peygamber SAS Hazretleri'nin ruh-u pâkine hediye olsun diye ve sonra onun cümle âlinin, ashâbının, etbâının, ahbâbının ve bilhassa Efendimiz'in

mânevî vârisleri, halifeleri, ümmetin eminleri, imamları, önderleri sâdât u meşâyih-i turuk-u aliyyemizin, mürşidîn-i kâmilînimizin, Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyy-i Mürtezâ'dan müteselsilen kendisinden feyz aldığımız hocamız, şeyhimiz Muhammed Zâhid-i Bursevî Hazretleri'ne kadar turuk-u aliyyelerimizden güzerân eylemiş olan sâdât ve meşayih-i kiramın, halifelerinin ve ihvân-ı tarikatımızın ruhlarına;

Ahirete göçmüş olan annelerimizin, babalarımızın, ninelerimizin, dedelerimizin, ecdâd ü ceddât ü akrabâ ü taallukâtımızın, ahbâb-ı yârânımızın; bu beldeleri fethetip cihad eyleyip bize emanet ve yâdigâr bırakmış olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mübarek ruhları için;

Cümle hayrât ü hasenât sahiplerinin ruhu için ve hâsseten beldemizin medâr-ı iftihârı Yuşa AS'ın, Ebû Eyyûb el-Ensârî ve sair sahâbe-i kirâmın (*rıdvanu'llàhi teàlâ aleyhim ecmaîn*) hazerâtının, cümle evliyaullahın ruhları için;

Hâsseten okuduğumuz kitabı cem ve te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddin Efendimiz'in ruhu için ve bu hadîs-i şerîfleri bize kadar nakil ve rivayet etmiş olan ravilerin ve hadis alimlerinin, fakihlerin, müfessirlerin, muhaddislerin ruhları için;

Ve sair mü'minîn ü mü'minât ve müslimîn ü müslimât kardeşlerimize de dereceleri üzere Rabbimiz lütfeylesin, kabirleri nur dolsun, makamları âlâ olsun, dereceleri yüksek olsun; Allah-u Teàlâ Hazretleri onları da bizleri de rahmetine mazhar eylesin diye;

Biz yaşayan mü'minlere tevfikini refik eylesin. Yolunda dâim, zikrinde kâim eylesin, kulluğunu güzel yapalım, huzuruna sevdiği razı olduğu kul olarak varalım diye bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyup, onların ruhlarına bağışlayıp, himmetlerini talep eyleyip öyle başlayalım, buyurun!

………………………………

a. Zulmedilen Yerde Durmayın!

Okuduğumuz hadîs-i şerîfler *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabının 47. sayfasında, bugün başladığımız hadis 4. hadîs-i şerîf. Aşağı doğru okuyabildiğimiz kadar okuyacağız.

İbn-i Sa'd'ın ve Taberânî'nin Harşe ibn-i Hàris RA'dan rivayet ettiği bir hadîs-i şerîf. Özel bir konu. Peygamber SAS Efendimiz

buyurmuş ki:[143]

إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ يُقْتَلُ صَبْراً ، فَلاَ تَحْضُرُوا مَكَانَهُ ؛ فَلَعَلَّهُ يُقْتَلُ ظُلْماً ، فَتَنْزِلُ السَّخْطَةُ ، فَتُصِيبُكُمْ (ابن سعد ، طب. عن خرشة)

RE. 47/4 (*İzâ raeytümü'r-racule yuktelü sabran, felâ tahdurû mekânehû; feinnehû leallehû yuktelü zulmen, feyenzilü's-sehatu, feyusîbüküm.*)

(*İzâ raeytümü'r-racule yuktelü sabran*) "Bir kimsenin tutulup katledildiğini görürseniz, (*felâ tahdurû mekânehû*) onun olduğu mekânda bulunmayınız. (*Feinnehû leallehû yuktelü zulmen*) Çünkü belki o zulmen öldürülmüştür de (*feyenzilü's-sehatu*) Allah'ın gazabı, kızgınlığı oraya inip orayı helâk edecektir, (*feyusîbüküm*) size de isabet edebilir onun için orada bulunmayın."

Sabran öldürülmek demek, eli ayağı ve sairesi bağlanıp, yemek, su verilmeyip öyle öldürülmek. Yani çok birden vursan, öldürsen, kessen assan kısa bir zaman olacak ama böyle uzun bir işkence oluyor. Öldürmek zaten Allah'ın haram kıldığı bir şey:

وَلاَ تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللّٰهُ إِلاَّ بِالْحَقِّ (الإسراء:٣٣)

(*Ve lâ taktülü'n-nefse'lletî harama'llàhu illâ bi'l-hakkı*) "Kısas yoluyla, hak ettiği zaman, şer'an câiz olduğu zaman hariç cana kıymak yoktur." (İsrâ, 17/33)

Büyük günahlardan birisi adam öldürmek. Bir de zulmen ve işkenceyle öldürmek zalimliğin katmerlisi oluyor ve Allah'ın azabının şiddetle gelmesine sebep olan bir olay oluyor, geleceğine işaret oluyor. Onun için öyle bir insanın, o şekilde öldürüldüğü bir yerde durmayın diyor.

Peygamber Efendimiz'in başka hadîs-i şerîfleri vardır ki mesela

---

[143] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr,* c.IV, s.218, no:4181; İbn-i Sa'd, *Tabakàt,* c.VII, s.501; Harşe ibn-i Hàris RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.393, no:13387; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.183, no:2009.

Şam'a doğru, Medîne-i Münevvere'den Dımaşk tarafına, Suriye tarafına kervanla veyahut askerî seferle ihvanıyla, ashâbıyla seyahat etmiş. Eski kavimlerin, Semud kavminin helâk olduğu vadiye, yerlere gelince [*Medâin-i Sàlih*] oradan durmayıp hızlı geçmeyi tavsiye ediyor. Allah'ın gazabının tecelli ettiği yer olduğu için.

Hatta bunun bir sembolü de, hacda Safâ ile Merve arasında say' edilirken, iki yeşil direk arasında vadinin ortasında oradan hızlı geçiliyor, koşarak:

رَبِّ اغفِرْ وارْحَمْ ، وَاعْفُ وتَكَرَّمْ ، وتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمْ ، إنَّكَ تَعْلَمُ

مَا لاَ نَعْلَمْ ، إنَّكَ أنْتَ اللهُ الأعَزُّ الأكْرَمُ

(*Rabbi'ğfir ve'rham, va'fü ve tekerrem, ve tecâvez ammâ ta'lem inneke ta'lemü mâ lâ na'lem, inneke ente'llahü'l-eazzü'l-ekrem*) [Yâ Rabbi, bize merhamet et, affet ve ikram eyle! Allah'ım, bizim bilmediklerimizi de sen bilirsin, sana mâlûm olan bütün günahlarımızı affeyle... Allah'ım, sen en aziz ve en kerîmsin!] diye

dua ederek, mağfiret dilenerek geçiliyor.

Demek ki, esas itibariyle müslüman zulmetmeyecek, zalim olmayacak, haksızlık, gadir yapmayacak, kimsenin canını yakmayacak, kalbini yıkmayacak, kimseyi üzmeyecek, kimsenin âhını almayacak, bedduasına uğramamaya dikkat edecek. Böyle biz zalime yardımcı olmayacak, böyle bir zalimin yanında olmayacak, böyle bir zulmün işlendiği yerde bile durmayacak.

İslâm'ın güzelliğine bakın! Yani işi nerelerden nasıl tutup nasıl götürdüğünü ve insanları nasıl güzel ahlâka ve iyiliklere teşvik ettiğini, kötülüklerden nasıl men eylediğini buradan anlayın ki, içki yasak oluyor, içkinin başkasına taşınması bile yasak oluyor, hamal bile taşıyamıyor. Neden?

"—Bunun içinde içki var taşıyamam!"

Allah'ın haram kıldığı bir şey, taşıması bile haram oluyor. Ne kadar güzel!

Riba, faiz haram, katipleri bile memnû oluyor, katiplik yapamam, yazamam. Yapamıyor, şahitlik bile yapamıyor şahitleri de memnû. Yani böyle, işte falanca filancadan para almış şu kadar faizle şu kadar zaman sonra verecek, iki şahit lâzım.

Şahitlik de yapamam katiplik de yapamam. Yani zulmün hiçbir noktasında hiçbir parçasına destek olmuyor, altına girmiyor aksine zulme karşı çıkıyor. Zalim sultanın karşısında hakkı söylemek, en büyük cihad oluyor.

"—Hakkın söylenmesi gereken yerde söylemeyip de susan dilsiz şeytandır." buyurmuş Efendimiz, hakaret etmiştir.

Hakkın söylenmesi gereken yerde söylemiyor susuyor, hem şeytan, hem de dilsiz şeytan… Neden dilsiz?

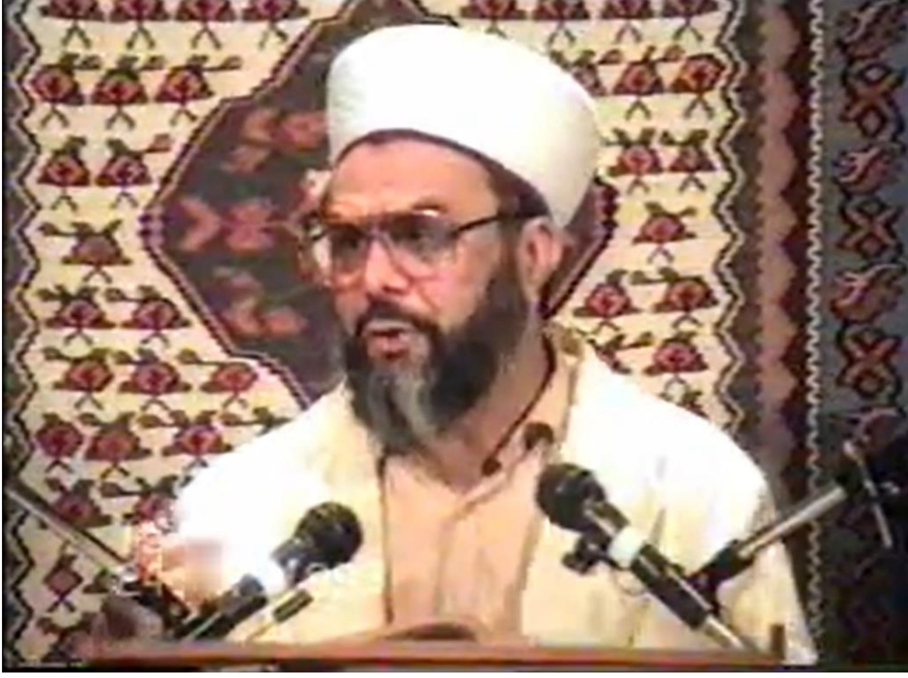
Dili var ama söylemedi, şeytan durumuna düştü. Çünkü hakkı söylemesi, yapmayın böyle demesi lazım!

Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerifinde:

"—Müslüman adam kabre konulacak. Kabre konulacak ama kabire girer girmez ateşten bir topuz, bir tokmak yiyecek kafasına, kabrin için duman ve ateş dolacak."

Tabii melekler kabrin içinde, muazzam bir azaba başlamış oluyor, kabrin içi duman ve ateş… Adam diyecek ki:

"—Yahu bir yanlışlık olmasın! Ben Allah'ın mü'min kuluyum, bana niye vuruyorsunuz, ben Allah'a inanıyordum!"

“—Evet, sen Allah’a inanıyordun ama bir yerden geçiyordun, zalimler bir mazluma orada zulmediyorlardı, sen oradan geçtin, onlara mâni olmadın. Zulme mâni olmadın. Zulme mâni olmadığın için bu topuz, bu ateşten tokmak kafana ondan vuruluyor.” diye orada böyle söylenecek.

Allah bizi adaletli insanlar eylesin, merhametli insanlar eylesin; zalim etmesin…

Muhterem kardeşlerim!

Zulmün çok çeşidi var. Bazen kocalar zalim olur kadıncıklara, hatuncuklara hayatı zehir zindan ederler, burnundan getirirler. Geçen gün birisi vardı bir gazetede yazıyor, kravatla kocasının boynunu sıkmış öldürmüş diye gazeteler yazıyor. Yani ne, ne heveslerle evlendiler, yuva kurdular, gelinlik giydiler, düğün yaptılar, işler nereye vardı.

Neden oluyor? Kötü huydan oluyor. Bu kötü huydan ne kadar büyük zararlar çıkıyor. Bu kötü huylardan nasıl kurtulacağız? Yok mu bunun bir devası, çaresi, yolu, metodu, kötü huylardan

kurtulmanın yolu?

Kötü huylardan kurtulmanın yolu tasavvuf, başka çaresi yok.

Kötü huylar nelerdir bilecek, iyi huylar nelerdir bilecek. Kendisinde kötü huylar varsa, bunların tedavileri nelerdir bilecek. Bilen insana teslim olacak, bilen insanın tavsiyesine uyacak; o kötü huylardan kurtulacak.

İyi huylar insanı Allah'ın sevgili kulu yapar, cennete girmesine sebep olur. Kötü huylar insanı dünyada da ahirette de mahveder. Dünyada hayatını zindan eder, yuvasını yıkar, hapislere sokar, idam sehpasına götürür; ahirette de cehennemin dibini boylatır.

Onun için, bu kötü huyları temizlemek lazım. Bu zalim nefsi, nefs-i emmâreyi terbiye etmek lazım. Farzların başında gelen, en başında gelen farz, nefsi terbiye etmektir.

Ayet-i kerimede buyruluyor ki:

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا. وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا (الشمس:٩-١٠)

(*Kad efleha men zekkâhâ. Ve kad hàbe men dessâhâ.*) "Kim nefsini terbiye ederse felah bulur, terbiye edemeyen de helâk olur." (Şems, 91/9-10)

Emrediliyor, işaret ediliyor, nefsin terbiyesi lazım ama hepsinin, her şeyin önünde, bütün farzların hepsinin evvelinde gelen bir farzdır. Neden?

İnsan nefsini terbiye edip olgun, kâmil, ahlaklı, dürüst, halim selim, adaletli, cömert iyi bir insan olursa; hem kendisi rahat ediyor hem etrafı ondan istifade ediyor, rahat ediyor. Kendisi kötü olursa, hayatı zehir oluyor; kendisi stresli oluyor, sinirli oluyor, asabi oluyor, huysuz oluyor, uykusuz oluyor.

Gangasterler genç yaşta şeker hastalığına tutulurlarmış. Neden?

Asabî, belinde tabanca, iki tarafında iki tane tabanca…

"—Acaba hasmım beni köşede öldürür mü?"

Geceleyin bir çıt duysa, hemen kalkar tabancasına sarılır. Stresli bir hayat. Yani kendisi dünyada rahat etmiyor, çevresi rahat etmiyor, kabirde rahat etmiyor, ahirette de cehenneme gidiyor. O halde kötü huylardan kurtulmak lazım"

Birisi yaşamış, çok cebbarlık, zorbalık yapmış, ölmüş. Şairin birisi hakkında şiir yazmış, hatırımda kaldı;

Ne kendi eyledi rahat, ne halka verdi huzur;
Yıkıldı gitti cihandan, dayansın ehl-i kubûr.

Ne kendisi eylemiş rahat, ne de insanlara huzur vermiş. Artık kabirdeki, mezarlıktaki insanlar dayansınlar bunun cevrine cefasına… Kabirde başlayacak azabı basacak feryadı:

"—Ah, vah! Etmeyin, yapmayın!"

Kabirde azap görecek, etraftaki kabirdekiler de tabii onun o bağırtısından da rahatsız olurlarmış. Onun için, müslüman kabriyle gayrimüslim kabri ayrı yerde olmazdı. Asrî mezarlık, hepsi harman… Asrî mezarlıklarda herkes harman halinde gömülüyor.

Mezarlığın asrîsi mi olur, yani kravat mı takıyor, dürüst mü giyiniyor, lacivert elbise mi giyiyor? Smokin mi giyiyor? Mezarlığın asrîsi ne?

Asrîsi kafadaki değişiklik, yani mü'min kâfir ayırmadan hepsini aynı yere tıkıyor, azap görenle cennetlik yan yana. E onun bağırması bunun rahatsız eder, onun kabirde azap görmesi bunu üzer. Eskiler ayırmışlar şimdi de ayrılması gerekiyor tabii.

Allah bizi zalim etmesin, zulme de uğratmasın.

SAS Efendimiz evden çıkarken, kapıdan giderken böyle dua ederdi:

"—Yâ Rabbi! Zulmetmekten ve zulme uğramaktan sana sığınırım. Zulmetmekten de zulme uğramaktan da sana sığınırım. Cahillik yapmaktan da bir cahilliğe mâruz kalmaktan da sana sığınırım." diye dua ederdi, öyle çıkardı.

Zulüm çok fena! İşte misallerini Balkanlar'da, Kafkasya'da gâvur diyarlarında görüyorsunuz. Tarihte okuyorduk da Sırplar bize bu hayvanlığın, hunharlığın, canavarlığın her asırda mevcut olduğunu gösterdi.

Allah bizi şevketten, izzetten, kuvvetten, satvetten mahrum etmesin…

Yani insan böyle şeylerden bir mahrum kaldı mı, müslümanın etrafta o kadar çok düşmanı var ki böyle parçalamaya hazır

sırtlanlar, aslanlar, kargalar, akbabalar, hayvanlar, maddî mânevî insan sûretinde, hayvan sîretinde çeşit çeşit canavarlar vardır.

Allah bizi zalimlerin pençesine düşürmesin… Kimsenin karşısında hor ve zelil etmesin… Kimsenin karşısında mağlup ve mahcub etmesin… Dünyada da ahirette de aziz eylesin, makbul eylesin…

b. Ashabıma Sövene Lânet Olsun!

İkinci hadîs-i şerîfe, yani sayfanın beşincisi hadisine geçelim.

Abdullah ibn-i Ömer RA'dan Tirmizî rivayet etmiş. Efendimiz SAS buyuruyor ki:[144]

إِذَا رَأَيْتُمُ الَّذِينَ يَسُبُّونَ أَصْحَابِي ، فَقُولُوا : لَعْنَةُ اللهِ عَلٰى شَرِّكُمْ

(ت. عن ابن عمر)

RE. 47/5 (*İzâ raeytümü'llezîne yesübbûne ashâbî, fekùlû: La'netu'llàhi alâ şerriküm.*)

(*İzâ raeytümü'llezîne yesübbûne ashâbî*) "Benim ashabıma sövenleri görürseniz, (*fekùlû: La'netu'llàhi alâ şerriküm*) onlara: 'Allah'ın lâneti sizin en şerlinizin üzerine, başına olsun!' deyin!"

Muhterem kardeşlerim!

Allah'ın iyi kulları var kötü kulları var; biliyoruz, görüyoruz, tanıyoruz, okuyoruz fakat bu dünyanın, Allah'ın hikmeti, kurulduğu zamandan beri çok kere iyi insanların kadr ü kıymeti bilinmemiştir, çok kere ters durumlar olmuştur, ciğeri beş para etmez insanlar yüksek mevkilerdedir, çok faziletli kâmil insanlar ayak altındadır. Allah'ın en sevmediği şerli, melun insanlar böyle itibar görür, Allah'ın çok sevdiği Allah'ın sevgili kulları da kıyıda köşede itilip kakılır. Böyle şeyler oluyor, acayip. Allah'ın imtihan

---

144 Tirmizî, *Sünen*, c.XII, s.366, no:3801; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.190, no:8366; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.263, no:1022; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XIII, s.195, no:7173; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XII, s.326; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.532, no:32484; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.179, no:2003.

dünyası olduğundan böyle garip şeyleri görürsünüz, duyarsınız,

Kur'ân-ı Kerîm'de de vardır. Nasıl peygamberler o azgın kavimlere vazifeli olarak gönderildiği zaman, o kavimler nasıl onlara karşı çıkmışlar, nasıl alay etmişler! Yanından geçerken alay etmişler, Allah'ın peygamberleriyle dalga geçmişler! Nuh AS gemi yapıyor, yanından geçerken alay ediyorlar, dalga geçiyorlar;

"—Ne yapacaksın bu gemiyi, bu karada bu geminin işi ne?"

Görürsünüz, ne olacağını göreceksiniz ama gemi yapılırken alay ediyorlar.

كُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلأٌ مِنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ (هود :٣٨)

(*Küllemâ merre aleyhi meleün min kavmihî sahirû minhü*) "Kavminden ileri gelenler ise, yanına her uğradıkça onunla alay ediyorlardı." (Hûd, 11/38)

Dalga geçiyorlar, yani maskaraya alıyorlardı.

Allah'ın iyi kullarının kıymetinin bilinmediği çok olur, kötü kulları da, ciğeri beş para etmez insanlar da bakarsın izzette itibarda, el üstünde, baş üstünde, o toplantı senin bu toplantı benim, düğünlerde, eğlencelerde ve sairelerde baş köşelerde, sahnelerde filan böyle şeyler olabiliyor.

Peygamberler insanların en yüksekleri, Allah'ın vazifelendirdiği, seçtiği kimseler. Peygamberlerin etrafında da onların ashâbı var; onlar da mübarek evliyâ, Allah'ın sevgili kulları.

Peygamber Efendimiz'in ashâbı da öyle... Onlar hakkında buyrulmuş ki:[145]

أَصْحَابِي كَالنُّجُومِ ، بِأَيِّهِمُ اقْتَدَيْتُمْ ، اهْتَدَيْتُمْ (ق. والديلمي عن ابن عباس؛ عبد بن حميد عن ابن عمر)

(*Ashàbî ke'n-nücûmi*) "Benim ashabım yıldızlar gibidir. (*Bi-eyyihim iktedeytüm, ihdeteytüm*) Onlardan hangisine iktidâ

[145] İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.II, s.137, no:594; Câbir RA'dan. *Keşfü'l-Hafâ*, c.1, s.147, no:381; *Hulâsatü'l-Bedri'l-Münîr*, c.2, s.431, no: 2868.

ederseniz, uyarsanız, hidayet bulursunuz."

Peygamber Efendimiz'in ashâbının her birisi yıldızlar gibi, hangisini örnek alsa insan doğru yolu bulur. Hangisinin sözünü tutsa, yolundan gitse hidayete erer.

Fakat bu ashâb-ı kirâmın bazısına düşman olanlar çıkmış, eza cefa edenler, iftira edenler, karşı gelenler, sövenler çıkmış. Sebbetmek sövmek demek. Sebbediyor, açıyor ağzını yumuyor gözünü, aleyhinde kötü kötü laflar söylüyor. Yani Allah'ın sevgili kullarına böyle dil uzatanlar çıkmış.

Ne olur bunların sonu?

"—Kim benim evliyamdan, sevgili kullarımdan bir kimseye düşmanlık ederse, benimle savaş ilan etmiş." diyor Allah!

Yani ben onunla savaş açarım, bu savaşa o sebep olmuş olur buyuruyor hadîs-i kudsîde... Onun için aslında (*El-hubbu fi'llâh, ve'l-buğzu fi'llâh*) [Allah için sevmek, Allah için buğzetmek] vardır. Allah'ın kullarını, Allah'ın sevgili kullarını Allah için sevecek insan; Allah'ın sevmediği kullara Allah için buğz edecek. Yani Müslümanın ashab-ı kirâmı sevmesi lazım!

Harem-i Şerîf'e gittim, Safa Merve arasında sa'y edeceğim. Sakallı adamın birisi geldi, bana nereli olduğumu sordu; Türk olduğumu söyledim. Mezhebimi sordu; Hanefi mezhebindenim dedim. Açtı ağzını yumdu gözünü, Harem-i Şerîf'te İmâm-ı Âzam Ebû Hanîfe aleyhinde konuşmaya başladı. Aleyhinde konuşacak başka insan kalmadı mı?

Var böyle kimseler, tarih kitaplarında da çıkmış böyle adamlar… Böyle çeşitli fırak-ı dâlle, böyle sapık fırkalar olmuş.

Dün akşam bir hacı kardeşimiz diyor ki:

"—Ben birisi hakkında bana ne söylerseler söylesinler hemen kapılmam ona… Dinlerim şöyle bir, kendim bir ölçerim, kendi bilgilerimle bir tartarım." diyor.

Böyle yapmak hepimize Kur'ân-ı Kerîm'in emridir:

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَإٍ فَتَبَيَّنُوا أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلٰى مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ (الحجرات:٦)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû*) "Ey iman edenler! (*İn câeküm fâsikun bi-nebein fetebeyyenû*) Fâsıkın birisi, günahkârın birisi size bir haber getirirse, birisinin aleyhinde bir söz getirirse, 'Bu haber doğru mu, yanlış mı?' diye bir araştırın! (*En tüsîbû kavmen bi-cehâletin fetüsbihû al âmâ fealtüm nâdimîn*) Yoksa bilmeden bir topluluğa kötülük edersiniz de sonra yaptığınıza pişman olursunuz." (Hucurât, 49/6)

Falanca adam fenaymış, vay Allah şöyle etsin böyle etsin! Ama fena değil...

Bir misalini anlatayım zamanımızdan. Adamın birisi, Diyanet İşleri Başkanlığı'na, diyelim ki 30 sene önce gelmiş. O zamanın filanca şehir müftüsünü kötülemiş, demiş:

"—Falanca şehrin müftüsü berbat bir adam, Allah şöyle yapsın, böyle etsin!"

Müftü efendiyi kötülemiş, çok aleyhinde şeyler söylemiş. Diyanet İşleri Başkanlığı'nda da onu dinleyenlerden birisi anlatıyor bana, böyle bir kötüledi diyor. Biz de o öyle kötüleyince, onun

sözünü doğru sandık diyor.

"—Vah vah, tüh tüh, yazık yazık!" demişler. Yani, "Din adamı böyle mi olmalı, şu müftü efendinin yaptığına bak!" filan demişler, ayıplamışlar böyle müftü efendiyi.

"—Gece oldu. Yatsı namazını kıldım, seccademe oturdum tesbihimi çektim, vazifelerimi bitirdim, abdestli olarak yattım."

Bana anlatıyor, Diyanette o zaman yüksek mevkide, bir dairenin başında olan şahıs anlatıyor bana. Yani eski bir olay, şehir adını söylemiyorum ama biliyorum. Şahıs adını söylemiyorum ama biliyorum. Yani mühim olan şahıslar değil olay gerçek.

"—Yattım, rüyamda Hacı Bayrâm-ı Velî Hazretleri'ni gördüm." diyor. Ankara'nın meşhur, cennet mekân Rh.A, Hacı Bayrâm-ı Velî'si. "Böyle tıknaz vücutlu, güçlü kuvvetli, abdest alacak gibi kollarını sıvamış, sakalı şöyle yuvarlak, yüzü yuvarlak, güneşten yanmış." diyor. Mübarek ovada ihvanıyla filan buğday biçermiş, bir mübarek insan.

"Onu gördüm rüyada." diyor. "Takunyalı, abdest almaya hazırlanıyor gibi gördüm, sevindim." "Tam kitaplarda yazdığı gibi —Hacı Bayrâm-ı Velî'yi öyle yazarlar kitaplarda— onu gördüm, yanına doğru gittim. O ara kaşlarını çattı Hacı Bayrâm-ı Velî; 'O şehrin o müftüsü evliyaullahtandır!' diye bağırdı." diyor. Hacı Bayrâm-ı Velî, "Evliayaullahtandır!" diye bağırmış bu şahsa.

"Tabii öyle bir bağırdı ki rüyada sanki kulaklarım patlayacaktı." diyor, "Uyandım hâlâ kulaklarım çınlıyordu." diyor. Hâlâ kulaklarım çınlıyordu; "O müftü evliyaullahtandır!" diye bağırdı bana.

Ertesi gün gitmiş demiş ki:

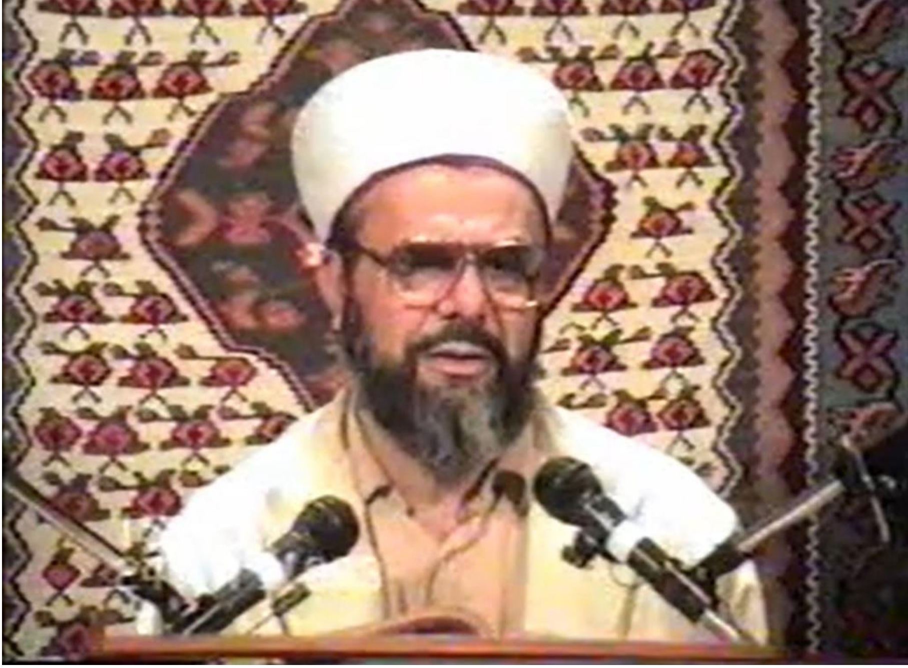
"—Tövbeler tövbesi! Dün burada bir şeyler konuşuldu ben de birkaç laf ekledim ucuna, filanca müftüyü kötülediler ben de, vah vah, tüh tüh dedim, sözümü geri alıyorum."

"—Hayrola, ne oldu? Bir gün önce öyle dedin bugün böyle diyorsun?"

"—Böyle bir rüya gördüm." demiş.

Ötekiler de, biz de tevbe ettik demişler.

Şimdi merak içinde soruşturmaya başlamışlar, o müftü, Hacı Bayram müdafaa ettiğine göre, rüyada evliyaullah dediğine göre iyi bir insan, öteki adam da çok kötüledi, acaba işin aslı nedir filan diye o şehirden gelen birkaç kimseye sormuşlar:

“—Müftünüz çok kötü insanmış filan diye duyduk.”

“—Yok, ne demek!” demiş, “Melek gibi insandır. Melek gibi bir insan olduğu şuradan belli ki geceleyin ışığı sönmez mübareğin; ibadet eder, ilimle meşgul olur, mahalleli kendisine hayrandır, tatlı dillidir, güleç yüzlüdür, sevimlidir, cömerttir, dervіştir, güzel ahlaklıdır. İftira etmişler, yalan söylemişler, yok öyle bir şeyin aslı esası!” demiş o öteki sordukları.

Tamam, Hacı Bayrâm-ı Velî’nin müdafaa ettiği gibi iyi bir insan olduğu anlaşıldı. Doğru insanlar söylediler, ötekisinin iftira olduğu anlaşıldı.

“Fakat merak ettim.” diyor, “Bu kadar evliyaullahın içinden o müftüyü niye Hacı Bayram müdafaa etti? Niye Bahaaddin Nakşibend Efendimiz yapmadı, niye Abdulkadir Geylânî Efendimiz çıkmadı mesela da veyahut Eşrefoğlu Rûmî Efendimiz çıkmadı da Hacı Bayram çıktı?

“Onu da merak ettim karıştırdım, kurcaladım onu da buldum, müftü meğer Bayramiye Tarikatı’ndanmış.” diyor. Hacı Bayram’ın tarikatından olduğu için yani kaç asır sonra gelen müridine yapılan

iftirayı hazmetmiyor mübarek, rüyada, iftirayı yapan değil de iftirayı dinleyen kişiyi uyarıyor. Dinlemek de doğru değil.

Muhterem kardeşlerim!
Bakın hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[146]

إِذَا وُقِعَ فِي الرَّجُلِ وَأَنْتَ فِي مَلاٍ ، فَكُنْ لِلرَّجُلِ نَاصِرًا ، وَلِلْقَوْمِ زَاجِرًا

أَوْ قُمْ عَنْهُمْ (ابن أبي الدنيا في ذم الغيبة عن أنس)

ME. 132 (*İzâ vukıa fi'r-racüli ve ente fî melein*) "Sen bir cemaat içinde bulunurken, bir kimse hakkında gıybet edildiğini görürsen, (*fekün li'r-racüli nâsıran*) o kimse için yardımcı ol! (*Ve li'l-kavmi zâciren*) Cemaatı da ondan men etmeye çalış! Gıybet edenlerin karşısına çık, onları sustur! (*Ev kum anhüm*) Eğer onları engelleyemiyorsan, oradan kalk git!"

"—Susun bakayım, aleyhinde konuşmayın! O öyle değildir, olmaz öyle şey, gıybettir ayıptır günahtır!" diye adama destekçi ol, yardımcı ol; kavmi de engelleyici ol!" diyor. "Engelleyemiyorsan, onların arasında artık durma!" diyor Peygamber Efendimiz. "Gıybet yapıldı ya orada, kalk, orada durma!" diyor. Bana çok tesir etmiş hadislerdendir.

Yani bir toplantıda bir insanın böyle sinirlenip, toplantıdaki insanları azarlayıp kalktığını hiç gördünüz mü?

Hiç görmediniz. Ama böyle gıybet yapılırken birisi kalksa, "Olmaz böyle şey!" dese, ikisi kalksa, üçü kalksa; millet gıybetten vazgeçer, herkes de rahat eder. Yani ne ölüler kurtuluyor bu gıybetten, iftiradan, ne diriler kurtuluyor. Ölmüş insanlara da iftira ediyorlar. Ölmüş, dünyasını değiştirmiş, tanımadığı adam; aleyhinde konuşuyor.

Birisi kalkmış, meselâ benim bildiğim burada, filanca kasabada

---

146 İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Zemmü'l-Gıybeh*, c.I, s.112, no:103; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.٥٨٦, no:٨٠٢٨; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IV, s.141, no:2956.

Mehmed Zâhid Hocamız'ın aleyhinde konuşmuş.

"—Niye aleyhinde konuşmuş, tanır mı?"

Tanımaz. Yani onun yaşıtı değil, gördüğü bir insan değil.

Eh işte Allah bir insanı şeytana uydurmasın... Kendisi bir başka yere bağlı. İyi ama yani sen bir yere bağlısın diye öteki tarafları kötülemen gerekmez ki. Öteki tarafı da sev veya bilmiyorsan hiç olmazsa sus.

"—Bak, İslâm'da gıybet var mı?"

Yok. Gıybet, arkadan bir şey söylemek.

"—İftira var mı?"

O da yok.

"—Suizan var mı?"

O da yok.

"—Hüsnü zan var mı?"

Var, sevap.

"—E yani niye sevaplı işi bırakıyorsun günahlı işi yapıyorsun?

Muhterem kardeşlerim!

Onun için dün akşam da Eyüp'teki vaazda söyledim, çok hoşuma giden bir şiir var, diyor ki;

Dervişlik olaydı tac ile hırka;
Alırdık biz dahi otuza kırka...

Dervişlik denilen şey böyle kavukla, cübbeyle, hırkayla olsaydı biz de giderdik çarşıdan o kavuğu alırdık, o hırkayı giyerdik; olduk Halvetî dervişi, olduk Mevlevî dervişi, olduk Kàdirî dervişi derdik.

Hırkayla, sikkeyle, takkeyle değildir. Ne iledir?

Kalple ve güzel huyladır.

Tesbih çekiyor, iyi ama dili günah işliyor! Ya Allah'ın zikrini yaptığın bu dili gıybete niye bulaştırıyorsun, niye günaha bulaştırıyorsun? Bu gönlünü niye kötü huylarla kirletiyorsun, niye kötü huylardan temizlemiyorsun?

Dervişlik nedir?

Dervişlik ma'rifetullahtır, dervişlik güzel ahlâktır. Aslı bu! Yani üç beş tane tesbih çekmek değil ki dervişlik!

Adam elinde tesbih, tamam 100 defa *Estağfiru'llàh* deyince ben

derviş oldum, uçacağım sanıyor. Sen ahlâkını düzelt, uçarsın da, kaçarsın da, gezersin de… Cihanı bir anda cevelan da edersin ama ahlâkını düzelt.

Ahlâk güzel olmayınca olmaz, kibirle olmaz, ücupla olmaz, gıybetle olmaz, cimrilikle olmaz, pintilikle olmaz, merhametsizlikle olmaz, hasetle olmaz, kinle olmaz! Bu huylar buradan temizlenecek, kalbi sâfi olacak, pak olacak! Pak olursa olur.

Büyüklerden biri:

"—Bir şişenin içine murdar şeyleri koysalar, ağzını kapatsalar, dışını yıkamakla şişe temiz olur mu?" diyor.

Olmaz. Ne olacak?

İçindeki murdarı dışarı çıkaracaksın, içini 40 defa yıkayacaksın. O içi yıkanmadan, dışının yıkanmasıyla temiz olmaz.

Onun için bizim, yani iyi müslümanlar olarak, münevver müslümanlar olarak, biraz dünyayı anlamış, ahireti anlamış, dini kavramış insanlar olarak şeklin yeterli olmadığını; şekil lazım, dış görünüş, zâhir lazım, ama bunun yeterli olmadığını; aslolanın bâtın güzelliği, iç güzelliği, kalp güzelliği, gönül güzelliği, ahlâk güzelliği olduğunu artık anlamamız lazım! Artık kötü huylara elveda dememiz lazım!

Kaç yıl geçti! Seneler oldu, derviş oldum seneler oldu yürüyoruz!

"—Benim oğlum *Binâ* okur döner döner yine okur."

Yani *Binâ* diye bir kitap vardır. *Emsele-Binâ*, Arabî gramerinin ikinci kitabı. "Benim oğlum Binâ okur, döner döner yine okur."

Demek ki dönüyor; yani *Binâ*'dan sonra *Maksud*, *İzhar* ve saire serinin öteki ileri kitaplarına geçemiyor. Binâ'da dönüp duruyor.

Olmaz, o ahlâk güzelleşmeyince olmaz. Yani ilim de yeterli değil, ilim bazen kibir gurur verirse insana daha da fena oluyor. İlim lazım bir, ilmin kendisine verdiği kibirden, gururdan da kurtulmak lazım iki. Kurtulamazsa alim hiç eremez, hiç eremez?

Neden? Kötü huyları içinde tutuyor da ondan. Kötü huy içinde durdu mu ilimle olmaz.

Birisi okumuş biraz kitaplardan. Hocamız anlatırdı gülerek böyle kendi şivesiyle Rh.A. Kitaplardan çok okumuş ama ham… Bazen ayvalar filan böyle kocaman olur ama ısırırsın ısırılmaz, tıkız, tatlı değil ekşi, olmamış. Bazen de dışı çürük olur ama çok tatlı olur, güzel olur. Ham, karşısındakini tanımıyor.

Hocamız'a sormuş:

"—Nereye kadar okudunuz?"

Yani, "Sen az okudun, biliyorum az okuduğunu, medresede çok tahsil görmediğini. Nereye kadar okudun sen?" demek istemiş. Yani yüksek tahsilin yok, ilkokuldasın, orta okuldasın filan gibi ona tepeden şey yapıyor, kendisi yüksek daha yüksek diye.

O da mütevazi böyle;

"—*Maksùd*'a kadar okuduk efendim." demiş.

Maksùd da *Binâ* gibi bir kitap ismi. "Maksùd'a kadar okuduk." diye, belki oraya kadar okumuştur ama güzel huyundan dolayı ona evliyalık dersi vermiş. Maksud'a kadar okuduk demek yeterince okuduk, yani bir bakıma maksuda erdim demek. "Maksuda kadar okuduk efendim." demiş.

Hocamız gülerek anlatırdı.

Yâni maksûda ermek lâzım; ermedikten sonra, eremedikçe olmaz. Bu noktaya çok dikkat etmeli.

Bunu, bu kadar sözü nereden anlattık?

Size bir laf gelince, her lafa inanmayın, gıybete iftiraya aldırmayın! Kendiniz aklınızı, fehminizi, idrakınızı, dini bilginizi

kullanın, ahlâkınızı güzel eyleyin!

Bak bu insanların öyle kötüleri var ki, peygamberlere dil uzatıyor. Hâşâ, sümme hâşâ, sümme hâşâ, sümme hâşâ Allah'a dil uzatanlar var. Bu insanlar içinde delinin delisi var, zır delisi var, hınzır delisi var. Zır delileri diye bir de hınzır delisi var, yani her çeşidi var. Allah'a dil uzatır, peygambere dil uzatır, evliyaya dil uzatır, sahabeye dil uzatır.

Ne yapacaksınız? Siz aklınızı başınıza toplayacaksınız.

Bir sürü meslek var, niye şerefsiz mesleklere gitmiyorsunuz, şerefli yollarda yürüyorsunuz? Seçme yapıyorsunuz. Onun gibi olacak.

Sahâbe-i kirâma sövenler var, öylelerini gördünüz mü; "Sizin şerrinize lanet!" diyeceksiniz.

Şerriküm demek, burada iki mânaya gelir. Yani, "Sizin ortaya attığınız şu şerri Allah kahreylesin." mânasına; "Bu şer kalksın ortadan." mânasına, çünkü yaptıkları iş kötülük…

Bir de bu işi çıkartanlar vardır ötekiler de taklitçidir. Yani bu sözü söylemekten asıl murat yani eimme-i küfür, küfrün önderlerini kahretsin, ötekileri de ıslah etsin gibi olabilir.

c. Çok Methedenlerin Yüzüne Toprak Saçın!

Altıncı hadîs-i şerîfe geçiyoruz.

Bu da Buhârî'de ve diğer kaynaklarda Ahmed ibn-i Hanbel'de, Müslim'de, Tirmizî'de, Ebû Davud'da filan var. Enes RA'dan ve İbn Ömer RA'dan rivayet edilmiş:[147]

---

[147] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.94, no:5684; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.434, no:13589; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.225, no:4867; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.124, no:340; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.222, no:5414; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.482, no:3343; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.258, no:812; İbn-i Ebî Şeybe, *Edeb*, c.I, s.45, no:37; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.13, no:12; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.218, no:13289; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.187; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.106, no:5800; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIII, s.267; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.XIV, s.206, no:5323; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.5, no:23874; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.245, no:582; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.500, no:485; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.332, no:2107; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.I, s.231, no:299; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.41, no:146; Tayâlisî,

إِذَا رَأَيْتُمُ الْمَدَّاحِينَ ، فَاحْثُوا فِي وُجُوهِهِمُ التُّرَابَ (حم. خد. م. د.
ت. عن المقداد بن الأسود ؛ طب. هب. عن ابن عمر ؛ طب. عن
ابن عمرو ؛ الحا كم في الكنى عن أنس)

RE. 47/6 (*İzâ raeytümü'l-meddâhîne, fa'hsû fî vücûhihimü't-türâbe.*)

(*İzâ raeytümü'l-meddâhîne*) "Çok metheden insanları gördünüz mü, (*fa'hsû fî vücûhihimü't-türâbe*) onların yüzlerine toprak saçın, yerden toprak alın yüzlerine toprak saçın."

Meddah, çok metheden.

Tabii Peygamber Efendimiz ne muratla söylediyse, Allahu a'lem bunun birkaç mânası olabilir. Bir insanı yüzüne karşı methetmişler de Efendimiz, öyle yüzüne karşı kardeşini methetme diye yasaklamış. Çünkü, medih insanın nefsini kabartır, onun huyunu bozar, dengesini bozar.

Hakkı söylemeli, pek böyle yüzüne söylememeli. Arkasından methet, arkasından dua et. Öyle pek yüzüne karşı methetmek iyi değil. Hele hele bir de olmayan vasıflarla sıska adama; "Sen aslansın, kaplansın!" deyip de olmadık vasıflarla vasıflandırmak, o da yalandır, o da hiç doğru değildir.

Bazıları bu işi meslek edinmişlerdir överler, pohpohlarlar istifade ederler. Onun için mal ve mülk sahiplerinin imkân ve mevki ve makam sahiplerinin etrafında meddahlar türer onu överler; dalkavukluk yapmak diyoruz ona…

"—Evet efendim, münasiptir efendim, çok haklısınız efendim,

Müsned, c.I, s.158, no:1158; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.377; Mikdad ibn-i Esved RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.202, no:3977; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.319, no:6902; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.218, no:13290; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.219, no:13291; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.180; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.574, no:7961; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.185, no:2014.

çok güzel düşündünüz efendim, aman efendim, harika bu fikir efendim!" bilmem ne filan adamı şaşırtırlar.

Şaşırtırlar, raydan çıkartırlar, yanlış yollara götürtürler. Ekseriyetle böyle iş güç sahibi insanların, mevki makam sahibi insanların ve zenginlerin etrafında böyle onun malına, imkânlarına tamah edip ondan bir şeyler tırtıklamak, koparmak isteyen meddahlar bulunur. Bunlar makbul insan değil.

İyi insan, insana nasihat eden insandır. Yani samimi olan, hakkı söyleyen, hata yaptığı zaman da hatasını söyleyebilen insandır. Allah bir insanın iyiliğini murat ederse, ona bir hayırlı salih yardımcı nasib eder. Hayrı bilmezse bildirir, bilirse yapmasına yardımcı olur, unutmuşsa hatırlatır.

İyi insan ötekisinin dümen suyunda, "Evet efendim, tamam efendim, münasiptir efendim!" diyen değildir. İyi insan hakkı düşünüp söyleyip, yanlış yaptığı zaman da düzeltendir. Yanlış yaptığı zaman da nasihat edebilendir:

"—Yok bunu böyle doğru yapmadın. Şimdiye kadar güzel oldu da bundan sonrası yanlış oldu." diyebilendir.

Lebid ibn-i Rebîa, Kureyş davet etmiş, kabilesinden gelmiş Mekke'de şiir okuyor. Kasidesi Kâbe'nin duvarına asılmış meşhur bir şair.

أَلاَ كُلُّ شَيْءٍ مَا خَلاَ اللهَ بَاطِلُ

(*Elâ küllü şey'in mâ hale'llàhu bâtılü*) "Allah'tan başka her şey bilin ki boştur, kıymeti yoktur. Asıl mühim olan Allah-u Teàlâ Hazretlerinin rızasını kazanmaktır." mânasına.

SAS Efendimiz de bu beyti methetmiş, güzel bir şiir.

Şimdi bunu böyle söylüyormuş. Etrafında müşrikler böyle zevkle dinliyorlar, büyük şair filan. Çünkü şiire devam ediyor, ne güzel söylüyor filan diye dinlerlerken, Osman ibn-i Maz'un RA:

"—Tamam, doğru..." demiş.

O da şöyle kenarda, "Bakalım bu adam ne söylüyor?" diye kenardan seyrediyor. Bu Müslüman, ötekiler henüz daha müslüman değiller, müşrikler etrafta. Şiirin birinci mısrasını söyleyince, "Tamam, doğru!" demiş. Şöyle bir irkilmiş şair Lebid.

Yani şiiri okurken doğru demek de sinirine dokunmuş biraz. Ondan sonra ikinci mısrada:

كُلُّ نَعِيمٍ لاَ مَحَالَةَ زَائِلُ

(*Küllü naîmin lâ mahâlete zâilü*) "Her nimet muhakkak ki yok olacak, zâil olacak, kaybolacak, elden çıkacak." deyince, Osman ibn-i Maz'ûn:

"—Yok, şimdi doğru değil işte!" demiş, cennet nimeti bâki, (*hüm fîhâ hâlidûn*) Cennette mü'minler ebedî kalacaklar, onun için bu sözün tam doğru olmadı!" diye orada itirazı yapıştırmış.

Birincide haklısın demiş, ikincide itirazı yapıştırmış. Lebid henüz daha o sırada müslüman değil, İslâm'ı kabul etmemiş, böyle hatırlı bir kimse alışmamış da böyle itiraz yemeye. Yanındaki Kureyşlilere dönmüş:

"—Yahu, daha önce ben sizi ziyarete geldiğim zaman böyle ukalalıklar, böyle şeyler itirazlar olmuyordu, ne bu hal?" filan diye öyle sıkıntısını beyan etmiş.

Osman ibn-i Maz'ûn sahabe tabii, ötekisi henüz mü'min değil. Doğruya doğru eğriye eğri diyor, onu öyle durturtmuyor, idare etmiyor.

O halde birisi sizi yüzünüze karşı methediyorsa, deyin ki:

"—Yapma kardeşim, teşekkür ediyorum. Estağfirullah, ben öyle değilim." deyin.

Methetmek adamın mesleği olmuşsa, dalkavukluk mesleğiyse, işiyse, onun o zaman yüzüne toprak serpmek lazım, ona yüz vermemek lazım!

"—Dalkavukluk yok, sus bakalım!" filan deyin!

Hatta öyle insanları sevmemek lazım, öyle insanları yanına almamak lazım. İnsanın etrafında kendisine hakkı dobra dobra söyleyecek insanlar bulunması lazım.

Bir mevki makam sahibi insan etrafında kendisine hakkı söyleyen insanları barındırmıyorsa, onun akıbeti felakettir. Doğruyu söyleyeni barındırıyorsa gelişmesi olabilir, tamam, iyi, güzel. Barındırmıyorsa sonu felakettir.

d. Gücünüz Yetmiyorsa Sabredin!

Yedinci hadîs-i şerîf;

Ebû Ümâme Hazretleri'nden Efendimiz'in bir tavsiyesi. Peygamber Efendimiz diyor ki:[148]

إِذَا رَأَيْتُمُ الأَمْرَ لاَ تَسْتَطِيعُونَ تَغْيِيرَهُ ، فَاصْبِرُوا حَتَّى يَكُونَ اللهُ ،

هُوَ الذي يُغَيِّرُهُ (عد. هب. عن أبي أمامة)

RE. 47/7 (*İzâ raeytümü'l-emre lâ testatîûne tağyîrehû, fa'sbirû hattâ yekûne'llàhu hüve'llezî yüğayyiruhû.*)

(*İzâ raeytümü'l-emre lâ testatîûne tağyîrehû*) "Değiştirmeye gücü yetmediğiniz bir olayla, bir işle karşılaştığınız zaman." Düzeltmeye çalışıyorsunuz gücünüz yetmiyor. (*Fa'sbirû hattâ yekûne'llahu hüve'llezî yüğayyiruhû.*) Allah o işi düzeltinceye kadar sabredin!"

Muhterem kardeşlerim!

Şimdi işler kolay olmuyor. Yani benim biraz yaşça büyük bir kardeşiniz olarak gördüğüm, işler birdenbire insanın muradınca, gönlünce olmuyor. Mesela ben şu caminin içinde vaaz ederken, şuralar da ev idi, burası bahçe idi buralar da birkaç tane evler idi.

"—Yahu şu evleri satın alalım camiye katalım, burası büyük camidir cemaate yetmiyor, cemaati çok geliyor sevabı çok olur, alınırsa iyi olur." filan diyordum. "Bak bende vereyim para!" diyordum, kendime para istemiyordum. "Hatta siz para vermeyin yani buranın icabında inşaatına demir gönderin, hatta işçi tutun çalıştırın parasını siz verin, mühim olan işi götürmektir." filan diyordum. Bakıyorsun cemaatten hiç hareket yok gibi böyle üzülüyordum bir daha cemaate bir şey söylemeyeyim filan gibi kırılıyordum.

Birden hop diye olmuyor işler ama aradan seneler geçince orada dört tane, beş tane, altı tane ev vardı hepsi alındı. Harabeydi

---

[148] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.164, no:7685; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.149, no:9802; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.541, no:12174; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.381; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.71, no:5541; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.176, no:1997.

yıkıldı, camiye katıldı, cami yedi sekiz misli büyüdü. Demek ki sabır lazım.

Mü'mimin, iyi mü'minin vasıflarından bir tanesi de sabırdır, acele etmemektir, teenni ile hareket etmektir. Bir de bir işin olma zamanı vardır. Yani sen hemen olsun diye bir şeyi istiyorsun, ne kadar istiyorsan olmuyor. Demek ki kader fetva vermiyor, eh bekleyeceksin o zaman… Bakarsın bir zaman sonra inşaallah olur.

"—Sen çalışmaya devam et, sabret, Allah onu değiştirinceye kadar." diyor.

e. Yangında Tekbir Getirmek

Sekizinci hadîs-i şerîf;

İbn-i Asâkir'den ve diğer kaynaklardan gelmiş bir hadîs-i şerîf. Peygamber SAS buyurmuş ki:[149]

إِذَا رَأَيْتُمُ الحَرِيقَ فَكَبِّرُوا ، فَإِنَّ التَّكْبِيرَ يُطْفِئُهُ (ابن السني ، عد. كر. عن ابن عمرو)

RE. 47/8 (*İzâ raeytümü'l-harîka fekebbirû, feinne't-tekbîra yutfiuhû*)

(*İzâ raeytümü'l-harîka fekebbirû*) "Yangını gördüğünüz zaman tekbir getirin, (*feinne't-tekbîra yutfiuhû*) çünkü tekbir onu söndürür."

Tabii, doğrudan doğruya ağzımızdaki tekbir ile karşımızdaki ateş arasında bir yakın ilişki yok… Elimizde kova olsa, ateşin üzerine su döksek, eh su ateşi söndürür diyeceğiz ama burada duruyoruz *Allahu ekber* diyoruz, öbür tarafta ateş var, söner mi sönmez mi?

---

[149] İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.II, s.59, no:293; Taberânî, *Dua*, c.I, s.307, no:1002; Ukaylî, *Duafâ*, c.IV, s.384, no:995; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.VI, s.104, no:1430; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.151; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LI, s.29; Amr ibn-i Şuayb babasından, dedesinden.

Cürcânî, *Târih-i Cürcân*, c.I, s.414, no:727; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.263, no:1019; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfinde buyuruyor ki:[150]

الدُّعَاءُ يَرُدُّ الْقَضَاءَ بَعْدَ أَنْ يُبْرَمَ (كر. عن نمير عن ابيه عن جده ، ابو الشيخ عن ابى موسى مرسلاً)

RE. 207/12 (*Ed-duàu yeruddü'l-kadàe ba'de en yübrame*) "Dua etmek Allah'ın kararlaştırmış olan kudret-i irâdesini, takdirini bile değiştirir."

Allah duanı kabul eder, o işi duana göre yapar.

Dua hastalığa şifa olur mu? Olur.

Bir arkadaşımız anlatıyor, Arafat'ta elimi açtım dua ediyorum, Hocamız eğildi kulağıma:

"—Abdulkadir burası duaların kabul olduğu yerdir." dedi.

Ben de:

"—Yâ Rabbi! Burayı bana yedi defa ziyareti nasib et! Yedi defa ziyaret etmeden canımı alma!" dedim diyor.

"—El-hamdü lillâh, geçen sene yedinci ziyaretimi de yaptım, 72 yaşındayım." diyor.

Allah duaları kabul eder. Amennâ ve saddaknâ ediyor, yani ne istiyorsak veriyor. Dua etmeyi teşvik etmiş duaları kabul ediyor.

Pekiyi dua ile o iş arasında ne gibi ilişki var yani bir bağlantı var mı? Yok ama bağlantı Allah'ta... Allah'ın da her şeye gücü yeter, her şeye kadirdir:

وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (المائدة: ١٢٠)

(*Ve hüve alâ külli şey'in kadîr.*) "O her şeye hakkıyla, tamamiyle kàdirdir." (Mâide, 5/120)

Onun için insan kâinatın Hàlik'ı, sahibi, mutasarrıfı, Rabbi olan

---

150 İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXII, s.158; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.VI, s.511, no:8911; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1077; Nümeyr ibn-i Evs el-Eş'arî Rh.A'ten.]

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.63, no:3119; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.499, no:12407; RE. 207/12.

Allah'a iltica etti mi, her şeyi yapabilecek hale gelir.
Neden? Allah'a dua eder Allah yapar.

Evliyaullahtan birisi yatıyor yatağına, namazı kılmış yatma zamanı gelmiş yatıyor. İçinde bir sıkıntı, bir şey var acayip, kalkıyor yataktan evin içinde dolaşıyor, içinde bir sıkıntı var olmuyor, cübbesini giyiyor kapıdan dışarıya çıkıyor. Geceleyin çıkıyor dışarıya yani içinde bir sıkıntı ona uyku uyutturmadı, evde tutmadı kapıdan dışarı çıkarttı.

Dışardan birisi diyor ki:

"—*Esselâmü aleyküm* ya filanca! Ne kadar saatten beri Rabbime seni dışarı çıkartması için dua ediyordum nihayet çıktın." diyor.

Görüyor musun, adamın yatakta uykusu tutmuyor dışarı çıkartıyor. Kim çıkartıyor? Allah… Nasıl çıkartıyor?

Öbür kulu dua etmiş:

"—Yâ Rabbi! Şu kulun dışarı çıksın." demiş o da onun sevgili kulu. Öyle çıkıyor işte öyle oluyor.

Şiblî isminde bir alim var evliyaullahtan, mutasavvıflardan diyor ki arkadaşına:

"—Bugün çok fena imtihan olduk ya!" diyor.

"—Ne oldu, anlat bakalım ne oldu?"

"—Evdeydim, içimden bir ses bana;

'—Sen cimrisin… Cimrisin, sen cimrisin!' diyordu.

Ben de kendimi savunuyordum:

'—Değilim ya, cimri değilim!' filan.

'—Yok cimrisin!'

'—Cimri değilim!'

'—Cimrisin!' filan derken kapı çalındı, halife bir kese para göndermiş.

'—Al bu parayı, nereye sarf edersen sarf et. Sana gönderiyorum; ister fakire ver ister ihtiyacında kullan, ne yaparsan yap. İşte para senin emrinde…'

Hizmetçi verdi parayı, ben teşekkür ettim aldım. Aldığım bu parayla bir cömertlik yapayım dedim diyor. Parayı aldı ya, onlar para tutmaz yanlarında, harcarlar.

Fıkradan fıkraya geçiyorum, o evliyaullahtan Râbia-ı Adeviyye bir yumruğunu böyle yapmış, bir yumruğunu böyle yapmış yolda koşuyor. Hasan-ı Basrî de ona gördüğü yerde takılırmış, demiş ki;

"—Ey cennet hatunu! Böyle yumruklarını sıkmış nereye gidiyorsun?" Demiş ki;

"—Ya Hasen! Bu elimde bir dirhem var, bu elimde bir dirhem var. İkisini birbirinden ayırdım, bunlar bir araya geldi mi fitne çıkarırlar. Bu dirhemleri biriktirmeye gelmez, birikti mi bunlar hemen fitne çıkartırlar. Hemen birisine vermeye gidiyorum." demiş. Onlar zaten para biriktirmezler.

Hikâyemize dönelim:

Para eline geçti, bir yere verecek. Çıkmış, "Nereye vereyim, nereye vereyim?" diye etrafa bakınırken, bakmış ki orada bir yere bir adam oturmuş, berber adamı tıraş ediyor.

Şimdiki gibi böyle lüks berber salonları olacak değil ya! O zaman işte kenarda, kim bilir nasıl tıraş oluyordu, o devrin tıraş olma işlemi. Hacda görüyoruz, şeytan taşlama bitti mi hemen oracıkta cart curt, cart curt, cart curt kazıma işlemi, yerler saç doluyor böyle, bakıyorsun anında bitiriyorlar işi…

Orada tıraş olan adama bir bakmış ki, üstü yırtık pırtık, hırpani, berbat perişan filan bir adam berberde tıraş oluyor. Berber onu tıraş ediyor.

"—Hah şu fakire şu keseyi hediye edeyim, yani bu adama vereyim." demiş.

"—*Selâmün aleyküm*!" demiş, parayı tıraş olana uzatmış.

Dikkat edin, tıraş olana veriyor. Tıraş olan hiç elini bile uzatmamış:

"—Parayı ustaya ver!" demiş.

Gayet ciddi, parayla hiç ilgisi yok. Hırpani kılıklı diye parayı ona vermek istiyor; o da, "Ben istemem, ustaya ver parayı!" diyor.

"—Efendi!" demiş, "Bu ustanın berberlik ücretinden çok fazla bir para..." demiş.

Yâni meselâ, berbere götürüp de insan beş milyon verir mi? Yirmi bin, 30 bin, 50 bin neyse bir rayici vardır bunun. Vermek isteyen şahıs, "Efendi bu berbere verilecek para değildir, çok

paradır.” demek istiyor.

Adam başını sallamış:

“—Sabahtan beri, ‘Sen cimrisin!’ demiyor muyum sana?” demiş.

Bak nasıl gönülden gönüle şeyler oluyor. Yani, “Senin olmayan parayı birisine vereceksin, onda bile cimrilik yapıyorsun! Ona çok, buna az, bilmem ne… Bak sabahtan beri sana demedim mi?” diyor.

Şimdi biz Şeyh Murad tekkesini vakıflardan aldık, tamir ettirdik. Orada sohbet yapıyoruz, birisi telefon açtı:

“—Ben derviş Halim.”

“—Pekiyi, maşaallah, nasılsınız iyi misiniz, kimsiniz?

“—İşte ben orada kabri olan falanca zâtın dervişlerindenim, derviş Halim ben. Allah razı olsun orayı tamir ettirdiniz, ihyâ ettiniz, çok memnunuz. Hocamız nâmına, şeyhimiz nâmına teşekkür ederiz.” filan diyor.

“—Tanışalım!” dedik, orada buluştuk tanıştık, bana soruyor:

“—Bursa’da 90 yaşında bir zât vardı, bundan 30-40 sene önce, onu tanıdınız mı?

“—Yok tanımadım, bilmiyorum.” dedim.

O tanımış da, bir hatırasını anlattı:

“—Biz arkadaşlarla ziyaretine gidelim dedik.”

Arkadaşlarına demiş ki:

“—Durun ben ona bir telgraf çekeyim!”

Arkadaşları da:

“—Ya ne lüzumu var, şimdi kalkıp gideriz işte!” demişler.

“Sandılar ki, yani ben postaneye gideceğim de postaneden telgraf çekeceğim sandılar. Halbuki ben gönülden bir telgraf çekmeyi düşünmüştüm.” diyor. “Telgrafı çektim.” diyor. Postaneden değil buradan, telgrafı gönülden çekmiş.

Mübarek zâtın yanına vardık, kapıdan girer girmez bana elini uzattı; “Telgrafını aldım.” dedi diyor. Senin telgrafını aldım dedi diyor.

Muhterem kardeşlerim!

Bu işler böyledir, misal olsun diye anlattım. Hani insanın içinde bir küfür damarı vardır, mü’minde öyle bir damarı vardır bazen debreşir. Şimdi hadisi okuyoruz buradan, adam kalbinden der ki:

“—Ya buradaki tekbirin oradaki ateşe ne faydası var?

"—Yâhu sen alemlerin Rabbinin, harıl harıl yanmış ateşe İbrahim AS'ı attıkları zaman, ateşin İbrahim AS'ı yakmadığını Kur'an'dan okumadın mı?"

"—Okudum."

"—E ne diye debreştirip duruyorsun küfür damarını, bastırsana! Kur'an'da ben bunu böyle okudum Allah her şeye kadirdir de, geç!"

f. Fakirlik ve Hastalık İnsanı Saflaştırır

Dokuzuncu hadîs-i şerîf;

Deylemî *Müsnedü'l-Firdevs*'inde Hz. Ali RA Efendimiz'den rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[151]

إِذَا رَأَيْتُمُ العَبْدَ أَلَمَّ اللهُ بِهِ الفَقْرَ وَالْمَرَضَ فَإِنَّ اللهَ يُرِيدُ أَنْ يُصَافِيَهُ

(الديلمى عن على)

RE. 47/9 (*İzâ raeytümü'l-abde elemma'llàhü bihi'l-fakra, ve'l-marada, feinne'llàhe yurîdü en yüsaffiyehû.*)

(*İzâ raeytümü'l-abde elemma'llàhü bihi'l-fakra, ve'l-marada*) "Bir kulu, Allah'ın ona fakirliği ve hastalığı başına musallat etmiş olarak görürsen."

Adam fakir, adam hasta perişan, böyle başına fakirliği ve hastalığı musallat edilmiş, Allah musallat etmiş görürsen bir adamı anla ki; (*feinne'llàhe yurîdü en yüsaffiyehû*) "Allah onu sâfileştirmek istiyor da ondan... Günahlardan pak etmek istiyor, tertemiz etmek, sâfileştirmek istiyor."

Maden maden ocağından çıkar, sonra saf maden hâline nasıl gelir? Ateşi altına yakarlar, eritirler cürufu cevheri ayrılır, cüruf üstten gider asıl cevher aşağıda saf olarak demirse demir, bakırsa bakır kalır. Yani eridikten sonra, ateşte yandıktan sonra oluyor.

---

[151] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.262, no:1015; Hz. Ali RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.472, no:16602; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.184, no:2011.

Bir insanın da pişmesi, sâfileşmesi biraz sıkıntılarla olur. Yani ya malına bir zarar gelir, ya sıhhatine bir zarar gelir, ya keyfine bir keder gelir, iftiraya uğrar...

Yusuf AS iftiraya uğradı. Yakup AS hasretliğe dûçâr oldu. Sen misin en çok Yusuf'unu seven, aldım Yusuf'u senden... Haydii, sevdiğinden ayrı kaldı. Yusuf AS ona dûçâr oldu, Mûsa AS ne sıkıntılara uğradı, İsa AS ne musibetlere uğradı, Peygamber Efendimiz ne sıkıntılar çekti, şehrinde duramadı da başka şehirlere hicret eyledi, İslâm'ı oralarda yaydı.

Böyle belâlar, musibetler, imtihanlar Allah'ın en sevgili kullarına en çok gelir. Ondan sonra sıralanır, derecelerine göre gelir, bunların hepsi kulun derecesini arttırır. Hastalık sevabını arttırır, fakirlik sevabını arttırır, böylece sâfileşir, Allah'ın melek gibi bir kulu olur.

Niye bu sefer bu vaazda hikayeler çok anlatılıyor, onu da anlatayım.

Allah'ın düşmanı kâfir, kıpkızıl kapkara bir herif-i nâşerif ölüyor. Ölmesi esnasında canı o mevsimde olmayan bir meyve istemiş. O diyarda o mevsimde bulunmayan bir meyvayı istemiş. Meselâ, diyelim ki Şubat'ta karpuz istemiş veya üzüm istemiş veya

yaz başında ne bileyim kışın olacak bir şey istemiş veya o diyarda olmayan bir şey istemiş. Menkabeye göre hemen Allah CC meleklerine emretmiş, onu sağlamışlar getirmişler. O adam onu en son nefeste zıkkımlanmış, ondan sonra ölmüş.

Öbür yanda bir Allah'ın sevgili kulu, evliyaullahtan bir mübarek zât, son nefeste bir hararet basmış, bir hararet basmış dudakları yapışıyor böyle, kuru… Kolay değil can teslim etmek, ruh teslim etmek. O hararet içinde bir yudum su istemiş. Suyu getirelim diye gitmişler. Allah-u Teàlâ Hazretleri emretmiş, Azrail AS suyu içemeden canını almış.

Şimdi o zamanın peygamberi demiş ki:

"—Yâ Rabbi! Bu senin düşmanın azılı kâfir, olmadık bir istekte bulundu, ona verdin de bu senin sevgili kulun en son anda su istedi, onu bile içemeden canını aldın?"

Buyrulmuş ki:

"—Onu cehennemde bir aşağı dereceye daha indirmek istedim. Sàlih kulun da cennette derecesini bir derece daha yükseltmek istedim de ondan öyle yaptım."

Onun için Allah'ın kanunlarını, ilahî kanunlarını insanlar anlayamaz. Yani bir insanın huyunu suyunu bilirsen onun ne yapacağını, nasıl davranacağını az çok anlarsın ama Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin işlerinin esrârını evliyası bilir, ilm-i ledünne sahip olan bilir, sahip olmayan bile bilmiyor.

Musa AS boyuna Hızır AS'a itiraz etmiş:

"—Niye bunu böyle yaptın? Şöyle yapsaydın böyle yapsaydın?"

Hani soru sormayacaktı, neden sordu? İlm-i ledünnü bilmeyen işin esrarını anlayamaz; ama ilm-i ledünne vâkıf olan biliyor işin esrarını…

O bakımdan hastalık kötü bir şey tabii, sıhhat istiyoruz, hastalık istenmez, âfiyet istenir ama gelmişse bir hastalık insanı sâfileştirir. Fakirlik iyi bir şey değil tabii, zor, ateşten bir gömlek, tahammül edilemez filan ama fakirin mertebesi, derecesi yüksek olur, zenginin daha şey olur. Lezzetlere gark olmuş insanın derecesi başka olur, lezzetlerden mahrum geçen insanın derecesi daha başka olur. Onun için işleri dış ölçülerle ölçmeyin.

"—Falanca adam zengin demek ki mertebesi yüksek."

Öyle bir şey yok.

"—Filanca adam fakir mertebesi aşağı..."

Öyle bir şey yok. Bazen çulların içinde, kulübelerde kimsenin bilmediği, saçı başı bir dağınık insan Allah'ın büyük evliyası olur; ötekisi de Allah'ın sevmediği bir insan olur. Onun ölçüsü öyle zenginlik, para, pul, sıhhat filan değil…

g. Hanımların Saçlarını Deve Hörgücü Gibi Yapması

Sonuncu hadîs-i şerîfi okuyalım, onuncu ve sonuncu… Yani rakam on, dörtten başladık herhalde yedi tane oluyor.

Taberânî'den rivayet edilmiş bu hadîs-i şerîf. Hanımlarla ilgili, zamanımızla da ilgili, o zamanla da ilgili. Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerîfinde buyurmuş ki:[152]

إِذَا رَأَيْتُمُ اللاَّتِي أَلْقَيْنَ عَلَى رُؤُوسِهِنَّ ، مِثْلَ أَسْنِمَةِ الْبُعْرِ ، فَأَعْلِمُوهُنَّ

إِنَّهُ لاَ تُقْبَلُ لَهُنَّ صَلاَةٌ (طب. عن أبى شقرة)

RE. 47/10 (*İzâ raeytümü'l-lâtî elkayne alâ ruûsihinne misle esnimeti'l bu'ri, fea'limûhünne ennehû lâ tukbelü lehünne salâtün.*)

"Başlarının üzerine develerin hörgüçleri gibi şeyler koyan kadınları gördüğünüz zaman, onlara bildirin ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri onların namazlarını kabul etmeyecek."

Demek ki anlaşılan, o zamanın kadınları da başlarına şöyle hani peruk vesaire filan bilmem ne böyle bir şeyler yapıp herhalde başlarına deve hörgücü gibi bir şeyler yapıyorlardı anlaşılan. Ne yapıyorlarsa o doğru olmadığı için yani başlarını böyle deve hörgücü gibi kabartıp büyüten, kafalarına öyle bir şeyler koyan o kadınları gördünüz mü Allah onların namazlarını kabul etmeyeceğini onlara bildirin buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Kadınların hatalı işlerinden birisi süsleneceğiz diye yaptıkları bazı şeylerdir. Süsleneceğiz diye yaptığı bazı şeyler, ilâveler, ve

---

[152] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.370, no:928; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.241, no:8613; Ebû Şukra RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.III, s.184, no:2012.

saireler onlar günahtır, doğru değildir. Saçlarına saç ilave edip öyle hörgüç gibi kabartıp… Şimdi de bir ara böyle saç kabartma modası vardı. Kadınlar berbere gidiyorlardı saçları böyle kocaman oluyordu. Ben bu hadîs-i şerîfi hatırlıyordum hep, deve hörgücü gibi kocaman. Aslında saçı o kadar değil ama özel taraklarla saç kabartılıyor kocaman oluyor. Bir de fıs fıs fıs bir şeyler sıktığı zaman öyle donup kalıyor, koca kafalı bir şey oluyor.

Böyle olmayacak tabii... Saçı ziynet olduğundan zaten göstermemesi lazım, güzelce örtmesi lazım! Saçına ilave yapmaması lazım. Fıtratı tağyir edecek şeyler caiz değil. Kimisi derisine böyle kurşun döktürüp, iğne ile böyle şey yapıp dövme ve saire filan yapıyor, tabii o da hilkati tağyir oluyor. Kimisi kestiriyor, kimisi taktırıyor bir şeyler yapıyor, bunların doğru olmadığını gösteren bir hadîs-i şerîf.

Kına olabilir, kadının kına yakmasına müsaade var ama ziynetlerini mahreminden başkasına göstermemek esastır. Tesettürü olacak, örtünecek, ziynetlerini saklamak ana fikri olacak.

"—İslâm kadınlığının ana fikri nedir?"

Dışarıda ziynetlerini gizlemek, örtmek, göstermemek.

"—Yabancı gayrimüslim kadınların, batılı kadınların şimdiki ana fikri ne?"

Olanca güzelliği olmadık ilaveler de yaparak göstermeye çalışmak. Teşhir, açıklık saçıklık, gösterme ve cezb etme ve ayak kaydırmak ve kendisine bend etme filan gibi şeylerdir. Kokularla, boyalarla ve sairelerle...

Bunlar tabii müslüman kadınına yakışmıyor, müslüman kadını Allah'ın kendisini sevmesine gayret edecek.

İbrahim ibn-i Edhem Hazretleri'nin hoşuma giden nasihatlerinden birisi var, cennet mekân Rh.A. Sözü var nasihatı var, sormuş birisi ona:

"—Bana bir nasihat et." diye, baı nasihatlerde bulunmuş da bir nasihatında diyor ki:

إذا اشتغل الناس بتزيين الظاهر ، فاشتغل أنت بتزيين الباطن ؛

(*İze'ştegale'n-nâsü bi-tezyîni'z-zâhiri fe'ştegıl ente bi-tezyîni'l-bâtın*) "İnsanlar dışlarını süslemekle meşgul iken, dışın sevdasına düşmüşken, dışı düzeltmeğe düşmüşken; sen gönlünü, içini süslemeye gayret et."

"—Bâtınını süslemek nasıl olur, bâtının süsü nedir?"

Güzel ahlâktır, iyi niyetlerdir, güzel duygulardır.

"—Zâhirin süsü nedir?"

Elbisedir, boyadır ve sâiredir onun kıymeti yok.

Allah insanın zâhirine, suratına, sûretine bakmıyor; kalbine bakıyor. Kalbinin evsâfı güzel olunca beğeniyor. Onun için hanımların da, erkeklerin de zâhirlerinden ziyade kalbine, bâtınına himmet etmesi, Allah'ın seveceği bir kalp haline, gönül haline getirmesi; iç zenginliğine, iç güzelliğine sahip olmaya çalışması lazım.

Allah bizi onlara sahip eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

06. 12. 1992 – İskenderpaşa Camii

18. NAMAZIN KILINIŞ ŞEKLİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytànir-racîm.
Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü lillâhi rabbi'l-àlemîne hamden kesîren tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedini'l-mustafâ... Ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emma ba'dü fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetün bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا رَكَعَ أَحَدُكُمْ ، فَلْيَضَعْ يَدَيْهِ عَلٰى رُكْبَتَيْهِ ، ثُمَّ يَمْكُثْ حَتَّى
يَطْمَئِنَّ كُلُّ عَظْمٍ فِي مَفَاصِلِهِ ، ثُمَّ سَبَّحَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ، فَإِنَّهُ
يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مِنْ جَسَدِهِ ثَلَاثَةٌ وَثَلَاثُونَ وَ ثَلٰثُمِائَةِ عَظْمٍ ، وَ ثَلَاثَةٌ
وَثَلَاثُونَ وَثَلٰثُمِائَةِ عِرْقٍ ، وَإِذَا سَجَدَ فَلْيُسَبِّحْ ثَلَاثًا فَإِنَّهُ يُسَبِّحُ
مِنْ جَسَدِهِ مِثْلُ ذٰلِكَ (الديلمي وابن النجار عن ابي هريرة)

RE. 48/11 (*İzâ rakea ehadüküm felyeda' yedehû alâ rükbeteyhi, sümme yemkisu hattâ yatmeinne küllü azmin fî mefâsılihî, sümme sebbaha selâse merrâtin, feinnehû yüsebbihu li'llâhi min cesedihî selâsetün ve selâsûne ve selâsümieti azmin ve selâsetün ve selâsûne ve selâsümieti irkın, ve izâ secede felyüsebbih selâsen feinnehû yüsebbihu min cesedihî mislü zâlike.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.
Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş.

Aziz, muhterem ve değerli mü'min kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretlerinin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı dünyada ve âhirette üzerinize olsun. Allah-u Teàlâ Hazretleri iki cihanda cümlenizi aziz ve bahtiyar eylesin.

Mutadımız veçhile Peygamber SAS Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini okumak üzere toplanmış bulunuyoruz. Bu hadîs-i şerîflerin teberrüken okunmasına ve izahına başlamadan önce, evvelen ve hâsseten Peygamber Efendimiz'in rûh-i pâkine hediye olsun diye, sonra onun mübarek âl'inin, ashabının, etbâının ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in mürşitleri, Peygamber Efendimiz'in mânevî varisleri sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin cümlesinin, Ebû Bekr-i Sıddîk ve Ali el-Murtazâ'dan, bu eseri yazan Gümüşhaneli Ahmed Ziyaeddin hocamıza ve ondan, kendisinden feyiz aldığımız Muhammed Zahid-i Bursevî hocamıza kadar silsilemizden güzerân eylemiş olan sâdât ve meşâyihimizin ruhlarına, bu beldeleri fetheden fatihlerin, şehitlerin, gazilerin, mücahitlerin, Fatih Sultan Muhammed Hân başta olmak üzere hepsinin ruhlarına hediye olsun diye, beldemizin medâr-ı iftihârı büyüklerimizin, Yûşâ aleyhisselam'ın, Ebû Eyyûb el-Ensarî Hazretlerinin ve sair sahabe-i kirâmın, evliyâullahın ve salihlerin ruhlarına hediye olsun diye, camimizin bânîsi İskender Paşa'nın ve bu camiyi hizmette tutmak için emek sarf etmiş, gayret etmiş, masraf etmiş, yardım etmiş olan bütün ashâb-ı hayrât u hasenâtın ruhlarına ve uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere şu derse katılmak için gelmiş olan siz kardeşlerimizin âhirete göçmüş bütün sevdiklerininve yakınlarının müslüman olanlarının ruhlarına hediye olsun diye, bizler de Rabbimizin rızasına uygun yaşayalım, hayırlı uzun ömürle muammer olalım, hüsn ü hâtime ile âhirete göçelim, Rabbimizin huzuruna sevdiği razı olduğu kullar olarak,yüzlerimiz ak alınlarımız açık sevgili kullar olarak varalım diye, bir Fâtiha üç İhlâs-ı Şerîf okuyup o büyüklerimizin ruhlarına bağışlayıp öyle başlayalım.

……………………………..

a. Rükûda ve Secdede Okunacaklar

Râmûzü'l-Ehâdîs kitabımızın 48. sayfasının 11. hadîs-i şerîfine

gelmişiz. Ondan başlıyoruz, devam ediyoruz. Ebû Hüreyre RA'dan İbnü'n-Neccâr ve Deylemî'nin rivayet ettiğine göre (*rahmetu'llàhi aleyhim ecmaîn*), Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:[153]

إِذَا رَكَعَ أَحَدُكُمْ، فَلْيَضَعْ يَدَيْهِ عَلٰى رُكْبَتَيْهِ، ثُمَّ يَمْكُثُ حَتَّى يَطْمَئِنَّ كُلُّ عَظْمٍ فِي مَفَاصِلِهِ، ثُمَّ سَبَّحَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فَإِنَّهُ يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مِنْ جَسَدِهِ ثَلَاثَةٌ وَثَلَاثُونَ وَ ثَلْثُمِائَةِ عَظْمٍ، وَ ثَلَاثَةٌ وَثَلَاثُونَ وَثَلْثُمِائَةِ عِرْقٍ، وَإِذَا سَجَدَ فَلْيُسَبِّحْ ثَلَاثًا فَإِنَّهُ يُسَبِّحُ مِنْ جَسَدِهِ مِثْلُ ذٰلِكَ (الديلمي وابن النجار عن ابي هريرة)

RE. 48/11 (*İzâ rakea ehadüküm*) "Sizden biriniz namazda rükû yaptığı zaman, ayaktayken eğildiği zaman, (*felyeda' yedehu alâ rükbeteyhi*) elini iki dizi üzerine koysun." Tabi bu; "İki elini iki dizi üzerine koyacak." demek.

(*Sümme yemkisu hattâ yatmeinne küllü azmin fî mefâsılihî*) "Her eklemindeki her kemik sükûnete erinceye kadar o vaziyette dursun." Yani "Rahat bir vaziyette rükûda dursun."

(*Ve sümme sebbaha selâse merrâtin*) "Üç defa tesbih eylesin."

Rükûda *Sübhâne rabbiye'l-azîm* deniliyor, secdede *Sübhâne rabbiye'l-â'lâ* deniliyor. *Sübhâne rabbiye'l-azîm* tesbihi Kur'ân-ı Kerîm'de:

فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ (الواقعة:٩٦)

(*Fesebbih bi'smi-rabbike'l-azîm*) [Öyleyse ulu Rabbinin adını tenzih ile an!] (Vâkıa, 56/96) âyet-i kerîmesinden hatıra ve yadigâr.

---

153 Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.311, no:1229; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.451, no:19739; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.206, no:2050.

Ve yapılması hadîs-i şerîfle emredilmiş.

Sübhâne rabbiye'l-a'lâ tesbihi de:

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الأَعْلَى (الأعلى: ١)

(*Sebbihi'sme-rabbike'l-a'lâ*) [Yüce Rabbinin adını tesbih et!] (A'lâ, 87/1) âyet-i kerîmesinden Peygamber Efendimiz tarafından emredilmiş. Kur'ân-ı Kerîm'de olan emirler böylece namazda uygulamaya konulmuş oluyor.

Demek ki tesbih edecek. Üç, beş veya yedi defa olarak *Sübhâne rabbiye'l-azîm* diyecek. Ama burada üç diyor, onu belirtelim, üç defa böyle tesbih etsin.

(*Feinnehû*) "Çünkü, (*yüsebbihu li'llâhi min cesedihî selâsetün ve selâsûne ve selâsü mieti azmin*) onun vücudunda 333 kemik tesbih eder, (*ve selâsetün ve selâsûne ve selâsü mieti irkın*) ve 333 damar tesbih eder."

Allah için böylece tesbih eder. Rükûya varıp da üç defa tesbih ettiği, (*Sübhâne rabbiye'l-azîm*) dediği zaman vücudunda 333 kemiği, 333 damarı Allah'ı tesbih etmiş olur. Üç tanecik söylüyoruz ama hepsi tesbih etmiş oluyor.

Mutmain oluncaya kadar, sükûna erinceye kadar demek; Allah-u ekber dedi, rükûya vardı mı, sakin bir şekilde duracak, bekleyecek ve öyle üç tesbihini söyleyecek.

(*Semia'llàhu limen hâmideh*) dediği zaman sakin bir şekilde duracak, bekleyecek. (*Rabbenâ ve leke'l-hamd*) diyecek. Secdeye vardığı zaman, herhangi bir işi yaptığı zaman, duracak. Durmaz da devam ederse, emre aykırı oluyor ve namazın tâdil-i erkânı yapılmamış oluyor. Tâdil-i erkân; hakkını vermek, adaletle hareket etmek olmamış oluyor. Duracak.

Demek ki, bir kimse "*Allah-u ekber… Semia'llâhu limen hamideh… Rabbenâ ve leke'l-hamd… Es-selâmu aleyküm ve rahmetu'llàh, es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàh…"* diye peş peşe yaparsa, Efendimiz'in emrine, tavsiyesine, takvâya, namazın tâdil-i erkân ile kılınması emrine aykırı hareket etmiş olur.

Duracak, sükûnet bulacak. Hareket birbirine bağlanmayacak, bir duruş olacak; bir poz, bir bekleme, bir donma durumu olacak. Bunları yapacak, ondan sonra ötekine geçecek; onları yapacak

ondan sonra ötekisine geçecek. Ama hepsi sakin, vakur, durmalı, dinlenmeli.

(*Hattâ yatmeinne*) "İtminan buluncaya kadar, sükûnete erinceye kadar." Acele yok.

Secdede üç defa tesbih edince, "*Sübhâne rabbiye'l-a'lâ*" deniliyor; vücudu da yine aynı şekilde bütünüyle tesbih etmiş oluyor. "333 kemik, 333 damar Allah'ı tesbih etmiş olur." diyor.

Az söze ve az işe çok mükâfat vermek Allah-u Teàlâ Hazretlerinin lütfundan ve keremindendir. Azımızı çoğa sayıyor. Hatta şairin birisi şöyle diyor:

رحمتش را بها نمی حوید

بلکه او را بهانه می جوید

Rahmeteş râ bahâ nemi hûyed,
Belki û ra bahâne mi cûyed.

Güzel bir şiirdir, Farsça bir sözdür. "Allah; rahmetine bahâ, bedel, ücret talep etmiyor; belki rahmetine bahane arıyor; bir bahaneden rahmetini veriyor." Yoksa zaten, ücretini bahasını ödemeye kimsenin gücü yetmez. Baha istemiyor; bazı şeyleri bahane ediyor.

"—Kulum secde etti, hadi rahmetime erdireyim."

Nasıl olsa rahmetinin bahasını ödeyemeyiz.

"—Kulum Allah-u Ekber dedi, hadi şu kadar sevap vereyim."

Bahane ediyor.

"—Kulum bir gün oruç tuttu, hadi şöyle yapayım."

Az bir işe çok çok büyük lütuflar, çok çok büyük ikramlar!

Bir kez Allah dese aşk ile lisan,
Dökülür cümle günah misl-i hazan.

Bir kere "*Allah*" deyince günahlar dökülüyor. Bir *"Estağfiru'llah*" deyince affolunuyor. Hâlis muhlis olarak, "*Lâ ilâhe illa'llah*" diyen cennete giriyor.

Yoksa kim o cennetin bir karış toprağını alabilir? Kim bir küçük taşının parçasının, bir anlık kokusunun bedelini ödeyebilir? Kokusu 500 yıllık mesafeden duyulurmuş, güzel cennet kokusu burunlara gelirmiş. “Kokusunu bir koklayabilsem.” diye kokusunun bedelini koklamaya bile insanlar canlarını verirler. Bedelini, bahasını ödemeye imkân yoktur.

Nasıl oluyor? Allah baha istemiyor; bahaneler bulup rahmetini veriyor, bahane ediyor. Hani biz; “Falanca adam filanca adama kızıyor da, falanca işi de bahane etti, patakladı.” deriz ya. Aslında pataklayacak bir şey yok ama küçücük bir şeyden hır çıkardı, bahane etti, patakladı. Aslında biz Allah’ın rahmetine layık değiliz, hak etmiş değiliz, karşılığını ödemiş değiliz ama rahmetine bahane ediyor da lütfunu veriyor.

Lütfunun çokluğundan. Hamd olsun, şükrolsun, Rabbimiz’in ekremü’l-ekremîn’liğinden… Bunu bilelim, içimiz şükür dolsun diye söylüyorum. Yoksa onun dergâhına layık bir ameli kimse yapamaz. Onun için, Peygamber SAS Hazretleri şöyle buyurur:

سُبْحَانَكَ ، مَا عَبَدْنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ يَا مَعْبُودَ !

(*Sübhàneke mâ abednâke hakka ibâdetike yâ ma'bûd*) "Sen'i tesbih ederim yâ Rabbi! Sana lâyık ibadeti yapamadık."

Yapamaz, kimse yapamaz. Bütün ömrünü ibadetle geçirse bile bir şeyi ödeyemez. Talebe bütün tahsili boyunca sekiz sene, 10 sene, 12 sene çalışıyor. Niçin? "Memur olacak." diye. Memur olunca karşılıksız para mı veriyorlar? Yine çalışacak da ondan sonra.. Sırf memur olabilmek için diploma almak için 12 sene, 14 sene çalışıyor. Emekliliği almak için 25 sene, 30 sene çalışıyor. Menfaat sağlamak aslında ne kadar zor ve birçok kimse menfaat sağlayamıyor da geçim sıkıntısı çekiyor. Kimisi aç kalıyor, kimisi açık kalıyor, kimisi yoksul kalıyor. Çalıştığı halde yetmiyor, çoluk çocuğu çok oluyor, sıkıntı çekebiliyor.

Bunları neden söylüyorum?

"Allah'ın rahmetinin karşılıksız olduğunu bilip şükür dolalım." diye. "Şükrümüz artsın." diye. Yoksa neyine layıkız? Bizim Allah'ın yanında makbul neyimiz var ki Allah bu kadar nimetleri bize veriyor? Kendi lütfundan, kendi cömertliğinden, kendi kereminden, kendi rahmetinin enginliğinden veriyor. Kul isyan ediyor, isyan ediyor, isyan ediyor... İsyan ettiği halde rahmetini kesmiyor. Lütfunu, yiyeceğini içeceğini kesmiyor. Ancak bazı şartlarla... Tabii bazen de kesilir. "Hiç kesmiyor, hiç cezalandırmıyor." mânasına değil de; "rahmeti çok geniş" mânasına.

Onun için insan her vesile ile nimeti anlayacak, Allah'ın kendisine verdiği nimeti, rahmeti anlayacak, şükredecek.

وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ (الدحى:١١)

(*Ve emmâ bi-ni'meti rabbike fehaddis*) "Rabbinin nimetini söyle, zikret, yâd et, bildir, duyur."

Rahmeti duymak için, nimete şükretmek için rahmeti idrak etmek lâzım. Rahmeti idrak etmek için rahmeti fark etmek lâzım. Rahmeti fark etmek için de o rahmete, o nimete erişmemiş insanlarla mukayese yapmak lâzım.

Kendini Bosna'daki bir müslümanın yerine koy bakalım, bir düşün onun durumunu; kaç aydır muhasara altında, Birleşmiş

Milletler hain, düşman, zalim… Hava sert, su yok, içecek yok, yakacak yok, yiyecek yok. Can korkusu var. Her aileden kim bilir kaç kişi öldü, kaç kişi yaralı? Izdırap, sıkıntı, dert, korku, belâ... Bak bir mukayesede nasıl çıkıyor. Burada beş parasız bir insanın bile "Çok şükür yâ Rabbi!" demesi lâzım. Teneke kulübede yaşayan insan bile, "Çok şükür yâ Rabbi! Hanımım, çocuğum Sırp'ın eline düşmemiş. El-hamdü lillah, hamd olsun, verdiğin nimetlere şükrolsun." demesi lâzım.

Çok şükür; bu huzur da nimet, sağlık da nimet. Sonra bu İslâm, en büyük nimet! Müslüman olmuş olmak, mü'min olmak, bunlar büyük nimet! Mü'min olmayan kimsenin ahireti mahvolacak, isterse dünyası saraylarda geçsin. Mü'min olmak çok büyük nimet! Bu yeter zaten. Onun için bazıları;

"—Âhiretim kurtulsun da dünyada ne çekersem çekeyim." demişler.

Peygamber Efendimiz'in sahabesinden bazısı:

"—Ben ebediyen artık kadınlarla ilgilenmem, evlenmem, zevk sefa peşinde koşmam." demiş.

Bazısı:

"—Ben bundan sonra ebediyen artık geceleri uyumam. Sabahlara kadar ibadet ederim." demiş.

Bir diğeri:

"—Ben bundan sonra her gün oruç tutarım, hiç yemek yemem." demiş.

Ahireti düşünen insan, dünyanın musibetlerine aldırmaz. "İki paralık dünya, bir göz yumup açıncaya kadar geçecek ömür." der, aldırmaz, ahirete rağbet eder.

Ama Allah CC, "Böyle yapın!" da demiyor. "Benim istediğim gibi yaşayın da, yine nimetlerden de istifade edin!" diyor. "Dünyada hiçbir nimetten istifade etmeyin, hiçbir nimetin peşinde koşmayın." da demiyor. "Heâl çizgi içinde, şeriatin müsaade ettiği çizgi içinde nimetlerimi yiyin, istifade edin, rahat edin, lütfuma erin." buyuruyor.

Lütfunu da her zaman görüyoruz. Hayatımız boyunca karşılaştığımız lütuflar, kahırlar, gelir gider cetveli gibi bir muhasebesi yapılıp toplansa, görürüz ki ömrümüz lütufla geçiyor.

Bütün ömründe sıhhatli iken, bir hafta hasta olmuşsun, ne olacak? İki gün dişin ağrımış, ne olacak? Çok az bir şey. Esas itibariyle insanların ömrü nimetlerle geçiyor. Bunları bilmek ve her nimete şükretmek lâzım! "Çok şükür yâ Rabbi!" demek lâzım.

Allah şükreden kulları, nimeti anlayıp da nimeti verene minnettarlık duyan kulları seviyor. Nankörleri sevmiyor. Nimetin kıymetini bilmeyeni sevmiyor. Nimetin kadrini kıymetini bilmeyen insan, sanki Cenâb-ı Hakk'ın dergâhına:

"—Ben bu nimeti istemiyorum, yâ Rabbi! Al bu nimeti benden." demiş gibi olur.

Haris-i Muhâsibî öyle diyor:

"—Nimete şükretmeyen insan sanki dergâh-ı izzete dilekçe vermiş de 'Al bu nimeti, ben bunu istemiyorum.' demiş olur."

Şükrünü bilecek, eda edecek. Şükrünü eda etmezse nimet elden kaçar.

İslâm'ın iki büyük işi var. Çok önemli. Birisi şükür. Nimetlere, izzetlere, ikramlara, ihsanlara şükür… Ötekisi sabır. Hastalıklara, üzüntülere, musibetlere, dertlere, belalara sabır... Sabır, şükür; sabır, şükür… İnsan işte böyle tıkır tıkır, tıkır tıkır bu hayatı geçirecek. Sabırdan da sevap alır, şükürden de sevap alır. Musibet gelir, sabreder, sevap alır; nimet gelir, şükreder, sevap alır.

Şuna benzetiyorum. Bu Avrupalılar akıllı. Med-cezir olayları oluyor; deniz kenarlarına büyük havuzlar yapmışlar, havuzların ağzını dar yapmışlar, oraya makineleri koymuşlar. Deniz yükseldiği zaman denizin, o koca deryanın suyu şaldır şaldır büyük havuzlara akıyor da akıyor. Tribünleri döndürüyor; elektrik elde ediyorlar.

Deniz geri çekildiği zaman havuza birikmiş olan sular geriye akıyor. Bu sefer yine elektrik elde ediyor. Med halinde de cezir halinde de, su havuza dolarken de su havuzdan boşalırken de elektrik hâsıl oluyor. Kurnaz, çare bulmuş. Deniz bir yükseliyor bir alçalıyor, bir yükseliyor bir alçalıyor, oradaki med cezirden elektrik istihsal ediyorlar. Allah'ın nimeti de bir geliyor bir gidiyor; nimet gelince şükür, nimet gidince sabır. Sabır şükür, sabır şükür, derken insan nur dolar. İnsanın da jeneratörü çalışır; sabırla şükürle hem kendisi nur dolar hem etrafa nur saçar. Hatırınızda olsun.

Diliniz şükürlü olsun; sabırlı olun, şükürlü olun. Tabi Allah'tan nimet isteyin. Birisi bana;

"—Allah sabrını arttırsın hocam." dedi.

"—Sabrını arttır demek, 'Allah belanı versin' demek." dedim, şaşırdı,

"—Neden?" dedi.

"—Çünkü bir belâ musibet gelecek ki ben de sabredeceğim, dişimi sıkacağım; sabır o. Sen, 'Allah şükrünü arttırsın!' de, nimet vermek mânâsına gelsin." dedim.

Birisi çok hastalanmış, Peygamber Efendimiz ziyaretine gitmiş. Adamcağız o kadar hasta, hastalıktan o kadar erimiş ki kuş yavrusu gibi kalmış, civciv gibi kalmış. Peygamber Efendimiz:

"—Yâ mübarek! Sen Allah'a dua etmesini bilmez miydin? Ağzın yok mu, dilin yok mu? Allah'tan sıhhat afiyet isteseydin ya." demiş.

Dua ederse verir Allah; nimet de verir sıhhat de verir.

"—Biliyorum yâ Rasûlallah! Bilmez olur muyum? 'Yâ Rabbi! Bana ne vereceksen dünyada ver, âhirette rahat edeyim.' dedim."

demiş.

Peygamber Efendimiz:

"—Hayır, öyle istemeyin, Allah'tan bir şey isteyince âfiyet isteyin." buyurmuş.

Neden? Allah'ın gayb hazineleri sonsuz, bitecek diye bir şey yok ki; nimeti iste.

Biz Mehmed Zâhid Hocamız hastalanınca dua ettik;

"—Yâ Rabbi! Bizim ömrümüzden al, Hocamız'ın ömrüne kat."

Allah'ın hazinelerinde ömür eksikliği mi var? Sana da versin ona da versin. Böyle bir ince hesaba lüzum yok ki. Sana da ömrü o veriyor zaten, ötekisine de veren o.

b. Rükû Nasıl Yapılır?

12. hadîs-i şerîf:

Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[154]

إِذَا رَكَعْتَ فَضَعْ كَفَّيْكَ عَلٰى رُكْبَتَيْكَ حَتَّى تَطْمَئِنَّ ، وَإِذَا سَجَدْتَ فَأَمْكِنْ جَبْهَتَكَ مِنَ الْأَرْضِ حَتَّى تَجِدَ حَجْمَ الْأَرْضِ (حم. عن ابن عباس)

RE. 48/12 (*İzâ reka'te feda' keffeyke alâ rükbeteyke hattâ tetmainne, ve izâ secedte feemkin cebheteke mine'l-ardı hattâ tecide hacme'l-ard.*)

(*İzâ reka'te*) "Namazda rükûya vardığın zaman, rükû ettiğin zaman..."

Ayakta duruyoruz; Allah-u ekber deyip Sübhâneke, Fâtiha okuyoruz, bir sûre okuyoruz, rükûya varıyoruz ya, şöyle yarım

---

[154] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.287, no:2604; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.318, no:2792; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.448, no:19724; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.207, no:2053.

eğiliyoruz. İnsanın belden yukarısı doksan derece yere paralel olacak, öbür tarafı dik olacak. Aşağı yukarı doksan derece olacak. Kambur olmayacak. Kadınlar çok eğilmez, kadınların öyle çok eğilme mecburiyeti yok. Erkek tam eğilecek. Tamam.

(*Feda' keffeyke alâ rükbeteyke*) "İki dizine, diz kapağına iki elini koy, iki avucunu koy; (*hattâ tatmeinne*) sükûna erinceye kadar." Yani hareket etme, sakin dur.

(*Ve izâ secedte feemkin cebheteke mine'l-ard hattâ tecide hacme'l-ard*) "Secdeye vardığın zaman da yerin sertliğini duyacak gibi başını yere koy."

Bunlar ibadetin nasıl güzel yapılacağı ile ilgili hadis-i şerifler. Bu hadîs-i şerîflerin hepsi birleşiyor; "Namaz nasıl güzel kılınacak?" ortaya çıkıyor. Başka hadisler birikiyor; "Oruç nasıl güzel tutulacak?" Başka hadîs-i şerîfler birikiyor, "Hac nasıl güzel yapılacak?" ortaya çıkıyor. Bunlar bu işin malzemesi, maddesi.

"—Tuğla ne işe yarar?"

Evladım! Bu tuğlalar üst üste konulur, yan yana konulur, duvar yapılır; ev olur. İşte bunlar da dinimizin ibadetlerinin malzemesi.

"—Secdeyi nasıl yapacağız, rükûyu nasıl yapacağız, neler okuyacağız, nasıl okuyacağız?"

Peygamber Efendimiz bunların hepsini tarif etmiş.

Onun için Allah bu hadisleri toplayanlardan; fakihlerimizden, müctehidlerimizden, din alimlerimizden razı olsun. Bunları toplamışlar. Bize hazır malzeme, mâmul mal, biçilmiş kaftan olarak getirmişler. Biz de eynimize giyiveriyoruz, gayet güzel, konfeksiyon, hazır, çok da yakıştı. El-hamdü lillah, ibadetlerimizi yapıyoruz. Bunlar olmasaydı Rabbimiz'e nasıl ibadet edeceğimizi; Allah'ın huzuruna çıktığımız zaman, Rabbü'l-âlemîn'in huzuruna vardığımız zaman ne gibi hareketler yapmamız ve neler söylememiz gerektiğini bilemezdik. Rabbimiz bize lütfundan, kereminden; dergâh-ı izzetinin, sera-ı ulûhiyyetinin merasimini öğretiyor:

"—Kulum benim huzuruma böyle gelirsin, şöyle söylersin." diye

Eh bir de insan biraz Arapça öğrenmeli değil mi? Neler söylediğini bilmek, ağzından çıkanı akletmek, şuur etmek için Arapça bilmek lâzım değil mi?

“—Rabbimin huzuruna gittiğim zaman acaba ben ne diyorum?”

“—Vallahi bilmem, küçükken anamdan babamdan bir şey öğrendim. İyi ki öğrenmişim. Mânasını da bilmem; doğru mu okuyorum yanlış mı okuyorum farkında değilim.” demek mi iyi, yoksa *Allah-u ekber* deyince ürpermek titremek mi?

El-hamdü lillâhi rabbi'l-àlemîn deyince mânasını anlamak mı? Dua edince, “âmin” deyince neye “âmin” dediğini bilmek mi? Rükûya eğilmenin ve rükûda söylediğinin ne mânaya geldiğini; bu hareketinin ve bu sözlerinin ne olduğunu bilmek mi iyi?

Muhterem kardeşlerim!

Çoğumuz bunları bilmiyoruzdur, değil mi? Kaç yaşındayız? Yeni mi müslüman olduk? Dün mü kelime-i şehâdet getirdik de İslâm'a geldik.

Hayır! Yaşlıyız, aksakallıyız, uzun yıllar İslâm üzere yaşadık.

Bu biraz gayretsizlik değil mi? Ayıp olmuyor mu birazcık? Ben nezaketimden “birazcık” diyorum da çok ayıp olmuyor mu?

Aslında çok ayıp oluyor. Hem Rabbinin kulu olacaksın, hem O'na teslim olacaksın, hem ben müslümanım diyeceksin, (Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû diyeceksin hem de namazdan, duadan, Kur'an'dan haberin olmayacak. “Böyle gelmiş böyle gider.” diyerek, gafil gelip gafil mi gideceğiz?

Bu gazeteleri mi hatmetmemiz lâzım? Bu mecmuaları mı devirmemiz lâzım? Yoksa Allah'ın yolunu mu öğrenmemiz lâzım? Allah'a ibadetimizi mi öğrenmemiz lâzım? Ne mânaya geldiğini mi anlamamız lâzım? İngilizce, Fransızca, Almanca mı lâzım, Arapça mı lâzım?

Görülüyor ki Ümmet-i Muhammed daha her gün Allah'ın huzurunda yaptığı ibadetten sınıfta kalacak durumda. Böyle bir ümmet! Namaz gibi her gün beş defa yapılan ve çok önemli olan, dinin direği olan ve ahirette ilk sorgunun sualin açılacağı konu olan namazda bile sınıfta kalıyor. Nasıl bir tembellik! Asrımızın Ümmet-i Muhammed'i nasıl tembelmiş, nasıl haylazmış! Nasıl sıfır üstüne sıfır, sıfır üstüne sıfır alıyormuş dinden.

Bosna'da, Hersek'de, Ermenistan'da şurada burada müslümanların neden bu sıkıntıları çektiği anlaşılıyor mu?

Anlaşılıyor.

Neden anlaşılıyor?

Bosna'daki müslüman da senin gibi. Onun da bir şeyden haberi yok. O da karısını dövüyordu;

"—Ne diye örtünüyorsun, biraz süslenip açık gezsene." diye.

Bak şimdi neler geldi başına! O da cahil, sen de cahilsin. Öteki memleketteki de cahil beriki memleketteki de. Dini vazifelerini bilmiyor, Kur'an'ın emrini bilmiyor, Allah'ın yolunu bilmiyor. Ve öyle bir alışkanlık haline gelmiş ki, İslâm'ı otomatiğe bağlamış. Vitesi takmış, kolu çevirmiş, şarteli indirmiş; İslâm arkada çalışıyor, beyzâdem dünya işi ile meşgul. Ticaretiyle, zevkiyle, sefasıyla, televizyonuyla.

Televizyonda bir boks maçı olsa kaçırmaz. Süleymanoğlu muydu? Naim Süleymanoğlu. Ben köydeydim, kıyamet kopuyor sandım. Aşağıdan, çarşıdan pazardan bir gürültü koptu.

"—Eyvah! Bir harp mı çıktı, ne oldu?" dedim, çok olağanüstü bir olay.

Köy yerinden oynuyor, telaşlandım. Sonradan anlaşıldı ki Naim Süleymanoğlu 180 bilmem kaç kilo kaldırmış. Ne olacak? O kadar kaldırdı, bu kadar indirdi. Kaldırdığı kilodan dolayı Naim Süleymanoğlu için yer yerinden oynuyor, olimpiyat şampiyonu olmuş, üç tane altın madalya almış.

Asıl mühim hususlarda müslümanların hiçbir şeyden haberi yok. Şimdi müslüman kardeşlerine yardım ediyor. İyi ama ölen öldü. Ölen geri gelmiyor.

Herifler açıkgöz, kurnaz; ötekisinin 20 kuruşa aldığı kurşunu sana üç marka satıyor. Ticaretini yapıyor. Hem öldürüyor hem paranı alıyor. Hırvat'ı da öyle, Sırp'ı da öyle. Birileri otomobille oraya yardım yapmaya gitmiş. Sırplar değil Hırvatlar, otomobili çevirmişler; yanlarında oradaki mücahidlere götürecekleri 200 bin mark varmış. O parayı almışlar, arabalarını almışlar, üç gün de bunları hapse atmışlar. Paralar da gitti, hapis de oldular.

Bunun bir usulü erkânı yok mu? Bir başka genç de cebine sokmuş 15 bin mark, güya müslümanlarla beraber olan, müttefik olan Hırvat askerleri onu da yakalamışlar, dövmüşler, parasını almışlar. Zaten bu işler olmadan önce de Almanya'dan bir araba gelirken bir kaza yaptı mı Yugoslavya'da yağmalanıyordu. Adam

can derdinde; cebinden paralar, yüzükler, bilezikler hepsi gidiyordu. Adamlar haydut, eşkıyâ, hırsız, arsız, yüzsüz, insafsız…

“—Neden?”

“—Mü’min değil hocam.”

Kısaca söyle! Mü’min olmadı mı insan insan olmaz ki.

Kur’ân-ı Kerîm’de bildiriliyor ki:

أُولَئِكَ كَالأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ (الأعراف:١٧٩)

(*Ülâike ke’l-en’âmi*) “Onlar hayvanlar gibidir. (*Bel hüm edallü*) Daha dalâlette, daha da sapıktırlar.” (A’raf 7/179)

Hayvanın bile hayvanlığında bir asaleti vardır. Atı seversin, kuzuyu seversin ama bu domuzdan beter. İslâm olmadı mı bir şey olmuyor.

Allah’ın düşmanı olan bu nursuz insanları Allah müslümanların başına niye musallat etti? Biraz düşünmek lâzım, değil mi?

وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ (الروم:٤٧)

(*Ve kâne hakkan aleynâ nasru’l-mü’minîn*) “Müslümanlara yardım etmek bizim için haktır, vecibedir. Biz müslümanları kurtarırız. Biz müslümanlara yardım ederiz. Biz Azîmü’ş-şan kullarımızı yardımsız bırakmayız, sonunda kurtarırız.” (Rum, 30/47) buyuruyor âyet-i kerîmelerde.

Allah niye onlara yardım etmemiş? Ben bunu acı acı düşünüyorum. Neden? İşte bu sefil ve perişan manzaradan dolayı…

Müslüman ama nasıl müslüman? Müslümanlıktan habersiz bir müslüman. Cahil, gafil, günahkâr, âsî, mücrim ve yaptığı işlerden dolayı Allah’ın gazabına müstehak olma durumuna düşmüş müslüman.

Beyefendi evlenecek kız arıyor, kız başörtülü;

“—Yok! Ben böyle tam başörtülü istemem.” diyor.

Nasıl olacakmış? Açılmalıymış.

Dilenciye hıyar vermişler, eğri diye beğenmemiş. Açılmalıymış. Sonra da Müslümanlığı kimseye bırakmıyor. Tepeden tırnağa

Müslümanlığa söven insanlara:

"—Vay kâfir vay!" diyorsun.

"—Yok! Ben senden daha iyi Müslümanım!" diyor.

Bu ne biçim Müslümanlık? Ne biçim şey? Acaip! Adam Allah'ı inkâr ediyor;

"—Benim inancım daha kuvvetli, senden daha iyi. Sen yanlış anlıyorsun." diyor ama küfre düşüyor.

Fakih bir kardeşimiz var. Sabahleyin ilerici bir kimseden bahsedildi de isim vermiyorum. Bir mecmuada yazı yazmış, o da okumuş.

"—*Vallàhu'l-azîm* bu sözleriyle kâfir oldu." demiş."

İlericiyim derken kâfir oluyor. O kadar ileriye gidiyor ki uçurumdan aşağı, cehenneme yuvarlanıyor. "Benim aklım şuna ermez, benim aklım buna ermez. Ben bunu böyle yaparım, şunun şöyle olması lâzımdır." diye Allah'ın haram kıldığı bir şeyi helal sayarsa, helal kıldığı bir şeye "olmaz" derse insan o zaman kâfir olur. Allah'ın karşısına çıkmış, inkâr etmiş olur, Allah ile harp eden insan durumuna gelmiş olur. İki kere iki dört. Allah "şunu yapın" diyecek, birisi de çıkacak "yapmayın" diyecek.

Geçen gün bir polisle konuştum, üniversitede gençlerin birisi; "Hâkimiyet Allah'ındır." yazmış. Mücadeleler oluyor ya, gençlerin bir grubu; "*Hâkimiyet Allah'ındır*." diye yazmış. Polisler gelmişler, indirmeye elleri varmamış. Tabi hâkimiyet Allah'ındır. Levhayı nasıl indirsinler. Rektör diyormuş ki;

"—Tarafgirlik oluyor, öteki tarafı kışkırtma oluyor."

"—Ama hocam! Hâkimiyet Allah'ın değil mi?"

Aferin! Allah adetlerini arttırsın.

Muhterem kardeşlerim!

Bu sözlerin altından ne çıkıyor?

Evet, tabii eve ekmek lâzım, su lâzım, belediyeye vergi lâzım, su parası, elektrik parası, tamirat parası vesaire… Hadi onlar için çalışıyorsun ama, bunun dışında ne gazete okuyacaksın, ne mecmua okuyacaksın, ne radyo dinleyeceksin, ne televizyona bakacaksın, ne misafirliğe gideceksin, ne başka malâyâni boş işle uğraşacaksın; önce, hemen dinini öğreneceksin.

Başka çare yok! Öncelikle, derhal!

Birisi gelse sana bir araba hediye etse;

"—Al sana bir araba veriyorum." dese,

"—Ben parasını vermedim, bu arabayı nereden alıyorum?" dersiniz.

"—İşte biz bu mağazanın kapısından giren yüz bininci insana bir araba vermeyi konuşmuştuk, sen de yüz bininci insan olarak ayağını attın." dediler.

Gazeteciler resimlerinizi çektiler.

"—E benim ehliyetim yok, araba kullanmasını bilmiyorum."

Ne yaparsın? Hemen hevesle gidersin, bir şoförlük öğrenme kursuna yazılırsın; bir kitap alırsın, çalışırsın. Bir ay içinde hemen bir ehliyet alırsın;

"—Arabam oldu, artık araba kullanacağım." dersin.

Müslümansın, cennetin yolunda gideceksin; Allah'ın dinini öğrenmen lâzım, her şeyden önemli! Tabi gazetenin İslâmî olanını, haberin önemlisini almak lâzım. Radyonun televizyonun İslâmîsi varsa kurmak lâzım, dinlemek lâzım. Zaten o da yine öğretmek için çalışmalı.

Biz ahaliye yükleniyoruz, biraz da insaflı olalım, yöneticilere yüklenelim.

"—Millet bu kadar dinden imandan habersiz, sen bu radyoda televizyonda şarkı mı okutturuyorsun? Yakışır mı sana? Milletin reyiyle başa geçmişsin. Bu millete bu kadar zamanı israf ettirmekten vicdanın sızlamıyor mu? Mü'min misin kâfir misin?"

"—Yok, ben de mü'minim; benim dedem hocaydı, vaizdi."

Bu halk İslâm'ı bilmiyor. Hani yaygın eğitim? Sen buna yarı beline kadar çıplak şarkıcı kadını çıkardığın zaman, aklı fıttırıp gidiyor. Nefsi kabarıyor, günaha giriyor.

Yapılır mı bu? İyi bir şey yapsana! Bu kadar televizyon kanalı var, kanalizasyon kanalı gibi!

Allah'ın kulları perişan… Allah'ın kullarının dini imanı öğrenmeye ihtiyacı var. Vakit kıymetli, ömür aziz, bir saniyesinin bile boş geçmemesi lâzım. Her şey boş... Gazetelerde üç sayfa, dört sayfa spor haberleri… Yerin dibine batsın bu topu, sporu, bilmem nesi!

Adamın birisi gelmiş, bakmış ki 22 kişi sahada koşturuyor.

“—Bunlar niye top peşinde koşturuyorlar? Ben hepsine birer tane top alayım da koşturmasınlar.” demiş.

22 kişi top oynuyor, 22 bin kişi betonun üstüne oturuyor; basur illetine tutuluyor, hasta oluyor. Şimdi bu sporun memleket sağlığına faydası ne? Hepsi basur illetine tutuldu, hepsi ishal oldu, midesine ülser, gastrit saplandı, falanca yerine araz geldi, ayakları romatizma oldu. Adam deli divane, takımının rengini giymiş; kazaklar, külahlar. Bilmem neyin maskotuymuş, filancanın fedaisiymiş!

Bakanlık var, Gençlik ve Spor Bakanlığı. 22 kişi için spor sahaları yapacağına 22 bin kişinin spor yapması için yeşil sahalar yap, güzel yerler yap. Bu şehirleri böyle doldurmuşsun, evler 11 kat, 12 kat, 15 kat; aşağıyı, güneşi görmüyor. Bu insanların hâli ne olacak? Geniş sahalar yap, parklar bahçeler yap, havayı temizle, 22 bin kişi spor yapsın. 22 kişi koşmak! Bu kumar gibi bir şey... 22 kişi koşuyor, ötekiler parasını veriyor. Milletin parasını almak için bir oyun. Millî sağlık değil ki bu. Milletin sağlığını düzeltmek değil ki.

Demek ki buradan yöneticilere de seslenmiş oluyoruz; milletin vaktini boşa geçirmeyin, ömrünü harcamayın, sağlığıyla oynamayın. Millete hizmet edecekseniz, Allah’ın rızasını kazanmak istiyorsanız elinizdeki imkân ve vasıtaları Allah’ın rızasına uygun, milletin lehine ve faydasına kullanın. İşin doğrusu bu... Bir taraftan halkımıza çatıyoruz. Herhalde bizi kimse sevmez, dokuz köyden kovuluruz. Hem size çatıyoruz hem yukarıya hem aşağıya; bakalım.

Allah hepimizi sevsin!

c. Bindiğiniz Hayvanların Hakkını Verin!

Üçüncü hadîs-i şerîf. 49. sayfanın 1. hadisine geçmiş olduk.

Ebû Hüreyre RA’dan Deylemî ve Dâra Kutnî rivayet etmişler, *rahmetu’llàhi aleyhimâ*... Peygamber Efendimiz SAS teslimen kesîrâ şöyle buyuruyor:[155]

إِذَا رَكِبْتُمْ هٰذِهِ الدَّوَابَّ ، فَأَعْطُوهَا حَظَّهَا مِنَ الْمَنَازِلِ ، وَلاَ تَكُونُوا

[155] *Kenzü’l-Ummâl*, c.IX, s.63, no:24954; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.III, s.205, no:2049.

عَلَيْهَا شَيَاطِينَ (قط. في الأفراد عن أبي هريرة)

RE. 49/1 (*İzâ rakibtüm hâzihi'd-devâbbe, fea'tûhâ hazzahâ mine'l-menâzili, ve lâ tekûnû aleyhâ şeyâtîn*)

(*İzâ rakibtüm hâzihi'd-devâbbe*) "Şu binek hayvanlarına bindiğiniz zaman, (*fea'tûhâ hazzahâ mine'l-menâzili*) konaklama yerlerinde bu hayvancıkların nasiplerini verin! (*Ve lâ tekûnû aleyhâ şeyâtîn*) Kendinizi bunların üzerinde şeytanlar durumuna düşürmeyin. Bunların üzerine binen şeytanlar olmayın!"

Efendimiz SAS ne demek istiyor?

Bu bindiğiniz atların, merkeplerin, develerin —bulunulan yere ve zamana göre hangi hayvanı kullanıyorsa o hayvanın— hakkını verin. Yolculukta, konaklama yerine geldiğiniz zaman o da dinlensin. Üstünden inin, yükünü indirin; sulayın, otlatın, dinlendirin. Bu hayvancağızı da rahatlatın, bunun da hakkını verin. Dinlenmede, konaklama yerinde nasibi neyse, hakkı neyse onu verin. Bunların üstüne binen şeytanlar durumuna gelmeyin.

Efendimiz ne demiş oluyor?

Bir bineğe binip de hayvana merhamet etmeyen, -o devrin imkânlarına göre- ona hakkını vermeyen, onu dinlendirmeyen, onu sulamayan, onu doyurmayan süvari şeytan gibi oluyor.

E hani müslümandı bu?

Peygamber Efendimiz ona hitap ettiğine göre, nasihat ettiğine göre müslüman ama insanların da şeytanları olduğunu biliyoruz. Demek ki şeytanî bir şey yapmış oluyor, insanî bir şey yapmamış oluyor, rahmanî bir şey yapmamış oluyor.

İslâm'ı görüyor musunuz? İslâm'ın güzelliğini buradan anlıyor musunuz? Hayvanın hakkını bile nasıl koruyor. Peygamber Efendimiz hayvanı koruyor da, hayvanın hukukuna riayet etmeyen insana; "Şeytan gibi olursun ha!" diye tehditli söz söylemiş oluyor. İslâm böyle.

Eteğinin üstüne yatan bir kediyi bile yerinden etmemek için, hayvanın uykusu bölünmesin, bozulmasın diye eteğini kesmiş. Şu zarafeti görebiliyor musunuz? Kedi yatmış, eteğinin üstünde mışıl

mışıl uyuyor. Çekiverse hayvan hop yuvarlanacak, başkaları da gülecek. İnsanın hoşuna da gider; hayvan amma yuvarlandı be! Ama öyle yapmıyor; "Bu hayvancağızın uykusunu bölmeyeyim." diye eteğini kesiyor. Şu insanlığı görüyor musunuz?

Uçamayan hayvanları korumak için ayağı kanadı kırık, yaralı leylekler için vakıf tesis ediyor. İslâm'ın güzelliğini, İslâm'ın merhametini düşünebiliyor musunuz?

Biz yedi asır Saray-Bosna'da hâkim olmuşuz. Yedi asır orada Bosna beylerbeyimiz bulunmuş, ordugâh bulunmuş, oraları İslâm diyarı olarak kalmış ve oradan Macaristan'a Viyana'ya, Avusturya'ya kadar cihad etmişiz. İstanbul İslâm beldesi, Edirne hudut, öbür tarafı Bulgaristan gibi o zaman orası İslâm beldesiymiş. Biz bu Sırplar'ın, bu vahşilerin, bu alçakların, bu hainlerin analarına babalarına, kiliselerine, dinlerine papazlarına hayat hakkı vermişiz; yaşamışlar, bu güne gelmişler. Teşekkür etmeleri gerekirken şimdi yaptıklarına bak!

Biz kuvvetliyken, Osmanlı ordusu mızrak ormanı gibi 200 bin kişilik ordu iken, rap rap rap geçip Saray Bosna'dan Budapeşte üzerine, Budin üzerine giderken buralarda hiçbir Sırp bırakmayabilirdi.

Doğrusu ben zaman zaman, "Keşke bırakmasaydı." diyorum. Yani şöyle yapabilirdi: Hepsini alırdı, Anadolu'ya sürerdi, her bir köye üç tanesini, beş tanesini verirdi. "Bunları, bu kerataları müslüman edin!" derdi; hepsi müslüman olurdu, ahiretleri de kurtulurdu. Böyle cehennem kütüğü, odunu olmazlardı. Yapmamışlar veya yapamamışlar veya kusur işlemişler veya başka sebepler var; dinde zorlamak yok, din zorlamayla değil sevdirerek olacak.

Sahabeden birisinin iki çocuğu gayrimüslimmiş, hıristiyanmış. Onları İslâm'a sokmak için;

"—Babalık haklarımı helâl etmem, müslüman olacaksınız." diye baskı yapmış.

Bu haber Rasûlüllah Efendimiz'e ulaşınca, babaya şöyle buyurmuş:

لاَ إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ (البقرة:٢٥٦)

(*Lâ ikrâhe fi'd-dîn*) "Dinde zorlama yoktur." (Bakara, 2/256) "Zorlama! Kendi aklıyla anlarsa anlasın, anlamazsa zorlama!"

"—Yâ Rasûlallah! Ben kendi ciğerparem, kendi vücudumdan birer parça olan bu evlatlarımın cehennemde yanmasını istemiyorum."

"—E istemiyorsun ama zorlamak da yok."

Zorlayınca iman olmaz. Kendisi anlayacak, kendisi imana gelecek. O zaman fayda görür. Taşıma suyla değirmen dönmez.

Biz de ne yapabilirdik? İslâm'ın güzelliğini anlatıp müslüman edebilirdik. Her işi bırakırdık, insanları müslüman etmeye çalışırdık. İslâm'ı anlatmaya çalışırdık. İslâm'ı anlatmaya çalışsak İslâm'ın güzelliğini gören müslüman olur, "Ha ben bu işi böyle bilmiyordum." der.

Geçen gün bir mühendis talebem geldi.

"—Hocam! Benim çok yumuşak bir huyum var. Her şeye acırım. Bir de tebliğci bir ruhum var, tebliğ ediyorum." diyor.

Modern bir dairede çalışıyor; mini etekli kızlar var, Avrupa, Amerika görmüş münevver kimseler var. Herkese İslâm'ı anlata anlata birçok kimsenin doğru yola gelmesine vesile olmuş, sebep olmuş.

Muhterem kardeşlerim!

Çoğu kimse İslâm'ı bilmiyor. İslâm deyince kafalarında yanlış şeyler var, onun için düşman oluyorlar. İslâm'ın güzelliğini, İslâm'ın hakikatini, İslâmî gerçekleri onlara anlatmakta çok gayret etmemiz lâzım.

Biz Avustralya'da arabalarımızla bir şehirden bir şehre giderken mola verdik. Oraya kovboy şapkası gibi koca şapkalı, uzun boylu bir adam geldi. Hıristiyan misyoneriymiş; bize Hıristiyanlığı telkin etmeye kalktı. Biz dört-beş araba park bahçe gibi bir yerde mola vermişiz, abdest aldık namaz kılıyoruz. Bize Hıristiyanlığı telkin etmeye geldi. Böyle çalışıyorlar.

Türkiye'nin birçok yerinde çalışıyorlar. Kolejler açmışlar, üniversiteler açmışlar. Şu Boğaziçi Üniversitesi'nin olduğu yer, Amerikan kız koleji, Amerikan erkek koleji, Robert koleji dediğimiz

yerler misyoner okuluydu. Açmışlar ve Sırp militanları, Bulgar militanları, Yunan militanları o mekteplerde yetiştirmişler. Memleketimizdeki azınlıkları azdırıp isyan ettirip kan döktürten onlar! Çalışmış çabalamışlar. Müslümanlar çalışmıyor.

Neden? Dinini bilmiyor. Ne yapması gerektiğini bilmiyor. Feleğini şaşırmış. Müslümanın bir şeyden haberi yok. Lehine ve aleyhine olan şeyden, yarın kendisine bir zarar gelecek mi, ondan haberi yok.

Bak millet bir yerde şu fabrika kurulmasın diye kıyameti koparıyor. Neden?

"—Yarın sıhhatimiz bozulur." diye.

Müslüman dış politikayı takip etmez, iç politikayı takip etmez, ekonomiyi takip etmez. İslâm dininin esaslarını bilmez, müslümanların kardeş olduğunu düşünmez, İslâm için çalışması gerektiğini düşünmez. Böyle boş kafalı yığınlar; bir milyar, bir buçuk milyar müslüman var ama boş, şuurluları da var ama az. Hepsinin şuurlu olması lâzım, hepsi şuurlu değil. Onun için ortada bir şey yok.

Türkiye bir İslâm devleti, ahalisi müslüman ama birçok yerde yapılan işler İslâm'a uygun değil. Bir hanım, başı örtülü olarak derse giremiyor, avukat olsa avukatlık yapamıyor. Meselâ en basit, bildiğiniz misalleri söylememiz gerekirse; Bunun yolu yöntemi nedir? Ahali bulamamış.

"—Konaklama yerlerinde, üzerine bindiğiniz hayvanların haklarını, nasiplerini verin. Onların üzerlerine binen şeytanlar durumunda olmayın." diyor Peygamber Efendimiz.

Hayvanlara da, insanlara da herkese hürmet, sevgi, saygı, acımak, her hak sahibine hakkını vermek; İslâm'ın ana şiarı bu.

Bir de herkes İslâm'ın bu güzel tarafını söyler. Televizyonda benden konuşma isteseler;

"—Hocam! Müsamahadan bahset, sevgiden bahset. Yunus ne demiş? Mevlânâ ne demiş? Sevgi, muhabbet ve müsamahayı anlat."

İyi ama, o müsamaha senin anladığın mânada müsamaha değil ki! Yunus Emre sağ olsaydı, seni sopayla kovalardı. Mevlânâ sağ olsaydı senin canına okurdu. Mevlânâ'nın müsamahası sana değil ki! O küfrüne, içkisine, zinasına müsamaha istiyor.

Olmaz! İslâm’ın güzel taraflarından bir tanesi de şudur ki sosyete dini değildir. El bebek, gül bebek dini değildir. Haksızlık yapıldığı zaman, onun cevabını verir.

Sen misin Bosna başkanının yardımcısını öldüren? Ertesi gün cezasının verilmesi lâzım!

“—Ben bunun cezasının infazını görmek istiyorum.” diye bir buçuk milyar İslâm âlemi ayağa kalkmıyorsa o İslâm alemi değil.

Neden?

Bak orada kardeşleri öldürülüyor, aldırmıyor. Yarın kendisiyle ilgili bir şey olsa ötekiler aldırmayacaklar;

“—Bunlar ne biçim müslüman kardeş, bizim yardımımıza koşmuyor.” diyeceksin. Sen onların yardımına koşmadın ki onlar senin yardımına koşsun.

Hatta yıllar yılı aksini yapmışız. İsrail harp çıkarmış, Araplar’ın ülkelerini almış; İsrail’i tanımışız.

Fransa gelmiş, Cezayir’i işgal etmiş. Cezayir bizim topraklarımızdı. Cezayir ahalisi kurtuluş mücadelesi veriyor, Fransızlar’ı defetmeye kalkıyor, kendi istiklalini elde etmeye

çalışıyor; biz Cezayir'in karşısında Fransızlar'ı tutuyoruz.

İnsan utanır, yerin dibine geçer! Bu senin eski ülken. Bu da istila eden, senin eski düşmanın, senin ülkeni koparıp kendisine almıştı. Sen şimdi nasıl Fransız'ı tutabilirsin?

Nato'ymuş! Nato kafa, nato mermer! Böyle şey mi olur?

"—Bu benim eski toprağımdır, hürriyetini istiyor, insanların hakları ve hürriyetleri önemlidir. Ben hak ve hürriyet taraftarıyım. Evet, böyle olacak. Çekil oradan!" diyeceksin.

وَلاَ تَرْكَنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ (هود: ١١٣)

(*Velâ terkenû ile'llezîne zalemû fetemessekümü'n-nâr*) "Zalimlere meyletmeyin, sonra size de Allah'ın azabı erişir, cehenneme düşerseniz, yanarsınız." (Hud, 11/113) buyuruyor.

Zalime iltifat yok, zalime meyletmek yok, zalime destek olmak yok! Bir müslüman ölse, öleceğini bilse bile zalimi desteklemez.

Peygamber Efendimiz'in mübarek ashabından *—rıdvanu'llàhi aleyhim ecmaîn—* bir kadın, bir yahudi kalesine mal satmaya gitmiş. Artık çölde ne mal yapmışsa peynir mi, et mi, başka bir şey mi onu satmaya gitmiş. Açık pazarı var, kalenin kapıları açılmış. Kadın müslüman, kale yahudi kalesi. Medine'nin etrafında birçok yahudi kalesi vardı, onlardan birisi. Kalenin kapıları açılmış, pazar kurulmuş, bedevî bir kadın da gelmiş, malını oraya koymuş. Çarşamba pazarı gibi bir yer, orada malını satacak.

Yahudi hainin birisi geliyor, arka taraftan kadının eteğini dikenle üst tarafa tutturuyor. Geçiyorlar karşısına, kadıncağızın kalkmasını bekliyorlar. Kadıncağız ayağa kalktığı zaman eteği yukarıya gizlice iliştirilmiş olduğundan eteği açılıyor, ayakları görünüyor. Onlar da yaptıkları bu rezalete edepsizliğe gülüşmeye başlıyorlar. Kadın bunun üzerine;

"—Bu ırz düşmanlarına, namus düşmanlarına karşı yok mu benim imdadıma yetişecek?" diyor, bağırıyor, imdat istiyor.

Orada bir müslüman erkek daha varmış; o pazar yerine, o yahudi kalesine mal satmaya gelmiş. O imdadına yetişiyor. Ötekiler kalabalık, bu bir kişi; mücadele sonunda adam şehid

oluyor. Ama şehid olacağını bile bile, tek kişi olduğu halde haksızlığın karşısında duruyor.

Bu İslâm ahlâkı, sahabe ahlâkı. Ve biz bu ahlâkı kaybettiğimiz için Allah bizden yardımını çekti ve düşmanlar bize galebe çalıyor. Biz ölümden korkmasak;

"—Her ne pahasına olursa zalimin karşısına çıkarım, ona haddini bildiririm, kafasını dağıtırım!" diyebilsek hiçbir yerde zalim yetişemez.

Çünkü zulmün yetişmesi, yeşermesi, büyümesi için bir dalkavukluk ortamı olması lâzım. Dalkavukluk olmayınca, zulümle mücadele ortamı olunca zulüm yetişmez. Hastalıkla mikropla mücadele ortamında mikrobun üreyemediği gibi. İlacın dezenfektasyonunun yapıldığı yerde mikrobun öldüğü gibi, gelişemediği gibi.

Müslüman zalimle uğraşacak, haksızlığın karşısına çıkacak. Bir haksızlık yapıldı mı bütün müslümanları ayakta göreceksin, konuşuyor göreceksin, tenkit ediyor göreceksin, zalime nasihat ediyor göreceksin. Zalimin yanında yer alırsa o da zalimle beraber cehenneme atılır ve yanar.

Bir müslüman erkek ölüyor, kabre konuluyor. Kabre girer girmez başına bir ateşten topuz vuruluyor, beyni parça parça dağılıyor ve kabrin içi ateş doluyor, duman doluyor.

"—Ey melekler! Ben müslümanım niye beni azaplandırıyorsunuz? Ben müslümanım, *Lâ ilâhe illa'llah* ehliyim, kâfir değilim, müşrik değilim." diye itiraz ediyor.

"—Sen müslümandın ama bir yerden geçiyordun, orada müşrikler bir müslümana ezâ, cefa ediyorlardı, sen zalimlere dur demedin, müslümanın yardımına koşmadın; ceza bundan." diyorlar.

Müslüman cehenneme girer mi? Müslüman kabir azabı görür mü? Müslüman cayır cayır yanar mı? Yanar.

Neden yanar? Vazifelerini yapmadığı için. Yapılacak vazifeler var, o vazifeler mühim vazifeler, onlar yapılmadığı zaman insan sorumlu olur ve hatta bütün toplum sorumlu olur. Bela hepsine umumî gelir; zalime de gelir, zalime ses çıkarmayana da gelir, zalime yardım edene de gelir; "Boşver, aldırma, neme lâzım" diyene

de gelir. Onun için durmamak lâzım, söylemek lâzım.

Müslümanlar cahil oldukları, koyun sürüsü gibi oldukları için bu anlayışa bu terbiyeye erememişler. Eremedikleri için de dünyanın hiçbir yerinde ne yardımlaşabiliyorlar, ne emperyalizmin baskısından kurtulabiliyorlar, ne de zalimlere dur diyebiliyorlar. Böyle gümbürtü gidiyor.

d. Zalim Hükümdara Karşı Hakkı Söylemek

Somali'de Amerikalılar çıkartma yapmış.

Amerikalılar çıkartma yapmadan evvel nasıldı?

Orada yine zalimler vardı, onlar da yine müslümanları eziyordu, öldürüyorlardı. Benim Avustralya'dan tanıdığım Somalililer var, Avustralya'ya kaçmışlar; "Memleketimizde zalim bir idare var, terör estiriyor, biz orada barınamıyoruz." diye sığınma hakkı istemişler. Avustralya da bunları mülteci olarak kabul etmiş. Onlar söylüyorlardı.

"—Somali'nin başında gaddar, zalim insanlar var." diyordu.

Bir vücut ki, kesilen yarayı tedavi edemiyor, ölür. Bir teşkilat, bir toplum ki bir hastalığı tedavi edemiyor; başındaki bir uyuz, uyuşuk, zalim, kendi menfaatlerine aykırı, kötü, istismarcı, rüşvetçi veya menfi bir adamı değiştiremiyor; bunda hayır olmaz.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[156]

---

[156] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.527, no:4344; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.471, no:2174; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1329, no:4011; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.19, no:11159; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.551, no:8543; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.352, no:1101; Hàmidî, *Müsned*, c.2, s.331, no:752; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.247, no:1286; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.358, no:1448; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIII, s.305; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1330, no:4012; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.282, no:8081; Taberânî, *Mu'cemü'l-*Evsat, c.II, s.166, no:1596; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.93, no:7581; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.248, no:1288; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.480, no:3326; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.176; Rûyânî, *Müsned*, c.III, s.337, no:1161; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.370; Ebû Ümâme RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VII, s.161, no:4209; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.314, no:18850; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.435, no:7834; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehàdîsü'l-Muhtâre*, c.III, s.230, no:123; ed-Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ'*, c.I, s.238, no:427; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIV, s.421, no:2939; Tàrık ibn-i Şihab Rh.A'ten.

أَفْضَلُ الْجِهَادِ ، كَلِمَةُ حَقٍّ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ (د. ه. عن أبي سعيد ؛ حم. ه. طب. عن أبي أمامة ؛ ن. عن سمرة ؛ حم. ن. هب. ض. عن طارق مرسلا)

RE. 76/11 (*Efdalü'l-cihâdi kelimetü hakkun inde sultànin câir*) "En faziletli, en üstün, en sevaplı cihad, zalim hükümdarın karşısında takır takır hakkı söylemektir." Ölümden korkmamaktır, hapisten korkmamaktır.

Söylemezsen o zalim zulme devam eder. Söyleyeceksin! Hiç kimse de destek olmayacak. Yüz bulamayacak, yüz bulamaması lâzım.

Emevî hükümdarlarından birisi Medine-i Münevvere'ye gelmiş. İyi, mâşaallah! Medine'ye, Peygamber Efendimiz'in şehrini ziyarete gelmiş; o da bir derece. Sabahleyin tatlı yumuşak yatağından kalkmış;

"—Bir alim bulun getirin de, bana hadis okusun!" demiş.

Beyzademize hadis okuyacak. Yatağından kalkmış, canı hadis istemiş. Elma da isteyebilirdi, başka şey de isteyebilirdi. Bu sefer lütfen hadis dinlemek istemiş. Adamı hemen sabah o vakitte Mescid-i Saadet'e gitmiş, şöyle etrafı dolaşmış bakmış, hiç öyle yakalayacak bir adam yok, alim kimse yok. Fakat bakmış bir köşede bir mübarek zât, etrafında da ilimden anlayan, alimin kadrini kıymetini bilen üç-beş kimse, orada hadis okuyorlar. Ona işaret etmiş "gel" gibilerden.

Adam hiç aldırmamış. Saraydan gelen şaşırmış:

"—Vay be, Allah Allah! Üzerimde saraylı elbisem var; ne mal olduğum belli, kimin adamı olduğum belli. Ben işaret ediyorum da adam yerinden kalkıp gelmiyor. Bu ne biçim iş?" diye düşünmüş, afallamış.

Ötekisi dersine devam ediyor, saraylıymış, kırmızı elbiseliymiş,

---

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.64, no:5511 ve c.XV, s.923, no:43588; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.172, no:457; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.V, s.198, no:3981.

kılıçlıymış, aldırdığı yok. Dersine devam ediyor. Biraz beklemiş, yanına gitmiş;

"—Ben hükümdarın, halifenin adamıyım. Hadis okuyacak bir adam lâzım olmuş kendisine, saraya gel." demiş.

"—O kadar hadis dinlemek istiyorsa, kendisi buraya gelsin." demiş.

"—Ben onun ayağına gideceğime o gelsin." demiş.

Adam bir daha afallamış. Bakmış hiç pervası yok; dersini okutmaya, talebeleri ile ilgilenmeye devam ediyor. Saraya dönmüş, titreyerek;

"—Efendim! Kimseyi bulamadım. Birisini buldum, işaret ettim, işaretime aldırmadı, hayret ettim. Yanına gittim, saraya çağırdım, gelmedi. 'Eğer o kadar hadis okumaya, dinlemeye hevesi varsa gelsin burada dinlesin.' diyor, bir acayip adam." demiş.

Halife çok sinirlenmiş; hemen cellat gönderecek, kafasını kestirecek.

"—Kim bu?" diye sormuş.

"—Efendim! bu filanca adamdır. Bunun kimseye eyvallahı yoktur. Hiç kimseden pervası yoktur." demişler.

Alim böyledir. Alim politikacının oyuncağı değildir. Alim Allah ile ahdetmiştir, hakka uyacak. Kibirlinin kibrini kıracak, hakkı söyleyecek, Allah'ın emrini öğretecek, Allah'ın emrini uygulayacak.

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlemizi kusurlardan kurtarsın. Çok kusurluyuz, pür-hatayız, pür-günahız. Allah günahlarımızı affetsin. Rızasına uygun yaşamayı nasip etsin. Sevdiği huylarla huylandırsın. Sevdiği sıfatlarla sıfatlandırsın. Sevdiği kimselerle dost etsin. Sevdiği yollarda yürütsün. Sevdiği işleri, amelleri işlemeyi nasip eylesin. Huzuruna sevdiği, razı olduğu bir kul olarak varmayı nasip eylesin. Cennetiyle cemaliyle cümlemizi cümlenizi müşerref eylesin.

Fâtiha-yı şerîfe mea'l-besmele!

10. 01. 1993 - İskenderpaşa

19. DUANIN KABUL OLDUĞU VAKİTLER

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden kesiran tayyiben mubareken fihi âlâ külli hâlin ve fi-külli hîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn… Seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا رَمَى الرَّجُلُ جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ وَحَلَقَ رَأْسَهُ فَقَدْ حَلَّ لَهُ كُلُّ شَىْءٍ

إِلاَّ النِّسَاءَ (قط. فى الأفراد عن عائشة)

RE. 49/2 (*İzâ reme'r-raculü cemrete'l-akabeti, ve haleka re'sehû, fekad halle lehû küllü şey'in ille'n-nisâ'.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem cemaat-i müslimîn!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin rahmeti, selâmı, bereketi, ihsanı, ikramı dünyada, ahirette üzerinize olsun… Allah iki cihan saadetine cümlenizi ve cümlemizi sevdiklerimizle beraber nâil, sahip ve mazhar eylesin…

Peygamber SAS Efendimiz'inin mübarek hadîs-i şeriflerini okumak âdeti üzere burada toplanıyoruz. Bu hadîs-i şeriflerin okunmasına başlamadan önce, başta Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri'nin ruh-i pâkine hediye olsun diye, Ravza-i Mutahhara'sına hediye olsun diye, sonra cümle âlinin, ashâbınının, etbâının, ahbâbının ruhlarına ve hâsseten Peygamber Efendimiz'in

halifeleri, mânevî vârisleri, ulema-i muhakkikîn, mürşidîn-i kamilîn ve meşâyih-i vâsılînimizin, turuk-u aliyyemiz sâdâtı, halifeleri ve onlara tâbi tarikat kardeşlerimizin ruhlarına;

Bu beldeleri fethetmiş olan mübarek fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına; cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve içinde oturup ibadet ettiğimiz şu caminin yapılmasına ve ibadette hizmette devam etmesine sebep olanların, yardımcı olanların, destek olanların, az çok para verenlerin, maddî mânevî emek katanların kendilerine ve geçmişlerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerifleri dinlemek için zevkle şevkle, sevap niyetiyle buraya koşup gelen siz kıymetli kardeşlerimizin de ahirete göçmüş olan bütün müslüman geçmişlerinin, sevdiklerinin, analarının, babalarının, dedelerinin, ninelerinin, kardeşlerinin, evlatlarının ruhlarına hediye olsun diye;

Beldemizin medâr-ı iftihârı enbiyânın, sahabenin, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nin ve sâir sàlihlerin ruhlarına hediye olsun diye; sâir mü'minîn-i mü'minât ve müslimîn-i müslimât kardeşlerimize de Rabbimiz lütfuyla keremiyle gayb hazinelerinden nice nice hayırlar, ecirler, sevaplar, mükâfatlar ihsan etsin, cümlesinin ruhları şâd olsun, makamları âlâ olsun, kabirleri cennet bahçesi olsun, dereceleri yüksek olsun diye;

Yaşayan biz mü'minler de ömrümüzü gafletle değil uyanıklıkla, yanlış yollarda değil Cenâb-ı Hakk'ın rızası yolunda, Allahu Teàlâ Hazretlerinin sevdiği şekilde, Ümmet-i Muhammed'e fâideli şekilde geçirelim diye; Rabbimiz'in huzuruna yüzümüz ak alnımız açık varalım, sevdiği razı olduğu kul olarak mükâfatlara erelim, cennetine girelim, cemâlini görelim, Habîbine komşu olalım diye, buyurun bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerif okuyalım, hediye edelim, öyle başlayalım!

…………………………..

a. Büyük Şeytanın Taşlanması

Okuduğumuz hadîs-i şerifler Gümüşhâneli Hocamız Hazretlerinin toplamış olduğu Râmûzü'l-Ehâdîs isimli hadis kitabının 49. sayfasındadır. Bütün nüshalarda sayfa numaraları aynıdır. İkinci hadîs-i şerif:

Hz. Âişe Anamız, mü'minlerin annesi, başımızın tâcı, Peygamber Efendimiz'in mübarek zevcesi, alim, fakih, zâhid Âişe Vâlidemiz rivayet etmiş ki, Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuş:[157]

إِذَا رَمَى الرَّجُلُ جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ وَحَلَقَ رَأْسَهُ فَقَدْ حَلَّ لَهُ كُلُّ شَيْءٍ

إِلاَّ النِّسَاءَ (قط. فى الأفراد عن عائشة)

RE. 49/2 (*İzâ reme'r-raculü cemrete'l-akabeti, ve haleka re'sehû, fekad halle lehû küllü şey'in ille'n-nisâ'.*)

(*İzâ reme'r-raculü cemrete'l-akabeti*) "Hac yapan kişi Akabe cemresini attı mı..." Bayramın birinci günü büyük şeytan taşlamaya, "Akabe cemresi" derler. Çünkü yerin adı Akabe'dir.

"—Büyük şeytanı taşladı mı, sonra saçını da tıraş etti mi, her şey helâl olur. "

Hacı olduğu için, ihrama girmiş olduğu için yapmaması gereken

---

157 Dâra Kutnî, *Efrâd*, c.%, s.554, no:6385; Hz. Aişe RA'dan. *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.208, no:2056.

koku sürünmek vs. vs. gibi yasaklar meşrulaşır, hepsi serbest hale gelir. Sadece hanımının helal olması olmaz. Hanımının serbest olması farz tavafı yaptıktan sonradır. Ondan başka her şey serbest olur. Ve ihramını çıkartabilir. Normal elbiseleri giyebilir. Çünkü dikişli elbise giymesinde mahzur kalmaz. Ancak farz tavafı yaptıktan sonra, hanımı kendisine serbest olur. Onun için buna "*birinci tahallül*" derler; helal olmaya ilk adım, ilk helal olma… İkinci asıl helal olma farz tavafını yaptıktan sonradır.

Hz. Âişe Validemizle ilgili dün akşam İlksav'daki *Tabakâtu's-Sùfiyye* kitabımızı okurken, orada dipnotu okuduk. Mübarek Validemiz, çünkü Peygamber Efendimiz'in hanımları müslümanların anneleridir.

Öyle âbid, öyle zâhid ki. (*Kâne tesûmü'd-dehr*) "Bütün sene oruç tutarmış. Oruç tutmamak gereken bayram günleri hariç, sâir her zaman oruçlu. İbadetinde, taatinde… Çok bilgiliymiş, çok görgülüymüş, çok tecrübeliymiş, hafızası çok kuvvetliymiş. Hadis bilgisi iyiymiş, fıkıh bilgisi iyiymiş, tefsir bilgisi çok iyiymiş, tıp bilgisi çok iyiymiş. Mübarek...

Hatta yeğeni Urve Rh.A. sormuş ki;

"—Teyzeciğim, senin hadis bilmeni garipsemiyorum, Peygamber Efendimiz'in zevcesisin, elbet bileceksin. Kur'ân-ı Kerîm bilmeni garipsemiyorum, elbet bileceksin. Ama bu tıbbı nereden öğrendin?" demiş.

Tıbbı da doktor gibi bilirmiş mübarek…

Dün akşam arkadaşlarıma ben bir şey söyledim, birkaç yerde de bunu söyledim. Burada, kalabalıkta da söyleyeyim.

Peygamber Efendimiz'in zevceleri bizim annelerimiz.

Hz. Âişe de bizim neyimiz? Annemiz.

O zaman Arapça neyimiz oluyor? Anadilimiz oluyor.

Onun için Arapça'yı öğrenin!

Hoca tercüme edecek de anlayacağım. Taşıma su ile değirmenin çarkı dönmez. Annenizin dili olan Arapça'yı öğrenin. Tıkır tıkır anlayın, konuşun. Bu kitaplar kütüphanelerde boynu bükük kalmasın. Kur'ân-ı Kerîmler duvarlarda cüz keselerinin içinde boynu bükük kalmasın. Okuyup *hamdü lillâhi rabbi'l-àlemîn*) ne demek, (*Sübhana'llah*) ne demek, anlayın. Okuduğunuz zaman

mânasını bilin. Ayet-i kerîmeleri okuduğu zaman insan nasıl, ne hâle gelir.

Yaygınlaşsın diye bu nükteyi söylüyorum, güzel bir şey.

Bunu ilk önce Hamidullah bey söylemiş. Duyunca ben çok sevindim. Bizim Ali Rıza Temel kardeşimiz nakletmişti. Güzel bir nükte yakalamış.

Madem hanımları bizim annelerimiz, o halde Arapça da anadilimiz. Yabancı dil değil, anadilini öğrenmek. Onun için her müslüman Kur'an dilini öğrensin. Anasının dilini öğrensin.

Anasıyla, Hz. Âişe Vâlidemizle cennette nasıl konuşacak?

"—Ehlen ve sehlen, merhaben biküm!" diyecek, "Keyfe hâlüke?" diyecek; torun anasıyla konuşamayacak. Öyle şey olur mu?

Arapça'yı öğrenelim. İnşaallah bugünden tezi yok, bizim arkadaşlarımız burada da kurs başlatsın. Halka kolay kolay, basit basit; "Bak bu Arapça şu demektir, şöyle olur, böyle olur. . ." yavaş yavaş şu kabuğu kıralım, civciv artık dışarı çıksın, büyüsün, yumurtanın içinde kapalı kalmasın inşaallah… Veya "civciv" demeyelim de "kartal" diyelim. Kartal yumurtasını kıracak, büyüyecek, uçacak; kartal olacak.

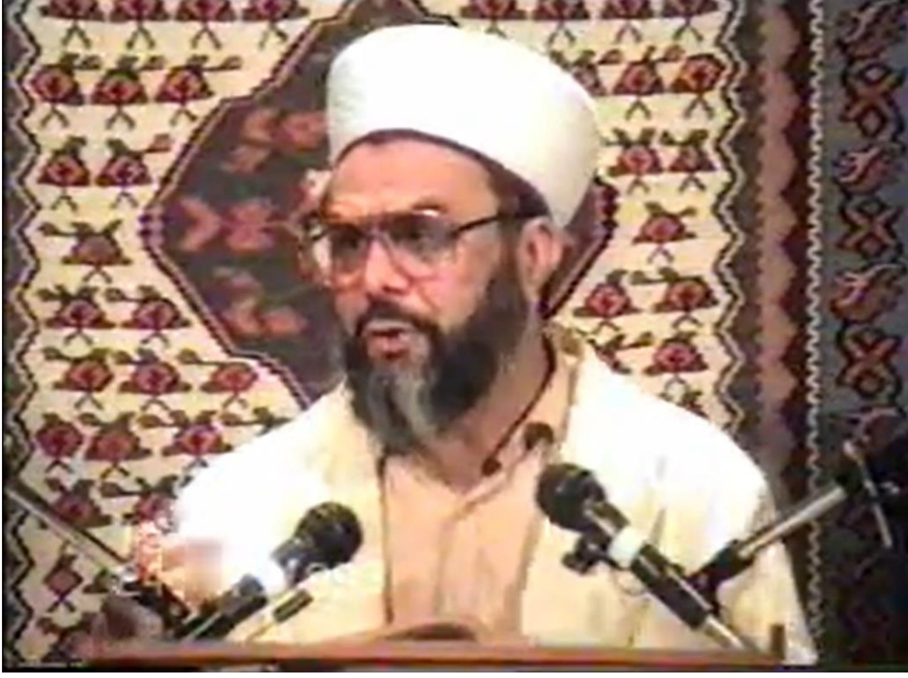
Haccın farzlarından birisi ihramdır, birisi vakfedir. Arafat'ta bulunacak. Arafat'ta bulunamazsa hacı olamaz. İhram yapamazsa hacı olamaz. Bunlar haccın farzları...

Mikat mahalline girmeden evvel hacı ihrama girecek, ihramlanacak, ihram haline yani olağanüstü hale girecek. Olağanüstü halin çeşitli şartları var; koku sürünmeyecek, hanımına yanaşmayacak, dikişli elbise giymeyecek vs. vs. Onlardan bir şartı da dikişli elbise giymemek olduğundan altına bir peştemal, üstüne bir peştemal; iki parça örtü ile örtünecek. Dikişli elbise yok.

Neden?

Orası böbürlenme, fiyaka satma yeri değil. Orada Allah'ın huzurunda ibadet edeceksin. Boynun bükük, fukarâ kıyafeti ile yürü bakalım. Kefen gibi beyazlara sarınmış çık bakalım Allah'ın huzuruna, mahşer gününü hatırla bakalım. Boynunu bir bük; saçın başın dağınık, üstün başın tozlu topraklı:

"—İşte kapına geldim yâ Rabbi! Ben ettim, sen etme. Ben günah

işledim, isyan eyledim; sen ihsan eyle, affet yâ Rabbi!" diye yalvaracak, kendisini acındıracak.

"Orası süslenme yeri değildir; tevazu ve mahviyet yeridir." demişler. Onun için dikişli ayakkabı giyemez, üstü kapalı, topuklu, çizmeli mest ve saire giyemez. Terlik giyecek, ayağının üstü açık olacak. Dikişli elbise giyemez; bir peştemal, bir üstlük giyecek.

Bu hal mikat hududuna girmeden evvel başlayacak, bu işler bitinceye kadar devam edecek, günlerce o halde duracak.

İşte o hâlin bitmesi…

Hacı Arafat'a gitti. Arafat'ta akşama kadar vakfeyi yaptılar. Yola çıktılar, Müzdelife'ye geldiler. Müzdelife'de sabah namazına kadar beklediler. Sabah namazını kıldılar. Orada da dualar ettiler, Müzdelife vakfesini yaptılar. Kurban kesme yeri, mahalli olan Mina'ya geldiler. Mina'da ilk gün en büyük şeytana yedi taş atılacak.

Şehre yakın taraftaki yere büyük şeytan diyoruz; yani "büyük şeytanın olduğu yer" demek istiyoruz. Araplar oraya *Cemretü'l-*

Akabe derler. Mevkinin adı *Akabe* mevkiidir. Akabe, "eşik" demek. Yani "iki dağın arasında bel" demek, "eşik, geçit yeri" demek. Mina vadisi orada bitiyor. Orada biraz yükselirmiş, dağ geçirilirmiş, öbür tarafa öyle gelinirmiş. Araplar şimdi dağ falan tanımamışlar, sokmuşlar büyük iş makinelerini, dağları kaşar peyniri gibi sıra sıra kesmişler. Ondan sonra ne Akabesi kalmış, ne eşiği kalmış, ne gediği kalmış; dümdüz öbür tarafa doğru düzlemişler. Ama yeri Akabe.

İlk gün gelecek, orada Akabe'de en büyük şeytanı taşlayacak. Sembolik bir hareket; nice hikmetler var. Orada yedi taş atacak.

بسم الله والله أ كبر ، رغما للشيطان وحذبه ، رضا للرحمن

(*Bi'smil'lâhi allahu ekber, rağmen li'ş-şeytâni ve hizbihî; rıdan li'r-rahmâni*) diyerek taşlamasını yapacak, tamam. Gitti orada tıraş da oldu, tamam. Eğer kıran haccı ve temettü haccı yapmışsa gidecek kurbanını kesecek, ondan sonra tıraş olacak.

"—Taş, baş, tıraş..." diyorlar; sıralama böyle. Önce taş atacak, sonra kurban kesecek, sonra tıraş olacak. Sırası da bize göre vâcib. Sırasına uymazsa o zaman cezalı duruma düşer. Bu sıraya dikkat edecek. Taşı atacak, gidecek kurbanı kesecek, tıraş olacak, ihramdan çıkacak. Yani ihramın birinci kısmı, devresi tamam olmuştur.

Eğer sadece hac yapmışsa, ifrad haccı yapmışsa, o zaman şeytanı taşladıktan sonra tıraş olur. Zaten onun için kurban meselesi yok. Ondan sonra dikişli elbise giyebilir, koku sürünebilir, taranabilir, donanabilir. Hepsi tamam; yalnız farz tavafını yapıncaya kadar hanımı helâl olmaz. Asıl helal olma durumu farz tavaftan sonra. Efendimiz burada onu anlatıyor.

Bu izahattan sonra bir daha okuyalım:

(*İzâ reme'r-raculü cemrete'l-akabeti*) "Kişi Akabe'de cemresini attı mı..." *Cemre*, taş demek.

"Büyük şeytanı taşlamasını yaptı mı, (*ve haleka re'sehû*) saçını da tıraşladı mı, (*halle lehû küllü şey'in*) her şey ona helal olur. Yasak olan, hac dolayısıyla yapmaması gereken, memnû olan her şey onun için serbestleşir. (*İlle'n-nisâ'*) "Kadınlar hariç. "

“Kadınlar hariç hepsi helâl olur.” diyor.

Bilinsin diye. Hac yapanlar bunları bilemezlerse, cezalı duruma düşerler, kurban kesmeleri gerekir. Cezanın büyüklüğüne göre çeşitli cezaları vardır. Bunları güzelce öğrenmek lazım!

Halaka demek, “tıraş etmek” demek.

Arapça’da ha harfi üç tanedir. Ha vardır, halaka’daki gibi, noktasız ha. Noktasız ama göbekli, küplü; aşağısı “küplü” derler. Küp gibi göbeği var. Bir de *hı* vardır. Ondan sonra iki gözlü *he* vardır. *Heleke* dersen, “mahvoldu, helâk oldu” demek. *Haleka* dersen, “saçını tıraş etti” demek. *Khaleka* dersen, khı ile hırıltılı söylersen, “yarattı” demek.

İnsan bu harfler arasındaki farkı bilmezse, bir kelimeyi okuduğu zaman çok yanlışlıklar çıkabilir. Dikkat etmek lazım. Onun için Kur’an öğrenecek insanın da harflerin ne cins olduğunu, ne mânaya geldiğini bilmesi gerekiyor.

Haleka, “tıraş etmek” demek. *Hallâk*, “berber” demek; mesleği, çok tıraş ettiğinden hallâk derler. *Khallâk* olursa, khı ile olursa, o da “yaratan” demek. Allah-u Teàlâ Hazretleri her şeyi yaratıyor. Bunlara dikkat etmek lazım.

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ . مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ (الفلق:١-٢)

(*Kul eùzü bi-rabbi’l-felak. Min şerri mâ khalak*) [De ki: Ben ağaran sabahın Rabbine sığınırım. Yarattığı şeylerin şerrinden…] (Felak, 113/1-2)

Khalak, hı ile mesela… İşte bunları öğreneceksiniz. Ananızın dilini, anne dilini öğrendiğiniz zaman bunları öğreneceksiniz. Öğrenmek de lazım. Tatlı…

Sonra, bakın Arapça konuşan dünya üzerinde kocaman bir âlem var. Nereleri var?

Bir kere bütün Afrika’nın -haritanın- yukarısı hep Arapça konuşur. Hepsi Arapça konuşur. Tunus, Cezayir, Fas, Mısır, Libya, Sudan, şurası burası… Aşağı doğru da artık Somali… Şimdi Amerikalılar’ın çıkartma yaptığı Somali, fasih güzel Arapça konuşur. Daha başka nereleri varsa… Çizginin de aşağı tarafına doğru… Afrika’da Arapça ile anlaşırsınız. Irak, Ortadoğu, Suudi Arabistan, daha doğuya doğru İran’ın bazı kısımları ve müslüman

oldukları için Pakistan, Hindistan, Bangladeş'deki insanlar hepsi Arapça konuşur.

Arapça öğrendiğiniz zaman dünyanın çok büyük bir zümresinin, büyük bir kalabalığın bildiği bir lisanı öğrenmiş olursusunuz. Bu işte inat etmek lazım!

İngilizler kendi dillerini dünyaya kabul ettirmek için milyarları döküyorlar. Milyarları döküyor ama buradan da yine milyarları alıyor. Kitaplar İngilizce basılıyor, herkes İngilizce lugat alıyor, onların neşriyatlarını takip ediyor. Bir dilin öğrenenlerinin çok olması o dile çok avantajlar sağlıyor. Hem o ülke gelişiyor.

Onun için Arapça'yı iyi öğrenmemiz lazım. Buna da inat etmemiz lazım. Hem de bu kütüphanelerdeki kitaplar; "Tamam, Türkiye'deki müslümanlar yine Arapça öğrenmeye başladılar; bizi okuyacaklar, anlayacaklar!" diye, hepsi sevincinden bayram ederler.

b. Ok Avı Yaralarsa Eti Yenir

Üçüncü hadîs-i şerife geçelim:

إذا رَمَيْتَ بالمِعْرَاضِ الصَّيْدَ فَخَرَقَ فَكُلْهُ وَإِنْ أَصَابَهُ بِعَرْضِهِ فَلَا
تَأْكُلْهُ فَإِنَّهُ وَقِيذٌ (حم. م. د. ت. ه. عن عدى بن حاتم)

RE. 49/3 (*İzâ rameyte bi'l-mi'râdi's-sayd, feharaka, fekülhü; ve in esâbehû bi-ardıhî, felâ te'külhü, feinnehû vakîzun.*)

Bu avlanmakla ilgili bir hadîs-i şerif. Zamanımızda önemi, şartları değişti. Çünkü şimdi ok kullanılmıyor.

Burada Peygamber SAS Efendimiz diyor ki;

(*İzâ rameyte bi'l-mi'râdi's-sayd, feharaka*) "Ava ok attığın zaman avı parçalarsa, hayvanın bir yerini yırtarsa, kanarsa, saplanırsa; (*fekülhü*) o zaman ye!"

Yatırıp da koyun gibi kesemedi hayvanı ama, o av oku ile vurmak ve yarasından kanın akması, kesmesi, onu parçalaması, o kurban yerine geçer. Rabbü'l-âlemin avcılığın İslâm'da hükmünü böyle vermiş, böyle bir duruma müsaade etmiş. Ok isabet edip

derisini parçalar, kan akarsa, av yenilebilir.

Ama ok döndü, ‘tak’ diye çarptı, hayvan ‘küt’ diye düştü; hiçbir yerinde bir şey yok. Öldü ama bu yenmez. Öldü ama bir yerinden kanı akmadı. Bu mevkûzedir. Yani darbe ile ölmüş leş gibi sayılır, o yenilmez. Murdar olmuş oluyor. Kesilerek olmadığı için “murdar” diyelim, o durumda oluyor.

Mesela seyahat acenteleri biletlerinde, ikram ettikleri yemekler için yazıyorlar;

“—Bu içindeki et domuz eti değildir.”

Yetmez ki, kâfi değil. Müslüman domuz eti yemez, doğru. İçindeki şeyin domuz eti olmaması lazım. Ama sığır eti, koyun eti bile olsa hayvanın kesilmesi lazım, etin öyle olması lazım.

Kesilmeden hayvanın kafasına bir tokmak vurdular, sersemledi, ‘küt’ gitti, soydular etini yemek pişirdiler. Yenir mi? Yenmez, murdar olur.

Yenmesi için kanın akması lazım! Dinimizin hükmü böyle.

Bizim arkadaşlardan birisi Amerika’ya gittiği zaman ikram etmişler, bu izahatı verince adamların gözleri açılmış;

“—Yahu hakikaten böyle mi?”

“—Evet, böyle; İslâm’ın hükmü bu. “

“—Allah Allah!” demişler, şaşırmışlar. Demişler ki:

“—Yahu biz şimdi bilimsel araştırmalarda yeni anladık, hayvanın kesilmeyip kanı içinde kaldı mı kan bozuluyor, et murdarlaşıyor, pis oluyor. Bilimsel bakımdan biz bunu düşünmeye başladık. Hayvana bir tokmak vuruyoruz, ondan sonra kesiyoruz, kasapta satıyoruz ama murdar oluyor.” diye şimdi şimdi, yeni yeni ilmî araştırmalarla ayıkmaya başlamışlar.

1400 yıl önceden dinimiz “Kesilecek!” diyor. Kesilmeden öldü mü aynı hayvan; ok saplanır kanı akarsa helal, ok ters dönüp ‘küt’ vurup da öldürürse haram. Allah’ın hükmü. Allah’ın hükmüne uyacağız]. Ama:

قُلْ إِنَّ اللّٰهَ لاَ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ (الأعراف:٢٨)

(*Kul inna’llàhe lâ ye’muru bi’l-fahşâ*) “Ey Rasûlüm! Onlara de

ki: Allah kötü şey emretmez!" (A'raf, 7/28)

Emrettiği her şeyde bir güzellik vardır. Yasakladığı her şeyde de incelenirse bir çirkinlik vardır.

Domuz etinde çeşitli hastalıklar var. Ben Almanya'ya gittiğim zaman arkadaş;

"—Hocam, televizyonda doktorun birisi domuz etinin fenalıkları üzerine, domuz eti aleyhine burada bir haftadır program yapıyor." dedi.

Almanya'da, hıristiyan ülkesinde…

Bizim dinimiz yasaklamış. Hiç mikroskopluk araştırmalar ve saire yokken "yasak" demiş, "Hayvan kesilip de kanı akıtılmazsa olmaz." demiş, işi bitirmiş. Emrinde hikmet var, yasaklamasında hikmet var.

İçkiyi yasaklamış; şimdi trafik polisi de yasaklıyor:

"—Sakın ha! Araba kullanırken içmeyin!" diyor.

Adam içiyor. Polis görmez diye içiyor. Ne oluyor?

Boğaz köprüsünden aşağı uçuyor, ne olacak. Ya da direğe çarpıyor ya da arabası parça parça oluyor, karısı ile çoluk çocuğu ile hadi bakalım… Eğlenceden geliyorlar, Boğazın sularına yuvarlanıp gidiyor.

Neden? İçki içti.

Allah "İçki içmeyin!" demişti. Tutsaydın ya! Niye emrine âsi oldun?

Allah bir şeyi yasaklamışsa güzeldir, sebebi vardır. Bir şeyi emretmişse faydası vardır. Bunu böyle bileceğiz.

"—Allah bir şeyi emretmiş ama dur ben inceleyeyim, mantığıma uyarsa kabul ederim, uymazsa kabul etmem!"

Böyle şeyi de Allah sevmez.

Müslüman olmak ne demek?

"—Allah'a teslim olmak" demek. Ben sana teslim oldum yâ Rabbi! Ne dersen baş üstüne yâ Rabbi! Emrin fermanın başım gözüm üstüne yâ Rabbi!" demek.

Esleme ne demek? *Esleme* fiili, insanın kendisini Allah'a teslim etmesi demek.

Eslemtü. "Ben İslâm oldum." demek. Ne demek?

"—Ben sana kendimi teslim ettim yâ Rabbi! Sana teslim oldum. Ne buyurursan tamam, bekliyorum, ne dersen öyle yapacağım.

İster kes, ister as, ister sat, ister tut, ister sev, ne yaparsan yap... Tabii sevmeni istiyoruz yâ Rabbi!" deriz.

Teslim olmak... Biz Allah'ın emrine teslim olmuşuz, buyruğu başımızın tâcıdır, yasaklarından kaçınırız. Helâllerini yaparız, haramlarını yapmayız.

Pekiyi niye Allah bazı şeyleri haram etmiş?

وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ (الأعراف:١٥٧)

(*Ve yuharrimu aleyhimü'l-habâis*) "Allah onlara habis şeyleri, kötü şeyleri yasaklamıştır." (A'raf, 7/157)

İçkiyi yasaklamıştır; çünkü içki içti mi, adam mayhoşlaşıyor. Direğe sarılıyor, duvarla konuşuyor, yalpalıyor, otomobilin altına gidiyor, midesi bulanıyor, kusuyor, çamurlara düşüyor, üstü başı perişan oluyor, rezil oluyor. Ölebilir, çatlayabilir. Karaciğeri siroz oluyor. Allah ondan yasaklamış. Her şeyin hikmeti var.

c. Üç Gün Sonra Bulunan Av

Üçüncü hadisimize, sayfanın dördüncü hadisine gelelim. Yine o da avlanmakla ilgili. Ebû Sa'lebe'den rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[158]

إِذَا رَمَيْتَ بِسَهْمِكَ وَغَابَ ثَلاَثَةَ أَيَّامٍ ، وَأَدْرَكْتَهُ فَكُلْهُ مَا لَمْ يُنْتِنْ

(حم. م. عن أبى ثعلبة)

RE. 49/4 (*İzâ rameyte sehmeke, ve gàbe selâsete eyyâmin, ve edrektehû fekül, mâ lem yüntin.*)

Okunu attığın zaman hayvanı çalıların arasında aradın bulamadın. Bazen öyle oluyormuş. Ben hiç avlanmadım ama...

---

158 Müslim, <u>Sahîh</u>, c.X, s.67, no:3569; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VIII, s.44, no:2477; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.194, no:17779; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.295, no:93; Ebû Avâne, *Müsned*, c.5, s.14, no:7589; Tahâv3i, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IX, s.19, no:3390; Ebû Sa'lebe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.234, no:25804; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.209, no:2060.

Bazen insan avladığı hayvanı, oraya buraya düşüyor, bulamıyor. Vurdu ama bulamadı. Onun için köpek tutuyorlar ya; gidiyor, kokluyor, ağzıyla alıp getiriyor. O da câiz. İslâm'da köpek kullanmak da câiz. Onu salarken "*Bi'smi'llâhi allàhu ekber*" diyecek. O da yemeyip ağzıyla tutup getirirse, taşıyıcılık yaparsa olur. Parçalarsa, olmaz!

O gün bulamadın, daha sonra buldun; ne olacak?

Üç gün içinde bulduğun zaman, kokmamışsa av yenir. Hava soğuktur, kar vardır, kış vardır, kokmamıştır; yenir. Kokmuşsa yenmez. Kokmuş et de murdar oluyor. Tabii doktorlar, yenmez diyorlar. Çünkü et kokmuş, mikroplanmış artık…

d. Zina Edenin İmanı

Ebû Hüreyre RA'dan tehlikeli bir manzaranın anlatılması var. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[159]

إِذَا زَنَى العَبْدُ ، خَرَجَ مِنْهُ الإِيمَانُ ، فَكَانَ عَلَى رَأسِهِ كَالظُّلَّةِ ؛

فَإِذَا أَقْلَعَ ، رَجَعَ إليه (د. ك. عن أبي هريرة)

RE. 49/5 (*İzâ zene'l-abdü, harace minhü'l-îmânu, fekâne alâ re'sihî ke'z-zulleti; feizâ aklea, racea ileyhi'l-îmânu.*)

Muhterem kardeşlerim!

(*İzâ zene'l-abdü*) "Bir kul zina etti mi, (*harace minhü'l-îmânü*) İman ondan çıkar gider. İman kalbinde kalmaz. (*Fekâne alâ re'sihî ke'z-zulleti*) Başında bulut gibi durur."

İmanı dışarıda durur. Çünkü zina ediyor, günah işliyor. başında durur. (*Feizâ aklea racea ileyhi'l-îmânu*) "O günahtan kendini çekince, iman döner. "

Ama bu geldi, gitti oyuncak değil. Haramı işlerken iman

---

159 Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.212, no:2549; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s.300, no:4070; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.72, no:56; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.293, no:1152; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.314, no:1299; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.91, no:243; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.217, no:2076.

gönülde durmuyor. Harama hiç yanaşmamak lazım. Çıkan iman dönmeyiverirse, kuş kafesten uçtu, bir daha girmezse insan imansız gider, Allah korusun! Her haram böyledir. Haram işlerken, iman o haram işleyenin yanında durmuyor, çıkıp gidiyor. Sonra özür dileyince, dönünce geliyor.

Allah insanı âsi, günahkâr, şeytana uyan, kanan, aldanan insan durumuna düşürmesin... En iyisi Rabbimiz bizi hiç hatalara, günahlara bulaşmadan, edebiyle, ahlâkıyla, hâlis, muhlis, temiz, pak, dürüst insan olarak yaşatsın... Yüzümüzü iki cihanda ak eylesin.

Günahlar nedir? Yüz karalığıdır.

Günahlar nedir? Zehirdir.

Günahlar nedir? İnsana ardır, utançtır. Ahirette başının belasıdır. Cehenneme düşmesinin sebebidir. Cayır cayır yanmasının sebebidir.

Allah bizi haramlara, günahlara yanaştırmasın…

Hocamız ders tarif ederken derdi ki;

"—Haram olan yola ayağını bile atma! Öbür tarafında haram varsa ayağını bile atma o yola! Dönüp girme bile o yola!"

Çünkü yaklaştın mı şeytan kandırır. Şeytan aldatmasını ve günahları süslemeyi çok iyi bilir. Görmüyor musun lunaparkların ışıklarını; gazinoların, barların, pavyonların reklamlarını, ışıl ışıl çekiciliğini?

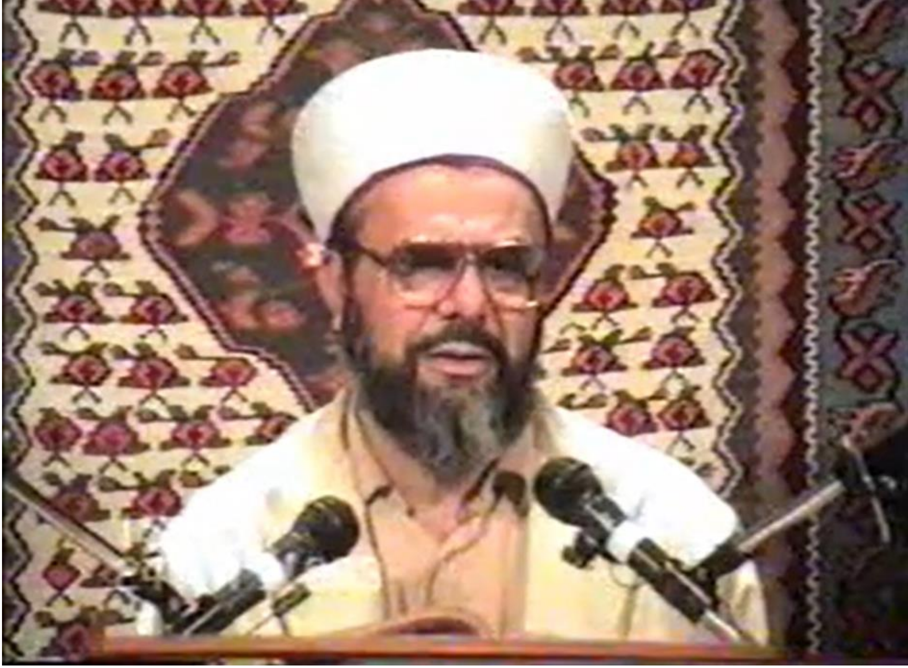
Neden? İnsanı kandırmak için.

Günah, çalgılar, türküler... Gazinonun sesini buradan açıyor, ta dağın yamacındaki öbür mahalledeki insan namaz kılacak, rahatsız oluyor. Camide namaz kılacağız, gazinonun sesinden insan rekâtı şaşırıyor.

Neden? Bangır bangır bağırıyor ki zavallılar sese tutulsunlar, cezbolsunlar, gelsinler. Avlamak için...

Günahlar tatlıdır ama; "Güle güle günah işleyen, ağlaya ağlaya cezasını çeker." demişler. Günahlara yanaşmamak esastır. Takvâ ehli olmak esastır.

Hele hele dervişin en büyük sermayesi takvâdır. Kur'ân-ı Kerîm'le sabit. Allah CC. âyet-i kerîmesinde ne buyuruyor?

وَلِبَاسُ التَّقْوٰى ذٰلِكَ خَيْرٌ (الأعراف:٢٦)

(*Ve libâsü't-takvâ zâlike hayr*) [Takvâ elbisesi ise daha hayırlıdır.] (A'raf, 7/26) Takvâya insanın sarılması, bürünmesi, takvâya sahip olması lâzım!..

وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى (البقرة:١٩٧)

(*Ve tezevvedû*) "Azıklanın, yol azığı hazırlayın! (*Feinne hayra'z-zâd et-takvâ*) Ahiret yolculuğunda azıkların en hayırlısı takvâdır." (Bakara, 2/197)

Takvâ, mü'minin en önemli vasfıdır.

Dervişin, has müslümanın en önemli vasfı nedir? Takvâdır.

Takvâ ne demek? Haramdan, günahtan sakınmak. Harama günaha karşı müteyakkız olmak, yanaşmamak, bulaşmamak.

Sabahleyin kitapta bir mübarek zâtın hayatını okudum. Komutandan izin istemiş. Savaşçı, mücahid…

"—Bir günlüğüne evime gideyim." demiş.

Ondan sonra yolda bir camiye girmiş. Birisiyle karşılaşmış. Sabaha kadar ibadet etmiş. Ondan sonra kışlaya dönecek, arkadaşı demiş ki;

"—Ya evine gidecektin, gitmedin. Evine git de öyle gel. Artık komutandan izin aldın. "

"—Hayır! Ben komutandan bir günlük izin istedim. Bir gün dedi. Dönmem lazım. "

Sözüne sâdık.

"—Ben ahdimden, verdiğim sözden dönmem." demiş.

Derviş de tarikate girerken söz veriyor; itaat edecek, günaha dalmayacak, takvâ ehli olacak. Onlara uyması lazım. Haramlardan, günahlardan sakınması lazım. Gözünü harama çevirmeyecek. Haram lokma yemeyecek. Elini harama uzatmayacak. Ayağıyla yasak, haram yere gitmeyecek. Eğlence yerine, gazinoya, günah haram yerine, kumar içki yerine, meyhaneye gitmeyecek. Sakınacak, çekinecek. Yediği lokmanın helal olmasına, yaptığı işin sevap olmasına, günah olmamasına dikkat edecek. Bu çok önemli.

e. Duaların Kabul Olduğu Zaman

Hz. Ali Efendimiz'in rivayet ettiği bir hadîs-i şerif.

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:[160]

إِذَا زَالَتِ الأَفْيَاءُ ، وَرَاحَتِ الأَرْوَاحُ ، فَاطْلُبُوا إِلَى اللهِ حَوَائِجَكُمْ ، فَإِنَّهَا سَاعَةُ الأَوَّابِينَ ، وَإِنَّهُ كَانَ لِلأَوَّابِينَ غَفُوراً (هب. عن على)

(*İzâ zâleti'l-efyâu, ve râhati'l-ervâhu, fa'tlubû ila'llâhi havâiceküm; feinnehâ sâatü'l-evvâbîne, ve innehû kâne li'l-evvâbîne*

[160] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.123, no:3073; Hz. Ali RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.103, no:3348; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.212. no:2067.

gafûrâ)

(*İzâ zâleti'l-efyâu*) "Gölgeler istikâmet değiştirip zâil olunca, kayınca; (*ve râhati'l-ervâhu*) rüzgârlar da esince, serinlik çöküp esinti başlayınca; (*fa'tlubû ila'llàhi havâiceküm*) Allah'tan dileklerinizi, ihtiyacınız olan şeyleri, isteklerinizi isteyin! Hâcetlerinizi Allah'tan dileyin!"

(*Feinnehâ sâatü'l-evvâbîne*) "Çünkü o saat Allah'a dönen evvâb kulların, evvâbînin saatidir. (*Ve innehû kâne li'l-evvâbîne gafûrâ*) Çünkü o evvâb kullara mağfiret ile muamele eder, onlara çok mağfiret edicidir." buyurdu.

Gölgenin kaydığı ve rüzgârların estiği zaman hangi zamandır?

Kitapta, "sabah ile öğlenin arasındaki vakit, duha saati" diye yazılmış. İkindiden sonraki saat de olur. Sabah güneşin doğmasından sonra günün başlaması vakti ile, akşamın güneşin batmasından önceki zamanlar çok kıymetlidir.

Onun için, Peygamber Efendimiz sabah namazından sonra otururdu, güneş doğup duha vakti, işrak vakti gelinceye kadar ibadetle meşgul olurdu. İkindi vaktinden sonra da akşama kadar, gölgeler kayıp kaybolduğu, güneş batıncaya kadar, bir gün bitiyor; o zaman da çok sevaplı, kıymetli vakitlerdir. "O vakitlerde Allah'tan dilek dilemek, isteklerini istemek lazım! Çünkü o evvâbların saatidir. Allah evvâb kullarına mükâfatlar veriyor." diye bildiriyor.

Demek ki bu vakitlerin kıymetini bilmeli!

Abdullah ibn-i Mübarek Efendimiz'in hayatını okudum. Günün bazı saatlerini zikrullaha, ibadete ayırmış; kimseyi kabul etmemiş. Dünya yıkılsa umurunda değil. O saatleri de hiçbir şeyle değişmezmiş, ibadet edermiş.

İnsan o saatleri seçmeli, o saatleri ibadete tahsis etmeli, öbür vakitlerinde günlük işlerini yapmalı.

Sabahın başladığı, güneşin doğmasına kadar geçen, işrak vaktine kadar olan zaman, bir… Ondan sonra akşamın olmasından evvelki zaman, iki… Bir de gecenin sonunda, artık imsak vaktinin yaklaştığı sahur zamanları, üç…

Bunlar duaların çok kabul olduğu, göğün kapılarının açıldığı... Hele geceleyin o sahur vakti, yani teheccüd namazı kılınan zaman, o vakit göğün kapılarının açıldığı; "Yok mu benden bir şey isteyen;

haydi istesin, istediğini vereceğim!" diye Allah'ın kullarına mânevî bakımdan seslenip durduğu zamandır.

Bu vakitlerin kıymetini bilip ibadet edenler mükâfatları kazanırlar.

Pazara çıkanlar küfelerini, heybelerini doldururlar, kazançlı dönerler. Pazardan haberi olmayıp horul horul uyuyanlar; pazar biter, alan alır, satan satar, mallar biter, çöpler kalır; güneş doğduktan sonra kalkar ki pazar yeri çöplüğe dönmüş. Her şey bitti, bir şey kalmadı. Lahana istesen yok, pırasa istesen yok, havuç istesen yok. Domateslerin çürüklerini yere dökmüşler. Orası çöplük olmuş. Artık onları toplasan; sığıra ver, yesin. Asıl pazar zamanında gidecektin ki o meyvelerin tatlısını, tazesini bulacaktın.

İbadet zamanı da öyle. Geceleyin kalk, sahur vaktinde abdestini al, ibadet et; göğün kapıları açık, Allah'tan istediğini iste! Allah sesleniyor zaten:

"—Hadi bir şey isteyin, istediğinizi vereceğim!"

Herkes uyuyor. Uyumayan, isteyen mükâfatı kazanıyor.

Sabahleyin de öyle. Camiye gelecek, namazı kılacak, güneş doğup biraz işrak vaktine kadar bekleyecek. Akşamleyin de camiye biraz erken gidip akşamdan evvel dua edecek, isteyecek.

Hatta Abdül'aziz Bekkine Hocamız... Tabii dua ediyor, mükâfatını görüyor. Bir yakınına demiş ki:

"—Galiba bu akşam vakti sabahtan daha kârlı..."

Sabah da çok kârlı ama akşam vaktini methetmiş.

Allah o zamana neden çok mükâfat koymuş?

Herkesin tam işinde gücünde olduğu zamandır. İşini gücünü bitir mübarek. Bu da bir iş. Bu da kulluk işi. Burada çok sevap var, çok kazanç var. İkindiden evvel işini bitir, akşamdan evvel camiye gel.

Ne olur mübarek? Allah'ın evinde rahat mı edemedin? Saray mı güzel, burası mı güzel? Allah'ın evinde biraz akşam vaktine kadar ibadet et, sevapları kazan.

Allah nasib etsin... Tabii insan biliyor da yapamıyor. Meselâ ben söylüyorum, her zaman yapabiliyor muyum? Bazen başımı kaşıyamıyorum, ayakkabımı bağlayamıyorum. İşin çokluğundan kendimizi kaptırmışız, bir telaştır gidiyor.

“—Ne oluyor ya?!” diyebilelim; biraz efe olalım, biraz kabadayı olalım. Kendi kendimize, başkasına değil… “Ne oluyorsun ya? Dinlemeyeceğim seni! Var mı bir diyeceğin? Camiye gideceğim, namaz kılacağım!” dersek diyebiliriz.

Ne olacak? Kim ne diyecek bize? Akşam saatinden 45 dakika önce camiye gelsek, 45 dakika hatmimizden bir cüz okusak, dua etsek, ibadet etsek, tesbihimizi çeksek, ne olur? Kim ne der?

Tabii memurlar gelemez. Memurları biliyorum, onlar bağlı. Onlar satılmış. Ne yapsın, mesâisini bağlamış. Onların da tabii cumartesi pazarı var. Yani isterse yapabilir. Ama cumartesi pazarı da yapmadığına göre kusur yine kendisinde. Hadi o gün yapmadın... Neden?

“—Hocam memurdum da ondan.”

“—Pekiyi, pazar niye yapmadın?”

Ensesini kaşıyor, cevap veremiyor.

“—Pazar günü niye derse gelmedin?”

Bak işte burası şimdi tam gölgelerin döndüğü, duaların kabul olduğu saatin içinde, caminin içindeyiz. El-hamdü lillâh… Allah bizi bu yerden ayırmasın. Yolundan ayırmasın.

Herkes buraya gelemez. Ben kendim biliyorum. Ankara’da camide hadis okurduk, Kurtûbî tefsirini okurduk; o camiye gitmeyeyim diye şeytan önümde dokuz takla atardı, ne oyunlar çevirirdi... Ben o camiye gitmeyeyim diye ne mazeretler bulurdu, önüme ne misafirler sürüp getirirdi, ne mâniler getirirdi... Hissederdim ki, şeytan o camiye gitmeyeyim diye oyun ediyor. Misafiri de alıp gidersen, kurtuluyorsun.

Bir mücadele... Hayat böyle; şeytanla mücadele, nefisle mücadele, düşmanla mücadele, tabiatın şartlarıyla, soğukla mücadele, sıcakla mücadele... Ne yapalım, hayat böyle... Allah bu dünyayı imtihan yeri yaratmış. Gözümüzü açacağız, bileceğiz ki Allah görüyor, her yerde hâzır ve nâzır. Onun gördüğünü bilerek her hareketimizi rızasına uygun yapmaya çalışacağız.

(*İzâ zevvece ehadiküm hâdimehû...*)

Bunları atlayalım, iki tanesi kölelikle ilgili; şimdi yok.

Hocamız bana, “Râmûz’u okut, Esad” dediği zaman, demişti ki;

“—İstediğini oku, istediğini atla!”

Onun tavsiyesi yerine gelsin. Aşağıya çabuk yetişelim!

f. Bazı Sûrelerin Fazîletleri

Abdullah ibn-i Abbas RA'ın bize naklettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuş:[161]

إذا زُلْزِلَتْ تَعْدِلُ نِصْفَ الْقُرْآنِ ، وقُلْ يا أيُّها الكافِرُونَ تَعْدِلُ رُبُعَ الْقُرْآنِ ،

وقُلْ هُوَ اللهُ أحَدٌ تَعْدِلُ ثُلُثَ الْقُرْآنِ (ت. ك. هب. عن ابن عباس)

RE. 49/9 (*İzâ zülzilet ta'dilü nısfe'l-kur'âni, ve kul yâ eyyühe'l-kâfirûne ta'dilü rubua'l-kur'âni, ve kul hüva'llàhu ehad ta'dilü sülüse'l-kur'ân*)

(*İzâ zülzilet ta'dilü nısfe'l-kur'ân*) "*İzâ zülzileti'l-ardu zilzâlehâ* suresi de Kur'an-ı Kerim'in yarısına muadildir.

(*Kul yâ eyyühe'l-kâfirûne ta'dilü rubua'l-kur'ân*) *Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn* sûresi de Kur'an-ı Kerim'in dörtte birine muadildir.

(*Kul hüva'llàhu ehadün ta'dilü sülüse'l-kur'an*) *Kul hüva'llàhu ehad* sûresi Kur'an-ı Kerim'in üçte birine muadildir.*"*

1. Zilzâl Sûresi

İzâ zülzilet sûresi,.. Küçücük bir sûre:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيم .

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا . وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا . وَقَالَ الإِنْسَانُ

---

[161] Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.131, no:2819; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.754, no:2078; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.584, no:2651; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.213, no:2070.

مَا لَهَا . يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا . بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحٰى لَهَا . يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ . فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ. وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ (زلزال:١-٨)

(*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm. İzâ zülzileti'l-ardu zilzâlehâ. Ve ahreceti'l-ardu eskàlehâ. Ve kàle'l-insânu mâ lehâ. Yevme izin tuhaddisu ahbârehâ. Bi-enne rabbeke evhâ lehâ. Yevme izin yesduru'n-nâsü eştâten li-yürav a'mâlehüm. Femen ya'mel miskàle zerretin hayran yerahû. Ve men ya'mel miskàle zerretin şerran yerahû.*) (Zilzâl, 99/1-8)

Sevabı ne kadarmış?

(*Nısfe'l-kur'ân*) Yarım Kur'an okumuş gibi sevabı varmış!

Allahu ekber tabii… Nasıl seviniyor… Peşin parayı görünce gülersiniz, değil mi?

Tabii asıl mânasını da öğrenmek lazım. Asıl mânası önemli.

Neden bahsediyor?

"—Kıyamet koptuğu zaman…

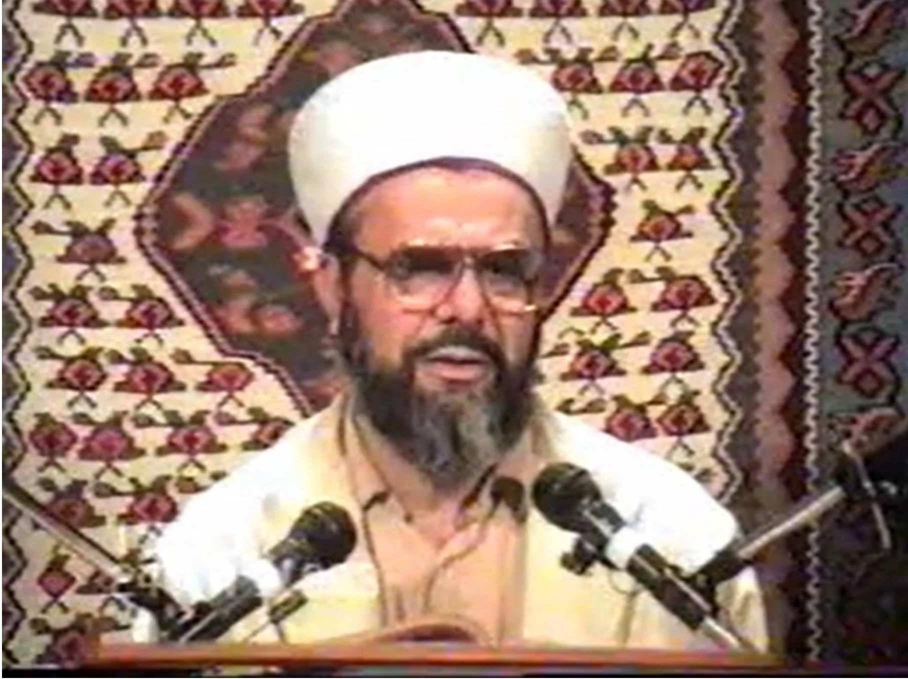
(*İzâ zülzileti'l-ardu zilzâlehâ*) "Yer sallım sallım sallandığı zaman… (Ve ahreceti'l-ardu eskàlehâ) İçindeki ağırlıklarını, madenlerini, nesi varsa dışarıya fışkırttığı, attığı zaman… Yeryüzü, mevtâları vs. altı üstüne geldiği zaman..."

(*Ve kàle'l-insânü mâ lehâ*) "'Ya buna ne oluyor?' diye, insanda şafak attığı zaman… (*Yevme izin tuhaddisu ahbârehâ*) "Haberlerini o zaman bildirecek, yeryüzü ne haberler verecekse verecek. (*Bi-enne rabbeke evhâ lehâ*) Çünkü Allah vahyediyor, 'Konuş!' diyor."

"—Konuş" dedi mi Allah, taş da konuşur, duvar da konuşur, ağaç da konuşur, yer de konuşur, gök de konuşur.

"—Konuş, şahitlik et bakalım! Bu kul günah işledi mi? Sevap işledi mi? İskenderpaşa camiine geldi mi?"

Şu duvarlar, "Şahit ol!" dediği zaman, tıkır tıkır konuşacak. Halı konuşacak, toprak konuşacak, gök konuşacak. Allah vahyetti mi ne yapacak?

(*Yevme izin yesturu'n-nâsu eştâten li-yürav a'mâlehüm*) "İnsanlar kabirden kalkacaklar, amelleri görülsün, tartılsın diye."

"—Zerre kadar, bir miskal ağırlığında hayrı olan onun mükâfatını görecek. Küçücük şerri olan cezasını görecek."

İşte bu mânayı düşünmek insana çok yarıyor ki, bu sûreye Allah, Kur'ân-ı Kerîm'in yarısını okumuş hafızın kazandığı sevap gibi sevap veriyor. Yarısı...

Neden?

İnsan ahirette hesap göreceğinin şuurunda yaşarsa nasıl insan olur? Kâmil müslüman olur.

İşin yarısı bu, önemli bir noktası bu.

"—Yarın ben hesap göreceğim. Zerre kadar hayır işlemişsem mükâfatını göreceğim, zerre kadar şer işlemişsem onun da orada cezasını çekeceğim. Terleyeceğim, mahkemede hesap vereceğim." derse insan, bu şuurda olursa ne yapar?

Hayırlara koşar, günahlardan vazgeçer, iyi insan olur. İşte işin yarısı bitti. İnsan anlıyor.

(*İzâ zülzileti'l-ardu ta'dilü nısfe'l-kur'âni*) "Kur'ân-ı Kerîm'in

yarısıdır.” Bilmeyen de ezberler. Besmeleyi sayarsanız dokuz, saymazsanız sekiz ayet.

2. Kâfirûn Sûresi

Kul yâ eyyühe’l-kâfirûn? Onu da okuyalım:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيم .

قُلْ يَا اَيُّهَا الْكَافِرُونَ . لاَ اَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ . وَلاَ اَنْتُمْ عَابِدُونَ

مَا اَعْبُدُ . وَلاَ اَنَاْ عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ. وَلا اَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا اَعْبُدُ.

لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ (كافرون:١-٦)

(*Bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm. Kul yâ eyyühe’l-kâfirûn. Lâ a’budu mâ ta’budûn. Ve lâ entüm âbidûne mâ a’bud. Ve lâ ene âbidun mâ abedtüm. Ve lâ entüm àbidûne mâ a’bud. Lekümdînüküm ve liye dîn.*) (Kâfirûn, 109/1-6)

Bu sûrenin mânası ne? Kâfirlere rest çekiyoruz.

Allah CC bizlere diyor ki... Peygamber Efendimiz’e söylemiş, oradan hitap bize geliyor, bizim de öyle yapmamız lazım:

(*Kul yâ eyyühe’l-kâfirûn*) “De ki ey kâfirler!”

Sırpı, Ermenisi, yahudisi, İngilizi, Amerikalısı, Almanı...

“—Ey kâfir!”

(*Lâ a’budu mâ ta’budûn*) “Ben sizin taptığınıza tapmam!”

“—Siz dünyaya tapıyorsunuz, puta tapıyorsunuz, teslise inanmışsınız. Aklınız fesat, kalbiniz yanlış, imanınız sakat. Sizin taptığınıza ben tapmam!”

(*Ve lâ entüm âbidûne mâ a’bud*) “Tabii siz de inat edersiniz, benim taptığıma siz de tapmazsınız.” Ama benimki sizinki gibi değil...

(*Ve lâ ene âbidün mâ abedtüm*) “Ben sizin taptığınıza tapacak da değilim. (*Ve lâ entüm âbidûne mâ a’bud*) Siz de benim taptığıma tapacak değilsiniz. (*Leküm dînüküm ve liye dîn*) Sizin dininiz başınıza çalınsın; sizin dininiz size, benim dinim bana!”

“—Ben doğru yoldayım. Ben sizin hiçbir şeyinize uymam. Evet, inat ediyorsunuz, doğru yola gelmiyorsunuz ama ne yaparsanız yapın... “

Din, bir de “mükâfat” mânasına gelir.

“—Benim ecrim, sevabım bana; sizin de âhirette başınıza gelecek cezalar size... Siz ettiğinizin, yanlış inancınızın, bâtıl dininizin cezasına uğrayacaksınız. Ben de benim yolumun sevabını bulacağım.” demek.

Bu *Kul yâ eyyühe’l-kâfirûn* Sûresi de Kur’ân-ı Kerîm’in dörtte biri…

Şimdi biz Arapça’yı bilsek, Hz. Âişe anamızın dilini bilsek, biz bu sûrelerin mânasını bilsek, biz gâvuru taklit eder miyiz ya? Gâvurun kıyafetine uyar mıyız? Gâvurun tıraşına, âdetine, örfüne, yaşayışına, selâmına, sabahına, ıvırına zıvırına itibar eder miyiz? Bize gâvurun hiçbir şeyi gerekmez!

Tecrübesi var, ilim öğrenmiş, bir şeyler becermiş, gözünü açmış, tamam. İlim müslümanın malıdır. Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:[162]

اَلْعِلْمُ ضَالَّةُ الْمُؤْمِنِ ، حَيْثُ وَجَدَهُ أَخَذَهُ (العسكرى فى الأمثال عن أنس)

(*El-ilmü dàlletü’l-mü’mini*) “İlim müslümanın kaybolmuş malıdır, (*haysü vecedehû ehazehû*) nerede bulursa alır.”

Adamın kendi devesi var, kayboldu; bulduğu zaman ne yapar? Alır. Damgası var, deve kendisinin.

İlim de müslümanın kaybolmuş malıdır, kendi malıdır. Nerede bulursa alır. Çin’de de olsa, Almanya’da da olsa, Amerika’da da olsa... İlim çünkü Allah’ın yarattıkları hakkında bilgi. Bilgi müslümanın malıdır, müslümana yakışır. Müslüman onu nerede olsa öğrenecek.

Ben ilmi alacağım. Ben ilmi almak için İngilizce öğreneceğim.

---

[162] Sehavî, *Mekàsîdü’l-Hasene*, c.I, s.310, no:415; Enes ibn-i Mâlik RA’dan. *Keşfü’l-Hafâ*, c.II, s.68, no:1766; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XIV, s.363, no:14497.

Adam geliyor bana;

"—Sabahleyin good morning de, karşılaştığın zaman how are you? de, how do you do? de... "

Kendi örfünü âdetini dayatıyor.

Hadi oradan! Ben *Es-selâmü aleyküm* derim. *Es-selâmü aleyküm*'ü İngilizler de öğrensin. Gitsin işine...

God diyor.

Senin God'ın başına çalınsın. Ben Allah'a tapıyorum!

God, "tanrı" demek. Ben Allah diyorum.

(*In the name of God*) "Tanrının adıyla…"

Olmaz! (*In the name of Allah*) de! "Allah'ın adıyla" de!

"Tanrı'nın adıyla" başka... Sen "tanrı" dersin; kepaze, ben senin maksadın anlıyorum! Sen "tanrı" derken, "Tanrı'nın adıyla başlıyorum." derken kendi tanrını, putunu düşünüyorsun. Seni fitneci fesatçı seni! Kalbinin fesatlığından başka şey düşünüyorsun.

Alman, karşılaştığı zaman, (*Grüs Got*) diyor. Münih'te karşılaşıyorsun, (Grüs Got) diyor.

Ne demek?

"—Tanrı'nın selâmı üzerine olsun!"

İyi ama sen "Tanrı" derken... Gel bakayım buraya, kaçma... Sen "Tanrı" derken neyi kast ediyorsun?

"—Hık mık... "

Söyle; Hz. İsa'yı kastetmiyor musun?

Öyle şey olmaz!

O zaman (Grüs Got) olmaz! *Es-selâmü aleyküm* olur.

Neden?

Es-selâmü aleyküm dobra dobra, resmen "Allah'ın selâmı senin üzerine olsun!" demek. Öyle ıvırma kıvırma, aldatmaca, kandırmaca yok.

Demek ki, *Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn* Sûresi'ni bilsek, efe olacakmışız ya... Ben bile bu hâlimle —ufacık tefecik adam— efeleştim; burada *Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn*'un mânasından efeleştim. Kusura bakmayın, size karşı değil; adamlara... Kâfir başka şeye tapıyor da ona, buğzumuz ondan... Doğru yola gelse onu da seviyoruz.

Yusuf İslâm müslüman olmuş, seviyorum. Canım kardeşim, biz

hastayken bizi ziyarete geldi. Biz de Londra'ya gidersek, onu ziyarete gideriz. Yunanlıymış, İngilizmiş; müslüman olmuş, kardeşim olmuş. Yani kâfir olduğundan, yanlış yolda olduğundan söylüyoruz.

Biz gittik, konferans verdik, Hocamız'ı anma toplantısı yaptık. Kiliseyi restore etmek bahanesine getirmişler koca haçı, orada meydana çıkartmışlar. Kocaman bir haç. Dedelerimiz burayı fethetmiş. Fethetti mi cami yapıyor, kiliseyi puttan kurtarıyor. Peygamber Efendimiz'in Kâbe'yi putlardan kurtardığı gibi Fatih de Ayasofya'yı puttan kurtarmış, cami yapmış. Ayasofya Fatih'e; "Hay Allah razı olsun! İçimde Allah'a ibadet etmeyi sağladın. Ne mübarek emirsin sen!" diye dua ediyor. Mânevî bakımdan seviniyor. O da seviniyor. Çünkü o da titriyor; Allah'tan gayriye tapıldığı zaman içinde taşlar titriyor...

Çıktım bangır bangır âyetleri okudum.

"—Yirminci Yüzyıl'da kula tapmak olur mu? Kul kula tapar mı? Yaratılmış, yaratılmışa tapar mı? Âlemlerin Rabbi... (*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn*) 'Hamd, alemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Yeri göğü yaradan Allah'a tapılır. Aya, güneşe, insana, tapılır mı?" dedim.

Hz. İsa, bizim başımızın tâcı… Bizim arkadaşlarımızın bazısının ismi Musa'dır, bazısının İsa'dır, bazısının İbrahim'dir. Seviyoruz, evlatlarımıza o ismi koyuyoruz. Sevmiyor değiliz ama tapılmaz. Sevmek başka... Kul olduğunu bileceksin. Ona tapınıyorlar. Öyle şey olur mu Yirminci Yüzyıl'da?

Bangır bangır bağırdım.

"—Hocam tavan bir kalktı bir indi. İyi oldu." diyorlar.

Ertesi gün Amerikan sefâretinden birisi buraya telefon açmış. Rastlaşamadık, ne diyecekti bilmiyorum. "Ben de inanıyorum." mu diyecekti, yoksa "Ne diye bağırdın bizim putumuza?!" mı diyecekti, bilmiyorum ama ne demek istediğini anlayamadık.

Fakat sonradan gazetelerde —geçen aydaki Türkiye gazetesi, Zaman gazetesi, filanca gazete, falanca gazete— okuduk ki papazlar da inançlarını değiştirmişler, ilmihâl gibi din kitaplarında değişiklik yapmışlar. Hz. İsa'ya "Allah'ın oğlu" demiyorlarmış, üçlemeyi bırakmışlar.

Yine ben kuşkudayım. Üçlemeyi bırakmışlarsa ötekileri silmişlerdir, yine Hz. İsa'ya tapıyorlardır. Yine vardır bir bit

yeniği... İyi takip etmek lazım. Dobra dobra karşına alıp oturtup konuşmak lazım. “Açık söyle bakalım. Öyle müphem konuşma!” demek lazım.

Ama bir dönüş yapmışlar. Üçün bir, birin üç olmayacağını anlamışlar. Triniteyi, teslisi bırakmışlar.

Bu hadis beni çok sevinirdi ya...

İzâ zülzileti'l-ardu zilzâlehâ… iki defa okudun mu Kur'ân-ı Kerîm'in tamamı kadar sevap. *Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn*'u dört defa okudun mu, bir hatim indirmiş gibi sevap.

El-hamdü lillah! Verdiğin lütuflara, nimetlere çok şükür yâ Rabbi!

3. İhlâs Sûresi

(Ve kul hüva'llàhu ehad ta'dilü sülüse'l-kur'âni) “*Kul hüvallah* Sûresi Kur'ân-ı Kerîm'in üçte birine muâdildir. “

Tamam, bizim torunlar da yaşadı; onlar da bunu biliyor.

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيم .

قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ . اللهُ الصَّمَدُ . لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ . وَلَمْ يَكُنْ لَهُ

كُفُوًا أَحَدٌ (الإخلاص:١-٤)

(*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm. Kul hüva'llàhu ehad. Allàhu's-samed. Lem yelid ve lem yûled. Ve lem yekün lehû küfüven ehad.*)

(*Kul hüva'llàhu ehad*) “De ki: O Allah birdir. (*Allàhu's-samed*) Allah Samed'dir. (*Lem yelid ve lem yûled*) O doğurmamış ve doğmamıştır. (*Ve lem yekün lehû küfüven ehad*) Onun hiçbir dengi yoktur.” (İhlâs, 112/1-4)

Herkes bilir. Üçte bir Kur'ân-ı Kerîm sevabı var.

Allah bu sûreye nereden bu sevabı veriyor?

Olur olmaz sebepten değil; mânasından.

Muhterem kardeşlerim!

Bunların sevaplarının mânasından dolayı olduğu gün gibi âşikâr. Anladık.

İzâ zülzile; "Âhirette hesap var ey mü'min! Gözünü aç; zerre kadar hayır, zerre kadar şer, hepsi hesaba girecek. Günah işleme, sevap işle." diyor. Bu fikrin önemini anlıyoruz. Bu sûreye yarım Kur'ân-ı Kerîm kadar sevap verilmesinin sebebini ben böyle anlıyorum.

Ötekisine Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn- dörtte bir Kur'ân-ı Kerîm kadar sevap veriliyor. Neden?

"—Ey kâfirler! Biz sizin dininize tâbi olmayız!"

Çünkü yanlış... Evet, sen de inat edersin, sen de müslümana kızarsın; Sırplar'ı saldırtırsın, Ermeniler'i saldırtırsın, kesersin, köyleri yakarsın, toplu mezarlara müslümancıkları tıkarsın... Yunanistan'da, Bulgaristan'da, Romanya'da, Rusya'da ne zulümler yaptın! Ama eh, ne yapalım, kader... İmanla göçen tabii cennete gidiyor, onların elinde öldürülen şehid oluyor. Sen de bizim dinimize girmezsin... Sen yanlış yoldasın.

Benim girmemem senin yolunun yanlışlığından; senin girmemen sen inatçı olduğundan, sen şeytânî olduğundan... İkimizin farkı bu... Ben Allah'a inandığım için, mantıklı yolda olduğum için, taşa, ağaca, aya, güneşe tapılmayacağı için bu taraftayım. Sen de inat ediyorsun, şeytana uyuyorsun, Allah'ın sevdiği yola gelmiyorsun.

Halbuki Hz. İsâ da Allah'ın gönderdiği peygamberdi. Hz. İsâ bile sana üzülüyor. Hz. Mûsâ bile sana üzülüyor ya...

"—Allah CC kıyamet gününde İsâ AS'ı karşısına alacak, soracak." diyor Kur'ân-ı Kerîm:

وَإِذْ قَالَ اللهُ يَاعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ ، أَأَنتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ إِلٰهَيْنِ مِنْ دُونِ اللهِ ، قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ ، إِنْ كُنتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ ، تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلاَ أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ ، إِنَّكَ أَنْتَ عَلاَّمُ الْغُيُوبِ (المائدة:١١٦)

(*Ve iz kàle'llàhu yâ îse'bne meryem*) Allah-u Teàlâ Hazretleri, Hazret-i İsâya: "Ey Meryem oğlu İsa! (*E ente kulte li'nnâsi'ttehizûnî ve ümmiye ilâheyni min dûni'llâh*) İnsanlara, 'Beni ve anamı, Allah'tan başka iki tanrı edinin!' diye sen mi dedin?" diye soracak.

O da diyecek ki:

(*Sübhàneke mâ yekûnü lî en ekùle mâ leyse lî bi-hakkın*) "Hâşâ! Seni tenzih ederim; hak olmayan şeyi söylemek bana yakışmaz. (*İn küntü kultühû fekad alimtehû*) Eğer ben bunları söyleseydim, sen zâten bilirdin. (*Ta'lemü mâ fî nefsî*) Sen benim içimdekini bilirsin, (*ve lâ a'lemü mâ fî nefsike*) halbuki ben senin zâtında olanı bilmem. (*İnneke ente allâmü'l-guyûb*) Gizlilikleri eksiksiz bilen yalnızca sensin!"

مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلاَّ مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنِ اعْبُدُوا اللهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ

(المائدة:١١٧)

(*Mâ kultü lehüm illâ mâ emertenî bihî*) "Yâ Rabbi, ben senin kullarına, sen bana ne emrettiysen onu söyledim: (*Eni'budu'llàhe rabbî ve rabbeküm*) 'Benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin!' dedim." (Mâide, 5/117) diyeceğini Kur'an-ı Kerim beyan ediyor ve Hazret-i İsâ'nın hayatında da böyle bir şey demediğini biliyoruz.

"—Hayır! Söylemedim yâ Rabbi! Seni tenzih ederim, tesbih ederim. Estağfirullah. Sübhanallah. Nasıl olur? Der miyim yâ Rabbi?!

Şakaklarından terliyor, pembe pembe yanakları... Terbiyeli, edepli...

Bunların yaptığından Hz. İsâ da memnun değil. Heykele tapıyor. Heykel, ellerinden ayaklarından çivilenmiş, mum gibi bir şey asılmış; bunun karşısına geçiyor, tapınıyor. Bir kere sakat bir zihniyet. Bir facianın tablosu karşısında... İnsanın gözünü kapattığı zaman cenneti, güzel şeyleri hatırlaması nerede, mum gibi sararmış bir ölüyü karşısında görmesi nerede? Ne biçim din bu? Önüne bir örtü örtülmüş. Olmaz böyle şey!

Zaten Kur'ân-ı Kerîm:

وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ (النساء:١٥٧)

(*Ve mâ katelûhu ve mâ salebûhu*) “Onu asamadılar, öldürmediler; (*velâkin şubbihe lehüm*) fakat öldürdükleri onlara İsâ gibi gösterildi.” diyor.

Hz. İsa o duruma gelmedi zaten. O da bir uydurma.

Onun için, *Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn*'da, “Biz kâfirlerin dinine girmeyiz.” diyor.

Ama işin acı tarafı şu ki; buradan oraya tahsile gideceğim derken, gönderdiğiniz kimseler orada dinden imandan çıkıp boynuna haç takabiliyorlar. İşin acı tarafı da bu.

Neden? Biz anamızın dilini öğrenmediğimizden. *Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn*'u öğrenmediğimizden. Çocuğumuzu müslüman yetiştirmediğimizden.

Çocuk gidiyor, orada bir hıristiyan kızına gönlünü kaptırıyor veya bir papazın tuzağına düşüyor veya oranın rahatı veya kilisenin maaşı cezbediyor.

Yehova Şahitleri geliyorlarmış, kapı kapı kandırmaya çalışıyorlarmış. İkna ettiklerine maaş bağlıyorlarmış. Paradan yakalamaya çalışıyor. Yani satın almaya çalışıyor.

İki kuruşluk parayla ahiretin saadeti satılır mı? Cehenneme girmeye razı olunur mu?

“—Sana şu kadar para vereceğim, sen yarın cehenneme gir. “

Girer mi insan?

Bizimkilere demişler ki;

“—Sizinle konuşma yapmak istiyoruz. “

Bizim arkadaşlar;

“—Olur, gelin konuşalım.” demişler.

Münih'te... Konuşmuşlar, bir gün anlaşmışlar. O gün toplanmışlar, kalabalık; Yehova Şahitlerinden üç-beş kişi gelmiş, bizim kardeşlerimizden de gelmişler, toplanmışlar.

“—Din üzerine konuşma yapacağız. “

“—Tamam, yapalım. “

Demişler ki;

“—Yalnız herkes konuşacak ama öbür tarafı dinleyecek, yarı

yolda bırakıp kaçmak yok. “

Ondan sonra, “Anlatın bakalım.” demişler.

Yehova Şahitleri;

“—Hz. İsa Allah’ın oğludur da. . .” hıktır da mıktır da... İncil de bilmem ne de... Eğri büğrü, yalan yanlış...

Hıristiyanlık’ta yeni çıkmış bir mezhep, Hz. İsa zamanında yok, ondokuzuncu yüzyılda yok. Yeni çıkmış bir şey. Uyduruk bir şey. Ayrı mabedleri var.

Hık mık... Söylemişler söylemişler...

Bizimkiler bir almış ele; Allah’ın varlığından, delillerden, Peygamber Efendimiz’in İncil’de, Tevrat’ta bildirilmiş olmasından, İncil’den ayetlerden, Tevrat’tan ayetlerden delillerle...

Yerlerinden kalkmaya başlamışlar;

“—Bizim işimiz var, gideceğiz, geç kalıyoruz. “

“—Yok, pazarlık öyle değildi. Otur bakalım. Siz bize söylediniz. Her şeyin hakkını, hakikatini şu cemaat de bir duysun bakalım!” demişler, kaçırtmışlar.

Hindistan’da bir münâzara olmuş. Rahmetullâhi Hindî Hazretleri, daha başka kimseler bir ekip olmuşlar. Papazlar da bir ekip olmuş. Büyük bir salonda bir münâzara tertiplemişler.

“—Müslümanlık mı hak din, Hıristiyanlık mı hak din?”

Bizimkiler buldozer gibi hepsini ezmiş geçmiş! Kaçırtmışlar, yenmişler. Konuştukları şeylerin haklılığından dolayı... Kilise karar almış; “Bir daha müslümanlarla böyle münâzara, açıkta toplantı yapmayın.” diye.

Sinsi sinsi yapacak, bilmeyeni aldatacak.

“—Gel bakalım evlâdım, hoş geldin. Senin yurdun yok mu? Londra’da kalacak yer mi bulamadın? Parasız mı kaldın? Gel bakalım, hadi kilisenin yurduna... Yemek ye ama şurada ilk önce gel bir İsa’nın önünde tapın. Haça şöyle yap böyle yap... “

Bizim çocukları böyle kandırıyorlar.

Nikâh kıyafetinde gelinin kıyafeti beyaz duvak, beyaz gelinlik, hıristiyanların nikâh kıydırmak için kiliseye papazın önüne giderken giydikleri kıyafet. Bizim an’anevî, gelin kıyafeti değil.

Bizim an’anevî gelin kıyafetimiz; gelin başına duvak takar, omuzundan aşağı allı pullu bir şey örter, gelinin yüzü görülmez.

Onun için bizde “gelin” deyince “allı pullu gelin” hatıra gelir. Bu eskiden böyleydi.

Şimdi beyaz duvak çıktı, tülden altı görünsün diye... Örtünüyor ama çıplak. Şeytânî olacak ille... Hem örtü var, kumaş var ama işe yaramaz çünkü altı görünüyor. Yirmi kat olsa altı görünüyor.

Ondan sonra ne yapacak?

Nikâh kıyıldıktan sonra duvağı kaldıracak, gelinin yüzünü açacak, birbirlerine sarılacaklar, şapur şupur kutlama öpücüğü...

Şimdi burada da yapılıyor. Oradan gördüklerini aynen yapıyorlar. Kilise kıyafeti...

Bizim zavallı subaylarımız, generallerimiz, ağalarımız, paşalarımız ölüyor; askerî mızıka geliyor: dın dın dın dın. . .” Bu kilise marşı, kilise ilâhisi. Bu cenazeyi götürürken çaldıkları nağmeli ilâhi, kilise ilâhisi, Hıristiyanlık ilâhisi.

Bak görüyor musun, paşayı nasıl kandırıyorlar?

Ben o ilâhinin adını da öğreneceğim, ne mânaya geldiğini...

Ey Meryem anamız! Şu oldu bu kaldı... .” vesaire, ne diyor bakalım o ilâhinin içinde...

Yahu bu müslüman!

Bir mafya lideri Antep’ten mi neredense, Kumkapı’da insaflı bir papaza gitmiş. Çok günah işlemiş, pişman olmuş, tevbekâr olmak istemiş. Kumkapı’da kiliseye gitmiş. Demiş ki;

“—Ben çok günah işledim, pişmanım. Cenâb-ı Hakk’ın yoluna girmek istiyorum. “

Papaz sormuş:

“—Senin adın ne? Nerelisin?”

“—A evlâdım! Sen yanlış geldin. Sen müslümansın, burası kilise.” demiş.

Bizim adamlar, zavallılar tevbekâr olacağı zaman kiliseye mi gidecek, camiye mi gidecek, bilmiyor!

Bu televizyon kanallarından birisinin bir sahibi varmış. Aynı zamanda gazete sahibiymiş. Noellerde kiliseye gidiyormuş. Sebep neyse... “Niye gidiyorsun?” diyorlarmış. Adı güya Türk ismi ama Noel kutlamasında kiliseye gidiyormuş.

Büyük bir aldatmaca var.

“—Hadi bakalım, hangimiz haklıyız? Gel bakalım, ‘Allah bir mi,

değil mi?' konuşalım. Gel bakalım, 'Hz. İsa Allah'ın kulu mu, Allah'ın oğlu mu?' Hâşâ sümme hâşâ! 'Meryem validemiz Allah'ın hanımı mı, hâşâ sümme hâşâ, kulu mu?' Gel bakalım, konuşalım. "

Konuşmak yok.

"—Ne var?"

Sen şu tarafa baktığın zaman ben senin çocuğunu çalaçağım. Sessiz sedasız aldatmaca... Filmlerde gizliden gizliye Hıristiyanlık propagandası, kıyıdan köşeden hırsızlama sokuşturma.

Millet merakından filmi seyrediyor. Filmin icabı adamlar kilisede toplanıyor, papaz konuşma yapıyor. Zaten o filmi çeviren o papazın o nutkunu, vaazını dinlettirmek için çevirmiş. Adamlar yüzde nispetini, dozajını az tutup öyle film çeviriyorlar. Hıristiyanlık propagandasını yaptığı zaman, "İlle hıristiyan ol!", dangur dungur davul zurna ile, "Hıristiyanlığa gel!" demiyor. Papazı konuşturuyor.

Hepimiz kilisenin içinin nasıl olduğunu öğrendik mi öğremedik mi? Herkes öğrendi. Nereden öğrendi? Kilise herkesin evine girdi. Ne varsa telefisyon makinesinin içinden çıkıyor...

Eskiden hokkabazın şapkası vardı, tavşan filan çıkıyordu. Şimdi bu televizyon makinesinin içinden her şey çıkıyor. Meyhane çıkıyor, kilise çıkıyor, papaz çıkıyor... Kulağından tut, elini daldır, televizyonun kutusunun içinden her şey çıkıyor. Meyhane de çıkıyor, affedersiniz daha başka şey de çıkıyor. Başkasının evi de çıkıyor, yanlışlıkla yatak odası da çıkıyor, karı koca da çıkıyor, şarkıcı da çıkıyor...

Burası kimin eviydi ya? Sen evin reisi misin?

"—Evet reisiyim. "

Senin karın sen evde yokken, kapıyı birisi 'tık tık' çalsa, tanımadığı bir insanı eve alsa, akşam hesap sorar mısın, sormaz mısın?

"—Ya tanımadığın insanı ne diye aldın?"

"—E kadın!"

"—Kadın ama olsun. Şöyle olur, böyle olur... Ne diye tanımadığın insanı aldın?" diye kadını bile sorarsın.

Erkek alsa ne yaparsın?

"—Hocam, o kadar da uzun değil. Ben Anadolu çocuğuyum; çekerim bıçağı, tabancayı…" demez misin?

Eve erkek alır mısın, aldırtır mısın? Hanımın alır mı?

Evin içinde elin erkekleri dolaşıp duruyor.

Dolaşmıyor mu? Evin içinde yok mu?

Ben geçen gün Ankara'da, işte Yusuf İslâm varmış programda diye, “Hadi bakalım Yusuf İslâm ne diyecekmiş?” diye televizyonu açtırdım. Arımdan, utancımdan çatlayacaktım! “Yusuf İslâm, yani müslüman olmuş bir kardeşimiz, bakalım ne diyecek?” diye...

O av... Ama avı uzağa koymuş. Sen “o avı alacağım” diye televizyonu açıyorsun, ondan önce müstehcen sahne koymuş, yatak sahnesi koymuş.

Muhterem kardeşlerim!

Yatak sahnesi koymuş o Mehmet Ali Birand'ın 32. Gün programı içinde... Mehmet Ali Birand müstehcenlikle alay ediyor. Müstehcenlik kurgulu *Temel İçgüdü* diye bir film varmış. Onu müstehcenlik kurulundan savcı gitmiş, daha ilk sahnelerde -hoca değil, hacı değil- savcı bile dayanamamış, yasaklamış. On sinemaya baskın yapılmış, toplanmış. Onunla alay ediyor:

“—Ya Yirminci Yüzyıl'dayız, böyle film yasaklanır mı? Bu film engellenir mi?” diyor.

Misal koymuş; çıplak kadın, çıplak erkek, bütün olanlar gösteriliyor ve “Bu yasaklanır mıymış?” diyor.

Muhterem kardeşlerim!

Evin içine bu böyle girerse insan ölür! Bir başka kadınla bir başka erkeğin zinasını televizyon gösteriyor!

Bu evin içinde melek kalır mı? Bereket kalır mı? Bunu seyreden insanın gözü, gönlü ne olur? Kararır mı, kararmaz mı? Allah bu insanı affeder mi, affetmez mi?

Allah affetsin, evin içi oldu gazino... Evin içi oldu meyhane... Evin içi oldu papazhane... Evin içi oldu hıristiyan kabristanı, mezarlığı... Evin içi oldu yahudi maşatlığı... Evin içi oldu kumarhane... Evin içi oldu zinahane... Aklımızı başımıza toplayalım. Makul olalım.

Sen nesin? Müslümansın. Tamam, Müslümanlığın kâideleri var; onlara uygun yaşayacaksın demek.

Sen nesin? Kâfirsin. İlâ cehenneme zümerâ... Nereye gidersen git. Ben sana o şerri de yaptırmam; çünkü ben hastalığın yayılmasını da istemiyorum.

Aynı zamanda çevreciyim de... Pazartesi günü ormana ağaç dikmeye gideceğiz. Ben kesilen ağaçların yerine ağaç dikmeye çalışıyorum. Güzelliğin hayranıyım ben... Müslüman olarak iyi şeyleri yapmak istiyorum. Kötü şeyleri engellemek vazifem.

Birisi ötekisinin cebine elini daldırıyorsa, ben ne yapacağım? Tutacağım, “Bunu yapamazsın!” diyeceğim, hırsızlığa mâni olacağım.

Birisi edepsizlik yapıyorsa ne yapacağım? Mâni olacağım.

Birisi zulüm yapıyorsa ne yapacağım? Mâni olacağım.

Çünkü ben aktif müslümanım. Ben pasif, uyuşuk bir insan değilim. Allah beni, Allah’ın emirlerini yeryüzünde uygulayayım diye görevlendirmiş. Ümmetimin vazifesi bu.

Şimdi bu ümmet evine bu televizyonu almış; kanallarda her çeşit mühtehcen şey var… Bir insan televizyonun, müstehcenliğin karşısına çıkınca gerici, çağdışı oluyor.

“—Hangi devirde yaşıyorsun? Bırak zina etsinler. Bırak herkes görsün. “

Böyle mantık olur mu? Aklımızı başımıza toplayacağız.

Müslümanın bu meseleyi çözümlemesi lazım. Evin içine kocasının izni olmadan kadın bile almayan İslâm aile anlayışı, şimdi ne hale geldi?

Beraber okuyorlar. Şimdi bu adamın kulaklarının arkasından çatal çatal bir şeyler çıkar mı çıkmaz mı?

g. Her Halde Allah'a Hamd ü Senâ

Onuncu hadîs-i şerif.

Beyhakî'nin Ebû Hüreyre RA'dan rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Hazretleri şöyle buyurmuş:[163]

إِذَا سَأَلَ أَحَدُكُمْ رَبَّهُ مَسْأَلَةً ، فَتَعَرَّفَ الإِجَابَةَ ، فَلْيَقُلْ: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ ؛ وَمَنْ أَبْطأَ عَنهُ ذلك ، فَلْيَقُلْ: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ (البيهقى فى الدعوات عن أبى هريرة)

RE. 49/10 (*İzâ seele ehadüküm rabbehû mes'eleten, fetearrefe'l-icâbete, felyekul: El-hamdü li'llâhi'llezî bi-ni'metihî tetimmü's-sâlihât; ve men ebtae anhu zâlike, felyekul: El-hamdü lil'lâhi alâ külli hâl.*)

Sonuncu hadis. Dokuz hadis okumuş oluyoruz. Biraz da konu icabet etti. Çünkü bizim maksadımız nedir?

Biz hocayız. Biz sizi günahtan korumakla vazifeliyiz. Hakkı söylemekle vazifeliyiz. Darılırsınız, darılmazsınız... Ben üniversite profesörüyüm. "Gerici" dersiniz, "ilerici" dersiniz, "aklı eriyor, çağdışı, çağiçi, çağ üstü, çağ ötesi..." ne derse desin, benim aldırdığım yok. Ama günah oluyor.

Bunu seyreden kadında da hayır kalmaz, bunu seyreden çocukta da hayır kalmaz. Allah korusun, siz evde yokken çoluk çocuk onları açıyor, seyrediyorsa düşünün bir kere... Siz

---

[163] Beyhakî. *Deavât*, c.II, s.86, no:324; Beyhakî, el-Esmâ ve's-Sıfat, c.I, s.293, no:272; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.72, no:3182; Câmiü'l-Ehâdîs, c.III, s.219, no:2081.

seyretmiyorsunuz ama eve o makine girmişse... Radyasyonlu çay bile eve sokmuyorsunuz... Bunu söylememiz gerekiyor.

Yaparsak güzelini, İslâmcasını yapmak lazım. Nasıl ecdâdımız kilisenin karşısına cami yapmışsa bizim de her şeyin İslâmcasını yapmamız şart.

Peki, bu kadar laftan sonra ne olacak?

"—Benim oğlum bina okur, döner döner yine okur." Konuşuyorsunuz, güzel konuşuyorsunuz. Sonuca bağlayacağız:

"—Sizden biriniz Rabbi'nden bir şey dilediği zaman... "

(Mes'eleten) "Bir istek istediği zaman…" Fetearrefe'l-icâbete. "Baktı ki duası kabul oldu. "

Kabul olduğunu anladığı zaman desin ki: (*El-hamdü li'llâhi'llezî bi-ni'metihî tetimmü's-sâlihâtu*) "Salih amellerin lütfu ile tamam olduğu Allah'a hamd ü senâlar olsun. "

Lütfediyor da, gayret veriyor da, ihsan ediyor da güzel şeyler tamam oluyor, nasip oluyor, vukua geliyor.

"—O Allah'a hamd olsun. Çünkü nasip etti, istediği oldu." diye, böyle hamd etsin.

(*Ve men ebtae anhu zâlike*) "Dua etti ama duasının neticesinin gelmesi ona göre geciktiyse... "

Allah her dua eden kula mükâfat veriyor. Mükâfat veriyor ama, mükâfatın görünenini görür de görünmeyenini görmez. Allah ya görünen mükâfat verir, ya görünmeyen mükâfat verir, duasını kabul eder.

Ben meselâ Ankara'da:

"—Yâ Rabbi! Beni merde nâmerde muhtaç etme; şu evden çıktığım zaman artık kirada kalmayayım, kendi evime gideyim yâ Rabbi!" diye dua etmiştim.

Bir gecekonduda oturuyordum. Öteki gecekonduya... Gecekondu değil de o bir bahçenin müştemilâtıydı. Ötekisi de bir konağın dörtte biriydi. O da gecekondu değildi ama bir oda bir mutfaktı, eski külüstür bir şeydi.

Buradan öteki yere çıkarken dedim ki;

"—Yâ Rabbi! Bu kiradan öbür kiraya gidiyorum ama... "

Bu bir taşınma. Babamlar da çok taşındı; bu ev senin bu ev benim, o semt senin bu semt benim... Bir sürü taşınmalar geçtik.

Eşyalar yırtıldı, levhaların camları kırıldı. Taşınmalar zor oluyor.

"—Yâ Rabbi! Bu evden beni kendi evime nasib et, oraya çıkayım." dedim. Ankara'da, ilk taşınmam da...

Ondan sonra, çeşitli olaylar ve saire derken biz bu evden bir başka eve yine kiraya gittik. Ama güzel bir ev; iki katlı, bahçeli. Bir arkadaşla anlaştık; alt katı onlar tuttu, üst katı ben tuttum. 700 metrekare bahçeli, manzaralı, balkonlu bir eve taşındık.

Ben içimden geçirdim, kendi kendime dedim ki:

"—Yâ Rabbim! Ben sana 'Bundan sonra gidersem kiraya gitmeyeyim, kendi evime gideyim! demiştim. Herhalde duam kabul olmadı."

Çünkü ikinci evden gittiğimiz bahçeli eve de kiraya gittim.

Muhterem kardeşlerim!

Orada bir müddet kirada oturduk, oturduk, oturduk. İstanbul'dan bir haber; allem oldu kallem oldu, param yok pulum yok; hadi o evi almak bize nasib oldu. Kendi evimize gelmişiz. Meğer duam kabul olmuş ama ben kaç yıl sonra işi anladım.

Allah duaları kabul ediyor.

Bunu şundan söylüyorum, burada diyor ki;

(*Ve men ebtae anhu zâlike*) "Duasının kabul olması ondan gecikirse..." İnsan bazen gecikti sanıyor.

Sakın gecikti sanıp da edebinizi, güveninizi kaybetmeyin. Allah'a bağlılığınızı, sevginizi kaybetmeyin. Çünkü o ne zaman vereceğini, nasıl vereceğini, hangisini vereceğini daha iyi bilir.

Bir hasta:

"—Aman! Midem ağrıyor, bir aspirin yâ Rabbi!" dese; aspirin de midede ülseri olanlara dokunduğundan, Allah şimdi buna aspirin verse iyi mi olur, kötü mü olur? Fena olur. Bu işi doktorlar biliyor. Aspirin midesini kanatır.

Şimdi o midesinin ağrısı geçsin diye aspirin istese de, Allah aspirin verse bu adam mide kanaması olur, hastanelik olur, ölür. O zaman aspirin içmemesi lazım.

Yangının üstüne benzin hortumu sıkılır mı? Benzin söndürür mü yangını? Su söndürür. Benzin alevleri arttırır.

Onun için, "Yâ Rabbi! Sen bana aspirin ver." dedin, öyle istedin; "Hayırlısını ver." demedin. Marka verdin. "Aspirin ver." dedin.

Allah senin iyiliğini istiyorsa aspirin vermez, midene iyi gelecek başka bir ilaç verir; onu içersin, iyi olursun. İstediğini vermedi ama istediğinden başkasını, daha hayırlısını verdi.

Bazen de öyle şey istersin ki... Eskiler şaka yapıyor: Çömlekçi güneş istermiş, ekinci de yağmur. Âlemlerin Rabbi çömlekçinin duasını kabul edip güneş çıkarsa susuzluktan ekinler, mahsuller kuruyacak. Ekinci, bostancının duasını kabul etse, yağmur yağdırsa çömlekçi ıslak çömlekleri kurusun diye çıkartmış, ıslanacak, bozulacak. Böyle durumlar oluyor.

Mesela Hocamız için dedik ki;

"—Yâ Rabbi! Hocamız yaşasın. "

Sanki Allah'ın hazinelerinde ömür yokmuş gibi kimimiz de dedik ki;

"—Yâ Rabbi! Benim ömrümden al, ona ver. "

Kıtlık mı var? Darlık mı var? Allah dilerse seni de bin yıl yaşatır, onu da bin yaşatır. Ama böyle dualar ettik.

Hocamız vefat etti. Neden?

إِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ فَلاَ يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلاَ يَسْتَقْدِمُونَ (يونس:٤٩)

(*İzâ câe ecelühüm felâ yeste'hirûne sâaten ve lâ yestakdimûn*) [Ecelleri geldiği zaman, artık ne bir an geri kalırlar, ne de ileri giderler.] (Yunus, 10/49) diye ayet-i kerimede bildiriyor.

Bir insanın eceli geldi mi bir an ileriye gitmez, bir an geriye kalmaz. Senin duandan evvel bu hüküm böyle konulmuş.

Tabii sen dua ettin, ne olacak? Onun da ahirette mükâfatını göreceksin. O zaman da ahirette mükâfat var.

Abdulkadir Geylânî Hazretleri diyor ki... Hadisten almış, kitabında, vaazında geçmiş. Aslında hadîs-i şeriftir: Kul ahirette bakacak ki defterinde çok sevaplar var. Sevinecek ama merak da edecek:

"—Yâ Rabbi! Ben bu sevapları nereden kazandım, bilemedim. Kazanmışım; iyi, güzel, hoş ama nereden kazandım, bilemedim. Bir şey yapmamıştım. O gün yine sevap yazılmış. "

Denilecekmiş ki;

"—Ey kulum! Bunlar senin dünyada yaptığın dualarının mükâfatı. O zaman istediğin şey benim kaderime uygun

olmadığından o istediğini orada vermedim ama bu mükâfatı verdim. Defterinde onun için bu mükâfat yazıldı. “

Çünkü, Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfinde buyuruyor ki:[164]

اَلدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ (حم. ش. خ. في الأدب ، ت. حسن صحيح ، ن. ه. حب. ك. هب. عن النعمان بن بشير ؛ ع. ض. عن البراء)

(*Ed-duâü hüve'l-ibâdetü*) “Dua ibadetin ta kendisidir.”

Allah’a dua etmek ibadettir. Bunun sevabı var. İstediğini ya aynen verir, ya daha âlâsını verir, ya ahirette mükâfatını verir.

(*Ve men ebtae anhu zâlike*) “Dua etti de duasının karşılığını görmedi…”

“—Yâ Rabbi! Ben şimdi istiyorum ki gökten önüme bir kese altın düşsün…”

İyi ama sen şimdi işin kolayına kaçıyorsun. Allah “Çalış, çabala, kazan!” demiş. Allah ona da kàdirdir. Bakarsın bir torba altın da düşer. Düşen de olmuştur. Allah dilerse yapar. Ama bazen olduğunu görmezsen, o zaman ne diyeceksin? Yine hamd edeceksin.

(*Felyekul: El-hamdü li'llâhi alâ külli hâl*) “Her halde Allah’a hamd olsun!” de.

Nasıl hâl olursa olsun; öyle veya böyle, müsbet veya menfî, kabul veya başka şey... Her halde Allah’a hamd olsun. Verince Allah’ı seveceğiz de vermeyince başka bir şey mi olacak? Yine

---

[164] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.76, no:1479; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.211, no:2969; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1258, no:3828; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.267, no:18378; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.249, no:714; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.667, no:1802; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.208, no:1041; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.37, no:1105; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.450, no:11464; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.21, no:29167; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.485, no:3243; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.108, no:801; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.492; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.51, no:29; Abdullah ibn-i Mübarek, *Müsned*, c.I, s.74; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.279, no:6719; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXII, s.307, no:7081; Ubû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.120; Nu’man ibn-i Beşîr RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.62, no:3113, 3151; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.403, no:1295; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.3, no:12416.

seveceğiz. Yine sevmeyi öğreneceğiz.

Güneş de doğsa, yağmur da olsa, sıcak da olsa, soğuk da olsa, hoşnutluk da olsa, üzüntü de olsa, sevinç de olsa, bayram da olsa, üzüntü de olsa, keder de olsa, biz Allah'ın kuluyuz; Allah'a bağlılığımız sarsılmayacak. Öyle devam etmek lazım.

(*El-hamdü li'llâhi alâ külli hâl*) "Her halde Allah'a hamd olsun!" demeyi öğreneceğiz.

Şairin dediği gibi:

Hoştur bana senden gelen,
Ya gonca gül, yahut diken,
Ya hil'at ü yahut kefen,
Lütfun da hoş, kahrın da hoş!

Muhterem kardeşlerim!

Allah bizi sevdiği kul etsin… Günahların, haramların her çeşidinden korusun... Sevdiği kul olarak yaşamayı nasib etsin... Bir şeyleri öğreniyoruz; öğrendiğimizi uygulamak nasib etsin… Öğrendiklerimizden istifa etmek nasib etsin... Rabbimiz'in huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak varalım, rızasına erelim, cenneti ile cemali ile müşerref olalım… Allah bize sonunda pişman olacak bir ömür geçirtmesin; nefse, şeytana uydurtmasın…

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele!

24. 01. 1993 – İskenderpaşa Camii

20. AHİR ZAMANIN HALLERİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn… Seyyidinâ ve senedinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إذا سَمِعْتُمُ الحديثَ عَنِّي ، تَعْرِفُهُ قُلُوبُكُمْ ، وتَلِينُ لَهُ أشْعارُكُمْ ، وأَبْشارُكُمْ ، وتَرُونَ أنَّهُ مِنْكُمْ قَريبٌ ، فأنا أوْلاكُمْ بِهِ ؛ وإذا سَمِعْتُمُ الْحَدِيثَ عَنِّي تُنْكِرُهُ قُلُوبُكُمْ ، وتَنْفِرُ مِنْهُ أَشْعَارُكُمْ ، وأَبْشَارُكُم ، وَ تَرَوْنَ أَنَّهُ بَعِيدٌ مِنْكُمْ فأنا أَبْعَدُكُمْ مِنْهُ (حم. ع. عن أبي أسيد وأبي حميد)

RE. 50/13 (*İzâ semi'tümü'l-hadîse annî, ta'rifühû kulûbüküm, ve telînü lehû eş'ârüküm, ve ebşârüküm ve teravne ennehû minküm karîbun, feene evlâküm bihî; ve izâ semi'tümü'l hadîse annî, tünkiruhû kulûbüküm, ve tenfiru minhü eş'ârüküm ve ebşârüküm, ve teravne ennehû baîdün minküm, feene eb'adüküm minhü.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!
Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı

dünyada ve ahirette üzerinize olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri lütfuyla keremiyle cümlenizi iki cihan saadetine nâil eylesin... Cennetiyle, cemaliyle cümlenizi müşerref eylesin…

Peygamber SAS Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini okuyoruz, anlatıyoruz. Bunların okunmasına başlamadan önce Peygamber SAS Hazretlerinin rûh-i pâkine hediye olsun diye ve onun mübarak âlinin, pâk ashâbının ruhlarına hediye olsun diye;

Peygamber Efendimiz'in mânevî varisleri, ümmetin mürşitleri, mânevî halifeleri, sâdât ve meşâyih-i aliyyemizin ruhlarına, Ebû Bekir es-Sıddîk ve Aliyyü'l-Murtezâ (*rıdvânu'llàhi aleyhim ecmaîn*)'in ruhlarına, cümle sahabeden Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî hazretlerine kadar, turuk-i aliyyemiz silsilelerinden, güzerân eylemiş olan, cümle sâdât ve meşâyihimizin ruhlarına;

Bu beldeleri fethedip bize emanet ve yâdigâr bırakmış olan ve müdafaa etmiş olan fatihlerin, şehidlerin, mücahidlerin ruhlarına ve bu hadîs-i şerîfleri bize kadar nakil ve rivayet etmiş olan alimlerin, râvîlerin bu kitabı cem ve telif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Efendimiz'in, kendisinden feyiz aldığımız Muhammed Zâhid-i Bursevî Hocamız'ın ruhuna hediye olsun diye;

Uzaktan, yakından şu mübarek Ramazan gününde, kara soğuğa bakmadan bu dersi dinlemeye gelmiş, siz kardeşlerimizin bütün müslüman geçmişlerinin ruhlarına, sevdiklerinin ruhlarına hediye olsun, cümlesinin kabirleri nur dolsun, makamları âlâ, dereceleri yüksek olsun, Allah-u Teàlâ Hazretleri bizlere de, onlara da rahmetiyle muamele eylesin, cümlemiz iki cihanda aziz ve bahtiyar olalım; cenneti ile cemali ile müşerref olalım diye bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyup öyle başlayalım!

…………………………..

a. Bir Hadis Duyunca Onu Kalbinize Danışın!

Okuduğumuz hadîs-i şerîfler *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli Gümüşhaneli Hocamız'ın yazdığı, topladığı hadis külliyatının 50. sayfasında, 13. hadîs-i şerîften başlayıp devam ediyoruz.

Bu hadîs-i şerîfi Ahmed ibn-i Hanbel Hazretleri, İbn-i Saad ve diğer kaynaklar Ebû Esîd ve Ebû Hamîd'den rivayet etmişler. Mealini verelim.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[165]

إذا سَمِعْتُمُ الحديثَ عَنِّي ، تَعْرِفُهُ قُلُوبُكُمْ ، وتَلِينُ لهُ أَشْعارُكُمْ ، وأَبْشَارُكُمْ ، وتَرَوْنَ أَنَّهُ مِنْكُمْ قَريبٌ ، فأنا أَوْلاَكُمْ بِهِ ؛ وإذا سَمِعْتُمُ الْحَدِيثَ عَنِّي تُنْكِرُهُ قُلُوبُكُمْ ، وتَنْفِرُ مِنْهُ أَشْعَارُكُمْ ، وَأَبْشَارُكُم ، وَتَرَوْنَ أَنَّهُ بَعِيدٌ مِنْكُمْ فأنا أَبْعَدُكُمْ مِنْهُ (حم. ع. عن أبي أسيد وأبي حميد)

RE. 50/13 (*İzâ semi'tümü'l-hadîse annî, ta'rifühû kulûbüküm, ve telînü lehû eş'ârüküm, ve ebşârüküm ve teravne ennehû minküm karîbun, feene evlâküm bihî; ve izâ semi'tümü'l hadîse annî, tünkiruhû kulûbüküm, ve tenfiru minhü eş'ârüküm ve ebşârüküm, ve teravne ennehû baîdün minküm, feene eb'adüküm minhü.*)

(*İzâ semi'tümü'l-hadîse annî*) "Benden bir söz, bir hadis işittiğiniz zaman, (*ta'rifühû kulûbüküm*) kalbiniz onu hoş karşıladı, iyi gördü, bildi, beğendiyse; (*ve telînü lehû eş'ârüküm ve ebşârüküm*) ve o hadîs-i şerîfin mânasından, tüyleriniz, derileriniz yumuşadıysa, içinize bir yumuşaklık yayıldıysa; (*ve teravne ennehû minküm karîbün*) "Ve mânası size yakın geldiyse, sevdiyseniz; (*feene evlâküm bihî*) ben bu hadise sizin en uygun olanınız, en layık olanınızım. Evet, râvî bu hadîs-i şerîfi doğru söylemiştir, bendendir, ben söylemişimdir, tamamdır."

(*Ve izâ semi'tümü'l-hadîse annî*) "Aksine benden size bir şeyler rivayet ettiler. 'Peygamberimiz şöyle söyledi, böyle söyledi.' gibi bir şeyler naklettiler. (*Tünkiruhû kulûbüküm*) "Kalbiniz onu inkâr ediyor, istemiyor, sevmiyor. O mâna gönlünüzün hoşuna gitmiyor.

---

[165] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.497, no:16102; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.264, no:63; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.XIII, s.284, no:5296; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.376, no:667; İbn-i Sa'd, *Tabakàt*, c.I, s.387; Ebû Esîd ve Ebû Hamîd RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.179, no:908; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.251, no:2139.

(*Ve tenfirû minhü eş'ârüküm ve ebşârüküm*) Tüyleriniz veya ciltleriniz ondan ikrah duyuyor, sevmiyor. (*Ve teravne ennehû minküm baîdün*) Ve bunu sizden uzak görüyorsanız. (*Feene eb'adüküm minhü*) "Ben o hadisten sizin en uzağınızım; yani ben onu söylememişimdir."

Peygamber SAS Efendimiz; peygamberlik vazifesini yapmaya başlayınca etrafındaki sahabe-i kirâm; ona karşı bağlılıkları, sevgileri dolayısıyla sözlerini can kulağı ile dinlediler ve hafızalarına tam almak ve tam nakletmek için çok dikkat etiler. Pür-dikkat dinlediler. Hatta öyle anlatılıyor ki;

"Biz Rasûlüllah'ı dinlerken, sanki başımızın üstüne bir ürkek kuş gelmiş, konmuş da kıpırdarsak kuş kaçacak gibi dururduk. İnsan başına kuş konduğu zaman, 'Ürkmesin, kaçmasın.' diye, nasıl kıpırdamazsa, nefesini bile keserse, Rasûlüllah'ı öyle dinlerdik. Öyle sevgi ile öyle dikkatle, kıpırdamadan, saatlerce aşk ile şevk ile dinlerdik."

Tabii bu bereketle, bu sevgi ile Rasûlüllah Efendimiz'in hadîs-i şerîfleri, sözleri gönüllerine nakş olunuyor; kendileri öğreniyorlar, başkalarına da anlatıyorlar.

Öyle kimseler var ki ortak bahçeleri var. Bu ortak bahçede bir gün birisi çalışıyor, ortağına:

"—Rasûlüllah Efendimiz'in mescidine bugün sen git, sabahtan akşama kadar etrafında bulun. Sonra gelir bana anlatırsın." diyor.

Ertesi gün ötekisi gidiyor. Bu kez o, gördüklerini anlatıyor. Hiç bir günü kaçırmıyorlar. Ortaklaşa; bir gün birisi bir gün birisi. Hem işler yürüyor, hurmalar sulanıyor, bağ bahçe işleri tamam oluyor hem de Rasûlullah dinleniyor.

O zaman teyp yok, ses kayıt cihazı yok; tek çare dinlemek. Dikkatli dinlemek, dikkatli söylemek, başkalarına anlatmak. Sahabe-i kirâm bunu güzelce yaptılar. Fakat eğer bir münafık, kalbinde hastalık olan bir kötü insan, başkalarını kandırmak isterse ne olacak?

"—Rasûlüllah böyle söyledi." diye yalan söylerse, söylemediği şeyi söylemiş gibi başkasına naklederse, ne olacak?

Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Bu, sizin Müslümanlığınızın, irfanınızın, gönlünüzün

ferasetine kalmış. Eğer birisi benden size bir hadis naklederse, gönlünüz onu hoş karşılıyorsa, derinize bir tatlılık yayılıyorsa, tüyleriniz, kıllarınız, deriniz yumuşuyorsa ve 'Tamam, bu tatlı sözü muhakkak Rasûlüllah söylemiştir. Muhakkak üslup, onun üslubudur.' diye içiniz kabul ediyorsa; tamam, o hadisi ben söylemişimdir, öyledir."

Mü'minin feraseti var ya, Peygamber Efendimiz ona havale ediyor:[166]

اِتَّقُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ ، فَإِنَّهُ يَنظُرُ بِنُورِ اللهِ (خ. في تارخه ، ت. غريب ، وابن السني في الطب ، حل. عن أبي سعيد ؛ طب. خط. والحكيم ، وسمويه عن أبي أمامة ؛ ابن جرير عن ابن عمر)

RE. 14/12 (*İttekù firâsete'l-mü'mini*) "Mü'minin ferasetinden, anlayışından, sezgisinden korkun! (*Feinnehû yenzuru bi-nûri'llâhi*) Çünkü o, Allah'ın nuruyla bakar; gerçekleri çok güzel görür, iyiyi kötüyü anlar."

Şıp diye gerçeği görür, ondan bir şey saklanmaz. Anlar, bilir.

Gayrimüslimin birisi gelmiş; bizim mürşidlerimizden, evliyâullahtan birisine bu hadîs-i şerîfi sormuş ama müslüman kıyafetinde... Müslüman kıyafeti ile camiye gelmiş, oturmuş. Hoca

---

[166] Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.399, no:3052; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.312, no:3254; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.VII, s.354, no:1529; Ukaylî, *Duafâ*, c.VIII, s.95, no:1856; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.191, no:1234; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIV, s.67, no:1537; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.V, s.351, no:1154; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.102, no:7497; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.183, no:2042; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.387, no:663; Beyhakî, *ez-Zühdü'l-Kebîr*, c.I, s.374, no:370; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.III, s.86; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.207; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.99, no:2500; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.118; Ebû Ümâme RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.94; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.88, no:30730; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.41, no:80; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.334, no:531.

efendi vaaz verirken:

“—Yâ Üstad, yâ seyyid! Size bir soru sormak istiyorum. Peygamber Efendimiz; (*İttekù firâsete'l-mü'min*) buyurmuş. Bu feraset nedir? Karşı tarafın kalbinden geçeni nasıl anlayacak? Bunu biraz izah eder misiniz?” demiş.

Hocamız, mürşidimiz ona bakmış;

“—Yâ kâfir, kelime-i şehâdet getir, müslüman ol! Müslüman olmanın zamanı geldi.” demiş.

İki keramet gösteriyor. Bir; soru soranın kıyafeti müslüman kıyafeti olduğu halde onun aslında müslüman olmadığını biliyor. Yani ferasetiyle biliyor. Ferasetin nasıl olduğunu fiilen gösteriyor, uygulamalı gösteriyor, canlı misali gösteriyor:

“—Sen mü'min değilsin. Henüz imana girmemişsin, kâfirsin. Kelime-i şahadet getir, müslüman ol!” diyor.

Halbuki kıyafeti, müslüman kıyafeti; cübbesi, sarığı var; soru sormak için camiye gelmiş ama müslüman değil, gayrimüslim. Onun gayrimüslim olduğunu biliyor, bir.

İkincisi; “Kelime-i şehâdet getir, çünkü zamanı geldi.” diyor. Yani hidayete ermesinin zamanının, o zaman olduğunu da biliyor. İki keramet, çifte keramet gösteriyor.

“—Yâ Kâfir! Yıkıl karşımdan. Sen kimi aldatıyorsun?” deseydi demek ki daha vakti gelmemişti, belki hiç hidayete eremeyecekti ama “Hadi bakalım kelime-i şahâdeti getir; senin artık müslüman olma zamanın geldi.” diyor.

O feraseti görünce, o hadîs-i şerîfin hak olduğunu ve karşıdaki insanın da mürşid-i kâmil olduğunu anlayınca daha ne bekleyecek? O gayrimüslim tabi müslüman olacak.

Sorusuna bu kadar mükemmel bir karşılık görünce ne yapacak?

“—Senin dinin hak dindir, (*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*)” diyecek. Başka çaresi yok. İşte mü'minin böyle bir hâli vardır.

Bir de *icmâ-ı ümmet* diye bir şey var. “Ümmetin bir konu üzerinde ittifakı.”

“—Güzeldir, doğrudur, tamamdır.” demişse ümmetin o kararı da “icma” oluyor; o da güzel. Alimler, ümmetin aklı başında insanları ittifak etmişler; o da fıkhın ahkâmının bir kaynağı oluyor.

Mü'minlerin zevk-i selîmi vardır, bir akl-ı selîmi vardır, bir hiss-i selîmi vardır. Doğruyu bulurlar, görürler. Efendimiz böyle buyurmuş oluyor, bir ölçü vermiş oluyor.

O zamanın insanlarının bize gelen hadîs-i şerîfleri böyle ölçtükleri gibi bizim de ölçmemiz lazım. Bize birisi bir söz söyledi:

"—Falan adam senin aleyhinde şöyle demiş."

Bir düşüneceğiz:

"—Hayır, ben onu tanıyorum; o bunu demez, o böyle söylemez. Burada bir bit yeniği var."

Hakikaten kurcalıyorsun çıkıyor, yanlış anlaşılmış, yanlış söylenmiş veya yüzleştiriyorsun;

"—Gel bakalım, sen böyle söyledin mi?"

"—Evet, söyledim ama o maksatla söylemedim. Şöyle oldu, böyle oldu." diyor, izah ediyor.

Bir söz bize geldiği zaman irfan terazimizde bir tartalım, hemen karar vermeyelim. Aldatmak isteyenin aldatmasına kapılmayalım. Kışkırtırlar; aldatmak, şaşırtmak, saptırmak, dalalete düşürmek

isterler. İmanınızı almak isterler. Şeytan var, şeytan gibi insanlar var:

(*Şeyâtînü'l-insi ve'l-cinni*) İnsanların da şeytanları var. Yüzü insan suretinde ama kendisi şeytan. Her çeşidi var. Onun için mü'min ferasetini kullanacak.

Böyle yapmak hepimize Kur'ân-ı Kerîm'in emridir:

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَإٍ فَتَبَيَّنُوا أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلٰى مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ (الحجرات:٦)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû*) "Ey iman edenler! (*İn câeküm fâsikun bi-nebein fetebeyyenû*) Fâsıkın birisi, günahkârın birisi size bir haber getirirse, birisinin aleyhinde bir söz getirirse, 'Bu haber doğru mu, yanlış mı?' diye bir araştırın! (*En tüsîbû kavmen bi-cehâletin fetüsbihû al âmâ fealtüm nâdimîn*) Yoksa bilmeden bir topluluğa kötülük edersiniz de sonra yaptığınıza pişman olursunuz." (Hucurât, 49/6)

Fâsıkın birisi, bir haber getirdiği zaman hemen aldanmayacak, inceleyecek. Birtakım insanların aleyhinde yanlış düşüncelere kapılıp bazılarını haksız yere suçlama durumuna düşmeyecek.

Allah CC bizi feraset sahibi eylesin… Eğriyi doğrudan, doğruyu eğriden ayırt edecek, farkı fark edecek; bir temiz, kabiliyetli insan eylesin…

b. Ahir Zamanda Kötüler Makbul Olacak

Muhterem Kardeşlerim!

Kıyametin ahvalinden birisi de:

"—Ahir zamanda münkerler ma'ruf, ma'ruflar da münker olacak." diyor hadîs-i şerîf.

Ne demektir?

İyi şeyler beğenilmeyecek, kötü şeyler makbul olacak.

Ne demek?

"—Halkın zevki dejenere olmuş." demek.

İyiyi beğenmiyor, kötüyü beğeniyor. Çirkin şey alkışlanıyor, iyi

şey yuhalanıyor. İyi insanın kadri kıymeti bilinmiyor; ayaklar baş, başlar ayak oluyor. Erâzil takımı, rezil rüsvâ takımı, başa geçiyor. Kıyametin alâmetlerinden birisi de bu; zevki kalmıyor, tadı kalmıyor. İnsanların terazisi bozuluyor. Allah bizim terazimizi bozmasın!

Adam ayet-i kerîmeyi beğenmiyor. Tevbe estağfirulah… Hadîs-i şerîfi beğenmiyor, sünnet-i seniyyeyi beğenmiyor.

Bizim ihvandan birisi camide sarık sarmış. Müftü efendi;

"—Çıkar şunu! Ne bu sarık marık?" demiş.

Sarık sünnet. Peygamber Efendimiz, "Sarın." demiş. Müftü efendi karşı koymaya kalkmış. Camide musafaha ediyoruz. Benim başka şehirde olduğum bir zamanda, eski camilerden birinde bir kuyumcu;

"—Yahu! Bırakın şu bid'at işleri, şu abuk sabuk işleri!" diyor.

Bu abuk sabuk iş değil ki senin yaptığın abuk sabuk, sonradan çıkma. Bu musafaha bizim ta 1400 yıldan beri, dedelerimizin yapageldiği şey; sonradan çıkma bir şey değil ki. Sen yanlış yoldasın. Sen dedenin, babanın, ananın yolunu şaşırmışsın.

Evren Paşa, bizim arkadaşlardan, eskiden bakanlık yapmış bir kardeşimize:

"—Ne bu sakal ya? Ne diye sakal bıraktın?" demiş.

O da zeki, karşısındaki cumhurbaşkanı tabi… "Niye sakal bıraktın?" deyince ne desin?

"—Efendim! Babanız gibi yaptım." demiş.

Onun da babası sakallı.

"—Şimdi beni zayıf yerimden yakaladın." demiş.

Çarşaf, başörtü, tesettür, sakal bunlar el-hamdü lillâh babamızın, dedemizin, hatta senin ey ihtilalci herif! Senin babanın, dedenin, ninenin resmini göster bakalım! Gel hadi! Aile albümünden dedenin resmini çıkar bakalım. İşte böyle.

Biz doğru yoldayız. Sen kime benzemişsin?

Sen monşerlere, mösyölere, mistırlara benzemişsin. Ben dosdoğru gidiyorum. Benim yolumda bir eğrilik yok, sen sapıtmışsın. Bana "Ters gidiyor." diyorsun ama sen terstesin.

Evet, seninle benim aramda bir terslik var ama sen benim bütün kültürüme tamamıyla ters düşmüşsün. Ben doğru yolda gidiyorum,

sen başka kültürdesin. Millet onu anlamıyor.

"—Bu asırda sakal bırakılır mı, bu asırda baş örtülür mü, bu asırda beş vakit namaz kılınır mı?"

Bu asrın nesi var? Ne olmuş asra? Bu asırda ne olacak? Her türlü melaneti yapıyorsunuz da iyi şeyler yapılmayacak mı?

Bu asırda yapılmayacak her şey yapılıyor. Milet çıplak geziyor; çıplaklar kulübü var, plajlar var. Haramlar yeniliyor, her türlü rezalet, rüsvalık yapılıyor.

"—Bu asırda bu yapılır mı?"

Keşke iyi şeyler yapılsa da kötü şeyler ortaya çıkmasa… Çıkan her kötü şey, toplumu berbat ediyor.

Muhterem Kardeşlerim!

Allah gözümüzden basiret nurunu almasın. Ters görüyor, bizi tamamen ters görüyor. Adamı baş aşağı asmışlar; tepesi aşağıda, bacakları yukarıda. Bize "Sen terssin!" diyor.

Yok, biz doğruyuz. Biz yere basıyoruz, senin bacakların havaya asılmış. Evet, aramızda bir terslik var ama sen tepesi aşağı durmuşsun; bu terslik ondan.

Herkesin aklı var mı? Var… Tahsili var mı? Var… Diploması var mı? Var... Bazen birkaç tane oluyor. Adam muayenehânesine veya yazıhânesine üç tane, dört tane diploma asıyor. Takdirnâme; yıldızlı, fiyonklu, kurdeleli belgeler oluyor.

Her akıl kıymetli değil, akl-ı selîm kıymetli. Herkesin bir zevki var ama her zevk kıymetli değil; zevk-i selîm kıymetli. Herkesin bir hissi, bir duygusu, bir sezgisi var. Her his kıymetli değil, hiss-i selîm kıymetli. Hepsinin selîm olması lazım.

Selîm ne demek? "Hastalıktan, sakatlıktan, terslikten, acaiplikten kurtulmuş olmak." demek.

Adam kitap yazmış; içindeki bilgilerin hepsi yanlış ama, kitabı Anadolu'nun bir taşra kasabasında yazdığı için kimse baş edememiş. Çenesi de kuvvetli demek ki. Oradan bana mektup yazıyorlar:

"—Müftü de, vaiz de bu adamın hakkından gelemedi. Kimse buna cevap veremiyor. Hocam! Aman medet! Şuna bir cevap verin."

"—Kitabını gönderin!" dedim.

Gönderdiler. Her şeyi yanlış. Neresini düzelteyim?

Hani deveye sormuşlar; “Boynun neden eğri?” diye. “Nerem doğru ki?” demiş. Boynu, bacağı, sırtı, her tarafı eğri. Kitabın her tarafı, deve gibi karmakarışık; her tarafı bozuk, her tarafı yanlış.

Ayet-i kerîmeyi delil getiriyor, bilmeyen inanır, işin tehlikesi burada. O ayetlere göre sözü doğru gibi görünüyor ama başka ayetler var. Başka ayetlerle incelediğin zaman onun öyle olmadığı anlaşılıyor. O ayetleri okumamış veyahut okumamış olduğunu sanıyorum. Bilip de saklayacak kadar akıllı da değil! Ahmak, aptal! Resmen aptal! Kitap yazıyor ama aptal; hatta bön, kafası odun gibi…

Allah CC bir şeye “şöyle” demiş; o, “hayır, böyle” diyor. Kur’ân-ı Kerîm’in içinde “Allah böyle demiş.” diye yazıyor, o tersini söylüyor. Buna ne diyelim?

Kelime zor bulunur. Bana telefon açtı:

“—Hocam! Her şey mi yanlış? Düzeltme imkânı yok mu?”

“—Bu kafa ile olmaz. Her şeyin yanlış, neresini düzelteyim?” dedim.

Her yaldızlı söze aldanmayın. Gazetelerde makaleler, radyolarda konuşmalar, televizyonlarda görüşmeler, paneller bilmem neler.

Gözünüzü açın; şu iman denilen cevherin peşine düşmüş, onu çalmak isteyen bir sürü hırsız var, şeytan var, kâfir var ve saire var. Hepsi de mü'minin iman cevherini çalmak; onu aldatmak, şaşırtmak, imanından etmek, vesvese vermek ve kötü şeyi güzel göstermek için etrafında dolaşıp duruyor.

Müstehcenliği methediyor, hürriyet sayıyor. Çirkinliği, ayıbı methediyor; ona uymayı medeniyet sayıyor. Güzel, namuslu ve temiz olan şeyi kötülüyor; bunu geri sayıyor. Misalleri çok... Onun için Allah bize hiss-i selîm, zevk-i selîm, akl-ı selîm ihsan eylesin... İmanımızı da her türlü tehlikeden selamette eylesin…

Kuru gürültüye pabuç bırakmayalım, ufak tefek sözlerden yanılıp şaşırmayalım. Gazete kültüründen Müslümanlık olmaz. Ana kaynaklardan öğrenmeli. Ana kaynakları çok kimse okumuyor.

Kur'ân-ı Kerîm ana kitabımız değil mi? Dinimizin ana kaynağı, esas kaynağı nedir? Kur'ân-ı Kerîm.

Çok kimse okumamıştır. Tabi sen okumazsın; esnafsın, dinî tahsilin yok, vs. Sen de mâzur değilsin ama ben doçent, profesör biliyorum, okumamış; "İki kere iki dört eder." şeklinde ispat ederim.

Talebeliğimde bir profesör vardı, bana şöyle diyor:

"—Yahu! Şu hocalar da dört kadınla evlenmeyi iyi çıkarmışlar; keyiflerine uygun olarak."

Kaşlarımı çattım, dedim ki:

"—Bu, hocaların çıkardığı bir şey değil. Bu, oyuna gelecek, şakaya gelecek bir şey değil!"

Kur'ân-ı Kerîm'de müslümanların dörde kadar evlenebileceği bildirilmiştir:

فَانْكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَىٰ وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ ، فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً (النساء:٣)

(*Fe'nkihû mâ tàbe leküm mine'n-nisâi mesnâ ve sülâse ve rubâ', fein hiftüm ellâ ta'dilû fevâhideten*) [Beğendiğiniz size helâl olan kadınlardan ikişer, üçer, dörder alın. Haksızlık yapmaktan korkarsanız bir tane alın!] (Nisa, 4/3) diye ayette müsaade var.

Harp oluyor, kadınlar dul kalıyor, bakımsız kalıyor; toplumun gereği var. Allah bizim işimizi bizden iyi bilir.

Meselâ müslümanlar şimdi Bosna'daki kadınlardan birer tanesini almak istemez mi? Birer tanesini, iki tanesini…

Sen sadece kendi, daracık çerçevende düşünme; asırları düşün, çağları düşün, çeşitli olayları düşün!

"—Bu, Kur'ân-ı Kerîm'in emri." dedim.

"—Yok!" dedi.

Bilgiç ya, doçent ya, ben de talebeyim ya. "Yok!" diyor. Ben de açtım Kur'ân-ı Kerîm'i, gösterdim. Koca doçent beynelmilel, uluslararası şöhreti var. Yurt içinde, yurt dışında kitapları basılıyor. Kur'an'ı okumamış. Üstelik konusu da "İnsan Bilimleri."

Onun için her profesör, doktor ve saire laflarına kulak asmayın. Kur'ân-ı Kerîm'i ehil ve büyük alimlerden öğrenin. Hadîs-i şerîfleri iyi tahkik edin. Bilin ki bu işi karıştırmak isteyen çok insan var. Peygamber Efendimiz'in bu sözünden, bu hadîs-i şerifinden; "her şeyi tahkik etmek, her söze kulak vermemek gerektiği" anlaşılıyor.

Muhterem Kardeşlerim!

Bu dua yeter. Allah duamızı kabul etsin; bizi şaşırtmasın, yanıltmasın. Fitneli, fesatlı bir devirdeyiz; milletin öyle gözü dönmüş, öyle şaşırmış ki Allah'ın varlığını inkâr edenler, dini inkâr edenler; ahlâkı, aileyi, namusu, helali haramı inkâr edenler var, her tip insan var. Domuz kendi pisliğini yermiş; domuzdan beter insanlar var.

c. Bir Kavmin Yere Batırılması

Bu hadîs-i şerîf Ahmed ibn-i Hanbel'de, Taberânî'de ve diğer kaynaklarda var.

Efendimiz şöyle buyurmuş:[167]

---

[167] Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.V, s.624, no:3480; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1415; Müleyke RA'dan.

إِذَا سَمِعْتُمْ بِقَوْمٍ قَدْ خُسِفَ بِهِمْ هَاهُنَا قَرِيبًا ، فَقَدْ أَظَلَّتِ السَّاعَةُ

(حم. والحا كم في الكنى ، طب. عن بقيرة الهلالية)

RE. 50/14 (*İzâ semi'tüm bi-kavmin, kad husife bihim hâhünâ karîben, fekad ezalleti's-sâatü.*)

Ezallet diye bir nüsha farkı da buraya yazılmış. *Ezalleti's-sâatü.*

(*İzâ semi'tüm bi-kavmin, kad husife bihim hâhünâ karîben*) "Burada, şurada, yakın yerde, yakın zamanda, bir kavmin yerin dibine geçirildiğini işittiğiniz zaman, (*fekad ezalleti's-sâatü*) bilin ki kıyamet tepenizdedir; sizin başınızda gölge edecek gibi tepenize gelmiştir, kopmak üzeredir."

Kıyamete yakın birtakım alâmetler var. Buna, (*eşrâtu's-sâah*) "kıyametin alâmetleri" deniliyor. Ahlâkın bozulması vs. Ama bir de herkesin gözle göreceği birtakım olaylar var. Onlar; kıyametin büyük alâmetleri olarak hadîs-i şerîflerde zikredilmiş.

Bazı kavimlerin yerin dibine geçirilmesi hadisesi de kıyamet alametlerinden biridir; Peygamber Efendimiz burada onu anlatıyor:

"—Şu yakın yerlerde, şuralarda bir kavmin, toprağın altına batırılıp geçirildiğini gördüğünüz, işittiğiniz zaman bilin ki artık kıyamet kopmak üzeredir."

Çünkü bir alâmet belirdi mi ötekiler hemen peş peşe belirecek, kıyamet kopacak. İpi kopmuş tesbih tanesi gibi kıyamet alâmetlerinin hepsi artık peş peşe gelecek. Mekke-i Mükerreme'ye, Medine-i Münevvere'ye bir ordu hücum edecek; fakat Allah, çölde onları yerin dibine geçirecek. Bu hadîs-i şerîfte anlatılan, o olay olabilir.

d. Doğu Tarafından Birtakım İnsanların Çıkması

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.378, no:27173; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXIV, s.203, no:522; *Müsnedü'l-Hamîdî*, c.I, s.170, no:351; Ka'kaa ibn-i Ebî Hudred RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.210, no:38421; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.258, no:2153.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[168]

إذا سمعتم بناسٍ يأتون من قِبَلِ المشرقِ أو كُورَها يَعْجَبُ الناسُ من زِيِّهم فقد أظَلَّتِ السَّاعَةُ (نعيم بن حماد فى الفتن عن حفصة)

RE. 50/15 (*İzâ semi'tüm bi-nâsin ye'tûne min kıbeli'l-meşrikı ev küverihâ, ya'cebü'n-nâsü min ziyyihim, fekad ezalleti's-sâatu.*)

"Doğu tarafından, maşrık tarafından, kıyafetlerini hayretle karşıladığınız veya kıyafetlerini görüp hayran kaldığınız, birtakım insanların geldiğini duyarsanız bu tarafa doğru; işte o zaman kıyametin yakın olduğunu anlayın."

Mehdî AS çıkacak. Kıyamet alâmetleriyle ilgili neşredilmiş müstakil kitaplar var. Onlarda böyle şeyler anlatılıyor. Sırasıyla olayların nasıl olacağı anlatılıyor. Bazı insanların siyah bayraklarla, Horasan tarafından geleceklerinden bahsediliyor. Kıyamet alâmetleri kitaplarında geniş teferruatlar vardır.

e. Muhammed İsmi Mübarektir

Deylemî Câbir RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[169]

إذا سميتم محمداً ، فلا تجبهوه ، ولا تحرموه ، ولا تُقَبِّحُوه ؛ بُورك فى محمدٍ ، وفى بيتٍ فيه محمدٌ ، وبِمَجْلسٍ فيه محمدٌ (الديلمى عن جابر)

RE. 51/1 (*İzâ semmeytüm muhammeden, felâ tücebbihûhü, ve lâ tüharrimûhü, ve lâ tükabbihûhü; bûrike fî muhammedin, ve fî beytin fîhi muhammedün, ve bi-meclisin fîhi muhammedün*)

"Çocuğunuza 'Muhammed' ismini koyduğunuz zaman artık onu

---

[168] *Kenzü'l-Ummâl*, c.XIV, s.228, no:38507; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.258, no:2154.

[169] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.340, no:1354; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.421, no:45220; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.264, no:2164.

küçümsemeyin, onu mahrum etmeyin ve ona 'Sen çirkinsin.' demeyin, onu çirkin görmeyin. Allah, Muhammed adına mübareklik vermiştir; içinde Muhammed olan eve, içinde Muhammed bulunan meclise bereket vermiştir."

Muhammed; Peygamber Efendimiz'in isimlerinden, muhterem bir isim. Peygamber Efendimiz'in ismi çok yok, o asırlarda nadir kullanılmamış. Bir iki misal var ama çok nadir. Abdulmuttalib'e;

"—Torununa niye bu ismi verdin?" diye sormuşlar.

"—Yerde de gökte de methedilen, övülen insan olmasını istediğim için koydum." demiş.

Tabii, ismi ona verdiren Allah.

Peygamber Efendimiz'in yüzlerce ismi var; ona duyulan sevgiden dolayı herkes çocuklarına o isimleri koyuyorlar. Bize de isim soruyorlar. Biz de bazen;

"—Adı Cevad olsun." diyoruz.

Cevad, cömert demek ve Peygamber Efendimiz'in isimlerinden.

"—Adı Muhsin olsun." diyoruz.

Muhsin, "ihsan sahibi veyahut güzel yapan" mânasına geliyor ama Peygamber Efendimiz'in isimlerinden.

"—Adı Ahmed olsun, Mahmud olsun!" diyoruz.

Bunlar hep Peygamber Efendimiz'in isimlerinden. *Mücteba, Mürteza, Müşteba, Rauf, Rahim* Kur'ân- Kerîm'de geçen isimleri. Tevrat'ta, İncil'de bildirilmiş isimleri var.

Bu isimler konulabilir ama bu hadîs-i şerîfte diyor ki:

"—Çocuğunuza 'Muhammed' ismini koyduğunuz zaman, artık onu küçümsemeyin, onu mahrum etmeyin; ona 'Sen çirkinsin.' demeyin, çirkin görmeyin. Allah; 'Muhammed' adına mübareklik vermiştir. İçinde Muhammed olan eve, içinde Muhammed olan meclise bereket vermiştir." diyor.

"—Muhammed ismini koyabilirsiniz ama, o zaman Muhammed ismine azarlama olmayacak, ona hürmet olacak, dikkat olacak."

f. Namazda Şeytanın Vesvese Vermesi

İkinci hadîs-i şerîf.

Karşımıza çok sorulan bir konu geldi.

Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[170]

إِذَا شَبَّهَ عَلَى أَحَدِكُمْ الشَّيْطَانُ ، وَهُوَ فِي صَلاَتِهِ ، فَقَالَ : أَحْدَثْتَ ! فَلْيَقُلْ فِي نَفْسِهِ : كَذَبْتَ ! حَتَّى يَسْمَعَ صَوْتًا بِأُذُنَيْهِ ، أَوْ يَجِدَ رِيحًا بِأَنْفِهِ ، وَإِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلَمْ يَدْرِ أَزَادَ أَمْ نَقَصَ ، فَلْيَسْجُدْ سَجْدَتَيْنِ وَهُوَ جَالِسٌ (عب. عن أبى سعيد)

RE. 51/2 (*İzâ şebbehe alâ ehadikümü'ş-şeytânu ve hüve fî salâtihî, fekàle: Ahdeste! Felyekul fî nefsihî: Kezebte! Hattâ yesmea*

---

[170] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.37, no:11338; Abdürrezzak, *Musannef*, c.I, s.140, no:533; Ebû Saîd el-Hudri RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.473, no:19841; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.266, no:2170.

savten bi-üzüneyhi, ev yecide rîhan bi-enfihî; ve izâ sallâ ehadüküm felem yedri ezâde em nekasa, felyescüd secdeteyni ve hüve câlisün.)

İzâ şebbeha alâ ehadikümü'ş-şeytânü ve hüve fî salâtihî. "Sizden birisi, namaz kılarken, şeytan ona bir vesvese verdi mi." Fekàle ahdeste. "Bak işte abdestin kaçtı, yellendin." Kezebte. "Yalan söyledin."

"Edepsiz, yalan söylüyorsun!" desin. Yani şeytanın vesvesine kanmasın; "Acaba hakikaten kaçtı mı?" demesin. İçinden ona öyle cevap versin.

"—Abdestin kaçtı galiba, bak yellendin galiba, kıpırdadı biraz, hava çıkar gibi oldu." ve saire.

"—Yalan söylüyorsun, yalancı!" desin.

(*Hattâ yesmea savten bi-üzüneyhi, ev yecide rîhan bi-enfihî*) "Eğer bir ses duyarsa veyahut bir koku hissederse o zaman gerçekten bozulmuştur."

Abdestin bozulma sebeplerinden birisi de, insanın yellenmesidir.

"—Oldu gibi galiba? Oldu mu, olmadı mı?"

Öyle şey yok! Burnu ile koku almadıysa kulağıyla ses duymadıysa, öyle gibi gelmesi, "Kaçtı galiba, yellendim galiba." gibi bir düşünce doğru olmuyor.

Şeytan böyle bir vesvese verince şeytana:

"—Yalan söyledin. Yalancı! Beni kandırmaya çalışıyorsun." diyecek. Onun o vesvesesine pabuç bırakmayacak.

(*Ve izâ sallâ ehadüküm, felem yedri ezâde em nekasa, felyescüd secdeteyni ve hüve câlisün*) "Ve sizden birisi namaz kılarken 'Tam mı kıldı; eksik mi kıldı, yoksa fazla bir rekât mı yaptı?' bunu kararlaştıramazsa o zaman namazın sonunda 'sehiv secdesi' yapsın."

Böyle bir hata olmuşsa, o zaman telafi edilmiş olur.

Bu hususta bir hadîs-i şerîf daha var. Bu sayfada sekizinci hadis. Her halde oraya kadar gelemeyiz. Orada, "Galip kanaati, hakim kanaati, daha kuvvetli kanaati neyse ona göre namazını kılsın." diyor.

Üç kıldım mı sanıyor, dörtlesin. "Dört mü kıldım, yoksa eksik mi?" tereddüt etti ama sonra "Tamam, kıldım." dedi. O daha kuvvetli. O zaman dörtte selâm versin. Yalnız bir sehiv secdesi

yapsın. Yani galip kanaatine, esas kanaatine, kuvvetli kanaatine göre işi tamamlasın. Efendimiz; “Bir sehiv secdesi yapsın.” buyurmuş.

Çok olur bu. Bu da şeytanın insanı meşgul etmesi ile oluyor. İnsanlar namaza kendilerini veremiyorlar.

Namaza kendisini verememek neden? Zikre kendisini verememek neden?

İş, abdest almaktan başlar. Abdesti güzel almazsa namazı da güzel olmaz; vesvese de gelir, başka şey de gelir. Abdestte eksiklik oldu mu, şeytan o zaman vesvese verebilir. ama abdesti tamam oldu mu şeytan, abdestli insana kolay diş geçiremiyor.

O bakımdan abdesti güzel almak lazım.

Abdesti güzel almak nasıl olacak?

Su değmemiş kısım bırakmadan, güzel yıkayarak olacak. Dualarını yaparak olacak. Abdestin; maddî ve mânevî yönü olan kıymetli bir iş olduğunu düşünerek olacak.

Abdestin iki yönü var:

1. Maddî yönü; insanın terini, kirini temizliyor. Elini yıkıyorsun, yüzünü yıkıyorsun, burnunu temizliyorsun, ayağını yıkıyorsun; kir, ter, koku gidiyor vesaire. Maddi yönü bu.

2. Bir de mânevî yönü var. Akan damlalarla beraber günahların affolunuyor. Günahlar gidiyor; insan mânevî bakımdan da temizleniyor. Hem maddî kirlerden pâk oluyor hem de mânevî bakımdan günahları affolunuyor, dökülüyor, siliniyor.

Abdest çok önemli bir işlem. Onun için onu tadını çıkara çıkara güzel yapmak lazım. Umumiyetle abdest güzel alınmıyor. Çocukların başında bir durun; nasıl abdest aldıklarına bir bakın veyahut başka insanların nasıl aldığına bir bakın. Dikkat edin; abdest âzâları tam yıkanmamış oluyor.

Ben dikkat ettim; birkaç defa başlarında bulundum, bekledim. Kolunu yıkadı.

“—Abdestin bitti mi?”

“—Bitti.”

Bak şurasına hiç su gelmemiş. Kılları bile ıslanmamış. Dikkat edilmiyor. Yüzünü yıkayacak, ovuşturacak. Hakkını vererek, dualarını yaparak elini güzel yıkayacak, kolunu güzel yıkayacak.

Duası oldu mu sevabı var. Duasız oldu mu sevabı yok. Duasını yaparak abdest alacak. Tamam. İş oradan güzel başladı.

Camiye gelecek. Namaza tam huşu içinde duracak ve okuduğu şeylere kendisini verecek. Yaptığı işe kendisini verecek.

Ben kimin huzurunda duruyorum? Allah'ın huzurunda duruyorum.

Kime secde ettim? Allah'a secde ettim.

Ne söylüyorum? Allah'a hamd ediyorum, şükrediyorum, sübhânallah diyorum.

Kendisini yaptığı işe verecek. Aklı başka yerde olmayacak. Abdesti güzel almıyor. Huzur ve rahata ermeden, huşuya kavuşmadan namaza duruyor. Aklı alışverişte, problemlerinde, yapacağı işlerde oluyor. O zaman namazı şaşırıyor, rekâtı şaşırıyor. İkide miydi; üçte miydi, beşte miydi, bilemiyor. Farzı mı kıldı, sünneti mi bilemiyor. İhtiyar değil, yaşlı değil ama aklı başka yerde. Onun için insan önce abdest almaktan başlayıp bunlara dikkat etmesi gerekiyor.

Pekiyi, bütün bunlara rağmen tam hatırlayamazsa!

Kuvvetli kanaati ne ise ona göre hareket edecek. Bir de iki secde, "sehiv secdesi" yapacak, bitirecek. Şeytana da yüz vermeyecek. O vesvese vermek istedikçe; "Yalan söylüyorsun!" diyecek. Onu başından def edecek.

g. İçtiğiniz Şeyi Süze Süze İçin!

Sayfanın üçüncü hadîs-i şerîfi.

Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerîfte su içme âdâbını öğretiyor:[171]

إِذَا شَرِبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَمُصَّ مَصًّا ، وَلاَ يَعُبَّ عَبًّا ، فَإِنَّ الْكُبَادَ مِنَ

---

[171] Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.284, no:14436; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.115, no:6012; Abdürrezzak, *Musannef*, c.X, s.428, no:19594; İbn-i Ebî Hüseyin RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.295, no:41075; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.268, no:2176.

الْعَبِّ (ص. وابن السني ، وأبو نعيم في الطب ، هب. عن ابن أبي حُسَيْنٍ مرسلاً)

RE. 51/3 (*İzâ şeribe ehadüküm fe'l-yemussa messan, ve lâ yeğubbu gabben feinne'l-kübâde mine'l-gabbi.*)

(*İzâ şeribe ehadüküm fe'l-yemussa messan*) "Sizden biriniz herhangi bir şey, bir meşrubat içerken, süze süze içsin."

Hangisi olursa olur; su da olur, ayran da olur, daha başka bir yazlık, kışlık içecek de olabilir- Haram olmayan her meşrubat olur. İki türlü içilebilir. Bir lıkır lıkır, güp güp içilir; bir de yavaş yavaş içilir. Nasıl içecek? Yavaş yavaş içecek.

Peygamber Efendimiz; "Sizden biriniz bir şey içerken süze süze içsin." buyuruyor.

Dudaklarını, ağzını çok açmadan, güp güp yutmadan süze süze içsin, yavaş yavaş içsin. Öyle toplu toplu yutup gümbür gümbür içmesin. Çünkü 'kübad hastalığı' ekseriyetle, hızlı ve çok içmekten olur. Ağzını doldurup doldurup güp güp yuta yuta içmekle olur; süze süze içmemekten olur.

"—Bu 'kübad hastalığı' nedir?" diye aşağıda izahat var: "Terli iken içmekten ciğerde meydana gelen hastalığa denilir."

Hakikaten, insan, soğuk bir şeyi, terli iken bu tarzda içince çeşitli hastalıklar oluşuyor.

Ben hatırlıyorum; şampiyon birisi, abime söylemişti. Türkiye şampiyonluğunu kazanmış, spor yapan, kuvvetli bir insan. "Terli iken içtiğim soğuk meşrubat beni mahvetti." demiş. Vereme kadar gitmiş ve sporu bırakmış. Vereme kadar gitmiş, ölümden dönmüş. Onun için bizde su içmenin âdâbı oturarak içmektir. Ayakta içmek mekruhtur. Zemzem hariç oturarak içeceksin, yavaş yavaş içeceksin, süze süze içeceksin, güp güp yutmayacaksın.

h. Su Kabının İçine Üflemeyin!

Peş peşe iki hadîs-i şerîf var:

Dördüncü hadîs-i şerîf, yine içmekle ilgili:[172]

إذا شَرِبَ أحدُكُمْ فلا يَتَنَفَّسْ في الإناءِ وإذا أتى الخَلاءَ فلا يَمَسَّ ذَكَرَهُ بِيَمِينِهِ ولا يَتَمَسَّحْ بِيَمِينِهِ (خ. ت. عن أبي قتادة)

RE. 51/4 (*İzâ şeribe ehadüküm, felâ yeteneffes fî'l-inâi, ve izâ eta'l-halâe felâ yemesse zekerehû bi-yemînihî, ve lâ yetemessah bi-yemînihî.*)

(*İzâ şeribe ehadüküm, felâ yeteneffes fî'l-inâi*) "Sizden biriniz bir meşrubat içerken içtiği kabın içine solumasın, hohlamasın."

Meselâ bardakla bir şey içiyor; nefes alacağı zaman bardağı ağzından çekecek, nefesi öyle alıp verecek. Hohladı mı bardağın rengi değişiyor, içi buğulanıyor. Kabın içine nefes teneffüs etmek yok. İçecek. teneffüs edeceği zaman kabı ağzından uzaklaştıracak. Kabın içine teneffüs etmeyecek.

Ne kadar güzel?

Niye? Sebebini söylemiyor ama biliyoruz ki birçok mikrop nefesle intikal edebilir. İşte onu ayırıyor. Efendimiz SAS böyle tavsiye buyurmuş.

Devamında buyuruyor ki:

(*Ve izâ eta'l-halâe felâ yemesse zekerehû bi-yemînihî*)"Sizden biriniz tuvalete, ihtiyacını görmeye gittiği zaman sağ eliyle tenasül uzvunu, idrar uzvunu tutmasın, (*ve lâ yetemessah bi-yemînihî*) ve sağ eliyle taharetlenmesin!"

Bu büyük abdest, küçük abdest herkesin başında. Avrupalı'nın da başında, Doğulu'nun da, Batılı'nın da başında. Yemek yiyen canlıların olağan durumu. Bir kısmı idrar olarak çıkıyor, bir kısmı gaita olarak, büyük abdest olarak çıkıyor. Her gün insanların başına gelen bir olay. Temizlenmek lazım. İslâm'a göre bunların ikisi de pistir; bunlardan temizlenmek lazımdır.

---

[172] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.265, no:149; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.296, no:22587; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.43, no:78; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.V, s.406, no:180; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.155; Ebû Katâde RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.294, no:41072; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.268, no:2174.

Medeni sandığımız Avrupa temizlenmiyor.
Muhterem Kardeşlerim!
Sosyetik bir kadın, bizim bir doçent arkadaşa söylemiş:
"—Biz tuvalette su kullanmayız."
"—Ne yaparsınız?"
"—Biz sık sık külot değiştiririz" demiş.
Yazıklar olsun! Demek ki temizlemiyor. Donu kirlenince, donu değiştiriyor. Yahu temizlemediği zaman insan pis kokar. O koyu koyu parfümler ondan demek ki. "Öbürünün kokusu duyulmasın." diye parfüme kuvvet gidiyor.

Olmaz! Tertemiz yıkayacak, temizlenecek. Bizim dinimiz hem küçük abdestten korunmayı hem büyük abdestten korunmayı, sakınmayı kuvvetle tavsiye etmiştir. Onun için bu hususta çok dikatli olun!
Ayakta idrar yapmak hadîs-i şerîflerle yasaktır. Yukarıdan şar şar döktüğü zaman ayakları, dizlerine kadar berbat olur, mahvolur. Öyle namaz olmaz! Yani o giyimle, o pantolonla namaz olmaz!
Ne yapacak? Sıçramaması için dikkat edecek. Çömelecek, tedbir alacak. Bu pis bir şey; idrar pis. Sonra bunun sonunun tamamen alındığına dikkat edecek. Sonunun alınması için tedbir alacak. İdrarını yapıyor; tamam mı tamam. Çekiyor pantolonunu, vuruyor kapıyı, dışarıya çıkıyor. Üç adım attı mı, idrarın borularda kalan öteki kısmı iç çamaşırına gidiyor. Mesela şu kadarı ıslanmış.
"—Kurur hocam, ziyanı yok."
Olmaz ki! Pis oluyor.
Ne yapacak? Sonunun gelmesine dikkat edecek. Bir şey bırakmayacak.

Namaz da olmaz. Çünkü namazda bir insanın elbisesinin ve vücudunun temiz olması şartı var:

وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ (المدثر:٤)

(*Ve siyâbeke fetahhir*) [Elbiseni tertemiz tut!] (Müddessir, 74/4) diye emir olduğundan, elbisesinin de temiz olması şartı var.
Namaz kıldığı yerin de temiz olması şartı var. İslâm, temizlik

dini. Onun için ne üstüne sıçratacak, ne külotuna bulaştıracak, ne damlatacak, ne de sağ elini kullanacak.

Sağ el, mübarek bir el. Sağ el, güzel işlerde kullanılacak, sol el de öteki işlerde kullanılacak. Tuvalette temizleme işlemini, yıkanmayı, kurulanmayı yaparken, sol elin kullanılması lazım; ayırım orada oluyor. Tertemiz olacak.

Bazıları tuvalet tipi konusunu taassup meselesi, milliyetçilik meselesi yapmış:

"—Alaturka tuvalet bizimdir, alafranga tuvalet karşı tarafın." diyor. Binaen aleyh alafranga bile olsa alaturkaya çeviriyor. Alafranga klozetin üstüne teşkilat yapıyor; oraya kadar dolduruyor, onu alaturkalaştırıyor. Bazıları bu hususta bayağı dikkatli, gayretli. Ben bu işi yanlış görüyorum.

Eski çağlarda durum başka türlüydü. Dedelerimiz bu işi güzel halletmişler. Mesela eski camilerde tuvalet öyle güzel ki, hiç sıçrama ihtimali olmayan şekilde tasarlanmış. Ama şimdi tuvaletlere konulan taşların şeklinden dolayı büyük abdest ve küçük abdest yapılırken çok sıçramalar oluyor.

O bakımdan nasıl olsa olur.

Bazı ihtiyar insanların dizleri bükülemiyor; alaturka da olur, alafranga da olur. Alafranga denilen şekilde, klozet kapaklı tipte, etrafa sıçrama daha az oluyor. Yıkama daha kolay oluyor. Yakın bir şeyde çekişme ve çatışma içine girmeye lüzum yok; mühim olan temizliği sağlamak. Sıçramamasını sağlamak; temizlemeyi ve korumayı sağlamak.

Kabir azabının ekseriyetle, "idrardan sakınmamaktan" dolayı olduğuna dair hadîs-i şerîfler vardır. Önemsemez, önemsemediği için dikkat etmez, dikkat etmediği için de cezalı duruma düşebilir. Kabirde, idrarından dolayı azap görüyor.

Müslüman kabre konuluyor, müslüman olmasına rağmen kabirde azap görüyor. Çünkü idrarına dikkat etmedi.

Çok dikkat edeceksin! Gayet dikkatli olacaksın!

Bir de soruyorlar; kitaplarımızda yazılmış, kâğıtla taharetlenme mekruhtur. Doğru; kağıt, ilim irfan malzemesidir. Defter yapılıyor, kitap basılıyor. Ama bu devirde artık özel olarak, onun için yapılmış, başka işte kullanılamayan tipte kâğıtlar var.

Bez gibi. Bezden daha iyi.

Neden daha iyi? Bezle kuruluyorsun, kuruluyorsun; daha sonra ıslaklık olan yerde mikrop ürüyor. Ama kağıtta bir defa kuruladığın zaman atıyorsun. O zaman mikrop üreme olmuyor.

Mendiller de öyle. Eskiden bez mendillerimiz vardı, cebimizde dururdu, evde yıkanırdı. Şimdi kâğıt mendil var; siliyorsun, atıyorsun. İyi oluyor. Bunları mâkul düşünmek lazım, temizliği esas almak lazım, lüzumsuz inatlara düşmemek lazım. Dinimiz ana hedefleri gösteriyor; o ana hedeflere uygun hareket etmeye çalışmak lazım.

i. Köpeğin İçtiği Kabı Yedi Defa Yıkayın!

Birçok sahih kaynakta, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[173]

إِذَا شَرِبَ الكَلْبُ فِي إِنَاءِ أَحَدِكُمْ ، فَلْيَغْسِلْهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ

(مالك ، ق. ن. ه. عن أبي هريرة)

RE. 51/5 (*İzâ şeribe'l-kelbü fî inâi ehadiküm, felyağsilhü seb'a merrât.*)

(*İzâ şeribe'l-kelbü fî inâi ehadiküm*) "Köpek sizden birinizin çanağından, kabından, kâsesinden bir şey içti mi, (*felyağsilhü seb'a merrât*) o kabı yedi defa yıkayın."

Bir defa değil, iki defa değil, "Yedi defa yıkayın." diyor, Peygamber Efendimiz.

Köpeğe karşı gösterilen bu hassasiyetin ne kadar önemli olduğunu bu devirde çok iyi anlıyoruz. Hakikaten köpeğin kuduz mikrobu ve daha başka birtakım parazitler taşıdığı, şu anda doktorlar tarafından biliniyor. Kuduz da zor bir hastalık! O bakımdan köpek beslemek tavsiye edilmemiş; Peygamber

---

[173] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.298, no:167; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.120, no:419; Neseî, *Sünen*, c.I, s.115, no:63; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.438, no:358; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.460, no:993; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.240, no:1076; Mâlik, *Muvatta'*, c.II, s.45, no:89; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.371, no:26520; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.271, no:2179.

Efendimiz yasaklamış.

"—Yâ Rasûllallah! Sürülerimiz var, kurt gelir; köpek, bekçilik yapıyor. Evimiz var, bekçi olması gerekiyor." demişler.

"—Pekâlâ, böyle zaruri ihtiyacı olanlar beslesin, ötekiler mümkün olduğu kadar beslemesin." tarzında tavsiye buyurmuş.

Çünkü kudurabiliyor ve oradan hastalık bulaşabiliyor.

Bazı hayvanların hastalık yapmasından dolayı dinimizde müslümanlar asırlar öncesinden ikaz edilmiş. El-hamdü lillâh! Domuz etinin durumu böyle; domuzun da, köpeğin de böyle durumları var. O bakımdan uyarılmış, el-hamdü lillâh

j. İçeceğinizi Üç Nefeste İçin!

Altıncı hadîs-i şerîf yine içmekle ilgili geldi. Hz. Âişe Validemizden, içmenin âdâbıyla ilgili bir hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[174]

إِذَا شَرِبْتُمْ فَاشْرَبُوا بِثَلاَثَةِ أَنْفَاسٍ ؛ فَالأولُ شُكْرٌ لِشَرَابِهِ ، وَالثَّانِى شِفَاءٌ فِى جَوْفِهِ ، وَالثَّالِثُ مَطْرَدَةٌ لِلشَّيْطَانِ ؛ فَإِذَا شَرِبْتُمْ فَمَصُّوه مَصًّا ، فَإِنَّهُ أَجْدَرُ أَنْ يَجْرِى مَجْرَاهُ ، وَإِنَّهُ أَهْنَأُ وَأَمْرَأُ (الحكيم عن عائشة)

RE. 51/6 (*İzâ şeribtüm fe'şrebû bi-selâseti enfâsin, fe'l-ûlâ şükrun li-şerâbihî ve's-saniyetü şifâün fî cevfihî ve's-sâlisetü matradetun li'ş-şeytâni feizâ şeribtüm femassûhü massen feinnehû ecderu en yecriye mecrâhu, ve innehû ehneü ve emreü.*)

(*İzâ şeribtüm*) "Bir meşrubat, içecek içtiğiniz zaman, (*fe'şrebû bi-selâsi enfâsin*) üçe bölerek için; üç nefeste, üç defada için! (*Feûlâ şükrun li-şerâbihî*) "Bu içme, şükür mânasını taşır."

Üçe bölüyorsun: İlk içiş, o meşrubat için bir Allah'a şükür

---

[174] Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usül*, c.III,s.112; Hz. Aişe RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.290, no:41048; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.273, no:2183.

mânasını taşır. (*Ve's-sâniyetü şifâün fî cevfihî*) "İkinci içiş içenin içine şifa olur." Birinci şükür, ikinci şifa… (*Ve's-sâlisetü matradetün li'ş-şeytân*) "Üçüncüsü de şeytanı def eder, şeytanı def edici olur."

(*Feizâ şeribtüm femassûhu massen*) "İçerken süzerek için."

Az önce de geçmişti hani; "Süzerek için, güp güp içmeyin! Süze süze, yavaş yavaş için. (*Feinnehû ecderu en yecriye mecrâhü*) Çünkü böyle içiş, yerine gitmesi için çok uygundur. (*Ve ehneü ve emreü*) "Böyle yavaş yavaş içmek çok afiyetlidir ve sıhhate uygundur." Sıhhat, afiyet ve lezzet bakımından da yavaş yavaş içmek daha uygundur.

Birileri galiba Amerika'da bizim Türklere kola ikram etmiş. Onlar da lıkır lıkır içmişler.

"—Biz kolayı böyle içmiyoruz." demişler.

"—Ya nasıl içiyorsunuz?"

"—Birer yudum, birer yudum... Yavaş yavaş."

Biz güp güp içiyoruz. Zaten asitli bir şey, mideyi deler. Bir daha ver, bir daha içiyor; sıhhate zararlı. Yavaş yavaş içmek ve tadını çıkarmak bakımından böyle tavsiye edilmiş.

k. İçki İçenin Cezası

Bu da sarhoşlar hakkında bir hadîs-i şerîf. Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerîfinde şöyle buyuruyor:[175]

إِذَا شَرِبُوا الْخَمْرَ ، فَاجْلِدُوهُمْ ؛ ثُمَّ إِنْ شَرِبُوهَا ، فَاجْلِدُوهُمْ ؛ ثُمَّ إِنْ شَرِبُوهَا ، فَاقْتُلُوهُمْ (حم د. ه. حب. عن معاوية)

RE. 51/7 (*İzâ şeribü'l-hamre, fe'clidûhüm; sümme in şeribûhâ,*

---

[175] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s.63, no:3886; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VII, s.479, no:2563; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.95, no:16905; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.313, no:17278; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.V, s.97; Hz. Muaviye RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.355, no:13212; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.273, no:2185.

fe'clidûhüm; sümme in şeribûhâ, fa'ktülûhüm.)

(*İzâ şeribü'l-hamre*) "Bu ayyaşlar, sarhoşlar, içkiyi içtiler mi, (*fe'clidûhüm*) onlara meydan dayağı çekin!"

Meydan dayağı, gelişigüzel, herkesin çullanıp yapacağı iş değil. Bağlanacak; kamçı veya sopa alınacak, çat çat belli ölçüde kaldıracak; hızla vurmak yok, yavaş vurmak yok. Standart ölçüler içinde, sopa cezası ile vurulacak.

(*Sümme in şeribûhâ, fe'clidûhüm*) "Bir daha içerse, yine değnekle dövülme cezası uygulayın! (*Sümme in şeribûhâ, fa'ktülûhüm*) Ondan sonra yine içer de bırakmazsa, o zaman onu öldürün." buyurmuş.

İçkiden vazgeçirmek için bu değnek cezası var. Israr ederse o zaman Peygamber SAS böyle buyurmuş.

l. Namazında Tereddüt Eden Kimse

Şimdi de namazda şaşıranın durumu ile ilgili hadîs-i şerîf:

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim, Ebû Dâvud, Neseî ve İbn-i Mâce Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[176]

إِذَا شَكَّ أَحَدُكُمْ فِي صَلاَتِهِ، فَلَمْ يَدْرِ كَمْ صَلَّى ثَلاَثًا ، أَمْ أَرْبَعًا ، فَلْيَطْرَحِ الشَّكَّ وَلْيَبْنِ عَلَى مَا اسْتَيْقَنَ ، ثُمَّ لِيَسْجُدْ سَجْدَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ يُسَلِّمَ ؛ فَإِنْ كَانَ صَلَّى خَمْسًا ، شَفَعْنَ لَهُ صَلاَتَهُ ؛ وَإِنْ كَانَ صَلَّى إِتْمَامًا لأَرْبَعٍ ، كَانَتَا تَرْغِيمًا لِلشَّيْطَانِ (حم. م. د. ن. ه. عن أبي سعيد)

---

[176] Müslim, *Sahîh*, c.III, s.204, no:888; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.III, s.211, no:866; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.64, no:1200; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.485, no:1221; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.83, no:11799; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.331, no:3619; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.371, no:20; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.468, no:19817; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.276, no:2190.

RE. 51/8 (*İzâ şekke ehadüküm fî salâtihî, felem yedriküm sallâ selâsen, em erbaan, felyatrahi'ş-şekke, velyebni alâ me'steykane, sümme liyescüd secdeteyni kable en yüsellime; fein kâne sallâ hamsen, şefa'ne lehû salâtehû; ve in kâne sallâ itmâmen li erbain. kânetâ terğîmen li'ş-şeytàn.*)

(*İzâ şekke ehadüküm fî salâtihî, felem yedriküm sallâ selâsen, em erbaan*) "Sizden biriniz, namazını üç veya dört rekât kıldığında tereddüt eder, şüpheye düşerse, (*felyatrahi'ş-şekke*) şüpheyi atsın. (*Velyebni alâ me'steykane*) Kuvvetli kanaati neyse ona binaen namazı tamamlasın! (*Sümme liyescüd secdeteyni kable en yüsellime*) Sonra selâm vermeden evvel iki secde ile secde etsin; sehiv secdesi yapsın!"

Sehiv secdesinin nasıl yapılacağına dair, mezheplerde çeşitli görüşler vardır.

(*Fein kâne sallâ hamsen, şefa'ne lehû salâtehû*) "Sonra eğer beş rekât kılmışsa melekler onun namazını altıya tamamlarlar. Yani eksik kalmaz. (*Ve in kâne sallâ itmâmen li erbain*) Tamam kılmışsa, dörde tamamlamışsa, (*kânetâ terğîmen li'ş-şeytàn*) bu da şeytanın

burnunu yere sürtmesi olur."

Mü'min aldanmamış oldu, şeytan muradına eremedi. Şeytan kahrolur, burnu yerde sürter. Ama beş kılmışsa yanlış bile olmuşsa, "Melekler onu altıya tamamlarlar." diyor.

Bu hadîs-i şerîflerden aldığımız ders şudur:

Vesveseye mahal bırakmayacak, şeytana (*kezebte*) "Yalan söylüyorsun!" diyecek, tereddüde meydan vermeyecek. Onu reddedecek ve genel kuvvetli kanaatine göre hareket edecek. İki defa da secde edecek; gönlüne yük yapmayacak.

m. Ölümün Koç Şeklinde Kesilmesi

Sonuncu hadîs-i şerîf, dokuzuncu. Onu da okuyalım.

Bu hadîs-i şerîf Buhârî'de ve diğer kaynaklarda Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet edilmiş. Sayfanın onuncu hadîs-i şerîfi.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[177]

إِذَا صَارَ أَهْلُ الجَنَّةِ إِلَى الْجَنَّةِ ، وَأَهْلُ النَّارِ إِلَى النَّارِ ، جِيءَ بِالْمَوْتِ حَتَّى يُجعَلَ بينَ الجَنَّةِ والنَّارِ ، ثُمَّ يُذْبَحَ ؛ ثُمَّ يُنادِي مُنادٍ : يَا أَهْلَ الجَنَّةِ ، خُلُودٌ لاَ موْتَ ؛ يَا أَهْلَ النَّارِ ، خُلودٌ لاَ مَوْتَ ، فَيَزْدادُ أَهْلُ الجَنَّةِ فَرَحًا إِلَى فَرَحِهِمْ ، وَيَزْدَادُ أَهْلُ النَّارِ حُزْنًا إِلَى حُزْنِهِمْ

(حم. ق. عن ابن عمر)

RE. 51/9 (*İzâ sâre ehlü'l-cenneti ile'l-cenneti, ve ehlü'n-nâri ile'n-nâri, cîe bi'l-mevti hattâ yuc'ale beyne'l-cenneti ve'n-nâri, sümme yüzbehu, sümme yünâdî munâdin: Yâ ehle'l-cenneti hulûdün lâ*

---

[177] Buhârî, *Sahîh*, c.XX, s.216, no:6066; Müslim, *Sahîh*, c.XIV, s.1, no:5089; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.120, no:6022: İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XVI, s.515, no:7474; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IX, s.434, no:5585; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.125, no:124; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.79, no:280; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.21; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLV, s.324; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.183; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

mevte; yâ ehle'n-nâr, hulûdün lâ mevte; feyezdâdü ehlü'l-cenneti ilâ'l-ferahan, ve yezdâdu ehlu'n-nâri huznen ilâ huznihim.)

(*İzâ sâre ehlü'l-cenneti ile'l-cenneti*) "Cennet ehli, cennetlikler, cennete varıp gittikleri zaman; (*ve ehlü'n-nâri ile'n-nâri*) cehennem ehli de cehenneme tıkıldı, atıldı; onlar da oraya girdi. Bitti bu iş... (*Cîe bi'l-mevti*) Ölüm ortaya getirilir. (*Hattâ yuc'al beyne'l-cenneti ve'n-nâr*) Cennetle cehennemin tam orta yerine kadar getirilir. (*Sümme yüzbehu*) Sonra boğazlanır, kesilir. Kara bir koç gibi orada kurban edilir."

Sembolik bir şey ama cennet ile cehennemin arasında ölüm denilen olayın kafası kesilir. (*Sümme yünâdî münâdin*) "Sonra bir münâdî, seslenici seslenir:

(*Yâ ehle'l-cenneti*) "Ey cennetlikler! (*Hulûdün*) Siz cennette ebedî kalacaksınız. (*Lâ mevte*) Orada ölüm yok. Bakın, ölümü kestik. Cennette ölmek yok. Ebedî kalacaksınız." der, münâdî.

(*Ve yâ ehle'n-nâr*) "Ey cehennemlikler! (*Hulûdün lâ mevte*) Bakın burada ölümü kestik. Siz o cehennem azabının içinde ebedî kalacaksınız. Ölmek yok; artık ölüm olayı yok."

Cennet ve cehennemin arasında ölüm kesiliyor, yok ediliyor. Cehennemdekiler ölseler, gördükleri azaptan kurtulacaklardı ama ölmek yok. (*Lâ yuktâ aleyhim*) "Ölmek yok ki kurtulsunlar." Allah onlara ölmeden o azabı devamlı çektirecek.

(*Feyezdâdü ehli'l-cenneti ferahâ*) "Cennet ehlinin sevinçlerine sevinç katılacak, çok ferahlanacaklar."

"—Ah ölüm yokmuş artık, el-hamdü lillâh! Burada ebedî kalacakmışız." diye sevinecekler.

(*Ve lâ yezdâdü ehlü'n-nâri huznen*) "Cehennem ehlinin de gam ve dertlerine dert eklenecek. Hüzünlerine hüzün eklenecek. 'Eyvah! Ölmek de yok. Bu azabı sonsuz bir şekilde, ebedî çekeceğiz.' diye üzülecekler."

Tabi bu arada şunu hatırlatmam lazım. Başka hadîs-i şerîflerden bildiğimiz bir hususu da anlatmamız gerekiyor. Bazı müslümanlar, günahından dolayı cehenneme girecek. Müslüman, mü'min, *Lâ ilâhe illa'llah* diyen insan ama cehenneme girecek.

Neden?

İşlemiş olduğu kusur ve günahlarından dolayı cehenneme girecek, cezasını çekecek. Sonra onlar da cennete alınacak. Ölümün

yok edilmesi olayı, onlar cennete alındıktan sonra olacak. O hususta hadîs-i şerîfler var.

Cehennemlikler onlara;

"—*Lâ ilâhe illa'llah* demeniz size yaramadı; bir faydası yok. İşte siz de o Lât'a Uzzâ'ya, puta tapanlar gibi, bizim gibi cehennemde yanıyorsunuz." diyeceklermiş.

Allah-u Teàlâ Hazretleri onları, cayır cayır yanmış ve kömür gibi olmuşken hayat nehrine atacakmış, Orada, otların bittiği gibi yeniden bitecek, canlanacaklarmış. Bu kapkara kömür haline gelmiş olan yananlar, orada tekrar canlanacaklarmış. Ve o hayat nehrinde yıkandıktan, canlandıktan sonra cennete dâhil edileceklermiş.

Cennet ehli orada, cehennemde azap görüp sonradan geldikleri için bunlara "cehennemîler, cehennemlikler; yani cehennemden gelmeler" diyeceklermiş. "Sonradan gelmeler, göçmenler" diye onlara isim vereceklermiş. Tabi onlar da bundan üzüleceklermiş. Cehennemlik olduklarının böyle yüzlerine vurulması, söylenmesi onlara üzüntü olacakmış. Onun üzerine o isim de kaldırılacakmış; artık o isimle de anılmayacaklarmış. Onlar da ehli cennet olacaklar. İşte bundan sonra, artık kâfirler cehennemde ebedi kalacaklar:

هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (البقرة:٣٩)

(*Hüm fîhâ hàlidûn*) [Onlar orada, cehennemde ebedî olarak kalacaklar.] (Bakara, 2/39) deniliyor, âyet-i kerîmelerde… Mü'minler de cennette ebedî kalacaklar.

Allah CC, bizleri cehennemde hiç yanmadan, hiç azaba dûçâr olmadan, hiç o korkunç elemlere, kederlere, üzüntülere uğramadan, doğrudan doğruya cennete gitmeyi nasib eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

07. 03. 1993 – İskenderpaşa Camii